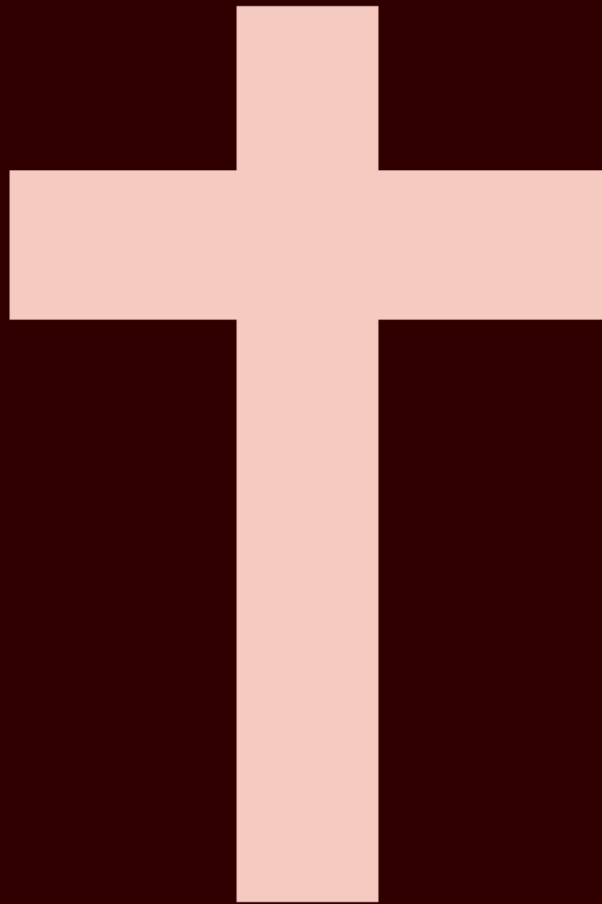

Dios ã jáap naáwát
tólih

New Testament in Cacua

Dios ã jáap naáwát tólih
New Testament in Cagua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cagua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cagua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 27 Nov 2018

34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2

Contents

San Mateo	1
San Marcos	69
San Lucas	111
San Juan	182
Hechos	232
Romanos	289
1 Corintios	317
2 Corintios	343
Gálatas	362
Efesios	373
Filipenses	382
Colosenses	388
1 Tesalonicenses	394
2 Tesalonicenses	400
1 Timoteo	403
2 Timoteo	410
Tito	415
Filemón	418
Hebreos	420
Santiago	441
1 Pedro	448
2 Pedro	455
1 Juan	460
2 Juan	466
3 Juan	467
Judas	468
Apocalipsis	471

SAN MATEO

Dios wũúh, Jesucristo, ã nɔowãji ĩ wũtna
(Lc 3.23-38)

¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ã jumatjidih wã daácna caá. Jesucristo ã nɔowãji ĩ wũtnadih wã jwíih naóhbiɓna caá. Æ nɔoji jon játih bóo David wũt jumni át jumɓ wɓt jĩ. Caán ã jumat pínah játih ã nɔoji Abraham wũt jumniɓt át jumɓ wɓt jĩ.

² Abraham Isaac íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Isaacboó Jacob íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Jacobboó Judá ã déewãjih
ĩ íp át jumɓ wɓt jĩ.

³ Judáboó ã weh chénewã
ĩt jumɓ wɓt jĩ.

Fares, Zara ĩt wũt jumɓ wɓt jĩ. ĩ ĩn Tamar
mit wũt jumɓ wɓt jĩ.

Faresboó Esrom íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Esromboó Aram íp
át jumɓ wɓt jĩ.

⁴ Aramboó Aminadab íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Aminadabboó Naasón íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Naasónboó Salmón íp
át jumɓ wɓt jĩ.

⁵ Salmónboó Booz íp
át jumɓ wɓt jĩ. Æ ĩn Rahab
mit wũt jumɓ wɓt jĩ.

Boozboó Obed íp
át jumɓ wɓt jĩ. Æ ĩn Rut
mit wũt jumɓ wɓt jĩ.

Obedboó Isaí íp
át jumɓ wɓt jĩ.

⁶ Isaíboó David íp
át jumɓ wɓt jĩ.
David wɓt jĩ judíowã
ĩ chah maáh
át jumɓ wɓt jĩ.

Davidboó Urías wũt jumniɓi áadih jwúub áa jumat túttimah, Salomóndih
át weh jumɓ wɓt jĩ.*

⁷ Salomónboó Roboam íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Roboamboó Abías íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Abíasboó Asa íp
át jumɓ wɓt jĩ.

⁸ Asaboó Josafat íp
át jumɓ wɓt jĩ.

Josafatboó Joram íp

* 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22

- āt jumup wut jī.
 Joramboó Uzías íp
 āt jumup wut jī.
⁹ Uzíasboó Jotam íp
 āt jumup wut jī.
 Jotamboó Acaz íp
 āt jumup wut jī.
 Acazboó Ezequías íp
 āt jumup wut jī.
¹⁰ Ezequíasboó Manasés íp
 āt jumup wut jī.
 Manasésboó Amón íp
 āt jumup wut jī.
 Amónboó Josías íp
 āt jumup wut jī.
¹¹ Josíasboó Jeconías ā déewājīh ī íp āt jumup wut jī.
 Queét jum láa Israel baácđih moondīh míc mao yap yohnit, Babilonia baácđih
 moónboó queétđih íih baácna ĩt ũb bejep wut jī.*
¹² Babilonia baácna ĩ juibíát túttimah,
 Jeconíasboó Salatielđih
 āt weh jumup wut jī.
 Salatielboó Zorobabel íp
 āt jumup wut jī.
¹³ Zorobabelboó Abiud íp
 āt jumup wut jī.
 Abiudboó Eliaquim íp
 āt jumup wut jī.
 Eliaquimboó Azor íp
 āt jumup wut jī.
¹⁴ Azorboó Zadoc íp
 āt jumup wut jī.
 Zadocboó Aquim íp
 āt jumup wut jī.
 Aquimboó Eliud íp
 āt jumup wut jī.
¹⁵ Eliudboó Eleazar íp
 āt jumup wut jī.
 Eleazarboó Matán íp
 āt jumup wut jī.
 Matánboó Jacob íp
 āt jumup wut jī.
¹⁶ Jacobboó José íp
 āt jumup wut jī.
 Joséboó María áa
 āt jumup wut jī.
 Maríaboó Jesús ín
 mit jumup wut jī.
 Jesúsboó Dios ā wahnī Cristo ĩ niijnī āt jumup wut jī.
¹⁷ Abrahamjđih jwī jenah jwíhichah, púú Davidjī jum láa jwī jenah péanachah,
 nihat ĩ juménájīh jumna, catorce poómp ĩt jumup wut jī.
 Davidjđih jwī jwúub jenah jwíhichah, púú Babilonia baácna judíowāđih ĩ ũb bej láa
 jwī jenah péanachah, nihat ĩ juménájīh jumna, catorce poómp ĩt jwúub jumup
 wut jī.

* 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

Babilonia baácna ĩ juibí láa jwĩ jwúub jenah jwíihichah, púú Cristo ã cáac jum láa jwĩ jenah péanachah, nihat ĩ juimenájih jumna, catorce poómp ĩt jwúub jumup wut jĩ, páant muntih.

Jesucristo ã cáac jummat
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Nin pah Jesucristo ãt cáac jumup wut jĩ. ã ĩn Maríaboó Joséjih téihya chéonih pínah mit jumup wut jĩ. ĩ téihya chéwat pínah játih Túini Espíritu ã wēpatjih caántdih ã wudhdanachah, mit wudu jumup wut jĩ.* ¹⁹ Páant mi wudu jumuchah jéihna, Joséboó yoobópdih chājni jumna, cáacwã ĩ encahjeh, caántdih yohat túut átiĥ chājap wut yah jĩ. ²⁰ Pánih jenah joí ũonit, ã oo jumuchah, Dioih ángelboó caandih jíghnit, “José, Davidji jumima, Túini Espírituboó ã teo wáacatjih María mi wudu jumna caá. Pánihna, tíccanjeh caántjih ma téihya chéweé. ²¹ Caánt newé weépdih mi túuhbipna caá. Caanjéh tigaá áih cáacwã iiguírna bejnit déejidih túi ũbni ã jumhipna caá. Páant cáacwãdih túi ũbni pínah ã jumuchah, Jesús ma wut búudhdup”, ángel Josédih ãt niijp wut jĩ.*

²² Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin ã daacátji pahjeh ãt yapap wut jĩ:

²³ “Jáap wili wébít bid jumínih newé weépdih mi túuhbipna caá. Caandih ‘Emanuel’, ĩ niijbipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh ã jumna caá”, niij naóhna ĩt chājap wut jĩ.

²⁴ Dioih ángel caandih ã naáwát túttimah, ã niiját pahjeh José Maríadih ãt téihya chéwep wut jĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, mi weh jummat pínah játih, José mijeéh ãt jumcap wut jĩ. Pánihna, caánt mi weépdih jummat túttimah, Joséboó mi wúuhdih Jesús ãt wut búudhdup wut jĩ.*

2

Yeó aáb jūúwúpmant moón Jesúsdiĥ enedih ĩ jumát

¹ Herodes Judea baácdiĥ moón ĩ maáh jum láa, caán baácdiĥ jumni Belén tútchidiĥ Jesús ãt cáac jumup wut jĩ. ã cáac jummat túttimah, cúiwãdih bohénit yeó aáb jūúwúpmant moón jūóhniĥ, Jerusalén tútchina ĩt jumúp wut jĩ. ² Pánih jumínit, caanjih moondih nin pah ĩt niij ũbh joyóp wut jĩ:

—Judiowã ĩ chah maáh pínah dedjih tigaá ã cáac jummat? Yeó aáb jūúwúpmant jumna, chah iigni cúí ã jáap jíghochah enna, ‘Maáh ã cáac jumna caá’, jwĩ niij jéihyep jĩ. Páant ã jíghochah enna, caandih weñediĥ jūóhna caá jwĩ chājap, cúiwãdih bohénit ĩt niijp wut jĩ.

³ Páant, ĩ ũbh joyát doonádiĥ joinit, Herodesboó búdí ãt jenah joyóp wut jĩ. Niĥat Jerusalén tútchidiĥ moonbút biíc yoobó búdí ĩt jenah joyóp wut jĩ. ⁴ Pánihna, Herodesboó sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidiĥ bohénitdihbut ãt bid wáacap wut jĩ. Páant ĩ miíc wáac jumí beedéchah ennit, queétdih nin pah ãt niij ũbh joyóp wut jĩ:

—Jedboo tigaá Cristo ã cáac jummat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit ĩt niij daác jĩ? ãt niijp wut jĩ.

⁵ —Judea baácboó jumni Belén tútchidiĥ Cristo ã cáac jumhipna caá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani ãt niij daacáp tajĩ:

⁶ ‘Judea baácboó jumni Belén tútchimant judiowãdih wutni pínah ã jūóhhipna caá. Caán queétdih túi en daoni ã jumhipna caá. Pánihna, Belénboó ã cáac jumni pínah tútchi ã jumuchah, oboh jumni tútchi niĥcan caá’, ãt niij daacáp tajĩ, (Mi 5.2) Herodesdih ĩt niijp wut jĩ.

⁷ Páant ĩ niiját túttimah, cáac wihchah, yeó aáb jūúwúpmant moondih Herodes ãt jwúub bid bojop wut jĩ. ã pebh ĩ juibínachah ennit, débólih caán cúí ã jwíih jíghatjidiĥ

* 1:18 Lc 1.27 * 1:21 Lc 1.31 * 1:25 Lc 2.21

queétdih át wúbh joyóp wut jī. Páant ā wúbh joyóchah, caán cúidih ī jwíih enatjidih īt naáwáp wut jī. ⁸ Páant ī naáwát túttimah, Belén tátchina wahna, Herodes queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Caandíh ñi túi bidbi jwuhú. Bid joinít, weemdíh naáwádih ñi jwúub jūúwá, weembút caandíh weñedih wā bejat pínah niijná, át niijíp wut yuh jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét it bejep wut jī. Páant ī bejehah, yeó aáb jūúwápmant ī jwíih enni cúijeh muntih queétdih át jwúub waáwáp wut jī. Pánihna, wébít ā jumni mūu cháh pohba caán cúí át chāwáp wut jī. ¹⁰ Páant ā chāwáchah ennit, búdí it weñep wut jī. ¹¹ Pánihna, wébít ā jumni mūudíh waád juibínit, caandíh beh wili bíicdih it enep wut jī. Pánih ennit, wébít dih wēina, bódicha it caj yoh ñajap wut jī. Pánih wēi péanit, ī ub jūóhni paihnadih wātnit, búdí jíb jumni oro, túi chej jumni cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumnidihbut caandíh it wūhup wut jī. ¹² Caandíh wūh péanit, ūwadih it bejep wut jī. Pánih ūonit, ī oo júmūchah, Dios queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī: “Herodes pehbóo ñi jwúub bejca bojóo”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinítji jáanit, íih baácna jwúub bejna, bíih namáboó it bejep wut jī.

Joséwā Jesúsdi Egipto baácboó ī nūmah jwei béjat

¹³ Páant ī jwúub bejat túttimah, José jwuh ā jwúub oo júmūchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át niij naáwáp wut jī: “Ma jáa bojóo. Bainídih ī mawat pínah niijná, Herodes áih soldadowādih wahna caá ā chājap. Pánihna, bainídih, ā índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma nūmah jwei béjeé. Caanná wā niiját pah bóo ñi jum jwuhú”, ángel Josédih át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā íin bíicdih José át nūmah jwei béjep wut jī. ¹⁵ Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ā báadh jwuhah pah bóo caánboó it jum jwuhup wut jī. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah át yapap wut jī: “Egipto baácboó jumni wā wūúhdih wā bid boj bipna caá”, Dios ā niijíp be”, át niij daacáp tajī.*

Herodes neoná weépdih ā mawat túutat

¹⁶ Cúiwādih bohénit bíih namáboó ī jwúub bejat doonádih joinít, Herodesboó búdí át íijip wut jī. Pánih íijnit, Belén tátchidih moón neoná weépdih, caán tátchi jwéejdih moondíhbut át mawat túutup wut jī. Cúiwādih bohénit débólih caán cúí ā jwíih jígohatjidih ī naáwáchah joiníji Herodes ā mawíhniboó chéne jópchi dée ā bíbohadih át jéihyep wut jī. Pánih jéihna, chéne jópchi nūmp bíbohni nihah neoná weépdih át mao yohat túutup wut jī. ¹⁷ Páant ā mawat túutuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ā daacátji pah át yapap wut jī.

¹⁸ “Ramá wūt jumni tútchidih moón búdí ñaacátdih ī joiná caá. Búdí jígahnit, ī ñaac juñát búdí ā yána caá. Raquel mi juimená yaádh, judíowā ī weha mána yaádh, ī wehdih ī mao yohochah ennit, búdí ī ñaac juiná caá. Í weh ī wihcatdih enna, ī jígahat ā yaicán niit”, át niij daacáp tajī. (Jer 31.15)

Joséwā Egipto baácmant ī jwúub jūúwát

¹⁹ Herodes ā wunat túttimah, Joséwā Egipto baácboó páantjeh it jum jwuhup wut jī. Pánih jumnit, bíic chei José ā oo júmūchah, Dioíh ángel caandíh jígohnit, nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī: ²⁰ “Wébít dih mawíhniitji maátaboó ī wun beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ā íinjih Israel baácboó ma nūmah jwúub bejeé, páant muntih”, át niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niiját túttimah, jáanit, wébít dih ā íin bíicdih Israel baácboó át nūmah jwúub bejep wut yuh jī. ²² Obohjeéhtih, Herodes ā buúdat túttimah, ā wūúh Arquelaoboó Judea baác dih moondíh át jwúub túut nūm maáh waadáp wut jī. Páant ā jumant doonádih joinít, José caanná ā jwúub bejat pínahdih át úum jenah joyóp wut jī. Pánih úum jenah joinít, ā jwúub oo júmūchah, Dios caandíh Judea baácboó át chāwát túutcap wut jī. Páant

* 2:15 Os 11.1

ã chãwát tútcah joinít, Judea baácdih yap bejnit, púú Galilea baácna ït jwíbínap wut jĩ.
²³ Pánihna, caanná jwíbínitji, Nazaret wūt jumni tútchiboó ït jumup wut jĩ. Caanná ï jumuchah, Dios naáwát dih naóh yapanit ï daacátji pah Jesús át jumup wut jĩ. “ ‘Nazaret tútchidih bóo caá’, cáacwã Dios ã wahnidih ï niijbípna caá”, ït niij daacáp tajĩ.*

3

Juan Daabáni cáacwãdih ã bohéat
 (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cáacwãdih daabána át chãjap wut jĩ. Judea baácdih muú wihcapboó ã pebhna jwíbínitdih Dios naáwát dih át bohé jwíhip wut jĩ.
² Nin pah queéd dih át niij naáwáp wut jĩ: “ïÑi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodíh ñi tút nũmú! Nihat baácdih moondíh Dios ã maáh jummatdih ã júutat pínah bahnijeh ã jũdhna caá”, át niijp wut jĩ.*

³ Jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani Isaíasboó Juan ã bohéat pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Muú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohé bipna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jũwát pínah jãtíh ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodíh tút nũmnít, caandíh ñi túi páñaá’, ã niijbípna caá”, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 40.3)

⁴ Juaníh yégueh chóo camello wūt jumni nuúup yoócjĩh nóomnit, ï yacni chóo wut jĩ. Áih juyáat tōp momo jiwi chóo tōp wut jĩ. Wũc joowádih jeémpnit, belo macdihbut ápi déebep wut jĩ.*
⁵ Jerusalén tútchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj jwéemantbut dawá caandíh joyódih ípi jwíbínap wut jĩ. ⁶ Pánih jwíbínit, ã bohénachah joinít, ï yéej chãjatdih Diosdih ípi naáwáp wut jĩ. Páant ï naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queéd dih át daabánap wut jĩ.

⁷ Dawá fariseowã, saduceowãbut daabáat tútũdih ï jwíbínachah ennit, Juan queéd dih nin pah át jípónih niijp wut jĩ: “ïMaiwã panihnit yeejépwã jumna, peéh chãjat pínahdih úm jweíh nitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi cádahíhcat jíib Dios yeebdíh ã peéh chãjachah, ñi jéih jweicán niít.*
⁸ Yéej chãjatdih yoobóp dih cádahnit, túiniboodíh chãjat caá yeebdíh náahap. ⁹ Nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: ‘Jon jãtíh bóo Abraham jwiít judíowã jwĩ nũo át jumup wut jĩ. Pánihna, ã jwímená jumna, Dioíhwã caá jwĩ jumup’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh nin pah wã niijná caá: Abraham jwímená ñi jumuchah yũhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadih tút nũmnít, Abraham jwímená pínahdih ã jéih chãjna caá. Abraham jwímená ñi jummat nin oboh jumni jee dáhna ã nihat pahjeh tigaá.*
¹⁰ Nin pah ã jumna caá: Yeéb máa nah panihni ñi jumuchah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá ã jumup. Yeejé dahna quehnidih tib yoh bojnit, áih náatnadihbut ã pud yohbipna caá. Tib yoh péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut ã cáo yohbipna caá. Páant ã cáwat pah caandíh jepahcannitdih iiguípna ã wahbipna caá.*
¹¹ Wã túttimah jũóhni wã chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodíh ñi tút nũmúchah, yeebdíh wã daabána caá. Páant wã daabáat panihni, caánboó yeebdíh Túini Espíritu ã wēpatdih búdí ã wũh bípna caá. Caán ã wēpat tũ iigát panihnijh ñi yéejatdih cáwat pah ã chãjbipna caá, jwũub yéej chãjíhatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹² Trigo teoni panihni caá. Áih chónadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobát dihjeh wũh wũhboó júi yacnit, áih muúboó ã ámohbipna caá. Obohjeéhtih, ã caóh cajni chónaboodíh ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat pah wã túttimah jũóhni caandíh jepahnitdih ã túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna ã wahbipna caá. Caán iigát dedé ã noón dũbcan niít”, Juan át niijp wut jĩ.

* 2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45 * 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15 * 3:4 2R 1.8 * 3:7 Mt 12.34; 23.33 * 3:9 Jn 8.33

* 3:10 Mt 7.19

Juan Jesúsdiñ ã daabáát
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jumniñi bejnit, Juandih ã daabáát tútat tút niijná, Jordán mũjna át dei juibínap wut jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, daabáíhcan, nin pah Juan caandíh át niij jepahap wut jĩ:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána áta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdiñ át niijp wut jĩ.

¹⁵ —**Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Páñih daabánit, Dios áihwādih ã chājat** tútat pahjeh tigaá jwĩ chājbiñ. Páant jwĩ chājachah ennit, cáacwāboó Dios ã wahni wã jummatdih ĩ jéihbiñna caá, Jesús át niijp wut jĩ.

—Caán láa bácah, ã túimi nacaá, Juan át niij jepahap wut jĩ.

¹⁶ Páant niij jepahnit, Jesúsdiñ át daabánap wut jĩ. ã daabá péanachah, Jesús mũjna ñũñniñi át aab ñũñap wut jĩ. Páñih aab ñũñnitjeh, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehah, jop pah jígoñni Túini Espiritu jeámant dei jũóñnit, caandíh át juí jaamáp wut jĩ. ¹⁷ Páant ã juí jaamáchah, “Nin wã wũúh, wã oini caá. Caandíh búdí wã wēina caá”, Dios jeámant át niijp wut jĩ.*

4

Nemépwã ĩ maáh Jesúsdiñ ã yéjajhat
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Páant ã daabáát túttimah, Túini Espiritu Jesúsdiñ mũú wihcapboó át numah bejep wut jĩ, nemépwã ĩ maáh, Satanás, caandíh yeejép ã wutat pínah niijná.*

² Caánboó jumna, Diosdiñ túi wúbát tút niijná, cuarenta yeó jáap át jeémpcap wut jĩ. Páñih jeémpcan, Jesús mũugúp wunna át chājap wut jĩ. ³ Páant ã mũugúp wunuchah enna, Satanásboó ã pebhna juibínit,

—Meém Dios wũúh jumna, nin jee dáñnadiñ ‘Pan dahna ma jumũú’, ma niijí, át niijp wut yuh jĩ.

⁴ —**Páant wã chājcan niít. Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:** ‘Jeémátđihjeh pohba ĩ jeéméchah, cáacwāíh caolih túi booni panihni ã jumcan niít. Íih caolih túi booni ã jummat pínah niijná, Dios naáwátđih túi joyát caá náahap’, át niij daacáp tajĩ, (Dt 8.3)

Jesús Satanásdiñ át niij jepahap wut jĩ.

⁵ Páant ã niij jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioíh tútchi”, ĩ niijni tútchina Satanás Jesúsdiñ át numah bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, Dioíh mũú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdiñ át ñũhat tútup wut jĩ. ⁶ Páñih ñũhat tútñit, nin pah át niij naáwáp wut yuh jĩ:

—Meém Dios wũúh jumna, meemdíh ã wapat pínahdiñ jútat tút niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. Davidji nin pah ã niij daacátđidih ma túi náñninaá:

‘Dios áih ángelwādih meemdíh ã en dawát tútbiñna caá. Páñihna, queét meemdíh ĩ jípónih teobipna caá, jee dáñboó míih jíťcha ã mũug lájcat pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ, (Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdiñ át niijp wut jĩ.

⁷ —**Páant wã chājcan niít. Dios naáwátđih bíh naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:** ‘Ñi Maáh Dios ã niijátđidih “¿Yoobóđih niít?” niij jéihíhna, caandíh ñi chājat tútca bojó’, át niij daacáp tajĩ, (Dt 6.16)

Jesús caandíh át niij jepahap wut jĩ.

⁸ Páant ã niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdiñ Satanás át numah pũh laab béjep wut jĩ. Caán jeejína pũh laáb juibínit, niñat cáacwã ĩ jummat yoobó Jesúsdiñ át

* 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35 * 4:1 He 2.18; 4.15

júutap wut jī. Dawá íih bíí déedihbut át júutap wut jī. ⁹ Pánih júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yah jī:

—Wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, weemdíh ma weñeé. Páant ma weñechah, nihat nin tútchina ā jumatdihbut meémboodíh wā wāhbiipna caá, Jesúsdi h át niijíp wut jī.

¹⁰ —**Satanás, weemdíh ma cádah bejeé. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:**

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdih ma jepahaá’, át niij daacáp tajī, (Dt 6.13)
Jesús Satanásdih át niij jepahap wut jī.

¹¹ Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandíh át cádahap wut jī. Páant ā cádahat túttimah, Dioíh ángelwāboó Jesús pebh juibínit, caandíh íit teo wáacáp wut jī.

Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohé jwíihat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Túttimah, Juandih nemat muúboó íi nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna át jwúub bejep wut jī.* ¹³ Caanjíh jumni Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina át juibínap wut jī. Caán tútchi Galilea íim jwéedih Zabulón, Neftalí íi juimenáíh baácji jumni tútchi át jumap wut jī. Caanná juibínit, Jesús át jumap wut jī.* ¹⁴ Páant ā jumuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin ā daacátji pah Jesús át yapap wut jī:

¹⁵ “Zabulón, Neftalí íi juimenáíh baácji, Jordán muj conanaamánt, íim pebh, Galilea wūt jumni baácdih dawá judíowā nihcannit íi jumna caá.

¹⁶ Caanjíh moón dupúnapboó jumnit panihnit Diosdih íit jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguípna bejnit déeji íit jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ā wahní, yeh iigát panihni, ā túi chājatdih júutnit, queédih caandíh át jéihyanap taga b̄ca”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 9.1-2)

¹⁷ Caanná jumna, nin pah Jesús át niij naóh bohé jwíhip wut jī: **“Nihat baácdih moondíh Dios ā maáh jumatdih ā júutat pínah bahnijeh ā judhna caá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú”,** át niijíp wut jī.*

Queéj júut maonitdih ájeéh Jesús ā bejat túutat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Túttimah, Galilea íimna dei juibí, p̄ud bejnit, Simón, ā úd Andrésjīh queéj júut maona, íih ñuodíh íi yoh báhanachah, Jesús queédih át enep wut jī. Simónboó Pedro íi niijni át jumap wut jī. Pánih ennit, nin pah queédih át niijíp wut jī:

¹⁹ —**Weemdíh ñi pej jum jūúwú.** Páant ñi jūúwúchah, yeebdíh wā bohébiipna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóhbiipna caá, weemdíh jepahna, wíihwā íi jumap pínah niijná, át niijíp wut jī.

²⁰ Páant ā niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh íit bejep wut jī.

²¹ Pánih chibít yuúp queédih numah bejnit, Santiago ā úd Juandihbut Jesús át enep wut jī. Queét íi íip Zebedeo bíicdih íih jāáj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámohna íit chājap wut jī. Pánih ennit, queét chénewádihbut át bid bojop wut jī, caandíh íi pej jumap pínah niijná. ²² Páant ā bid bojochah joiná, queébut bíicmantjeh nihat íi tewatdih, íi íipdihbut cádahnit, Jesúsjeéh íit bejep wut jī.

Dawá cáacwádih Jesús ā bohéat

(Lc 6.17-19)

²³ Pánihna, nihat Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohénitdih át numah bohé jibip wut jī. Jwiít judíowā jwí míc wáacat muuná jumap pah waadnít, Dios ā maáh jumap túini doonádih át bohénap wut jī. Pánih bohéna, det wunnitdihbut át boonap wut jī.*

²⁴ Páant ā chājat doonádih nihat Siria baácdih moonbút íit joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá mácah wunat jumnit, búdí tubanit, nemép caolih jumnit, wāá wunat jumnit, jéih

* 4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 4:13 Jn 2.12 * 4:17 Mt 3.2 * 4:23 Mt 9.35; Mr 1.39

wálicannitdihbut ït ub juibínap wut jï. Nihat ï ub juibínitdih Jesús át booanap wut jï. ²⁵ Páant ã chãjat doonádih joinít, Galilea baácđih moón, Diez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácđih moón, Jordán mųj conanaamánt moonbút dawá caandíh ït pee bejep wut jï.

5

Jeé ñaj yacapboó ded pah jumnitdih Dios ã wēi enatdih Jesús ã bohéat
(Lc 6.20-23)

¹ Dawá ã pebh ï juibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó púuh laáb juibínit, Jesús caanjíh át chúudup wut jï. Páant ã chúuduchah, ã bohénitbut ã pebhna ït juibínap wut jï. ² Páant ï juibínachah ennit, queéđdih bohéna, nin pah át niųj naóh jwíhip wut jï:

³ **“Det moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, queéđdih ã teo wáacđipna caá, Dios ã maáh jumupboó ï túi jummat pínah niijná.

⁴ **“Det ï yéejatdih jíghnit, bita ï yéejatdihbut jíghnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, queéđdih túi teo wáacnit, ï yéejatdih ã yohochah, ï jíghat ã yaibípna caá.*

⁵ **“Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, nin baác jáap ã jumuchah, queéđdih maáta pínah ã waadábipna caá.*

⁶ **“Det nųgúp wun babhbíhnit panihnit yoobóđdih chãjat pínahđih bidnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, Dios queéđdih ã teo wáacđipna caá, caandíh ï túi jepahat pínah niijná.*

⁷ **“Det bitadih jígh en teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, Diosbut queéđdih ã jígh en teo wáacđipna caá.

⁸ **“Det Diosđihjeh bidnit, yoobóđdih jenah joinítđih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Diosđih ï enbipna caá.*

⁹ **“Det bitadih míc jūihñat túutcan, túi bícđih chãjat túutnitdih Dios ã wēi enna caá.** Pánih wēi ennit, ‘Wā weh caá’, queéđdih ã niijbípna caá.*

¹⁰ **“Det Dios ã náahat pah ï chãjat jíib bitaboó queéđdih yeejép ï chãjachah yuhna,** caandíh cádahcannitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Dios ã maáh jumupboó ï jumđipna caá.*

¹¹ **“Wíihwā ñi jummat jíib bita yeebđíh ï jūihñuchah, yeejép ï chãjachah, ï yee naóh yacachah, yeebđíh wēi ennit, wā teo wáacđipna caá.*** ¹² **Dios naáwátđih naóh yapan-itjidih bíc yoobó yeejép ítát chãj waáwáp tají. Pánihna, queéđdih ï chãjatji pahjeh bita yeebđíhbut yeejép ï chãjđipna caá.** Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibínachah, Dios yeebđíh búdí ã túi chãjđipna caá. Páant ã túi chãjat pínahđih jéihnit, bita yeebđíh yeejép ï chãjachah yuhna, ñi túi weñeé”, Jesús queéđdih át niųjip wut jï.*

Núumni, jiiát panihnit Jesúíhwā ï jummat
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ **“Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá.** Núumnijíh ñipí buiná caá, jeémát ã nuñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíihwāboó nihat bitajeéh jumna, queéđdih ñi túi teo wáacna caá, ï túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Páant ã buicáh, caandíh yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwā jéihcanjeh, ï wid chūibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosđih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.*

¹⁴ **“Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá.** Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chãjachah ennit, bitabut bíc yoobó Dioíh namáboó ï jéih bejna caá. Jeejílh jumni tútchidih dedé jáhat wihcah, nihat cáacwā ï túi enat pah, yeéb ñi túi chãjatdihbut

* 5:4 Is 57.18; 61.2 * 5:5 Sal 37.11 * 5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2 * 5:8 Sal 24.3-4 * 5:9 Pr 12.20 * 5:10 1P 3.14

* 5:11 1P 4.14 * 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52 * 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35

nihat ĩ túi enna caá.* ¹⁵ **Jiiát dahdih jiiñt, pamap dahjĩh cáacwã ĩpĩ páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandĩh japboó ĩpĩ jii cáagna caá, nihat mũú díitboó jumnit ĩ túi enat pínah niijná.*** ¹⁶ **Pánihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebbút bitadilh ñi túi chãjaá. Páant ñi túi chãjachah ennit, ñi ĩp jeámant bóodih cáacwã ĩ wẽi naóhbična caá”,** queétdih Jesús át niijíp wut jĩ.*

Moisés ã wutatji

¹⁷ **“Nindihbut** yeebdĩh wã jéihyaat túutna caá: Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátjidihbut yohodih wã jũóhcan beé. Queét ĩ daacátjidih yoobópdih cáacwãdih jéihyanit, ĩ niijátji pah biíc yoobó chãjat túut niijná, wã jũúwúp be. ¹⁸ **Yoobópdih yeebdĩh wã naóhna caá. Péeni yeó jáap jãtĩh, Moisés ã wutatji ã buudcán niít. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáat pínah jãtĩh, nin baác, jeábut ã buudcán niít.*** ¹⁹ **Ded biíc wutatdih** yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijní, bitadihbut yap yohat túutni, Dios ã maáh jumapboó oboh jumni ã jumbična caá. Obohjeéhtih, ded ã wutatdih túi jepahna, bitadihbut jepahat túutni, Dios ã maáh jumapboó maáh ã jumbična caá. ²⁰ **Yoobópdih yeebdĩh wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbut ‘Dios ã wutatdih jwĩ túi jepah beedána caá’, niijná yuhna, ĩ túi chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutatdih yeéboodĩh queét chah túi jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ã maáh jumapboó ñi juibícan niít”,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Íijat

(Lc 12.57-59)

²¹ **“Ñi nuowãdih** nin pah ĩ niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Cáacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ded cáacdih mao yohnidih peéh chãjat ã jumbična caá’, ĩ niijátjidih ñit joijí tagaá.* ²² **Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdĩh wã naóhna caá: Ded biíhdih íjna, cáacdih mao yohnidih ĩ peéh chãjat pah, caandĩhbut** peéh chãjat ã jumbična caá. Ded biíhdih jũihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ã niijátji jíib, peéh chãjat túutnit pehbóo ĩ ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépahē caá’, niijní iiguípna bejni pínah ã jumna caá.

²³ **“Diosdih weñedih** juibína, sacerdotedih nuñúpdih ñi mao wũhat túutat pínah jãtĩhbitjeh, biíh yeebdĩh ã íijatdih náhninit, nin pah ñi chãjaá: ²⁴ **Ñi wũhni** pínah nuñúpdih jwej jwũhni, ã pebhna jwũub bej, ñi míic ámoohoó. ‘Páant wã chãjatjidih wã jígahna caá. Chéneji wã jwũub chãjcan niít, páant mũntih. Pánihna, weemdĩh ma íj jenah joyátdih ma cádaahaá’, ñi niijí. Páant ñi míic ámohat túttimah, Dioĩh mũnã caandĩh weñedih ma jwũub bejeé, buca.

²⁵ **“Biíhdih ma jíib** buudáatdih bidnit, cáacwãdih peéh chãjat túutni maáh pebhna naóh yacadih meemdĩh ã ub bejchah, ãjeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chãjat túutni pehbóo ñi juibíat pínah jãtĩh, meemdĩh ã naóh yaccat pínah niijná, caanjĩh ñi míic ámoohoó. Páant ñi chãjcah nihna, yeebdĩh áta naóh yac tagaá. Páant ã naóh yacachah joinít, peéh chãjat túutniboó meemdĩh nemat mũúboó áta nemat túut tagaá. ²⁶ **Yoobópdih yeebdĩh wã naóhna caá. Caán nemat mũúboó** ñi jíib chãj beedáat pah bóo ñi jum jwũhbična caá. Caán jíib chãjat túutnidih jíib chãj péanit, ñi bacbična caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Bitá weha mánajĩh yeejép chãjcat

²⁷ **“Ñi nuowãdih** nin pah ĩ niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Bitá weha mánajĩh yeejép ñi chãjca bojoó’, ĩ niijátjidih ñit joijí tagaá.* ²⁸ **Obohjeéhtih, weémboó yeebdĩh nin pah wã naóhna caá: Ded yad wilijĩh yeejép chãjcan** yuhna, caántdih en ñinahnitjeh, yeejép átát chãj péanap taga. Pánihna, yaddihbut biíc yoobó mũntih ã yapna caá.

* 5:14 Jn 8.12; 9.5 * 5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 * 5:16 1P 2.12 * 5:18 Lc 16.17 * 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17
* 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18

²⁹ “Ma jéihyepmant bóo quíibjìh en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih quíib dahdih ma wáat yohochah, caan dáhjuh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjìh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdih cádahat caá náahap.*

³⁰ “Míih jéihyepmant bóo téihyajìh yeejép chājna, caán téihyadih ma dúuc bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih téihyadih ma yohochah, caán téihyajeh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajìh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús queétdih āt niijíp wut jì.*

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Ñi nuowādhìh nin pah ì niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joiij tagaá: ‘Yaddih yohíhna, ñi yohat pínah papélahdih wūhñit, caántdih ñi jéih yohna caá’, ìt niijíp wut yuh jì.* ³² Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Ājeéh bóli bíih newéjìh yeejép mi chājat jíibjuh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcah yuhna, ā yohat túttimah, bíihjìh mi jwúub áa jumna, caanjìh yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjìh jwúub áa jumna, yeejép ì chājna caá”, Jesús āt niijíp wut jì.*

Ded pah yoobópdih jwī naáwát pínah

³³ “Jon játìh moondíh nin pah ì niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joiij tagaá: ‘Dios ā enechah, wā niiját pah wā chājbiipna caá. Páant wā chājcah, weemdíh ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjuh chājat caá náahap’, ìt niijíp wut jì.* ³⁴ Obohjeéhtih, yeébbóó ñi niiját pah chājìhcan, Dios ā wūtjìh niijcánjuh, ‘weemdíh peéh chājna’, niijná, bíih wūtjìhjuh ñipí niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Jeá túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ā maáh jumupboó ā jumuchah, ā wūtdih niiját pahjuh muntìh niijná caá ñi chājap. ³⁵ ‘Nin baác túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácìh moondíh Dios maáh ā jumuchah, ā wūtdih niiját pahjuh muntìh niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tútchi túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwī Maáh chah wēpni ā ñíoni, caandíh jwī weñat pínah tútchi, oboh jumni tútchi nihcah, bíic yoobó muntìh niijná caá ñi chājap.* ³⁶ ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chājbiipna caá’, ñi niijícah, bíic yoobó ā túican caá. Diosjuh yeebdíh ā jéih báadhdat túutna caá. Caanjéh ñíih waó yoócdih jéih baabána, ā jéih jwúub eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñíih báhahjìh niijná yuhna, áih wūtjìh niiját pahjuh muntìh niijná caá ñi chājap. ³⁷ Obohjeéhtih, nin pahjuh ñi niijí: ‘Páant wā chājbiip caá’, niij, ‘Páant wā chājcan niit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijícah, ā túican caá”, Jesús āt niijíp wut jì.

Jwī peéh chāj jwúubacat

(Lc 6.27-36)

³⁸ “Ñi nuowādhìh nin pah ì niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joiij tagaá. ‘Bíih míih quíib dahdih ā búuh mawat pahjuh, meembút caandíh búuh mao jwúubanaá. Míih maó doóbdìh ā daj mawat pahjuh, meembút caandíh daj mao jwúubanaá’, ìt niijíp wut jì.* ³⁹ Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Meemdíh yeejép chājnidih yeejép ma chāj jwúubaca bojoó. Ded meemdíh íjnit, míih jéihyepmant bóo péo tíibdih ā mawachah, biámantbut ma júutú, mawíhna, ā jwúub mawat pínah niijná.*

* 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47 * 5:30 Mt 18.8; Mr 9.43 * 5:31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4 * 5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11 * 5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21 * 5:35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12 * 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21 * 5:39 Lm 3.30

⁴⁰ **Bíhboó ded pah ma chājatji jīb meemdíh ā naóh yacachah, peéh chājat tūtut** niboó míh camisadih meemdíh naóh yacnidih ā wūhat tūtutachah, caandíh wūhñit, ma duoní jih bóo chóodihbut ma wūhuú. ⁴¹ **Bíhboó áih bí déedih namá tacdíh meemdíh ā duo** wáhat tūtutachah, meémboó ā jwíbát pínahna ma duo wáhaá. ⁴² **Ded ā náahatdih meemdíh ā** wúbúchah, ma wūhuú. Bíh meemdíh ā waíhichah, caandíh ma wayaá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jwiít dih eníhcannitdih Jesús ā oyat tūtut
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ “**Ñi** nuowādih nin pah ī niij naóh bohéatjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Ñijeéh jumnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, it niijíp wut jī.* ⁴⁴ **Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi tui** chājaá. Det yeebdíh yeejép ī chājachah, Diosdih ñi wúbú, queétdih ā tui chājat pínah niijná. ⁴⁵ **Pánih chājna, jwī íp jeámant bóo ā weh ñi** jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwādih bíc yoobó ā tui chājna caá. Yeejépwādih, tūinitdihbut yeó ā tui chāhat tūtutna caá. Ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut mah ā buugát tūtutna caá. Cáacwādih bíc yoobó Dios ā tui chājat pah, yeebbút bíc yoobó ñi tui chājaá. ⁴⁶ **Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jw** wubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta ī wúbát tūtutni dinerodih wúbhñitboó tūbit yéejnit jumna yuhna, páant ī chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwāboó nihatdih oinit, bíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ **Yeéb ñi déewādihjeh míc jwāáñnit, ñi wēi** naóh wúbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, bíc yoobó ī chājna caá. Obohjeéhtih, yeébboó nihatdih ñi tui wēi jwāá. ⁴⁸ **Jeámant bóo jwī íp nihatdih tui** chājni ā jumat pah, ā weh jumna, bíc yoobó yeebbút nihatdih tui chājnit ñi jumuú”, Jesús át niijíp wut jī.*

6

Ded pah caá jwī tui chājat

¹ “**Dios** tūinidih ā chājat tūtutachah jepahnit, ‘ñi enee! Dios ā wutat pah wā tui chājna caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Pánih bita ī wēi enat pínahdihjeh bidna, ī wēi naawátjeh ñi tui chājat jīb wáat jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ā wūhcan niít.*

² “**Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadih ñi jūtca** bojoó. Tui chājnit pah jígohñitboó nihat ī wēi enatdih bidna, ded pah ī chājat pah ñi chājca bojoó. Queét namánaboó jumnitdih, jwiít judíowā jwī míc wáacat muunáboó jumnitdihbut ípí wūhna caá, dawá queétdih ennit, ī wēi naawát pínah niijná. Queétdih ī wēi naawáchah, ī tui chājatji jīb dée ī bíbohna caá. Diosboó ī tui chājatji jīb queétdih ā jwúub wūhcan niít.

³ **Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, bíh ma chéen yoobát ā jumuchah** yuhna, caandíh jūtcanjeh, ma wūhuú. ⁴ **Páant moh yéejnitdih ñi teo wáacachah, cáacwā ī encah** yuhna, Diosboó ā enna caá. Pánih enna, caanjéh ñi tui chājatji jīb yeebdíh ā wūhbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Ded pah caá jwī wúbát
(Lc 11.2-4)

⁵ “**Diosdih** wúbhna, tui chājnit pah jígohñitboó nihat ī wēi enatdih bidna, ī wúbát pah yeébboó ñi wúbhca bojoó. Queétboó wúbhna, jwiít judíowā jwī míc wáacat muunáboó, namánaboobút ñuhñit, Diosdih ī wúbhna caá, dawá queétdih ennit, ī wēi naawát pínah niijná. Páant cáacwā ī wēi enatjeh caá ī wúbát jīb dée.* ⁶ **Obohjeéhtih, yeébboó Diosdih** wúbát tūtut niijná, ñih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwī íp jwī jéih enca naáhdih ñi wúbú. Pánihna, cáacwā ī encah yuhna, jwī ípboó yeebdíh ennit, ā tui joibípna caá. Pánih joinít, ñi wúbúchah, yeebdíh ā tui teo wáacbipna caá.

* 5:43 Lv 19.18 * 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13 * 6:1 Mt 23.5 * 6:5 Lc 18.10-14

⁷ “**Dawá láa nin jacnajlhjeh wā** **uúbúchah**, Dios weemdíh ã túi jepahbipna caá’, caandíh jéihcannitboó ĩ níj jenah joiná yah caá. ⁸ **Pánihna, queét ĩ** **uúbát pah ñi uúbhca** bojoó. Obohjeéhtih, ñi **uúbát pínah játih, jwĩ ípboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá.**

⁹ **Pánihna, yeéboó nin pah jwĩ ípdih ñi níj** **uúbú:**

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah túini ma jumuchah, meemdíh jwĩ wéina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwiít jwĩ náahna caá.

¹⁰ **Nihat meém maáh ma jumatdih jéihnit, ĩ jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit ĩ** túi jepahat pah, nin baácdih moonbát ĩ jepaha naáh.

¹¹ **Yeó jáap jummat pah jwĩ jeémát pínahdih ma wūhú.***

¹² **Bitá jwiítidih ĩ yéej chājatdih jwĩ yohat pah, meembút jwĩ yéej chājatdih ma yohoó.**

¹³ **Nemépwā ĩ maáh jwiítidih ã yéejajhichah, ma teo wáacá, jwĩ yéej chājcat pínah niijná.** **Páant jwĩ uúbúchah, meém jwĩ Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá.** **Páant ma jumuchah, yeó jáap jummat pah nihat meemdíh ĩ wēi naáwát caá náahap.** **Páant tíi ã jumna hah’,**

Diosdih ñi níj uúbú.

¹⁴ **“Bitá yeebdíh ĩ yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwĩ íp jeáboó jumnitbut yeéb ñi** yéej chājatdih ã yohbipna caá. ¹⁵ **Obohjeéhtih, bita yeebdíh ĩ yéej chājatdih ñi yohcah, jwĩ ípbut ñi yéej chājatdih ã yohcan níit”,** Jesús át niijíp wut jī.*

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwĩ uúbát

¹⁶ **“Diosdih túi uúbát túut niijná, jeémp jwuhcan, jígahnit pah ñi jígohca bojoó. Páant** tigaá túi chājnit pah jígohnitboó ĩpí chājap. Cáacwā queétdih ĩ wēi naáwátidih bidna, queét ĩh móotdih jígahni pah ĩ chājna caá. Páant ĩ chājachah, jeémp jwuhcannit ĩ jummatdih nihat ennit, ‘Queét túinit caá’, ĩ níj wéina caá. Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá: Cáacwā queétdih ĩ wēi naáwátjeh ĩ jeémp jwuhcat jíib dée ã jumna caá. Diosboó queétdih ã wēi naóhcan níit. Queét ĩ chājat pah ñi chājca bojoó. ¹⁷ **Obohjeéhtih, yeéboó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih túi chocnit, yeó jáap jummat pah ñi túi míic ámohat pah ñi chājaá.** ¹⁸ **Yeéb páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cáacwā ĩ jéihcah yuhna, jwĩ ípboó ã jéihbipna caá. Jwĩ íp, jwĩ jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ñi uúbúchah, ã enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi uúbát jíib yeebdíh ã** túi chājbi pna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwĩ bíbohat
(Lc 12.33-34)

¹⁹ **“Nin baácboó jum jwuhna, ‘Wíih pínahjeh caá’, níj jenah joinít, bíí déedih dawá** ñi **ub ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ã moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih** bitaboó ĩ **nuumbípna caá. Pánihna, nin baácdih bóo bíí dée buudní pínahjeh ã jumuchah,** caandíh ñi en ñinahca bojoó.* ²⁰ **Obohjeéhtih, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ã weñat pínahdih** túi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíbohbi pna caá. Caán ñi bíbohni boó ã moópcan níit. Nuumníit ĩ jéih **ub bejcan níit. Pánihna, caanná ñi bíbohat** pínah ã **buudcán níit. ²¹ Dios pehbhoó ñíih búdí jíib jumni panihni ã jumuchah jéihnit,** Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíih búdí jíib jumnidih bíbohni t, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Ded pah jwĩ jenah joyátidih jwĩ chājat
(Lc 11.34-36)

²² **“Jiát ã túi yeh iiguíchah, jwĩ túi jéih enat pah, Dios ã weñat pínahdih túi jenah joinít,** túinidih ñi chājbi pna caá. Ded pah ñi jenah joyátidihjeh ñi chājbi pna caá. Túinidih jenah joinít, túinidih ñi chājbi pna caá. ²³ **Obohjeéhtih, túicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi**

* 6:11 Pr 30.8-9 * 6:15 Mr 11.25-26 * 6:19 Stg 5.2-3

chājbiḡna caá. Páant yeejéḡdih ñi jenah joyóchah, tubit yeejéḡ ñi chājat ā jumbiḡna caá”, Jesús āt niijíḡ wut jī.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodíh ñi jéih bidcat
(Lc 16.13)

²⁴ “**Ded Diosdih oini ā weñat pínahdih chājna**, tubit pohba dinerodih ā jenah joicán niít. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodíh ā oican caá. Dinerojīhjih wēini jumna, Diosboodíh ā náahcan niít. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut biíc yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús āt niijíḡ wut jī.

Dios ā wehdih ā túi en dawát
(Lc 12.22-31)

²⁵ “**Nin pah yeebdíh wā jw**ub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjeéh ñi túi jummat pínahboodíh ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ā wūhbipna caá, ñi túi jummat pínah niijná. ²⁶ **Jwébehwādih ded pah Dios ā en dawát dih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ī ámohat m**uunádihbut ī bíbohcah yuhna, jwī ípboó queétdih túi en daoná, ī jeémát pínahdih āpí wūhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwādih ā oyat chah yeébboodíh Dios ā oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ā túi en daobíḡna caá. ²⁷ **Nindih ñi túi** jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nuumcán niít. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸ “**Ñi dawát** pínah yéguehnadihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jíghat pínahdih āpí teocan caá. ²⁹ **Pánih teocan** yuhna, maáh Salomónji áih túini yégueh chóodih duonít, ā túi jíghat chah cháanaboó ā túi jíghona caá.* ³⁰ **Caán cháanadih Diosboó ā túi** jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ā chājna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ā wūhat chah yeébboodíh Dios yéguehdih ā wūhbipna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹ **Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát** pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² **Diosdih jéihcannitboó bíí déedih** tubit ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwī íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh judhdadit ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ā teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³ **Bíí déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh** jummatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádih bitadih ñi naáwá, queétdihbut caandíh ī jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó nihāt ñi náahatdih ā wūhbipna caá. ³⁴ **Cheibit dedé ā yapat pínahdih** búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejéḡ ñi yapachah, Dios yeebdíh ā teo wáacbiḡna caá. Buu ded pah ñi chājatdihjih jenah joyát caá náahap. Bíih yeó jáapdih bóo pínahdih tubit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ā túi teo wáacbiḡna caá”, Jesús āt niijíḡ wut jī.*

7

“Yeejéḡwā caá”, bitadih niíj jūihcat
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ “**Meém yeejéḡ caá**, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejéḡ caá’, ā niijcán niít. ² **Bitadih ‘Ápí túi** chājcan caá’, ñi niíj enat pah, Diosboó yeebdíhbut biíc yoobó ā niíj enbipna caá.* ³ **Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā** jumuchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ā yéj chājatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí

* 6:29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6 * 6:34 Sal 55.22; 1P 5.7 * 7:2 Mr 4.24

quíib becát ã jumuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chájna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi cháj? ⁴ **Yeebdíh** búdí quíib becát panihni ã jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wã póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chájnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chájna caá ma chájap. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chájnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chájatdih jenah joicánjeh, bita bainí ñi yéej chájatdih ñi jenah joí? ⁵ **Páant niijnít**, túinit pah jígohnit ñi chájat pahjeh muntih yeebbút biíc yoobó ñi chájna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíh póoj yohat pah, ñi yéej chájatdih jwíh cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat túttimah, ñi déeíh bainí quíib becát panihnidih túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ã yéej chájatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá.

⁶ **Mujjiowá** panihnit yeejépwã Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí íjnit, yeebdíh tubit yeejép ñi cháj taga. Momo muuwã panihnit, í náah chájnitdih Diosdih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíhcan, búdí jíib jumni jeé tíb nadih momo muuwã bepédih ñi wid chuñat pah, caán túini doonádih ñi taga”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Diosdih jwí uúbúchah, ã jepahat

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ **Diosdih** uúbhna, ñi uúbh cádahca bojoó. Páant ñi uúbúchah, ded pah ñi uúbát dih Dios yeebdíh ã wúh bípna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wúh bípna caá. Jéc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios ã wátbípna caá. ⁸ **Det Diosdih** túi uúbh nit, ñi uúbátjidih ñi bíboh bípna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh ñi jwááh bípna caá. Det ñi wúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ã wátbípna caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi uúbúchah, yeebdíh ã jepah bípna caá.*

⁹ **¿Pan dahdih ñi wúh** yeebdíh ã uúbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñi wãh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰ **¿Queejdíh ã** uúbúchah, bucúdih ñita wãh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹ **Yeéb yéejnit** jumna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéejcani jumna, túini ñi wúhat chah caandíh uúbh nitdih ã wúh bípna caá.*

¹² **“Bita yeebdíh ñi túi** chájat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi túi chájaa. Queét yeebdíh ñi túi chájcah yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chájaa. Páant tigaá Moisés ã wut atji, Dios naáwát dih naóh yapanit ñi daacátjibut ã niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Bainí jéc naáwát

(Lc 13.24)

¹³ **“Jeáboó bejíhna, Diosdih** túi jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ã weñat pínahdih ñi cháj bípna caá. Pánih chájnit, bainí jéc panihni ã jumuchah yuhna, ã pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbípna caá. Obohjeéhtih búdí jéc dih waadnít, búdí namádih ñi bejchah, dedé bwat ã wíhcan níit. Páant ã buocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, buadnít ñi jumbípna caá. ¹⁴ **Obohjeéhtih, bainí** jéc dih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejchah, túi jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejíhichah, ã buwuchah yuhna, caandíh túi jenah joinít jumna, ñi jéih buujábipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi túi jumbípna caá. Obohjeéhtih, daocánnit túi jenah joinítjeh caán namáboó ñi jéih ñáan bejbípna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Cáacwã ded pah ñi chájatdih ennit, ded pah ñi jummatdih jwí jéihyat

(Lc 6.43-44)

* 7:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 * 7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 * 7:12 Lc 6.31

* 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

¹⁵ “Ñi túi chāja chaáh. ‘Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niíj yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét túinit pah jígohna yuhna, i jenah joyátboó yeejép ã jumuchah, yeebdíh i yeejáhbiipna caá. ¹⁶ **Queétdih beh enat túut** niijná, ded pah i chājatdih ñi túi eneé. Yeejép i chājachah enna, yeejépwā i jummatdih ñi jéihbiipna caá. I túi chājachah enna, túinit i jummatdih ñi jéihbiipna caá. Nin pah caá ã jumup: Ded óot nah iguúh pihana apí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna apí quehcan caá. ¹⁷ Túini nah túini dahna ã quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ã quehna caá. ¹⁸ Túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut túini dahna apí quehcan caá. ¹⁹ **Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cáacwā ipí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ã yohbiipna caá.** ²⁰ ‘Dios naáwátdih naóh yapani wā jumna caá’, niíj yeenitdih nin pah ñi beh enbiipna caá: Ded pah i chājatdih enna, yeenit i jummatdih ñi jéihbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

*“Meemdíh wā jéihcan caá”, Jesús ã niiját
(Lc 13.25-27)*

²¹ **“Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó i juibícan niít.** Wā íp jeáboó jumni ã weñat pínahdih chājnitjeh ã maáh jumupna i juibíbiipna caá. ²² **Péeni yeó jáapnadih wā íp ã maáh jumupna waádíhñit, dawá weemdíh jepahcannitjibut nin pah i niijbípna yuh caá:** ‘Maá, ma wēpatjīh ma naáwátdih jwiít jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh nemépwādh jwī bacat túutur jī. Cáacwājeh i jéih chājca naáhdih ma wēpatjīh jwī chāj júutur jī, i niijbípna yuh caá. ²³ **Obohjeéhtih, ‘¡Yeebdíh wā jéihcan caá! ¡Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojoó’, queétdih wā niíj jepahbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.***

*Chéne muú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)*

²⁴ **“Ded wā bohéatdih joí jepahna, muú chāj pooni panihni ã jumna caá.** Túi jenah joiní jwumup baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ã túi dodhdop be. ²⁵ **Caán muúdhíh ã péaat túttimah, búdí mah jūóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbut ã jūúwup be.** Páant tūbit ã johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ã áaccap be. ²⁶ **Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ã jumup.** Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be. ²⁷ **Caán muúdhíh ã péaat túttimah, mah búdí jūóh, muj daab béj, búdí johlitbut ã jūúwup be.** Pánih búdí ã johochah, caán muú áacna, búdí ã yáanap be”, Jesús át niijíp wut jī.

²⁸ Páant ã niíj naáwáchah joiná, cáacwā it joí wúhi bejep wut jī. ²⁹ “Caán túi jéihni pah jwiítdih ã niíj bohéna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit páant ipí niíj bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tiguaá maáh ã jumup”, it míic niijíp wut jī.*

8

*Bácah moópnidih ã booaat
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Páant niíj naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúudniji ã bohénitdih át numah dei bejep wut jī. Á dei bejechah ennit, dawá ájeéh it péé bejep wut jī. ² Páant i bejechah, bácah moópní jwááhnit, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

³ —¡Júu! Wéinit meemdíh wā booana caá, caandíh teo jáhanit, át niijíp wut jī.

Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát át ñuumáh bejep wut jī.

⁴ —**Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedi-hjeh naáwádhíh ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ã ñuumátjidih ma júutú.** Moisés

* 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9 * 7:20 Mt 12.33 * 7:23 Sal 6.8 * 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32

ã wutatji pah sacerdotewã ï cáo wũhat pínah niijná, chéne jopwãdih ma wũhuú, Dios meemdíh ã booaatjidih ï jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewãjeéh ma jwúub jumuchah, ã túibipna caá,* Jesús caandíh át wēp niijíp wut jī.

*Soldadowã ï maáhdih teo wũhnidih Jesús ã booaat
(Lc 7.1-10)*

⁵ Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ã juibínachah, Romano cien soldadowã ï maáh ã pebh juibínit, nin pah caandíh át niijíp wut jī:

⁶ —Maá, weemdíh ma teo wáacá. Weemdíh teo wũhni búdí wũnna, wíih muúboó ã lajna caá. Áih bácah jwioní ã jumuchah, búdí tubanit, ã jéih bejcan caá, Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

⁷ —**Caandíh booaadidih wã bejmi caá**, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

⁸⁻⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wíih muúná ma bejcah, ã túimi nacaá. Weem cháñ wēpni ma jumuchah, ‘Wíih muúdíh ma waád jũwú’, niijní dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdíh teo wũhni ã boobipna caá. Wã chah jumnit bita maáta weemdíh ï wutna caá. Weembút soldadowãdih wutni caá. Bícdih ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ãpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jũwú’, wã niijíchah, ãpí jũóhna caá. ‘Nindih ma chãjaá’, wã niijíchah, páant ã chãjna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jumadidih wã jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdíh teo wũhni ã boobipna caá, soldadowã ï maáh Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ã niijíchah joí wēnit, Jesús ãjeéh péenitdih nin pah át niijíp wut jī:

—**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nin soldadowã ï maáh judío nihcan yuhna**, Diosdiñ ã túi jenah joiná caá. Caandíh teo wũhnidih wã booaat pínahdih át jéihyep taga. Weemdíh caán ã túi jenah joyát pah, ded judío bíc yoobó jenah joinidih wã en jwuhcan caá. ¹¹ **Yeebdíh wã naóhna caá. Péeni láa bita judíowã nihcannit, nihát baácdih moón Diosdiñ túi jenah joinít**, jeáboó Dios ã maáh jumupna dawá ï juibíipna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob bícdih ï jeémpbipna caá.* ¹² **Obohjeéhtih, judíowã Dios ã maáh jumupna** bejnit déejidih, yeejép dupúnapboó ã wahbipna caá. Caanná ã wahnitboó búdí jígahnit, íih maodíh ï néeh cháác juibíipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

¹³ Páant queédidih niijíp péanit, soldadowã ï maáhdih nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—**Míih muúná ma jwúub bejeé**. Meemdíh teo wũhni booni ã jumna caá. ‘Jesús caandíh ã booaatidih ma jwúub bejeé’, ma niijíp jenah joyát pahjeh ã yapna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchahjeh, áih muúboó jumni caandíh teo wũhni át boonap wut jī.

*Pedro chudhdih Jesús ã booaat
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

¹⁴ Páant niijíp péanit, Jesús ã bohénitdih át jwúub numah bejep wut jī, páant muntih. Pánih bejna, Pedroíh muúná juibínit, ït waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wũnna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús át enep wut jī. ¹⁵ Pánih ennit, miíh téihyadiñ ã teo jáhanachahjeh, pahat át dúucah bejep wut jī. Páant ã dúucah joinít, caántboó ñah ñuhnit, Jesúsdiñ jeémát mit wũhup wut jī.

*Dawá wunnitdih Jesús ã booaat
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

¹⁶ Tõo ñáh jũwúchah, dawá nemép caolih jumnitdih ï chéenwã Jesús ã jumni muú jóocmant ït ub juibínap wut jī. Páant ï ub juibínachah ennit, Jesús wã ït bac bejep wut jī. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemép wãdih ã bac bejat túutuchahjeh, cáacwáih bácahmant ït bac bejep wut jī. Bitá tubúp chũúhntidihbut Jesús át booa beedánap wut jī. ¹⁷ Páant ã chãjachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ã niijátji pah át yapap wut jī. “Jwí tubúp chũúátidih, jwí wunatidihbut jígah ennit, át booaat taga”, Isaías át niijíp daacáp tají.*

* 8:4 Lv 14.1-32 * 8:11 Lc 13.29 * 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28 * 8:17 Is 53.4

Biquína Jesúsdih ï pééihat
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Dawá Jesús pebh ï juí ñhuchah ennit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niijíp wut jĩ:
—**Chóbe conanaáboó jwí chúh** bejjĩh, át niijíp wut jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, jélitna ï dei bejechah, Moisés ã wutatjidih bohéni Jesúsdih jwááhnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, deyoób ma bejechah, weembút majeéh wã bejmi caá, át niijíp wut jĩ.

²⁰ —**Jia mujiowá** ñih muú pínah íitnadih ï bíbohna caá. Jwébehwábut ñih yécanadih ï bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cáacwã úud jeñé, wíih mujéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma jūúwúchah, búdí bwat meemdíhbut ã jumbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, bíih jwuh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, majeéh weembút wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah játih wã íp ã wunuchah, áih bácahdih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwúhú’, weemdíh ma niijí. Æ wunuchah yoh péanit, majeéh wã bejbipna caá, át niijíp wut jĩ.

²² —**Weemdíh náahcannit** wunnit panihnit jumna, queétoó wunnitdih ï yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jumni pínah buu ma jūúwú, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jĩ.

Búdí johlit nolihatdihbut ã yayáát
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant niij péanit, jélitboó dei juibínit, búdí jááj chóodih ã bohénitdih át numah waadáp wut jĩ. ²⁴ Íimdih ï chúh bejechah, Jesúsboó át úwah bejep wut jĩ. Pánihna, íim tac yoób ï buug lájachah pohba, Jesús ã úwat pónih, búdí johlit át jūúwúp wut jĩ. Páant búdí nolihat ã jumuchah, ït daábíhip wut jĩ.

²⁵ —¡Maá, jwiítidih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwí chãjap! ït niij wucap wut jĩ.

²⁶ Páant ï niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**¿Dépanih tigaá** búdí ñi úum? Weemdíh túi jenah joiná, ñita úumcan tagaá, át niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ñah ñhnhit, johlit, nolihatdihbut juíhnhit, **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, johlit nolihatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah, en wáhi bejnit, queétjeh nin pah ït míic niijíp wut jĩ:

—**¿Dedé cáac tigaá** nin? Æ naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ït niijíp wut jĩ.

Gadara baácdih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ã booaat
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ã yapat túttimah, Gadara baácna ït chúh juibínap wut jĩ. Caanná ï chúh juibínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsdih ït jwááh dei jūúwúp wut jĩ. Queét nemép caolih jumnit, túbit tac behnit ï jumuchah, caanná cáacwã ípí bejcap wut jĩ.

²⁹ Pánihna, Jesúsdih jwááh dei juibínit, nin pah ït niij ñaacáp wut jĩ:

—**¿Meém Dios wúh**, dépanih chãjadih jūóh tigaá ma chãj? **¿Dios ã peéh chãjat** pínah ã judh jwuhuchah yuhna, játih jwiítidih peéh chãjadih jūóhnhit beé ma chãjap? ït niijíp wut jĩ.

³⁰ Yúúpbít dawá momo muuwã bid jeémpna ït chãjap wut jĩ. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwã nin pah Jesúsdih ït niijíp wut jĩ:

—Jwiítidih bacat túutna, cot muuwãdih ma waadát túutú, ït niijíp wut jĩ.

³² —**Júu**, caán láa bácah ñi bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, queét cáacwáñh bácahmant bacnit, muuwãdih nemépwã ït waadáp wut jĩ. Páant ï waadáchah, wépép ñáo dei bej, ímna buúg báah bejnit, muuwã ït chíic wun beedáh bejep wut jĩ.

³³ Páant ĩ yapachah enna, búdí úumnit, queét muuwājidiĥ en daonítboó ĩih tútchina ĩt ñáo jweí jwúub bejep wut ĩ. Pániĥ ñáo jwúub juibínit, muuwā ded pah ĩ yapatjidiĥ, nemép caoliĥ jumnitdihbut ded pah Jesús ā booaatjidiĥ ĩt naóĥ peetép wut ĩ. ³⁴ Páant ĩ naáwáĥah joinít, niĥat caán tútchidiĥ moón Jesúsdiĥ enediĥ ĩt bejep wut ĩ. Pániĥ juibínit, caandíĥ náahcan, ĩih baácmant Jesúswādiĥ ĩt jwúub bejat túutur wut ĩ.

9

*Jéih yoocannidiĥ Jesús ā booaat**(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Páant ĩ jwúub bejat túutuchah joinít, ĩih jāáj chóona waadniĥ, Jesús wā ĩt jwúub chúuh bejep wut ĩ. Pániĥ chúuh bejniĥ, Jesús āpí juibínit tútchina ĩt jwúub juibínap wut ĩ.

² Caanná ĩ juibínachah, caanjíĥ moón jéih yoocannidiĥ ā ñajat chóojíĥ Jesús pebhna ĩt beo juibínap wut ĩ. “Jesús nindiĥ ā jéih booaĥpna caá”, ĩt niĥ jenah joyóp wut ĩ. Páant ĩ niĥ jenah joyátdiĥ jéihniĥ, jéih yoocannidiĥ nin pah Jesús āt niĥjíp wut ĩ:

—*Ma weñeé. Ma yéejatdiĥ meemdíĥ wā yohna caá*, āt niĥjíp wut ĩ.

³ Páant ā niĥjíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjidiĥ bohénit nin pah ĩt niĥ jenah joyóp wut yuh ĩ: “Diosjeh yéejatdiĥ ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh jumna yuhna, páant niĥjná, ‘Dios wā jumna caá’, niĥ yeena caá ā chāĥap”, ĩt niĥ jenah joyóp wut ĩ. ⁴ Páant ĩ niĥ jenah joyátdiĥ jéihniĥ, nin pah Jesús queétdiĥ āt niĥjíp wut ĩ:

—*¿Dépaniĥ tigaá páant yeejép ñi jenah joí? ⁵ ‘Ma yéejatdiĥ wā yohna caá’, wā niĥjíchah joinít, weemdíĥ jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niĥ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñuhniĥ, ma yáac chúi bejeé’, wā niĥjíchah, caán ā bejeĥah enniĥ, wā niĥjít yoobópdih ā jummatdiĥ ñi jéihbipna caá. Pániĥ jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶ Weém niĥat cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondiĥ jéih booaĥniĥ, ĩ yéej chāĥatdihbut wā jéih yohna caá. Pániĥ tibeé Dios weemdíĥ ā wah deyanap ĩ, cáacwā ĩ yéejatdiĥ wā yohat pínah niĥjná. Pániĥna, caán wēpatdih wā bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niĥjná, nin pah wā chāĥ júutbipna caá, āt niĥjíp wut ĩ.*

Páant niĥ péaniĥ, jéih yoocannidiĥ nin pah āt niĥjíp wut ĩ:

—*Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodiĥ ubniĥ, míih muúboó ma jwúub bejeé*, āt niĥjíp wut ĩ.

⁷ Páant ā niĥjíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhniĥ, áih muúboó āt jwúub bejep wut ĩ. ⁸ Páant ā booaĥachah enniĥ, cáacwā ĩt en wúhi bejep wut ĩ. Pániĥ en wúhi bejniĥ, Dios Jesúsdiĥ búdí wēpat ā wúhatdih jéihniĥ, Diosdiĥ búdí ĩt wēi naáwáp wut ĩ.

*Jesús Mateodiĥ ā jūúwát túutat**(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)*

⁹ Pániĥ booa péaniĥ caán muumánt bac bejniĥ, Jesús ā bohénitdiĥ āt jwúub numah jib bejep wut ĩ. Pániĥ bejniĥ, caanmánt jūóhniĥ, weém Mateo pebh ĩt juyáp ĩ. Romanowā ĩ maáta ĩ úbát túutni dinerodiĥ úbh wúhni wā jumur ĩ. Pániĥna, caán láa wíih tewat tóliĥboó wā chúudur ĩ. Caanjíĥ wā chúuduchah enniĥ, nin pah weemdíĥ Jesús ā niĥjíp ĩ:

—*Wájeéh ma péé jūúwá*, ā niĥjíp ĩ.

Páant ā niĥjíchah joinítjeh, ñah ñuhniĥ, ájeéh wā bejep ĩ.

¹⁰ Túttimah, Jesús wādiĥ wíih muúboó numah jeémédiĥ wā bejep ĩ. Weém páĥ dawá dinerodiĥ úbh wúhniĥdiĥ, bita “Yeejépwā caá”, ĩ niĥjítidihbut wā numah jeémép ĩ.

¹¹ Páant queét bícdih jwí jeéméĥah enniĥ, biquína fariseowā jwiĥt Jesús ā bohénitdiĥ nin pah ĩ niĥ jūihñur ĩ:

—*¿Dépaniĥ tigaá ñíih bohéni dinerodiĥ úbh wúhniĥ, yeejép chāĥniĥ bícdih ā jeémép? ĩ niĥjíp ĩ.**

¹²⁻¹³ Páant ĩ niĥjíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādiĥ nin pah ā niĥ jepahap ĩ:

* 9:11 Lc 15.1-2

—**Tubúp chéuhcannit** cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh í bidip. Pánihat pah ‘Weém yéijat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéijatdih jíghnit, wā túut nuúmíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í bidip. ‘Jwiít yeejépwā caá’, níj jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūúwúp be, í yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh í túut nuumát pínah níjñá. Dios naáwátidih naóh yapani ā níj daacátjidih yeebdíh jéihyat caá náahap. ‘ “Nuñúpwāidih ñi mao cáo wūhatdih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jígh en teo wáacatdih caá yeebdíh wā náah yacap”, Dios ā níjñá caá’, āt níj daacáp tají. ***Caán ded pah ā daacátjidih jéihyat** túut níjñá, ñi jwúub bohénaá. Caán ā daacátji pah, jígh ennit, weém cáacwāidih teo wáacadih wā jūúwúp be, ā níjíp jí.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi h í úbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Túttimah, Juan Daabáni ā bohénitboó jwí pebh jwinít, nin pah Jesúsdi h í níj úbh joyóp jí:

—Jwiít Juan ā bohénit, jwí nuowā í wutat pah jwíjí jeémp jwuhcan caá. Fariseowābut biíc yoobó ípí chājna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdi h í níjíp jí.

¹⁵ —**Nin pah caá ā jumup**: Téihya chéoni ā numah jeémpnit biícidih ā jum jwuhchah, jíghcan, ípí túi wēi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita í ub bejat túttimah, jíghnit, ita jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wā jumna caá. Pánihat pah tigaá wā bohénit wājeéh jumna, wēinit, páantjeh í jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh í ub bejat túttimah, wā bohénitjeéh wā wihchah, caán láa jíghnit, í jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih ā níjíp jí.

¹⁶ Pánihna, ded pah jwí nuowā í wutatji áih jáap bohéátjīh fariseowā í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj bohénap jí: **“Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah wai b**úudhdāt ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nuowā í naáwátjidih wíh jáap bohéátjīh wid naóhcat caá náahap. ¹⁷ **Pánihat dée, pah jwuhcanni iguīh macdih nuñúpwā chóojīh í chājniji máa wuh wúúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguīh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta b**úud tágaá. Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguīh mac, caandíh yáacni chóobut ā túi jumbipna caá. Pánihat pah, wíh jáap bohéát jwí nuowā í naáwátjīh wid naóhcat caá náahap”, ā níjíp jí.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Wíh muúboó páantjeh jwí jumuchah, jwiít judíowā jwí míic wáacat muudíh en daonít í maáh ā waád juyúp jí. Waád jwinít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah ā níjíp jí:

—Wā nuúm jáantjeh mi wunah bejep be. Obohjeéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut níjñá, wājeéh ma jūúwá. Páant ma teo jáhanachah, mi jwúub boobipna caá, Jesúsdi h ā níjíp jí.

¹⁹ Páant ā níjíchah joinít, Jesús wíh muúboó jeémp chúudniji, ñah ñuhnit, ájeéh ā bac bejep jí. Jwiít ā bohénitbut íjeéh jwí bejep jí. ²⁰⁻²¹ Pánih bejnit, namádih jwí bejchah, cáacwā cātíh bíh wili wunnih mit jumup tají. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih, “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit níj jenah joyóp wut jí. Páant níj jenah joinít, Jesús táahmant jūóhnit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit

* 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

jái tewep tají. ²² Páant mi jái tewatdih jéihna, tac púud ennit, Jesús caántdih nin pah ā niijíp jī:

—**Nuumá**, ma weñeé. Weemdíh túi jenah joinít, ma boona caá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, mit boonap tají.

²³ Túttimah, jwiít Jesús bícdih maáih mũnájwī waád jwabínap jī. Pánih waád jwabínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jwínitdihbut jwī enep jī. ²⁴ Páant ī jwúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá.** Ŝona caá mi chájap, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, “Nih yáana caá ā chájap”, niijnít, cáacwā caandíh ī dehwep jī. ²⁵ Pánihna, queét ī bac bejat túttimah, wunnih pebhna waad béjnit, miíh téihyadih Jesús át tewep wut jī. Páant ā tewechahjeh, boonit, mit ñah ñuhap wut jī. ²⁶ Jóocmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán tátchidih moondíh ít naóh peetép tají.

Chénewā jéih encannitdih Jesús ā booaat

²⁷ Caanjíh jumnitji jwúub jibidih jwī bejehah, chénewā jéih encannit neoná jwiítidih péé bejnit, nin pah ī niij ej ñaacáp jī:

—¡David jwima, Dios ā wahní, jwiítidih ma jígah eneé! ī niijíp jī.

²⁸ Páant ī niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús bícdih bíih mũúboó jwī waad béjep jī. Páant jwī waad béjehah, queét jéih encannitbut ī ñuún waád juyúp jī. Páant ī waád juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**‘Jwiítidih ā jéih booami nacaá’, ¿weemdíh ñi niij jenah jói níit?** ā niijíp jī.

—Páant tigaá jwī niij jenah joyóp, caandíh ī niij jepahap jī.

²⁹ Páant ī niij jepahachah joinít, íih quíbdih teo jáhanit, nin pah ā niijíp jī:

—**‘Páant ā chájipna caá’, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wā chájip,** ā niijíp jī.

³⁰ Páant ā niijíchahjeh, ī jéih enep jī, bũca. Pánih boonit, Jesús nin pah queétdih ā jwúub niijíp jī:

—**Weém bũtéh** yeebdíh wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó, ā niijíp jī.

³¹ Páant ā niijíchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pebhboó ít naóh peetép tají.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

³² Páant ī bac bejehah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī ñahwat ub waád juyúp jī. Caán nemép caandíh át jéih wéheat túutcap tají. ³³ Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat túutap jī. Páant ā bacat túutachahjeh, jéih wéhecanniji ā jwúub wéhenap jī. Caandíh ennit, nihat ī en wáhi bejep jī.

—¡Nin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácdih moón jwípí encan jī! ī míic niijíp jī.

³⁴ Obohjeéhtih, fariseowā mácah ī míic niij wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wépatjéh caá nemépwádih ā bacat túutap, ī míic niijíp jī.*

Jesús cáacwádih ā jígah enat

³⁵ Pánihat túttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadibut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítidih ā ñamah bejep jī. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwī míic wáacat mũnájwādnít, Jesús ápi bohénap jī. Dios ā maáh jumat túini doonádih naóhniit, nihat caanjíh moón tubúp chũúhnitdihbut ápi booaanap jī.* ³⁶ Pánih bejna, dawá cáacwā owejawádih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ī jumuchah ennit, Jesús queétdih búdí át jígah enep jī.* ³⁷ Pánih jígah ennit, jwiít ā bohénitdih nin pah ā niijíp jī:

—**Jóo dajat láa búdí** tewat ā jumuchah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, túini doonádih joinít pínah dawá ī jumuchah yuhna, queétdih naóhniit

* 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 * 9:36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34

pínahboó daocánnitjeh ï jumna caá. ³⁸ **Pánihna**, túini doonádih chah dawá bohénitdih ã wahat pínah niijná, Diosdih ñi **uúbá**, ã niijíp jĩ.*

10

Jesús doce ã naáwát túutnit pínah ï wũtna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Túttimah, jwiít doce ã bohénitdih bid bojnít, nemépwãdih bacaat pínah wēpat, nihát wunnitdih booaat pínah wēpatdihbut jwiítidih ã wũhup jĩ.

² Nin caá jwiít Jesús ã bohénit, ã naáwát túutnit pínah jwĩ wũt: Simón ã jumup jĩ. Caandíh Pedro Jesús ã wũt búudhdup jĩ. Æ úud Andrésbut ã jumup jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩhbut ï jumup jĩ. Queét chénewã Zebedeo weh ï jumup jĩ. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwĩ jumup jĩ. Weémboó Romanowã ï maáta ï uúbát túutni dinerodih uúbh wũhni wã jumup jĩ. Bíh Santiago, Alfeo wũúhbut ã jumup jĩ. Tadeo, Lebeo ï niij wũt búudhribut ã jumup jĩ. ⁴ Bíh Simón, Celote wũt jumni poómpdih bóobut ã jumup jĩ. Judas Iscariote, Jesúsdi h eníhcannitdih duó wáini pínahbut ã jumup jĩ.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jwiít doce ã bohénitdih ã wēpatdih wũh, bíh tútchinaboó wahna, ded pah jwĩ chãjat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ã niij naáwáp jĩ: **“Judíowã nihcannit pebhna ñi bejca bojoó. Samaria baácboobút ñi bejca bojoó. ⁶ Diosdih jéihcannit jumna, buudnít ovejawã panihnit ï jumuchah, judíowã pebhboojéh ñi bejeé. ⁷ ‘Dios maáh ã jumatdih ã júutat pínah bahnijeh ã judhna caá’, queétdih ñi niij naáwá. ⁸ Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubúp chũúhnit, wunah bejnitdihbut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitíh bácahmant nemépwãdih ñi bacanaá. Páant ñi chãjat pínah wēpatdih yeebdíh wã wũhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wã wũhat pah muntih, yeebbút bíic yoobó jíib náahcanjeh cáacwãdih ñi teo wáacá.**

⁹ **“Pánih bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Wuh wuúh, túut nuumát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbut ñi ub bejca bojoó. Ñi duwát chóojeh ñi duo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh ï numah jeémpbipna caá. Ñi duoní chóo ã moopóchah, queétdi boó ñi túut nuumát pínah chóodihbut ï wũhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh ï chãjbipna caá.***

¹¹ **“Caán tútchina juibínit, caán tútchidih jum jwuhna, yeebdíh wēi jwááhnitíh muudíhjih ñi chão jwúhuú. ¹² Íih muuná waad béjnit, ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jumna naáh’, caán muudíh moondíh ñi niijí. ¹³ Páant ñi niijíchah, túinit ï jumat jíib, Dios ã túyat íjeéh ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit ï jumuchah, páant ñi niijíchah yuhna, Dios ã túyat íjeéh ã wihcan níit. ¹⁴ Yeebdíh náahcan, ï joíhcah, caán muumánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ã yohat pínahdih júutat túut niijná, ñíh zapatosdih tóo dugnit, caán jumni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdíh ï náahcah, bíic yoobó muntih queétdihbut ñi chãj júutú.* ¹⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Peéh chãjni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondíhbut Dios búdí ã peéh chãjbipna caá.* Obohjeéhtih, queétdih ã peéh chãjat chah, yeebdíh náahcannitboodíh ã peéh chãjbipna caá”, jwiítidih ã niijíp jĩ.***

Jesúh wãdih bita yeejép ï chãjat pínah

¹⁶ **“¡Weemdíh ñi túi joyoó! Yeéb ovejawã panihnitdih jiwá panihnit pebhboó wã wahna caá. Pánihna, jopwã pah tac behcannit, maiwã pah ñi túi yap náhninaá.* ¹⁷ ¡Ñi túi chãja chaáh! Yeebdíh eníhcannit ñi maátadih ï wũhbipna caá. Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muúboó waadnít, yeebdíh ï pũibipna caá. ¹⁸ Wíihwã ñi jumat jíib, caán tútchinadih moón ï maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhna but yeebdíh ï ub bejbipna**

* 9:38 Lc 10.2 * 10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18 * 10:14 Hch 13.51 * 10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24 * 10:15 Lc 10.4-12 * 10:16 Lc 10.3

caá. Caanná ĩ ub bejehchah, queét maátadih, judíowā nihcannit maátadihbut wíih túini doonádih ñi naóhbipna caá. ¹⁹ **Páant maátadih ĩ wáuhuchah**, ‘Ded pah wā niiját pínahdih wā jéihcan níit’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh ĩ wáuh joyóchahjeh, ñi niiját pínahdih Dios yeebdíh ā jéihyabipna caá. ²⁰ **Páant ā jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátjéhjeh ñi jepahcan níit. Dios jwí íp ā jenah joyátdih** Túini Espírituboó yeebdíh ā naáwát túutbipna caá.*

²¹ **“Caán láa, det wíihwā ĩ jumat jíib**, biíc weh jumna yuhna, maátadih naóh yacnit, ā déedih ā mao yohat túutbipna caá. ĩ mána ĩ wehdih, ĩ wehboó ĩ mánadihbut ĩ mao yohat túutbipna caá.* ²² **Pánihna, yeéb wíihwā ñi jumat jíib**, nihat yeebdíh ĩ eníhcan níit. Páant ĩ eníhcah, yeebdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā túi ubbipna caá, wā íp pehbboó ñi túi jumat pínah niijná.* ²³ **Wíih túini doonádih** ñi naáwát jíib, biíc tútchidih moón yeebdíh ĩ yéej chājachah, biíh tútchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadih moondíh ñi naóh beedáát pínah játih, weém nihat cáacwā úud jeñé nin baácboó wā jwáub dei jūóhbipna caá.

²⁴ **“Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wáhnibut** ā maáh chah nihcan caá.* ²⁵ **“Ded pah weemdíh bohénidih ā yapat pah muntih** weemdíhbut ā yapbipna caá’, jáap jéihnidih níij jenah joyát caá náahap. Teo wáhnibut ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapbipna caá’, níij jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ā yapat pah weémboodíh ā yapcan níit’, níij jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeébboó wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cáacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwádhbut biíc yoobó yeejép ĩ niijbípna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.*

*¿Deddih tigaá úumat náah?
(Lc 12.2-7)*

²⁶ **“Buu láa cáacwádh wíih túini doonádih** ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita ĩ encah, yeebdíh yeejép ĩ chājipna caá. Pánih yeejép ĩ bih chājachah yuhna, túttimah nihat ĩ túi jéihbipna caá. Yeebdíh yeejép chájnitdih ñi úumca bojoó.* ²⁷ **Pánihna, buu ded pah** yeebdíhjih wā bohéatdih túttimah dawá cáacwā cātíh úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸ **Cáacwā yeebdíh maona, níih bácahdihjih ĩ mao yohna caá. Obohjeéhtih, níih caolihdih ĩ jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhndih ñi úumca bojoó.** Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéh tigaá níih bácahdih, níih caolihdhbut iiguípna ā jéih yohna caá.

²⁹ **“Chéne jwébehwābit bainíbitjeh ĩ jíib jumuchah** yuhna, biícbitdih Dios ā buudácan caá. Dios ā wutcah, caanbít ā wuncan níit. ³⁰ **Níih waó yoócnadih Dios jenah en beedáni jumna**, ded pah ñi jumatdihbut ā túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ā túi jéih en daoná caá. ³¹ **Jwébehwádh ā oyat chah, yeébboodíh ā oina caá. Pánih oinit, ā en dawátdih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”,** Jesús ā niijíp jī.

*“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, niiját
(Lc 12.8-9)*

³² **“Weém Jesúih caá’, ded bitadih ā niijíchah, weembút** caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íp jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. ³³ **Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna**, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadih ā niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wā ípdih wā niijbípna caá”, Jesús ā niijíp jī.*

* 10:20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15 * 10:21 Mr 13.12; Lc 21.16 * 10:22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17
* 10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 * 10:25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 * 10:26 Mr 4.22; Lc 8.17 * 10:33 2Ti 2.12

Jesús cáacwādh chéne poómp ã chājat
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niíj jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihat cáacwā túi biícidih í jumbipna caá’, ¿ñi niíj jenah joí niít? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwā wā bohéatdih í joyát túttimah, biquína wā naáwátidih í túi wēi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih í en jūihbipna caá. ³⁵ Biquína behnit wā naáwátidih í túi joyát jíib í weh queétdih í eníhcan niít. Behnit yaádh wā naáwátidih í túi joyát jíib í weh yatá queétdih í eníhcan niít. Í chudhna yaádh wā bohéatdih í túi joyát jíib, í weh áana yaádh queétdih í eníhcan niít. ³⁶ Ded weemdíh jepahnidih ã déewā yoobát í eníhcan nacaá.*

³⁷ “Ded weemdíh ã oyat chah ã mánadih, ã wehdih oina, wíih nihcan niít. ³⁸ Pánihna, cruzboó wunna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih ã jummat jíib yeejép ã yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdih úumnit, jweiná, wíih nihcan niít.* ³⁹ Ded weemdíh túi jenah joicán, bíi déedih en ñinahnit, ã náahatdihjeh chājna, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicánjeh, wā weñat pínahdih chājniboó páantjeh wājeéh ã túi jumbipna caá”, Jesús ã niijíp jī.*

Jwiítidih jíib wūhat panihni
(Mr 9.41)

⁴⁰ “Det yeéb wíihwādh túi náahna, weemdíhbut í náahna caá. Pánihna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbut ã náahna caá.* ⁴¹ Dios naáwátidih naóh yapani ã tewat jíib Dios caandíh ã túi chājipna caá. ã naáwátidih naóh yapani ã jumuchah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapanidih ã túi chājat pah Dios caandíhbut biíc yoobó ã túi chājipna caá. Ded túini ã jummat jíib, Dios caandíh ã túi chājipna caá. Túini ã jumuchah ennit, bíihboó caandíh túi náahna, túinidih Dios ã túi chājat pah, caandíh náahnidihbut biíc yoobó ã túi chājipna caá. ⁴² Ded wíih moh yéejni ã jumuchah enna, caandíh ã babhbat pínah, bainí mahjeh ã wūhuchah yuhna, ã teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbut ã túi chājipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jī.

11

Juan Daabáni ã wūbh joyát túutat
(Lc 7.18-35)

¹ Páant jwiít ã bohénitdih ã naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo tútchinadih moondíh Jesús áih túini doonádih bohénadih ã bejep jī. Jwiítbut bíih tútchinadih moondíh bohénadih jwī bejep jī. ² Pánih bejnitji jwī jwūub juyúchah, Jesús ded pah ã chājat doonádih Juan Daabáni nemat muúboó jumni át joyóp tajī. Pánih joiníji ã bohénitdih Jesús pebhna át wahap tajī, caandíh í wūbh joí enat pínah niijná. ³ Páant ã wahachah, jwī pebh joinít, nin pah Jesúsdih í niíj wūbh joyóp jī:

—Juan jwiítidih nin pah ã niíj wūbh joí enat túutat be: “Wā túttimah bíih ã jūóhbipna caá”, ¿wā niijníji niít meém? ¿Wā niijníji ma nihcah, bíihdih páñat náah niít?” ã niijíp be, Jesúsdih í niijíp jī.

⁴ Páant í niíj wūbh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niíj jepahap jī:

—Buu ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbut Juandih nin pah niíj naáwádih ñi bejeé: ⁵ ‘Jéih encannitji, jéih joicannitji, jéih bejcannitjidihbut ã boona beé. Báčah moópnitji, wunah bejnitjidih yuh buca ã boona beé.* Moh yéejnitdih ã túi ubat pínah doonádihbut naóhna ã chājav be.* ⁶ Pánihna, “Ded weemdíh túi jenah joí cádahcannidih Dios ã wēi enna caá”, Jesús ã niijíp be’, Juandih niíj naáwádih ñi bejeé, ã niijíp jī.

⁷ Páant ã niijichah joinít, Juandih naáwádih í jwūub bejep jī. Páant í jwūub bejchah, Juan ded pah ã jummatdih dawá jwījeéh péenitdih Jesús nin pah ã niíj naáwáp jī: “¿Dedédih

* 10:36 Mi 7.6 * 10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 * 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25

* 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 * 11:5 Is 35.5-6 * 11:5 Is 61.1

enedih bej tigaá ñipí chäj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ï naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh, yoobópdih ápi naáwáp wut jī. ⁸ **Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh ðuonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh ðuonít maátañ muúboó ipí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹ Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chäj? Páant tigaá Juan ã jumnap. Bitá naóh yapanit chah ã jumna caá. ¹⁰ Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niñ naóh daacáp tajī:**

‘**Á wúhdih Dios nin pah ã niijíp be:** “Ma játih wã naáwátdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwã ï jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, ãt niñ daacáp tajī. (Mal 3.1)

¹¹ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá.** Obohjeéhtih, páant ã jumuchah yuhna, Dios ã maáh jumnapna ded oboh jumniboó Juan chah ã jumbipna caá.

¹² **“Juan ã bohé jwíih láa buu láana,** Dios ã maáh jumnapboó dawá ï waadát pínahdih búdí ï bidna caá. Pánih bidna, Diosdih túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah chah dawá waadná caá ï chäjap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ï waadát dih íijnit, queétdih ï jähna yuh caá.

¹³ **Juan ã jüúwát pínah játih,** nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ã maáh jummat pínahdih ït naóh daacáp tajī. Juanbut caandíhjuh muntih ã naóh bohénap be.* ¹⁴ **‘Dios ã wahni ã jüúwát pínah játih,** Elías panihni ã jüóhbipna caá’, jon játih ï niijní tigaá Juan ã jumnap. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ï niijní Elías panihni ã jumnap’, yeebdíh niñ jenah joyát caá náahap.* ¹⁵ **¡Ded molít jumna,** ã túi joyó naáh!

¹⁶ **“Buu láa moón weemdíh jepahcannit nin pah ñi jumna caá:** Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumnap. Tíoh chúdnit, nin pah ipí niñ míic jüihna caá: ¹⁷ **‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna,** yeebboó ñi búudíhcan beé. Wunnitdih jwí jüí tíhwichah yuhna, ñi jüí wáaquíhcan beé’, ï niñ míic jüihna caá. ¹⁸ **Páant ï chäjat pah,** yeebbút bíic yoobó ñipí chäjna caá. Juan Daabáni cáacwãjeéh jeémpcan, poonidihbut ápi babhcap jī. Páant ã chäjcah enna, ‘Nemép caolih jumni caá’, niñ jüihnit, ã bohéátdih ñi joíhcap jī. ¹⁹ **Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwã úud jehé,** cáacwãjeéh jeémpnit, wápí babhna caá. Páant wã chäjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ã jumnap. Romanowã ï wúbát túutni núodih wúbh wáhnit, yeejép chäjnit bíicdih ápi pej jumna caá’, niñ jüihnit, weemdíhbut ñi jepahcan caá. Páant niñ jüihna, wébít pah caá ñi jumnap. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã wutat pah wã túi chäjachah enna, ã jenah joyát yoobópdih ã jummatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jī.

Biñh tútchinadih moón ï jepahcat

(Lc 10.13-15)

²⁰ Túttimah, biñh tútchinadih moón caandíh ï jepahcatji jíib, Jesús queétdih ã jüihñap jī. Caán tútchinadih moón biñh tútchina chah Dios ã wēpatjīh Jesús ã chäj júutap yuh jī. Páant ã chäj júutuchah yuhna, ï yéejatdih ï cádahcap jī. Páant ï cádahcatji jíib nin pah queétdih ã niñ jüihñap jī: ²¹ **“¡Corazín tútchidih moón yeejép ñi yapbipna caá! ¡Betsaida tútchidih moonbút yeejép ñi yapbipna caá! Níih tútchinadih Dios ã wēpatjīh búdí wã chäj júutap yuh be. Páant ã wēpatjīh wã chäj júutuchah enna,** Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonbút ï yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ïta túut nuum tágaá. Jígahna ðuwát chóo ðuonít, ï jígahatdih júutna, tuu jóohjīh ïta míic waáh tagaá.* ²² **Nin pah yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá: Peéh chäjat yeó jáapdih Dios Tiro tútchidih moón,** Sidón tútchidih moonbút ã peéh chäjat chah yeebboodíh búdí ã peéh chäjbipna caá. ²³ **Yeebbút Capernaum tútchidih moón,** ‘Jwiít chah jumnit jwí jumna caá’, ¿ñi míic niñ

* 11:13 Lc 16.16 * 11:14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13 * 11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

jenah joí niít? Páant niíj jenah joiná yuhna, oboh jumnit ñi jumbipna caá.* **Ñíh tútchidih** Dios ã wēpatjīh dawá láa wã chāj jútuchah yuhna, yeéb weemdíh ñi jepahcap be. Sodoma tútchidih Dios ã wēpatjīh páant wã chāj jútuchah nihna, caán tútchidih moón ã yéjatdih ita cádah tagaá. Páant ã cádahachah, caán tútchi páantjeh áta jum tagaá.*
²⁴ **Yeébdíh yoobópdih wã naóhna caá. Peéh chājat yeó jáapdih Dios Sodoma tútchidih** moondíh ã peéh chājat chah yeébbodíh búdí ã peéh chājipna caá”, Jesús ã niijíp jī.*

“Wã pebh ñi choó jūúwú”, Jesús ã niiját

(Lc 10.21-22)

²⁵ Caán láa nin pah Jesús jwī ípdih ã niíj úúbup jī: **“Paá, meém nihat baácdih moón, nihat jeádih moondíh** but ã maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wã wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnít dih wã bohéatdih ma beh joyát tútcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wã niijná caá. ²⁶ **Páant tigaá, Paá, mapí wēi chājap**”, ã niijíp jī.

²⁷ Páant niíj úúbh péanit, cáacwāboodíh nin pah Jesús ã niíj naáwáp jī: **“Dios wã íp nihat ã wēpat bíic yoobó weemdíh** but ã wūhup be.* **Ded pah wã jummatdih wã íp** jeh caá ã jéihyep. Bíih jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wã íp ã jummatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñíonitdihbut wāpí bohéna caá. Jwiítjeh caá caandíh jwī jéihyep.* ²⁸ **Yeéb nihat teo wēejnit**, chodóp duonít panihnit wã pebh ñi jūúwú. Páant ñi jūúwúchah, yeébdíh wã chooát tútupna caá. ²⁹ **Weém bíicdih túi** bejnit, wã naáwát dih jenah joinít, ñi wēi jepahaá. Weém cáacwādih jígh ennit, oboh jumni pah queétdih túi teo wáacni wã jumna caá. Páant wã jummatdih en yacnit, wã naáwát dih túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbipna caá.* ³⁰ **Pánih choonít jumna**, wã weñat pínahdih ñi chājachah, yeébdíh ã buocan niít. Búdí chodat panihnidih dawát tútcan, ñi buájaca naáhdih yeébdíh wã wutcan niít”, ã niijíp jī.

12

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigodih ã úuc jeémát

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Bíih chooát yeó jáapdih Jesús jwiít dih bohé bejna, trigo wáapdih ã numah chóop yap bejep jī. Pánih bejna, jwiít ã bohénit nuugúp wunna, trigodih jwī úuc jeémép jī.* ² Páant jwī úucuchah enna, jwíjeéh bejnit fariseowā íjnit, Jesús dih nin pah ã niíj jūihñup jī:

—Jwiít dih ma joi jwúhuá. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ã teo? Pánih teona, Dios ã wútatdih yap yohna caá ã chājap, ã niijíp jī.

³⁻⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Wã bohénit ã yap yohcan caá”, niiját tút niijná, Jesús queét fariseowādih nin pah ã niíj bóod chuñup jī:

—**Davidji ã pej jumnitjīh nuugúp wunna**, Dioíh muuná waadnit, sacerdotewā Diosdih ã wūhniji pandih ít jeémép wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ã jeémát pínah át jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát tútcap wut jī. ¿Davidwā páant ã chājatjidih Dios naáwát dih ã daacni núodih ñi bohécannit jíí? Caán pandih ã jeéméchah yuhna, ‘Ñi túi chājcan beé’, Diosboó át niijcáp wut jī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Diosdih ã yap yohcan caá.* ⁵ **Nindihbut** ñi náhninaá: Dioíh muúboó teonit sacerdotewā jwī chooát yeó jáapdih ípí choocán caá. Páant ã choocán yuhna, Dios ã wútatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ã wútatjidih ñi bohécannit jíí? ⁶ **Yeébdíh nin pah niíj naóhna caá wã chājap: Dioíh muúdíh** wēina, caán muúboó teonit ã choocáh enna yuhna, ‘Á túina caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, caán muúdíh ñi weñat chah weémboodíh weñat caá náhap. ⁷ **Dios naáwát nin pah ã niijná caá: ‘Nuúpwādih** mao cáo wūhat wã náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíh ñi jígh en

* 11:23 Is 14.13-15 * 11:23 Gn 19.24-28 * 11:24 Mt 10.15; Lc 10.12 * 11:27 Jn 3.35 * 11:27 Jn 1.18; 10.15
 * 11:29 Is 30.15; Jer 6.16 * 12:1 Dt 23.25 * 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 * 12:5 Nm 28.9-10

teo wáacat caá wã náahap', Dios ã niijná caá.* **Páant ã niijátjidih beh joiná nihna, wã bohénitdih ñita** jũihcan tagaá. Queét caandíh úuc jeémpna, yap yohna ï chãjcan caá. Pánihna, queétdih ñi jũihñat ã túican caá. ⁸ **Nihat cáacwã** úud jeñé, weemjéh tiguaá chooát yeó jáapdih cáacwã ded pah ï chãjat pínahdih wutni wã jumna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

*Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Páant niij péa, bejnit, jwĩ míic wáacat munná jwiítidih Jesús ã numah waád jwibínap jĩ. ¹⁰ Caanjíh téihya ágahni ã jumup jĩ. Pánihna, fariseowãboó Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah ï niij úubh joyóp jĩ:

—¿Ma jenah joyóchah, jwĩ chooát yeó jáapdih Dios ã booaat túut níit? ï niijíp jĩ.

¹¹ —¿Ñíih oveja íitboó ã buug yáacachah ennit, ñita jwúub ubcan taniít?*

¹² **Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ã jíib jumup.** Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwãdih Dios ã teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

¹³ Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ã niij wutup jĩ:

—Míih téihyadi h ma yoo dwwú, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadi h ã yoo dwwúp jĩ. Páant ã yoo dwwúchahjeh, áih téihya ã túyah bejep jĩ. ¹⁴ Páant Jesús ã booanachah ennit, fariseowã ï íij bac bejep jĩ. Pánih íij bac bejnit, ded pah Jesúsdi h ï mao yohat túutat túut niijná, ït míic wéhenap wut jĩ.

Jesús ded pah ã jummat pínahdih Isaías ã daacátji

¹⁵ Pánihna, fariseowã caandíh ï mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiítidih biáboó ã numah bejep jĩ. Páant jwĩ bejchah ennit, dawá jwiítidih ï péenap jĩ. Páant ï péenachah, ni hat ï ub jũóhñit wunnitdih Jesús ã booanap jĩ. ¹⁶ Pánih booanit, ded pah ã chãjatdih bitadi h ã naáwát túutcap jĩ. ¹⁷ Queétdih booana, jon jãtíh Isaías nin pah ã daacátji biíc yoobó ã chãjap jĩ:

¹⁸ “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Nin wã wahni, wã oini, weemdíh ã túi teo wũhuchah, búdí wã wéina caá. Caandíh Túini Espíritudih wã wũhbi pna caá, wã wépat biíc yoobó caanbút ã bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdih wã chãjat doonádi h ni hat baácdih moondíh ã naóhbi pna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míic jũihcan, bitadi h íjican, túinijeh ã naóhbi pna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jũihcanjeh, ã túi teo wáacbi pna caá. Bitá jígahnitdihbut ã weñabi pna caá. Pánih jumna, cáacwã ï míic yéej chãjatdih ámohñit, túinijeh ã chãjat túutbi pna caá.

²¹ Áih túini doonádi h joinít, ni hat baácdih moón caandíh ï túi jepahbi pna caá. Páant ï túi jepahachah, queétdih ájeéh ã túi jummat túutbi pna caá’, Dios ã niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 42.1-4)

*“Nemép ã wépatjĩh Jesús ã booana caá”, ï niiját
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)*

²² Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwĩ pebhna cáacwã ï ub juyúp jĩ. Nemépwã caandíh enat túutcan, ït wéheat túutcap tajĩ. Páant ï ub juyúchah, Jesús caandíh ã booanap jĩ. Páant ã booanachahjeh, ennit, ã wéhenap jĩ. ²³ Pánihatdih ennit, ni hat ï wúhi bejep jĩ. Pánih wáhinít, “¿Nin David jumma, Dios ã wahni, jwĩ maáh pínahna níit?” ï míic niij úubh joyóp jĩ.

²⁴ Obohjeéhtih, páant ï niijíchah joinít, fariseowãboó nin pah ï niijíp jĩ: “Nihcan caá. Nemépwã ï maáh Beelzebú ã wépatjĩhjah caá nemépwãdih ã bacanap”, ï míic niijíp jĩ.*

²⁵ Páant ï niij jenah joyátidih jéihñit, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ: **“Det biíc baácdih moonjéh** yuhna, míic maona, ïta wun beedáh bej tagaá. Det tútchidih

* 12:7 Os 6.6; Mt 9.13 * 12:11 Lc 14.5 * 12:24 Mt 9.34; 10.25

moón biícwā yuhna, miíc maona, queébtut ïta jweí peét bej tagaá. ²⁶ **Pánihna, Satanás, nemépwā ï maáh áihwādih ā bacanachah, biíc yoobó muntih** āta yap tagaá. ²⁷ **Obohjeéhtih, ‘nemépwādih bacanit, ï maáh ā wēpatjīh ā wutna caá’,** ñi niiját yoobópdih ā jumachah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿dēhe ā wēpatjīh tīgāá ïpí baca? Páant ï bacanachah ennit, ‘**Ï túi chājna caá’,** ñipí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘**Ā túi chājcan caá’,** ñi jéih niijcán caá. ²⁸ **Dios ā wēpatjīh nemépwādih wā bacanachah,** Dios ā maáh wēpat ñi cātīh ā jumna caá.

²⁹ **“Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéih munná ded nuúmihna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandīh chéu péanit, áih bií déedih ā jéih ubna caá”,** Jesús á niijíp jī. Páant niijná, nin pah niij naóhna át chājav wut jī: Nemépwā ï maáh wēpép ā jumachah yuhna, Jesúsboó caandīh chah wēpni jumna, ā jéih yap yohna caá.

³⁰ **“Ded wājeéh teocanni, weemdīh enjūihni,** nemépwā ï maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdīh jepahīhntidih ñun yóhna caá ā chājav.*

³¹⁻³² **“Nin pah yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ï jwúb túut nuumúchah,** Dios ï yéejatdih ā yohbipna caá. Det weém nihat cáacwā úd jeñédihbut yeejép wéhenit, ï túut nuumúchah, yeejép ï wéheatjidih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espirituboodīh yeejép ï wéhenachah, ï yéejatdih ā yohcan niít. Páant ï yéej chājatdih quíib buadcán, Dios queédih iiguípna ā wahbipna caá”, Jesús queédih ā niijíp jī.*

Máa quehe ded pah ā jummat naáwát

(Lc 6.43-45)

³³ **“Ded máa nah túini dahna ā quehechah ennit, túini nah ā jummatdih ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, biíh nah túicanni ā quehechah ennit, caan náh yeejép ā jummatdih ñi jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah ā jummatdih jéihīhna, ā chājatdih enat caá náahap.*** ³⁴ **Yeéb maiwā panihnit** tubit yeejépwā jumna, yoobópdih ñi wéhecan caá.* **Cáacwā ded pah ï jenah joyát pah biíc yoobó ïpí wéhena caá.*** ³⁵ **Pánih jumna,** ded túi jenah joiní ãpí túi wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ãpí wéhena caá. ³⁶ **Pánihna, Dios ā peéh chāj láa ded yeejép wéhenidih ā peéh chājibipna caá.** ³⁷ **Túi wéhenidih ‘Meém túini caá’,** Dios ā niijbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodīh ‘Meemdīh peéh chājat ā náahna caá’, ā niijbipna caá”, Jesús queédih ā niijíp jī.

Jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Jesúsdi h ï chāj júutat túutat

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Biíh láa muú díitboó jwí jumachah, biquína fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitjīh waád joinít, nin pah Jesúsdi h ï niijíp yuh jī:

—Bohéní, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ma chāj júutá, meém Dios ā wahni yoobópdih ma jummatdih jwí jéihyat pínah niijná, ï niijíp jī.*

³⁹ Páant ï niijíchah joinít, Jesús queét maátadih nin pah ā niij jepahap jī:

—**Yeéb yeejépwā Diosdih náahcannit ñi jumna caá.** Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjīh ñipí chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdīh páant wā chāj júutcan niít. Dios naáwátidih naóh yapani Jonásjidih Dios ā wēp chājat pah muntih weemdīhbut chājnit, ā wēpat yeebdīh ā júutbipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumibipna caá.* ⁴⁰ **Pánihna, Jonásjidih búdí** queéj ā jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap áih wudah díitboó át jumap wut jī. Pánihat pah weém nihat cáacwā úd jeñéboó wannit, jeé íitboó ï yohat túttimah, biíc peihcanni yeó jáap caánboó wā jumibipna caá. Pánihat túttimah, wā jwúb boo pud jūwúchah, Jonás ā yapatjidih náhnit, Dios ā wēpatdih ñi jéihbipna caá.* ⁴¹ **Jonás Nínive tútchidih moonjídih** Dios queédih ā peéh chājat pínah doonádih ā naáwáchah, ï

* 12:30 Mr 9.40 * 12:31-32 Lc 12.10 * 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 * 12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 * 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45 * 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 * 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12 * 12:40 Jon 1.17

yéjatdih cádahnit, it túut nuúm beedép wut jī. Pánihna, cáacwādhīh ã peéh chājat yeó jáapdhīh queét Nínive tātchidih moondīh Dios ã peéh chājcan niít. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wã jumup. Páant wã jumuchah yuhna, yeébbóó weemdīh ñi jepahcan caá. Páant ñi jepahcat jíib Dios yeebdīh búdí ã peéh chājbipna caá.* ⁴² **Chóop yapapboó jumni** baácdih moón ĩ maáh wili maáh Salomón túi jéihni ã jummat doonádih joinít, ã naáwát dih joyát túut niijná, yuúpmant mit jūwúp wut jī. Obohjeéhtih, caán túi jéihni ã jummat chah weémboó wã jumna caá. Páant wã jumuchah yuhna, yeébbóó weemdīh ñi joíhcan caá. Páant ñi joíhcat jíib cáacwādhīh ã peéh chājat yeó jáapdhīh Dios yeebdīh búdí ã peéh chājbipna caá, Jesús ã niijíp jī.*

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadát

(Lc 11.24-26)

⁴³ **“Nemép ĩ bacaniji, muú** wihcapboó jibna, ã jummat pínah biíh muu pánihnidih ã táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, ã jéih bid juicán caá. ⁴⁴ **Pánih bid** juicán, ‘Weemdīh ĩ bacaniji muuná wã jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ã míic niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ã jwúub juí enechah, áih muuji túi tóodh ámohni panihni ã jumna caá. Caán cáacboó ã túut nuumcáh, áih jéc páantjeh pã lajni panihni ã jumna caá. ⁴⁵ **Páant ã jumuchah** ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ã numah waadná caá. Páant yeejép ĩ wutuchah, ĩ waadni cáac chah yeejép chājni ã jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejép wādhīh ã yapbipna caá”, Jesús cáacwādhīh ã niijíp jī.

Jesús ã déewã caandīh ĩ bidat

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Páant Jesús queétdih ã naáwát pónih, caandīh míic wéheat túut niijná, ã ín ã úudwã biícdih jóocmant it juyúp wut jī. ⁴⁷ Páant ĩ juyúchah ennit, jwíjeéh jumni Jesús dih nin pah ã niijíp jī:

—Ma enee! Meemdīh míic wéheat túut niijná, ma ín ma úudwã biícdih jóocmant ĩ páina caá, ã niijíp jī.

⁴⁸ —**Ma niiját** túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwã? ã niijíp jī.

⁴⁹ Páant niijnít, jwiít ã bohénitdih júutnit, nin pah ã niijíp jī:

—**Nit caá wã ín, wã úudwã** panihnit. ⁵⁰ **Det wã íp Dios ã náahat pah chājnitjeh wã úud,** wã jwan, wã ín panihnit ĩ jumna caá, ã niijíp jī.

13

Waáh momni naáwát

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Caán yeó jáapjeh muntih Jesús muú díitboó jumni ĩ ã bac bejep jī. Pánih bac bejnit, ím jwéejna jwiít dih ã numah dei bejep jī. Pánih dei bej, caanná juibínit, jwí chúudup jī. ² Páant jwí chúuduchah ennit, dawá cáacwã ã pebh míic wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnít, ã chúudup jī. Jwiítboó bita biícdih jwí ñuhup jī.* ³ ã jenah joyátjīh queétdih bohéna, nin pah ã niij naáwáp jī:

“Biíc newé, waáh momodih ã bejep be. ⁴ **Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã buug** ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jūóhni, jwébehwã caán tíibnadih ĩ jeémp beedánap be. ⁵ **Biíh tíibna jeejīh yewéni baác** jumupboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jūwúp yuh be. ⁶ **Pánih chíihna** yuhna, yeó tubit ã chāhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be. ⁷ **Biíh tíibna nemép óot cātīh ã buug** ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandīh ã chíih yap bejchah, momni boó manahnit, ã wñah bejep be. ⁸ **Obohjeéhtih, biíh tíibna** túini baácboó ã buug

* 12:41 Jon 3.5 * 12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 13:2 Lc 5.1-3

ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tíbna, biíh wawánadih sesenta tíbna, biíh wawánadih treinta tíbna ã jumap be. ⁹ ¡Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!” queétdih ã niijíp jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdi h i uuúbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, jwiít ã bohénit ã bohéatdih beh joicán, ã pebhna jwibínit, nin pah jwĩ niij uuúbh joyóp jĩ:

—¿Dépanih tigaá cáacwādi h bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjih mapí bohé? jwĩ niijíp jĩ.

¹¹ Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiít d i h ã niij jepahap jĩ:

—Dios jwĩ maáh yoobát jumna, ni hat cáacwādi h ã teo wáacat pínah dooná, jwĩ déewā jon játih moondí h ã jéihya jwuhca naáh dooná d i h buu yeéb wā bohénit d i h Dios ã jéihyaat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadi h páantjeh ã jéihya jwuhcan caá. ¹² Det caán dooná d i h túi joinít d i h chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodí h bainí i jéihyatdih ã dúuc wáyat pah ã chāj b i pna caá.*

¹³ Cáacwā quíib wihcannit dée, ded pah i enatdih i beh encan caá. Molít wihcannit dée, i joiná yuhna, i jéih beh joicán caá. Páant i jummatdih jéihna, wā jenah joiní naáwátjĩhjih queétdih wā bohéna caá. ¹⁴ Jon játih Isaías ã daacátj i pah caá i jumap.

‘Nin pah caá Dios ã niijíp: “Wā naáwát d i h maatáp d i h joiná yuhna, caandí h ñi beh joicán niít. Ded pah wā chājat d i h enna yuhna, ñi beh encan niít.

¹⁵ Ded pah wā naáwát, wā chājat d i h but jéihíhcannitjeh ñi jumna caá. Pánih jumnit, weemdí h joí hcan, ñí h molítdih ñi nem teona caá. Wā chājat d i h ení hcan, ñi quíib ũona caá. Páant ñi chājcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít ñita jum tagaá. Pánih túi beh joinít jumna, túut nuumnít, weemdí h ñita bid tagaá. Páant weemdí h ñi bidichah, ñi yéejat d i h yohnit, yeéb iiguípna ñi bejat déedih wāta túi ub tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niij daacáp tají. (Is 6.9-10)

¹⁶ “Obohjeéhtih, yeéb wā bohénitboó jéihíhnit jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi jumachah, Dios yeebdí h ã wēi enna caá. ¹⁷ Yoobóp d i h yeebdí h wā naóhna caá. Buu ñi enatdih jon játih moón Dioí h wā, Dios naáwát d i h naóh yapanitbut búdí ení hna yuhna, i encap jĩ. Buu ñi joyát d i h but búdí joí hna yuhna, i joicáp jĩ”, Jesús jwiít d i h ã niijíp jĩ.*

Waáh momni naáwát d i h Jesús ã beh joyáat

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Waáh momni naáwát d i h beh joyát túut niijná, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó.

¹⁹ Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joiná yuhna, beh joicán, i jepahcan caá. Pánihna, caandí h i joyát túttimahbitjeh, nemépboó jūóhnit, jwébehwā caán tíbnadi h i jeémát pahjeh, queét i joyátjidi h ã quíib buudána caá. ²⁰ Bita joinítboó, jeej h yewéni baác d i h buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joinít, búdí i wēi jwuhna yuh caá. ²¹ Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni i jumna caá. Pánihna, yeejép ã yapachah, wíihwā i jummat jíib bita queétdih i yéej chājachah, waícanjeh wíih túini dooná d i h i cádahna caá. ²² Bita joinítboó nemép óotna cātí h buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joinít, i jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baác d i h bóodi h búdí jenah joinít, bií déedihbut búdí i bidna caá. Páant i jenah joyóchah, i joiní túini dooná pácahi panihni í h caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandí h jenah joicán, túiniboodí h i jéih chājcan caá. ²³ Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini dooná d i h joinít, túini baácboó buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joiná, túi beh joinít, i túi jepahna caá. Pánih jepahnit jumna, Dios ã náahat pahjeh i túi chājna caá. Biquína, cien tíbna ã quehat pah, chah túini yoobát i

* 13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26 * 13:17 Lc 10.23-24

chājna caá. Bitá, sesenta tíbna ā quehat pah, túini ī chājna caá. Bitaboó, treinta tíbna ā quehat pah, nump túini ī chājna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Trigo cātīh yeejép yilip ā chíihat naáwát

²⁴ “**Dios ā maáh jumat** nin pah ā jumna caá: Wápchi mínah áih wápchiboó trigodih ā momop yuh be. ²⁵ **Obohjeéhtih, caán, nihat ájeéh moonbút** ī ũwat pónih, caandíh eníhcanniboó áih wápchina jwinít, ā momatji cātīh yeejép yilip dih ā momop be. Mom péanit, ā bejep be. ²⁶ **Túttimah**, trigo chíihnit, ā jáap quehe jūúwáchah, yeejép yilip ā jumatdihbut teo wáhnit ī enep be. ²⁷ **Pánih ennit, wápchi mínah pebhna jwibínit**, nin pah ī níj ũbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá mílh wápchidih yeejép yilipbut ā chíih?’ ī niijíp be. ²⁸ **‘Weemdíh eníhcanni caandíh át momop taga’, ā níj jepahap be. ‘¿Caán jáoni yilip dih jwí wui yóh jíih?’** ī níj ũbh joyóp be. ²⁹ **‘Ní wui yóhca bojoó. Caandíh wuiná, trigodihbut níta wui yóh tagaá. ³⁰ Trigo yilip bícdih ā beh jwuh naáh.** Caán trigo ā behechah, yeebdíh nin pah wā niijbípna caá: “Yeejép yilip dih ní jwíh wuyú. Pánih wuí, nah chéó péanit, caandíh ní cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ní bóod ũbú. Pánih bóod ũb beedánit, caandíh wā ámohat munná ní ámohoó”, wā niijbípna caá”, caandíh teo wáhnit dih wápchi mínah ā niijíp be”, Jesús ā niijíp jī.

*Mostaza tíb naáwát
(Mr 4.32; Lc 13.18-19)*

³¹⁻³² “**Dios ā maáh jumat** nin pahbut ā jumna caá: Mostaza tíb cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ī momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cácanaboó dawá jwébehwā ípí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jumat. Áihwā daocánnit jwíh jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

*Pan paááni naáwát
(Lc 13.20-21)*

³³ “**Dios ā maáh jumat** pan paááni panihni ā jumna caá. Pandih chājíhna, yad wili trigo oj dih pamap dih yacnit, mahjíh wid, caandíh paááni pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā túi paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jumat doonádih joinít, cáacwā ī túut nūmbípna caá. Queét joinítboó bitadih ī jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ī túut nūmbípna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

*Jesús ā jenah joiní naáwátjīh jeh cáacwādih ā bohéat
(Mr 4.32-34)*

³⁴ Cáacwādih bohéna, ā jenah joiní naáwátjīh jeh Jesús ápí bohénap jī. ³⁵ Pánih bohéna, Dios naáwát dih naóh yapani nin ā daacátji pahjeh bíic yoobó ápí bohénap jī: “Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Wā jenah joiní naáwátjīh wā bohébipna caá. Nin baácdih wā chājat túttimah, cáacwādih wā naóh jwuhca naáhdih wā naóhbipna caá’, ā niijná caá”, āt níj daacáp tajī. (Sal 78.2)

Trigo cātīh yeejép yilip naáwát dih ā beh joyáat

³⁶ Pánih naóh péanit, jááj chóodih chúudniji aáb jūóhnit, caandíh joinít dih “Jwí bejna caá”, niijnít, munná Jesús jwiít dih ā numah jwúub aab béjep jī. Pánih munná aab jwibínit, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Trigo cātīh yeejép yilip chíihat naáwátjīh ma bohénachah, jwí beh joicán beé. Pánihna, jwiít dih ma jéihya naáwá, jwí niijíp jī.

³⁷ Páant jwí niijíchah joinít, Jesús nin pah ā níj jepahap jī:

—**Weém, nihat cáacwā** úud jehé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ā wahni jumna, trigodih momni panihni wā jumna caá. ³⁸ **Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ī jumna caá.** Obohjeéhtih, nemépwā ī maáhdih jepahnitboó trigo

cātíh chíihni yeejép yílip panihni ĩ jumna caá. ³⁹ **Nemépwā ĩ maáh wápchi mínahdih eníhcanni yeejép yílipdih momni panihni caá. Caán trigo ā behechah, ĩ bóod** ɛb láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwā caán trigodih yeejép yílipdihbut bóod ɛbnit panihnit ĩ jumna caá. ⁴⁰ **Trigodih** ɛbnit, yeejép yílipboodíh ĩ wuí cáwat pah péeni yeó jáapdih neméplhwādh iiguípboó ĩ yohbipna caá. ⁴¹ **Weém nihat cáacwā** ɛud jeñé, wíih ángelwādh nin baácboó wā wahbipna caá, wíih cáacwā cātíh yeejép chājnit, yéej chājat túutnitdihbut ĩ ɛb bejat pínah niijná. ⁴² **Pánih** ɛb bejnit, queédih iiguípboó ĩ yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jígahnit, queétjeh ĩ míic néeh chāác jūibípna caá. ⁴³ **Diohwāboó jwī íip Dios bícdih ā maáh** jumapboó ĩ jumbipna caá. Caanjíh jumna, yeo páh túi yeh iigni panihnit, maáta ĩ jumbipna caá. **¡Ded molít** jumna, ā túi joyó naáh! Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Búdí jīb jumnidih bihni naáwát

⁴⁴ **“Dios ā maáh** jumat wápchiboó búdí jīb jumnidih ĩ baad bíhni panihni ā jumna caá. Bíc newé caán wápchi mínahdih teo wāhna, caán búdí jīb jumnidih bid jwinít, búdí wēina, ā jwúɛb bihip be, páant muntih. Pánihna, caandíh búdí náahna, áih bí déedih jīb chāj beedánit, caán jībíh wápchidih ā jīb chājap be. ‘**Buu** caán wápchi wíih ā jumuchah, caánboó wā bid jwiníjibut wíihjeh ā jumna caá’, wēinit, ā míic niijíp be. Dios ā maáh jumapboó ñi waadát pínah caán búdí jīb jumni panihni ā jumna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Búdí jīb jumni perla wūt jumni naáwát

⁴⁵ **“Dios ā maáh** jumat nin panihnibut ā jumna caá. Búdí jīb jumni jeé túb dée perlas wūt jumni túbndih jīb chājniboó chah jīb jumni perlas túbndih nihat pehbboó ā bid bejep be. ⁴⁶ **Chah** búdí jīb jumni túbndih bid jwinít, caandíh jīb chājíhna, nihat áih bí déedih jīb chāj wāhndih ā bejep be. Pánih jīb chāj wāh beedánit, caán búdí jīb jumni túbndih ā jīb chājap be. Caán túbndih búdí ā náahat pah, Dios ā maáh jumapboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.

Ñuó naáwát

⁴⁷ **“Dios ā maáh** jumat nin pahbut ā jumna caá. Cáacwā queejwādh jút maona, ñuodíh ĩ yoh báahanachah, queejwá jumat yoobó ípí chūúhna caá. ⁴⁸ **Páant dawá ĩ chūúchah**, nihat queejwādh íim jwéejna ɛb ñáan juibínit, túinitdihjeh ĩ ñiona caá. Pánih ñionit, íih wāhnaabó ípí mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpca naáhwāboodíh ípí yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ **Pánihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwāboó cáacwādh ĩ ñiobipna caá. Yeejépwādh ñionit, iiguípna ĩ yohbipna caá. Caán iiguípboó** jumna, jígahnit, queétjeh ĩ míic néeh chāác jūibípna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Máa bohéát, jáap bohéát

⁵¹ Páant níj péanit, Jesús jwiít dih nin pah ā níj ɛb joyóp jī:

— **¡Butéh** wā bohéát dih ñi beh joinít beé? ā niijíp jī.

— Jwī beh joiná beé, caandíh jwī níj jepahap jī.

⁵² Páant jwī níj jepahachah joinít, jwiít dih nin pah ā jwúɛb níj naáwáp jī:

— **Det Moisés ā wutatjidih** bohénit Dios ā maáh jumatdihbut bohéna, máadh, jáapdihbut cáacwādh ĩ jéih bohéna caá. Queét bohénit mūú mínah panihnit caá ĩ jumap. Caán, bitadh teo wáacat túut niijná, áih mūúdh jumni túinidih ɛb bacanit, jáapdih, máadhbut queédih ā jéih wāhna caá, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

Nazaret tútchiboó ĩ bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant ā jenah joiná naáwátnajíh bohé péanit, Jesús jwiít dih ā numah bejep jī. ⁵⁴ Pánih bejnit, ā behni tútchina jwī juibínap jī. Caanná juibínit, jwiít judíwā jwī míic wáacat

* 13:43 Dn 12.3

munná waadnit, caanjih jumnitdih ã bohénap jĩ. Páant ã bohénachah joiná, joí wúhi bejnit, nin pah ĩ míc niíj wúbh joyóp jĩ:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá ã túi jéih beedá? Dios ã wēpatjih jwiít cáacwã jwĩ chãjca naáhdih ápí chãjna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wúh nihcan niít? ¿Á ĩn María nihcan niít? ¿Santiago, José, Simón, Judas, ã údwã nihcan niít? ⁵⁶ ¿Yad juruna yaádh nin tútchidih jwĩjeéh jumnit nihcan niít? Pánihna, jwiít jwĩ jummat pahjeh jumni tigaá ã jumap. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? ĩ niijíp jĩ.

⁵⁷ Páant niíj jenah joinít, íjna, caandih ĩ náahcap jĩ. Páant ĩ náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ã niijíp jĩ:

—**Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ĩpí** wēi joiná caá. Páant ĩ wēi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, ã déewāboó caandih ĩpí joíhcan caá. Pánihna, ninjih wã behechah ennitji, weemdih ĩi joíhcan caá, ã niijíp jĩ.*

⁵⁸ Caandih ĩ joíhchah enna, caán tútchidih Dios ã wēpatjih daocánni láajeh Jesús ã chã jútup jĩ.

14

Juan Daabáni ã wunat
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón ĩ maáh, Jesús ded pah ã chãjat doonádih át joyóp wut jĩ. ² Pánih joinít, caandih teo wúhndih nin pah át niijíp wut yuh jĩ: “Wã maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud júóh tagaá. Pánih jwúub booni jumna, jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih át chãjap taga”, át niijíp wut jĩ. Jesúsdi “Juan tigaá”, át niíj jenah joyóp wut yuh jĩ.

³⁻⁵ Juandih ã mao yohat túutat pínah játih, Herodes ã úud Felipe áadih át bíbohó wut jĩ. Páant ã chãjat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niíj jūihñap wut jĩ: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chãjap”, át niijíp wut jĩ.*

Páant ã niiját jīb Herodes caandih át mao yohíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Juan Dios naáwátidih naóh yapani ã jumna caá’, judíowã ĩ niíj jenah joiná caá. Pánihna, caandih wã mao yohat túutuchah, queét weemdih ĩta íj tagaá”, niíj jenah joinít, queétdih át úumap wut jĩ. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandih teonit, chéwat túutnit, nemat múuboó át nemat túutup wut jĩ. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chãjap wut jĩ.* ⁶ Pánihat túttimah, Herodes ã cáac jumni yeó jáapjidih náhninit, numah jeémát át chãjap wut jĩ. Pánih chãjnit, caanjih jumnit ĩ enechah, ã áa núum mit eo jútup wut jĩ. Páant mi eo jútuchah enna, Herodesboó búdí át weñep wut jĩ. Pánih wēnit, caántdih nin pah át niijíp wut jĩ:

⁷ —Dios ã enechah, meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdih ma wúbúchah, meemdih wã wúhbipna caá, caántdih át niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, mi ĩn ded pah mi niiját túutat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jĩ.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodat túutú. Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdih ma wúhú, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

⁹ Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí át jígahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caanjih míc wáacnitdih tícnit, “Meemdih wã wúhcan niít”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Juaníh wao dáhdih át dúuc bóodat túutup wut jĩ, buca. ¹¹ Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, ĩt ub júwúp wut jĩ. Pánih ub júóhnt, Herodías numdih ĩ wúhuchah, caántboó mi ĩndih mit teo yapanap wut jĩ.

* 13:57 Jn 4.44 * 14:3-5 Lv 18.16; 20.21 * 14:3-5 Lc 3.19-20

¹² Páant ì chājat túttimah, Juan ā bohénitji jūóhñit, áih bácahjidih ùbñit, cáac yohop íitboó ìt yohop wut jī. Pánih yoh péanit, queét jūinít, Jesúsdiñ naáwádih ì juyúp jī.

Cinco mil cáacwādhíh Jesús jeémát ā wūhat
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Páant ì niijní doonádih joí péanit, jāáj chóona waadnít, cáac wihcapboó Jesús jwiít dih ā ñumah chúuh bejep jī. Jwiít Jesús bícdih jwī chúuh bejat doonádih joinít, caandíh jwāáat túut niijná, dawá íih tútchinamant jūóhñit, íim jwéejmant ìt púud bejep tajī. ¹⁴ Jwiít jwī chúuh jwībíat pínah játih, queét ìtát jwībínáp tajī. Pánihna, dawá cáacwā ì páñachah ennit, Jesús queétdih át jígah enep jī. Pánih jígah enna, ì ùb jūóhñit wunnitdih ā boonap jī. ¹⁵ Cheyeh jumuchah, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwī niijíp yuh jī:

—Cheyeh caá. Nin pehbít tútchi wihcan caá. Pánihna, queétdih ywúrbít jumni tútchina ma wahaá, jeémát dih ì jīb chājat pínah niijná, jwī niijíp jī.

¹⁶ —**Ī bejca bojo naáh. Yeebjéh queét ì jeémát pínahdih ñi wūhuú**, Jesús jwiít dih ā niij jepahap jī.

¹⁷ —Obohjeéhtih, bícjíh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwī bíbohna caá, jwī niijíp jī.

¹⁸ —**Caán ñi bíbohñidih weemdíh ñi** ùb jūúwá, ā niijíp jī.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, ùb jūóhñit, caandíh jwī wūhup jī. Páant jwī wūhat túttimah, yílípboó cáacwādhíh ā chúudat túutup jī. Páant ì chúuduchah, bícjíh bóo téihya pan dahna chéne queejwádhíhbut ùbñit, chéi ennit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih ā niijíp jī. Páant niij péanit, pan dahna, queejwá bícdih jwiít dih ā daj wūhup jī. Páant ā daj wūhuchah, jwiítboó nihat cáacwādhíh jwī pāáap jī. ²⁰ Páant jwī pāááchah, nihat ì túi jeémp wud jumup jī. Pánihna, ì judh jeémpnidih doce wuhna jwī ùb yac yáwanap jī. ²¹ Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwī jenah enechah, cinco mil ì jumup jī. Yaádh, ì wehbut ì jeémép jī.

Jesús íimjih ā yáac chūi bejat, Pedrobut ā bejat
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Páant jwī jeémp péanachah, jwiít ā bohénitdih Jesús ā chúuh bej páñat túutup jī. Pánih chúuh bejat túutnit, cáacwādhíhbut íih tútchina át jwúub bejat túutup wut jī. ²³ Pánih wah péanit, ā ípdih úbát túut niijná, jeéboó át púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab béjnit, tóo ñáh jūúwúchah, bícjeh caánboó át jum jwuhup tajī. ²⁴ Caánboó Jesús ā jumát pónih, íim tac yoób jwiítboó jwī buug láchah, jwī wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā jūúwúchah, maatápdih meenná yuhna, jwī jéih bejcap jī. ²⁵ Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah játih, Jesús jwī pebhna íimjih ā yáac chūi jūúwúp jī. ²⁶ Jwī pebhna ā jūúwúchah ennit, búdí jwī úmup jī.

—¡Cáaquíh dadah caá! jwī niij ñaacáp yuh jī.

²⁷ Páant jwī úmuchah ennit, Jesúsboó jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—**¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ñi en** úmca bojoó! ā niijíp jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, íimjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chūi bejat túutá, ā niijíp jī.

²⁹ —**Ma jūúwá**, Jesús ā niij jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jāáj chóodih jumniñi íimjih dei ñuhñit, Jesús pebhna ā yáac chūi bejep yuh jī. ³⁰ Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí ā jumuchah enna, át úmup jī. Pánih úmna, daab béjnajeh, Jesúsdiñ nin pah ā niij ejep jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

³¹ Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadiñ teonit, Jesús caandíh ā wái ñahanap jī.

—**¡Bainjeh wā wēpatdih** ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma túi jenah joicán? Pedrodiñ ā niijíp jī.

³² Páant ã niiját túttimahjeh, jááj chóna queét ï waadáp jĩ. Páant ï waadáchahjeh, johlit ã yayáh bejep jĩ. ³³ Páant ã yapachah ennit, jwiít ã bohénit Jesúsdiñ jwĩ wēi naáwáp jĩ.

—Yoobópdiñ meém Dios wũáh tigaá ma jumup! jwĩ niijíp jĩ.

Genesaret baácdih moón wunnitdiñ Jesús ã booaat
(Mr 6.53-56)

³⁴ Pániñ ímndiñ chúuh bejniñ, Genesaret wūt jumni baácna jwĩ chúuh juibínap jĩ. ³⁵ Páant jwĩ juibínachah, caán baácdih moón Jesúsdiñ beh ennit, caán tútchinadiñ moondíñ ã juyát doonádiñ ït wahap tajĩ. Pániñna, caán doonádiñ joinít, dawá ï chéenwá tubúp chúhndiñ Jesús pebhna ï ub juyúp jĩ. Pániñ ub joinít, nin pah Jesúsdiñ ï niijíp jĩ:

³⁶ —Míih yégueh chóodiñjeh nit wunnitdiñ ma tewat túutá, ï niijíp jĩ. Pániñna, áih yégueh chóodiñ teonit pah moonjéh ï boonap jĩ.

15

Cáacwá ded pah ï míic yéjaat
(Mr 7.1-23)

¹ Túttimah, Jerusalén tútchidiñ moón fariseowá, Moisés ã wutatjidiñ bohénit bícdih, Jesús pebhna joinít, caandíñ nin pah ï níj uúbh joyóp jĩ:

² —¿Dépaniñ tigaá ma bohénitboó jwĩ nuowá ï wutatji pah ï chājcan? Jwiít jwĩpí téih chocot pah, queét ï jeémát pínah játiñ ï téih choccan caá, ï niijíp yuh jĩ.

³ Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdiñ ã níj uúbh joí jwúubanap jĩ:

—¿Yeébbóó dépaniñ tigaá Dios ã wutatdiñ jepahcan, jwĩ nuowá ï wutatboodíñjeh ñi jepah? ⁴ **Nin pah caá Dios ã wutap:** ‘Ñi mánadiñ túi wēinit, ñi teo wáacá.* **Pániñna, ded ã mánadiñ yeejép ã niijíchah, cáacdih mao yohnidiñ peéh chājat pah muntih caandíñbut peéh chājat ã jumnipna caá,** Dios át niijíp tajĩ.* ⁵ **Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna,** yeébbóó ded ã mánadiñ teo wáaquíñndiñ nin pah caá ñipí níj wutap: ‘Ma mánadiñ teo wáaccanjeh, caán dinerodiñ Diosboodíñ ma wuhúú, ñipí níj wutna caá. ⁶ **Pániñ wutna,** ã mánadiñ ñi túi chājat túutcan caá. Pániñ chājat túutcan, Dios ã wutatdiñ jepahat túutcanjeh, jwĩ nuowá ï wutatjiboodíñ caá ñi jepahat túutap. ⁷ **Jwiít túinit caá,** niijná yuhna, cáacwá ï encapboó yeéb yeejép chājniñ caá. Dios naáwátdiñ naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jummatdiñ yoobópdiñ át níj daacáp tajĩ:

⁸ **‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdíñ túi wēi naóhna yuhna, yoobópdiñ ï jepahcan caá.**

⁹ **Pániñna, weemdíñ ï wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ï jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ã wutat’, ï níj yee naóh bohéna caá”,** Dios ã niijná caá’, Isaías át níj daacáp tajĩ,
(Is 29.13)

Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁰ Páant níj péanit, caanjíñ jumnitdiñ ã pebhna jũúwát túutnit, queétdiñ nin pah ã níj bohénap jĩ:

—**Nin wá naáwátdiñ ñi túi joyoó. ¹¹ Dios ã enechah, ñi jeémát yeebdíñ ã yéjacan caá. Obohjeéhtih, ded pah ñi niijátboó yeebdíñ ã yéjana caá,** ã niijíp jĩ.

¹² Páant ã niiját túttimah, jwiítboó caandíñ nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páant ma niijíchah joinít, queét fariseowá búdí ï íjna beé, jwĩ niijíp jĩ.

¹³ —**Obohjeéhtih, queét fariseowá wá íp Dios ã momca naáh panihnit ï jumuchah,** queétdiñ ã yoh beedábipna caá. ¹⁴ **Pániñna, queétdiñ páantjeh ñi enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdiñ ï jéihcan caá. Pániñ jéihcan yuhna,** bita jéih encannit panihnitdiñbut ï bohéna yuh caá. Pániñ jéih encannit míic jumna, ítdiñ ï buug yácat pah, queét niñat iiguípna ï bejbipna caá, jwiítdiñ ã níj jepahap jĩ.*

* 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16 * 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9 * 15:14 Lc 6.39

15 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwiít dih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ã niijíp jĩ.

16 —¿Yeebbút páantjeh ñi beh joi jwúhcan niít? 17 **Dedé ñi jeémátji ñíih wudah** diitboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyát dihbut chūúhcan, Dios ã enechah, yeebdíh ã jéih yéejacan caá. 18 **Obohjeéhtih, ded pah yeejép ñi jenah joyát pah ñi niijíchah, caán caá Dios ã enechah, yeebdíh ã yéejanap.** * 19 **Nindih ñi túi** náhninaá: Yeejép chājat, mao yohat, ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājat, nūmát, yeeat, yeejép míc niiját pínahdihbut ñipí jenah joiná caá. 20 **Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ã enechah, yeebdíh ã yéejanap. Obohjeéhtih, ñi téih chocochoh, ñi chocchahbut** yeebdíh biíc yoobó ã enna caá, ã niijíp jĩ.

Judío nihcannih Jesús dih mi jepahat

(Mr 7.24-30)

21 Páant niij bohé péanit, Jesús Tiro tátchi, Sidón tátchi jumni baácna jwiít dih ã nūmah bejep jĩ. 22 Caanná jwí jwabínachah, caán baác dih bóli Jesús pebh jainít, nin pah mi niij ñaacáp jĩ:

—¡David juma, Dios ã wahni, weemdíh ma jígah enee! ¡Wá nūmndíh nemép jumna, caánt dih búdí ã moh yéejana caá! mi niijíp jĩ.

23 Páant mi niijíchah joiná yuhna, caánt dih ã jepah jwúhcap jĩ. Páant ã jepahcat dih enna, jwiít ã bohénitboó caandíh nin pah jwí niijíp jĩ:

—Páantjeh jwiít dih mi ñaac péenachah, ma jwúub bejat túutú, jwí niijíp jĩ.

24 —**Judíowā buudnít** ovejawā panihnit ĩ jumuchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ã wahap jĩ, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, caánt judío nihcannihboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jĩ:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! mi niijíp jĩ.

26 —**Wébit ĩ jeémát pínahdih** ubnit, íih mūjjiowádih jwí wúhuchah, ã túican caá. Pánihat pah judíowā ĩ jeémát panihnidih biíh baác dih moondíh wá wúhuchah, ã túican caá, Jesús caánt dih ã niijíp jĩ.

27 —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ĩ jeémp jéenanidih mūjjiowā ĩpí jeémpna caá, mi niij jepahap jĩ.

28 —**Meémboó weemdíh túi** jenah joiníh ma jumuchah, ma niiját pah wá chājna caá, Jesús caánt dih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mi nūm mit boonap wut jĩ.

Jesús dawá cáacwādih ã booaat

29 Pánihat táttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea íim jwéejna ã nūmah dei bejep jĩ. Caanná dei jwabínit, íim jwéejdih jumni jeená ã nūmah púuh laab béjep jĩ. Pánih púuh laab jwabínit, biíc dih jwí chūudup jĩ. 30 Páant jwí chūuduchah enna, dawá cáacwā Jesús pebhna ĩt jūúwup tají. Pánih jūóhna, ĩ chéenwā wunnit dih ĩ jwí jwejep jĩ. Queét nihat mácah wunat jumnit ĩ jumup jĩ. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá biíh wunat jumnitbut ĩ jumup jĩ. Páant ĩ jumuchah ennit, Jesús queét nihat dih ã boonap jĩ. 31 Páant ã boonachah, jéih wéhecannitji ĩ wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha ĩ jumuchah ennit, jéih bejcannitji ĩ bejehah ennit, jéih encannitji ĩ enechah ennit, cáacwāboó búdí ĩ en wúhi bejep jĩ. Pánih en wúhi bejnit, “Jwiít judíowā jwípí wéini Dios búdí ã wépatjĩh jwiít dih ã túi teo wáacna caá”, ĩ niij wéi naáwáp jĩ.

Cuatro mil cáacwādih Jesús jeémát ã wúhat

(Mr 8.1-10)

32 Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ã pebh jūúwát túutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

* 15:18 Mt 12.34

—**Queét jwījeéh biíc peihcanni yeó jáap** i jumuchah, íih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit i jumuchah, queétdih búdí wã jígah enna caá. ‘Queét nuugúp wun buugná’ niijná, queétdih íih munáboó wã jwúub bejat túutcan níit, ã niijíp jī.

³³ —¿Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá i jumuchah, dedboo tígaá i jeémát pínahdih jwī jíib chāj bií? Jesúsdi jwī níj úubh joyóp jī.

³⁴ —¿**Débói pan tigaá ñi bíboh?** Jesús ã niijíp jī.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóojeh jwī bíbohna caá, caandíh jwī níj jepahap jī.

³⁵ Páant jwī niijíchah, Jesús cáacwádh ã chúudat túutur jī. ³⁶ Páant i chúudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit biíc di h ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Dios di níj péa, jwiít di h ã daj wūhup jī, cáacwádh jwī pāáat pínah niijná. ³⁷ Páant queétdih jwī pāáat túttimah, i túi jeémp wud jumup jī. Páant i jeémp péanachah, i júdh jeémpnidih ubnit, siete wūhdih jwī ub yac yáwanap jī. ³⁸ Caandíh jeémpnit neonádhjeh jwī jenah enechah, cuatro mil i jumup jī. Yaádh, i wehbut i jumup jī. ³⁹ Páant i jeémp péanachah, Jesús queétdih íih munáboó ã jwúub bejat túutur jī. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadní, Mágdala tútchi jumni baácna jwiít di h ã numah chúuh bejep jī.

16

Fariseowã, saduceowã but Dios ã wēpatjīh Jesúsdi i chājat túutat
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Biíh láa fariseowã, saduceowã biíc di h Jesús pebhna i jwībínah jī. Cáacwã i jéih chājca naáhdih Jesúsdi i chājat túutur yuh jī, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ² Páant i wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jī: “**Yeó ã buug** yácna, jeá duuni ã jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipí niijná caá. ³ **Baáb jéenna, mah tólihna** duuni ã jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ã jumat di h túi beh enna yuhna, Dios ã wēpatjīh wã chāj júutatboodíh ñi beh encan caá. ⁴ **Buu** láa moón yeejépwã, Dios di h náahcannit, Dios ã wēpatjīh wã chājat di h i eníhna yuh caá.* **Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani Jonás ded pah ã yapatjidi h ñitát jéihjip taga.** **Pánihna, Dios ã wēpatjīh** caandíh ã chājatjī pahjeh muntih ã jwúub chājbipna caá, weém ã wahni wã jumat di h ñi jéihyat pínah niijná”, ã niijíp jī.

Páant níj péanit, jwiít di h ã jwúub numah bejep jī.

Fariseowã, saduceowã yeejé i bohéat
(Mr 8.14-21)

⁵ Pánih bejnit, íimdih chúuh bejna, jwī jeémát pínah pandih ubat jwīt quíib buudúp tajī. ⁶ Páant jwī chúuh bejehcah, Jesús jwiít di h nin pah ã niijíp jī:

—**¡Ñi túi** chāja chaáh! Fariseowã, saduceowãbut i bohéat pan paáat panihni caá. Páant i bohéat yeebdíh ã tobohna caá, ã niijíp jī.*

⁷ Páant ã niijíchah, joí wúhi bejna, jwiítjeh nin pah jwī míic niijíp jī:

—Pandih jwī ub júóhcah enna, jwiít di h páant ã niijná caá, jwī míic niijíp jī.

⁸ Páant jwī míic niiját di h jéihna, Jesús jwiít di h nin pah ã níj naáwáp jī:

—¿**Dépanih tigaá pan ã wihcat di h ñi náhni dahwa?** **¡Wã wēpat di h bainíjeh** caá ñi jenah joyóp! ⁹ **¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan** níit? ¿Cinco mil neoná yaádh biíc di h cinco pandihjeh wã pāáatjidi h ñi náhnican níit? ¿I júdh jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidi hbut ñi náhnican níit? ¹⁰ **¿Buu** siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biíc di h wã wūhat di hbut ñi náhnican níit? ¿**Débói wuhnad di h ñi yáwaat di h ñi náhnican** níit? ¹¹ **Pánihna, ‘pan paáat’, wã niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán?** Páant niijná,

* 16:1 Mt 12.38; Lc 11.16 * 16:4 Mt 12.39; Lc 11.29 * 16:4 Jon 1.1-2.10 * 16:6 Lc 12.1 * 16:9 Mt 14.17-21

* 16:10 Mt 15.34-38

pan yoobátdih niijná wā chājcan caá. Fariseowā, saduceowābut ī bohéat pan paáat panihni ā jumuchah, ñi túi chāja chaáh. Ī bohéat yeebdíh ā tobohna caá, ā niijíp jī.

¹² Páant ā niij naáwáchahna, jwiít jwī beh joyóp jī buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobátdih niijná ā chājcap jī. Páant niijná, “fariseowā, saduceowābut ī bohéatdih ñi joicá bojó”, niijná ā chājap jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahnī caá”, Pedro ā niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pánih chúuh juibínit, Cesarea Filipo wūt jumni tútchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij wábh joyóp jī:

—¿Weém nihat cáacwā úud jeñédih ded pah tigaá bita ī niij? ā niijíp jī.

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwátdih biíh naóh yapani nacaá’, ĩpí niijná caá, caandíh jwī niij jepahap jī.*

¹⁵ —Queét páant ī niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? jwiít dīh ā niijíp jī.

¹⁶ —Meém Cristo, Dios ā wahnī caá. Dios báadhni wūúh yoobát caá, Pedroboó ā niij jepahap jī.*

¹⁷ —Simón, Jonás wūúh, meemdíh wā wēina caá. Cáacwā meemdíh ĩt naóhcap taga. Dios wā ĩp, jeáboó jumnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdíh nin pah wā niij naóhna caá: Meém Pedro wūt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ā chājap jī.) **Nin jeejíh búdí muú wā chājat panihni dawá wíh wā pínahdih wā chājbipna caá.** Queét dawá ĩ jumuchah, nemépwā queétdih jéih yap yohcan, queét iiguípna ĩ bejcan níft. ¹⁹ **Dios ā maáh jumupdih bóo llave panihnidih meemdíh wā wāhbipna caá.** Páant wā wūhni panihnijíh, cáacwādih wíh túini doonádih naóhnit, weemdíh jepahnitdih Dios ā maáh jumupna wāt waadáat pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih nemat pah ma chājbipna caá,* Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²⁰ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ā niijíp jī: “**‘Nin Jesús Dios ā wahnī Cristo caá’, bitadīh ñi niij naóh jwuhca bojó**”, ā niijíp jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Páant ā niiját túttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naóh bohé jwíhip jī:

—Buu, Jerusalén tútchiboó weemdíh bejat caá náahap. Caanná jwī juibínachah, jwī maáta, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh yeejép ĩ chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdíh ĩ mao yohat túutbipna caá. Páant tigaá weemdíh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ĩ mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóhbipna caá, jwiít dīh ā niijíp jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó Jesús dīh chibít yuúpbít numah bejnit,

—¡Maá, ma niiját pah yapcan, meemdíh queét ĩ mao yohca bojo naáh! át niijíp wut yuh jī.

²³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús tac púud ñuhnit,

—Pánih naóhna, Satanás ā náahat pah naóhna caá ma chājap. Cáacwā ĩ jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ā jenah joyát niican caá. Pánihna, Dios ā náah yacat pah wā chājat pínahdih ma jāhíhna caá, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ā niij naáwáp jī:

—Ded wíh jumíhna, ā weñat pínahdih chājcan, wā náahatboodíh chājat caá náahap. Wíh ā jumát jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh páantjeh cádahcat caá náahap.* ²⁵ **Ded weemdíh jepahcanni, ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá.** Obohjeéhtih, ded weemdíh cádahcanniboó bita caandíh yeejép ĩ chājachah yuhna, páantjeh wājeéh

* 16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8

* 16:16 Jn 6.68-69

* 16:19 Mt 18.18; Jn 20.23

* 16:24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

ã jum̄bipna caá.* ²⁶ **Cáac nin baácboó** jum̄ jwuhna, dawá bií déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihat ã bíbohah dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jum̄na, ded pah ã jéih jíib chāj baccan niít. ²⁷ **Weém nihat cáacwā** úud jeñé wā íp ã yeh iigátjīh áih ángelwā bícdih nin baácboó jwúub dei jūóhñit,* **nihat cáacwā ded pah í chājatji jíib wā jíib wūh**bipna caá. Túi chājnitjidih wā túi chājipna caá. Obohjeéhtih, túi chājcanitjiboodíh wā peéh chājipna caá.* ²⁸ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biquína ninjīh** ñuhñit ñi wunat pínah játih, weém nihat cáacwā úud jeñé chah maáh wā jamatdih ñi enbipna caá, Jesús ã niijíp jī.

17

*Dios ã yeh iigátjīh Jesús ã ñuhah
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)*

¹ Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ã úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ã numah púuh laab béjep jī. ² Caanná í púuh laáb juibíat túttimah, í enechah, ã jígoah át túut numúp wut jī. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh íg, áih yéguehbut biíc yoobó túi baabní át yeh iiguíp wut jī. ³ Páant ã yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasji bícdih Jesús pebh jígoñit, caandíh ít míic wéhenap wut jī. ⁴ Páant ã yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut yuh jī:

—Maá, ninjīh jwī jum̄chah, ã túina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni mūh dáhna jwī chājipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíah pínahdihbut jwī chāj wūh̄bipna caá, át niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queédih át dei juyúp wut jī. Páant ã dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wūh̄h wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wut jī.*

⁶ Páant ã niíj wéhenachah joinít, úumna, ã bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷ Páant í páah yoh ñajachah ennit, Jesús í pebhna juí, queédih teo jáhanit,

—**Ñi ñah ñuhú.** Butéh ñi ennidih, ñi joinídihbut ñi úumca bojoó, át niijíp wut jī.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesúsdiñjeh ít enep wut jī. Bitá í ennitjiboó ít wihcap wut jī.

⁹ Túttimah, jeemánt dei jūóhna, Jesús queédih nin pah át niíj wutup wut jī:

—**Butéh** ñi enatjidih bitadiñ ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wanniji wā jwúub boo pud jūúwát túttimah, caandíh bitadiñ ñi naáwáchah, ã túibipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandíh nin pah ít niíj wúbh joí enep wut jī:

—‘Dios ã wahni, ã jūúwát pínah játih, Elíasboó ã jūóhbipna caá’, Moisés ã wutatjidih bohénit ípí niíj bohéna caá. ¿Dépah niíj tiguaá queét páant í niíj? ít niíj wúbh joyóp wut jī.*

¹¹ —**Yoobópdih tiguaá í niíj naáwáp.** Elíasdiñ Dios ã jwíih jūúwát túutup jī, nihatdih ã ámohat pínah niijná. ¹² **Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wā chājav.** Elías wáát juí péanap be. Páant ã juyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jī. Pánih beh encan, ded pah í náahat pahjeh caandíh ít chājav taga. Páant í chājav pahjeh muntih, weemdíhbut í chājipna caá. Páant í chājachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, yeejép wā yapbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

¹³ Páant ã niíj naáwáchah joinít, “‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ã chājav”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jī.

* 16:25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * 16:27 Mt 25.31 * 16:27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6 * 17:5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18 * 17:10 Mal 4.5 * 17:12 Mt 11.14

*Wǎá wunat jumnidih Jesús ā booaat
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Pánih míc wéhe dei jǔóhnit, jeé ñaj deyepboó Jesús biíc peihcannit ā pej jumnit biíc dih ā jwúub dei juyúp jǐ. Páant ī jwúub dei juyúchah, dawá cáacwā cǎtǐh jǔóhnit, biíc newé Jesús pebh jwinít, ā bódicha caj yoh ñajap jǐ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesús dih ā niǐj naáwáp jǐ:

¹⁵ —Maá, wǎ wǔúhdih ma jígah eneé. Caandíh wǎá wunat ā ñahachah, yeejép āpí yapna caá. Dawá láa tǔú cúutboó āpí bǔúg cáona caá. Biǐh láa mujboó āpí daab yóh bejna caá. ¹⁶ Pánihna, caandíh ī booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wǎ úb juyúp yah be. Obohjeéhtih, queét caandíh ī jéih boocap be, ā niijíp jǐ.

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jǐ:

—**Yeéb yeejépwǎ weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá.** ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac bǔugábi? Wǎ pebh caandíh ñi úb jǔúwǎ, ā niijíp jǐ.

¹⁸ Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebh ā wǔúhdih ī úb juyúp jǐ. Páant ī úb juyúchah, caandíh wunat túutni nemépdih Jesús ā bacat túutap jǐ. Páant ā wutachahjeh, ā bacachah, wunnijiboó ā túi boonap jǐ.

¹⁹ Páant ā yapat túttimah, jwiít ā bohénit mícjeh jumna, Jesús dih nin pah jwǐ niǐj úbh joyóp jǐ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwǐ wutachah yahna, át baccan? jwǐ niijíp jǐ.

²⁰ —**Wǎ wēpatdih yeebdíh wǎ wǔhuchah yahna, caandíh náhnican, weemdíh ñit túi jenah joicáp taga.** Yoobópdi h yeebdíh wǎ naóhna caá. Mostaza tíbih ā jummat pah, yeéb Dios ā wēpatdih bainíjeh ñi túi jenah joiná yahna, nin pah ñi jéih chǎj bipna caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ā bejbipna caá. Pánih túi jenah joiná, ni hatdih ñi jéih chǎjna caá.* ²¹ **Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacaat túut niijná,** Dios dih búdí úbát caá náahap. Pánih úbhna, jeémp jwuhcan, Dios ā wēpatdih chah ñi túi jenah joibípna caá. Pánih chah jenah joinít jumna, pánihnit nemépwádhbut ñi jéih bacat túut bipna caá, jwiít dih Jesús ā niijíp jǐ.

*Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Galilea baácboó Jesús biíc dih jwǐ bejehchah, caán jwiít dih nin pah ā jwúub niǐj naáwáp jǐ:

—**Weém ni hat cáacwǎ úud jeñédih cáacwǎ teonit, bitadi h ī wǔhbipna caá.** ²³ **Páant ī wǔhat túttimah, queétboó weemdíh ī mao yohbipna caá.** Páant ī maoniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wǎ jwúub boo pǔd jǔóhbipna caá, ā niijíp jǐ.

Páant ā niǐj naáwáchah joiná, búdí jwǐ jígahap jǐ.

Jesús queejíh jacmant dinerodih ā bidat tútat

²⁴ Capernaum tútchina jwǐ juibínachah, Dioíh mǔúdíh ī en dawát jíib úbnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah it niǐj úbh joyóp wut jǐ:

—¿Yeebdíh bohéniboó Dioíh mǔúdíh en dawát jíib pínahdih ā jíib chǎjcan níit? it niijíp wut jǐ.*

²⁵ —Á jíib chǎj bipna caá, Pedro át niǐj jepahap wut jǐ.

Páant ā niiját túttimah, jwǐ jumni mǔuná Pedro ā waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah ā niǐj úbh joyóp jǐ:

—¿**Simón, depah tigaá ma niǐj jenah joí? ¿Nin baác dih moón ī maáta detboodíh tigaá ī jíib úb, ma jenah joyóchah? ¿Íih baác dih moondíh níit? ¿Biǐh baác dih moónboodíh níit ī jíib úbap, ma jenah joyóchah?** Pedro dih ā niijíp jǐ.

²⁶ —Biǐh baác dih moondíh tigaá ípí jíib úbap, Pedro ā niǐj jepahap jǐ.

* 17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2 * 17:24 Ex 30.13; 38.26

—Pánihna, maáta íih baácđih moónboodíh ípí jíib ùbcan caá. ²⁷ Páant í jíib ùbcan yuhna, queét jíib ùbnitđih íjaíhcan, jwí jíib chāj bipna caá. Ímboó queéj wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queeđđih ùbnit, áih jacna dinero júđđđih ma bid juibípna caá. Caán júđđ jwiít chénewáih jíib pínahđih ùbnit, jwí jíib buúđáđđđih jíib chājđđih ma bejeé, Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

18

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Caán láa jwiít ã bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandíh jwí niij ùúbh joyóp jĩ: —¿Dios ã maáh jumupboó jwíjeéh jumni déhe tigaá jwí maáh panihni ã jumbi? jwí niijíp jĩ.*

² Páant jwí niijíchah joinít, Jesús wébítđih júúwát túutnit, caandíh jwí cātíh ã ñuhah túutap jĩ. Páant ã ñuhuchah, jwiítđih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

³ —Yoobópdih yeeđđih wã naóhna caá. Ñi jenah joyátđih túut ñummnít, wébít oboh jumnit í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumupboó ñi jéih waadbípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios ã maáh jumupboó ñi jéih waadcán niít.*

⁴ Pánihna, det wébít í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumupboó chah wutnit í jum bipna caá. ⁵ Det wíihwã jumna, wã wutat pah bita nin wébít panihnidih wéi jwááhñit, weemđíhbut í wéi jwááhna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jwí yéej chājat túutat ã tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemđíh túi jenah joiníđih ded ã yéej chājat túutatji jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chāj bipna caá. Pánihna, caandíh ã yéej chājat túutat pínah jātíh, áih butđih búđi jeé júđđjĩh chéu búđñit, búđi mājna caandíh í yohochah, āta túi taga. Páant í chājchah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan taga. ⁷ Ded bitadih yéej chājat túutnidih Dios búđi ã peéh chājchah, túbit yeejép ã yap bipna caá. Bitadih yéej chājat túutnit páantjeh í jum bipna caá. Obohjeéhtih, queétoó yeejép yoobát í yap bipna caá.

⁸ “Míh téihyajĩh, jíthajĩh yéej chājna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéej chājatđih ma cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã ðbcan niít. Caandíh ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta buúđ tágaá. Meémbóo pánihni cólohjuh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum bipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chéñat pah dahjĩh iiguípna ma bejchah, búđi yeejép mata yap tagaá.*

⁹ Pánihat pah muntih, míh quíibjĩh ennit, yéej chājna, caan dáhđih ma wáat yohat pah, caán yéej chājatđih ma cádaahá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã ðbcan niít. Caan dáhđih ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta buúđ tágaá. Bícđjĩh quíib wihcan yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum bipna caá. Obohjeéhtih, míh quíib chéñat pah dahjĩh iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatđih cádahat caá náahap”, Jesús ã niijíp jĩ.*

Buúđní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Nin wébít panihnidih ñi en iicá bojóo. Yeeđđih yoobópdih wã naóhna caá. Queét wébítđih ded pah í yapachah Diosđih naáwát túut niijná, queéđđih en daonít ángelwã wã íp pebhna ípí bejna caá.* ¹¹ Weém nihat cáacwã úud jeñé, nin baácđih moón yeejép chājñit, iiguípna bejñit déedih túi ùbudih wã júúwáp jĩ. ¹² Queét iiguípna bejñit, buúđní ovejawã panihñit í jumna caá. Pánihñit í jumuchah, nin wã naáwátđih ñi túi jenah joyóo: Cien ovejawáđih bíbohni bíc oveja ã buúđúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chājbi, yeéb ñi

* 18:1 Lc 22.24 * 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17 * 18:8 Mt 5.30 * 18:9 Mt 5.29 * 18:10 Ez 34.16; Lc 9.10

jenah joyóchah? Bita noventa y nueve ovejawādih ī jeémát ylip jumapboó jwejnít, caán buudnídih bididih ā bejbipna caá. ¹³ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán buudnídih** ā bid juyúchah, ā jwejnít noventa y nuevedih ā weñat chah caán ā bid juniboodíh ā wēibipna caá. ¹⁴ **Pánihat pah wā íp jeáboó** jumni nin oboh jumni panihni buudnít ī jummatdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jī.

Bitá Jesúhwā meemdíh ī yéej chājachah, ded pah chājat
(Lc 17.3)

¹⁵ **“Ded weemdíh jepahni meemdíh ā yéej chājachah, míc ámohat túut** niijná, bita ī joicápboó caandíh míc wéhenadih ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ā jepahachah, ñi jwúub míc pej jumbipna caá, páant muntih.* ¹⁶ **Obohjeéhtih, meemdíh ā jepahcah bácah, Dios ā wutat** pah, bita chénewādih ma numah bejeé, queét ī joyóchah, caandíh míc wéheat túut niijná.* ¹⁷ **Yeéb biíc peihcannitdih ā jepahcah enna, wíihwā nihat ñi míc wáacapna caandíh ñi** numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwáchah, queét nihat ī joyát pínah niijná. Pánihna, míc wáacnitdihbut ā jepahcah enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahíhcat peéh, caandíh ñi pej jum cádahaá.

¹⁸ **“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jumna caá’,** yeéb wíihwā ñi niijíchah, Diosbut caandíh biíc yoobó ā niijbípna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih jígahnit, wā cádahna caá’, niijnídih ‘Meém yéejatdih yohni ma jumna caá’, ñi niijíchah, Diosbut caandíh biíc yoobó ā niijbípna caá.*

¹⁹⁻²⁰ **“Chénewā, biíc peihcannit wíihwā ñi míc wáacachah, ñijeéh wā jumna caá.** Pánihna, det chénewā Diosdih ñi úbát pínahdih biíc yoobó ñi jenah joyóchah, wā íp jeáboó jumni ñi úbát pah ā chājipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

²¹ Páant Jesús ā niijíchah joiníji Pedro ā pebh juibínit, nin pah caandíh ā niijíp jī:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdíh ā yéej chājachah, débói láa tigaá caán ā yéej chājatdih wā íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah niít? ā niij úbh joyóp jī.

²² —**¡Ma joyoó! Biíh meemdíh dawá láa ā yéej chājachah** yuhna, siete láajeh íj cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meémboó caandíh ma jwúub náhnica bojoó, Pedrodih Jesús ā niij jepahap jī.*

Teo wūhni biíh ā jíib buudáatdih ā quíib buudcát naáwát

²³ **“Bitá ī yéej chājatdih quíib buudáatdih** jenah joinít, nin wā naáwátidih ñi túi jenah joyoó: Dios ā maáh jummat nin pah ā jumna caá. Biíc baácđih moón ī maáh ā pebh moón caandíh ī jíib buudánachah, ī jíib buudáatdih ā jíib chāj beedáat túutup be. ²⁴ **Í jíib buudáatdih** ā jenah enechah, biíc caandíh teo wūhniboó búdí yoobát ā jíib buudánap be. Búdí ā jíib buudáatdih jéihnit, caandíh ā pebh ā bid bojop be. ²⁵ **Á jéih jíib chājcah enna, ā maáhboó caandíh, yad, ā weh, nihat áih bií dée biícđih bitaboodíh ā jíib chājat túutup** be, queét ī jíibjīh ā jíib buudáatdih ā jíib chājat túut niijná. ²⁶ **Páant ā jíib chājat túutachah** joinít, caán búdí jíib buudániboó ā maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ā úbúp be. ‘Maá, weemdíh jígah ennit, ma pái jwuhú. Meemdíh wā jíib buudáatdih wā jíib chāj beedábipna caá’, ā niijíp be. ²⁷ **Páant ā niij** úbúchah joinít, caandíh jígah ennit, ‘Weemdíh ma jíib buudáat ā jumna náah’, ā maáh caandíh ā niijíp be.

²⁸ **“Páant ā niiját túttimah,** búdí jíib buudánijiboó bac bejnít, biíh caán biícđih ī maáhdih teo wūhnidih ā jwāáap be. Pánih jwāáhnit, caánboodíh bainí ā jíib buudáatdih íjnit, áih but nahdih jöp teonit, ‘¡Weemdíh ma jíib buudáatdih waícanjeh ma jíib chāja!’ caandíh ā niijíp be. ²⁹ **Páant ā niijíchah joinít, caán bainí jíib buudániboó** ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh búdí ā úbúp yuh be. ‘Weemdíh jígah ennit, bainí ma pái jwuhú. Meemdíh wā jíib buudáatdih wā jíib chāj beedábipna caá’, ā niijíp yuh be. ³⁰ **Obohjeéhtih, páant ā niij** úbúchah yuhna, caandíh jígah encanjeh, caánboó ā

* 18:15 Lc 17.3 * 18:16 Dt 19.15 * 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23 * 18:22 Lc 17.3-4

jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wūhndih nemat muúboó ã nemat túutap be. Æ jíib chāj beedánachahna, caandíh ãta baca tagaá.

³¹ **“Pánihna, búdí jíib buudániji bainí jíib buudánidih páant ã chājachah enna, íjnit, bita teo wūhntboó í maáhdih naóh yacadih í bejep be. ³² Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacnidih bid bojnít, nin pah caandíh ã níj jūihñap be:** ‘Í Meém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma úúbúchah, “Búdí ma jíib buudáátdih ã jumna naáh”, wã níijíp yuh be. ³³ **Obohjeéhtih, meemdíh páant wã níijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jíib buudánidih meémboó mat jígah encap wut be. Ma jíib buudáátdih wã náhnicat pah muntih, caánboó meemdíh ã jíib buudáátdih ma náhnicah, ãta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jígah encanjeh, páant ma chāj?’ ã maáh caandíh ã níijíp be. ³⁴ Páant níijnít, búdí íjnit, nemat muúboó caandíh ã nemat túutap be. Æ jíib chāj beedánachahna, ãta baca tagaá.**

³⁵ **“Caan páh tigaá Dios yeebdíh ã chājbična caá. Yeéb nihat ñi déewã yeebdíh yeejép í chājatjidih ñi quíib buudcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéj chājatjidihbut bíic yoobó ã quíib buudcán níit”,** Jesús jwiítdih ã níijíp jī.

19

*Í weha mána yaáhdhíh í yohcat
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Páant níj naóh péanit, caán Galilea baácboó jumniçi Judea baácna Jesús jwiítdih ã numah bejep jī. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mujdih chúuh bejnit, conanaamánt jwí juibínap jī. ² Pánih caanná juibínit, jwí jib bejechah, dawá cáacwã jwiítdih í péenap jī. Páant í péenachah ennit, íjeéh bejnit wunnitdih Jesús ã boonanap jī.

³ Páant jwí bejechah, jwiítdih jwááhnit, biquína fariseowã nin pah Jesúsdi h í níj úúbh joyóp jī, ded pah ã jepahachah joinít, caandíh naóh yacat túut níijná:

—¿Jwí weha mána yaáhdhíh jwí yohochah, ãta túi taniít? ¿Dios ã watatboó páant níit ã chājat túutap, ma jenah joyóchah? í níj úúbh joyóp jī.

⁴ —¿Moisés nin pah ã níj daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jíí? ‘Dios bífhmah nin baácdih chājni newé yaddihbut ãt chājap wut jī’, ãt níj daacáp tajī.* ⁵ **Páant níj daácnit, nin pahbut ãt jwúub níj daacáp tajī:** ‘Páant ã chājachah, newé ã mánadi h cádahnit, yadjíh bícdih ã jumbična caá. Pánih jumna, queét chénewã jumna yuhna, bíic bácah panihnit caá í jumnap’, ãt níj daacáp tajī.* **¿Páant ã níj daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jíí? ⁶ Páant ã daacátji pah queét chénewã** jumnitji bíic bácah pah í jumna caá. Pánihna, í téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih bícdih ã jummat túutna caá. Páant bícdih ã chājachah, queétjeh í míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ã níijíp jī.

⁷ Páant ã níijíchah joinít, queét fariseowã nin pah í jwúub níj úúbh joyóp jī, páant muntih:

—Meém páant ma níijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah ãt níj daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wã yohna caá”, níj daácnit, caántdih ñi wūhuú. Páant níj daac wūhnt, majeéh bólidih ma yohochah, ã túina caá’, Moisés ãt níj daacáp tajī.* ¿Páant ma níijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant ãt níj daacáji? í níijíp yuh jī.

⁸ —**Ñi nuowã** Diosdi h í yap yohochah enna, Moisés nin pah ãt níj daacáp tajī ‘Í weha mánadi h yohna, páant tí í chāj dáhwa naáh’, ãt níj daacáp tajī. Páant ã níijíchah yuhna, bífhmah pohba páant ãt nihcap tajī. ⁹ **Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wã naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, bífhjñ mi yeejép chājcah yuhna, bífh wilidih jwúub áa jumna, caántjñh yeejép chājna caá ã chājap. Pánihna, ã yohnihjidih áa jumni hbut caántjñh yeejép ã chājna caá, Jesús queétdih ã níijíp jī.***

¹⁰ Páant ã níijíchah joinít, jwiít ã bohénit caandíh nin pah jwí níijíp jī:

* 19:4 Gn 1.27; 5.2 * 19:5 Gn 2.24 * 19:7 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 19:9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

—Páant newé yadjĩh ĩ míic yohat ā túicah, áa wihcah āta túi tagaá, jwĩ niijíp jĩ.

¹¹ —**Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ā j**ɽɽɽɽ. Dios biquína ā ñionitdihjeh ā áa jumat túutcan caá. ¹² **Biquína neoná yaáhdih náahcannit pínah ĩ cáac j**ɽɽɽɽ caá. Bitadih ĩih quehli tíibnadih ĩ ĩib yohochah, yaáhdih náahcannit ĩ jɽɽɽɽ caá. Bitaboó Diosdih teo wũhnt jumat túut niijná, yaáhdih ĩ bidcan caá. Pánihna, ded túi joiní jɽɽɽɽ, Diosdih teo wũhat túut niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiít dih ā niijíp jĩ.

*Jesús wébít dih ā uúbát
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Páant jwiít dih ā naáwát túttimah, Jesús queétdih ā teo jáha uúbát pínah niijná, cáacwā ĩ wehdih ā pebhna ĩ ɽb juyúɽ jĩ. Páant ĩ ɽb juyúchah ennit, jwiít ā bohénitboó queétdih jwĩ jíponih jũihñɽ jĩ.

¹⁴ Páant jwĩ jũihñɽchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Wébít wā pebh ĩ j**ɽɽɽɽ naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít ĩ jɽɽɽɽ. Pánihna, Dios ā maáh jɽɽɽɽna waadnítboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jɽɽɽɽ caá, ā niijíp jĩ.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébít dih ā teo jáha uúbúɽ jĩ. Pánih uúbh péanit, jwiít dih ā jwúɽb nɽmah bejep jĩ.

*Dawá bíí dée bíbohni Jesús dih ā uúbh joyát
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Páant jwiít dih ā nɽmah bejchah, bíic newé Jesús pebh jwinít, nin pah caandíh ā níj uúbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jɽmíhna, ded pah tigaá túinidih wā chājbi? ā niijíp jĩ.

¹⁷ —¿**Dépanih tigaá túi** chājat pínahdih weemdíh ma uúbh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jɽmíhna, ā wutat pah ma chājaá, caandíh Jesús ā níj jepahap jĩ.

¹⁸ —¿Ded wutatdih níj tigaá ma chāj? ā níj jwúɽb uúbh joyóp jĩ.

—**Cáacwā dih ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijĩh ma yéej chājca bojoó. Ma nɽɽmá bojoó.* Ma yeeca bojoó. ¹⁹ Ma mánadih ma túi chājaá.* Meemjéh ma míic oyat pah bitadih**ɽɽ ma oyoó.* **Nin w**utatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh ā níj jepahap jĩ.

²⁰ —Caán wutatdih weém wāpí yap yohcan caá. ¿Diosjeéh túi jumat túut niijná, ded panihat tigaá weemdíh páantjeh ā judh? Jesús dih ā jwúɽb níj uúbh joyóp jĩ.

²¹ —**Meém yéejat wihcanni j**ɽmíhna, nihat míih bíí déedih jíib chāj wũhɽ dih ma bejeé. Pánih jíib chājnit, nihat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwúɽb wũhɽ. Páant ma wũhɽchah, nin baácboó ma bíbohátji chah túini míih pínah Dios pebhboó ā jumbipna caá. Pánih queétdih wũh péanit, wājeéh ma jũúwú, Jesús caandíh ā niijíp yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, dawá bíí déedih bíbohni jɽmna, áih bíí déedih jíib chāj wũhíhcan, búdí ā jígahap jĩ. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, ā jwúɽb bejep jĩ.

²³ Páant ā bejchah ennit, Jesús jwiít dih nin pah ā níj naáwáp jĩ:

—**Yoobóp dih yeebdíh wā naóhna caá. Ded dawá bíí déedih bíbohni Dios ā maáh j**ɽɽɽɽboó ā bejíhichah yuhna, caandíh ā buona caá. ²⁴ **Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bejíhichah nihna, áta buo** tagaá. Pánihat pah, dawá bíí déedih bíbohni Dios ā maáh jɽɽɽɽboó ā waádíhichah yuhna, búdí ā buona caá, ā niijíp jĩ.*

²⁵ Páant ā niijíchah, joí wáhi bejnit, nin pah Jesús dih jwĩ niijíp jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ā jɽɽɽɽboó ded ā jéih waadcán níít, jwĩ niijíp jĩ.

²⁶ —**Cáacwā ded pah ĩ jenah joyátjĩh jeh ĩ túi** chājíhna yuhna, Dios pebhboó ĩ jéih bejcan níít. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ā túi ɽɽɽɽ. Caanjéh tigaá nihatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, jwiít dih ā niijíp jĩ.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jĩ:

* 19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 * 19:19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 19:19 Lv 19.18 * 19:24 Pr 11.28

—Maá, weemdíh ma joi jwúhuú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihadnih jwí cádahap jĩ. ¿Páant jwí chājat jíib, dedédih tigaá jwiítlih ma wūhbi? ã niijíp jĩ.

²⁸ —Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Péeni yeó jáap túttimah, ni hat jáap míic ã túut nūmbípna caá. Caán láa weém ni hat cáacwā úud jeñé, jeáboó maáh wā jumbípna caá. Páant maáh wā jumuchah, yeéb wā bohénitboó judíowā doce poómpnadi h wājeéh wutnit ñi jumbípna caá.* ²⁹ **Ded weemdíh teo wūhat túut niijná, áih muú, ã mána, ã déewā, ã weh, áih wápchidih yuh buca ã cádahachah, Diosboó caandíh chah ã jwúub wūhbi pna caá.** Páni h cádahni t, weemdíh teo wūhni tboó Diosjeéh páantjeh ĩ túi jumbípna caá. ³⁰ **Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta panihni tji Dios pebhboó oboh jumnit ĩ jumbípna caá.** Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta ĩ jumbípna caá, Jesús jwiítlih ã niijíp jĩ.*

20

Iguíhadih teonit naáwát

¹ **“Dios ã maáh jumat nin pah ã jumna caá:** Iguíha mínah cheibitjeh áih iguíhadih teo wūhni t pínahdih bididih ã bejep be. ² **Páni h bejni t, jwāáhna, queétdih nin pah ã niijíp be:** ‘Wíih iguíhadih ñi teo wūhat jíib jwípí jíib chājat pah yeebdíh wā wūhbi pna caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, tewedih ĩ bejep be. ³ **Las nueve dée, jíib chājat tólihna pebhboó ã bejep be. Páni h bejni t, bita caanjíh ñuhni tlih ã enep be.** ⁴ **Páni h enni t, queétdihbut nin pah ã niijíp be:** ‘Yeebbút wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadi h ñi tewat jíib wā wūhbi pna caá’, queétdih ã niijíp be. ⁵ **Páant ã niijíchah joinít, queétdihbut tewedih ĩ bejep be.** Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñuhni tlih jwāáhni t, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. Las tres dée bita ñuhni tlih jwāáhni t, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. ⁶ **Las cinco dée bita ñuhni tlih jwāáhni t, nin pah queétdih ã niijíp be:** ‘¿Dépanihna ni hat yeó jáap teocan, ñuh tigaá ñi chāj?’ ã niijíp be. ⁷ **Jwiítlih tewat wutni ã wihcan caá’, ĩ niijíp be.** Páant ĩ niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejni t, ñi teobi jwúhuú’, queétdih ã niijíp be.

⁸ **“Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wūhni maáhdih nin pah ã niijíp be:** ‘Queé t teonitlih jūúwát túutni t, ĩ tewat jíib ma wūhuú.* **Pée jwinítlih ĩ tewat jíib ma jwíih wūhuú.** Páant queétdih ma wūhat túttimah, ĩ játih jwinítlih ma wūhuú. Páni h queétdih jíib chāj péa, bita ĩ játih jwinítlih ma wūhuú. Queétdih wūh péa, bita ĩ játih jwinítlihbut ma wūhuú. Queétdih wūh péa, waóh jwinítlih ma jíib wūhuú’, ã niijíp be. Páni hna, ã niiját pah queétdih ã jíib chājap be. ⁹ **Las cinco dée tewedih jwinítlih ni hat yeó jáap ĩ tewat jíib pah bóo ã wūhup be.** ¹⁰ **Queé t ni hat teonitlih biíc yoobó ã wūhup be.** Queé t waóh tewedih jwinítboó ‘Jwiítlih chah ã jíib wūhbi pna caá’, ĩ niijíp be. ¹¹ **Queétdih biíc yoobó míic ã jíib chājachah enna, caandíh búdí íijnit, nin pah ĩ niijíp be:** ¹² **‘Jwiítboó ni hat yeó jáap, tūbit ã chāhachah, búdí jwí tewechah, queé t pée jwinítboó biíc horabitjeh ĩ tewechah yuhna, jwiít ni hatlih biíc yoobó ma jíib wūhat, ã táican caá’, caandíh ĩ niijíp be.** ¹³ **Páant ĩ niijíp be:** ‘Meemdíh wā niijátji pah tigaá wā jíib chājap. Ñi tewat jíib wūhni t, meemdíh wā yeecan caá. ¹⁴ **Ma tewat jíib wūhni t, ma bejeé.** Weém wā náahat pahjeh queé t bainí teonitlihbut meemdíh wā wūhat biíc yoobó wā jíib wūhup be. ¹⁵ **Ded pah wíih dinerojĩh chājna, wíih pínahjeh caá. Weém queé t moh yéejni tlih jígah enni t, búdí wā jíib wūhuchah enna, ¿yeébbóo íij niit, páant ñi niijíp?’** iguíha mínah queétdih ã niijíp be.

¹⁶ **“Páni hat pah tigaá det waóhni tji péeni t ĩ jumbípna caá. Péeni tji boó waóhni t ĩ jumbípna caá”,** Jesús jwiítlih ã niijíp jĩ.*

* 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30

* 19:30 Mt 20.16; Lc 13.30

* 20:8 Lv 19.13; Dt 24.15

* 20:16 Mt 19.30; Mr 10.31;

Lc 13.30

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Páant niij péanit, dawá cáacwã jwíjeéh ï péenachah, Jerusalén tútchina bejni namádih jwí bejep jĩ. Pánih bejna, chibít yúup jwiít dih numah waóh bejnit, jwiít dih jeh nin pah Jesús ã niij naáwáp jĩ:

¹⁸ —**Jerusalén** tútchina bejna caá jwí chãjap. Caanná jwí juibíát túttimah, weém nihat cáacwã úud jeñédih eníhcanniboó sacerdotewã ï maátadih, Moisés ã wutatjidih bohénitdihbut ã duó wáibipna caá. Páant ã duó wáyachah, weemdíh teonit, ï mawat túutbipna caá. ¹⁹ **Pánih mawat** túutnit, judíowã nihcannitdih ï jwúub wúh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohnit, ï puñat túttimah, cruzboó ï péoh dodh mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã íp weemdíh ã jwúub boobipna caá, ã niijíp jĩ.

Santiagowã ín Jesúsdih mi úubát
(Mr 10.35-45)

²⁰ Pánihat túttimah, Zebedeo ã weh ínboó mi weh biíc dih Jesús pebh juinít, caandíh úubát túut niijná, mi bó diche caj yoh ñajap jĩ. ²¹ Páant mi bó diche caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—**¿Ded pah wã chãjatdih tigaá ma náah?** ã niijíp jĩ.

—Maáh waadná, nit chénat pah wã weh meém biíc dih ï wutat pínah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo búwámant, biíhdih wáyámant bóo búwámant ma chúdat túutú, mi niijíp jĩ.

²² —**Ded pah ñi** úubát dih ñi jéihcan caá. Ded wã maáh jumupboó jumíhni, weemdíh yeejép ã yapat pínah, biíc yoobó caandíhbut ã yapachah yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wã maáh jumupboó wãjeéh ã wutbipna caá. ¿Yeebdíhbut páant yeejép ã yapachah yuhna, ñi cádahbican naniít? mi wehdih Jesús ã niijíp jĩ.

—Jwí cádahcan niít, ï niij jepahap jĩ.

²³ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.** Yeejép wã yapat pah yeebbút biíc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wãjeéh wutnit pínahdih weémboó wã jéih ñiocan caá. Wã ípboó queétdih átát níwip taga, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁴ Páant ï niij úubúchah joinít, jwiít diezboó queétdih jwí íjip jĩ. ²⁵ Páant jwí íjitatdih ennit, Jesús jwiít nihatdih ã míic wáacat túutap jĩ. Páant jwí míic wáacachah, nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—**Judíowã nihcannit ï maátaboó íh cáacwãdih** túbít wutnit ï jumad dih ñi táí jéihna caá. ²⁶ **Obohjeéhtih, queét** wutnit ï jumad pah yeéb ñi jumca bojoó. Yeébboó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú.* ²⁷ **Waóhnit** jumíhna, teo wúhnit pah jumad caá náahap.* ²⁸ **Weém nihat cáacwã** úud jeñéboó cáacwã weemdíh ï teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wã júóhcap jĩ. Obohjeéhtih, cáacwãdih teo wáacat túut niijná, queét iiguípna ï bejat déedih wun wúhndih wã júúwáp be, Jesús ã niijíp jĩ.*

Jesús chénewã jéih encannitdih ã booaat
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiít Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwí chóop yap bejep jĩ. Páant jwí chóop yap bejehah, dawá cáacwãbut jwiít dih ï péenap jĩ. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jécdih bac bejnit, chénewã jéih encannit namá jwéejdih ï chúuduchah, jwí enep jĩ. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá ã yap bejep”, bita ï niijíchah joinít, nin pah ï niij ñaac ejep jĩ:

—¡Maá, David juima, Dios ã wahní jwiít dih ma jígah en teo wáacá! ï niijíp jĩ.

³¹ Páant ï niij ñaacáchah joinít, cáacwãboó queétdih júihnit,

—¡Páant bóojeh! Ñi ñaac cádaahaá, ï niijíp yuh jĩ.

* 20:26 Lc 22.25-26 * 20:27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

Obohjeéhtih, páant ī niíj jūihñuchah yuhna, queétboó joicánjeh, chah ī ñaacáp jī:

—¡Maá, David jūima, Dios ā wahnī, jwiít dih ma jígah en teo wáacá! ī niijíp jī.

³² Páant ī niíj ñaacáchah joinít, Jesús chāo ñáh, ā pebhna jūúwát túutnit, queétdih nin pah ā niijíp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigaá ñi náah? ā niijíp jī.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwī náahap, ī niijíp jī.

³⁴ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih jígah ennit, íih quíib dih ā teo jáhanap jī. Páant ā teo jáhanachahjeh, ī yoób enep jī, buca. Pánih ennit, caandíh ī péenap jī.

21

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén tútchina tóah jūibínit, Olivo wūt jumni pácahi jumni jeéboó jwī jūibínap jī. Pánih jūibí, púuh laab béjna, Betfagé wūt jumni tútchibitdih jwī tóah jūibínap jī. Caanná jūibínit, Jesús chénewā jwíjeéh jumnitdih caán tútchina ā wahap jī. ² Pánih wahnit, nin pah queétdih ā niíj wutap jī:

—Con tútchina waadnít, burroma mi wūúh bíicdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ñi ub jūóh wūhú. ³ Páant ñi ub jūúwúchah ennit, cáacwā yeebdíh ī wūbh joyóchah, nin pah ñi niíj jepahaá: ‘Jwī maáh queétdih ā náah jwuhup be. Péanit, queétdih ā jwūbabipna caá’, ñi niijí, Jesús ā niijíp jī.

⁴ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niíj daacáp tají:

⁵ “Jerusalén tútchidih moondíh nin pah ma niíj naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah ā niiját túutap be: “Ñi eneé, ñi Maáh ñi pebhna ā jūóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wūúhjīh chúudni ā jūóhbipna caá”, Jerusalén tútchidih moondíh ma niijí’, weemdíh ā niijíp be”, Zacarías át niíj daacáp tají. (Zac 9.9)

⁶ Jesús ā wahnitboó bejnit, ā niijátjī pah ít chājap wut jī. ⁷ Burroma, mi wūúh bíicdih ī ub juyúchah, jwíh jih bóo yéguehdih tóo dugnit, burromajih mi wūúhjīhbut jwī cáagap jī. Páant jwī cáagat túttimah, Jesús caán burro wūúhjīh ā púuh laáb chúudup jī. ⁸ Pánih chúudnit, Jerusalén tútchina jwiít dih ā numah bejep jī. Páant ā bejchah ennit, dawá cáacwā íih jih bóo yéguehdih tóo dugnit, Jesús dih wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Bitaboó ī bóodniji táam núonadīh ubnit, queétdih Jesús dih wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Páant ī jwejniji chóona, núonajih Jesús ā bejep jī. ⁹ Páant Jesús ā bejchah, ā waáwápmant moón, ā méimant péenitbut caandíh wēinit, bíicdih nin pah ī niíj ñaacáp jī:

—¡David jūima, Dios ā wahnī, jwiít dih ma túi ubúú! ¡Meém jwī maáh pínahdih búdí jwī wēina caá! ī niíj wēi ñaacáp jī. *

¹⁰ Pánih bejnit, Jerusalén tútchina jwī waadáchah, caanjíh jumnitboó en wúhi bejnit, nin pah ī niíj míic wūbh joyóp jī:

—¿Nin déhe tigaá? ī niijíp jī.

¹¹ —Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tútchidih bóo, Dios naáwát dih naóh yapani caá, bita queétdih ī niíj jepahap jī.

Jesús Dioíh munná ā waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹² Jerusalén tútchina waadnít, Dioíh munná jóocmant bóo jūúhdih Jesús jwiít dih ā numah waad béjep jī. Pánih waad béjnit, caánboó jíib chājnitdih ā ñunn yóh bacanap jī. Dinerodih túut numnít ī cáagat naanadīh ub yoh áacanit, jopwādih jíib chājnitíh chúudat naanadīhbut ā ub yoh áacanap jī. ¹³ Pánih ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ā niíj jūihñuchah jī:

* 21:9 Sal 118.25-26

—Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niáj daacáp tají: “Wíih muú cáacwā weemdíh í uúbat pínah muú caá”, Dios ā niijíp be’, ít niáj daacáp tají.* Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih uúbúdíh í juyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit, nuumná caá ñi chājap. Pánih nuumnít, Dioíh muúdíh yéejanit, nuumnít í jumat pínah muú chājna caá ñi chājap, ā niijíp jí.

¹⁴ Páant Dioíh muúdíh Jesús ā jumat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjíh bejnitbut ā pebhna í juyúp jí. Páant í juyúchah ennit, queétdih ā boanap jí. ¹⁵ Obohjeéhtih, queétdih ā boanachah ennit, caanjíh jumnit sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesús dih búdí í íjip jí. Jwíjééh péenit wébítboó “¡David juma, Dios ā wahní, jwiít dih túi ubni pínah, meemdíh búdí jwí wēina caá!” í niáj ñaác cádahcah joiná, chah í íjip jí. ¹⁶ Pánih íjnit, Jesús dih nin pah í niáj jūihñap jí:

—Meemdíh páant í niáj ñaacáchah, ¿ma joicán níit? Páant í niijá bojo naáh, Jesús dih í niijíp jí.

—Wā joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ā niáj daacátjidih ¿yeéboó ñi bohécannit jí?

‘Wébít dih, bita í túhndihbut meém ma wēi naáwát túutna caá’, Diosdih wēenit, David
át niáj daacáp tají, (Sal 8.2)

Jesús queétdih ā niáj jūihñap jí.

¹⁷ Páant niáj péenit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiít dih ā numah bac bejep jí. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibínit, caan chéi caanjíh jwí ũwap jí.

Higuera nahdih Jesús ā wunat túutat

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Cheibit bóo yeó jáapdih, Betania tútchiboó ñonitji Jerusalén tútchina jwúub bejna, Jesúsboó át nuugúp wunap tají. ¹⁹ Pánih nuugúp wunna, namá jwéejdih lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih ā bejep yuh jí. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawájeh pohba ā jumap jí. Páant ā quehcatdih enna,

—¡Ma jwúub quehcan níit! caan náhdih ā niijíp jí.

Páant ā niijíchahjeh, áih núona ā diib téhah bejep jí.

²⁰ Páant ā wunuchah ennit, jwiít ā bohénitboó jwí en wúhi bejep jí.

—¿Dépanih tigaá waicanjeh ā wunah bej? Jesús dih jwí niáj uúbh joyóp jí.

²¹ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios ā wēpatdih túi jenah joiná, nin nahdih wā chājat pahjeh muntih yeebbút ñi jéih chāj bipna caá. Páant wā chājat chahbut ñi jéih chāj bipna caá. Con jeedíh ‘Conmant bejnit, búdí majna ma buúg báahá’, ñi niijíchah, ñi wutat pah ā yap bipna caá.* ²² Diosdih túi jenah joinít, ded pah caandíh ñi uúbat pah ā chāj bipna caá, Jesús jwiít dih ā niáj jepahap jí.

Jesús ā wēpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Pánih bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioíh muúdíh waad béjnit, Jesús cáacwā dih ā jwúub bohénap jí. Páant ā bohéat pónih, sacerdotewā í maáta, jwiít judíowā jwí maátabut ā pebh jainít, nin pah caandíh í niáj uúbh joyóp jí:

—¿Deíh wēpatjíh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? í niijíp jí.

²⁴ —Yeebdíh wā jwíih uúbh joibípna caá. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembút yeebdíh wā jepah bipna caá. ²⁵ Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át wutji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwāboó níit caandíh ít daabáat túutjip? yeé ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ā niáj uúbh joyóp jí.

Páant ā niáj uúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jí: “¿Ded pah tigaá jwí niáj jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwí niijíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna,

* 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11 * 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?” jwiít dih ã niíf jũihbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát ã jumap jĩ’, ã niíf jenah joiná caá. Páant ã niíf jenah joyóchah, ‘Cáacwãjeh caandíh ã daabáát túutjip taga’, jwĩ niíf jepahachah, jwiít dih búdí ã íjibipna caá”, ã míic niijíp wut jĩ. ²⁷ Pánih míic wéhe péanit, nin pah Jesús dih ã niíf jepahap jĩ:

—Jwiít jwĩ jéihcan caá, ã niijíp jĩ.

—**Caán láa bácah weemdíh wut**ndih weembút yeebdíh wã naóhcan niít, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Biíc newé ã weh ded pah ã chãjat naáwát

²⁸ Páant niíf péanit, jwĩ maátadih Jesús nin pah ã jwúub niíf naáwáp jĩ:

—**Nin wã naáwát dih ¿ded pah ñi niíf jenah jof? Biíc newé chénewã ã weh ã jumap** be.

Pánihna, biíc yeó jáap ã ípboó weép jeñédih, ‘Wũuhú, buu wíh iguíhaboó tewedih ma bejeé’, ã niijíp be. ²⁹ ‘**Wã bejcan caá**’, ã niíf jepahap be. Páant niijná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih ã bejep be. ³⁰ Túttimah, ã úuddihbut biíc yoobó ã niijíp be. ‘Wã bejmi caá’, ã niíf jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, ã bejcap be. ³¹ **¿Ded tiguaá ã íp dih ã túi jepah?** Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

—Weép jeñéboó ã túi jepahap be, queét ã niíf jepahap jĩ.

—**Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Romano maátadih núo** úubh wũhñit, deoh nah jumnit yaádh bícdih yeéb játih Dios ã maáh jummatdih ã waadná caá. ³² **Juan Daabáni cáacwã dih bohénadih** joiná, ded pah ñi túi chãjat pínah dih yeebdíh ãt naáwáp tají. Páant ã naáwáchah yuhna, yeéboó caandíh ñit jepahcap tají. Obohjeéhtih, queét núo úubh wũhñit, deoh nah jumnit yaádhbut ã túi jepahap tají. Páant ã jepahachah enna yuhna, yeéboó túut nuúmíhcan, ñit jepahcap tají, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wũhñit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “**Nin bíh wã naáwát pínah dih ñi túi** joyoó. Biíc newé jiwá iguíhdih ã momop be. Pánih mom péa, wáihyat júddih chãj péa, iguíhdih ã búuh chuñat pínah muúdhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, caán iguíhadih ã túi en dawát pínah niijná, jap bóo muúdhbut ã chãjap be. Páant niihatdih chãj péa, bitadih en dawát túutnit, biáboó jib jwuhadh ã bejep be.* ³⁴ Túttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jíbdih ã úubát pínah niijná, iguíha mínah caandíh teo wũhñitdih áih iguíhana ã wah bojop yuh be. ³⁵ **Obohjeéhtih, caandíh teo wũhñit** caanná ã juibínachah, bícdih pũi, bíhdih mao yoh, bíhdih jeejĩh ã yoh mawap be. ³⁶ **Pánihat** túttimah, bita caandíh teo wũhñitdih áih iguíhaboó ã jwúub wahap be, páant muntih. Chah dawá ã wahachah yuhna, queét en daonít biíc yoobó muntih queétdihbut yeejép ã chãjap be.

³⁷ “**Túttimah**, ‘Wã wũúhdih caá ã jepahmi dée caá’, niijnít, caandíh ã wahap be. ³⁸ **Páant ã wahachah** yuhna, caandíh ennit, en daonítboó nin pah ã míic niijíp be: ‘Iguíha mínah ã wunat túttimah, nin ã wũúhboó ã túut nuumbípna caá. Pánihna, caandíh jwĩ mao yohochah, iguíha jwíh ã jumbipna caá’, queétjeh ã míic niijíp be. ³⁹ **Páant niíf, ã wũúhdih** teonit, iguíhamant úb bac bejnit, ã mao yohop be.

⁴⁰ “**Páant ã chãjat dooná dih joinít, iguíha mínahboó áih iguíhana jwúub** joinít, ¿queétdih ded pah tiguaá ã chãjbi?” Jesús queétdih ã niíf úubh joyóp jĩ.

⁴¹ Páant Jesús ã niijíchah joinít, queét caandíh nin pah ã niíf jepahap jĩ:

—Queét yeejép wã dih peéh chãjna, ã mao yohat túutbipna caá. Túttimah, bitaboodíh áih iguíhadih ã en dawát túutbipna caá, áih iguíhdih caandíh ã túi dic wũhat pínah niijná, ã niijíp jĩ.

⁴² Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã jwúub niijíp jĩ:

—**Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ã niíf daacátjidih ¿yeéboó ñi bohécannit beé?**

* 21:32 Lc 3.12; 7.29-30 * 21:33 Is 5.1-2

Muú teonit túini jee dáhnadih ñíonit, ñ náahcanni dahdih ñ yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ñ yohni dahdihjeh tigaá Dios ñ ñíwip. Caandíh ñíonit, áih muú pánihnidih chájna, caán muúdíh ñ túi jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ñ jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ñ wahní pánah tigaá. Páant ñ chájachah ennit, jwiitboó caandíh búdí jwí wéina caá', ñt niij daacáp tají. (Sal 118.22-23)

⁴³ Páant ñ nihát pah tigaá yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Dios áihwá pánah yeebdíh ñ jwíh ñíonitji ñi jumuchah yuhna, weém Dios ñ wahnidih ñi náahcah, bita weemdíh túi jepahnit pánahboodíh ñ ñíobipna caá, páantjeh ájeéh ñ jumat pánah niijná.

⁴⁴ Pánihna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdih tóoc buugnít panihnit ñ jumbipna caá. Weemdíh ñ jepahcatji jíib caán jee dáh ñ néehat pah, peéh chájna, iiguípna Dios queétdih ñ wahbipna caá, Jesús ñ niijíp jí.

⁴⁵ Páant ñ niijíchah joinít, sacerdotewá ñ maáta, fariseowábut "Jwiitdih niijná caá ñ chájap", ñt niij jéihyep wut jí. ⁴⁶ Páant niij jéihnit, caandíh ded pah ñ tewat pánahdih ñt bidip wut yuh jí. Obohjeéhtih, cáacwá caandíh "Dios naawát dih naóh yapani caá", ñ niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih úumna, tewíhna yuhna, ñt jéih teo jwahcap wut jí.

22

Téihya chéona ñ numah jeémát pánah naawát
(Lc 14.15-24)

¹ Páant ñ niiját túttimah, Jesús nin ñ jenah joiní naawátjéh queétdih ñ jwúub niij naóh bohénap jí:

² "Dios ñ maáh jumat nin pah caá ñ jumup: Maáh wúuh ñ téihya chéwat túut chájachah, ñ íip ñ numah jeémát pánahdih ñ chájap be. ³ Pánih ámoh péanit, ñ numah jeémpnit pánahdih júuwát túutna, caandíh teo wúhndih ñ wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ñ jepahcap be. ⁴ Túttimah, bita caandíh teo wúhndihbut wahnit, 'Ñ numah jeémát pánah momo jiwíwá, ñ in débehanitdih mao púbnít, nihatdih ámoh péa, yeebdíh ñ júuwát túutap be', wá bidnitdih ñi niij naawá. ⁵ Páant ñ wutuchah joinít, ñ bejep yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, páant ñ niijíchah yuhna, queétdih ñ joyáh bojop be. Joyáh bojnit, bíic áih wápchiboó bej, bíih ñ tewat muúboó ñ bejep be. ⁶ Bitaboó queét ñ naawáchah jóihcan, yeejép púinit, queétdih ñ mao yohop be. ⁷ Páant ñ chájat doonádih joinít, búdí íjnit, maáhboó áih soldadowádih ñ wahap be, queétdih mao yoh beedánit, íih tátchidihbut ñ cáwat pánah niijná. ⁸ Pánihat túttimah, bita caandíh teo wúhndih nin pah ñ niijíp be: 'Wá wúuh ñ téihya chéona numah jeémát pánahdih ámoh péanit, cáacwádih wá bidichah yuhna, queét yeejépwá ñt jepahcap taga. ⁹ Pánihna, tátchi tac yoób jumni juúhna bejnit, det ñi jwááhnitdih ñi numah júuwá', queétdih ñ niijíp be. ¹⁰ Páant ñ niijíchah joinít, bejna, biquína túi chájnitdih jwááh, bita túi chájcanitdihbut jwááhnit, nihatdih ñ numah jwúub júuwáp be. Pánihna, ñ maáih muúná jwúub juibínit, ñ numah jeémát tólihdih ñ yáwap yuh be.

¹¹ "Obohjeéhtih, maáhboó queét júnitdih enedih juná, téihya chéwechah enna ñ dúwát chóodih bíic newé ñ duocáh, ñ enep be. ¹² Pánih ennit, '¿Íin wúúá, dépanih tibeé wá dúwát túutni yégueh duocán yuhna, ma waád júóh?' caandíh ñ niijíp be. Páant ñ niijíchah joinít, caánboó ñ jéih jepahcap be. ¹³ Páant ñ jepahcah enna, maáh caandíh teo wúhndih nin pah ñ niijíp be: 'Chéonit, caandíh ñi ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh ñ jepahcat jíib, dupúnapboó ñi yohoó, wá pebh ñ jumcat pánah niijná. Caánboó jumnit, tubit jíghana, íih maonádih néeh cháac júnit ñ jumbipna caá', caandíh teo wúhndih ñ niijíp be.*

¹⁴ "Buu wá naawát pah, dawá cáacwá wíih túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ñ jepahna caá", Jesús ñ niijíp jí.

* 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

Romano maáta i uúbat túutni dinero júdu
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, íjna, Dioíh muumánt bac bejnit, fariseowã nin pah ít míc niij uúbh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí niij uúbh joibí, mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?” ít míc niijíp wut jĩ. ¹⁶ Páant niijnít, biquína íjeéh jummit, Herodes ã juimenádih maáh waadáhñitdihbut Jesús pebhna ít wahap tajĩ, Jesúsdi h i uúbh joyát pínah niijná. Páant i wahnitboó waád juinít, nin pah Jesúsdi h i niijíp jĩ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã i niijíchah, maáta i jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyát dih jwiít dih ma naáwá. ¿Roma baác dih moón i maáh César ã uúbat túutni núodih caandíh jwí wūhuchah, ã túi niít? i niij uúbh joyóp yuh jĩ.

¹⁸ Páant i niij uúbh joyóchah, i yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ã niij uúbh joí jwúubanap jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? ¹⁹ Césardih ñi wūhat pínah júdudih weemdíh ñi júutú, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, biíc júdudih caandíh i júutap jĩ.

²⁰ —¿Caán júdudih deíh móot, deíh wūt tigaá ã jum? queétdih ã niij uúbh joyóp jĩ.

²¹ —Césaríh móot, áih wūtbat ã jumna caá, i niij jepahap jĩ.

—Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh ñi wūhuú, queétdih ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niij jepahachah, i joí wúhi bejep jĩ. Pánih joí wúhi bejnit, i bac bejep jĩ.

Cáacwã i jwúub boo pud jūúwát
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Páant queét i bac bejat túttimah, biquína saduceowã jwuh, Jesúsdi h uúbh joyát túut niijná, caán munná muntih i waád juyúp jĩ. Queét saduceowã “Cáacwã wunna, i jwúub boo pud jūóhcan niít”, niijnít i jumap jĩ.* ²⁴ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h i niijíp jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át niij bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat caá náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah i weh jummat pínah niijná’, jwiít dih Moisés át niijíp tajĩ.* ²⁵ Biíc weh sietewã i jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. Pánihna, ã úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ã wunap be. ²⁶ Páant mícjeh queét ni hat i buúd beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána i wun beedát túttimah, i áajibat mi wunap be. ²⁸ Pánihna, queét ni hat i áa jumnihji, ni hat cáacwã i jwúub boo pud jūúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdi h i niij uúbh joyóp jĩ.

²⁹ Páant i niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—iDios naáwát dih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeébboó yoobópdih jenah joicánnit caá! ³⁰ Wunnitji i jwúub boo pud jūúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwã pah áa wihcannit i jumbipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, wunnitji i boo pud jūúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã naóhna caá. ¿Moisésdi h Dios nin pah ã niijátjidih ñi encannit jĩ? ³² ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob i Maáh caá’, át niij naáwáp wut jĩ. Queét i wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wut jĩ. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhñit i jummatdih jwí jéihna caá. Dios báadhñitdihjeh maáh ã jumna caá. Pánihna,

* 22:23 Hch 23.8 * 22:24 Dt 25.5

‘Wunnitji ī jwúub boo púd jūóhcan níít’, níj jengah joiná, yoobópdih ñi jengah joicán caá, Jesús ā niijíp jī.*

³³ Páant ā niijíchah joinít, nihat cáacwā ā bohéatdih ī joí wáhi bejep jī.

Chah jengah joyát wutat

(Mr 12.28-34)

³⁴ Páant Jesús saduceowādh ā túi jepahachah joinít, fariseowāboó ī míic wéhenap jī.
³⁵ Pánih míic wéhe péanit, bíic ījeéh jəmni, Moisés ā wutatjidih túi jéihniboó caandíh nin pah ā níj úúbh joyóp yuh jī:

³⁶ —¿Bohéní, Dios jwiítidih ā wutat deddih tigaá chah jengah joyát náah? ā niijíp jī.

³⁷ —**Nin wutat caá chah ā jəmup.** ‘Diosdih chah jengah joí, túi jepahnit, wēinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés āt níj daacáp tajī.* ³⁸ **Caán wutatji caá jwíih jəmni.** ³⁹ **Caán wutat pahjeh muntih, nin bíih wutatbut bíic yoobó ā jəmna caá:** ‘Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, āt níj daacáp tajī.* ⁴⁰ **Pánihna, Diosdih oinit, bitadihbut oinit,** Dios ā náahat pah ñi chājbična caá. Pánih chājnit, nihat Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ī niijátjidihbut ñi túi jepahbična caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

¿Ded juma tigaá Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Páant níj péanit, Jesús jwuh caanjíh jəmnit fariseowādh nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

⁴² —¿Dios ā wahni Cristodih ded pah tigaá ñi jengah joí? ¿Ded juma tigaá? queétdih ā niijíp jī.

—David juma caá, ī níj jepahap jī.

⁴³ —**Páant ā jumuchah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espiritu nin pah caandíh ā naáwát túutuchah,** Davidjiboó caandíh ‘Maá’, āt niijíp?

⁴⁴ **‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Wā jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú.** Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jūihnitdih wā yap yohat túutbična caá”, ā niijíp be’, Davidji āt níj daacáp tajī. *(Sal 110.1)*

⁴⁵ **Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jī.** Páant ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David juma āt jəmji? Jesús queétdih ā níj úúbh joyóp jī.

⁴⁶ Páant ā níj naáwáchah joinít, nihat ī jwúub úúbh joíhna yuhna, ī úúbh joí cádahap jī.

23

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ī táicat

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Páant níj péanit, caanjíh jəmnitdih, jwiít ā bohénitdihbut Jesús nin pah ā níj naáwáp jī: ² **“Moisés ā wutatjidih bohénit,** fariseowābut caán ā wutatdih chah túi jéihnit jəmna, yeebdíh ī wutna caá. ³ **Páant yeebdíh ī wutuchah,** ī niiját pahjeh chājat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ī níj bohéna yuhna, ípí chājcan caá. Páant ī túi chājcatdih yeéboó ñi en yacca bojó. ⁴ **Queét yeebdíh búdí wái náah jəmniđih chājat túutna,** bainíbitjeh ñi yapachah ennit, yeebdíh jígah encanjeh, ípí peéh chājna caá. ⁵ **Ded pah chājna, cáacwā ī wēi enat pínahđihjeh ípí bidna caá.** Dios naáwátidih ī daácní núnabit áih útna yacnit, íih móot chah, íih muj nahboobút búdí bawá jəmni tōpjíh ípí nah chéona caá. Úúbhna đuwát chóona ā yapat waanadih maátni ípí chājat túutna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih túi jepahnit caá’, niijnít, cáacwā ī túi wēi enat pínah niijná.* ⁶ **Numah jeémépboó bejnit,** waáwápna chúudnit, ípí wēina caá. Jwí míic wáacat muúboó bejnit, cáacwā ī túi enepboó

* 22:32 Ex 3.6 * 22:37 Dt 6.5 * 22:39 Lv 19.18 * 22:40 Lc 10.25-28 * 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1

ĩpĩ chũudna caá. ⁷ Tútchi tacboó bií déedih jíib chājat juúhna ĩ bejehah, cáacwā queétdih wēinit, muj teonit, ‘Ma jũóh, Bohení’, ĩ niij wúbúchah joinít, ĩpĩ wēina caá.

⁸ “**Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeéboó cáacwādh ĩ niiját túutca** bojóo. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb nihat biíc yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwādh ĩ niiját túutuchah, ā túican caá. ⁹ **Pánihat pah, cáacwā míicjeh ‘Túini Paá’,** ĩ niijíchah, ā túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ĩ ĩp túini yoobát ā jumna caá. ¹⁰ **Pánihat pah muntih,** yeéb míicjeh ‘Maá’, ĩ niijcá bojóo. Weém, Dios ā wahní Cristojeh, ĩ maáh wā jumna caá. Pánihna, cáacwā míicjeh páant ĩ niijíchah, ā túican caá. ¹¹ **Ded maáh jumíhna,** yeebdíh teo wũhni ā jumna naáh.* ¹² **Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni** ā chājbiipna caá. Obohjeéhtih, teo wũhni panihniבודíh Dios maáh ā waadábipna caá”, Jesús ā niijíp jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, nin pah fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut Jesús ā niij jũihũp jĩ:

“**ĬYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit,** yeéb fariseowābut búdí yeejép ĩ niijapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ĩ niijumap. Dios ā wutatdih ĩ niij yee bohénachah joinít, Dios ā maáh jumapboó cáacwā ĩ jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbut waadcán, queét ĩ waádíhichah yuhna, ĩnipĩ jáhna caá.

¹⁴ “**ĬYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit,** yeéb fariseowābut búdí yeejép ĩ niijapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ĩ niijumap. Diosdih túi maatápdih wúbhna yuhna, éemp wunnitíh munnádh ĩnipĩ dúuc wáina caá. Pánih yeenit ĩ niijumap jíib búdí peéh chājat yeebdíh ā jumbiipna caá.

¹⁵ “**ĬYeéb Moisés ā wutatjidih bohénit,** yeéb fariseowābut búdí yeejép ĩ niijapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ĩ niijumap. Yúup jib bejnit, dawá cáacwādh ĩnipĩ bohéna caá, ĩ niijjenah joyát pahjeh ĩ túut nuumát pínah niijná. Páant ĩ túut nuumúchah, yeejép ĩ niijchājat chah queétdih ĩ niijchājat túutna caá.

¹⁶ “**ĬYeéb bohénit, bitadh waóhna, jéih encannit panihnit ĩ niijumna** caá! Yeena, nin pah ĩ niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú túini ā jumap pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbiipna caá”, ĩ niijíchah yuhna, dedé pínah niican caá. Obohjeéhtih, “Dioíh muúdh jumni oroboó túini ā jumap pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbiipna caá”, ĩ niijíchah, ĩ niijátjij pahjeh chājat caá náahap’, ĩnipĩ niij bohéna yuh caá. ¹⁷ **ĬYeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ĩ niijumna** caá! ĬDed tigaá chah ā jum? ĬDioíh muú chah níit? ĬCaán muú díitboó jumni oroboó níit chah ā jumap? Caán muú díitboó oro jumna, Dioíh caá ā jumap. Obohjeéhtih, biíh pebhboó jumna, Dioíh āta niican taga. Pánihna, oro chah Dioíh muú ā jumna caá. ¹⁸ **Yeéb nin pahbut** ĩnipĩ niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muúboó jumni nuúpdih mao cáo wũhat naá túini ā jumap pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbiipna caá”, ĩ niijíchah yuhna, dedé pínah niican caá. Obohjeéhtih, “Ĭmao cáo wũhniobodú túini ā jumap pah, wā niiját biíc yoobó wā chājbiipna caá”, ĩ niijíchah, ĩ niijátjij pah chājat caá náahap’, ĩnipĩ niij bohéna yuh caá. ¹⁹ **ĬYeéb jéih encannit panihnit ĩ niijumna** caá! ĬDed tigaá chah ā jum? ĬDiosdih cáo wũhni níit chah ā jum? ĬCaán ĩ cáagat naá níit chah ā jum? Caán naajíh ĩ cáagna, Diosdih ĩ wũhuchah, áih pínah caá. Biáboó ĩ cáagachah niihna, Diosdih ĩ wũhni āta niican tagaá. Pánihna, caán ĩ cáagat naá caá chah ā jumap. ²⁰ **Páant ā jumuchah,** ‘Jwĩ cáagat naá túini ā jumap pah, wā niijátjij biíc yoobó wā chājbiipna caá’, niijnít, caán naá caanjíh ĩ cáagnibut ā túyatdih ĩ niijjenah joiná caá. ²¹ **Pánihat pah, Dioíh muú** ā túyatdih jenah joiná, áih muú díitboó jumni ā túyatdihbut ĩ niijjenah joiná caá. ²² **‘Jeá túini** ā jumap pah, wā niijátjij biíc yoobó wā chājbiipna caá’, niijnít, Dios maáh jumna ā chũudatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chũudni ā túyatdihbut ĩ niijjenah joiná caá.*

* 23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

* 23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

* 23:22 Is 66.1; Mt 5.34

²³ “**¡Yeéb Moisés** ã wutattjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumur. Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohna, bíc núodih Diosdih ñipí wāhna yuh caá.* **Obohjeéhtih, pánih wāhna** yuhna, bíih ã wutatna chah jenah joyát pínah ã jumuchah yuhna, caandih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādh tui chājatboodih ñi jenah joicán caá. Queédih ñipí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipí chājcan caá. Pánihna, Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandih wāhna, ã túina caá. Obohjeéhtih, bíih ã wutatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴ **¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna** caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ã jumuchah yuhna, ñipí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ã wutatboodih ñipí jepahcan caá.

²⁵ “**¡Yeéb Moisés** ã wutattjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumur. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jiiimantjeh ñipí chocna caá, ã tui jígoth pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queí ã jumna caá. Caan pámap jiiimantjeh ñi chocat pah, yeebút bíc yoobó ñi jumna caá. Túi jígothna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, tubit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ²⁶ **¡Yeéb fariseowā jéih encannit panihnit ñi jumna** caá! Pánih jumna, ñi jenah joyátdih túut nuumnít, túiniboodih ñi chājaá. Pánih chājna, yoobópdih túinit ñi jumbipna caá.

²⁷ “**¡Yeéb Moisés** ã wutattjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumur. Cáac yohopdih bóo mū dāhnabit tui baabní chítahjīh ī ñáini panihnit ñi jumna caá. Cáacwā caán yohopdih ī enechah, tui jígothni ã jumna caá. Páant jiiimant túini ã jígothochah yuhna, ī yohni bácahji ã moopátdih queét ī jéih encan caá.* ²⁸ **Páant ã nihat pahjeh mūn** tigaá yeebdih cáacwā ī enechah, túinit pah ñipí jígothna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó búdí yeeat jum yapna, yeejép ã jumuchah, moópní dée pah caá ñi jumur.

²⁹ “**¡Yeéb Moisés** ã wutattjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhñit caá ñi jumur. Tubit yeenit jumna, Dios naáwátdih naóh yapanitji, tui chājnitjidihbut ñi oyatdih júutat túut niijná, queédih ī yohopjidih ámohñit, túini ñipí chājna yuh caá. ³⁰ **Pánih chājnit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon játih jwī** nuowā ī chājatji pah jwítboó jwíta chājcan tagaá. Dios naáwátdih naóh yapanitdih wéinit, queédih jwíta mao yohcan tagaá’, ñipí niijná yuh caá. ³¹ **Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanitdih mao yohñit ī juimená jumna,** bíc yoobó tigaá ñi chājap. ³² **Pánihñit ī juimená jumna,** ñi nuowā ī yéj chājatji pahjeh mūntih ñi chāj péanaá.

³³ “**¡Yeéb maiwā pah yeejépwā ñi jumna** caá! Pánihna, ñi yéj chājatdih ñi túut nuumcátji jíib, Dios yeebdih peéh chājna, iiguípna ã wahachah, ñi jéih jweicán níit.* ³⁴ **Páant niijná, nin pah níj naóhna caá wā chājap: Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita áih** túini doonádh tui jéihñitdih, bita ã naáwátdih bohénit pínahdihbut yeebdih wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeéboó biquínadih cruzboó péoh dodhñit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míic wáac juyúpboó pūinit, tútchimant bacanit, queédih mawat túut niijná, ñi ñuún péebipna caá. ³⁵ **Pánih chājna, jon játih** jumñit tui chājnitjidih ī mawatji jíib yeebboodihbut Dios ã peéh chājipna caá. Pánihna, tui chājni Abeljidih Caín ã mawatji jíib púúúú Zacaríasjidih ñi nuowā ī mawatji jíib tigaá yeebboodih Dios ã peéh chājipna caá. Caán Zacarías Berequíasi wūh át jumur tajī. Dioh mū juhboó jumni nuñúpdih mao cáo wūhat naa pébh ã jumuchah yuhna, caandih it mawap tajī.* ³⁶ **Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Queét nihatdih ī mawatji jíib** buu láa moondihbut Dios ã peéh chājipna caá”, Jesús ã niijp jí.

* 23:23 Lv 27.30 * 23:27 Hch 23.3 * 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7 * 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí ã oyat
(Lc 13.34-35)

³⁷ Páant niij péanit, caanjíh jumnitdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

“**¡Yeéb Jerusalén** tútchidih moondíh búdí wã jíghna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejĩh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowábut bíc yoobó it chājap wut jĩ. Pánihñit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wã oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeebdíh wã jumat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi náahcan caá.* ³⁸ **Páant ñi náahcat peéh, buu** ñíh tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. ³⁹ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúub** encan niít. Túttimah bóo láa nin baácna wã jwúub dei jūwúwahjeh, weemdíh ñi jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘¡Dios ã wahni, meemdíh búdí jwĩ wēina caá!’ ñi niijbipna caá”, Jesús queétdih ã niijp jĩ.*

24

Dioíh mūudíh bita ã yohat pínah
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioíh mūumánt Jesús jwiítdih ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, Dioíh mūudíh wēi enna, ã túi jíghatdih Jesúsdi jwĩ naáwáp yuh jĩ. ² Obohjeéhtih, páant jwĩ naáwáchah joinít, nin pah jwiítdih ã niijp jĩ:

—**Caandíh ennit, ñi túi** jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Yeebdíh eníhcannitboó nin ñi en wēinidih ã boto mao jéena beedábipna caá. Bíc jee dáh bíh dahjih lajni ã wihcan niít, ã niijp jĩ.

Péeni yeó jáap játih ded pah ã yapat pínah
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Páant niij míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwĩ chājap jĩ. Pánih bejna, caán jeená púuh laáb juibínit, Jesús ã chúudup jĩ. Páant ã chúuduchah ennit, jwiítboó ã pebh juibínit, nin pah caandíh jwĩ niij úubh joyóp jĩ:

—Maá, jwiítdih ma naáwá. ¿Débólíh tigaá ma niiját pah ã yapbi? ¿Meém ma jwúub dei jūwúwát pínah játih, péeni yeó jáap játihbut ded pah ã jwíh yapachah tigaá jwĩ enbi? jwĩ niijp jĩ.

⁴ —**Yeéb ñi túi** chāja chaáh. Bitá ã yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁵ **‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ã jūóhbipna caá.** Páant ã niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niijnítboodíh dawá ã péebipna caá. ⁶ **Pebhbit jumnit** ã míc mawat, yuúp jumnit ã míc mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi úum jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. ⁷ **Caán láa bíc baác dih moón bíh baácna bejnit, ã míc maobipna caá. Nihat baácboó búdí** míc mawat ã jumbipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ã jumbipna caá. ⁸ **Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna,** chah yeejép yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.

⁹ **“Túttimah,** bita yeebdíh teonit, maátadih ã wūhbipna caá, yeejép ã chājat pínah, ã mao yohat pínahbut niijná. Wíh wã ñi jummat jíib, nihat baác dih moón yeebdíh ã eníhbican nacaá.* ¹⁰ **Caán láa, wíh wã jumna yuhna,** dawá weemdíh ã cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wíh wã dih eníhcan, maátadih ã naóh yacbipna caá, queétdih ã peéh chājat pínah niijná. ¹¹ **‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani wã jumna caá’,** niij yeenit dawá ã jumbipna caá. Ded pah ã yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ã jepahbipna caá. ¹² **Caán láa cáacwã chah yeejép ã chājipna caá. Pánih yeejép chājnit, dawá bitadih ã oi cádahbipna caá.** ¹³ **Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna,** ded weemdíh cádahcanniboó wājeéh páantjeh jeáboó ã jumbipna caá.* ¹⁴ **Pánihna, Dios ã maáh jummat**

* 23:37 1R 19.10; Jer 2.30 * 23:39 Sal 118.26 * 24:9 Mt 10.22 * 24:13 Mt 10.22

doonádih nihat baácdih moondih naáwát caá náahap. Páant naáwát túttimah, péeni yeó jáap ã jũóhbipna caá.

¹⁵ **“Bita ĩ pãpnidih Diosdih weñat mũú** díftboó jwejnit, cáacwã caánboodih weñaat túutna, caán mũú ã túyatdih ĩ yééjanachah, ñi enbipna caá. Dios naáwátđih naóh yapani Danielji páant ã yapat pínahdih át daacáp tajĩ. Caán ã daacátjidi ennit, ñi túi beh joyoó.* ¹⁶ **Caanjĩh yeejép ĩ pãpni ã jumuchah** ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ĩ jweí pũuh laab béje naáh. ¹⁷ **Caán láa cáacwã** tubit yeejép ĩ yapachah, waicanjeh ĩ jweí ñáo pũuh laab béje naáh. Ded mũú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁸ **Wápchiboó jumni** áih yéguehnadilh ubudih ã jwũub bejca bojo naáh.* ¹⁹ **Caán láa wudu** jumnit, weh túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã buobipna caá. ²⁰ **Nin pah Diosdih ñi niij** uúbú: ‘Mah noój láa, jwĩ chooát yeó jáapđihbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwĩ jweyát pínah niijná’, ñi niijí. ²¹ **Caán yeó jáapnadilh cáacwã** tubit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, cáacwã yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadilh chah yeejép pohba ĩ yapbipna caá.* **Páant yeejép yapat túttimah**, biíc yoobó ã jwũub yeejép yapcan niít. ²² **Pánihna**, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chãjbipna caá, ã ñíonitboó ĩ jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta buujácan tagaa.

²³ **“Caán láa det yeebdih ‘Ñi eneé. Ninjĩh caá Cristo ã jumup’**, ĩ niijíchah, bitabut ‘Conjĩh caá Cristo ã jumup’, ĩ niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²⁴ **Caán láa dawá yeenit ĩ jum**bipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ĩ jum**bipna** caá. Queét úum náah jumnidih ĩ chãj jáutbipna caá, cáacwã ĩ en wúhi bejat pínah niijná. Páant ĩ chãjatdih ennit, Dios ã ñíonitboó ĩ yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahbipna caá. ²⁵ **Páant ã yapat pínah jãtĩh, yeebdih wãt naóhna caá, caandih ñi túi** jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhninit, yeebdih yeenitdih ñi joicá bojoó. ²⁶ **Pánihna, caán láa ‘Mũú** wihcapboó Cristo tiguaá ã jumup’, det yeebdih ĩ niijíchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán mũú díftna jumni tólihboó ã jweí ñúhna caá’, ĩ niijíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. ²⁷ **Yeó aáb jũúwúp**mant ã buug yácapna wedoát ã yeh iigát ã jígohochah, nihat cáacwã ĩ jéih enat pah, weém, nihat cáacwã úud jeñé, wã jwũub dei jũúwúchah, nihat ĩ enbipna caá.* ²⁸ **Jóopwã wunni** bácahjidih ã jummatdih jéihnit, caanjĩh ĩpĩ wáac juiná caá. Pánihat pah wíihwã wã jwũub dei jũúwúchah ennit, wã pebh ĩ wáac juibipna caá”, Jesús jwiítđih ã niijíp jĩ.*

Nihat cáacwã úud jeñé ã jwũub dei jũúwát

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹ **“Caán láa cáacwã yeejép ĩ yapat túttimah**, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niít. Páant ã túut nuumúchah, jeá ã méménachah, cúiwã ĩ yúug jéen bejbipna caá.* ³⁰ **Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã** úud jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbipna caá. Búdí wēpatjĩh, túi yeh iigní wã jwũub dei jũúwúchah, nihat baácdih moón weemdih ĩ enbipna caá. Pánih ennit, búdí úumna, ĩ juibipna caá.* ³¹ **Páant wã dei jũúwát** pónih, póojat nah búdí ã yáanachah, wíih ángelwãdih nihat baácboó wã wahbipna caá, wã ñíonitdih ĩ ub wáacat pínah niijná.

³² **“Higuera nah ded pah ã jummatdih** ñi túi náhninaá. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã toáh jũúwátđih ñi jéihna caá. ³³ **Páant ã jum**at pah, nihat wã niijátji biíc yoobó ã yapachah enna, wã jwũub dei jũúwát pínah bahni ã jedhdadilh ñi jéihbipna caá. ³⁴ **Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah ã yapat pínah jãtĩh, caán láa moón ĩ buudcán** niít. ³⁵ **Nin baác, jeábut** ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

* 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 * 24:18 Lc 17.31 * 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14 * 24:27 Lc 17.23-24 * 24:28 Lc 17.37 * 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 * 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7

³⁶ “**Obohjeéhtih, wā jwúub** dei jūóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ĩ jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yúh bŭca nihat jwĭ jéihcan caá. Wā íip Diosjeh caá caandĭh ā jéihyep.

³⁷ “**Noé jŭm** láa cáacwā ded pah ĩ jumatji pahjeh mun tigaá wā jwúub dei jūúwúchah, biíc yoobó ĩ jumbipna caá.* ³⁸ **Pobyit ā jūúwát** pínah játih cáacwā jeemp babhnit, téihya chéonit, ĩ wehdih téihya chéwat túutna ĩt chājap wut jĭ. Noéboó jāáj chóona ā waadáchah, ĩpĭ jumat pah, páantjeh ĩt jŭmŭp wut jĭ. ³⁹ **Pánih jŭmna**, pobyit ā jūúwúchah, queét nihat ĩ wun beedáát pínahdih ĩt jéihcap wut jĭ. Pánihat pah biíc yoobó muntih wā jwúub dei jūúwúchah, cáacwā ĩ jumbipna caá.* ⁴⁰ **Pánih jŭmnit**, chéne neoná ĩih wápchi pínahdih ĩ tewat pónih, weemdĭh jepahnidih ángelwā ĩ ŭb bejechah, biíhboó ā chāobĭpna caá. ⁴¹ **Chénewā yaádh biícđih ĩ tewechah, weemdĭh jepahnidih ĩ ŭb** bejechah, weemdĭh jepahcannihboó mi chāobĭpna caá.

⁴² “**Páant ā yapat pínahdih jenah joinít, weém ñi Maáh wā jwúub** dei jūóhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jumat pah túi páinit ñi jŭmúú. ⁴³ **Nin wā naáwátđih ñi túi** jenah joyoó: Nŭmni dedé hora ā waadát pínahdih jéihna, mŭú mínahboó āta túi en dao tágaá, ā jéih waadcát pínah niijná. ⁴⁴ **Pánihat pah weém, nihat cáacwā** úud jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúub dei jūúwúchah, yeebút biíc yoobó túi páinit jumat caá náahap”, Jesús jwiítđih ā niijp jĭ.*

Túi teo wŭhni, túi teo wŭhcanni naáwát
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “**Biíc teo wŭhni** túi jenah joinít, ā maáhdih túi jepahni ā jŭmŭp be. Páant ā jŭmŭchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihat bita caandĭh teo wŭhnit ĩ maáh pínah caandĭh ā waadánap be, queét ĩ jeémát pínahdih yoobópdih ā wŭhat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, biíh baácboó ā bej jwuhŭp be. ⁴⁶ **Pánih bejniji áih mŭuná** ā jwúub jŭyúchah, caandĭh teo wŭhni ā wutátji pah ā chājachah ennit, caandĭh búdí ā wĕibipna caá. ⁴⁷ **Yoobópdih yeebdĭh wā naóhna caá. Caandĭh wĕinit**, nihat ā bíbohatđih en daoní maáh ā waadábiipna caá. ⁴⁸ **Obohjeéhtih, biíh caandĭh teo wŭhni** túicanni jŭmna, nin pah āta niij jenah joi tágaá: ‘Wā maáh maatápdih jíghocan, bŭutéh ā jwúub jūóhcan niít’, niij jenah joinít, ⁴⁹ **bita teo wŭhnitđih pŭinit**, babh máihnit biícđih āta jeemp babh máih tagaá. ⁵⁰ **Pánihna, caán ā náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadih ā maáhboó ā jwúub** jŭibĭpna caá. ⁵¹ **Pánih jŭinít**, caandĭh ā jepahcatji peéh, tŭbit ā pŭibipna caá. Pánih pŭi péanit, túi chājnit pah jíghonit biícđih, iiguĭpna ā wahbipna caá. Caánboó jŭmna, tŭbit jíghonit, maonáđih ĩ míc néeh chāác jŭibĭpna caá”, Jesús jwiítđih ā niijp jĭ.

25

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

¹ “**Péeni yeó jáapđih Dios ā maáh** jumat nin pah ā jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh biíc chei ĩih jiiát páhanadih ŭbnit, téihya chéoni pínahdih enat túut niijná, ā jūóhni pínah horadih jéihcanjeh, caandĭh páñadih ĩ bac bejep be.* ² **Biícjĭh bóo téihya jenah joicánnit yaádh ĩ jŭmŭp** be. Bita biícjĭh bóo téihya túi jenah joinít yaádh ĩ jŭmŭp be. ³ **Pánihna, jenah joicánnit yaádh ĩih jiiát páhanadihjah pohba ĩ ŭbŭp** yuh be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ā yíi beedát pínahdih jenah joicánjeh, ĩ jwúub puhwat pínahboodĭh ĩ ŭb bejcap be. ⁴ **Bitá túi** jenah joinít yaádhboó ĩih jiiát páhana ā yíi beedéchah, ĩ jwúub puhwat pínah yíidihbut ĩ ŭbŭp be. ⁵ **Téihya chéoni pínah ā jíghocah enna, quíib chei ā jūúwúchah**, queét nihat ĩ ŭwah bejep be. ⁶ **Túttimah**, chei tac yoób téihya chéoni pínah ā jūúwúchah, ájeéh jūóhnit ĩ wĕi ejat ā yáanap be: ‘ĭNi joyoó, téihya chéoni pínah ā jūóhna caá! ĭCaandĭh wĕi jwááadih ñi jūúwú!’ ĩ niij wĕi ejep be. ⁷ **Páant**

* 24:37 Gn 6.5-8 * 24:39 Gn 7.6-24 * 24:44 Lc 12.39-40 * 25:1 Lc 12.35

ĩ niij wēi ejechah joiná, túi jenah joinít yaádh íih jiiát páhanadih ĩ jwúub yí puhwup be, ā túi iigát pínah niijná. ⁸ **Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó** túi jenah joinítidih nin pah ĩ niij úúbup yuh be: ‘Jwíih jiiát páhana dubna caá ā chājap. Pánihna, níih yíidih jwiítidihbut ñi wūhúú’, ĩ niijíp yuh be. ⁹ **‘Jwíih yíi nihatdih ā juibícan niít.** Yíi bíbohniidih yeebjéh jíib chājadih ñi bejeé’, túi jenah joinít queétdih ĩ niij jepahap be. ¹⁰ **Páant ĩ niijíchah joinít, yíi jíib chājadih ĩ bejep be. Páant ĩ bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ā juyúp be.** Páant ā juyúchah ennit, íih jiiát páhanadih jiinít, túi jenah joinít yaádh caandíh jwáádih ĩ bejep be. Caandíh jwááhniit, ā téihya chéona numah jeémátidih jeémát túut niijná, ājeéh ĩ waad béjep be. Nihat ĩ waad beedéchah ennit, teo wūhniitboó jēcdih ĩ nemep be. ¹¹ **Páant ĩ nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwúub jwinít,** ‘¡Maá, jwiítidihbut ma wāt jūúwú!’ ĩ niij ejep yuh be. ¹² **Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wā jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaáhdih ā niij jepahap be.***

¹³ **“Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh panihniit ñi jumúú.** Wā jwúub dei jūóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, íih jiiát páhanadih túi ámohniit, yíidihbut túi bíbohniit, ĩ páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, túinijeh chājnit, weemdíh ñi páñaá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Dinero júduna naawát
(Lc 19.11-27)

¹⁴ **“Dios ā maáh jumat nin pahbut ā jumbipna caá:** Biíc newé biáboó jibidih ā bejat pínah játih, caandíh teo wūhniitdih ā bid wáacap be. Páant ĩ wáac juyúchah, dinero júdunadih queétdih ā wūhup be, ĩ jíib tewat pínah niijná. ¹⁵ **Pánih wūhna,** biícidih biícjīh bóo téihya júdu ā wūhup be. Biíhdih chéne júdu ā wūhup be. Biíhboodíh biíc júdujeh ā wūhup be. Pánih wūhna, chah jéihnidih chah ā wūhup be. Pánih queétdih wūh péanit, biíh baácboó jibidih ā bejep be. ¹⁶ **Páant ā bejat túttimah,** biícjīh bóo téihya júdu bíbohni jíib chājadih ā bejep be. Pánih jíib chājna, biíh biícjīh bóo téihya júdu ā jwúub jíib tewep be. ¹⁷ **Chéne júdu bíbohniitbut jíib chājnit,** biíh chéne júdu ā jwúub jíib tewep be. ¹⁸ **Obohjeéhtih, biíc júdu ā wūhniitboó caán júduidih páantjeh ā baad jwéjep be.**

¹⁹ **“Ī maáh bejniji maatápdih jígohcan, biíh yeó jáap áih muná ā jwúub juyúp be.** Pánih jwúub jwinít, ded pah ĩ jíib tewatjidih queétdih ā úubh joyóp be. ²⁰ **Páant ā úubh joyóchah joinít,** biícjīh bóo téihya júdu ā wūhniit ĩ jíib tewatjidih ub wūhniit, nin pah ā maáhdih ā niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh biícjīh bóo téihya júdu ma wūhniit jíib chājnit, biíh biícjīh bóo téihya júdu wā jwúub jíib tewep be’, ā niijíp be. ²¹ **‘Ma túi teona beé.** Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wíih bií déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²² **Pánihat túttimah,** chéne júdu ā wūhniitboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh chéne júdu ma wūhniit jíib teonit, biíh chéne júdu wā jwúub jíib tewep be’, ā maáhdih ā niijíp be. ²³ **‘Ma túi teona beé.** Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wíih bií déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíhbut ā niijíp be.

²⁴ **Pánihat túttimah,** biíc júdu ā wūhniitboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Maá, meém úum náah jumni ma jumatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wutnitjeh, ĩ tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵ **Páant ma jumatdih jéihniit,** meemdíh úumna, ma wūhniit júduidih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó’, ā maáhdih ā niijíp yuh be. ²⁶ **‘Meém yeejép tewíhcanni ma jumna caá.** Weemjéh teocan, bitadih wutnitjeh ĩ tewat jíib wā bíbohadih ¿ma jéihniit beé? ²⁷ **Pánih jéihna, cáacwā íih núo ámohopboó** ma jwejechah, āta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ā jíib aab béjechah, chah wāta bíboh tagaá’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²⁸ **Páant caandíh jūih péanit,** bitadih nin pah

* 25:12 Lc 13.25

ã niijíp be: ‘Caán ã bíbohni júdu dih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíbohni boodíh ñi wáhuú. ²⁹ **Ded ã bíbohathjìh ã túi** chājachah ennit, caandíh chah ñi wáhuuchah, chah búdí bíbohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wã bíbohcan caá”, niijní boodíh ã bíbohathdih ñi dúuc wáibipna caá.* ³⁰ **Pánih** dúuc wái péanit, caán yabh teonidih ã bac bejnit, dúpúnapboó ñi yohoó. Caanná jumnit, íih maonádih ñi míc néeh cháác jüibipna caá’, ñi maáh ã niijíp be”, Jesús jwiítdih ã niijíp jì.*

Peéh chājat pínah

³¹ **“Weém nihat cáacwã** úud jeñé, túi yeh iigátjìh nihat ángelwã bícdih wã jwúub dei jüóhbiipna caá. Pánih jüóhniit, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chúudnit, wã wutbiipna caá.* ³² **Páant wã chúuduchah**, ángelwã nihat cáacwãdih wã pebhna ñi ã jüóhbiipna caá, ded pah ñi chājatjì jüib wã naáwát pínah niijná. Páant ñi ã juyúchah ennit, chéne poómp queétdih wã ñiobipna caá. Ovejawãdih en daoní áih ovejawã cabrawã bícdih ñi jumuchah ennit, queétdih ã ñi wat pahjeh weembút cáacwãdih wã ñiobipna caá. ³³ **Pánih ñiona, ovejawã panihnit** túinitdih wã jéihyepmant bóo búwámant wã ñihat túutbiipna caá. Cabrawã panihnit yéejnitdih wã wáyámant bóo búwámant wã ñihat túutbiipna caá. ³⁴ **Pánih ñio péanit, weém nihat cáacwã ñi maáh wã jéihyepmant bóo búwámant** ñihnitdih nin pah wã niij naóhbiipna caá: ‘Yeéb wã íp ã wéi ennit ñi jüúwá. Nin baácdih ã chāj láa ájeéh wutnit ñi jumat pínahdih jenah joinít, bú láa yeebdíh maáta ã waadána caá. ³⁵ **Weém wã nuugúp** wunuchah, yeéboó weemdíh jeémát ñi wáhuup jì. Weemdíh ã taca jootóchah, babhbat ñi wáhuup jì. Ñi pebh wã jib bejchah, weemdíh jéihcan yuhna, ñi túi wéi jwááap jì. ³⁶ **Yégueh wihcanni wã jumuchah** enna, weemdíh ñi yégueh yacap jì. Túbup chúúhni wã jumuchah enna, weemdíh ñi en dawáp jì. Nemat muúboó wã jumuchah, weemdíh enedih ñi juyúp jì, túinitdih wã niijbipna caá.* ³⁷ **Páant wã niij naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah ñi niij** úubh joibipna caá: ‘¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp wunuchah, jeémát jwí wáhu? ¿Débólih tijí meemdíh ã taca jootóchah, babhbat jwí wáhu? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdíh beh encan yuhna, jwí túi wéi jwááh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihchah enna, jwí yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma túbup chúúchah, meemdíh enedih jwí jüibí?’ weemdíh ñi niij úubh joibipna caá. ⁴⁰ **Páant ñi niij** úubh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wã niij jepahbiipna caá: ‘Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nin wíih cáacwájeéh jumni, oboh jumni ã jumuchah yuhna, caandíh yeéb pánih chājna, weemdíh tijí páant ñi chājap’, queétdih wã niijbipna caá.*

⁴¹ **“Páant túinitdih niij péanit**, wã wáyámant bóo búwámant ñihnit boodíh nin pah wã niijbipna caá: ‘Dios ã peéh chājnit pínah caá yeéb ñi jumap. Wã pebh chāocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwã ñi maáh bícdih caán iiguípboó ñi jumat pínahdih Dios ã chājap jì. Pánihna, caandíh jepahnitbut ájeéh ñi bejbipna caá. Caánboó jumni iigát ã noón dubcan niit. ⁴² **Weém wã nuugúp** wunuchah, yeéboó jeémát ñi wáhuup jì. Weemdíh ã taca jootóchah, babhbat ñi wáhuup jì. ⁴³ **Weemdíh jéihcannit**, wéi jwááhcan, páantjeh ñi enah bojop jì. Yégueh moh yéejni wã jumuchah enna yuhna, weemdíh ñi yégueh yacap jì. Wã túbup chúúchah, nemat muúboó wã jumuchah, weemdíh ñi en dawáp jì’, yeejépwãdih wã niijbipna caá. ⁴⁴ **Páant wã niijíchah joinít, queét weemdíh nin pah ñi niij** úubh joibipna caá: ‘Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ã taca jootóchah, jwí jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéjechah, ma túbup chúúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿débólih tijí jwiítboó meemdíh jwí teo wáaccan?’ weemdíh ñi niij úubh joibipna caá. ⁴⁵ **Páant ñi niij** úubh joyóchah joinít, nin pah queétdih wã niij jepahbiipna caá: ‘Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nin wíih cáacwájeéh jumni, oboh jumnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdíh tijí páant ñi teo wáaccap jì’, queét yeejépwãdih wã niijbipna caá.* ⁴⁶ **Queétdih Dios ã peéh chājachah, iiguípboó páantjeh ñi jumbipna** caá.

* 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 * 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28 * 25:31 Mt 16.27; 19.28 * 25:36 He 13.3

* 25:40 Ez 18.7 * 25:45 1Co 8.12

Queét túinitboó wã íip bíicdih ã pehbboó páantjeh í jumbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

26

Jwiít judíowã jwí maáta Jesús dih í mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús jwiít dih ã jwúub niij naáwáp jĩ:

² —**Oveja wúúhdih jwí jeémát yeó jáap**, Pascua í niijní, chéne yeó jáap ã judhdatdih ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdih weemdíh eníhcannitboó teonit, weém nihat cáacwã úud jeéédih bitadih í wúhbiipna caá, weemdíh cruzboó péoh dodhñit í mao yohat pínah niijná, ã niijíp jĩ.*

³ Túttimah, sacerdotewã í chah maáh, Caifás wút jumni pebhna bita jwí maáta bíicdih ít míic wáacáp wut jĩ. ⁴ Pánih míic wáacnit, ded pah Jesús dih teonit, í mawat tútat pínahdih nin pah ít niij míic wéhenap wut jĩ:

⁵ —Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwã í jumuchah, Jesús dih jwí tewat tútuchah, nihat tubit íta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiít dih íta míic mao tagaá. Pánihna, í encah, jwí tewat tútúp, ít míic niijíp wut jĩ.

Yad wili míih chej jumni jĩh Jesús dih mi puhwat

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén tútchiboó í míic wéheat pónih, jwiít Betania tútchiboó jumna, bácah moópniiji Simóníh munná jeémpna jwí chájap jĩ. ⁷ Páant jwí jeéméchah, bíic yad wili túi chej jumni búdí jíib jumni yí quiít dih mi ub waád juyúp jĩ. Caán quiít alabastro í niijní jeejĩh í chájni quiít ã jumap jĩ. Pánihna, Jesús pebh joinít, caán yíjĩh áih wao dáhdih mi puhwup jĩ.* ⁸ Páant mi puhwuchah ennit, jwiít ã bohénitboó jwí íjip jĩ. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwí míic niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yí búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét? ⁹ Caandíh jíib cháj wúhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wúhuchah, chah áta túi taga, jwí niijíp jĩ.

¹⁰ Páant jwí míic niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ñi niij jũih? Weemdíh caántboó mi túi chájna caá.

¹¹ **Moh yéejnit ñijeéh páantjeh í jumbipna caá.** Débólih teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacbiipna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jum jwúhbiipna caá.* ¹² **Pánihna, wunniíh bácahjidi jwíprí puhwat pah,** weemdíh chej jumni yíjĩh puohna, wã wunuchah weemdíh í yohat pínahdih mi ámohna caá. ¹³ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna,** nint buu weemdíh mi chájatjidihbut í naóhbiipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnibiipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Judas Jesús dih ã duó wáyat pínahdih ã naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, jwíjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewã í maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

¹⁵ —Jesús pebhna yeebdíh wã duó wáyat pínah jíib ¿debóo ñi wúhbi? át niijíp wut jĩ.

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah, treinta platajĩh í chájniiji júdnadidih jwí wúhbiipna caá, wéinit, ít niijíp wut jĩ.*

Páant niijní, Judas dih ít jíib chájap wut jĩ. ¹⁶ Páant í jíib wúhñidih ubnit, Judasboó débólih queétdih ã duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajĩ.

Jesús ã bohénit bíicdih ã péé jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

* 25:46 Dn 12.2 * 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 26:7 Lc 7.37-38 * 26:11 Dt 15.11 * 26:15 Zac 11.12

¹⁷ Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwĩh waadní yeó jáapdih jwiít Jesúsdih nin pah jwĩ niíj úúbh joyóp jĩ:

—¿Ded muúboo tígaá Pascua jeémátđih jwiítđih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tígaá jeémát jwĩ chājbi? jwĩ niijíp jĩ.

¹⁸ —**Jerusalén** tútchina ñi bejeé. Caanná juibínit, biíc newédih jwāáhnit, caandíh nin pah ñi niijí: ‘ “Wā wunat pínah bahnijeh ā jūdhnā caá. Pánihna, míih muúboó Pascua jeémátđih wā bohénitđih wā numah jeémpbipna caá”, Bohéni ā niijná be’, caandíh ñi niijí, Jesús jwiítđih ā niíj jepahap jĩ.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, biquína jwĩjeéh jumnit ī bejep jĩ. Caanná juibínit, ī jwāáhni newé ā waóh bejni muúná waadnít, jwiítđih Jesús ā numah jeémát pínahđih ít chājap tají.

²⁰ Túttimah, tōo ñáh jūúwáchah, Jesús jwiítđih caán muúná numah waadnít, Pascua jeémátđih biícđih jwĩ jeémép jĩ. ²¹ Páant jwĩ jeémát pónih, Jesús jwiítđih nin pah ā niijíp jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weemdíh eníhcannitđih** duó wáini pínah ñi cātíh ā jumna caá, ā niijíp jĩ.

²² Páant ā niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandíh nin pah jwĩ niíj úúbh joyóp jĩ:

—¿Weém nihcan níít? jwĩ niijíp jĩ.

²³ —**Pandih weém biícđih neéh jeémpni weemdíh eníhcannitđih** duó wáini pínah ā jumna caá.* ²⁴ Páant yeejép wā yapat pínahđih jon **játih Dios naáwátđih naóh yapani át daacáp tají. Pánihna, weém nihat cáacwā** úud jeñé caán ā daacátji pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitđih duó wáiniji yeejép pohba ā yapbipna caá! Caán ā cáac jumcah, chah āta túi tagaá, jwiítđih ā niijíp jĩ.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, Judas, caandíh eníhcannitđih duó wáini pínah, Jesúsdih nin pah ā niijíp jĩ:

—¿Maá, weém nihcan níít? ā niijíp jĩ.

—**Ma niiját pah meemjéh tígaá**, Jesús caandíh ā niíj jepahap jĩ.

²⁶ Páant ā niiját túttimah, Jesús pandih úbnit, “**Túina caá, Paá**”, niíj, caandíh dajnit, jwiítđih ā wūhup jĩ.

—**Nin pan wíih bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé**, ā niijíp jĩ.

²⁷ Páant niíj péanit, jiwá iguíh mac jumni pamapđih úbnit, “**Túina caá, Paá**”, niijnít, caandíhbut jwiítđih ā wūhup jĩ.

—**Yeéb nihat nindih ñi babhbaá. Nin wíih meép panihni caá. Wíih meépjíh ī yéejat jíib** buúdáatđih jíib chājna, dawá cáacwāđih wā wun wūhbiipna caá, Dios biícđih ī túi jummat pínah niijná.* ²⁹ **Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó** jum jwūhna, jiwá iguíh macđih wā jwūub babhcan níít. Túttimah, wā íp biícđih maáh jumnajeh, yeebdíh wā jwūub numah wēi babhbiipna caá, jwiítđih ā niijíp jĩ.

Pedro ā yeeat pínahđih Jesús ā naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant ā niiját túttimah, jeémp péanit, Diosđih jwĩ wēi eo péanachah, Jesús jwiítđih Jerusalén tútchimant ā numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namáđih ā numah bejep jĩ. ³¹ Pánih bejna, nin pah jwiítđih ā niíj naáwáp jĩ:

—**Buu** cheijeh yeéb nihat úumna, weemdíh ñi cádahbiipna caá. Jon játih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tají: ‘ “Ovejawāđih en daoníđih wā mawachah, nihat ovejawā ī jweí peét bejbipna caá”, Dios ā niijná caá’, naóh yapani át niíj daacáp tají.* **Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahđih wā jéihna caá.** ³² **Obohjeéhtih,**

* 26:23 Sal 41.9 * 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 26:31 Zac 13.7

weemdíh í mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wã waóh bej páibipna caá, ã niijíp jĩ.*

³³ —Queét nihat í cádahachah yuhna, weémboó wã cádahcan níit, Pedro ã niijíp yuh jĩ.

³⁴ —Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Bũu cheijeh mujbai ãawat pínah játih biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wã jéihcan caá!’ ma níj yeebipna caá, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

³⁵ —Majeéh weemdíhbut í mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán níit, Pedro chah ã jwúub niijíp jĩ.

Jwiít nihatbut biíc yoobó jwĩ niijíp yuh jĩ.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ã úbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená púuh laab béjnit, Getsemaní í niijní pácahi jumupna jwĩ juibínap jĩ.

—Conboó Diosdih úbúdih wã bej jwuhuchah, ninjĩh ñi cháud páñaá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ

³⁷ Páant níj péanit, Pedro dih, Zebedeo ã weh chénat pahdihbut yúrbít ã nũmah bejep jĩ. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, ãt jígh jwíhip wut jĩ.

³⁸ —Tubít jíghnit, wanni pah caá wã jumup. Pánihna, yeebbát ñocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant níj péanit, chibít yúrbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, “Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat túutca bojó. Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wãhbirna caá”, Jesús Diosdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant níj úbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ã bohénit í pánapboó ãt jwúub juyúp wut jĩ. Páant ã jwúub juí enechah, ñona ít chájar wut jĩ.

—¿Pedro, biíc horabit ñocanjeh, ma noón páicannit beé? ⁴¹ Túi jáanit, Diosdih yeebdíh úbát caá náahap, yéj chájat jenah joyátdih ñi yap yohat túut niijná. Túi chájlhna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih bũjácán níit, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴² Páant níj péanit, jwúub úbúdih bejnit, nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Paá, cáacwádi h wã wun wãhat pínahdih ma náah yacachah, wã yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ã yapa naáh”, Diosdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴³ Pánih úbh péanit, biíc peihcannit pánit pehbó ã jwúub juyúchah, jwúub ñona ít chájar wut jĩ. Tubít quíib chei jumuchah, ít jwúub úwah bejep wut jĩ. ⁴⁴ Páant í úwuchah ennit, jwúub úbúdi h ãt bejep wut jĩ. Pánih bejnit, biíc yoobó ãt úbúp wut jĩ. ⁴⁵ Pánih úbh péanit, ã bohénit pebhna jwúub juínit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níit ñi chájar? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwã weemdíh tewedih juiná caá í chájar. ⁴⁶ Ñi jáa bojó. Chóbe, jwĩ chéenwã í pánapboó jwĩ bejjĩh. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã juiná caá, queétdih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jesús dih eníhcannit caandíh í tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas ã juyúp jĩ. Judasjeéh dawá cáacwãbut í juyúp jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbut í bíbohó jĩ. Sacerdotewã í maáta, bita jwĩ maátabut queétdih ít wahap tajĩ, Jesús dih teonit, í pebhna í ub bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna í jũwát pínah játih, Judasboó queétdih nin pah ãtát níj jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tíbdih nomnit, wã úbhndih ñi teweép”, ãt niijíp wut jĩ. ⁴⁹ Pánihna, jwĩ pebhna juínit, Judasboó Jesús pebh ã juyúp jĩ.

—¿Ma jum, Bohení? níj úbhnit, Jesús dih púo tíbdih ã nomop jĩ.

⁵⁰ Páant ã níj úbúchah enna, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

—Wã chéen, ma jenah joyátji pah ma chájaá, ã niijíp jĩ.

Páant Judas ã úbúchah ennit, Jesús dih tewedih jũóhnit caandíh í tewep jĩ. ⁵¹ Páant í tewe chah ennit, biíc jwíjeéh jumniboó íbat naadíh jwáat wái ubnit, sacerdotewã í

* 26:32 Mt 28.16

maáhdih teo wáhníh moli chóodih á dúuc bóod yohop jĩ. ⁵² Páant á dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah á niijíp jĩ:

—Míih íbat naadíh ma jwúub jwejeé. Nihat íbat naajíh míic maonitboó íbat naajíh ĩ wunbipna caá. ⁵³ ¿Nindih ñi jéihcan níft? Wá íp á teo wáacatdih wá wúbúchah, cien mil ángelwádh áta wah taga, weemdíh ĩ wub bejat pínah niijná. ⁵⁴ Obohjeéhtih, páant á chájachah, á naawátdih naóh yapanit ĩ níj daacátji pah áta yapcan tagaá. Pánihna, wá íp weemdíh á náah yacat pah, jon játih ĩ níj daacátji pahjeh tigaá weemdíh yapat náahap, Jesús á niijíp jĩ.

⁵⁵ Páant níj péanit, caandíh tewedih jwinítboodíh nin pah á niijíp jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut wbnit, weemdíh tewedih ñi jwóhñit beé? Yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó ñijeéh wá jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.* ⁵⁶ Obohjeéhtih, Dios naawátdih naóh yapanit ĩ daacátji pah b wweemdíh yapat á náahna caá, á niijíp jĩ.

Páant á yapachah enna, jwiít nihat á bohénit jwĩ jweí peét bejep jĩ.

Judíowá ĩ maáta Jesúsdi h ĩ wúbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Jesúsdi h teonitboó sacerdotewá ĩ maáh Caifáih muúná ĩt wub waad béjep wut jĩ. Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míic wáacat tólihboó sacerdotewá ĩ maáh, caandíh nump jumnit maáta, Moisés á wutatjidih bohénit, bita jwĩ maátabut ĩt míic wáac juibínap wut jĩ. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi h yuúpjuh át en péenap wut jĩ. Pánihna, sacerdotewá ĩ maáih muú wáihyat júduboojéh át waad juibínap wut jĩ. Pánih waad juibínit, ded pah Jesúsdi h ĩ chájachah, jéihyat túut niijná, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit biícđih, át méé chúudup wut jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewá ĩ maáta, nihat bita maáta biícđih Jesúsdi h mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih ĩt bidip wut jĩ. ⁶⁰ Obohjeéhtih, dawá yee naóhñit ĩ jumuchah yuhna, chénewá biíc yobó niijnítđih ĩt bid juiácup wut jĩ. ⁶¹ Maatápdih ĩ bidat túttimah, chénewá waad juibínit, nin pah ĩt níj yee naóh yacap wut yuh jĩ:

—Caán nin pah á niijíchah, jwĩ joyóp be: ‘Dioíh muudíh wá yoh beedábipna caá. Pánih yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wá cháj péabipna caá, páant muntih’, á niijíp be, ĩt niijíp wut yuh jĩ.*

⁶² Páant ĩ niijíchah joinít, sacerdotewá ĩ maáh ñah ñuhñit, Jesúsdi h nin pah át níj wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej cháj, meemdíh páant ĩ níj naóh yacachah? át niijíp wut jĩ.

⁶³ Páant á niijíchah joiná yuhna, Jesús át jepahcap wut jĩ. Páant á jepahcah enna, sacerdotewá ĩ maáh nin pah caandíh át níj wúbh joyóp wut jĩ:

—Meemdíh wá wutna caá. Dios á enechah, yoobópdih jwiítđih ma naawá. ¿Meém Dios wúuh, á wahni Cristo níft ma jumup? át niijíp wut jĩ.

⁶⁴ —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wá naóhna caá: Weém nihat cáacwá úud jeñé Chah Wēpni á jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, wá wutuchah, mah tólihjih wá jwúub dei jwúwúchahbut, ñi enbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant á niijíchah joinít, sacerdotewá ĩ maáh bádí át íjip wut jĩ. Á íjat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nin newé ‘Weém Dios wúuh caá’, á níj yeenachah, yeéb nihat ñi joiná beé. Pánihna, bita ĩ naawátdih jwĩ náahcan caá. ⁶⁶ ¿Yeébboó ded pah tigaá ñi níj jenah joí? queétdih át niijíp wut jĩ.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, ĩt níj jepahap wut jĩ.*

* 26:55 Lc 19.47; 21.37 * 26:61 Jn 2.19 * 26:64 Dn 7.13 * 26:66 Lv 24.16

⁶⁷ Páant niijnít, Jesúih móotdih coí jáhanit, téihyajih ít póocop wut jī. Bitabut téihyajih áih móotdih ít mawap wut jī.* ⁶⁸ Pánih maonit, nin pah caandih ít niij deoh naáwáp wut jī:

—Dios ā wahni Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ít niijíp wut jī.

Pedro ā yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu dítna Pedro ā méé chúuduchah, teo wāhnih ā pebh juibínit, nin pah mit niij wáibh joyóp wut jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijíp wut jī.

⁷⁰ —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chāj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wut jī.

⁷¹ Páant niijnítjeh, tuu cúut jwéejmant bejnit, jēcna át jwei bėj űuhup wut jī. Páant caánboó ā jwei űuhuchah, biih wili jwuh caandih mit enep wut jī. Pánih ennit, caanjih jumnitdih nin pah mit niijíp wut jī:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niijíp wut jī.

⁷² —Dios ā enechah, yoobópdih wā naóhna caá. ¡Ma niijni newédih wā jéihcan caá! Pedro át niijíp wut yuh jī.

⁷³ Páant ā niiját túttimah, caanjih űuhnitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém ijeéh péeni mun tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón ī wéheat pah caá ā jumup. Nihat caandih pej jum bejnit Galilea baácdih moón ī jumuchah, meembút ijeéh jumni mun tigaá, ít niijíp wut jī.

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. ¡Ni niijnidih weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdih ā peéh chāja naáh! át niijíp wut yuh jī.

Páant ā niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jī. ⁷⁵ Páant ā ewechah joinít, “Mujbai ā ewat pínah játih, biíc peihcanni láa ‘Caandih wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidih át náhninap wut jī. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí át juñup wut jī.

27

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi ih űb bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwī maáta bícdih míic wáacnit, Jesúsdi ih ī mawat tútat pínahdih ít míic wéhenap wut jī. ² Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdi ih chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wut jī. Pilato Romano maáta ī maáh waadáni jumna, jwíih baácdih moondih wutni ā jumup jī.

Judas Iscariote ā wunat

³ Judas, Jesúsdi ih eníhcannitdih duó wáinijiboó, caandih ī mao yohat pínahdih jéihnit, búdí át jíghap wut jī. Pánih jíghnit, ī jíib wāhniji treinta júdunadi ih sacerdotewā ī maáta, jwī maátadi hbut át jwáubaihip wut yuh jī. ⁴ Pánih jwáubaihnit, nin pah queédih át niijíp wut yuh jī:

—Weém wā túi chājcap be. Yeebdih wā duó wáiniboó yoobópdih yéej chājcanni át jumup taga, át niijíp wut jī.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwíih pínah nihcan, míih pínahjeh caá, ít niij jepahap wut jī.

⁵ Páant ī niijíchah joinít, Judasboó ī wāhni júdunadi ih Dioih muáboó át yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá péanit, biáboó bejnit, át míic jōp wái wunup wut jī.

⁶ Páant ā yoh waadá bojniji júdunadi ih ubnit, nin pah sacerdotewā ī maáta ít míic niijíp wut jī:

* 26:67 Is 50.6

—Nin júduna, cáacdiḥ mawat náahna, jwĩ jíib wũhni beé. Páant ã jumuchah, Diofḥ muúboó jwĩ jéih jwejcan caá, ít niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij míic wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājniḥ bainí baácdiḥ ít jíib chājap wut jĩ, biámant moón caán tútchina jib jwinít ĩ wunuchah, ĩ yohat pínah niijná. ⁸ Páant ĩ chājachah, caán baácdiḥ “Meép jumni baác”, jwiít jwĩpĩ niijná caá.* ⁹ Páant ã yapat pínahdiḥ Dios naáwátđiḥ naóḥ yapanit Jeremíaswā nin pah ít niij daacáp tajĩ: “Judíowā ĩ maáta caandíḥ ĩ mawat pínah jíib treinta platajĩḥ ĩ chājniḥ júdunajeh ã jumup jĩ. ¹⁰ Pániḥna, caán jíibjĩḥ wáam dah chājniḥ baácdiḥ Dios weemdíḥ ã wutat pah ít jíib chājap tajĩ”, ít niij daacáp tajĩ.*

Maáh Pilato Jesúsdiḥ ã úbh joyát
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ã chājat póniḥ, sacerdotewā Jesúsdiḥ ĩ ub jwibínachah ennit, Maáh Pilato caandíḥ nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópđiḥ judíowā ĩ maáh niít? át niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewā ĩ maáta, jwĩ maáta bíicdiḥ caandíḥ ĩ jwúub naóḥ yacachah joiná yuhna, Jesús queéđdiḥ át jepahcap wut jĩ. ¹³ Páant ã jepahcaḥ enna, Pilatoboó Jesúsdiḥ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Páant meemdíḥ ĩ niij naóḥ yacachah, joiná yuhna, ¿queéđdiḥ ma jéih jepahcan niít? át niijíp wut jĩ. ¹⁴ Páant ã niijíchah joiná yuhna, dedé ĩ naóḥ yacatđiḥ Jesús át jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcaḥ ennit, Maáh Pilato búdí át joí wúhi bejep wut jĩ.

Jesúsdiḥ ĩ mao yohat tútat
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Pascua jumap pah Maáh Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ĩ bacaat tútndiḥ apĩ bacanaḥ wut jĩ. ¹⁶ Caán láa búdí yéej chājni, chah wūt yáani, Barrabás wūt jumni, nemat muúboó át jumup wut jĩ. ¹⁷ Pániḥna, dawá cáacwā ã pebhna ĩ jwibínachah enna, Pilato queéđdiḥ nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Deddiḥ tigaá yebdíḥ wā baca wũh bíi? ¿Barrabásdiḥ ñi náah niít? ¿Jesús, Dios ã wahní Cristo ĩ niijnídiḥ niít ñi náahap? át niijíp wut jĩ. ¹⁸ Dawá cáacwā Jesúsdiḥ ĩ weñechah, sacerdotewā ĩ maátaboó caandíḥ túbit íjina, caandíḥ ít mawat tútup wut jĩ. Pániḥatđiḥ jéihnit, Pilato cáacwādiḥ páant át úbh joyóp wut jĩ.

¹⁹ Pilato peéḥ chājat pínahdiḥ naóḥni chúdatđiḥ ã chúdat póniḥ, ájeéh bóli papélah núojĩḥ caandíḥ nin pah mit niij daác wahap wut yuh jĩ: “Buu chei oo júmna, caandíḥ búdí úm náah jumniđiḥ wā oo júmup be. Caánboó yéej chājcani caá. Pániḥna, ma mawat tútca bojó”, mit niijíp wut jĩ.

²⁰ Cáacwā Jesúsdiḥ ĩ náahachah yuhna, sacerdotewā ĩ maáta Barrabásdiḥ bacaat tútnit, Jesúsboodíḥ ã mao yohat tútat pínah niijná, queéđdiḥ ít jac wutup wut jĩ.

²¹ Túttimah, cáacwādiḥ Pilato nin pah át jwúub niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Deddiḥ tigaá wā bacaat pínahdiḥ ñi náah? át niijíp wut jĩ.

—¿Barrabásdiḥ ma bacaat tútú! cáacwā ít niij jepahap wut jĩ.

²² —¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ã wahní Cristo ñi niijnídiḥ ded pah tigaá wā chājbi? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandíḥ cruzboó péoh dodhniḥ, ma mao yohat tútú! niḥat ít niij jepahap wut jĩ.

²³ —¿Dépaniḥna? ¿Dedé tibeé ã yéejatji? át niijíp wut jĩ.

—¿Caandíḥ cruzboó péoh dodhniḥ, ma mao yohat tútú! chah ít niij ñaacáp wut jĩ.

²⁴ Páant ĩ niij ñaacáchah joinít, queéđdiḥ jéih yap yohcan, chah ĩ íjatđiḥbut enna, mah pamapđiḥ ubniḥ, niḥat ĩ enechah, át téih chocop wut jĩ. Pániḥ téih chocnajeh, queéđdiḥ nin pah Pilato át niijíp wut jĩ:

* 27:8 Hch 1.18-19 * 27:10 Zac 11.12-13

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat túutur. Páant ñi wutat jíib yeebdíhjuh peéh chājat ā jumna naáh. Weémboodíh peéh chājat ā wihcan níit, cáacwādih át niijíp wut jī.*

²⁵ —¡Caandíh mawat jíib jwiítidih, jwī juimenádihbut caán peéh chājat ā jumna naáh! nihát cáacwā it niijíp wut jī.

²⁶ Páant ī niiját túttimah, ī wutat pah Barrabásdih át bacaat túutur wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh áih soldadowādih át ub bejat túutur wut jī, caandíh pūinit, cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúsdi yeejép ī deoh naáwát

²⁷ Pánih ub bejnit, Pilatoíh mūú díitna Jesúsdi it ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā Jesús pebh it ñuh pūda bojop wut jī. ²⁸ Pánih ñuhna, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā dūwát pah jígohni dūni chóodih caandíh it yacap wut jī. ²⁹ Maáh ā dūwát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih it yacap wut jī. Maáh ā wēpat pah ā júutat pínah máa doóbhdih áih jéihyemant bóo téihyajíh it tewat túutur wut jī. Pánih chāj péanit, maáhdih ípí chājat pah ā pebh it bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh it níj dehwep wut jī:

—¡Ma túi jumna, judíowā ī maáh! it niijíp wut jī.

³⁰ Páant níj deoh, caandíh cói jáhana, ā bíbohni máa doóbhdih jwūub ubnit, caán doóbhdíh áih wao dáhdih dawá láa it puñur wut jī. ³¹ Pánih deoh naóh péa, ī yacniji yéguehdih too dugnit, áih yéguehdíhjuh it jwūub yacap wut jī, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhnit, mao yohat túut niijná, caandíh it ub bac bejep wut jī.

Jesúsdi cruzboó péoh dodhnit, ī mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Ī mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácđih bóodih it jwāáap wut jī. Pánih jwāáhnit, caandíh Jesúsíh cruzdih it bewat túutur wut jī.

³³ Pánih bejnit, Gólgota wūt jumapna it juibínap wut jī. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná it chājap wut jī. ³⁴ Pánih caanná juibínit, bijnijíh widnit, ī ub bejni jiwá iguíh macđih Jesúsdi it tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, át babhcap wut jī.

³⁵ Caandíh cruzboó it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deíh tigaá ā jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjíh it yoh tíhwp wut jī.*

³⁶ Pánih chāj péanit, pái chúndnit, caandíh it wapap wut jī, bita caandíh ī ub bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ Ī MAÁH CAÁ”, bita ī níj daácniiji naadíh Jesús wao cháh cruzdih soldadowā it nah péoh búhdur wut jī.

³⁸ Chénewā nūmnítidihbut mao yohat túut niijná, bíh cruznadih Jesús pebh it péoh dodhdop wut jī. Bícdih ā jéihyemant bóo búwámant, bíhdih ā wáyámant bóo búwámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdi it péoh dodhdop wut jī. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdi nin pah yeejép it níj deoh naáwáp wut jī:

—¡Eneéh buca! ¿Dioíh mūúđih yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mūúđih jwūub chājni pínah níit? Pánihni jumna, Dios wūúh yoobát jumna, wuncat túut niijná, caán ī péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūúwú, it niijíp wut jī.*

⁴¹ Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwī maátabut bíic yoobó it deoh naáwáp wut jī.

⁴² —Bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih míic teo wáaccan caá. ‘Judíowā ī maáh caá’, niijná, caán míicjeh ā dei jūúwúchah enna, caandíh jwī jepahbipna caá.

⁴³ ‘Weém Dios wūúh caá. Caandíh wā túi jenah joiná caá’, ā niiját jíib, Dios caandíh oina, ā túi ubu naáh, it niijíp wut jī.*

* 27:24 Dt 21.6-9

* 27:35 Sal 22.18

* 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19

* 27:43 Sal 22.8

⁴⁴ ãjeéh ĩ péoh dodhnit n̄umnitbut biíc yoobó caandíh ĩt deoh naáwáp wut jĩ.

Jesús ã wunat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó ĩ péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ã dupúáh bejep jĩ. Nihat baác dupúniji, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jĩ, páant muntih.

⁴⁶ Páant ã jwúub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át wēp niǵ ñaacáp wut jĩ: “**Elí, Elí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át niǵ ñaacáp wut jĩ.*

⁴⁷ Páant ã niǵíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit nin pah ĩt míic niǵíp wut jĩ:

—Dios naáwát dih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chājap, ĩt niǵíp wut jĩ.

⁴⁸ Biíc ĩjeéh jumni ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesús dih át wái nomat túutur wut yuh jĩ.* ⁴⁹ Oboheéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah ĩt niǵíp wut jĩ:

—ǵ ñumna náh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jūúwúchah, jwĩ en jwuh jĩh, ĩt niǵíp wut jĩ.

⁵⁰ Páant ĩ niǵát túttimah, tabit ñaacnit, Jesús át wunah bejep wut jĩ. ⁵¹ Páant ã wunuchahjeh, Dioíh m̄ú díftboó ĩ jāh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jĩ. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wut jĩ.*

⁵² Pánihichah, cáacwáih bácahjidih ĩ yohopji jeéboó ã búuh bejehah, Diosdih jepahnitji jwúub boo pud jūóhnit, dawá ĩt bacap wut jĩ. ⁵³ Pánihna, Jesús ã boo pud jūúwát túttimah, Jerusalén tútchina ĩ jwúub waad béjehah, dawá queétdih ĩt enep wut jĩ.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihat biíh ã yapachah enna, Jesús dih wapnit soldadowā ĩ maáh, ãjeéh jumnitbut búdí úumnit, nin pah ĩt míic niǵíp wut jĩ:

—ǵ Yoobópdih nin Dios wūúh tigaá át jumup! ĩt niǵíp wut jĩ.

⁵⁵ Chibít yúupbit dawá yaádhbut ĩt en ñuhup wut jĩ. Queét yaádh jwiít biíc dih Galileamant jūóhnit, Jesús dih teo wáacnitji ĩt jumup wut jĩ. ⁵⁶ ĩjeéh jumnit, Mágdala tútchidih bóli María, biíh wili Maríabut mit jumup wut jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ĩ ín mit jumup wut jĩ. Biíh wili Zebedeo ã weh ín mit jumup wut jĩ. Queét biíc peihcannit yaádh ĩt jumup wut jĩ.*

Jesúh bácahjidih ã yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús ã wunat túttimah, caan chéyeh tōo ñáh jūúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesús dih jepahni, áih bácahjidih ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó át jaibínap wut jĩ. ⁵⁸ Caanjíh jumniji Pilatodih úúbúdh át bejep wut jĩ. Páant ã úúbúchah joinít, Jesúh bácahjidih Pilato áih soldadowādh caandíh át wūhat túutur wut jĩ. ⁵⁹ Páant ã jepahachah joinít, José cruz jumupna jwúub jaibínit, Jesúh bácahjidih ub deya, lino wūt jumni quei wíhcanni yégueh chóojíh át pinip wut jĩ. ⁶⁰ José ã wunuchah, caandíh ĩ yohat pínah jeé ítdih átát baadát túutur wut jĩ. Caán ítdihjeh Jesúh bácahjidih át yohop wut jĩ. Páant ã yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán ítdih waadápboó búdí jeé júdudih tōo pūtú bejnit, caán ítdih át nemep wut jĩ. Pánih nem péanit, áih m̄uná át jwúub bejep wut jĩ. ⁶¹ Páant ã chājachah, Mágdala tútchidih bóli María, biíh Maríabut caandíh ã yohatji jeé ít pebh ĩt en chūudur wut jĩ.

Jesúh bácahjidih ã yohniji ítdih soldadowā ĩ wapap

⁶² ã wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwĩpí ámohni yeó jáap ã jumup jĩ. Túttimah bóo yeó jáapdh sacerdotewā ĩ maáta, fariseowābut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ĩt niǵ úúbup wut jĩ:

* 27:46 Sal 22.1 * 27:48 Sal 69.21 * 27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14 * 27:56 Lc 8.2-3

⁶³—Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jum jwuhna, ‘Wunna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúub boo pud jãóhbična caá’, ã niijátjidih jwí náhnina caá.* ⁶⁴ Pánihna, caandíh ì yohopji jeé ítdih biíc peihcanni yeó jáapna ã nematdih míih soldadowādih ma túi wapat túutú, ã bohénit áih bácahjidih ì nnumcát pínah niijná. Pánih nnumnít, cáacwādih ã boo pud jũúwátidih ìta naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ã jwíh yeeatji chah ì pée yee naáwát ãta jum tagaá, Pilatodih ìt niijíp wut jĩ.

⁶⁵ Páant ì niijíchah joinít, Pilato nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Biquína soldadowādih numah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán ítdih nemnit, queétdih ñi túi wapat túutú, Pilato át niijíp wut jĩ. ⁶⁶ Páant ã niijíchah joinít, soldadowādih numah bej, caán ítdih José ã nemniji jeé júdudih buujcán nah chéonit, soldadowādih ìt wapat túutur wut jĩ. Pánih chãj péanit, queét maáta ìt jwúub bejep wut jĩ.

28

Jesús ã boo pud jũúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwí chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ã baáb jéenechah, Mágdala tútchidih bóli María, biíh wili Mariábut Jesúsíh bácahdih José ã yohopji jeé ítboó enedih ìt bejep wut jĩ. ² Páant caanná ì juibínachah, Dioíh ángel jeámant ã dei jũúwúchah, baác búdí át méménap wut jĩ. Pánih dei jũóhnit, José ã nemniji jeé júdudih pútú dodhnit, caanjíh át chúudur wut jĩ. ³ Caán ángel wedóat pah jígozni ã jumuchah, áih yéguehbut túi yeh iigni át jumur wut jĩ. ⁴ Pánihna, caandíh enna, caán jeé ítdih wapnit soldadowã búdí úmna, méménit, wunnit pah ìt buug ñajap wut jĩ. ⁵ Caanjíh chúudni ángel queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ñi úmca bojoó! Cruzboó ì péoh dodh mao yohniji Jesúsdiñ ñi bidatdih wã jéihna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ninjĩh ã wihcan caá. ã niijátji pah jáantjeh ã boo pud jũúwúp be. ã lajapjiboó ñi en jũúwú. ⁷ Caandíh en péanit, waícanjeh ã bohénitjidih nin pah ñi niij naóhbi jwuhú: ‘Jesús át boo pud jũúwúp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ã chãjap. Caanná bejnit, caandíh ñi enbipna caá’, queétdih ñi niijí. Páant beé yeebdíh niij naáwádih wã jũúwúp be, ángel queét yaáhdih át niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant ìt ñáo jwúub bejep wut jĩ. Pánih ñáo jwúub bejnit, úmna yuhna, búdí wéinit, ã bohénitjidih naáwádih ìt bejep wut jĩ. ⁹ Páant ì bejchah, Jesús jwuh queét yaáhdih át jígohop wut jĩ.

—¿Ñi jũóhca beé? át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, áih wúudih pin teonit, caandíh ìt weñep wut jĩ. ¹⁰ Páant ì chãjachah enna, queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ñi úmca bojoó. Wã úudwã panihnitdih nin pah ñi niij naóhbi jwuhú: ‘Waícanjeh nin tútchimant bacnit, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdiñ ñi jwááhbična caá’, queétdih ñi niijí, Jesús át niijíp wut jĩ.

Wapnit soldadowã ded pah ì yapatjidih ì naáwát

¹¹ Queét yaádh tútchina ì jwúub bejat pónih, biquína caán ítdih wapnit soldadowãboó sacerdotewã ì maáta pebhna ìt bejep wut jĩ. ì pebhna juibínit, ded pah ì yapatjidih queétdih ìt naáwáp wut jĩ. ¹² Páant ì naáwáchah joinít, caán ã yapatjidih míic wéheat túut niijná, jwí déewã maátadibut ìt míic wáacat túutur wut jĩ. Pánih míic wéhe péanit, queét soldadowādih búdí ìt jíib chãjap wut jĩ, ded pah ã yapatjidih yoobópdih ì naóhcat pínah niijná. ¹³ Pánih jíib chãjnit, nin pah queétdih ìt niij wutur wut jĩ:

—Bitadih nin pah ñi niijí: ‘Chei jwí úwat pónih, ã bohénitjiboó jũóhnit, áih bácahjidih ìt nnumúp tabe’, ñi niijí. ¹⁴ Páant ã yapatji doonádih Maáh Pilato ã joyóchah, jwiítboó

* 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

caandíh jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ã peéh chājcat pínah niijná, soldadowādh ít niijíp wut jī.

¹⁵ Páant ĩ niijchah joinít, ĩ jīb chājatdih ũbnit, ĩ niijátji pah soldadowā ít naóh peetép wut jī. Páant ĩ niij naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh nihat jwí déewā ĩ yee naáwátjidih ĩpí jenah joiná yuh caá.

Jesús ã bohénitjidih ã pée wut

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Queét yaádh tútchina juibínit, Jesús ã niiját tútatji pah jwiít ã bohénitjidih ĩ naóh yapanap jī. Páant ĩ naóh yapanachah joinít, jwiít once ã bohénitji Galilea baácna bejnít, Jesús jwiítidih ã bejat tútniji jeená jwí juibínap jī.* ¹⁷ Pánih caanná juibínit, Jesúsdi h ennit, Dios wūúh ã jummatdih jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdi h Jesússeh niít?” ít niij jenah joi jwúhup tajī. ¹⁸ Jwí pebh junít, Jesús nin pah jwiítidih ã niijíp jī:

—**Nihat wēpatdih wā íp weemdíh ã wūhup be.** Páant ã wēpat wūhni jumna, ni hat jeáboó jumnit, ni hat nin baácboó jumnitdihbut wutni wā jumna caá. ¹⁹ **Pánih wēpni jumna,** nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíih túini doonádih ni hat baácdi h moondíh ñi túi naáwá, jepahnit, weemdíh ĩ túi péeat pínah niijná. Páant ĩ jepahachah ennit, wā íp ã wēpatjīh, wā wēpatjīh, Túini Espíritu ã wēpatjīhbut queétdih ñi daabánaa.* ²⁰ **Páant ñi daabánitdih ñi túi** bohénaá, yeebdíh ni hat wā wutatjidih queétdih ĩ jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, yeó jáap jummat pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh ñijeéh wā jumnipna caá. Páant wā naáwátidih ñi túi náhninaá, Jesús jwiítidih ã niijíp jī.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wā daacát.

* 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28 * 28:19 Hch 1.8

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíihat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjih Dios wúuh Jesucristo, ded pah ã chājatjidih, áih túini doonádihbut wā naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chājat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji át daacáp tajī. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúsih túini dooná át jwíhip tajī.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjih it niij daacáp tajī:

“Á wúuhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma játih meemdih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohéhipna caá: “Jwí Maáh ã jūúwát pínah játih ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih túut nuumnít, caandih ñi túi páñaá”, ã niijbópna caá, ã wúuhdih Dios ã niijná caá”, it niij daacáp tajī. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswā ī niij daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwādhī át niij naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih ñi túut nuumú. Pánih túut nuumnít, ñi daabáát tútú. Páant ñi chājachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, át niijp wut jī. ⁵ Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandih joyát túut niijná, ã pebhna it juibínap wut jī. Pánih joinít, Diosdih ī yéejatdih ī naáwáchah, Juan Jordán mujboó queédih át daabánap wut jī.

⁶ Juanih yégueh chóa camello wūt jumni nuñup yoócjih nóomnit, ī yacni chóa wut jī. Áih juyáát tōp momo jiwi chóa tōp wut jī. Wúuc joowádhī jeémpnit, belo macdihbut ápi déebep wut jī.* ⁷ Juan cáacwādhī bohéna, nin pah ápi niij naáwáp wut jī: “Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niij jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdih mahjihjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdih Túini Espiritu ã wēpatdih búdí ã wāhhipna caá”, át niijp wut jī.

Juan Jesúsdhī ã daabáát

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cáacwādhī ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ã pebhna át juibínap wut jī. Páant ã juibínachah, Juan caandihbut Jordán mujboó át daabánap wut jī.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhniiji át aab ñúhup wut jī. Pánih aab ñúhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant ã jéweah bejehchah, jop pah jígohni Túini Espiritu jeámant dei jūóhnit, caandih át juí jaamáp wut jī. ¹¹ Páant ã juí jaamáchah, “Meém wā wúuh, wā oini caá. Meemdih búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijp wut jī.*

Nemépwā ī maáh Jesúsdhī ã yéejáihat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandih ã daabáát túttimah, Túini Espiritu Jesúsdhī muú wihcapboó át numah bejep wut jī. ¹³ Páant ã numah bejehchah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumup wut jī. Páant ã jumuchah, nemépwā ī maáh, Satanás, Jesúsdhī átih yeejép chājat tútup wut yuh jī. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuñupwā bícdih ã jumuchah, ángelwā caandih it túi en dawáp wut jī.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíihat

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

* 1:6 2R 1.8 * 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

¹⁴ Juandih nemat muúboó ï nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumát túini doonádih naawádih át bejep wut jï: ¹⁵ “**Nihat baác dih moondíh Dios ã maáh jumát dih ã jútat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéej chãjat dih cádahnit, túiniboodíh ñi túut numú**”, cáacwádih apí níj naóh bohénap wut jï.*

Queéj júut maonit dih ájeéh Jesús ã bejat tútat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant níj bohé bejna, Galilea ímdih dei jubí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésjñh queéj júut maona, íih ñuodíh ï yoh báhanachah, Jesús át enep wut jï. Pánih ennit, nin pah queédih át niijp wut jï:

¹⁷ —**Weemdíh ñi pej jam júwá.** Páant ñi júwáchah, yeebdíh wã bohé bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwãboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóh bipna caá, weemdíh jepahna, wíihwã ï jumát pínah niijná, át niijp wut jï.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ït bejep wut jï.

¹⁹ Chibít yúup queédih numah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wut jï. Queét ï íp Zebedeo bícdih íih jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámohna ït chãjap wut jï. ²⁰ Pánih ennit, Jesús queédih át bid bojop wut jï. Páant ã bid bojochah joiná, bícmantjeh ï ípdih, caandíh teo wãhñit bícdih jááj chóomant cádahnit, queébut Jesúsjeéh ït bejep wut jï.

Judíowã ï míic wáacat muúboó nemép caolih jumnidih Jesús ã booaat
(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ït bejep wut jï. Caanná jubínit, jwiít judíowã jwí chooát yeó jáap dih Dios naawátdih bohéát túut niijná, jwí míic wáacat muúboó Jesús wãbut ït waadáp wut jï. Waadnit, caanjíh míic wáacnit dih Jesús át bohénap wut jï. ²² Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidih bohénit chah Jesús át wép naawáp wut jï. Páant ã wép naawáchah joinít, cáacwãboó ït joi ñúhup wut jï.* ²³ Cáacwã cãtíh nemép caolih jum nibut ñuhñit, nin pah Jesús dih át níj ñaacáp wut jï.

²⁴ —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiít dih ma chãjbi? ¿Meém jwiít dih bacanadih ma júóhñit beé? ¿Bacanit, jwiít dih ma mao yohmi níit? Meemdíh jwí túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, át niijp wut jï.

²⁵ —**¡Ñi laihca bojóó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemépwádih át niijp wut jï.

²⁶ Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newédih tubit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ït bac bejep wut jï. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cáacwã búdí ït joi ñúhup wut jï.

—¿Ded jáap naawát tigaá nin? ¿Maáh yoobát pah ã wép naóhna caá! ¿Á wutuchah joinít, nemépwã yuh buca jepahnit, ï bac bejna caá! queétjeh ït míic niijp wut jï.

²⁸ Páant ã chãjatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbút ït míic naóh peetép wut jï.

Simón chudhdih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowã jwí míic wáacat muumánt Jesús wã bac bejnit, Simóníh muuná ït jubínap wut jï. Simón, ã úud Andrésjñh muú monó wut jï. Pánihna, íih muuná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ït numah waadáp wut jï.

³⁰ Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jï. Jesús wã ï waadáchah, mi wunat dih caandíh ït naawáp wut jï. ³¹ Páant ï naawáchah joinít, Jesús mi pebh jubínit, caánt dih át wái pud chúud jwejep wut jï. Páant ã chãjachahjeh, pahat át dúucah bejep wut jï. Páant ã dúucah bejchah, queédih jeémát mit wãhup wut jï.

* 1:15 Mt 3.2 * 1:22 Mt 7.28-29

Dawá wunnitdih ã booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tõo ñáh jũwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, nemép caolih jumnitdih-but ãt ub juibínap wut jĩ. ³³ Nihat caán tũtchidih moón caán muú jęc pebh ãt wáac juibínap wut jĩ. ³⁴ Dawá wunnitdih booaat, dawá nemépwãdihbut Jesús ãt bacat tũtup wut jĩ. Pãnih bacat tũtuna, nemépwã caandĩh ã jėihyechah, Jesús queėtdih ãt wėheat tũtup wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat
(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjėh jáanit, chibít dupú jwuhchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih wũbũdih ãt bejep wut jĩ. ³⁶ Tũttimah, ã wihchah ennit, Simónwã caandĩh ãt bid bejep wut jĩ. ³⁷ Pãnih bidna, caandĩh jwãáhnit, nin pah caandĩh ãt niijíp wut jĩ:

—Nihat cáacwã meemdĩh bidna beé, ã chãjap be, ãt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**Nihat tũtchidih moondĩh túini doonãdih naáwãdih wã jũwúwãp be.** Chóbe ninjĩhjah bóo tũtchinadih jwĩ bejat dée caá. Caanjĩh jumnitdihbut túini doonãdih weemdĩh naáwãt caá náahap, Jesús queėtdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Pãnih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiit judiowã jwĩ míic wáacat muunã jumat pah waadnit, Jesús ãt bohėnap wut jĩ. Pãnih bohėna, nemépwãdih ã bacat tũtuchahjah, cáacwãhĩh bácahmant ãt bac bejep wut jĩ.*

Bácah moópnidih Jesús ã booaat
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ. Pãnih juibína, bóodicha caj yoh ñajnit, nin pah caandĩh ãt niijíp wut jĩ:

—Ma booaĩhna, weemdĩh ma jėih booa caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Pãant ã niijíchah joinít, caandĩh búdí jígah enna, teo jáhanit,

—**Jũu!** Wėinit, meemdĩh wã booa caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴² Pãant Jesús ã niijíchahjah, ã moopãt ãt ñũumáh bejep wut jĩ. ⁴³ Pãant ã ñũumúchah, sacerdotewã ã pebh wahnit, nin pah Jesús caandĩh ãt niij wutup wut yuh jĩ:

⁴⁴ —**Meemdĩh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pãnih naóhcan, sacerdotedi-hjah naáwãdih ma bejeé.** Caannã juibínit, míih bácah ã ñũumátjidih ma júutú. Moisés ã wutãtji pah sacerdotedi ma wũhũú, booni ma jumatdih nihat ã jėihyat pĩnah niijnã,* ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pãant ã niijíchah yuhna, nihat ã jwãáhnitdih ãt naáwãp wut jĩ. Pãant ã naáwãchah joinít, chah dawá Jesúsdi enedi ĩpĩ juibínap wut jĩ. Tũbit dawá ã jumuchah, tũtchina Jesús ãt jėih waacãp wut jĩ. Pãnihna, daocãnnit ã jumupboojėh ãpĩ jumup wut jĩ. Obohjeėhtih, caánboó ã jumuchah yuhna, dawá biĩh tũtchinadih moón Jesúsdi enedi ĩpĩ juibínap wut jĩ.

2

Jėih yoocannidih Jesús ã booaat
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Daocãnni yeó jáap tũttimah, Jesús wã Capernaum tũtchiboó ãt jwũub juibínap wut jĩ. Āpĩ juibíni muudĩh ã jwũub juibínachah, ã jumat doonãdih joinít, cáacwã ãt míic naáwãp wut jĩ. ² Pãnih caán doonãdih joinít, dawá caán ã jumni muunã ãt juibínap wut jĩ. Jęc yehmant ãt ñũh péenap wut jĩ. Pãnih juibínitdih Jesús Diohĩ túini doonãdih ãt naáwãp wut jĩ.

³ Jesús queėtdih ã naáwãt pónih, chėnena míic neonã jėih yoocannidih ãt beo juibínap wut yuh jĩ.

* 1:39 Mt 4.23; 9.35 * 1:44 Lv 14.1-32

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jumni muná juibínit, dawá ã jumuchah enna, Jesús pebh ãt jéih waád juibícap wut jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih muú chah bóo coahna beo púuh laab béjnit, ãt ãt chãjap wut jĩ. Pánih ãt chãj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojĩh Jesús pebh ãt cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ ã cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwĩ chéendih ã booabipna caá”, ã niij jengah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wã yohna caá**, ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjĩh chúdnit Moisés ã wutatjidih bohénitboó ãih caolihjĩhjih nin pah ãt niij jengah joyóp wut yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niij yeena caá ã chãjap”, ãt niij jengah joyóp wut jĩ.

⁸ Queét páant ã niij jengah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—**Yeéb páant ñi niij jengah joyát ã túican caá.** ⁹ **‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdĩh jéihcan yuhna**, ‘Yeeni caá’, ñi niij jengah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chũi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejehah ennit, wã niiját yoobópdihi ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wépat wã bíbohathdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ **Weém nihat cáacwã** úud jeñé, nin baácdih moondĩh jéih boonanit, ã yéej chãjatdihbut wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chãj júutbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodĩh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

¹¹ —**Ma ñah ñuhú.** Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, ãt niijíp wut jĩ.

¹² Jesús páant ã niijíchahjih, caán newé ãt ñah ñuhup wut jĩ, buca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, ãt bac bejep wut jĩ. Páant ã bac bejehah, nihat ãt en wúhi bejep wut jĩ. En wúhi bejnit, Diosdih búdí wéinit, nin pah queétjeh ãt míc niijíp wut jĩ:

—¡En yuh buca! Búdí náhniat pínahdih buu jwĩ enna caá. Játih pánihatdih jwĩ en jwuhcan jĩ, ãt míc niijíp wut jĩ.

*Jesús Levídihi ã jũúwát túutat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Túttimah, íim jwéejdih Jesús wã ãt jwúub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh ã míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús ãt bohé bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wũúhdih ã tewat tólihdih ã chúuduchah, ãt enep wut jĩ. Leví, jwĩ dée jumna yuhna, Romanowã maáta ã úbát túutni dinerodih úbh wũhni ãt jumap wut jĩ. Caandĩh ennit, Jesús nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—**Wãjeéh ma péé jũúwá**, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñah, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh ãt bejep wut jĩ.

¹⁵ Túttimah, Levíboó áih muná numah bejnit, Jesús wãdih ãt numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã niihat pah dawá dinerodih úbh wũhni, bita “Yeejép wã caá”, ã niijnítbut, Jesús wãjeéh bejnit, queét bícdih ãt jeémép wut jĩ. ¹⁶ Páant queét bícdih Jesús wã ã jeémp chúuduchah, Moisés ã wutatjidih bohénit fariseowã queétdih ãt enep wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejép wã, dinerodih úbh wũhni bícdih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ãt niij úbh joyóp wut jĩ.

¹⁷ —**Tubúp chũúhcannit cohnidih ípĩ bidcan caá.** Wunnitjeh caandĩh ã bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jengah joinít, teo wáacni pínahdih ípĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih cádahnit, wã túut nuúmíhna caá’, niij jengah joinítboó teo wáacni pínahdih ã bidna caá. Pánihna, ‘Yeejép wã caá jwiít’, niij jengah joinítjihjih teo wáacadih wã jũúwup be, ã yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ã túut numát pínah niijná, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

*Jeémp jwuhcatdih Jesúsdiñ ñ ùbh joyát
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

¹⁸ Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ ñowã ñ wútat pah ñt jeémp jwuhcap wúw jĩ. Obohjeéhtih, queét ñ jeémp jwuhcah yuhna, Jesús wã páantjeh ñt jeémép wúw jĩ. Páant ñ jeéméchah ennit, biquína Jesúsdiñ nin pah ñt ñiñ ùbh joyóp wúw jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã ñ bohénitbut, ñ jeémp jwuhcan caá, Dios queétdih ã wē enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ñ jeémp? Jesúsdiñ ñt ñiijnáp wúw jĩ.

¹⁹ —**Nin pah caá ã jumup**: Téihya chéoni ã ñumah jeémpnit bícdih ã jum jwuhchah, jíghcan, ñpí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum jwuhna, wã bohénit ñ túi wēi jeémpna caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, bita caandí ñ ùb** bejat túttimah, ã chéenwã jíghnit, ñ jeémp jwuhcan niít. Pánihat pah bita weemdí ñ ùb bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queétdih ñ jeémp jwuhcan niít, Jesús ãt ñiñ jepahap wúw jĩ.

²¹ Ded pah jwĩ ñowã ñ wútatji áih jáap bohéatjíh fariseowã ñ widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ãt jwúub ñiñ bohénap wúw jĩ: “**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojíh máa yégueh chóodih nah teo wai búhdhat ã náahcan caá.** Páant ñi chãjachah nihna, caandí ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ ñowã ñ naáwátji wíih jáap bohéatjíh widcat caá náahap. ²² **Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíh macdih ñuñup chóojíh ñ chãjni** máa wuh wúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wuh wúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta búud tãgaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíh mac, caandí yáacni chóobut ã túi jumnipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéat jwĩ ñowã ñ naáwátjíh widcat caá náahap”, Jesús ãt ñiijnáp wúw jĩ.

*Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ñ ùc jeémát
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Bíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih ãt ñumah chóop yap bejep wúw jĩ. Pániñ bejna, ã bohénit trigodih ñt ùc jeémp bejep wúw jĩ.*

²⁴ Páant ñ ùcuchah enna, ñjeéh bejnit fariseowã ñjnit, nin pah Jesúsdiñ ñt ñiñ jãihñup wúw jĩ:

—Jwiítdih ma joi jwúhú. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ñ teo? Pániñ teona, Moisés ã wútatjidih yap yohna caá ñ chãjap, ñt ñiijnáp wúw jĩ.

²⁵⁻²⁶ Páant ñ ñiijnáchah joinít, “Wã bohénit ñ yap yohcan caá”, ñiijnát túut niijná, Jesús queétdih nin pah ãt ñiñ bóod chuñup wúw jĩ:

—**Davidji ã bohénit bícdih ñugúp** wunna, Dioíh ñuñá waadní, sacerdotewã Diosdiñ ñ wúhniñi pandih ãt jeémép wúw jĩ. Pániñ jeémpna, ã pej jumnitdihbut ãt wúhup wúw jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ñ jeémát pínah ãt jumup wúw jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih ãt jeémát túutcap wúw jĩ. Caán láa Abiatar wúw jumni sacerdotewã ñ maáh ãt jumup wúw jĩ. ¿Davidwã páant ñ chãjatjidih Dios naáwátidih ñ daácní núodih ñi bohécannit jíh? ^{*} **Caán pandih ñ jeéméchah yuhna**, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, ãt ñiijnáp tají. Pánihat pah, búu nin trigodih ùc jeémpna, wã bohénitbut Diosdiñ ñ yap yohcan caá, Jesús ãt ñiijnáp wúw jĩ.

²⁷ Páant ñiijnít, nin pah Jesús queétdih ãt jwúub ñiijnáp wúw jĩ:

—**Dios chooát yeó jáapdih cáacwãdih ã jwejep jí, teo chuñít**, ñ chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dáwá wútatnadih ñ jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ã teo wáacat pínahdih ãt jenah joyóp tají. ²⁸ **Pánihna, weém niñat cáacwã** úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ñ chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, ãt ñiijnáp wúw jĩ.

* 2:23 Dt 23.25 * 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

3

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jwĩ míic wáacat munná juibínit, Jesús wã ït waad béjep wut jĩ. Caán muddíh téihya ágahnibut át jumup wut jĩ. ² Caán muddíh jumnitboó Jesús dih ït en ñunúp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã booanachah, eníhna ït chãjap wut jĩ, caandíh naoh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ñah ñahnit, wã pebhna ma jũúwá, át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán muddíh jumnitboodíh nin pah át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—Ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá ã wut? ¿Túi chãjatdih níit ã wutup? ¿Yeejép chãjatdih níit ã wutup? ¿Cáacdih ã booaat túut níit? ¿Cáacdih ã mao yohat túut níit? queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét ït jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ï jepahcah enna, cáacwádih ï jígah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át íjip wut jĩ. Queétdih íjna yuhna, búdí át jígahap wut jĩ. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadh ma yoo dũwú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadh át yoo dũwúp wut jĩ. Páant ã yoo dũwúchahjeh, áih téihya át táyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús áih téihyadh ã booanachah ennit, fariseowã ït íj bac bejep wut jĩ. Pánih íj bac bejnit, Herodeíh cáacwã bíicdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesús dih jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh ït míic niijíp wut jĩ.

Dawá cáacwã íim jwéejdih ï jumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit bíicdih íim jwéejdih ït jwúub bejep wut jĩ. Páant ï bejehcah enna, Galilea baácdih moón dawá queétdih ït pée bejep wut jĩ. Ded pah ã wép chãjat doonádih joinít, Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moón, Tiro wút jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wút jumni tútchidih moonbút dawá ã pebhna ït juibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ït túi yáo ñuh juibínap wut jĩ. Dawá wunnitdih ã booanachah enna, bita wunnitbut Jesús dih chũúíhnit, búdí ït míic tóonap wut jĩ. Páant ï míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjíh ñajni jááj chóodih át too deya pahaat túutup wut jĩ, caán chóodih waad páhnit, queétdih bohéat túut niijná.*

¹¹ Jesús dih ennit, nemép caolih jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ït niij ñaacáp wut jĩ:

—¿Meém Dios wũúh caál ït niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ãpí niij wutup wut jĩ:

—Dios wũúh wã jumatdih bitadh ñi naohca bojoó, át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã níwat
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó páuh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túutup wut jĩ. Á bejat túutachah joinít, ã pebhna ït juibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah bíih tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naoh jibnit pínahdih át níwip wut jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemép wádih ï bacaat pínah wépatdihbut queétdih át wũhup wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit doce wádih át níwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úd Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wũúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ït jumup wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wút búudhdup wut jĩ. Santiago, ã úd Juanjĩh Zebedeo weh ït jumup wut jĩ. Queét waícanjeh íjnit ï jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wút búudhdup wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chãjap wut jĩ. Judas Iscariote Jesús dih eníhcannitdih dúo wáini pínah

* 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

āt jumap wut jī. Pánih queétdih nío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih át numah jwúub dei bejep wut jī.

“Nemép ã wēpatjīh Jesús ã booana caá”, ī niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwúub dei bejnit, Jesús ã bohénit bícdih munná it waad béjep wut jī. Páant ī waadát túttimah, dawá cáacwã míc wáac juibína, caan muddíh it yáwap wut jī. Páant ī míc wáac juibínachah ennit, Jesús wã it jéih jeémpcap wut jī. ²¹ Pánihna, dawá ī míc wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewã caandíh wapat túut niijná, it ub bejhip wut yuh jī. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét it niijíp wut jī.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah it míc niijíp wut jī: “Nemép wã ī maáh Beelzebú ã wēpatjīhjah caá nemépwãdih ã bacat túutap”, it niijíp wut jī.*

²³ Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī: **“Nemép wã mícjeh ípí míc bacacan caá. Nemép wã ī maáh ã wēpatjīh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjīh queétdih wã bacana caá. ²⁴ Nin pah ã jumna caá: Det bíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét nihat ita wun beedáh bej tagaá. ²⁵ Pánihat pah, bíc yoobó, bíc muddíh moonjéh yuhna, míc maona, ita jweí peét bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemép wã ī maáh áihwãdih bacana, bíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut áta buud tágaá.**

²⁷ **“Nin pahbut ã jumna caá: Wépép newéih munná ded nuúimihna yuhna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéo péanit, áih bí déedih ã jéih ubna caá.**

²⁸ **“Yoobópdih yeedíh wã naónna caá. Det yéej chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, í jwúub túut nuumúchah, Dios í yéejatdih ã yohbipna caá. ²⁹ Páant í yéejatdih ã yohochah yuhna, Túini Espiritubodíh yeejép í wéhenachah, caandíh bácah ã noón quíib buudcán níit. Páant í niijátji jíb, peéh chãjat páantjeh ã jumhipna caá”,** Jesús át niijíp wut jī.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ã wēpatjīh nemépwãdih ã bacanachah yuhna, “Caán nemép wã ī maáh ã wēpatjīh nemépwãdih ã bacana caá”, Moisés ã wutatjidih bohénit ī niijíchah joinít, Túini Espiritudih í yéej wéheatji jíb Jesús queétdih páant át niij naáwáp wut jī.

Jesús ã déewã caandíh í bidat

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ín ã úudwã bícdih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesús dih it bid baca bojat túutap wut jī. ³² Pánihna, ã pebh chúudnitboó caandíh nin pah it niijíp wut jī:

—Ma ín, ma úudwã bícdih jóocmant meemdíh bidna wúut it chãjap, it niijíp wut jī.

³³ —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwãbut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁴ Páant niijnít, ã pebh chúudnitdih júutnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Nit caá wã ín panihnit, wã úudwã panihnitbut í jumap. ³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wã úud, wã jwan, wã ín panihni ã jumna caá, át niijíp wut jī.

4

Waáh momni naáwát

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Pánih bohé péanit, bac bej, íim jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwãdih át jwúub bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ã pebh í juibí ñuhuchah, íimdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap wut jī. Queét íim jwéejdih it túi yáo ñuhap wut jī.* ² Pánih waad páhni, dawá ã jenah joiní naáwát najíh bohéna, Jesús nin pah queétdih át niij naóh bohénap wut jī:

³ **“¡Nin naáwãtdih ñi túi joyoó! Bíc newé waáh momodih ã bejep be. ⁴ Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjah**

* 3:22 Mt 9.34; 10.25 * 3:29 Lc 12.10 * 4:1 Lc 5.1-3

jũóhñit, jwébehwā caán tíbnadih ĩ jeémáh bojop be. ⁵ **Biíh tíbna jeejĭh yewéni baác jumapboó** ã bũug ñájap be. Pánih bũug ñájnit, waícanjeh ã chíih jũúwúp yuh be. ⁶ **Pánih chíihna yuhna**, yeó tũbit ã chāhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be. ⁷ **Biíh tíbna nemép óotna cātíh ã bũug** ñájap be. Pánih bũug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejehah, momniboó mánahna, ã quehcap be. ⁸ **Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó** ã bũug ñájap be. Pánih bũug ñájna, chíihñit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih treinta tíb, biíh wawánadih sesenta tíb, biíh wawánadih cien tíb ã jumap be”, cáacwādh ãt niijíp wut jĭ.

⁹ Páant niíj péanit, “**ĭDed molít jumna**, ã túi joyó naáh!” Jesús queétdih ãt niijíp wut jĭ.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsdiĭh ĩ wúbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Queét jointĭji ĩ jwúb bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit bícdih caandíh nin pah ĩt niíj wúbh joyóp wut jĭ:

—ĭDépanih tigaá cáacwādh bohéna, ma jenah joiní naáwátĭhjih mapĭ bohé? caandíh ĩt niijíp wut jĭ.

¹¹ —**Dios jwĭ Maáh yoobát jumna**, niĭhat cáacwādh ã teo wáacat pínah dooná, jwĭ déewā jon játih moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonádih bũu yeéb wā bohénitdih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ã jéihya jwuhcah, wā jenah joiní naáwátĭhjih queétdih wāpĭ bohéna caá. ¹² **Pánihna, wā chājatdih enna yuhna**, ĩ beh encan caá. Wā naáwátĭh joiná yuhna, ĩ beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ĩ yéejatdih cádahcan, wā pebh ĩ tac púud jũóhcah, ĩ yéejatdih wā yohcan niít,* Jesús queétdih ãt niijíp wut jĭ.

Waáh momni naáwátĭh ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ “**Yeéb butéh** wā naóhñidih beh joicán, biíh wā naáwát pínahdihbut ñi beh joicán niít”, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jĭ.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátĭh ĩ jéihyat pínah niijná, queétdihjih nin pah ãt jwúb niíj naóh bohénap wut jĭ: ¹⁴ “**Wĭih túini doonádih naóhni**, waáh momni panihni caá. ¹⁵ **Biquína joinít namáboó bũug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh ĩ joyát túttimahbitjeh, Satanás jũóhñit, jwébehwā caán tíbnadih ĩ jeémát pahjeh, queét ĩ joyátĭdih ã quíib bũudána caá. Páant ã quíib bũudánachah, ĩ joyátĭdih náhnican, ĩ jéih jepahcan caá. ¹⁶ **Bitá joinítboó jeejĭh yewéni baácđih bũug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, búdí ĩ wēi jwuhna yuh caá. ¹⁷ **Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna**, ñeh jáap bejni panihni ĩ jumna caá. Yeejép ã yapachah, wĭihwā ĩ jummat jíib bita queétdih ĩ yéej chājachah, waícanjeh wĭih túini doonádih ĩ cádahna caá. ¹⁸ **Bitá joinítboó nemép óotna cātíh bũug** ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá. ¹⁹ **Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí** jenah joinít, dinerodih, bíí déedihbut búdí ĩ bíbohíhatdihjih ĩ jenah joiná caá. Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ĩ jéih chājcan caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, bitaboó wĭih túini doonádih joinít**, túini baácboó bũug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, túinidih ĩ jéih chājna caá. Queét treinta tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĭ.

Jiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niíj péanit, nin pah queétdih ãt jwúb niíj naóh bohénap wut jĭ: “**Wā bohéát jiát panihni caá. Jiát dahdih jíí péanit, wám dahjĭh ıipĭ páah jwejcan caá. Caan**

* 4:12 Is 6.9-10

dáhdih chéudat páha numpboobút ñipí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí jíí cáagna caá.* ²² **Jiiát dah ã yeh iiguíchah jwí** túi enat pah, játih ï beh joicátjidih túttimah cáacwã ï jéihbipna caá.* ²³ **¡Ded molít jumna**, ã túi joyó naáh! ²⁴ **Páant ñi** túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccan, ñi beh joicán niít.* ²⁵ **Ded** túi jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ **“Dios ã maáh jummat**, trigodih momat panihni caá. ²⁷ **Mom péanit, chei jummat** pah ũo, yeó jáap jummat pah ãpí jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ **Baáboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíh chíihna caá. Caán ã behechah, áih wawá pínah ãpí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah, áih quehena ã jígohna caá. ²⁹ Caandíh** ũb láa caan quehena ã behechah ennit, cáacwã ïpí bóod ũbna caá.* **“ ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih ï jepahatdih**but ñi jéih beh joicán caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ **“¿Dios ã maáh jummat** ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ **Mostaza tíib ded pah ã jummatdih** wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ã jumna caá. ³² **Pánih bainí tíbih jumna** yuhna, caandíh ï momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ïpí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíh jumnitji, túttimah ï dao béjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Naáwátnejihjeh ã bohéát

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejíh cáacwã ï jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpí bohénap wut jĩ. ³⁴ Naáwátna ã wihcah, queétdih ãpí bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh ã bohéátjidih Jesús ãpí jwúub naáwáp wut jĩ, ï túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayaát

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwãdih bohé péanit, tōo ñáh jūúwúchah,

—**Chóbe ímdih jwí chúuh** bejjíh, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ã bohénit bíicdih, caandíh joinítidih ït éemp chúuh bejep wut jĩ. Bitabut bíih jááj chóonajíh íjeéh ït chúuh bejep wut jĩ. ³⁷⁻³⁸ Páant ï chúuh bejehcah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, ãt ũwup wut jĩ. Páant ã ũwat pónih, búdí johlit nolihatbut ãt jūúwúwup wut jĩ. Búdí nolihat ã jumuchah, íih jááj chóo ãt daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ït níj wucup wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwí chãjap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma úumcan niít? ït níj ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ï níj wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—**¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá!** ãt níj jūihñup wut jĩ.

Páant ã niijíhchajeh, johlit, nolihatbut bíicmantjeh ãt yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

* 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33 * 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2 * 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38 * 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

* 4:29 Jl 3.13

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh túi jenah joiná, ñita úumcan tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétboó nin pah ít míc niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Ñ naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ít niijíp wut jĩ.

5

Gadara baácdih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit bícdih Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jĩ.

² Pánih chúuh juibínit, Jesús wã í aab béjehah, cáac yohopmant nemépwã jumni newé Jesús dih át jwááh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ápi jumup wut jĩ. Cáacwã caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ítah tópjih áih téihya colóhnadilh í chéwechah yuhna, ápi púud wái daj yohop wut jĩ. Áih jítcha colóhnadilhbut ítah tópjih í chéwechah yuhna, ápi daj mao yohop wut jĩ. Pánih wěpni ã jumuchah, cáacwã caandíh ít jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cáac yohop jeé íitnaboó chei jumat pah, yeó jáap jumat pahbut caán mícjeh jee dájhíh ápi míc mao ñaacáp wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yúup ã júuwáchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jĩ. Jesús pebh juibínit, ã wěpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

⁷⁻⁸ Páant ã chājachah enna,

—¿Nemépwáá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ít niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wěpni wúuh ¿Dépanihat túut tigaá jwiít dih páant ma chāj? Dios ã enechah, meemdíh jwí wúbhna caá. Jwiít dih ma peéh chājca bojoó, Jesús dih ít niijíp wut jĩ.

⁹ —¿Dedé tigaá ma wut jum? Jesús át niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiít jwí jumup. Pánihna, Legión caá wã wut, Jesús dih át niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jĩ.

¹⁰ —Jwiít dih bíh baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ít niijíp wut jĩ.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyeboó, momo muuwã í bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesús dih ít niijíp wut jĩ:

¹² —Queét muuwádih jwiít dih ma waadát túutá, ít niijíp wut jĩ.

¹³ —Ñi waad béjeé báhah, Jesús át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, caán newéih báahmant bac bejnit, muuwádih ít waadáp wut jĩ. Páant í waadáchah, ímna ñáo dei bej, buúg báahnit, muuwã ít chíic wunup wut jĩ. Dos mil muuwã ít wunup wut jĩ.

¹⁴ Páant í buúg báah chíic wunuchah ennit, queét dih en daonítji íh tútchiboó ít jweí jwúub bejep wut jĩ. Jweí jwúub bejnit, níhat í jwááhnit dih ít naáwáp wut jĩ. Queét í jumni tútchidih jwúub juibínit, caánboobút ít naóh peetép wut jĩ. Páant í naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ã chājatjidih enedih ít bejep wut jĩ. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwã jumni caánboó túinijeh ã chúuduchah, ít enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh duonít, túi jenah joiní át jumup wut jĩ, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ít úumup wut jĩ. ¹⁶ Jesús ã chājatjidih ennitji jáap jwinítboodíh Jesús ded pah nemépwádih bacat túutnit, muuwádih ã waadát túutatjidihbut ít naáwáp wut jĩ. ¹⁷ Caán doonádih joinít, Jesús dih náahcan, caán baácdih moón íh baácmant Jesús wádih ít jwúub bejat túutup wut jĩ.

¹⁸ Jesús wã jááj chóodih í waadáchah, nemépwã jumni nin pah át niijíp wut yuh jĩ:

—¿Majeéh weembút wã bej jíh? át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Wájeéh ma júuwáchah, áta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jígah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewádih naáwát túut niijná, í pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niij jepahap wut jĩ.

²⁰ Páant ã niíj jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumniji ã déewādh ãt naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ã chājatjidih nihatdih naóh jibidih ãt bejep wut jī. Páant ã naáwáchah joi ñúhñit, nihat Diosdih búdí ãt wēi naáwáp wut jī.

Áih yéguéh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ã booaat
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ãt jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, ím jwéejdih ã ñáan juibínachah, dawá Jesús dih enedih ãt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús dih ãt wáac ñuh púuda bojop wut jī. ²² Páant ã ñuh púuda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh ãt juibínap wut jī. Jairo jwiít judíowā jwí míic wáacat muudíh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ã wēpatdih jéihñit, áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah ãt niijíp wut jī:

²³ —Wā nuúm mi wunat túut chājachah ennit, ma pebh wā jūúwáp be. Caántdih teo jáha booaat túut niijná, wíih muuná wājeéh ma jūúwá, ãt niijíp wut jī.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ãt bejep wut jī. Páant ã bejechah, cáacwābut ãjeéh ãt bejep wut jī. Páant cáacwā cātíh ã bejechah, dawá caandíh tubit ãt too péenap wut jī. ²⁵ Cáacwā cātíh bíih wili wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdih ãt cohóh wut yuh jī. Obohjeéhtih ã cohóh yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat míih dinero ãt cohóh júb wuhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cáacwā Jesús dih doonádih ã míic wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit niíj jenah joyóp wut jī: “Jesúh yéguéh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant niíj jenah joiná, cáacwā cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yéguéh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹ Páant mi tewechahjeh, mi wunat ãt yayáh bejep wut jī. Páant ã yayátdih míih bácahjih mit joyóp wut jī. ³⁰ Páant mi juibí tewechah, ã booaat wēpat caántdih ã chūúátdih Jesúsbut ãt joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwā cātíh tac púud ñuhñit, nin pah ãt niijíp wut jī:

—¿Déhe tiguaá wíih yéguéh chóodih ã juí teo? ãt niijíp wut jī.

³¹ —¿Páant, dawá cáacwā meemdíh ã too péenachah jéihna yuhna, páant ma niíj úubh joi? ã bohénitboó Jesús dih ãt niijíp wut jī.

³² Obohjeéhtih, yéguéh chóodih juí, teonidih jéihíhna, Jesús ãt en bidip wut jī. ³³ Pánihna, mi booaatdih jéihñit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesús dih túi yoobópdihjeh mit naáwáp wut jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih ãt niijíp wut jī:

—Nuúmú, wā wēpatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wéinit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ã jwúub jūóhcan níit, páant muntih, ãt niijíp wut jī.

³⁵ Jesús caántdih páant ã niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bejnit, ã déewā ã pebh ãt juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuúm mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat túutá, Jairodih ãt niijíp wut jī.

³⁶ Obohjeéhtih, ã niiját dih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih ãt niijíp wut jī:

—¿Ma úumca bojoó! ¿Wā wēpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! ãt niijíp wut jī.

³⁷ Túttimah, ájeéh péenitdih “**Ninjih ñi páñaá**”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih muuná ãt béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ã úud Juan, queét bíic peihcannitdihjeh ãt numah bejep wut jī. ³⁸ Jairoíh muuná juibínit, wunnihdih dawá tubit ñaac jūinítdih ãt enep wut jī. ³⁹ Pánih enna, caán muudíh waadnít, queétdih nin pah ãt niijíp wut jī:

—¿Dépanihna tubit ñaac jūi tiguaá ñi chāj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Ñona caá mi chājap, ãt niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, caandíh ìt dehwep wut jì. Páant ì dehwechah, queét nihatdih Jesús ãt bacat túutap wut jì. Páant ì bac bejehchah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadihbut wébít mi lajni tólihboó ãt numah waad béjep wut jì. ⁴¹ Pánih waad juibínit, miíh téihyadih teonit,

—**¡Talita cumi!** Jesús caántdih ãt niijíp wut jì. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñuhú”, niijná ãt chājap wut jì.

⁴² Páant ã niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac chūi bejep wut jì. Caánt doce jópchi mit bíbohóop wut jì. Páant mi boovatdih ennit, caán tólihdih ã numah waad béjnit búdí ìt joi ñuhap wut jì. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi boovatdih naáwát túutcan, jeémátidih ãt wāhat túutap wut jì.

6

*Nazaret tútchidih moón Jesúsdi h ì náahcat
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)*

¹ Jairoíh mūmánt bac bejnit, Jesús ã bohénit biícđih ã behni Nazaret tútchina ãt jwúub juibínap wut jì. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapđih jwí míc wáacat mūdíh Jesús wā ìt waad béjep wut jì. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jumnitdih ãt bohénap wut jì. Páant ã bohénachah, dawá caandíh ìt joi wūhi bejep wut jì. Pánih joi wūhi bejnit, nin pah ìt míc níj úubh joyóp wut jì:

—¿Jesús dedjìh tigaá, nin bohéatdih ãt joijí? ¿Ded pah tigaá ã túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ãpí chāj júutna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wūúh ã jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ã úudwā ì jumna caá. ã jwanna yaádhbut jwí pebh ì jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ã jumap, ìt míc niijíp wut jì.

Páant niijnít, ded pah ã jumatdih jéihcanjeh, caandíh ìt náahcap wut jì. ⁴ Páant ì náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wut jì:

—**Dios naáwátidih naóh yapanidih cáacwā ipí wēina caá.** Páant ì weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ã déewā, áih mūdíh jumnitboó, caandíh ipí wēican caá. Pánihna, ninjìh behni wā jumuchah, weemdíh ñi náahcan caá, ãt niijíp wut jì.*

⁵ Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ã wēpatjìh ãt jéih chāj júutcap wut jì. Pánih chājcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit ãt boonanap wut jì. ⁶ Caanjíh moón caandíh ì jepahcah, ãt en wūhi bejep wut jì. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesús wā bohénadih ìt bejep wut jì.

*Jesús doce ã bohénitdih ã wahat
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

⁷ Túttimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wēpatdih queétdih wūhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús ãt wahap wut jì, biíh tútchinadih moondíh teo wáacnit, nemépwādh ì bacat túutat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jì:

—**Bíí dée, pan, wuh wūúh,** dinerodih ubcan, ñi íoh caját nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹ **Ñi túut nūmát** pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ **Páant ñi bejehchah, ñi juibíni** tútchinadih moón yeebdíh úwat tólih ì wūhuchah, caán mūdíhjuh ñi chāo jwūhú. Caán tútchimant bejnajeh, caán mūdíh ñi cádah bejeé. ¹¹ **Ded tútchidih** moón yeebdíh náahcan, ì joiíhcah, caán tútchidih yap bejna, níih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ì jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbút tubit yeejép chājnit ì jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chājat ã jumbipna caá, ãt niijíp wut jì.*

* 6:4 Jn 4.44 * 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51

¹² Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesúih túini dooná naáwádih ït bejep wut jï, cáacwã ï yéj chãjatdih cádahnit, túiniboodih ï túut nuumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwádih bacat túutnit, wannitdihbut yíjïh ñái, úúbhñit, ït boonanap wut jï.*

Juan Daabánidih ï mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ã bohénit ï bohé jibichah, ded pah Jesús ã chãjat doonádih dawá ït joyóp wut jï. Maáh Herodesbut ãt joyóp wut jï. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ã wunat túttimah, ãt jwúub boo pud jüóh niít ãt chãjap? Pánih boo pud jüóhni jumna, jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih ã jéih chãjna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niíj jenah joyóp wut yuh jï.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niíj, bitabut “Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani dée ã jumna caá”, ït niijíp wut yuh jï.*

¹⁶ Páant ï niijíchah joinít, Herodesboó

—Juanjidih waó wã bóod yohat túutniñi ãt jwúub boo pud jüóh tagaá, ãt niijíp wut jï.

¹⁷⁻¹⁸ Juandih ï mawat pínah játih, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt dúuc wái áa jumap wut jï. Páant ã dúuc wái áa jumap peéh Juan caandih nin pah ãt niíj jüihñap wut jï: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chãjap”, ãt niijíp wut jï. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat túutap wut jï. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandih chéwat túutnit, nemat muúboó ãt nemat túutap wut jï.*

¹⁹ Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jï. ²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwát dih naóh yapani ã jumna caá”, niíj jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandih ãt mao yohat túutcap wut jï. Ded pah ã túi chãjat pínahdih Juan caandih ã naáwáchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jï. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ápí túi wéi joyóp wut jï. ²¹ Páant ã wéi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wã mawat túutbi”, páantjeh mit niíj jenah joyóp wut jï. Páant mi niíj jenah joyóchah, ã cáac jumap yeó jáapdih wéina, mi áa Herodes áih cáacwádih míic wáacat túutnit, búdí ãt numah jeémép wut jï. Caán nump jumnit maáta, áih soldadowã maáta, Galilea baác dih moón maátabut, ã numah jeémát dih enedih ït jüibínap wut jï. ²² Biíc dih ï jeéméchah, Herodías nuúboó queétdih mit eo júutap wut jï. Páant mi eo júutachah ennit, Herodes, ã bid bojnitbut, búdí ït weñep wut jï.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma úúbhñit, meemdih wã wühbipna caá. ²³ Dios ã enechah, yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Ma úúbat pah bóo tac yoób wã maáh jumapdih meemdih wã wühbipna caá, mi íbi Herodes caántdih ãt niijíp wut jï.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niíj úúbh joyóp wut jï:

—¿Dedé déedih tigaá wã úúbhñi? mit niijíp wut jï.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih ï wühu naáh, mi nuumdih mit niíj jac wutap wut jï.

²⁵ Páant mi niíj jac wutachah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jï:

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih ï wühu naáh, mit niijíp wut jï.

²⁶ Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí ãt jígahap wut yuh jï. Obohjeéhtih, cáacwã ï enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wã wühbipna caá”, átát niijíp wut jï. Pánihna, ã niijátjidih cáacwã ï joyóchah, tíicna, “Meemdih wã wühcan niít”, caántdih ãt jéih niijcáp wut jï. ²⁷ Biíc mantjeh Juanih wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih ãt ub jüúwát túutap wut jï. ²⁸ Páant ã wutachah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod,

* 6:13 Stg 5.14 * 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 * 6:17-18 Lc 3.19-20

pamapjih cáagnit, át ub jūwúp wut jī. Pánih ub jūóhnit, Herodías nuumdíh át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jī.

²⁹ Pánihna, caandíh ī mawatji doonádih joinít, áih báhahjidih ubudih juibínit, Juan ā bohénitji cáac yohopboó it yohop wut jī.

Cinco mil cáacwādhíh Jesús jeémát ā wūhat
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ā wah bojnitji ā pebh jwúb juibínit, ded pah ī chājatjidih, túini dooná ī naáwátjidihbut Jesúsdiht it naáwáp wut jī.

³¹ Túttimah, queét ī jumupboó dawá cáacwā jwíh juibínitji bita ī juibínachah, īpí ñahwat jwúb bejep wut jī. Páant dawá ī jumuchah, Jesús wā it jéih bid jeémpcap wut jī. Pánihna, ā bohénitdih biáboó át numah bejep wut jī.

—**Chóbe cáac wihcapboó jwí choo jwúhjīh**, queétdih át niijíp wut jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, queét jāáj chóodih waadnít, cáac wihcapboó it chúuh bejep wut yuh jī. ³³ Obohjeéhtih, queét ī chúuh bejehah, dawá queétdih beh ennit, ím jwéejdih it ñuún ñáo púud bejep wut jī. Ím pebh bóo tútchidih moonbút it ñuún ñáo púud bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā ī juibíát pínah játih queétdih it át juibínap wut jī. Jesús wā ī chúuh juibínachah, dawá queétdih it pái ñuhup wut jī. ³⁴ Queétdih bohéni ā wihcah, en daoní wihcanni ovejawā panihnit ī jumatdih ennit, Jesús queétdih bádí át jígah enep wut jī. Jígah ennit, queétdih át túi bohénap wut jī.* ³⁵ Cheyeh ā jumuchah, ā bohénit Jesúsdiht nin pah it niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjīhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pebhbit jumni tútchinadiht ma wahaá, ī jeémát júb chājat pínah niijná, it niijíp wut jī.

³⁷ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wūhuú**, Jesús queétdih át níj jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat júbjīh jeémátidih jwí júb chājachah yuhna, queét nihatdih āta juicán tagaá, Jesúsdiht it niijíp wut jī.

³⁸ —**¿Débói pan dah tigaá ā jum?** Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwuhúú, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā bidat túutnitji jwúb joinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábút ā jumna caá, it niijíp wut jī.

³⁹ —**Cáacwādhíh can túi** jaihni ylipdih ñi chúudat túutú. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ñi chúudat túutú, Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, nihatdih it chúudat túutap wut jī. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihat ī dawát yoobó páant it chúud peetép wut jī. ⁴¹ Túttimah, caán biícjīh bóo téihya pan dahna, chéne queejwádhíhbut ubnit, Jesús jeáboó át chéi enep wut jī. Chéi ennit, **“Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”**, Diosdih át niijíp wut jī. Pánih úbh péanit, pan dahnadiht át dajap wut jī. Dajnit, nihat cáacwādhíh ā bohénitdih át jwúb daj wūhat túutap wut jī. Túttimah, queejwádhíhbut ī wūhat pínah niijná, át daj wūhup wut jī.

⁴² Páant ī wūhuchah, jeémpnit, nihat it túi wud jumup wut jī. Nihat ī túi wud jumuchah, páantjeh ī judh jeémpni it bíbohó wut jī. ⁴³ Páant ī judh jeémpni pan, queéj déepjīh doce wūhnadiht ā bohénit it ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴ Queejdih pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil it jumup wut jī. Yaádh, ī wehjeéh chah it jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chūi bejat
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ī jeémp péanachah, jāáj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ā játih Jesús ā bohénitdih át chúuh bej pánat túutap wut jī. Páant ī chúuh bejehah, caandíh joinítjidih jwúb bejat túutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih úbúdhíh át púuh laab béjep wut jī. ⁴⁷ Túttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób ī chúuh bejehah, Jesús biícjeh

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

caánboó uúbhna, át chão jwúhup wut jĩ. ⁴⁸ Pánih uúbhna, queétdih át en chúuha bojop wut jĩ. Ī wawápmant queétdih johlit búdí ã jũúwúchah, ã bohénit ĩ meenná yuhna, ĩ wēp bejcatdih át enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah játihbit, ĩ pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chũi bejep wut jĩ. Pánih bejna, queétdih áti yap bejíhip wut yuh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ã yap bejíhichah yuhna, caán ímjih ã bejechah enna, “Wunníh caolih caá”, níj jenah joí, en wúhi bejnit, queét tubit ĩt ñaacáp wut jĩ. Páant ĩ en wúhi bejechah ennit,

—**ĶWeemdíh ñi en** úumca bojoó! ĶWeemjéh tigaá! Jesús át níjíp wut jĩ.

⁵¹ Páant níj péanit, ĩjeéh jááj chóona át waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jĩ. Páant ã yayáh bejechah ennit, queétoó ĩt joi ñúhup wut jĩ. ⁵² Jesús nihat ã wēp chāj júutatjidih enna yuhna, ĩ túi beh joicátji jíib, dawá pandih ã jígoaatjidihbut ĩt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ã yayáatdihbut beh joicánjeh, ĩt joi ñúhup wut jĩ.

Genesaret baácđih moón wunnitdih ã booaat
(Mt 14.34-36)

⁵³ Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ĩt chéo pahanap wut jĩ. ⁵⁴ Pánih chéo pahanit, jááj chóomant ĩ aab béjechahjeh, cáacwãboó Jesúsđih ĩt beh enep wut jĩ. ⁵⁵ Pánih beh ennit, nihat íih munnáboó ñáo aab béjnit, wunnit ĩ ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ĩt ub dei bejep wut jĩ. Jesús ã jummat doonádih joinít, nihat caanná ĩt bejep wut jĩ.

⁵⁶ Ded ĩ juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadih moonbát, bíí dée ĩ jíib chājat múú jóocmant bóo yoahdih ĩ chéenwã wunnitdih ĩpí ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ĩ juibí jwejnitoó Jesúsđih yégueh chóodih tewíhna, caandíh búdí ĩt uúbúp wut jĩ. Pánihna, det wunnit caandíh teonitoó ĩt boonap wut jĩ.

7

Cáacwã ded pah ĩ míic yéjeaat
(Mt 15.1-20)

¹ Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowábut Jesús pebh ĩt míic wáac juibínap wut jĩ. ²⁻⁴ Jwĩ ñowã ĩ wutatji pahjeh, jeémát pínah játih fariseowã, nihat bita jwĩ déewábut jwĩpí téih chocop jĩ. Bíí dée jíib chājadih bejnitji munná jwúub juibínit, ĩ wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpí jeémpcap jĩ. Pamaapna, pũbátna, jwĩ lajatjinadihbut jwĩpí chocop jĩ. “Dios páant caá ã náahap”, níj jenah joinít, jwĩ ñowã dawá bíih ĩ wutatjidihbut jwĩpí chājap jĩ. ⁵ Jesús pebh míic wáacnit, ã bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowã Jesúsđih nin pah ĩt níj uúbh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ ñowã ĩ wutatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ĩ jeémpna caá. ĶDépanih tigaá caandíh ĩ jepahcan? Jesúsđih ĩt níjíp wut jĩ.

⁶ Páant ĩ níjíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át níjíp wut jĩ:

—**ĶJwiít túinit caá**, níjina yuhna, cáacwã ĩ encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátđih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jummatdih yoobópdih át níj daacáp tají:

‘Dios nin pah ã níjina caá: “Nit weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih ĩ jepahcan caá.

⁷ **Weemdíh** uúbhna yuhna, ĩ yee uúbhna caá. ĩ jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ã wutat’, ĩpí níj yee naóh bohéna caá”, Dios ã níjina caá’, Isaías át níj daacáp tají.
(Is 29.13)

⁸ **Páant ã níj daacátji yoobópdih tigaá.** Dios ã wutatdih yap yohnit, ñi ñowã ĩ wutatboodíhñeh ñi chājna caá. ⁹ **Pánih chājnit, Dios ã wutatdih cádahna,** ñi déewã ĩ wutatboodíh ñi jepahna caá. ¹⁰ **Dios Moisésjidih nin pah át níj naáwát túutup tají:** ‘Ñi mánadih oinit, ñi túi chājaá. Ded ã mánadih yeejép naóhniđih peéh mao yohat

ã jumbipna caá', ãt niijíp tají.* ¹¹ Páant Moisésji ã niiját pah, ded ã mánadih ã teo wáaquhichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat túutcan caá. ã mánadih ã wūhat déejidih Diosboodíh ñi wūhat túutna caá. ¹² Pánih bohéna, ã mánadih caandíh yeéb ñi túi chājat túutcan caá. ¹³ Jwī déewā ī wutatdih jepahna, Dios ã wutatboodíh yap yohna caá ñi chājap. Dawá biíh ñi wutat pahjeh chājat túutna, Dios ã wutatdih ñipí yap yohat túutna caá, Jesús ãt niijíp wut jī.

¹⁴ Páant fariseowādih niij péa, bita ājeéh péenitdih ã pebh bid bojnit, nin pah ãt niijíp wut jī:

—Yeéb nihat wā naawátdih túi joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñíih jacdih ã waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchah, Dios yeebdíh biíc yoobó ã enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant ã bacachah joiná, 'Caán yeejép cáac caá', ã niij enna caá. ¹⁶ ¡Ded molít jumna, ã túi joyoó naáh! Jesús ãt niijíp wut jī.

¹⁷ Páant niij péanit, Jesús wā munná it waad béjep wut jī. Pánih waad juibínit, ã bohénit ã naawátjidih it wūbh joyóp wut jī. Páant ī wūbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niij jepahap wu jī:

¹⁸ —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwúhcan niít? Ñíih jacdih waadní, ñíih jeémátboó ñi jenah joyátdih ã jéih yéejacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñíih wudah diítboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíih caolidih, ñi jenah joyátdihbut chūhcan, Dios ã enechah, yeebdíh ã jéih yéejacan caá, ãt niijíp wut jī.

Páant niijná, "Nihat jeémát túini caá", niijná ãt chājap wut jī.

²⁰ Nin pahbut ãt jwūbh niij naawáp wut jī:

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ã jummatdih ã júutna caá. ²¹⁻²² Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjīh yeejép chājna, bií déedih nunná, cáac mao yohna, bitáih bií déedih tubit en ñinahna, bitadih yéejáih jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biíh cáac ã jummat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, 'Weém chah jéihni wā jumna caá', niij jenah joiná, túi jenah joicannitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ã jūóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, 'Queét túicannit caá', Diosboó yeebdíh ã niij enna caá, Jesús ãt niijíp wut jī.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat

(Mt 15.21-28)

²⁴ Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jumni muddíh Jesús wā it waadáp wut jī. Caán mūboó ã jummatdih bitadih ãt naawát túutcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ã naawát túutcah yuhna, ã jummatdih jéihnit, dawá ī juibínachah, queétdih ãt jéih jweicáp wut jī.

²⁵ Caán tútchidih biíc yad wili mi nūmbít nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ã chājat doonádih joí, caanjíh ã jummat doonádihbut joinít, ã pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih wéina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wūt jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nūmdíh jumni nemépdih ã bacat túutat pínahdih mit wūbáp wut jī.

²⁷ Páant mi wūbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih ãt niijíp wut jī:

—Wébít ī jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwī jwíih wūhuchah, ã túican caá. Pánihat pah, judíowā ī jeémát panihni biíh baácdih moondíh wā jwíih wūhuchah, ã túican caá, ãt niijíp wut jī.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump páinit, wébít ī jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, biíh baácdih bóli wā jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã túina caá, Jesúsdih mit niij jepahap wut jī.

²⁹ —Páant ma niij jepahachah, ma nūmdíh jumni ni nemép wáat bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih ãt niijíp wut jī.

* 7:10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, miíh munná jwúub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

³¹ Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wút jumni pehbóo ít juibínap wut jĩ. ³² Páant í juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandíh ã booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít wúup Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, newéíh molítidih Jesús áih téih tíbjíh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíbdih coí cáagnit, newéíh nuúcdih át teo jáhanap wut jĩ.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolíh juí jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wátaá!” niijná át chájap wut jĩ. ³⁵ Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jĩ. ³⁶ Páant ã chájatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát túutcap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yuhna, queétboó chah ít naóh peetép wut jĩ. ³⁷ Páant í naáwáchah joinít, cáacwã ít joí wúhi bejep wut jĩ. “Nihatdih caán ã túi chájna caá. Jéih joicánnidih ã joyána caá! jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ít niijíp wut jĩ.

8

*Cuatro mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wúhat
(Mt 15.32-39)*

¹ Bíih yeó jáap dawá cáacwã Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jĩ, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beedníit í jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ.

² —**Queét jwíjeéh bíic peihcanni yeó jáap í jumuchah**, íih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih búdí wã jígah enna caá. ³ **Bita íjeéh jumnit wúup júóhnitji** ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, íih munnáboó wã jwúub bejat túutcan níit, át niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjíh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah, ¿dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwí jíib chájbi? Jesúsdi h ít niijíp wut jĩ.

⁵ —**¿Débói pan dah tígáá ñi bíboh?** queétdih át níj wúbh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ít níj jepahap wut jĩ.

⁶ Cáacwãdih baácboó chúdat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih Jesús át niijíp wut jĩ. Páant níj péanit, caan dáhnadidih dajnit, ã bohénitdih wúhnit, cáacwãdih át pãáat túutur wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cáacwãdih pandih ít pãáap wut jĩ. ⁷ Biquína queejwãdihbut ít bíbohó wut jĩ. Pánihna, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niijnít, queejwãdihbut át pãáat túutur wut jĩ. ⁸ Í pãáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumur wut jĩ, buca. Í judh jeémpnidih siete wuhna ít ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádhjeh í jenah enechah, cuatro mil ít jumur wut jĩ. ¹⁰ Páant í jeémp péanachah, Jesús cáacwãdih át wah jwúubanap wut jĩ. Pánih wah jwúuba péanit, ã bohénit bíicdih jááj chóodih át waadáp wut jĩ. Waadníit, Dalmanuta wút jumni baácna ít chúuh bejep wut jĩ.

*Fariseowã Dios ã wépatjĩh Jesúsdi h í cháj júutat túutat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Páant í chúuh juibínachah, fariseowã Jesúsdi h jwááhnit, caanjíh ít míic wéhenap wut jĩ. Dios ã wépatjĩh Jesúsdi h ít cháj júutat túutur wut yuh jĩ, ã jepahcah, “Dios ã

wahni nihcan caá”, niiját túut niijná.* ¹² Páant ï wutuchah joinít, Jesús íjnit, caolih jué jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeé b wuu láa moón Dios ã wēpatjĩh chāj júutatdih ñi enĩh? Yoobópdih yeebdĩh wā naóhna caá. B wuu jumnitdih Dios ã wēpatjĩh weém wā chāj júutcan niít, át niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, ã bohénitdih jāáj chóona nūmah jwúub waadnít, bitadih ït yoh chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā, Herodesbut yeejép ï bohéatdih Jesús ã naáwát (Mt 16.5-12)

¹⁴ Pánih jwúub chúuh bejnit, ã bohénit ï jeémát pínah pandih ït quíib buudúp wut jĩ. Biíc pan dahjeh caán jāáj chóoboó át jumup wut jĩ. ¹⁵ ï jeémát pínahdih tūbit ï jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¿Ni túi chāja chaáh! Fariseowā, Herodesbut ï yee bohéat yeebdĩh ã tobohna caá. ï yee bohéat pan paáát panihni caá. Caán paáát nihát pan pínahdih ã chūúhna caá. Páant ã chūúát pah, det ï yee bohéatdih joinít ï yéej bejna caá. Pánihna, ï yee bohéatdih ñi túi chāja chaáh, át niijíp wut jĩ.*

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwī ub jūóhcah enna, páant niijná caá ã chājap”, ït míic niijíp wut yuh jĩ.

¹⁷ Páant ï míic niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeé b pandih tūbit ñi jenah joí? Caandĩh tūbit jenah joinít, ded pah wā naáwátdih ñi beh joi jwúhcan caá. ¹⁸ Pánih tūbit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁹ ¿Cinco pan dahbitjĩh cinco mil neonádih wā wūhatjidih ñi náhnican niít? ¿Ï judh jeémpnidih débóí wuh tijí ñi ub yac yáwa? át niijíp wut jĩ.

—Doce wuh jí, ït niij jepahap wut jĩ.

²⁰ —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwādih wā wūhat túttimah, ¿débóí wuh tijí ï judh jeémpnidih ñi ub? Jesús át niijíp wut jĩ.

—Siete wuh jí, ït niij jepahap wut jĩ.

²¹ —¿Pánih enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi túi jenah joicán niít? Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

²² Queét Betsaida tútchina ï chúuh juibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh ït ub juibínap wut jĩ.

—Caandĩh teo jáhanit, ma booaaná, Jesúsdiht tūbit ït niij úubh joyóp wut jĩ.

²³ Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéejboó caandĩh Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná nūmah juibínit, áih téih tíbnadih cói cáagnit, caán newéih quíibnadih át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígoh niít? Jesús caandĩh át niij úubh joyóp wut jĩ.

²⁴ —Cáacwādih wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ï jígohop, át niij jepahap wut jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús áih quíibnadih át jwúub teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúub teo jáhanachah, nihátidih át túi enep wut jĩ, b wca. ²⁶ Pánihna, Jesús caandĩh áih munná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Túttchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdih wā chājatjidih bitadih ma naóh peétca bojóó, át niijíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro Jesúsdiht ã niiját (Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

* 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16 * 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29 * 8:15 Lc 12.1 * 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

²⁷ Jesús ã bohénit biíc dih Cesarea Filipino wūt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ít bejep wūt jī. Pánih namádih bejnit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij wúbh joyóp wūt jī:

—*¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwã í niij?* át niijíp wūt jī.

²⁸ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios naáwát dih naóh yapanit biíc dih bóo nacaá’, í niijná beé, ã bohénit caandíh ít niij jepahap wūt jī.*

²⁹ —*Queét páant í niijíchah, ¿yeébbó ded pah tigaá ñi niij jenah jof?* queétdih át niijíp wūt jī.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wūt jī.*

³⁰ —*Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh peét jwuhca* bojoó, Jesús queétdih át niijíp wūt jī.

Á wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wūt jī: “*Weém, nihat cáacwã úud jeñédih túbít yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí nœowã, sacerdotewã í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh í mawat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant í mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jüóh bípna caá*”, át niijíp wūt jī.

³² Páant niij naóhna, í túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yuápbít caandíh numah juibí ñuhnit, páant át niiját túutcap wūt jī. ³³ Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac páud ennit, Pedrodih nin pah át niij jüihñup wūt jī:

—*Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cáacwã í jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá,* Pedrodih át niijíp wūt jī.

³⁴ Páant niij péanit, cáacwãdih, ã bohénit biíc dih ã pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át niij naóh bohénap wūt jī:

—*Ded wãjeéh péefhna, ded pah caanjéh ã wëi chãjihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodíh caá chãjat náahap.** ³⁵ *Ded ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodíh chãjni, wã bohéatdih túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah wãjeéh ã túi jumbipna caá.** ³⁶ *Nin baácdih jumni dawá bíi déedih bíbohna yuhna, iiguípna ã bejehchah, ã bíbohatji caandíh dedé pínah nihcan niít.* ³⁷ *Áih caolíh iiguípna ã bejehchah, ded pah tigaá áih caolíhjidih áta jwúub jíib chãj baca.* ³⁸ *Buu yeejép wã, Diosdih náahcannit, í weñat pínahdihjeh chãjnit í jumna caá. Páant queét yeejép wã í joyóchah, biquína weemdíh, wã bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wã jéihcan caá’, í niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñé, táinit ángelwã biíc dih, wã íip ã yeh iigátjīh jwúub dei jüóhna, queét weemdíh í tíic jenah joyátjidih náhninit, ‘Queétdih wã jéihcan caá’, weembút wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wūt jī.*

9

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wūt jī:

—*Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjīh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã júutuchah, ñi enbipna caá, át niijíp wūt jī.*

Dios ã yeh iigátjīh Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wūt jī. Caanná í púuh laab juibíát túttimah, í enechah, ã jígohat át túut numúp wūt jī. ³ Áih yégueh chóo túi baáb yeh iigní át jígohop wūt jī. Nin baácdih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní í jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biíc dih Jesús pebh jígohnit, caandíh í míic wéhenachah,

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69 * 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * 8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

queét biíc peihcannit ã bohénit ït enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ï jĩgohochah ennit, queét tãbit ït úmup wut jĩ. Pánih úmna, ded pah ã niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiñ ãt niijíp wut yuh jĩ:

—¡Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jumuchah, ã túina caá! Biíc peihcanni muu dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahdihbut jwĩ chãjbipna caá, ãt niijíp wut yuh jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah põh panihni queétdih ãt dei juyúp wut jĩ. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Nin wã wũh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyóó”, ãt niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij pèanachah, Pedrowã jwũub enna, Jesúsdiñjeh ït enep wut jĩ. ï ennitjiboó ïtát jwũub buudáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwũub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ: “**B**utéh páant ã yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojóó. Weém, niñat cáacwã úud jeñé, wunniji wã jwũub boo pud jũúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp buca”, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ã niijátji pahjeh queét ï enatjidih bitadih ït naóh jwuhcap wut jĩ. Queétjeh nin pah ït míic niij úubh joyóp wut jĩ: “ ‘Wunniji wã jwũub boo pud jũúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij?’ ” ït míic niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsdiñ nin pah ït niij úubh joyóp wut jĩ:

—‘Cristo, Dios ã wahni, ã jũúwát pínah játih, Elías ã jwíh jũóhbipna caá’, Moisés ã wutajjidih bohénit ïpí niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij? caandíh ït niijíp wut jĩ.*

¹²⁻¹³ —**Yoobópdih tigaá. Elías jwíh jũóhni**, niñatdih ámohni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit ï naóh daacátji pahjeh, weém, niñat cáacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wã yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép ï chãjbipna caá. ¿Páant ï niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, niñatdih yeebdíh wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáat juí péana beé. Páant ã juyúchah, queét ï náahatji pahjeh caandíh yeejép ït chãjap wut jĩ. Páant jí caandíhbut ït niij daacáp tajĩ, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

*Wãá wunat jumnidih Jesús ã booaat
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejĩboó jumnitji jwũub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh ï jumuchah, Jesús wã ït enep wut jĩ. Moisés ã wutajjidih bohénitboó ã bohénit bícdih míic jũih ñaácna ït chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wã ï dei juibínachah, niñat caandíh wéi ennit, Jesúsdiñ jwãáádih ït ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh ï juibínachah, nin pah queétdih Jesús ãt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿**Dépanih yeéb míic jũih ñaác tibeé** ñi chãj? ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, cáacwã cãtíh ñuhni nin pah ãt niij jepahap wut jĩ: —Bohéní, wã wũh nemép jumnidih meemdíh wã ub jũúwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãpí wéheat túutcan caá. ¹⁸ Wã wũhndih déheat ã jũúwúchah, baácboó buugnít, maojĩh nah chãácnit, ãpí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tãbit ãpí bacna caá. Páant ã jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wã bacaat túutur yuh be. Obohjeéhtih, queét ï jéih bacacap be, Jesúsdiñ ãt niijíp wut jĩ.

¹⁹ —**Maatápdih yeebdíh wã bohénachah yuhna**, páantjeh weemdíh ñi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébítidih ma ub jũúwú, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ït ub bejep wut jĩ. ï ub juibínachah, Jesúsdiñ ennit, nemépboó wébítidih baácboó numah buugúchah, ãt ñaj túpúnap wut jĩ. Páant ã ñaj túpúnachah, jacmant moj chej búdí ãt bacap wut jĩ.

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

²¹ —¿Débólih maatápdih tigaá nin wébít páant ápi jum? Jesús behedih át niij úubh joyóp wut jĩ.

—Wébítjeh ã jumuchah, ã jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tuu cúutboó numah buúg cáwíhnit, mujboobát numah buúg báahnit, dawá láa ã mao yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiít dih jígah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

²³ —**Weemdíh ma** túi jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdíh ã teo wáac bipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

²⁴ —Meemdíh wã túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wã túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jĩ.

²⁵ Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ĩ míic wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—**Meém wéheat** tútcanni, joyát tútcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojóo, át niijíp wut jĩ.

²⁶ Páant ã niij jũihñuchah joinít, ñaacnit, wébít dih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj tũpúánit, nemép át bac bejep wut jĩ. Páant ã chájachah, wébítboó wunni pah át ñajap wut jĩ. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ĩt niijíp wut yuh jĩ. ²⁷ Páant ĩ niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih muj nahdih át teo wái ñahanap wut jĩ. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhup wut jĩ.

²⁸ Túttimah, Jesús wã muúboó ĩ waád juibínachah, bita wihchah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ĩt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwĩ jéih bacacan? ĩt niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh**, Dios dih búdí úubát caá náahap, Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Túttimah, ĩ jumni jĩ tútchimant Galilea baácna Jesús wã ĩt bejep wut jĩ. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ã bohénit dih át bohé bejep wut jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénit dih jeh ã túi bohéát túut niijná, dedboó ĩ bejat pínahdih bita ĩ jéihyat dih át náahcap wut jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—**Weém nihat cáacwã** úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodíh ĩ wũh bipna caá. Páant ĩ wũhuchah, weemdíh ĩ mao yoh bipna yuh caá. Obohjeéhtih, ĩ mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jũóh bipna caá, páant mantih, át niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ĩt túi beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ĩt jwúub úubh joicáp wut jĩ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Galilea baác dih bejna, Jesús wã Capernaum tútchiboó ĩt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, ã chéenwáih muúdíh waadnít, Jesús ã bohénit dih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—**Namáboó** jũóh nit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi cháj? át niijíp wut jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, ĩt jepahcap wut jĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ĩt niij míic wéhenap wut jĩ: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wã jumna caá”, ĩt míic niijíp wut jĩ.* ³⁵ Páant ĩ míic niijátjidih tíicna, Jesús dih ĩt jepahcap wut jĩ. Páant ĩ jepahchah ennit, juibí chúudnit, ã bohénit dih bid bojnit, nin pah queétdih jeh át niij naáwáp wut jĩ:

—**Ded waóhni** jumíhna, péeni jumát caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihat dih teo wũhni jumát caá náahap, át niijíp wut jĩ.*

* 9:34 Lc 22.24 * 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

³⁶ Páant niijnít, wébít dih bid bojnít, queét cātíh át ñuhát túutap wut jī. Ñuhát túutnit, caandíh pin teonít, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

³⁷ —**Ded wā náah yacatdih chājat** túut niijná, biíc nin panihni wébít dih wēi jwāáhna, weemdíhbut ā wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhna, wā íp, weemdíh wahnidihbut ā wēi jwāáhna caá, át niijíp wut jī.*

“Ded jwiít dih en jūihcanni jwiít dih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját (Lc 9.49-50)

³⁸ Túttimah, Juan Jesús dih nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī enechah, biíc newé ma wēpatjīh nemépwā dih ā bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwījeéh jumni ā nihcah, caandíh páant jwī chājat túutap be, át niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénit dih nin pah át niijíp wut jī:

—**Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat** túut niijná, wā wēpatjīh chā jút na, túttimah weemdíh yeejép ā jéih niijcán niít. ⁴⁰ **Ded jwiít dih en jūihcanni jumna, jwījeéh ā jumna caá.*** ⁴¹ **Yoobó dih yeebdíh wā naóhna caá. Wíh wā ñi jumt jíib, ded yeebdíh ā túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ā túi chāj bipna caá. Ñi babhbat pínah mahbit dih jeh yeebdíh ā wāhuchah, páant ā chājat jíib caandíhbut Dios ā túi chāj bipna caá, Jesús át niijíp wut jī.***

Bitadih jwī yéj chājat túutuchah, jwiít dih búdí peéh chājat ā jumt (Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² **“Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joiní dih ded yeejép ā chājat túutat jíib, Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chāj bipna caá. Caán ā yéj chājat túutat pínah jātih, áih but dih búdí jeé júdujīh chéó búudh nit, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi tagaá. Páant í chāj achah, caán wébít panihnidih ā yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chāj can tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ **Ñíh téihyājīh yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājat dih ñi cáda haá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wūncannit í jumbipna caá. Ñíh téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáh jeh áta búud tágaá. Yeéboó pánihni cóloh jumna yūhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, ché nat pah téihyājīh iiguípna ñi bejehah, búdí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéj chājat dih cádahat caá náahap.*** ⁴⁵⁻⁴⁶ **Biíc yoobó ñíh jítchājīh yeejép chājadih bejna, caán jítchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājat dih ñi cáda haá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wūncannit í jumbipna caá. Ñíh jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáh jeh áta búud tágaá. Yeéboó pánihni cóloh jeh jumna yūhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, ché nat pah jítchājīh iiguípna ñi bejehah, búdí yeejép ñita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ **Biíc yoobó ñíh quíibjīh ennit, yeejép chājna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéj chājat dih ñi cáda haá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wūncannit í jumbipna caá.* Caán quíib dih ma yohochah nihna, caan dáh jeh áta búud tágaá. Pánihna, biíc búwá quíib wihcanni yūhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, ché nat pah quíibjīh iiguípna ñi bejehah, yeejép pohba ñita yap tagaá.******

⁴⁹ **“Nin baácdih jum jwūhna, ni hat cáacwā yeejép yapat caá náahap, í yéj chājat dih cádah nit, túinijeh í túut nuumát pínah niijná. Jwī jeémát dih núumni ápi náahna caá, ā túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwā dihbut yeejép yapat ā náahna caá, túut nuumnit, í túi chājat pínah niijná. ⁵⁰ **Núumni búina, jeémát dih ā túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā búyát beedéchah, ñi jéih jwūb búyácan caá. Pánihna, ñi****

* 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23 * 9:41 Mt 10.42 * 9:43-44 Mt 5.30 * 9:47-48 Mt 5.29 * 9:47-48 Is 66.24

jeémátdih núumnijih ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biícdih ñi túi jumát túut niijná, túinijeh ñi chājaá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

10

Ī weha mánadih ĩ yohcat

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesús wā ĩ chūuh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ā pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, āpí bohéátji pahjeh muntih át jwúub bohénap wut jī. ² Páant ā bohéát pónih, fariseowābut ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús dih nin pah ĩt niij úubh joyóp wut jī, ded pah ā jepahatdih joinít, caandih ĩ naóh yacat túut niijná:

—Ĵwī weha mána yaádh dih jwī yohochah, ā túimi naniít? ĴDios ā wutatboó páant niit ā chājat túutur, ma jenah joyóchah? ĩt niijíp wut jī.

³ —ĴDed pah tigaá Moisés át niij wutji? Jesús queétdih át niij úubh joí jwúubanap wut jī.

⁴ —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdih wā yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wūhú. Páant niij daác wūhnt, majeéh bólidih ma cádahachah, ā túina caá’, Moisés át niij daacáp tajī, fariseowā ĩt niij jepahap wut jī.*

⁵ —Diosdih ñi nuowā ĩ jepahíhcah enna, páant Moisés át niij daacáp tajī. ⁶ Páant ā niij daacátji ā jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chājnit, newé yad biícdih Dios át chājap wut jī.* ⁷ Pánih biícdih ā chājachah, newé ā mánadih cádahnit, yad biícdih āpí jumna caá. ⁸ Queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah panihnit caá ĩ jumur.* ⁹ Pánihna, Dios queétdih biíc bácah panihnit ā chājachah, queétjeh míc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ā niiját túttimah, muúboó jumna, páant ā naawátjidih ā bohénit caandih ĩt úubh joyóp wut jī. ¹¹ Páant ĩ úubh joyóchah, nin pah queétdih át niij jepahap wut jī:

—Ded ājeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jumna, ā yohnidih yeejép ā chājna caá. ¹² Yad wilibut newédih yohnit, biíhdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chājna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

Jesús wébít dih ā úubát

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Cáacwā ĩ wehdih ā teo jáha úubát pínah niijná, Jesús pebhna ĩ mána ĩt ub juibínap wut yah jī. Oboheéhtih, ā bohénitboó queétdih ennit, ĩt jípónih jūihñur wut jī. ¹⁴ Páant ĩ jūihñuchah ennit, Jesús úijnit, ā bohénitboodih nin pah át niij jūihñur wut jī:

—Wébít wā pebh ĩ jūúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétditdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít ĩ jumur. ¹⁵ Dios ā maáh jumurna waadnitboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jumna caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nitbit Diosdih ĩ náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niit, át niijíp wut jī.*

¹⁶ Páant niij péanit, wébít dih ub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih át niij úubúr wut jī: “Nitbitdih ma túi teo wáacá, Paá”, át niijíp wut jī.

Dawá bií déedih bíbohni Jesús dih ā úubh joyát

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wā namádih ĩ bejchah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódícha caj yoh ñajnit, caandih wēina, nin pah át niij úubh joyóp wut jī:

—ĴTúí Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? át niijíp wut jī.

* 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35 * 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2 * 10:8 Gn 2.24 * 10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11 * 10:15 Mt 18.3

18 —¿Dépanih tigaá 'Túini', weemdih ma niij? Diosjeh caá túini. 19 **Dios ã wutadidh ma jéihna caá. 'Cáacdidh ma mao yohca bojoó. *Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chājca bojoó. *Ma numcá bojoó. *Ma yeeca bojoó. *Bitadidh yee naóhnit, íih bií déedidh ma ubca bojoó. Ma mánadidh túinijeh ma chājaáp', *Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutadidh jepahat caá náahap, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.**

20 —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdidh át niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niijíchah joí, en jáhanit, Jesús caandih át oyop wut jĩ.

—**Diosjeéh ma túi** jummat pínah, bainí caá meemdih ã judhdap. Nihat míih bií déedidh jíib chājadih ma bejeé. Pánih jíib chājnit, caán jíibdih moh yéejnitdidh ma wūhú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohathji chah túini míih pínah Dios pehbhoó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chāj péa, wājeéh ma pée jūúwá, Jesús át niijíp wut yah jĩ.

22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedidh bíbohni jumna, áih bií déedidh jíib chāj wūhíhcan, búdí át jígahap wut jĩ. Pánih jígahnit, jepahcanjeh, át jwúub bejep wut jĩ.

23 Páant ã jwúub bejehchah, ã bohénitdidh tac páud ennit, nin pah Jesús queétdidh át niijíp wut jĩ:

—**Dawá bií dée bíbohni Dios ã maáh** jumapna ĩ waadát ã buona caá! át niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, queétboó ĩt joí wúhi bejep wut jĩ. Páant ĩ wúhi bejehchah ennit, queétdidh Jesús nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Némewáá, det Diosdih túi** jenah joicán, 'Nihat wíih bií déejĩh wã túi yapbipna caá', niij jenah joinít, Dios ã maáh jumapna ĩ jéih waadcán caá. 25 **Camelloboó awí ítbitdidh ã yabac bejihichah nihna, áta buo** tagaá. Pánihat pah, dawá bií dée bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã buona caá, át niijíp wut jĩ.*

26 Páant ã niijíchah joinít, chah wúhi bejna, queétjeh nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán níit, ĩt niijíp wut jĩ.

27 —**Cáacwã ded pah ĩ jenah joyátjĩh jeh ĩ** túi chājĩhna yuhna, Dios pehbhoó ĩ jéih bejcan níit. Diosjeh iiguípna bejnit déedidh ã túi ubna caá. Caanjéh tigaá nihatdidh jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, Jesús queétdidh át niijíp wut jĩ.

28 —Maá, weemdih ma joi jwúhú. Majeéh péeat túut niijná, jwíitboó nihatdidh jwĩ cádahap jĩ, Pedroboó át niijíp wut jĩ.

29-30 —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det wíih** túini doonádidh jepahnit, wã weñat pínahdidh chājat túut niijná, nihat íih bií déedidh cádahnit, páant ĩ chājat jíib búdí táinidih ĩ bíbohbiipna caá. Íih munádidh, ĩ úudwádidh, ĩ mánadidh, ĩ weha mána yaádhidh, ĩ wehdidh, íih wápchidih yah buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ĩ bíbohbiipna caá. Obohjeéhtih, pánih túini jumna yuhna, yeejébut ĩ yapbipna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bícdih ĩ jumbipna caá. 31 **Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit**, dawá cáacwã búdí bií dée bíbohniitji, Dios pehbhoó moh yéejnit ĩ jumbipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ĩ jumbipna caá, Jesús queétdidh át niijíp wut jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdidh ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina ã bohénitdidh át numah aab béjep wut jĩ. Caán tútchina ã numah bejehchah ennit, ã bohénitboó ĩt wúhi bejep wut jĩ. Bitá ĩjeéh péenitbut búdí ĩt úumap wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdidhjeh bitadidh yúupbit numah bejnit, ded pah cáacwã caandih ĩ chājat pínahdidh queétdidh át jwúub naáwáp wut jĩ: 33 **"Jerusalén tútchina aab béjna caá jwĩ chājap. Caanná jwĩ jwíbiát túttimah, weém,**

* 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17 * 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18 * 10:19 Ex 20.15; Dt 5.19 * 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20

* 10:19 Ex 20.12; Dt 5.16 * 10:25 Pr 11.28 * 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

nihat cáacwā úud jeñédih caanjíh moón ĩ teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biíc dih ĩ wāh bípna caá. Pánih wāh nit, judíowā nihcannitboodíh ĩ jwúub wāh yapabipna caá, weemdíh ĩ mao yohat pínah niijná. ³⁴ **Páant ĩ mao yohat túutuchah**, queétboó deoh naóh, mao mácjíh coí jáhanit, weemdíh ĩ pūibipna caá. Páant ĩ chājat túttimah, weemdíh ĩ mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jáóh bípna caá, páant muntih”, ãt niijíp wut jĩ.

Santiago, Juanjíh Jesús dih ĩ úubh joyát

(Mt 20.20-28)

³⁵ Páant Jesús queétdih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjíh Jesús pebhna juibínit, caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiít dih ma chāj wāhúú, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ —**¿Ded pah wā chājat tiguaá yeéb ñi náah?** Jesús queétdih ãt niij úubh joyóp wut jĩ.

³⁷ —Nihat cáacwā ĩ maáh waadná, meém biíc dih jwiít dih but ma chúudat túutú, majeéh maáta jwí jumat pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo bawámant chúudat túutú, wā úudboodíh wáyámant bóo bawámant ma chúudat túutú, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah dih jéihcan yuhna**, páant weemdíh ñi niij úubhna caá. ¿Buu weém yeejép wā yapat pínah dih biíc yoobó yeebbút yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniít? queétdih ãt niij úubh joyóp wut jĩ.*

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwí jéih buujámi nacaá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

—**Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbút yeejép ñi yapbipna caá.** ⁴⁰ **Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna**, wājeéh chúudnit pínah dih wā jéih ñíocan caá. Caandíh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñíonitjeh wā jéihyepmant bóo bawámant, wáyámant bóo bawámant but ĩ chúudbipna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Santiago Juanjíh ĩ úubátjidih joinít, bita ã bohénitboó queétdih ĩt íjip wut jĩ. ⁴² Páant ĩ íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

—**Dios dih jéihcannit maáta boó íih cáacwā dih wutna**, nihat jéihnit dée pah queétdih ípí wēp wutna caá. ⁴³ **Yeébbó páant ñi jumca bojoó.** Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wāhni panihni jumat caá náahap.* ⁴⁴ **Ded nihat dih wutíhna**, bitadilh teo wāhni ã jumna naáh.* ⁴⁵ **Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá.** Pánih jumna, weém nihat cáacwā úud jeñé jumna yuhna, nin baácboó jūóhna, cáacwā weemdíh ĩ teo wāhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadilh wā jūúwáp be. Dawá ĩ yéejat jíib iiguípna bejnit déejidilh túi ubat túut niijná, queétdih wun wāhndih wā jūúwáp be, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ã bohénit biíc dih Jericó tútchiboó ĩt juibínap wut jĩ. Juibínit, ĩ waad yábac bejchah, queétdih dawá ĩt péenap wut jĩ. Páant ĩ yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéej dih dinero úubh chúudna ãt chājav wut jĩ. Caán Timeo ã wūúh wut jĩ.

⁴⁷ Pánih chúudnit, Jesús wā ĩ yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah ãt niij ej jwíhip wut jĩ:

—Jesús, David juima, Dios ã wahni, weemdíh ma jíghah en teo wáacá! ãt niij ejep wut jĩ.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant ã niij ejchah joinít, cáacwā caandíh ĩt jūihñup wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ĩt niijíp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, páant ĩ niij jūihñuchah yuhna, Bartimeoboó chah wēpép ãt ejep wut jĩ.

* 10:38 Lc 12.50 * 10:43 Lc 22.25-26 * 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 * 10:45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

—¡David jũima, Dios ã wahní, weemdíh ma jígah en teo wáacá! ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Bartimeo páant ã niij ezechah joinít, bejna yũhna, chãonít, nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—**Caán ã jũúwú** naáh, ãt niijíp wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñũhũú. Meemdíh ‘Jũúwú’, ã niijná caá, caandíh ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁰ Páant ã niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ãb yoh jéena, ñah ñũhñit, Bartimeo Jesús pebhna ãt bejep wut jĩ.

⁵¹ Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah ãt niij wũbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dedé dée tigaá meemdíh wã chãjbi?** ãt niijíp wut jĩ.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, ãt niij jepahap wut jĩ.

⁵² —**Ma bejeé. Weemdíh ma túi** jenah joyát júib enni ma jumna caá, Bartimeodih ãt niijíp wut jĩ.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo ãt jéih enep wut jĩ, bũca. Pánih ennit, Jesús ã bezechah, Bartimeobut ãjeéh ãt bejep wut jĩ.

11

Jesús wã Jerusalénna ã waadát

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jericó tútchimant bejnit, Jesús ã bohénit bícdih Jerusalén tútchina ãt bejep wut jĩ. Caán tútchidih ã juibíat pínah játih, Betfagé tútchibit, Betania tútchibitbut pehbhit ãt juibínap wut jĩ. Ólivo dah jeé pũjdhíh bóo tútchina wut jĩ. Caánboó juibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tútchina Jesús ãt wahap wut jĩ.

² —**Con pehbhit bóo tútchibitna** ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wũúhdih ñi enbipna caá. Cáacdih duo jwũhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ãb jũúwú. ³ **Bitã ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?’ ã niijíchah, ‘Jwĩ Maáh caandíh ã** ãb jwũhat tútũp be. ã náhatdih chãj péa, ã jwũbabipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ãt bejep wut jĩ. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñũhñi, burro wũúhdih ãt enep wut jĩ. Ennit, caandíh ãt watap wut jĩ. ⁵ Caan pébh en ñũhñit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ãt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niij wũbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ãt jepahap wut jĩ.

—Páant ta tigaá. Ñi ãb bej jwũhũú, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ãt ãb bejep wut jĩ. ⁷ Pánih ãb juibínit, áih jih bóo yégueh chóodih tóo dũgnit, burrodih ãt cáagap wut jĩ. Cáag péanachah, burrodih pũh laabnít, yéguehjeh Jesús ãt chũudũp wut jĩ. Pánih chũudnit, Jesús wã Jerusalén tútchina ãt bejep wut jĩ.

⁸ Dawá cáacwã áih jih bóo yégueh chóodih namáboó ãt jwej waawáp wut jĩ. Bitabut tútchi jwéejdih ã bóodniji táam núonadih ãb jũóhñit, namáboó ãt jwej waawáp wut jĩ. Áih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ã maáh pínah ã jummatdih júutna ãt chãjap wut jĩ. ⁹ Páant Jesús wã ã bezechah, ã waawápmant, ã méimant pénitbut nin pah ãt niij ezechah wut jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wẽi naóh jíh! ¡Hosana, nin Dios ã wahní jwíit judíowãdih teo wáacni pínah ã túi jumna naáh!* ¹⁰ Jwĩ nũo David ã maáh jummatji pah nin jũóhni ã jwũub maáh jumtipna caá. ¡Túina caá ã maáh jummat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná ãt chãjap wut jĩ.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tútchina juibínit, Dioíh mũuná ãt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús nihadidih ãt táoh en jibip wut jĩ. Táoh en péanit, tóo ñah jũúwúchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit bícdih ãwũdih ãt jwũub bejep wut jĩ.

* 11:9 Sal 118.25-26

Jesús higuera nahdih ã wunat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ñonitji Jerusalén tútchina ït jwúub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, nũugúp wunna, higuera túi wawá jumni nahdih yuúp en bojnit, Jesús áih quehedih bididih át bejep wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumuchah, áih quehe át wihcap wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wut jĩ:

—**¡Ma quehcah, cáacwã míih quehedih ï jwúub** jeémpan niít! át niijíp wut jĩ.
Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ït joyóp wut jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioh mũumánt Jesús ã jũih ñũun bácaat
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tútchina ït bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Dioh mũú jóocmant bóo juúhdih ït jwúub waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, bíí dée jíib chãjnitdih Jesús át jũih ñũun bácanap wut jĩ. Dinero túut nũumnít cáacwãih cáagat naanádih, jopwãdih jíib chãjnitih chúdat naanádihbut át ub yoh áacanap wut jĩ. ¹⁶ Pánihna, bíí déedih jíponih ub yabac bejnitdih Jesús át jũih jwúuba bojop wut jĩ.

¹⁷ Pánih jũih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah át niij bohénap wut jĩ:

—**Dios naáwãtdih naóh yapani jon jãtíh nin pah át niij daacáp tajĩ:** ‘ “Wíih mũú nihát baácmant moón weemdíh uúbát pínah mũú caá”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajĩ. * **Obohjeéhtih, cáacwã Diosdih** uúbátdih ï juyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit nũumná caá ñi chãjap. Pánih chãjnit, Dioh mũudíh yéejana, nũumnít ï jumat pínah mũú chãjna caá ñi chãjap, * Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatdih joinít, dawá cáacwã búdí ït joí wúhi bejep wut jĩ. ï joí wúhi bejatdih jéihnit, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut cáacwãboó queétdih cádahnit, Jesúsboodíh ï jwúub péeat pínahdih ït úumup wut jĩ. Jesús Dioh mũudíh páant ã niijíchah joinít, caandíh úumna, nin pah ït míic niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwĩ jéih mao yohbi?” ït niijíp wut jĩ.

¹⁹ Tõo ñáh jũúwúchah, Jesús wã Jerusalén tútchimant ït jwúub bac bejep wut jĩ, páant muntih.

Higuera nah ã wunat
(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih ït enep wut jĩ. Caan náh átát wunah bejep wut jĩ. ²¹ Caan náh ã wunatdih ennit, Jesús ã niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—**¡Bohéní, ma enee!** Higuera nah ma wunat túutni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jĩ.

²² —**Dios ã wēpatdih ñi túi jenah joyoó.** ²³ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Diosdih túi jenah joinít,** ‘Weém wã uúbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih túi jenah joiná, nin jeedíh búdí mājna ñi bejat túutuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. * ²⁴ **Nin pah yeebdíh wã jwúub naóhna caá.** Diosdih uúbhna, ‘Wã uúbát pahjeh tigaá weemdíh ã wãhup’, niij jenah joinít, ñi uúbátdih ñi bíbohípnah caá. ²⁵ **Obohjeéhtih, Diosdih ñi** uúbát pínah jãtíh, yeebdíh bita yeejép ï chãjatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeéboó ñi yéej chãjatdih jwĩ íp jeáboó jumribut ã íj yaibípnah caá. * ²⁶ **Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chãjnitdih ñi íj yaicáh ennit, jwĩ íp jeáboó** jumni bíic yoobó ñi yéej chãjatdih ã íj yaicán niít, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

* 11:17 Is 56.7 * 11:17 Jer 7.11 * 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2 * 11:25 Mt 6.14-15

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wã ãt jwíbinap wut jĩ. Pániñ jwíbinít, Dioñ m̄ú jóocmant bóo jwáhdih ãt táoh enep wut jĩ, páant m̄ntih. Páant Jesús ã táoh enechah, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutajjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhñit bícdih ã pebh jwíbinít, ²⁸ nin pah caandíh ãt niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Deñ wēpatjĩh tibeé jwíin páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ã wut? ãt niijíp wut jĩ.

²⁹ —**Yeebdíh caá wã jwíh** wábh joibíp. Weemdíh ñi táu jepahachah, weembút ñi wábh joyátdih wã jepahbipna caá. ³⁰ ¿**Juan yeebdíh ã daabánachah, déhe tibeé caandíh ãt daabáát tútjip?** yeé ñi jenah joyóchah. ¿Dios ãt wutjican taniít? ¿Cáacwáboó niít caandíh ãt daabáát tútjip? ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ãt míc niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbi? ‘Dios Juandih ãt wutap tají’, jwí niijíchah, ‘Páant ã jamuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij jwíh bípna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát ã jamup jĩ’, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwákeh caandíh ãt daabáát tútjip taga’, jwí niij jepahachah, queét jwiít dih ã jwíh bípna caá”, ãt míc niijíp wut jĩ. Pániñna, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutajjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhñitbut cáacwádih ãt wáwup wut jĩ. ³³ Pániñ wáwupnit, Jesús dih nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—Juandih daabáát tútnidih jwí jéihcan caá, ãt niijíp wut jĩ.

—**Caán láa bácah weemdíh wátnidih** weembút yeebdíh wã naóhcan niít, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

12

Jiwá iguíhadih yeejép teo wáhnit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ã jenah joiní naáwátjĩh cáacwádih ãt niij bohénap wut jĩ: **“Bíic newé jiwá iguíhdih ã momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih chãj péa, caán iguíhdih ã búh chũñat pínah m̄údíhbut ã chãjap be.** Pániñ chãj péa, jap bóo m̄údíhbut ã chãjap be, caán iguíh wáapdih ã en dawát pínah niijná. Caandíh chãj péa, bitadilh en dawát tútnit, caán bíh baácboó jib jwáhdih ã bejep be.* ² **Túttimah,** iguíh ei láa caandíh teo wáhnidih áih iguíh wáapna ã wah bojop yuh be, áih iguíh jíib dih ã wábat pínah niijná. ³ **Obohjeéhtih, caanná ã** jwíbinachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, ã maáhdih jíib wahcanjeh, ã p̄i ñun yóh jwáuba bojop be. ⁴ **Túttimah,** iguíha mínah bíh caandíh teo wáhnidih ã jwáub wahap yuh be, páant m̄ntih. Obohjeéhtih, ã jwíbinachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih ã dúuc mawap be. ⁵ **Páant ã chãjat túttimah,** bíhdih ã wah bojochah, wápchih en daonít caandíh ã mao yohop be. Dawá bitadilhbut ã wahachah, biquínadh mao yohnit, bitadilh ã yeejép chãjap be.

⁶ **“Caán iguíha mínahdih ã wáuh,** búdí ã oinijeh ã júhdap be. Pániñna, ã wáuh ã oinidih ã wahap be, búca. Pániñ wáhnit, nin pah ã niij jenah joyóp yuh be: ‘Wá wáuhboodíh ã táu chãjbipna caá’, ã niijíp be. ⁷ **Obohjeéhtih, wápchih en daonítboó queétjeh nin pah ã míc niij wéhenap be:** ‘Nin wápchih mínah wáuh caá. Caandíh jwí mao yoh jíih, behe ã wánat túttimah, nin jwíh wáap ã jamat pínah niijná’, queétjeh ã míc niijíp yuh be. ⁸ **Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchih jwéjboó** áih bácahdih ã yohop be.

⁹ **“¿Wápchih mínah jwáub** jwíbinít, ded pah tigaá caán wápchidih en daonít dih ã chãjbi? Nin pah queétdih ã chãjbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ã en dawát tútnit caá. ¹⁰⁻¹¹ **¿Dios naáwát dih naóh yapani ã daacátjidih yeé ñi bohécannit jíi? Nin pah ãt niij daacáp tají:**

* 12:1 Is 5.1-2

'Muú teonit túini jee dáhnadih ñíonit, ñ náahcanni dahdih ñ yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ñ yohni dahdihjeh tigaá Dios ñ ñíwip. Caandíh ñíonit, áih muú pánihnidih chájna, choójboó caan dáhdih ñ jwíih jwejep be, caán muúdíh túi jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ñ wahni pínah Cristo tigaá. Páant ñ chájachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wéina caá', ñt niij daacáp tají", (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih ñt niijp wut jí.

¹² Páant ñ niijíchah joinít, sacerdotewá ñ maáta, Moisés ñ wutattjidih bohénit, jwiít judíowá jwí maáta bíicdih nin pah ñt niij jenah joyóp wut jí: "Jesús iguíhadih en daonít naáwátjih jwiítdíh júihna caá ñ chájap", ñt niijp wut jí. Páant niij jenah joinít, Jesúsdiñ ñt tewíhip wut yuh jí. Obohjeéhtih, cáacwádhíh úumnit, caandíh teocanjeh, ñt bejep wut jí.

Romano maáta ñ úúbat túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejnitji fariseowá ñ maátaboó biquína ñjeéh moondíh Herodesjeéh moondíh-but, Jesús pebhna wahna, caandíh ñt úúbh joyát túutur wut jí, Jesús mácah ñ jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna jwíbínit, queét yeenitboó caandíh nin pah ñt niij úúbh joyóp wut yuh jí:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítdíh ñ chájat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwá ñ niijíchah, maáta ñ jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úúbh joyátdíh ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ñ maáh César ñ úúbat túutni núodih caandíh jwí wáhhuchah, ñ túi níft? ñt niijp wut jí.

¹⁵ Páant ñ niij úúbh joyóchah, ñ yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih ñt niij jepahap wut jí:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? Ñi bíbohni dinero júdu dih weemdíh ñi wáhhú, wá en jwúhat pínah niijná, ñt niijp wut jí.

¹⁶ Páant ñ niijíchah joinít, caandíh bíic júdu ñt wáhhur wut jí. Páant ñ wáhhuchah, caán júdu dih ennit,

—¿Nin júduboó deíh móot, deíh wútt tigaá ñ jum? queétdih ñt niijp wut jí.

—Cesaríh móot, áih wúttbut ñ jumna caá, ñt niij jepahap wut jí.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ñ jumuchah, caandíh wáhhuchah caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ñ jumuchah, Diosboodíh ñi wáhhú, Jesús queétdih ñt niijp wut jí.

Páant ñ niij jepahachah, ñt joí wáhi bejep wut jí.

Cáacwá ñ jwúub boo pud júúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ñ jepahat túttimah, biquína saduceowá jwúh Jesús pebh ñt jwíbínap wut jí. Queét saduceowá "Cáacwá wánná, ñ jwúub boo pud júúhcan níft", niijnít ñ jumur jí.* ¹⁹ Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdiñ ñt niijp wut jí:

—Bohéní, nin pah Moisésji ñt niij bohénap tají: 'Weép jeñé weh wihcanjeh ñ wunuchah, ñ úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat náahap. Pánihna, ñ úudboó áa wih jwúhcani ñ jumuchah, éemp wánnihdih ñ bíboho naáh, ñ úud jeñé báadhda weh pah ñ weh jummat pínah niijná', Moisésji ñt niij daacáp tají.* ²⁰ Bíic weh sietewá ñ jumur be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ñ wunur be. ²¹ Ñ úudboó weép jeñé áajidih ñ jwúub áa jumur yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ñ wunur be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ñ wunur be. ²² Páant míicjeh queét nihat ñ búud beedép be. Páant mi weha mána ñ wun beedát túttimah, ñ áajibut mi wunur be. ²³ Pánihna, queét

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5

nihat siete ï áaji, nihat ï jwúub boo pud jüúwúchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdiñ ït niij úúbh joyóp wut jï.

²⁴ Páant ï niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wut jï:

—**Dios naáwátdih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan**, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wunnitji ï jwúub boo pud jüúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ï jumbipna caá. ²⁶ **Obohjeéhtih**, wunnitji ï boo pud jüúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át niij daacáp tajï: ‘Dios nin pah weemdih ã niijíp jï: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ï Maáh caá”, ã niijíp jï, Moisés át niij daacáp tajï.* ²⁷ **Í wunat túttimah yuhna**, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wut jï. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidih joinít, báadhnit ï jumatdih jwï jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjenh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ï jwúub boo pud jüúhcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át niijíp wut jï.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wā pebh juibínit, ï míc wéhenachah, át joyóp wut jï. Jesús ã túi jepahachah joinít, nin pah caandih át niijíp wut jï:

—¿Dios jwiútdih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át niijíp wut jï.

²⁹ —**Nin wutat caá chah ã jumup**: ‘Yeéb judíowā nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, bícjeh tigaá ã jumup. ³⁰ **Páant ã jumuchah**, chah jenah joí, túi jepahnit, wēnit, caandih búdí ñi oyoó’, Moisés át niij daacáp tajï.* ³¹ **Caán wutat nump**, nin bífh wutat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, át niij daacáp tajï.* **Caán chéne** wutatna nihat bífh wutatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandih át niijíp wut jï.

³² —Páant tigaá Bohéní. Yoobópdih tigaá ma niijíp. Dios bícjeh tigaá báadhni. Bífh wihcan caá.* ³³ Páant ã jumuchah, caandih chah jenah joí, túi jepahnit, wēnit, oyat caá jwiútdih náahap. Jwï míc oyat pahjenh bitadihbut oyat caá náahap. Nuúúpdih mao cáonit, Diosdih jwï weñechah, ã túina caá. Páant ã túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwādhbut jwï oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tigaá, Jesúsdiñ át niijíp wut jï.*

³⁴ —**Dios ma maáh ã jumat pínah bainí caá meemdih ã judhdup**, Moisés ã wutatjidih bohénidih Jesús át niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah joí úumnit, bita ït úúbh joicáp wut jï.*

¿Cristo déhe ã juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh muúdh waadnit, Jesús nin pah át niij bohénap wut jï:

—**Dios ã wahní pínah Cristo David juima** ã jumbipna caá’, Moisésji ã wutatdih bohénit ï niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá ï chāj? ³⁶ **Davidjijeh Túini Espíritu** ã wutuchah, nin pah át niij daacáp tajï:

‘Diosboó wā Maáhdih nin pah ã niijná caá: “Wā jéihyepmant bóo buwámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jühnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niij daacáp tajï. *(Sal 110.1)*

³⁷ **Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wut jï.** Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David juima át jumji? Jesús queétdih át niij úúbh joyóp wut jï.

Páant ã niij bohénachah, dawá caandih ït túi wēi joyóp wut jï.

Moisés ã wutatjidih bohénit ï túicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niij péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wut jï: **“Moisés ã wutatjidih bohénit ï yéej chājatdih ñi túi eneé.** Páant queét ï chājat pah ñi chājca

* 12:26 Ex 3.6 * 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35 * 12:33 Os 6.6 * 12:34 Lc 10.25-28

bojoó. Queét maátini yégueh túini chóo duonít, cáacwã ï enepdih ïpí táoh jib bejna caá. Bií dée jíib chãjapboó bita queétdih túi wëi jwãáh uúbátdih ïpí náahna caá. ³⁹ **Jwiít judíowã jwí bohéat m**uudíh waawápboó ïpí chúudna caá, nihat queétdih ï túi wëi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waawápboó míicjeh chúudna, ïpí wëina caá. ⁴⁰ **Obohjeéhtih, queét éemp w**unnit yaádíh muunádih ïpí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwã ï enepdih Diosdih maatápdih ïpí uúbhna caá, queétdih ï wëi enat pínah niijná. Páant ï chãjat jíib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jï.

*Éemp wunnih Diosdih mi wúhat
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Judíowã ï wúhni dinero ámohat paih pebh Jesús át chúudap wut jï. Pánih chúudna, cáacwã caan páihdih dinero ï yacachah, át enep wut jï. Caán dinero Dioíh muudíh ï ámohochah, ï jíib chãjat pínah át jumap wut jï. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ït yacap wut jï. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejíh ï chãjnijidih mit yacap wut jï. Caán júduna nump bainí jíib jumni át jumap wut jï. ⁴³ Caán júdnadih mi yacachah ennit, ã bohénitdih ã pebhna jüúwát túutnit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jï:

—**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nint éemp w**unnih moh yéejnihboó bita nihat ï wúhat chah mi wúhap be. ⁴⁴ **Bitá dawá bií dée bíbohnit, búdí ï wúhuchah yuhna,** queétdih páantjeh búdí ï bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jíib chãjat déejibitdih mi wúh beedánap be, át niijíp wut jï.

13

*Dioíh muudíh bita ï yohat pínah
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Páant niij péanit, Dioíh muumánt ï bac bejchah, biíc ã bohéni nin pah át niijíp wut jï:

—¡Bohéni, ma eneeé! Nin muú búdí jee dáhnajíh ï chãjni ¿túini muú nihcan niít? át niijíp wut jï.

² —**Túttimah,** jwiít judíowádih eníhcannit juinít, nin jwí enni búdí muú, nin jee dáhnadibut, ï yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh bíih dahjih lajni ã wihcan niít, Jesús caandíh át niijíp wut jï.

*Péeni yeó jáap játih ded pah ã yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Túttimah, Jesús wã Olivo jeená púuh laab béjnit, Dioíh muú ã túi jígohopboó ït juibínap wut jï. Caanná juibínit, Jesús yuúrbít ã chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjíh ã pebh juibínit, nin pah caandíh ït niijíp wut jï:

⁴ —Ma naáwá jwiítidih. ¿Débólíh tigaá meém ma niiját pah ã yapbi? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ã jwíh yapachah, jwí enbi? ït niij uúbh joyóp wut jï.

⁵ —**Yeéb ñi túi** chãja chaáh. Bitá ï yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶ **‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ï jüóh**bipna caá. Páant ï yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nuumnít, páant niijnítboodíh dawá ï péebipna caá.

⁷ **“Pebhbit jumnit ï míic mawatdih, yuúp jumnit ï míic mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. ⁸ Caán láa biíc baác**dih moón bíih baác**dih moonjíh ï míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí** míic mawat ã jum**bipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ã jum**bipna caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baác**dih moón chah yeejép ï yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.**

⁹ “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chãja chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih ï wãhuchah, jwiít judíowã jwí míic wáacat muúboó ï pũibipna caá. Páant ï chãjachah, wíihwã ñi jumat jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bitá yeebdíh ï naóh yacbiipna caá, ï peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnit, wíih túini doonádih queétdih ñi naóhbiipna caá. ¹⁰ Péeni yeó jáap játih túini doonádih nihat baácdih moondíh naóh bohéat caá náahap. ¹¹ Yeebdíh peéh chãjat túutni pebhna ï ub bejchah, ‘¿Caandíh ded pah wã naóhbi?’ ñi niíj jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Páant ã niijátidih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjijeh ñi niijcán niít.* ¹² Caán láa bíic ã úuddih, bíihboó ã úud jeñédih mao yohat túutna, ï wũhbipna caá. ï íp ã wehdih, ï wehboó ï mánadihbut mao yohat túutna, ï wũhbipna caá. ¹³ Pánihna, wíihwã ñi jumat jíib nihat yeebdíh ï eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wã túi ubbipna caá.*

¹⁴ “Bitá ï pãpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnít, cáacwã caánboodíh weñaat túutna, caán muú ã túyatdih ï yéjanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwã ï úubát muú ã jumuchah, caán pãpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.* Caán ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjíh yeejép ï pãpni ã jumuchah ennit, Judea baáboó jumnit, jeéboó ï jweí pũuh laab béje naáh. ¹⁵ Caán láa cáacwã tubit yeejép ï yapachah, waícanjeh ï jweí ñáo pũuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnít, áih bíí déedih ubdih waadcanjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁶ Wápchiboó jumni áih yéguehnadih ubdih ã jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷ Caán láa wudu jumnit yaádh, ï wehdih túuhnitbut ï jweyéchah, queét yaádhidih chah ã buobipna caá. ¹⁸ Nin pah Diosdih ñi niíj úubú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandíh ñi niijí. ¹⁹ Caán yeó jáapnadih cáacwã tubit yeejép ï yapbiipna caá. Nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, cáacwã yeejép ï yapna yuhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ï yapbiipna caá. Páant yeejép ï yapat túttimah, ï jwúub yeejép yapcan niít.* ²⁰ Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jweí jwũhbipna caá, ã ñíonitboó ï jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta buujácan tagaá.

²¹ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi enee. Ninjíh caá Cristo ã jumup’, ï niijíchah, ‘Conjíh caá Cristo ã jumup’, bitabut ï niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²² Caán láa dawá yeenit ï jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niíj yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niíj yeenitbut ï jumbipna caá. Cáacwã ï en wáhi bejat pínah niijná, úum náah jumnidih ï chãj jũutbiipna caá. Páant ï chãjatdih ennit, Dios ã ñíonitboó ï yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ï péeat pínahdih ï náahbiipna caá. ²³ Páant ã yapat pínah játih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chãja chaáh”, Jesús át niijíp wut jí.

*Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúub dei jũúwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)*

²⁴ “Caán láa cáacwã yeejép ï yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niít.* ²⁵ Pánih túut nuumná, jeá ã méménachah, cúiwã ï yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbiipna caá. Búdí wēpatjij, túi yeh iigní wã jwúub dei jũúwúchah, nihat cáacwã weemdíh ï enbipna caá.*

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13:13 Mt 10.22 * 13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11 * 13:16 Lc 17.31 * 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14 * 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 * 13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * 13:26 Dn 7.13; Ap 1.7

²⁷ **Pánih dei** jũóhna, wíih ángelwādh nin baácboó wā wahbipna caá, nihat pehbboó wā ñíonitdih ĩ ub wáacat pínah niijná.

²⁸ **“Higuera nah ded pah ā jumatdih** ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā jũúwátdih ñi jéihna caá. ²⁹ **Páant ā jumat pah,** nihat wā niijátji ā yapachah enna, wā jwúub dei jũúwát pínah bahni ā judhdatdihbut ñi jéihbipna caá. ³⁰ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán láa moón ĩ wunat** pínah játih, wā niijátji pah biíc yoobó ā yapbipna caá. ³¹ **Nin baác, jeábut** ā buudúchah yuhna, wā naáwátboó ā buudcán niít. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.

³² **“Obohjeéhtih, wā jwúub** dei jũóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ĩ jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íip Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.*

³³ **“Pánihna, yeebbút** caán yeó jáapdh jéihcannit jumna, weemdíh túi páinit jumat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi úubú. ³⁴ **Ded pah páinit ñi jumat** pínahdih nin naáwátjéh wā bohéipna caá: Muú mínah yuúp ā jib bej jwuhah pahjeh tigaá. Á bejat pínah játih, ā pehb moondíh áih muudíh ā túi en dawát túutap be. Biquínadh ā tewatdih ā jwejep be. Jēcdih wapniboodíh ā jwúub jũúwát pínahdih ā túi pánat túutap be.*

³⁵ **Yeebbút** ñi túi jenah jói páñaá. Muú mínah ā jwúub jũúwúchah, queét ĩ jéihcat pah, weém ñi Maáh wā jwúub dei jũóhni pínah yeó jáapdh yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wāta dei juyúp tagaá. ³⁶ **Páant wā jwúub** dei jũúwát pínahdih jéihcan, wā wutatdih páantjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, báadhajeh wā jwúub dei juyúchah, ñonit pah ñi jumcan niít. ³⁷ **Pánihna, yeebdíh wā niiját pah mantih,** nihatdihbut naóhna caá wā chājap: ¡Jáanit pah, túi teo páinit ñi jumúú!” Jesús queétdih át niijíp wut jī.

14

Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih Jesúsdi ĩ mawíhat (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Oveja wũúhdih jwí jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní,* chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna át jumap wut jī. Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesúsdi mawíhna, caandíh ĩt tewat túutíhip wut jī. Cáacwā ĩ encah, caandíh ĩ tewat pínah niijná, nin pah ĩt míic niíj wéhenap wut jī:

² —Pascua yeó jáapnadh, dawá cáacwā ĩ jumuchah, Jesúsdi jwí tewat túutuchah, nihat tubit ĩta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiítdih ĩta míic mao tagaá. Pánihna, cáacwā ĩ encah, jwí tewat túutap, ĩt niijíp wut jī.

Yad wili chej jumniíh Jesúsdi mi puhwat (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tútchiboó ĩ míic wéheat pónih, Jesúsdi wā Betania tútchiboó bácah moópniji Simóníh muuná jeémpna ĩt chājap wut jī. Páant ĩ jeémát pónih, biíc yad wili túi chej jumni quiítdih mit ub waád juibínah wut jī. Caán alabastro jeejéh ĩ chājni quiít díitna nardo ĩ niijní chej jumni yíi át jumap wut jī. Caán yíi búdí jíib jumni át jumap wut jī. Pánihna, caán quiít yapatdih dajnit, Jesúsdi wao dáhdih mit puhwap wut jī.* ⁴ Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jumnit ĩt íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah ĩt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumnidih páant mi puh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chāj wáhna, áta túi tagaá. Pánih jíib chājna, biíc jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíibdh moh yéejnitdih mita jéih wáh tagaá, ĩt niijíp wut jī. Páant niijnít, queét caántdih ĩt jũihñup wut jī.

⁶ Páant ĩ niíj jũihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át niíj naáwáp wut jī:

* 13:32 Mt 24.36 * 13:34 Lc 12.36-38 * 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 * 14:3 Lc 7.37-38

—Páant caántdih ñi niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi túi chājna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ñi jumnipna caá. Débólíh ñi teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwuhbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wunniíh bácahjidih jwípi puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjih puohna, ñi yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu mi chājatjidihbut ñi naóhbiipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, caántdih dawá ñi náhnibipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdi eníhcannitdih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdi eníhcannit sacerdotewā ñi maátadih ã duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wut jī. ¹¹ Caandíh joinít, maáta ñi weñep wut jī. Pánih wéinit,

—Meemdíh dinero jwí wuhbipna caá, queét Judasdi ñi niijíp wut jī. Pánihna, Jesúsdi eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jī.

Jesús ã bohénit bícdih ã pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ñi níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Ded muudíh tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwí chājbi? Jesúsdi ñi niijíp wut jī.

¹³ Páant ñi niijíchah, Jesús chénewā ã bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jī:

—**Jerusalén** tútchina ñi bejeé. Caanná ñi juibínachah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ã jwááhbiipna caá. Caandíh péenit, ded muudíh ã waadáchah, yeebbút ñi pée waadá.

¹⁴ **Waadní, caán muu** mínahdih nin pah ñi níj wúbh joyoó: “¿Dedboo tigaá wā bohénit bícdih Pascua jeémát dih wā numah jeémát pínah tólih ã jum?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí muu mínahdih. ¹⁵ **Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum** beední búdí chah bóo tólihdih ã júutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chājaá, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ñi bejep wut jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ã niijátji bíc yoobó ñi jwááap wut jī. Queétdih ã júutni tólihdih waadni, Pascua jeémát pínahdih ñi chājap wut jī. Nihat chāj péenit, Jesús ã páñapboó ñi jwúub bejep wut jī. ¹⁷ Tóo ñáh juúwúchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ã bohénit bícdih caán chah bóo tólihna waad juibínit, Pascua jeémát dih queétdih át numah jeémép wut jī.

¹⁸ Páant ñi jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—**Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó** wáini pínah ñi cátiñ ã jumna caá. Caánboó wájeéh jeémpni caá, át niijíp wut jī.*

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdi ñi níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Weém nihcan níit? ñi niijíp wut jī.

²⁰ —**Bíic ñijeéh jumni**, pandih weém bícdih neéh jeémpni caá.* ²¹ **Páant yeejép wā yapat pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém, nihat cáacwā** úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta túi tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jī.

²² ã bac bejat túttimah, queét páantjeh ñi jeéméchah, Jesús pandih ubnit, **“Nin jeémát ma wúhat túina caá, Paá”**, Diosdi níj péenit, ã bohénitdih át daj wuhup wut jī.

* 14:7 Dt 15.11 * 14:18 Sal 41.9 * 14:20 Sal 41.9

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, át niijíp wut jĩ.

²³ Túttimah, jiwá iguúh mac jumni babhbat dahdih ubnit, “Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá”, niij péanit, queétdih át wūhup wut jĩ. Páant ā wūhachah, queét nihat it babhbat wut jĩ. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

²⁴ —Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdíh wā wūhat pah, wíih meépdih yohnit, wā wun wūhbirna caá, dawá cáacwā Dios bíicdih ī túi jummat pínah niijná.* ²⁵ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguúh maddih wā jwúub babhcan níit. Túttimah, Dios maáh ā jumupboó wā jwúub babhbirna caá, át niijíp wut jĩ.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih it wēi ewep wut jĩ. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús át numah bejep wut jĩ.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbirna caá. Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: “Ovejawádh en daonídih wā maobirna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jweí peét bejbirna nacaá”, Dios ā niijná caá, naóh yapani át niij daacáp tajĩ.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ī mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibirna caá, át niijíp wut jĩ.*

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah át niijíp wut yuh jĩ:

—Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan níit, át niijíp wut jĩ.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Būu cheijeh mujbai chéne ā ewat pínah játih bíic peihcanni láa ‘¡Caandíh wā jéihcan caá!’ ma niij yeebirna caá, Jesús Pedrodih át niijíp wut jĩ.

³¹ —Majeéh weemdíhbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán níit, Pedro Jesúsdi chah át jwúub niijíp wut yuh jĩ.

Queét nihatbut bíic yoobó it niijíp wut jĩ.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ā úbát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ī niijní pácahi jumupna Jesús wā it juibínap wut jĩ.

—Diosdih wā úbát pónih, ninjĩh ñi chúud páñaá, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³³ Páant niij péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cáacwádh ā wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, át jígah jwíihip wut jĩ.

³⁴ —Tubít jígahnit, wunni pah caá wā jumup. Pánihna, yeebbút ũocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, ³⁶ “Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ¡Weemdíh ma wunat túutca bojoó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbirna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant niij úbh péanit, bíic peihcannit ā bohénit ī páñapboó Jesús át jwúub bejep wut jĩ. Páant ā jwúub juibí enechah, ũona it chājap wut jĩ.

—¿Ma ũo níit, Simón? ¿Bíic horabitjeh ũocanjeh, ma noón páicannit beé? ³⁸ Túi jáanit, yeebdíh Diosdih úbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátdih yap yohat túut niijná. Túi chājihna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih būjácán níit, Jesús át niijíp wut jĩ.

* 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 * 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

³⁹ Páant queétdih níj péa, jwúub bejnit, ã jwíh uúbátji pahjeh muntih bíc yoobó ãt jwúub uúbáp wut jĩ. ⁴⁰ Pánih uúbh péa, bíc peihcannit páinit pebhboó ã jwúub juibínachah, jwúub ñona it chājap wut jĩ. Tubit quíib chei jumachah, it jwúub úwup wut jĩ. Jesús queétdih ã wucuchah, tícna, caandíh it jéih jepahcap wut jĩ. Túttimah, jwúub uúbúdid bejniji, páinit pebhboó Jesús ãt jwúub juibínap wut jĩ. ⁴¹ Bíc peihcanni láa uúbhnit, páinit pebhboó ãt jwúub juibínap wut jĩ.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níft ñi chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juná caá it chājap. ⁴² Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã juná caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Jesúsdi h eníhcannit caandíh it tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas ãt juibínap wut jĩ. Judasjeéh dawá it juibínap wut jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbut it bíbohop wut jĩ. Sacerdotewá it maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóhnitbut queétdih it wahap wut jĩ, Jesúsdi h teonit, it pebhna it ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh it bejat pínah játih, Judas ájeéh bejnit pínahdih nin pah átát níj jéihya naáwáp wut jĩ: “Púo tíbdih nomnit, wá uúbhndih ñi teweép. Teonit, ñi cātíh ñi ub bejeé, ã jweicát pínah niijná”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wá pebhna juibínit, Judas Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ.

—¿Ma jum, Bohení? níj uúbhnit, Jesúsdi h púo tíbdih ãt nomop wut jĩ. ⁴⁶ Páant Judas ã uúbúchah ennit, Jesúsdi h tewedih juóhnit caandíh it tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pebhbit ñuhni Jesús ã bohéniboó íibat naadíh jwáat wái ubnit, sacerdotewá it maáhdih teo wühniíh moli chóodih ãt dúuc bóod yohop wut jĩ. ⁴⁸ Caandíh tewedih juibínitdih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íibat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdíh tewedih ñi juóhnit beé? ⁴⁹ Yeó jáap jumat pah Dioíh muúboó ñijeéh wá jumachah yuhna, weemdíh ñi teocap be.* **Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji pahjeh b** weemdíh ã yapa naáh, ãt niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdi h teonit, it ub bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant it teo bejchah enna, ni hat ã bohénit caandíh it éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíh ñajapdih bóo chóojíhjih míc bainit, Jesús wá it bejat túttimah wá ñuún péenap jĩ. Páant wá ñuún péenachah ennit, Jesúsdi h teonitboó weemdíhbut it tewep yuh jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant it tewe chah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wilcannijeh wá ñáo jwei béjep jĩ.

Judíowá it maáta Jesúsdi h uúbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdi h ub bejnit, sacerdotewá it maáih muúná it ub waad béjep wut jĩ. Áih muúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewá it maáta, jwiít judíowādih waóhnit, Moisés ã wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdi h naóh yacat túut niijná, queé it ni hat it míc wáacap wut jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi h yuúrpjeh ãt ñuún péenap wut jĩ. Pánih ñuún péenit, sacerdotewá it maáih muú wáihyat júduboojéh ãt waad juibínap wut jĩ. Pánih waad juibínit, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit bícdih, ãt méé chúudup wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewá it maáta, ni hat bita maáta bícdih wáac juibínit, “Jesús yeejép chājna beé”, niijnítidih bidna it chājap wut jĩ. Jesúsdi h peéh mawíhna, chénewá bíc yoobó naóhnitdih bidna itih chājap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, it bid juicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá ni h yáanit, mácah míc it naáwáp wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñuhnit, nin pah it níj yee naáwáp wut jĩ:

* 14:49 Lc 19.47; 21.37

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwĩ joyóp be: ‘Nin Dioíh m̄úú cáacwã ĩ chãjniidih wã yéeja beedábipna caá. Biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap m̄úú, cáacwã ĩ chãjca naáh m̄úúdíh wã chãjbipna caá’, ã niijíp be, ĩt niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míic ĩt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã ĩ maáh cáacwã cātíh ñah ñuhnit,
—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chãj, meemdíh páant ĩ niij naóh yacachah? Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewã ĩ maáh

—¿Meém Dios ã wahni niít? ¿Dios, jwĩ wēini, ã wūúh niít? Jesúsdi h át jwúub niijíp wut jĩ.

⁶² —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém ni hat cáacwã úud jeñé Chah Wēpni ã jéihyepmant bóo b̄wámant chúudnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihnajih wã jwúub dei jūúwúchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wut jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ĩ maáh búdí át íjip wut jĩ. Ā íj at júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Páni h yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóh nit pínah jwíta bid? ⁶⁴ ‘Weém caá Dios wūúh’, Jesúsje h ã niijíchah, yeéb ni hat ñi joiná be. ¿Yeébboó ded pah tigaá caandíh ñi niij jenah joí? ájeéh jumnitdih át niijíp wut jĩ.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét ni hat ĩt niijíp wut jĩ.*

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesúsdi h ĩt coí jáha jwíhip wut jĩ. Coí jáhanit, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wūúh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ.

Túttimah, Dioíh m̄úúdíh wapnit soldadowādih ĩ wūhuchah, queébtut Jesúsdi h ĩt p̄ñup wut jĩ.

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ĩ chãjat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ã méé chúuduchah, sacerdotewã ĩ maáhdih teo wūhni h mit jubínap wut jĩ. ⁶⁷ Jubínit, Pedro tuu cúutdih ã méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni ni hcan niít? mit niij wúbh joyóp wut jĩ.

⁶⁸ —Íjeéh péeni ni hcan caá. Caán ma niijní Jesúsdi h wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tígaa ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wut jĩ.

Páant niijnítje h, tuu cúut jwéejdih chúudni ji bejnit, jęcna át jwei bėj ñuhup wut jĩ.

⁶⁹ Páant caánboó ã ñuhuchah, teo wūhni h Pedrodi h mit jwúub enep wut jĩ. Páni h ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwúub niijíp wut jĩ:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jĩ.

⁷⁰ —Ni hcan caá. Weém ájeéh péeni ni hcan caá, Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

Túttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baác di h moón míicje h caá. Meembút Galilea baác di h bóo ma jumna caá. Páni hna, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodi h ĩt niijíp wut jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni ni hcan caá. Tái yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ¡Ñi niijní newé di h wã jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wã naóhca h, Dios weemdíh ã peéh chãja naáh! Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

⁷² Páant ã niijátjeéhje h, mujbai át jwúub ewep wut jĩ. Páant ã jwúub ewechah joinít, “Mujbai chéneji ã ewat pínah játih ‘Caandíh wã jéihcan caá’, meém biíc peihcanni láa ma

* 14:58 Jn 2.19 * 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

niijbípna caá”, Jesús ã niijátjidih Pedro ãt náhninap wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí ãt juñúp wut jĩ.

15

Maáh Pilato Jesúsdiã ã úbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Baáb jénechah, sacerdotewã ã maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutajjidih bohénit, bita maátabut ãt míic wáac juibínap wut jĩ. Pánih míic wáac juibínit, Jesúsdiã ded pah ã chãjat pínahdih ãt míic wéhenap wut jĩ. Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdiã ãt chéwat túutap wut jĩ. ã chéu péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ãt ãb bejat túutap wut jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh wutni ãt jumap wut jĩ. ² Páant ã ãb juibínachah ennit, Pilato Jesúsdiã nin pah ãt níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yoobópdiã judíowã ã maáh níit? ãt niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús ãt níj jepahap wut jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã ã maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdiã yeejép ãt naóh yacap wut jĩ.

⁴ Páant ã naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdiã ãt niijíp wut jĩ:

—¿Páant meemdíh ã naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níit? ãt niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús ãt jwúub jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí ãt wáhi bejep wut jĩ.

Jesúsdiã ã mao yohat túutat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãdih ã maáh jumatdih íjnit, biquína judíowã Romanowãdih ãt míic mawap wut jĩ. Pánih míic maona, cáacwãdih ãt mao yohop wut jĩ. Páant ã mawachah, ã teonitji nemat muúboó dawá ãt jumap wut jĩ. Barrabás wut jumnibut ãt jeeh nemat muúboó ãt jumap wut jĩ. Pascua jumap pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwã ã bacaat túutnidih ãpí bacanap wut jĩ. ⁸ Pánihna, cáacwã Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ã bacaat pínahdih ãt úbúp wut jĩ.

⁹ Páant ã úbúchah joinít, Pilato queétdih nin pah ãt níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ã maáhdih wã baca wúh jíh? ¿Caandíh níit ã náahap? ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Dawá cáacwã Jesúsdiã ã weñechah, sacerdotewã ã maátaboó caandíh túbit íjna, ãt mawat túutap wut jĩ. Pánihna, queét Jesúsdiã ã íjcatdih jéihnit, cáacwã ã weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant ãt úbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwã Jesúsdiã ã náahachah yuhna, sacerdotewã ã maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdih ãt jepahat túutap wut jĩ.

Páant ã jac wutachah joinítji,

—¿Barrabásdih caá jwĩ náahap! ¿Caandíh jwiítidih ma baca wúhú! Pilatodih cáacwã ãt níj jepahap wut jĩ.

¹² —¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ãt niijndih dedé tigaá wã chãjbi? Pilato ãt niijíp wut jĩ.

¹³ —¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túutú! ãt níj ñaacáp wut jĩ.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã yéejatji, páant ãt niijíchah? Pilato ãt níj úbh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ãt jwúub níj ñaacáp wut jĩ.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túutú! ãt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Pánihna, cáacwã caandíh ã íjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdih queétdih ãt baca wúhup wut jĩ. Pánih bacanit, soldadowãdih momo jiwí chóo coóh jumni tópnajíh Jesúsboodíh ãt puñat túutap wut jĩ. Pánih puñat túutnit, Pilato caandíh ãt ãb bejat túutap wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ã mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ã ub bejat túutuchah joinít, Pilatoíh muú díitna Jesúsdiñh ãt ub waad béjep wut jĩ. Páñih ub waad béjnit, caanjĩh wapnit soldadowã ãt míic wáacap wut jĩ. ¹⁷ Páñih míic wáacnit, Jesúsdiñh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ã dawat pah jíghoni dũni chóodih caandĩh ãt yacap wut jĩ. Maáh ã dawat júdu pah chãjnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsdiñh wao dáhdih ãt yacap wut jĩ. ¹⁸ Maáhdih ípĩ chãjat pah Jesúsdiñh nin pah ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Ma túi jumúú! ¡Meém caá judíowã ã maáh! ãt niij deoh naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Páñih deoh naóhñit, máa doóbhjĩh áih wao dáhdih maonit, ãt coí jáhanap wut jĩ. Páñih mao coí jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ãt bóodicha caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁰ Páant niij deoh naóh péanit, dũni chóodih too dugnit, áih yégueh chóodihjeh ãt jwáub yacap wut jĩ. Páñih yacnit, ãt ub bac bejep wut jĩ, cruzboó péoh dodhñit, ã mao yohat túut niijná. Páñih ub bejna, áih cruzdih bewat túutnit, ã mao yohat pínah jeéboó caandĩh ãt ub bejep wut jĩ.

Jesúsdiñh cruzboó péoh dodhñit, ã mawat
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ ã mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih ãt jwááap wut jĩ. Simón Jerusalén tútchiboó juibína ãt chãjap wut jĩ. Caán Simón ã wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojĩh ã jumna caá.* Páñihna, queét ã íp Simóndih jwááhñit, soldadowã caandĩh Jesúsdiñh cruzdih ãt bewat túut wut jĩ.

²² Páñih bejnit, Gólgota wut jumapna ãt juibínap wut jĩ. “Gólgota” niijná, “Wao lidíp jeé”, niijná ãt chãjap wut jĩ. ²³ Páñih caanná juibínit, mirra wut jumni macjĩh widnit, ã ub bejni jiwá iguñh macdih Jesúsdiñh ãt tóihyop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús ãt babhcap wut jĩ. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdiñh ãt péoh dodhdop wut jĩ. Páñih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deñh tigaá ã jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjĩh soldadowã ãt yoh tíhwip wut jĩ.*

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ã jumuchah, Jesúsdiñh cruzboó ãt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁶ ã yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah ãt niij daác búudhdop wut jĩ. “JUDÍOWã ã MAÁH”, caán naandĩh ãt niij daacáp wut jĩ. ²⁷ Chénewã ñumnítdihbut bíih cruznadih Jesús pebh ãt péoh dodhdop wut jĩ. Bíicdih ã jéihyepmant bóo búwámant, bíhdih ã wáyámant bóo búwámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdiñh ãt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁸ Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátji bíic yoobó Jesús ãt yapap wut jĩ: “Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá’, cáacwã caandĩh ã niij jenah joibípna caá”, ãt niij daacáp tají.*

²⁹ Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdiñh nin pah yeejép ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:*

—¡Eneéh búca! ¿Dioíh muudíh yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán muudíh jwáub chãjni pínah níit?*

³⁰ Páñihni jumna, ¡caán ã péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jũúwú! ãt niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ã niiját pah sacerdotewã ã maáta, Dios ã wutatdih bohénitbut bíic yoobó caandĩh nin pah ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Caán bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéih míic teo wáaccan caá.

³² ‘Judíowã ã maáh caá’, niijná, cruzmant ã dei jũúwúchah enna, caandĩh jwí jepahbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

Ájeéh ã péoh dodhñitbut yeejép ãt niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ã péoh dodhni ã ñuhuchah, yeó jáap tac yoobó ã dupúáh bejep jĩ. Nihat baácboó dupú bejnit, bíic peihcanni horas túttimah, ã jwáub baáb jwáub bejep jĩ, páant

* 15:21 Ro 16.13 * 15:24 Sal 22.18 * 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7; 109.25 * 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19

muntih. ³⁴ Páant ã jwúub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah ãt niij wêp ñaacáp wut jĩ: **“Eloi, Eloi, ¿lemá sabactani?”** niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjíh ñahnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chājap, it míc niijíp wut yuh jĩ.

³⁶ Biíc ijeéh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chái déedih ubnit, bijni jiwá iguúh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdi h ãt wái nomat túutur wut yuh jĩ.* Pánih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah ãt míc niijíp wut jĩ:

—¿Á jumá naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jūúwúchah, jwĩ en jwah jĩh, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús ãt wunah bejep wut jĩ. ³⁸ Páant ã wunuchahjeh, Dioíh muú díftboó i jãh yaíhni búdí wúupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah ãt chāwáp wut jĩ.* ³⁹ Caán ã wunuchah ennit, Jesús pebh ñahni soldadowã i maáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdi h nin Dios wūúh ta tigaá”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Chibít yúúpbít biquína yaádh Jesúsdi h it en ñuhur wut jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumur wut jĩ. Biíh wili Maríabut mit jumur wut jĩ. Caánt José, ã úud Santiago i ín mit jumur wut jĩ. Biíh wili Salomébut mit jumur wut jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jam jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit it jumur wut jĩ. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ájeéh it péenap wut jĩ.*

Jesúh bácahjidi h i yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwĩ chooát yeó jáap játih bóo, jwĩ chooát pínahdi h jwĩ ámohni yeó jáapdi h, Jesús ãt wunur wut jĩ. Caan chéyeh tóo ñáh jūúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh bácahjidi h Pilatodi h úúbúdi h ãt bejep wut jĩ. Caán José jwiít judíowã jwĩ maátajeéh ã jumuchah, caandíh bita maáta ípí túi joyóp wut jĩ. Dios ã maáh jumat pínahdi h túi páini ãt jumur wut jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodi h Jesúh bácahjidi h úúbúdi h ãt bejep wut jĩ, jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, áih bácahji páantjeh cruzboó ã ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús játih ã wunat doonádi h joinít, Pilato ãt joí wúhi bejep wut jĩ. Pánih joí wúhi bejnit, soldadowã i maáhdih ãt bid bojop wut jĩ. ã pebh ã juibínachah, nin pah caandíh ãt niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wáát wunah bejnit beé? ãt niijíp wut jĩ.

—Wáát wunah bejna beé, soldadowã i maáh ãt niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato áih soldadowádi h Jesúh bácahjidi h ub deyanit, Josédi h ãt wúhat túutur wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, túi baabní yégueh chóodi h júb chāj, cruzna jumurboó jwúub bejnit, Josédi h Jesúh bácahjidi h i ub deya wúhuchah, ãt ubur wut jĩ. Pánih ubnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedíh i baadníji íitboó caandíh ãt yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdúdi h tóo pútá bejnit, caán íitdi h ãt nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Maríabut it enep wut jĩ. Caánt María biíh José ín mit jumur wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tóo ñáh jūúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih júb chājadi h it bejep wut jĩ, Jesúh bácahjidi h i ñáñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago ín, Saloméjĩh, queét biíc

* 15:34 Sal 22.1 * 15:36 Sal 69.21 * 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 15:41 Lc 8.2-3

peihcannit yaádh jíb chājadih ít bejep wut jī. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúsíh bācahdih yohopji jeé ítboó ít bejep wut jī.

³ —¿Déhe tīgáá jwiítidih jeé júdadh í pūtá yoh wūhbi? queétjeh ít níj míc wéhe bejep wut jī.

⁴ Pánih juibína, José ā nemniji jeé júdu caán ít jwéejdih ā űuhuchah ít enep wut jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā í too pūtá dodhdat pah át lajap wut jī. ⁵ Pánihna, caán ítidih waád juibínit, jáap behni pah jígohni ángeldih ít enep wut jī. Caán ángel túi baabní yégueh chóo dūonít, í jéihyepmant bóo bawámant át chúudup wut jī. Caandíh ennit, búdí ít úmup wut jī.

⁶ Páant í úmuchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át níjíp wut jī:

—Íní úmca bojóó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó űuhnit, wūnnjidih bid níít ní chājap? Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwup be. Caandíh í cáagatjidih ní eneé. ⁷ Úmcanjeh, ā bohénitdih naáwádih ní bejeé. Pedrohdihbut ní túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji bíic yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ní jwāáhbipna caá’, ā bohénitdih ní níj, ángel át níjíp wut jī.*

⁸ Páant ā níjíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé ítmant ít náo jwúub bejep wut jī. Náó jwúub bejnit, úmna, méménit, bitadih ít naóhcap wut jī.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ā jígohat

(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhni Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíh jígohop wut jī. Caánt siete nemépwā jumnihjidih Jesús ā boonih mit jumup wut jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitji caandíh í jūúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwádih mit juibínap wut jī. ¹¹ “Cristo át jwúub boo pud jūóh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih níjíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi níjíchah yuhna, ít joyáh bojop wut jī.

Chénewā Jesúsjeéh péenitdih ā jígohat

(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewā Jesús wājeéh jibnitji muú wihcapboó í jib bejchah, Jesús queétdih át jígohop wut yuh jī. Obohjeéhtih, mácah ā jígohochah, jwíh beh encan yuhna, túttimah, caandíh ít beh enep wut jī. ¹³ Pánih beh ennitji jwúub bejnit, í chéenwādih Jesúsdi h í enatjidih ít naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant í naáwáchah yuhna, queétdihbut ít joyáh bojop wut jī.

Áih túini doonádih ā bohénitjidih Jesús ā naáwát túutat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ā bohénitji í jeéméchah, queétdih Jesús át jígohop wut jī. Caán ā naáwátjidih túi jenah joicán, jwúub booni bitadih ā jígohatdih í naáwáchah yuhna, í joyáh bojatji jíb queétdih át jūihñup wut jī. ¹⁵ Pánih jūih péanit, queétdih nin pah át níjíp wut jī: “Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwādih naáwádih ní bejeé.*” ¹⁶ Weemdíh jepahnit, daabáát túutnit, iiguípna í bejat déejidih Dios í yéejatdih ā yoh wūhbi caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, iiguípna í bejbipna caá. ¹⁷ Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjīh nin pah í chājbi caá: Nemépwā cáacwāíh bācahmant jumnitdih í bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjīh í wéhebipna caá. ¹⁸ Maidih í tewechah, í chāacáchah yuhna, dedé ebépdih í babhbachah yuhna, queétdih ā chūhcan níít. Wūnnitdih í teo jáha wúbúchah, í túi boobipna caá”, át níjíp wut jī.

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28 * 16:15 Hch 1.8

¹⁹ Páant niij naóh péanit, jwĩ Maáh Jesús jeáboó át púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laáb jwibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant át chúudup wut jĩ.* ²⁰ Pánihna, Dios cáacwādih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pehbóo naáwádih ít bejep wut jĩ. Pánih naóhnit, jwĩ Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh cáacwã ã jéih chājca naáhdih ít chāj júutup wut jĩ. Páant ã chāj júutuchah, ã naáwát dih joinítboó, “Í naáwát yoobópdih caá ã jumup”, niijnít, Diosdih ít túi jepahap wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

* 16:19 Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Å daác jwíihat

¹ Wã dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wã naóh daác bípna caá. Jwí cātíh Jesús ã chājatjidih dawá cáacwã ít daác jwíhip tají. ² Jesús ã cáac jumni yeó jáapdih púú ã péani yeó jáapna ãjeéh jumnitji, ded pah ã chājatdih ennitji, ã naáwát dīhbut joinítji, jwítdih ít bohénap jī. ³ Páant ít bohéatdih joiníji weembát bũũ wã jéihyep bũca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wã daác wũhuchah, ã túibípna caá”, wã níj jenah joyóp be.* ⁴ Páant níj jenah joinít, meemdíh wã daác wahna caá, ma joiníji doonádih túi yoobópdih ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ã cáac jummat pínahdih ángel ã naáwát

⁵ Jesucristo ã cáac jummat pínah játih, Herodes Judea baác dih moón ít maáh jum láa, Zacarías wūt jumni sacerdote át jumap wut jī. Caán Abías wūt jumni sacerdotewã poómpdih bóo wut jī. Yad Elisabetbut Aaron juma mit jumap wut jī.* ⁶ Queét chénewã Dios ã enechah, nihat ã wutatjidih túi jepahnit ít jumap wut jī. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jī. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ít chājap wut jī.

⁸ Bíc semana Zacarías jumni sacerdotewã poómp Dioíh mūdíh ñahwat en daonít pínah ít túut nũmup wut jī. ⁹ Bíc yeó jáapdih sacerdotewã ípí chājat pah, Zacaríasdih ít ñíwip wut jī, Dioíh mūdíh waadnít, chej jumnidih ã cáwat pínah niijná. ¹⁰ Chej jumnidih ít cáwat horadih waad béjnit, ã cáwachah, táahmant bóo tólihdih dawá cáacwã Diosdih uúbh páina ít chājap wut jī. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ã cáwachahjeh, Dios ã wahni ángel át jíghop wut jī. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo bũwámant át ñũhup wut jī. ¹² Pánihna, Zacarías caandíh en wáhi bejnit, búdí át úumup wut jī.

¹³ Páant ã úumuchah ennit, ángel caandíh nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Zacarías, ma úumca bojóo. Ma uúbatdih Diosboó át joiná wut be. Yeebdíh ã túi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbípna caá. Caandíh Juan ma wūt búudhdúp. ¹⁴ Ñi wũúh ã cáac jumuchah enna, búdí ñi wēibípna caá. Dawá cáacwãbut bíc yoobó ít wēibípna caá. ¹⁵ Dios ã enechah, caán oboh jumni nihcan níit. ã ñíoni jumna, jiwá iguúh mac, pooni, poocannidihbut ã babhcan níit. Beh wiliíh wudah dítmah jum jwuhna, Túini Espíritu ã wēpatdih ã bíbohípna caá.* ¹⁶ Ma wũúh behna, dawá quíib bũdnít judíowādih Diosdih ã jwúub jepahat túutbípna caá. ¹⁷ Dios ã wahni ã jũwát pínahdih naóh waóhni pínah ã jumbípna caá. Dios ã wēpat búdí bíbohna, Elíasji ã wēp naáwátji pah muntih ma wũúhbut bíc yoobó wēp naóhni ã jumbípna caá. Páant ã naáwáchah joinít, behnitboó túut nũmnít, ít wehdih ít túi oibípna caá. Túinidih yap yohnitbut túut nũmnít, túi chājnit ít jenah joyát pah muntih ít jwúub jenah joibípna caá. Pánihna, Cristo ã jũwát pínah játih, cáacwã túut nũm páinit ít jumbípna caá, caandíh ít túi jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih át niijíp wut jī.*

¹⁸ Páant ã niijíchah joinít, Zacarías ángeldih nin pah át níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá ma naáwát dīh wã jéihbi? Weém behe caá. Wãjeéh bólibut beh wili caá, át niijíp wut jī.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wũhni caá. Weém ãjeéh jumnidih ã wahap be, nin túini doonádih meemdíh wã naáwát pínah niijná.* ²⁰ Wã naáwát dīh ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma níj jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbípna caá. Wã niiját pah ã yapachahjeh, ma jwúub wéhebípna caá, páant muntih, ángel caandíh át niijíp wut jī.

* 1:3 Hch 1.1 * 1:5 2Cr 24.10 * 1:15 Nm 6.3 * 1:17 Mal 4.5-6 * 1:19 Dn 8.16; 9.21

²¹ Zacarías maatápdih ã jígohcah, táahmant bóo tólihndih uúbh páinitboó it náhni dahwanap wut jī. ²² Pánihna, jwúub bac jüóhnt, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyajih át jenah júut naáwáp wut jī. Á jéih wéhecah ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, it níj jéihyep wut jī.

²³ Túttimah, Zacaríaswã i teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

²⁴ Páant ã jwúub bejat túttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumap wut jī. Wudu jumnit, bícjih bóo téihya widh mit míic júutcap wut jī.

²⁵ Pánih wudu jum wéina, nin pah mit míic niijíp wut jī, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihndih jígah ennit, Dios weemdih át teo wáacap taga. Weemdih newé weép át wuhap taga, cáacwã weemdih yeejép dooná i jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jī.

Dioh ángel Maríadih ã naáwát

²⁶ Elisabet seis widh mi wudu jumuchah, Maríadih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pánihna, Gabriel Galilea baáboó Nazaret tútchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jī. ²⁷ María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji juima wut jī. Caán David judíowã i chah maáh át jumap wut jī.*

²⁸ Gabriel Maríadih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jī:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ã jumna caá, át niijíp wut jī.

²⁹ Obohjehtih, páant ã niijíchah joinít, María búdí mit joí wúhi bejep wut jī. Pánih joí wúhinit, caántjeh nin pah mit míic níj uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah ã nihat pínahndih níj tigaá ã chá, páant niijná?” mit niijíp wut jī.

³⁰ Páant mi níj jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—¿Ma úmca bojóo, María! Dios meemdih búdí ã wéi enna caá. ³¹ Ded pah meemdih yapat pínahndih naáwádih wã jüóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ã cáac jumuchah, Jesús ma wut búudhdúp.* ³² ‘Dios chah wépní wúuh caá’, caandih i niijbípna caá. David juima jumna, David maáh ã jumati pah Dios caandih maáh ã waadábipna caá. ³³ Pánihna, ma wúuh nihat judíowádih maáh ã jumbipna caá. Nihat bitadihbut maáh ã jumuchah, jwúub túut nuumní pínah ã wihcan níit, át niijíp wut jī.*

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tigaá wã wudu jumbi? mit niijíp wut jī.

³⁵ —Túini Espíritu meemdih ã waadáchah, Dios ã wépatjih ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wúuh túini, yéejat wihcanni ã jumbipna caá. ‘Dios wúuh caá’, caandih i niijbípna caá. ³⁶ Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdih mi weh jumbipna caá. Búu bíic peihcanni widhjeh judhna caá, caánt mi weh jumati pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji búu wudu caá búca. ³⁷ Dios nihat jéihni dedé ã búwacan caá, ángel Maríadih át niijíp wut jī.*

³⁸ Páant ã niijíchah joinít, María caandih nin pah mit níj jepahap wut jī:

—Weém Dioh wili caá. Ma niijátji pah weemdih ã yapa naáh, mit niijíp wut jī.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pebhboó ángel át jwúub bejep wut jī.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹ Ángel páant ã niiját túttimah, María waícanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjih Judea baác jeé cātíh bóo tútchidih it jumap wut jī. ⁴⁰ Pánihna, íih muuná waád juibínit, Elisabetdih mit uúbup wut jī. ⁴¹ Caántdih mi uúbúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ã weñanachah, tubit át wálinap wut jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu búdí át weñanap wut jī. ⁴² María mi wúuh pínahndih ã jéihyanachah, búdí wéinit, nin pah Elisabet mit níj wépní naáwáp wut jī:

* 1:27 Mt 1.18 * 1:31 Mt 1.21 * 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 * 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdíh wēi ennit, Dios át túi chājap taga. Ma wūúhdihbut ā túi chājipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wā jumuchah yuhna, wā Maáh ín pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wā wēican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wā weep wēina, ái wēp wūlínap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioíh ángel ā naáwátji pahjeh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ā túi chājachah, bainí ma wēican níft, mit niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariábut nin pah mit wēi niij naáwáp wut jī:
“Jwī Maáh Diosdih búdí wā wēina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ubnidih bainí wā wēican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wūhnih wā jumuchah yuhna, jígah ennit, weemdíh át teo wáacap taga. Dios wēpni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, nihat cáacwā, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ā chah túi chājnih wut jī’, weemdíh ī niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jígah ennit, āpí teo wáacna caá. Jon játih jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbut ā teo wáacipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ā wēpatjīh āpí chājap wut jī. Pánih chājnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacnan, búdí ā wēpatjīh át wah peetép wut jī.

⁵² Yeejépwā ī maáh wēpatdih át dúuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jī.

⁵³ Moh yéejnitdih túinidih át wūhup wut jī. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohniitboodíh wūhcanjeh, bíáboó át wahap wut jī.

⁵⁴ Jwiít caandíh teo wūhniit judíowādhíh jígah ennit, át teo wáacap wut jī.

⁵⁵ Bíic yoobó muntih jwī nuo Abraham ā juimenádih jígah ennit, át teo wáacap wut jī. Pánih jígah ennit, ā teo wáacat pínahdih jwī nuowājidih át naáwáp wut jī”,* María mit niij wēi naáwáp wut jī.*

⁵⁶ Pánih juibínihji Elisabetjeéh bíic peihcanni widh mit jum jwuhup wut jī. Túttimah, míh tútchina mit jwúub bejep wut jī.

Juan Daabáni ā cáac jummat

⁵⁷ María mi jwúub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jumup wut jī. Newé weépdih mit túuhup wut jī. ⁵⁸ Míih muu pébh jumnit mi déewābut Dios caántdih jígah ennit ā teo wáacat doonádih joinít, mijeéh búdí ít weñep wut jī. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādhíh caandíh quehli nah yapat chóodih ít bóodat túutup wut jī. Páant judíowā ípí chājap wut jī. Caandíh beheíh wūtjeh ít búúhdíhip wut yuh jī.* ⁶⁰ Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, ā ínboó nin pah mit niijíp wut jī:

—Zacarías nihcan caá. Juan caá ā wūt pínah, mit niijíp wut jī.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ní déewā poómpdih Juan wūt jumni ā wihcan caá, cáacwā caántdih ít niijíp wut jī.

⁶² Páant niij péanit, queét Zacaríasdih téihyajīh ít júutup wut jī, “¿Dedé tigaá wūt ma búúdhbi?” niijná. ⁶³ Páant ī júutuchah ennit, Zacarías áih téihyajīh daacát naadíh júut ubhniit, “Juan caá ā wūt”, át niij daacáp wut jī. Páant ā daacáchah en wúhi bejnit, queét nihat ít joí yai nūh bejep wut jī. ⁶⁴ Pánih daácnejeh, wéhecanniji át jwúub wéhenap wut jī, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī. ⁶⁵ Pánihna, nihat ī pebh jumnit búdí ít wúhi bejep wut jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat cáacwā, Judea baácboó jumni jeé cātíh jumni tútchinadíh moón ít míic wéhenap wut jī. ⁶⁶ Pánih míic wéhenit, Dios caandíh ā túi chājachah jéihnit, “¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigaá?” búdí ít niij jenah joyóp wut jī.

Zacarías Diosdih ā wēi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ā weñanachah, ā wēpatjīh nin pah Diosdih át niij wēi naáwáp wut jī:

* 1:47 Is 61.10 * 1:55 Gn 17.7 * 1:55 1S 2.1-10; Sal 113.5-9 * 1:59 Lv 12.3

- 68 “Jwiít judíowã jwíprí wēini Diosdih búdí wã wēina caá! Jwiít áih cáacwãdih teo wáacadih jūóhñit, chéonit panihñit jwí jumcat pínah niijná, nemépwã ï maáh ã wēpatdih ã dúucbipna caá.
- 69-70 Jon játih Dios naáwátdih naóh yapanitji nin pah ït niíj daacáp tají: ‘Diosdih teo wūhni David jumma chah wēpni jumna, jwiít áihwãdih teo wáacnit, iiguípna jwí bejat déedih túi ubni pínahdih Dios ã wahbipna caá,
- 71 jwiítdih eníhcannit ï wēpatdih ã dúucuchah, jwí túi jummat pínah niijná.
- 72-73 Pánihna, jwí nuowãdih ã naáwátji pahjeh muntih, jígah ennit, jwiítdih ã teo wáacbipna caá. Nin pah jwí nuo Abrahamjidih át niijíp wut jí:
- 74 “Ma jummenádih eníhcannit ï wēpatdih wã dúucbipna caá, úumcanjeh, weemdíh ï weñat pínah niijná.
- 75 Pánihna, nin baácboó jum jwuhñit, wã enechah, túinitjeh wíihwã ï jumhipna caá”, Abrahamdih át niijíp wut jí’, Dios naáwátdih naóh yapanit ït niíj daacáp tají”, Zacarías Diosdih át niíj wēi naáwáp wut jí.
- 76 Diosdih páant niíj péanit, ã wūúhdih jwuh nin pah át jwúub niíj naáwáp wut jí: “Wūuhú, jwí Maáh jwiítdih túi ubni pínah ã jūúwátdih naóh waóhni ma jumhipna caá. ‘Dios naáwátdih naóh yapani caá’, meemdíh ï niijbípna caá.*
- 77 Jwiít áihwãdih jwí yéejatdih yohñit, iiguípna jwí bejat déedih ã túi ubat pínahdih ma naóhhipna caá.
- 78 Jígah en teo wáacnit, jwiítdih túi ubni pínahdih Dios jeámant ã wahbipna caá, baabát panhipboó jwí jummat pínah niijná.
- 79 Wunatdih úumna, dúpúát panhipboó jumnitdih jiiát déedih ã wūhhipna caá, túini namádih ï jíí en bejat pínah niijná”,* Zacarías át niíj wēi naáwáp wut jí.
- 80 Pánihna, Zacarías wūúh át behep wut jí. Dios ã túi teo wáacachah, caolíh júutíhni, caandíh túi jepahni át behep wut jí. Pánih behñit, judíowãdih ã bohéat pínah játih muú wihcapboó át jumup wut jí.

2

Jesucristo ã cáac jummat
(Mt 1.18-25)

1-2 María mi weh jummat pínah játih, Cirenio Siria baácdih moón ï maáh jum láa, César Augusto Roma tútchimant jumna, nihat baácdih moondíh wutni át jumup wut jí. Démoón cáacwã ï jummatdih jéihyat túut niijná, nihat cáacwãdih íih wūtnaduh át daacát túutur wut jí. Caandíh náahna, nihat cáacwãdih ã daácní núodih át wahap wut jí. Páant ã chájat túutni yeó jáap ï jwíih wūt daacát yeó jáap wut jí. 3 Páant ã wutuchah joinít, nihat cáacwã ï nuowãji ï cáac jumni tútchina yoobó wūt daacádih ït bejep wut jí. 4-5 Josébut yad pínahjíh ït bejep wut jí. María wudu jumna yuhna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wut jí. Belén tútchidih Davidji át cáac jumup wut jí. Pánihna, David jumma jumna, José yadjíh Belén tútchina wūt daacádih ït bejep wut jí.

6-7 Queét chénewã Belén tútchiboó jubínit, dawá cáacwã ï jumuchah, úwat muuná ã yáwachah, momo jiwíwã úwat tólihboó Joséwã ït úwup wut jí. Caánboó jumna, María mi jáap bácahdih bóodih mit weh jumup wut jí. Pánih weh jum péanit, mi wūúhdih yéguehjíh túi pin bojñit, momo jiwíwã jeémát yacat pahdih mit cáagap wut jí.

Ovejawãdih en daonít Jesúsdi enedih ï bejat

8 Páant mi weh jumni chei, Belén tútchi jwéejdih ovejawãdih en daonít íih ovejawãdih en daoná ït chájar wut jí. 9 Páant ï en dawáchah, Dioíh ángel queétdih át jígohop wut jí. Pánih jígoñit, búdí ã yeh iiguíchah ennit, búdí ït úumup wut jí.

* 1:76 Mal 3.1 * 1:79 Is 9.2

¹⁰ Páant ī úmucha ennit, ángel queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī: “¡Ñi úmca bojoó! ¡Ñi joyoó! Búdí ñi weñat pínah túini doonádih yeebdíh naáwádih jūóhna caá wā chājap. Caán doonádih joinít, nihat cáacwābut búdí ī wēibipna caá. ¹¹ Butéh Daviíh tútchidih cáacwādih túi ubni pínah ā cáac jumup be. Caán Dios ā wahni Cristo, nihat cáacwā ī maáh pínah caá. ¹² Wā niijnídih ñi bid juyúchah, momo jiwíwā jeémát yacat paihdih yégueh chóojīh pin bojni, ā lajbipna caá”, át niijíp wut jī.

¹³ Ángel queétdih páant ā niijíchahjeh, dawá ángelwā ájeéh jígohnit, Diosdih nin pah ít niij wēi naáwáp wut jī:

¹⁴ “¡Nihat jeáboó jumnit Dios wēpnidih ī weñe naáh! ¡Nin baácboó ā oinit ī túi jumna naáh!” ít niijíp wut jī.

¹⁵ Ángelwā queétdih páant niij naóh péanit, Dios ā jumupboó ít jwúub bejep wut jī. Í jwúub bejat túttimahbitjeh, ovejawādih en daonít nin pah ít míic niijíp wut jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiítdih ā niiját dih enjīh, ít niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niijnít, Belén tútchina wēpép caandíh enedih ít bejep wut jī. Pánih bej, caanná juibínit, María, José, wébít dihbut ít enep wut jī. Wébít momo jiwíwā jeémát yacat paihdih át lajap wut jī. ¹⁷⁻²⁰ Pánih bid jwinít, ángel ded pah ā niiját dih Maríawādih ít naóh yapanap wut jī. Pánih en péanit, íih ovejawā pehbhoó ít jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, ángel queétdih ā niiját ji pahjeh ennit ji Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī. Nihat ī jwááhnit dihbut ít naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, cáacwā ít joí wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, beh wiliboó wébít dih páant ī niiját jidih caántjeh búdí mipí jengah joyóp wut jī.

Dioíh muúboó Jesús dih ī ub bejat

²¹ Jesús ā cáac jumniji ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādih áih quehli nah yapat chóodih ít bóodat túutap wut jī. Páant judíowā ípí chājap wut jī.* Pánih bóod péanit, ā íin wudu jumat pínah játih ángel ā niiját ji pahjeh caandíh Jesús ít wūt búudhdup wut jī.*

²² Biíc widh túttimah, Moisés ā wutat ji pah chāj péanit, mi wúúhdih Diosdih wúhat túut niijná, Jerusalénna ít ub bejep wut jī. ²³ Pánih wúhnit, Dios nin ā wutat jidih ít jepahap wut jī: “Jáap bácahdih bóo newé weép ā jumucha, weemdíh ñi wúhuá. Caán wíih, weemdíh teo wúhni pínah caá”,* Dios át niij wutap tají. ²⁴ Pánihna, Jerusalénna Dioíh muúdíh juibí, jopwādih jíib chājnit, sacerdotewādih ít wúhup wut jī, Diosdih ī cáo wúhat pínah niijná. Pánih chājnit, Dios nin ā wutat jidih ít jepahap wut jī: “Chénewā jopwādih ñi wúhuá weemdíh, jáap bácahdih bóodih túut nuumná”, Dios át niij wutap tají. Pánih chājna, ī weh jumat túttimah, nihat Dios ā wutat jidih ít chāj péanap wut jī.*

²⁵ Caán láa Dios naáwátdih túi jepahni, Simeón wūt jumni, Jerusalén tútchidih át jumup wut jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wahni judíowādih túi ubni pínahdih páina át chājap wut jī. Caandíh Túini Espíritu ā wēpat búdí át jumup wut jī. ²⁶ Pánih jumna, nin pah caandíh átát niij jéihyanap wut jī: “Ma wunat pínah játih Dios ā wahni Cristo, áih cáacwādih túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, át niijíp wut jī. ²⁷ Pánihna, caandíh Dioíh muúná Túini Espíritu át bejat túutap wut jī. Joséwā Jesús dih ī ub waad béjehchah, Dios ā wutat ji pah chājat túut niijná, Simeón queétdih át jwááap wut jī. ²⁸ Pánih jwááhnit, Túini Espíritu caandíh ā jéihyanachah, wébít dih át ub túuhup wut jī. Ub túuhnit, nin pah Diosdih át niij wēi naáwáp wut jī:

²⁹⁻³⁰ “Maá, meém ma niiját ji pahjeh míih cáacwādih túi ubni pínahdih ma wahnidih buu wā enna caá. Weém, weemdíh teo wúhni, buu wā wunuchah, ā túibipna caá, buca.

³¹ Nihat cáacwā ī enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwā iiguípna ī bejat déedih ā túi ubat pínah niijná.

* 2:21 Lv 12.3 * 2:21 Lc 1.31 * 2:23 Ex 13.2,12 * 2:24 Lv 12.6-8

³² Nin tigaá nihat judíowã nihcannitdih ded pah Dios ã jummatdih ã jéihyabipna caá. Páant ã jéihyanachah, judío ã jumuchah jéihnit, bitaboó míih judíowãdih ã túi wēibipna caá”, * Simeón ãt niijíp wut jī.

³³ Páant ã niijíchah joinít, Joséwã búdí ãt wēi jenah joyóp wut jī. ³⁴ Túttimah, Simeón queétdih wēinit, “Dios yeebdíh ã túi chāja naáh”, niijnít, Maríadih jwuh nin pah ãt jwúub níj naáwáp wut jī:

—Nin wã naáwátdih ma túi joyoó. Nin wébít Dios ã wahni caá. Dawá judíowã caandíh ã náahcatji peéh ã búdbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowã caandíh náahnit, ã túi jumáipna caá. Caán Dios ã weñat pínahdih jéihyani ã jumuchah yuhna, dawá caandíh yap yohnit, yeejép ã naóhbipna caá. ³⁵ Nihat cáacwã ded pah ã jenah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébíttdih ãt wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jíghabipna caá, Simeón caántdih ãt niijíp wut jī.

³⁶ Caanjíh beh wili Ana wūt jumnihbut mit jumap wut jī. Caántbut Dios naáwátdih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuúm, Aserji jaimená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh tóahnih jumna, mit áa jumap wut jī. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohnt, mijeeh bóo ãt éemp wunup wut jī. ³⁷ Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnt, Dioíh muú díftboó mipí jumap wut jī. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi úbh jáanap wut jī. ³⁸ Caán horadih pohba Joséwã pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibí, Jesúsdi enna, Túini Espiritu ã jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios ã wahni, queétdih túi ubni pínahdih judíowã ípí páñap wut jī. Pánihna, Jesús ã bidni ã jummatdih nihat queét pánitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó ã jwúub bejat

³⁹ Joséwã nihat Dios ã wutatji pah chāj péa, jwúub bejnit, Belén tútchidih ãt jum jwuhap wut jī. Túttimah, Galilea baác ã jumnihi Nazaret tútchina ãt jwúub bejep wut jī.* ⁴⁰ ã wúuh túi behnit, caolih júutíhniijeh jumna, Dios ã weñat pínahdih ãt túi jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandíh túi wēi ennit, búdí ãt teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi ã bíbohochah, Dioíh muúná caandíh ã numah bejat

⁴¹ Oveja wúuhdih ã mao jeémát yeó jáap, Pascua ã niijní, paacánni pandihbut ã jeémp wēi láa, Dios ã wutatjidih jepahnit, nihat judíowã jópchi jumap pah, Jerusalén tútchidih ípí míic wáac juibínap wut jī. Jesús mánabut jópchi jumap pah Jerusalénna ípí aab béjep wut jī.* ⁴² Jesús doce jópchi bíbohnt, caanbút ã mánajeéh ãt bejep wut jī. ⁴³ Pánih juibínit, ã wēi jeémát ã beedéchah, ã chéenwã bícdih Joséwã Nazaret tútchina ãt jwúub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, ã mána ã jéihcah yuhna, Jesús Jerusalénboojéh ãt chāwáp wut jī. ⁴⁴ “Dawá jwí bejchah, jwí wúuh jwí déewájeéh ã jumna nacaá”, ãt níj jenah joyóp wut jī. Páant níj jenah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh ãt bidip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ãt bid juicáp wut jī. ⁴⁵ Pánih bid juicán, Jerusalén tútchina bididih ãt jwúub bejep wut jī.

⁴⁶ Jerusalénna jwúub juibínit, caanná ã wúuhdih búdí ãt bidip wut yuh jī. Chéne yeó jáap túi bid, bíih yeó jáapdih ãt bid juyúp wut jī, buca. Dioíh muú díftna Moisés ã wutatjidih bohénit cáth chúdnt, queétdih joiná, úbh joí enna ãt chājap wut jī. ⁴⁷ Beh joinít, ã túi jepahachah, nihat caandíh joinít búdí ãt joí wúhi bejep wut jī. ⁴⁸ Pánihna, ã mána Dioíh muúná waád juibínit, caanná behnitjeéh ã chúduchah ennit, queétdih búdí ãt wúhi bejep wut jī. Páant ã chājachah ennit, ã ín nin pah mit níj úbh joyóp wut jī:

—¿Wúuhú, dépanih tigaá jwiútdih páant ma nih chāj? Ma joyoó, ma íbijíh meemdíh búdí jwí bidip be. Meemdíh bid juicán, búdí jwí náhni dahwanap be, mit niijíp wut jī.

⁴⁹ —¿Dépanih tibeé weemdíh ã bid? ¿Wá ípíh muúboó ã náahatdih chājni wã jummatdih ã nihcannit beé? Jesús queétdih ãt níj jepahap wut jī.

* 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10 * 2:39 Mt 2.23 * 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ã niijátidih ït beh joicáp wut jĩ.

⁵¹ Caandíh bid juinít, Nazaret tútchina ït numah jwúub dei bejep wut jĩ. Caanná jwúub dei juibíniji behna, ã mánadih ãpí túi jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wili nihat páant ã chãjatjidih búdí mipí jenah joyóp wut jĩ. ⁵² Jesús túi jéihnijeh ãt behep wut jĩ. Páant ã jumuchah, Dios caandíh búdí ãt wëi enep wut jĩ. Cáacwãbut biíc yoobó caandíh ït weñep wut jĩ.*

3

Juan Daabáni muú wihcapboó Dios naáwátidih ã naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Túttimah, Zacarías wúuh Juan behna, muú wihcapboó ã jumuchah, Dios caandíh ãt jwíih naáwát tútup wut jĩ. Caán láa Roma tútchidih moón ï maáh Tiberio César quince jópchi maáh ãt jumup wut jĩ. Poncio Pilato Judea baácdih moón ï maáh ãt jumup wut jĩ. Herodes Galilea baácdih moón ï maáh ãt jumup wut jĩ. ã úud jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón biícdih ï maáh ãt jumup wut jĩ. Lisania Abilinia baácdih moón ï maáh ãt jumup wut jĩ. Páant ï maáh jumuchah, Anás Caifásbut sacerdotewã ï maáta ït jumup wut jĩ. ³ Caán láa, Juan muú wihcapboó ã jumuchah, Dios caandíh ãt naáwát tútup wut jĩ. Pánihna, Dios ã naáwát tútuchah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, ãt táoh naóh jibip wut jĩ. Nin pah ãpí niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut numú. Páant ñi túut numúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Páant ñi chãjachah, yebdíh wã daabáipna caá, ñi yéejat yohat júutat pínah niijná”, cáacwãdih ãt niijp wut jĩ.

⁴ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ã chãjat pínahdih ãt niij naóh daacáp wut jĩ.

“Dios naáwátidih naóh yapani muú wihcapboó jumni nin pah ã niij ñaac bohéipna caá: ‘Jwí Maáh ã juúwát pínah játih ñi yéej chãjatdih cádah, túiniboodíh túut numnít, caandíh ñi túi páñaá.

⁵ Det jíghah náah jumnitdih ã teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemdíh judhdad wihcan caá”, niij jenah joinítidih ï wëpatdih jwí Maáh ã dúuc wáibipna caá. Det biáboó jenah joinít ï jenah joyátidih ã yoobáipna caá.

⁶ Pánihna, nihat cáacwã yoobópdi ï jenah joibíipna caá, iiguípna ï bejatji déedih Dios ã túi ubatdih ï jéihyat pínah niijná’, ã niij naóhbiipna caá”, Isaías ãt niij daacáp wut jĩ. (Is 40.3-5)

⁷ Dawá cáacwã Juan pebhna ït juibínap wut jĩ, queétdih Juan ã daabáat pínah niijná. ã pebhna juibínitdih nin pah ãpí niij naáwáp wut jĩ: “¡Yeéb yeena caá ñi chãjap! ¡Maiwã panihnit yeejépwã jumna, peéh chãjat pínahdih úum jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi cádahíhcat jíib, Dios yebdíh ã peéh chãjachah, ñi jéih jweicán niít. ⁸ Ñi yéejatdih cádahnit, túiniboodíh túut numát caá yebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios ãt wëi enep wut jĩ. Pánihna, ã juimená jwí jumuchah, jwiítidihbut ã túi wëi enna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chãjachah ennit, ã wëican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã juimená pah nin jee dáhnadidih ã jéih túut numná caá.* ⁹ Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yebdíhbut Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadidihbut ã pud yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadidihbut ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat pah muntih, yeejép ñi chãjachah enna, Dios yebdíhbut iiguípna ã wahbipna caá”, Juan ãt niijp wut jĩ.*

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, cáacwã Juandih nin pah ït niij wúubh joyóp wut jĩ:

—¿Ded pah tiguaá jwí túut numbí? ït niijp wut jĩ.

* 2:52 1S 2.26; Pr 3.4 * 3:7 Mt 12.34; 23.33 * 3:8 Jn 8.33 * 3:9 Mt 7.19

¹¹ —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih ã wũh naáh. Jeémát bíbohni but jeémát wihcannidih ã wũh naáh, queétdih át niij jephahap wut jĩ.

¹² Romanowã maáta ĩ uúbát túutni dinerodih uúbh wũhni but daabáát túut niijná, Juan pebhna jaibínit, nin pah ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwĩ túut nuumbí? ĩt niijíp wut jĩ.*

¹³ —Ñi maáta ĩ wutat pah bóojeh ñi uúbáp. Chah ñi uúbátdih ñi cádaahaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Biquína soldadowābut caandih nin pah ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwĩ túut nuumbí? ĩt niijíp wut jĩ.

—Biíh pah bóonadih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cáacwādi h yee naóh úmanit, nemat muúboó bejihcan ĩ júb chājatdih ñipí wutna caá. Páant ñi chājatdih ñi cádaahaá. Ñi tewat jíbdi hneh wēnit, ñi teweeé, át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Nihat judiowã Dios ã wahni queétdih túi ubni pínahdih ĩt bidip wut jĩ. Pánihna, Juan páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ĩt niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Nin Dios ã wahni jwĩ páini naniít?” ĩt niijíp wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “Weém yeebdih mahjihneh wã daabána caá. Obohjeéhtih, wã túttimah jũóhni, chah wēpni ã jumna caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. Caánboó mahjih daabáát panihni, yeebdih Túini Espiritu ã wēpatdih búdí ã wũhbipna caá. Caán ã wēpat tuu iigát panihnijih ñi yéejatdih cáwat pah ã chājbipna caá, jwúub yéej chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷ Trigo teoni panihni caá. Áih chónadih caóh caj péanit, caán tībna yoobátdihneh wuh wuúhboó júi yacnit, áih muúboó ã ámhobipna caá. Obohjeéhtih, ã caóh cajni chónaboodih ã cáo yohbipna caá. Páant ã chājat pah, wã túttimah jũóhni caandih jepahnitdih ã túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandih jepahcannitboodih iiguípna ã wahbipna caá. Caán iigát dedé ã noón dūbcan niít”, át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant niijnít, biíh naawátjihbut Juan cáacwādi h apí bohénap wut jĩ, túut nuumnít, iiguípna ĩ bejcat pínah niijná. ¹⁹ Galilea baácdih moón ĩ maáh Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ã dúuc wái áa jumatji peéh Juan át jũihñup wut jĩ. Nihat biíh yeejép ã chājatjidihbut át jũihñup wut jĩ. ²⁰ Páant ã niij jũihñatji júb Herodes Juandih joíhcan, át nemat túutup wut jĩ. Pánih chājna, chah át yoób yéej bejep wut jĩ.*

Juan Jesúsdi h ã daabáát
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nemat muúboó Herodes ã nemat pínah játih, Juan cáacwādi h ã daabánachah, Jesúsbut ã pebhna daabáát túutdih át jaibínap wut jĩ. Páant ã daabáát túttimah, Jesús Diosdih ã uúbúchah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. ²² Páant ã jéweah bejchah, jop pah jigohni Túini Espiritu jeámant dei jũóhni, caandih át juí jaamáp wut jĩ. Páant ã juí jaamáchah, jeámant Dios Jesúsdi h nin pah át niij naawáp wut jĩ:

—Meém wã wũúh, wã oini caá. Meemdih búdí wã wēina caá, át niijíp wut jĩ.*

Jesús ã nuowã ĩ wūt
(Mt 1.1-17)

²³ Túini Espiritu ã dei jũúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohni, cáacwādi h át bohé jwihip wut jĩ.

Nit wut jĩ Jesús ã nuowã: “José ã wũúh caá”, cáacwã ĩt niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

José Elí ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁴ Elíboó Matat ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Matatboó Leví ã wũúh

* 3:12 Lc 7.29 * 3:20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18 * 3:22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

āt jumup wut jī.
 Levíboó Melqui ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Melquiboó Jana ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Janaboó José ā wūúh
 āt jumup wut jī.
²⁵ Joséboó Matatías ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matatíasboó Amós ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Amósboó Nahúm ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Nahúmboó Esli ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Esliboó Nagai ā wūúh
 āt jumup wut jī.
²⁶ Nagaiboó Maat ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Maatboó Matatías ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matatíasboó Semei ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Semeiboó Josec ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Josecboó Judá ā wūúh
 āt jumup wut jī.
²⁷ Judáboó Joanán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Joanánboó Resa ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Resaboó Zorobabel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Zorobabelboó Salatiel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salatielboó Neri ā wūúh
 āt jumup wut jī.
²⁸ Neriboó Melqui ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Melquiboó Adi ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adiboó Cosam ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Cosamboó Elmadam ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Elmadamboó Er ā wūúh
 āt jumup wut jī.
²⁹ Erboó Josué ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Josuéboó Eliezer ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Eliezerboó Jorim ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jorimboó Matat ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁰ Matatboó Leví ā wūúh

āt jumup wut jī.
 Levíboó Simeón ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Simeónboó Judá ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Judáboó José ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Joséboó Jonam ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Jonamboó Eliaquim ã wũúh
 āt jumup wut jī.
³¹ Eliaquimboó Melea ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Meleaboó Mena ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Menaboó Matata ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Matataboó Natán ã wũúh
 āt jumup wut jī.
³² Natánboó David ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Davidboó Isai ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Isaiboó Obed ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Obedboó Booz ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Boozboó Sala ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Naasón ã wũúh
 āt jumup wut jī.
³³ Naasónboó Aminadab ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Aminadabboó Admin ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Adminboó Arni ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Arniboó Esrom ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Esromboó Fares ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Faresboó Judá ã wũúh
 āt jumup wut jī.
³⁴ Judáboó Jacob ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Jacobboó Isaac ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Isaacboó Abraham ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Abrahamboó Taré ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Taréboó Nacor ã wũúh
 āt jumup wut jī.
³⁵ Nacorboó Serug ã wũúh
 āt jumup wut jī.
 Serugboó Ragau ã wũúh

āt jum̄ap wut jī.
 Ragauboó Peleg ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Pelegboó Heber ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Heberboó Sala ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Salaboó Cainán ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
³⁶ Cainánboó Arfaxad ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Arfaxadboó Sem ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Semboó Noé ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Noéboó Lamec ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
³⁷ Lamecboó Matusalén ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Enocboó Jared ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
³⁸ Cainánboó Enós ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Enósboó Set ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Setboó Adán ā wūúh
 āt jum̄ap wut jī.
 Adánboó Dios wūúh,
 ā jwíh chājnjiji,
 āt jum̄ap wut jī.

4

Nemépwā ĩ maáh Jesúsdiĥ ā yéejaiĥat

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹⁻² Juan Jesúsdiĥ ā daabánachah, Túini Espíritu caandíh ā yáwachah, Jesús Jordán m̄ujmant āt jwúub aab béjep wut jī. Jwúub aab béjnit, Túini Espíritu caandíh m̄úú wihcapboó āt numah bejep wut jī. Caánboó cuarenta yeó jáap ā jum̄uchah, Satanás, nemépwā ĩ maáh, caandíh ātiĥ yeejép chājat túut̄up wut yuh jī. Páant bóí yeó jáap caánboó jum̄na, Jesús jeém̄pcan, n̄ugúp w̄anna āt chājap wut jī.

³ Páant ā n̄ugúp w̄nuchah jéihnit, Satanás caandíh nin pah āt niĳ naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jum̄na, can jee dáhdih “Pan dah ma jum̄úú”, ma niĳí, āt niĳíp wut jī.

⁴ —Páant wā chājcan niĳt. Dios naáwát̄dih naóh yapani nin pah āt niĳ daacáp taji:

‘Jeémát̄dihjeh pohba ĩ jeéméchah, cáacwāih caolih túi booni panihni ā jum̄can niĳt’, āt niĳ daacáp taji, (Dt 8.3)
 Jesús Satanásdiĥ āt niĳ jepahap wut jī.

⁵ Páant ã niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdiŋ Satanás át numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejína púuh laáb juibínit, niŋat cáacwã ĩ jummat yoobó Jesúsdiŋ át júutur wut jī. Niŋat bícdih ñaáp jígoh, át buudáh bejep wut jī. ⁶ Pániŋ júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jī:

—Niŋat baácboó jummit ĩ maáh wēpat weemdíh wūhniŋi caá. Ded wã wūhíhniŋi wã jéih wūhna caá. ⁷ Pánihna, meém bódiŋa caj yoh ñajnit, ‘Meém niŋatdiŋ chah maáh caá’, weemdíh ma niijíchah joinít, niŋat ĩ maáh wēpatdiŋ meemdíh wã wūhbipna caá. Niŋat míih pínah ã jumtipna caá, Satanás Jesúsdiŋ át niijíp wut jī.

⁸ —**Páant wã chājcan niít. Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:** ‘Ma Maáh Diosdiŋjeh wēinit, ã wutatdiŋjeh ma jepahaá’, át niij daacáp tajī, (Dt 6.13) Jesús Satanásdiŋ át niijíp wut jī.

⁹ Páant ã niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioíh muúboó Satanás Jesúsdiŋ át numah bejep wut jī. Dioíh muú jap bóo muu wút jī. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdiŋ át ñuhat túutur wut jī. Pániŋ ñuhat túutnit, nin pah át niij naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdíh ã wapat pínahdiŋ júutat túut niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. ¹⁰ Davidji nin pah ã niij daacátjidiŋ ma túi náhninaá: ‘Dios áih ángelwáđih meemdíh ã en dawát túutbipna caá.

¹¹ Pánihna, meemdíh ĩ jíponih teobipna caá, jee dáhboó míih jíŋcha ã buug lájcat pínah niijná’, át niij daacáp tajī, (Sal 91.11-12) Satanás caandíh át niijíp wut jī.

¹² —**Páant wã chājcan niít. Nin pah Dios naáwátđih naóh yapani át niij daacáp tajī:** ‘Ñi Maáh Dios ã niijátjidiŋ “¿Yoobóđih niít?” niij jéihíhna, caandíh ñi chájat túutca bojó’, át niij daacáp tajī, (Dt 6.16) Jesús caandíh át niij jepahap wut jī.

¹³ Pániŋ yee naóh péanit, Satanás Jesúsdiŋ cáđah jwúub bejnit, ã jwúub yéjeaat pínah yeó jáapdiŋ át páñap wut jī.

Galilea baácđih moondíh Jesús ã bohé jwíihat
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Páant Satanás ã chájat túttimah, Jesús Galilea baácna jwúub juibínit, Túini Espíritu búđi ã wēpatjīh át táoh bohé jwíihip wut jī. Páant ã bohéát doonáđih cáacwã ĩt naóh peetép wut jī. ¹⁵ Pániŋ táoh bohénit, judíowã ĩ bohéát muuná waadnit, queéđđih ápi bohénap wut jī. Páant Dios naáwátđih ã bohénachah, niŋat caandíh joinít ĩt wēi naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó Jesús ã jwúub juibíat
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Pániŋ bohé jibnit, Nazaret, ã behni tútchina át jwúub juibínap wut jī. Pániŋ jwúub juibínit, judíowã ĩ chooát yeó jáapdiŋ, ápi chájat pah caanbút ĩ míic wáacat muudíh át waadáp wut jī. Pániŋ waád juibí cháudniŋi ñah ñuh bejnit, Dios naáwátđih en naáwát túut niijná, naóhniŋ ĩ ñuhupna át juibí ñuhup wut jī. ¹⁷ Caanjíh ã juibí ñuhuchah, Isaías ã daácni tóliŋjidiŋ ĩt wūhup wut jī. Pánihna, caán tóliŋdiŋ pah teonit, ã naáwát pínahdiŋ bid joinít, nin pah át niij en naáwáp wut jī:

¹⁸ —**Wã Maáh Dios Túini Espíritu ã wēpatdiŋ weemdíh búđi ã wūhup be, cáacwáđih wã teo wáacat pínah niijná.** Pániŋ wūhniŋ, jígah náah jummit panihniŋdiŋ áih túini doonáđih ã naáwát túutur be. Chéonit panihniŋdiŋ ã watat pínah doonáđihbut ã naáwát túutur be. Jéih encannitdiŋ ã boocat túutur be, ĩ jéih enat pínah niijná. Niŋat cáacwã wēicannit, yeejép yapniŋdiŋbut ã teo wáacat túutur be.

¹⁹ **Pánihna, ‘Buu jwuh caá, Dios jígah ennit, cáacwáđih búđi ã teo wáac jwíihbipna caá’, weemdíh ã niij naáwát túutur be, Isaías át niij daacáp tajī”,** (Is 61.1-2a) Jesús át niijíp wut jī.

²⁰ Pánih en naóh péanit, caán tólihdih jwúub nah teo, sacerdotedihi jwúubaniti, át jwúub chúudup wut jī. Páant ā chājachah, nihat caánboó jumnit it en ñuunup wut jī.

²¹ Pánih chúudnit, Jesús queétdih nin pah át niij bohé jwíhip wut jī:

—**Páant ā niij daacátji buu** caá buca ñi cātíh ā yapap. Weemdíh caá páant át niij daácjip taga, át niijíp wut jī.

²² Páant ā túi naáwáchah joinít, nihat caandíh wēi naóhna yuhna, búdí it wúhi bejep wut jī. Pánih wúhi bejniti, nin pah it míic niij úbh joyóp wut jī:

—¡Joyoo buca! ¿Nin José wúhjhéh nihcan niit? it míic niijíp wut jī.

²³ Páant í míic niij úbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wut jī:

—**‘Cohniá, ma míic cohoó’, jwí míic niiját pah weemdíh ñi niijmí nacaá.** ‘Capernaum tútchiboó ma wēp chājat pah muntih ninjīh ma behni tútchiboobút biíc yoobó ma chājaá, Dios meemdíh ā wahatdih jwí jéihyat pínah niijná’, weemdíh ñi niijná yuh caá.

²⁴ **Obohjeéhtih, ñi joyoo.** **Ded Dios naáwát dih naóh yapanidih ā pebh** jumnitboó ípí joíhcan caá. Pánihna, yeéb weemdíhbut biíc yoobó ñi joíhcan niit.* ²⁵ **Dios naáwát dih naóh yapani Elíasji** jum láa, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biíh jópchi tacdih mah buugcán, nuugúp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh it jumup wut yuh jī.*

²⁶ **Obohjeéhtih, ñi nuowā** Diosdih í jepahcatdih jéihnit, biíh baác dih bóli éemp wunnihdih teo wáacat túut niijná, Dios Elásdih át wahap wut jī. Pánihna, Sidón tútchi pebh Sarepta tútchibitdih bólihdihjeh át teo wáacap wut jī.* ²⁷ **Dios naáwát dih biíh naóh yapani Eliseo** jum láabut Israel baácboó dawá bácah moópni it jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, ñi nuowā Diosdih í jepahcatdih jéihnit, queétdih booaat túutcan, Naamán Siria baác dih bólihdihjeh Eliseodih át booaat tútup wut jī.* **Páant caán láa í jepahcat pah,** buu yeebbut weemdíh ñi jepahcan niit, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, nihat caanjíh chúudnit tubit it íjip wut jī. ²⁹ Pánih íj ñah ñuh, Jesús dih teonit, í míic wáacat muumánt caandíh it wái bac bejep wut jī. Nazaret tútchimant wái bac bejniti, tútchi jwéjdih bóo jeé túluhna it ub bejep wut jī, caandíh too yoh yac bojat túut niijná. ³⁰ Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cātíh tac púud ñuhnit, biáboó át bejep wut jī.

Judíowā í míic wáacat muúboó nemép jumnidih Jesús ā booaat (Mr 1.21-28)

³¹ Nazaret tútchimant Jesús dih í bacaat túttimah, Capernaum tútchina át dei bejep wut jī. Capernaum tútchibut Galilea baác dih bóo tútchi wut jī. Capernaum tútchina dei juibíniti, chooát yeó jáapdih judíowā í míic wáacat muuná át juibínap wut jī. Caán muudíh waád juibíniti, caanjíh jumnitdih Dios naáwát dih át bohénap wut jī. ³² Pánihna, ā wēp bohénachah, búdí it joí wúhi bejep wut jī.*

³³ Caanjíh chúudnit biíc dih, nemép jumnitbut át jumup wut jī. Pánihna, Jesús ā bohénachah joinít, nin pah át niij ñaacáp wut jī:

³⁴ —¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiútdih tac buugáca bojoó! ¿Jwiútdih dedé tiguaá ma chājbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma júúwúp? Weém meemdíh wā jéihna caá. Dios ā wahni, chah túini caá meém, Jesús dih át niij ñaacáp wut jī.

³⁵ —**¡Ma laihca bojoó! ¡Caandíh cádahnit, ma bac bejeé!** Jesús nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ā niij wutuchah joinít, cáacwā cātíh nemépboó caandíh duó buugnít, át bac bejep wut jī. Pánih duó buugná yuhna, caán newédih át yéejacap wut jī. ³⁶ Páant Jesús ā chājatdih nihat cáacwā búdí it en wúhi bejep wut jī.

—¡En yuh buca! ¡Á naáwát wépép caá! ¡Á naáwáchahjeh, nemépwā yuh buca caandíh í jepahna caá! it míic niijíp wut jī.

* 4:24 Jn 4.44 * 4:25 1R 17.1 * 4:26 1R 17.8-16 * 4:27 2R 5.1-14 * 4:32 Mt 7.28-29

³⁷ Jesús páant ã chãjatdih nihat Capernaum tútchi pebh jumnit ït míic naóh peetép wut jï. Búdí ãt wüt yáanap wut jï.

Simón Pedro ã chudhdih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Páant ã chãjat túttimah, judíowã ï míic wáacat mæumánt Jesús wã ït bac bejep wut jï. Bac bejnit, Simóníh mæuná ït juibínap wut jï. Caanná ï waád juibínachah, mi íindih túbit ã pahachah, Simón áa Jesúsdihi mit naáwáp wut jï. Páant túbit ã pahachah, mit lajap wut jï. “Caántdih ma booanaá”, caán mæudíh jumnit Jesúsdihi ït niijíp wut jï. ³⁹ Páant ï niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuhnit, “**Ma yayaá**”, pahatdih ãt niijíp wut jï. Páant ã niijíchahjeh, pahat ãt dúucup wut jï. Páant ã dúucuchah, ñah ñuhnit, ï jeémát pínahdih mit cáagap wut jï.

Dawá wunnitdih Jesús ã booaat
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Tõo ñáh jüúwúchah, dawá túbúp chüühnitdih Jesús pebhna ït ub juibínap wut jï. Dawá mácah wunat queétdih ãt jumap wut jï. Nihat ï ub juibínit wunnitdih Jesús ãt teo jáha boanap wut jï. ⁴¹ Dawá nemépwádhbut ãt bacat túutup wut jï. Páant ã bacat túutuchah,

—¡Meém Dios wúúh caál! túbit ït niij ñaacáp wut yuh jï.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih jüihnit, “Dios ã wahni caá”, ãt niiját túutcap wut jï.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat
(Mr 1.36-39)

⁴² Daa jüúwúchah, ã ípdih uúbát túut niijná, Jesús cáac wihcapboó ãt bejep wut jï. Obohjeéhtih, cáacwã caandíh bid bejnit, ït jwááap wut jï. Jwááhnit, caandíh íjeéh jumát náahna, ït chãwát túutap wut yuh jï.

⁴³ —**Ñijeéh wã jéih chãocán caá. Bíh** tútchinadihi moondíhbut Dios ã maáh jumát doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdíh ã wahap be, Jesús queétdih ãt niijíp wut jï.

⁴⁴ Pánihna, nihat Galilea baácboó jib bejnit, judíowã ï míic wáacat mæuná waadní, Jesús ápí bohénap wut jï.

5

Queéj júut maonitdih ájeéh Jesús ã bejat túutat
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Bíh yeó jáap, Jesús Genesaret ím jwéejdih ñuhnit, dawá cáacwãdih Dios naáwát dhi naóhna ãt chãjap wut jï. Caán ã bohéatdih búdí joíhna, Jesúsdihi ït tóo péenap wut jï. ² Páant túbit caandíh ï tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chóonadihi ãt enep wut jï. Caanjíh queéj júut maonit ï aabní chóona ãt pahap wut jï. Queét íih jááj chóona pebh íih ñhonádih chocna ït chãjap wut jï. ³ Pánihna, bíic chóodih Jesús ãt waadáp wut jï. Caán chóo mínah Simón wut jï ã wüt. Caán chóodih waadní, “**Weemdíh chibít ma tóo púud** baca pahanaá”, ãt niijíp wut jï. Páant ã tóo púud baca pahanachah, Jesús caán chóodih chüudnit, cáacwãdih ãt bohénap wut jï.*

⁴ Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih ãt niijíp wut jï:

—**Ím tac yoób púud** bac bejnit, queejwá dhi mawat túut niijná, ñíh ñhonádih ñi yoh báahanaá, ãt niijíp wut jï.

⁵ —Bohéní, nihat chei jwí júut mawachah yuhna, queejwá ï wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinít bácah, jwíh ñhonádih jwí yoh báaha enmi caá, Simón ãt niijíp wut jï.*

* 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5:5 Jn 21.3

⁶ Páant niij péa, íim tac yoób púud bac bejnit, íih ñuonádih ít yoh báahanap wut jĩ. Páant í yoh báahanachah, dawá yoobát queejwá waadná, íih ñuonádih boloh wáina ít chājap wut jĩ.* ⁷ Páant í boloh wáyachah ennit, í pej jumnit queét pebh pahnitdih Simón át ejep wut jĩ: “¡Jwiít dih ñi teo wáac jũwú!” át niijíp wut jĩ.

Pánih teo wáacadih juibínit, chénat pah chóo queejwádih ít ub yac yáwanap wut jĩ. Dawá queejwá jumna, íih jááj chóona át daábíhip wut jĩ.

⁸⁻¹⁰ Páant dawá queejwádih ennit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón búdí át úumup wut jĩ. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesús dih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, meém chah wēpni, túini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wā úumuchah, biáboó ma bejeé, át niijíp wut jĩ.*

—**¡Ma** úumca bojoó! **Buu** meém queejwádih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wā túut ñuumúchah, queejwádih ma bidat pah muntih, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonádih ma naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíihwā í jumat pínah niijná, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Simón ā úumat bíic yoobó ā pej jumnitbut ít úumup wut jĩ. Santiago, Juan wut jĩ ā pej jumnit. Queét chénewā Zebedeo weh wut jĩ. ¹¹ Pánihna, jwúub ñáan juibínit, queét nihat íih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jĩ.

Bácah moópni dih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesús bíih tútchiboó ā jumuchah, bácah moópni ā pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibíni Jesús dih ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij úúbup wut jĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booaana caá, át niijíp wut jĩ.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jáhanit,

—**¡Júu!** Wēinit, meemdíh wā booaana caá, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, moopát nihat át ñuumáh bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Jesús caandíh nin pah át wēp niij naáwáp wut yuh jĩ:

—**Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míih bácah ā jwúub** ñuumát dih júutudih ma bejeé. Moisés ā wutatji pah sacerdotewā í cáo wúhat pínah niijná, chéne jopwádih ma wúhuú, Dios meemdíh ā booaatjidih í jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwádih át naóh peetép wut jĩ. Páant Jesús ā chājat dooná chah át wūt yáanap wut jĩ. Caán doonádih joinít, ā naáwát dih joyát túut niijná, í wunatdihbut ā booaat pínah niijná, dawá ā pebhna ípí wáac juibínap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ā ípdih úúbú dih ápí bejep wut jĩ.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Bíih yeó jáap Jesús cáacwádih ā bohénachah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut ít joí chúudup wut jĩ. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbut bejnit, ítát juibínap wut jĩ. Jesús ā bohénachah, dawá joiná ít chājap wut jĩ. Dios cáacwádih booaat wēpatbut Jesús dih búdí át jumup wut jĩ. ¹⁸ Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ítih beo waad béj jwejíhip wut yuh jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá mūdíh í yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh ít beo púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laáb juibínit, biquína jeé naanádih ub jwej, íit chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ít cádah deyanap wut jĩ. ²⁰ Pánihna, caán ā booaat wēpatdih í jenah joyát dih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wā yohna caá,** át niijíp wut jĩ.

* 5:6 Jn 21.6 * 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5 * 5:14 Lv 14.1-32

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowābut íjnit, queétjeh nin pah ít niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Dedé cáac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cáacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niij yeena caá ã chājap”, queétjeh ít niij jenah joyóp wut yuh jĩ.

²²⁻²⁴ Páant í niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ã bejehah ennit, wā niiját yoobópdiñ ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohahatdihbut ñi jéihbipna caá. Weém nihat cáacwā úud jeñé, Dios ã wahní nin baácdih moondíh jéih boonanit, í yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jūutbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchahjeh, nihat í enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ã ñajat chóodih ubnit, áih muúboó át jwúub bac bejep wut jĩ. Pánih bejnit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jĩ.

²⁶ Páant ã bac bejehah, nihat en wáhi bej, búdí jenah joinít, queébtut bíc yoobó Diosdih ít wēi naáwáp wut jĩ.

—¡En yuh baca! Búdí náhníat pínahdih buu jwí enna caá, ít míc niijíp wut jĩ.

Jesús Levídih ã jūúwát tútat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Pánihat túttimah, Jesús wā caán tútchidih jumnitji bac bejnit, bíh tútchina ít bejep wut jĩ. Caán í bejni namá jwéejdih Leví wūt jumni ã tewat tólihboó át chúudap wut jĩ. Caán Romanowā maáta í úubát túttni núodih úubh wūhni át jumap wut jĩ. Pánihna, Levídih ennit, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jĩ:

—Wájeéh ma péé jūúwá, át niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

²⁹ Pánihat túttimah, Leví áih muúboó Jesús wādih át numah jeémép wut jĩ. Caán ã nihat pah dawá núodih úubh wūhndih, bita ã chéenwādihbut át numah jeémép wut jĩ. ³⁰ Páant Jesús wā íjeéh í jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénitbut queétdih ít íjip wut jĩ. Íjnit, Jesús ã bohénitdih nin pah ít niij jūihñap wut jĩ:

—¿Dépanihna queét dinero numnitjeéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chāj? ít niijíp wut jĩ.*

³¹ Páant queétdih í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Tubúp chūúhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh í bidip.

³² Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í bidip. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, niij jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūúwáp be, í yéej chājatdih jígahnit, táiniboodíh í túut numát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jeémp jwuhcatdih Jesús dñh í úubh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Páant queétdih ã niiját túttimah, queét Jesús dñh nin pah ít jwúub niij úubh joyóp wut jĩ:

* 5:30 Lc 15.1-2

—Dios ã wutat pah jwĩ n̄owã ãpĩ jeemp jwuhcap jĩ. Juan ã bohénitbut, fariseowã ã bohénitbut páant ã chãjna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh ã jeemp? ãt niij wũbh joyóp wut jĩ.

³⁴ —**Nin pah caá ã jum̄ur**: Téihya chéoni ã numah jeempnit bícdih ã jum̄ur jwuhchah, jíghacan, ãpĩ túi wēi jeempna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum̄ur jwuhna, wã bohénit ã túi wēi jeempna caá. ³⁵ **Obohjeéhtih, bita caandíh ã ub** bejat túttimah, ã chéenwã jíghanit, ã jeemp jwuhcan níft. Pánihat pah bita weemdíh ã ub bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queébtut ã jeemp jwuhcan níft, Jesús queétdih ãt niij jepahap wut jĩ.

³⁶ Ded pah jwĩ jeemp jwuhcatdih jwĩ n̄owã ã wutatdih, áih jáap bohéatjĩh fariseowã ã widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ãt jwũub niij bohénap wut jĩ:

—**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búudhdad** ã náahcan caá. Páant ãi chãjachah nihna, caandíh ãi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwĩ n̄owã ã naáwátjidih, wíh jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap. ³⁷ **Pánihat dée, pah jwuhcanni** iguĩh macdih nuñur chóojĩh ã chãjniji máa wuh wũhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ãi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wuh wũh jéih yũhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta búud tagaá. ³⁸ **Pánihna, jáap macdih, jáap wuh** wũhboó yáacat caá náahap. Páant ãi yáacachah, iguĩh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jum̄ur caá. ³⁹ **Obohjeéhtih, ded máa iguĩh macdih ã babhbat** túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini beé’, ã niijbípna caá. Pánihat pah cáacwã wã jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwĩ n̄owã ã bohéatjiboó chah ã túyur be’, ã niijbípna caá, Jesús queétdih ãt niijp wut jĩ.

6

Chooát yeó jáapdih ded pah ã chãjat pínahdih Jesús ã bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Bíic chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih ãt numah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih úucnit, áih chóodih jéqué yohnit, ãt jeemp bejep wut jĩ.* ² Páant ã chãjachah ennit, biquína ãjeéh bejnit fariseowã íjnit, Jesúsdih nin pah ãt niij jũihũur wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ã teo? Pánih teona, Dios ã wutatdih yap yohna caá ã chãjap, ãt niijp wut jĩ.

³⁻⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Wã bohénit ã yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah ãt niij jepahap wut jĩ:

—**Davidji ã bohénit bícdih nuugúr** wunna, Dioĩh muná waadnít, sacerdotewã Diosdih ã wũhni pandih ãt jeémep wut jĩ. Pánih jeempna, ã bohénitdihbut ãt wũhũur wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ã jeémát pínah ãt jum̄ur wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih ãt jeémát túutcap wut jĩ. ¿Davidwã páant ã chãjatjidih Dios naáwátidih ã daacni núodih ãi bohécannit jí? Caán pandih ã jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, ãt niijcáp tajĩ.* **Pánihat pah, búu** nin trigodih úuc jeempna, wã bohénitbut Diosdih ã yap yohcan caá.* ⁵ **Weém, nihat cáacwã** úud jeéé, chooát yeó jáapdih ded pah ã chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, Jesús queétdih ãt niijp wut jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Bíih chooát yeó jáapdih Jesús judíowã ã míic wáacat muná waadnít, ã bohénachah, caandíh joinít cáacwã cãtíh téihya ágahni ãt jum̄ur wut jĩ. Áih jéihyepmant bóo muj nah ãt ágahap wut jĩ. ⁷ Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbut Jesúsdih ãt en ãnuñur wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã booaachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna ãt chãjap wut jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant ã jenah joyátidih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah ãt niijp wut jĩ:

* 6:1 Dt 23.25 * 6:3-4 1S 21.1-6 * 6:3-4 Lv 24.9

—Ñah ñahnit, nit cātíh ma juí ñuhúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ñah ñahnit, queét cātíh át juibí ñuhup wut jī. ⁹ Pánihna, caandíh naóh yaquíhñitdih nin pah át niijí wúbh joyóp wut jī:

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiítidih ded pah tigaá ā wut? ¿Túí chājatdih niít ā wutup? ¿Yeejép chājatdih niít ā wutup? ¿Wannidih ā booaat túut niít? ¿Cáacdih ā mao yohat túut niít? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant niijnít, í jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih át en behep wut jī. Í jepahcah ennit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jī:

—Míih téihyadih ma yoo dūwúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih át yoo dūwúp wut jī. Páant ā yoo dūwúchahjeh, áih téihya át túyah bejep wut jī.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdi h naóh yaquíhñitboó caandíh ā booaatdih ennit, búdí íť íjíp wut jī. Páni h íjnit, nin pah íť míc niijí wúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh chājat náah?” íť míc niijíp wut jī.

Jesús doce ā naáwát túutnit pínahdih ā níwat

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Pánihat túttimah, bíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih wúbdíh át bejep wut jī. Nihat chei át wúbh daa jūwúp wut jī. ¹³ Daanachah, ā naáwátidih jóí péenitdih bid bojnit, doce ā bohé bejnit pínahdih át níwip wut jī, áih doonádih naóhñit í jumat pínah niijná.

¹⁴ Nit wut jī ā níonit: Simóndih níonit, Pedro ā wut át búudhdup wut jī. Simón úud Andrésdihbut át níwip wut jī. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdihbut át níwip wut jī. Bíh Santiago Alfeo wúhdíh níó, bíh Simón Celote poómpdih bóodih níó, ¹⁶ Judas bíh Santiago wúhdíh níó, Judas Iscariote Jesúsdi h eníhcannitdih dúó wáini pínahdihbut át níwip wut jī.

Dawá cáacwādi h Jesús ā bohéat

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Páni h níó péa jwúub dei jūóhñit, jeé ñaj yacapboó át chāo ñuhup wut jī. Páant ā chāo ñuhupboó ā naáwátidih dawá jóí péenit jum, dawá bitabut íť jumup wut jī. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, búdí muj jwéejdih jumni Tiro tútchi, Sidón tútchidih moonbút íť juibínap wut jī, ¹⁸ Jesús ā bohénachah joyát túut niijná, í wunatnadihbut ā booaat pínah niijná. Nemép jumnitbut íť juibínap wut jī, nemépwādi h ā bacat túutat pínah niijná. ¹⁹ Booaat túut niijná, queét nihat Jesúsdi h íť juibí tewíhip wut jī. Caandíh í juibí teonitdih ā wēpat ā chūúchah, nihat íť boonap wut jī. Páni hna, wannitjibut, nemép jumnitjibut íť túi jumup wut jī, buca.

Dioíh cáacwā ded pah í jumat pínahdih ā bohéat

(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih át niijí bohénap wut jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Páni h wēi ennit, yebdíh ā teo wáacipna caá, Dios ā maáh jumupboó ñi túi jumat pínah niijná.

²¹ “Yeéb buu nuugúp wannit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Páni h wēi ennit, yebdíh ā teo wáacipna caá, wud jumnit pah ñi túi jumat pínah niijná.

“Buu yeéb jūinítidih Dios ā wēi enna caá. Páni h wēi ennit, ā teo wáacipna caá, ñi túi weñat pínah niijná.

²² “Weém nihat cáacwā úud jeñédih ñi jepahat júb bita yebdíh eníhcan, yeejép naóhñit, íh poómpmant í bacanachah, Diosboó yebdíh wēi ennit, ā teo wáacipna caá.*

²³ Páant ñi yapachah yuhna, caandíh ñi cádahcatji júb Dios pebhboó ñi juibínachah, túinidih ā wūhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahnit, búdí ñi weñé. Páni h chājnit í

* 6:22 1P 4.14

nɔwābut Dios naáwátidih naóh yapanitjidih biíc yoobó yeejép it chājap wut jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh muntih yeebdíhbut yeejép ā yapachah yuhna, ñi weñeé.*

²⁴ “**Obohjeéhtih, yeéb dawá bií dée bíbohnit, Dios ā teo wáacatdih bidcannit, buu** nin baácboó jumna pohba ñi wēina yuh caá. Túttimah, Dios ā peéh chājachah, búdí moh yeejnit ñi jumbipna caá.

²⁵ “**Bitá yeebbút** buu dedé ñi náahatdih bíbohnit, wud jumnit panihnit ñi jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā peéh chājachah, tab nuugúp wannit panihnit, búdí moh yeejnit ñi jumbipna caá.

“**Bitá yeebbút** ñi weñat pínahdihjeh chājnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ā peéh chājachah, búdí ñi jūibipna caá.

²⁶ “**Diosdih jepahcannitboó yeebdíh ī tui** wēi naáwáchah, jñi tui chāja chaáh! Pánihat dée pah jon játih ī nɔwābut ‘Dios naáwátidih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhnitboodíh ipí tui wēi naáwáp wut jī. Pánihna, ñi túut nuumcáh, Dios yeebdíhbut ā peéh chājipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

“*Yeebdíh eníhcannitdih ñi tui oyoó*”, Jesús ā niij bohéat

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “**Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítidih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi tui chājaá.** ²⁸ ‘**Meemdíh yeejép ā yapa naáh**’, yeebdíh niijnítidih, ‘**Dios meemdíh ā tui chāja naáh**’, ñi niij jwúbanaá. Yeebdíh yeejép chājnitdih, Diosdih ñi uúbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹ **Yeebdíh íjnit, biíc buwá** púo tíbidih maonidih, biíh buwámantbut ñi júutú, mawíhna, ā jwúb mawat pínah niijná. Ñih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ā náahachah, ñih japih bóo chóodihbut ñi wūhuú. ³⁰ **Ded moh yéejni ā náahatdih ā uúbúchah**, ñi wūhuú. Ded ñih bií déedih dúuc wáinidih, ñi jwúubaat túutca bojoó. ³¹ **Bitá yeebdíh ī tui** chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi tui chājaá. Queét yeebdíh ī tui chājchah yuhna, yeéboó queétdih ñi tui chājaá.*

³² “**Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah**, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ipí oi jwúubana caá. Pánihna, queét ī oyat chah yeéboodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ **Yeebdíh tui chājnitdihjeh ñi tui chāj jwúubanachah**, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit biíc yoobó ī chājna caá. ³⁴ ‘**Wā wayát pah bóo ā jwúubabipna caá**’, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yuhna, bitadih páant ipí wainá caá. ³⁵ **Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó.** **Í tui chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh**, túinidih ñi chājaá. Núodih náahnit ī uúbúchah, ī jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma tui chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh túini ā wūhbipna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcánnitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ā tui chājna caá. Páant ā chājat pah biíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ā wutna caá. ³⁶ **Dios jwí íp yeebdíh jígah ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih**, yeebbút bitadih jígah ennit, ñi teo wáacá”, Jesús át niijíp wut jī.

“*Yeejépwā caá*”, bitadih niij jūihcat

(Mt 7.1-5)

³⁷ “**‘Meém yeejép caá’**, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán niít. Bitá ī yeej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijíchah nihna, Diosbut yeebdíh biíc yoobó āta niij tágaá. Bitá ī yeejatdih ñi náhnica bojoó. Páant ñi náhnicah, Diosbut ñi yeejatdih ā náhnican niít. ³⁸ **Bitadih ñi tui wūhuú.** Ñi tui wūhuchah, Diosbut yeebdíh ā tui wūhbipna caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bíi chājat dée ā wūhbipna caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wūhat pah bóojeh muntih, Diosbut yeebdíh ā wūhbipna caá.

* 6:23 2Cr 36.16; Hch 7.52 * 6:31 Mt 7.12

³⁹ “Jéih encanni biíh jéih encannidih ã duó wáyachah, íit jumupboó bejna, queét chénat pah biícdih í buug yácbipna caá* ⁴⁰ Jáap bohéni caandíh bohéni chah ã jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihat ã jéihyat pínahdih ã bohé péanit, caandíh bohénidih biíc yoobó ã jéihbipna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáíihna, wã naáwátidih jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wã naáwátidih túi jéihnit, wã bohéat pah muntih bitadihbut ñi túi jéih bohébipna caá.*

⁴¹ “Nin pah yeéb ñipí chájna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumuchah, caanbítidih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéejatbitidih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumuchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, búdí yeejép chájna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi cháj? ⁴² Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wã póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chájnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chájna caá ma chájap. Caandíh ma cádaahaá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chájnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chájatidih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chájatidihjen ñi jenah joí? Yeéb yeejépwáá, ñi yéej chájatidih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut numát túttimah, ñi dée ã yéejatidih ñi jéih cádahat túutbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Máa quehe ded pah ã jummat

(Mt 7.17-20; 12.33-36)

⁴³ “Ded túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut túini dahna ãpí quehcan caá ⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna ã jummatidih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép oot nahdih higo wūt jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguúh ñipí bidcan caá.* ⁴⁵ Pánihat dée pah túini cáac ã túi jenah joyát jíib, túinijeh ã naóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ã jenah joyát jíib, yeejépjeh ã wéhebipna caá. Pánihna, cáac ded pah ã jenah joyát biíc yoobó ã naóhbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Chéne muú teonit naáwát

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh niijná yuhna, wã wutatidih ñi jepahcan? ⁴⁷ Ded wã bohéatidih joinít, jepahna, nin pah ã jumna caá: ⁴⁸ Muú cháj pooni panihni ã jumna caá. Túi jenah joiní jwumáp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ã túi dodhdop be. Pánih cháj péaat túttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú túi chájni jumna, ã mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ded wã bohéatidih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni muú chájni panihni caá ã jumup. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be. Pánihna, caán muudíh ã péaat túttimah, muj ã jwíih daabáchah, áih muú túi chájni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, ã boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

7

Soldadowã í maáhdih teo wūhndih Jesús át booaat

(Mt 8.5-13)

¹ Páant cáacwáidih bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wut jĩ. ² Romano cien soldadowã í maáh Capernaum tútchidih át jumup wut jĩ. Caandíh teo wūhni ã oini búdí wunna át chájap wut jĩ. ³ Pánihna, Jesús ã juibíat doonádih joinít, judíowã í maátadih Jesús pebhna át wahap wut jĩ, caandíh teo wūhndih boonadidih ã bejat pínah niijná. ⁴⁻⁵ Páant ã wahachah, judíowã í maáta Jesús pebhna juibínit, búdí wūbhna, nin pah ít níj naáwáp wut jĩ:

* 6:39 Mt 15.14

* 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20

* 6:44 Mt 12.33

* 6:45 Mt 12.34

—Jwiít dih wahní túini caá. Jwiít judíowā dih túi oinit, jwí míc wáacat mūdīh chājat pínah dinero ã wūhup jī. Páant ã túi chājat jīb, caandīh ma teo wáac jūwú, ít niijíp wut jī.

⁶⁻⁷ Páant ī niijíchah joinít, Jesús ījeéh át bejep wut jī. Pánih bejnit, cien soldadowā ī maáh pebhna ī tóah juibínachah, caán bita ã chéenwādih wahnit, nin pah át niij naáwát túutap wut jī: “Maá, weem cháh wēpni ma jumuchah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih mūdīh ma waád jūwú’, niijní dée nihcan caá. Meemdīh wā tac buugáihcan caá. Pánihna, yūpmahjeh jumna, ma wēpatjīh weemdīh teo wūhnidih ma booanaá. ⁸ Wā chah jumnit bita maáta weemdīh ī wutna caá. Weembút soldadowādih wutni caá. Bícdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jūwú’, wā niijíchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdīh teo wūhnidih wā niijíchah, āpí chājna caá. Pánihna, ma wutat wēpatdihbut wā túi jéihna caá. Ma wutachahjeh, weemdīh teo wūhni ã boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ã chéenwā Jesús dih ít niij naóh yapanap wut jī.

⁹ Páant ī niijíchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandīh ã boobipna caá”, ã niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, ājeéh péenitdih tac pūd ennit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Caán soldadowā ī maáh judío nihcan** yuhna, weemdīh ã túi jenah joyát yeéb judíowāboodīh ã yapna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰ Pánihna, soldadowā ī maáh ã wahnitji áih mūdīh ī jwúub juibínachah, caandīh teo wūhni booni átát jumup wut jī.

Éemp wūnnih mi wūhjidih Jesús ã booaat

¹¹ Túttimah, Naín wūt jumni tútchina Jesús wā ít bejep wut jī. Dawá cáacwābut ījeéh ít péenap wut jī. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jēc pebh ī tóah juibínachah, caán tútchidih moón wūnni bácahjidih yohat túut niijná, caandīh ī ub bac jūwúchah, Jesús wā queétdih ít jwāáap wut jī. Beh wili éemp wūnnih mit jumup wut jī. Mi wūh biíc jumni át wunup wut jī. Dawá cáacwābut mijeéh ít ñun béc jūwúap wut jī. ¹³ Páant ī jūwúchah ennit, Jesús caántdih jígah ennit, nin pah át niijíp wut jī:

—**Ma** jūicá bojó, át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant niijní, wūnni áih bácahji lajni naadīh ã tewe chah, caandīh beonit ít chāo ñūhup wut jī. Pánih teonit, “**¿Némé, ma boo pūd jūwú!**” wūnnidih át niijíp wut jī.

¹⁵ Páant ã niijíchahjeh, wūnniji jwúub boo pūd chúudnit, át wéhenap wut jī. Páant ã boonachah, Jesús beh wilidih nin pah át niijíp wut jī:

—**Dáa, ma** wūh ã jwúub boona caá, páant muntih, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ã booanachah enna, nihat cáacwā wūhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wut jī.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani át jui tágaá. Dios jwiít áih cáacwādih teo wáacadih át jui tágaá, ít míc niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ã chājatji doonádih nihat Judea baác, pehbbit jumni baácnadibbut ít naóh peetép wut jī.

*Juan Daabáni ã wūbh joyát túutat
(Mt 11.2-19)*

¹⁸ Jesús páant ã chājatji dooná Juan Daabánidihbut át juibínap wut jī. Caán nemat mūboó ã jumuchah, ã bohénit caandīh ít juibí naáwáp wut jī. ¹⁹ Páant ī naáwáchah joinít, chénewā ã bohénitdih Jesús pebhna át wahap wut jī. “¿Meém Dios ã wahní, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?” queétdih át niij wūbh joyát túutap wut jī.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús dih nin pah ít niijíp wut jī:

—Juan Daabáni jwiítidih wahnit, nin pah ã niíj wábh joyát túutap be: ‘¿Meém Dios ã wahnit, jwiít judíowã jwí páini niít? ¿Bíhdih bidat niít náahap?’ jwiítidih ã niiját túutap be, Jesúsdiht ã niijáp wut jĩ.

²¹ Ì jwibínachahjeh, Jesús dawá cáacwãdih boona át chãjap wut jĩ. Nemép jwmnitdih-but booa, dawá jéih encannitdihbut át boonap wut jĩ. ²² Juan ã wahnit ã niijáchah joinít, nin pah Jesús queétdih át niíj jepahap wut jĩ:

—**Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut** Juandih naáwãdih ñi bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicannitji, jéih bejcannitjidihbut ã boona beé. Bãcah moópnitji, wunah bejnitjidih yuh bũca ã boonap be.* **Moh yéejnitdih ã túi ubat pínah doonãdihbut naóhna ã chãjap be.*** ²³ “**¿Ded weemdíh túi jenah joí cádahcanidih Dios ã wëi enna caá!**” Jesús ã niijáp be’, Juandih niíj naáwãdih ñi bejeé, Jesús queétdih át niijáp wut jĩ.

²⁴ Juan ã wahnitji ã jwúub bejat túttimah, Juan ded pah ã jumatdih cáacwãdih nin pah Jesús át niíj naáwãp wut jĩ: “**¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chãj, muú** wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcã beé. Det biáboó ã naáwãchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih ãpí naáwãp wut jĩ. ²⁵ **Pánih jwmnidih bidcan, ¿túini yégueh dũonídih enedih ñi bejnit beé?** Obohjeéhtih, túini yégueh dũonít, dawá bí dée bíbohnit, maátaih muúboó ípí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ²⁶ **Pánih jwmnidihbut bidcan, ¿Dios naáwãtdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj?** Pãant tigaá Juan ã jumap. Bitã naóh yapanit chah ã jumna caá. ²⁷ **Juan ã jwíih naóh waáwãt pínahdih jon jãtíh nin pah ã niíj naóh daacáp tajĩ:**

‘Á wãúhdih Dios nin pah ã niijáp be: “Ma jãtíh wã naáwãtdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwãchah joinít, ã jepahat pínah niijnã”, Dios ã niijáp be’, át niíj daacáp tajĩ. (Mal 3.1)

²⁸ “**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat bitã chah Juan Daabáni ã jumna caá.** Obohjeéhtih, bũ lãã páant ã jumuchah yuhna, Dios ã maáh jumapna ded oboh jwmnijiboó Juan chah ã jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijáp wut jĩ.

²⁹ Juandih ã nemãt pínah jãtíh, ã bohéãtdih joinít, nihat cáacwã, Romano maáta ã wãbãt túutni núodih wábh wãhnitbut, Juandih ãtãt daabãat túutap wut jĩ. Pãant Diosdih jepahnit ã jumuchah, Jesúsboó ã niijáchah joinít, “Dios ã wutãt yoobópdih caá”, ã niijáp wut jĩ. ³⁰ Obohjeéhtih, fariseowã, Moisés ã wutãtdih bohénitbut, Juandih daabãat túutcan, Dios queétdih ã náah yacãt pínahdih ãt náahcap wut jĩ.*

³¹ Pãant ã jumatdih jéihnit, Jesús nin pah ãt jwúub niíj naáwãp wut jĩ: “**Bũ lãã moón weemdíh jepahcannit, nin pah ñi jumna caá:** ³² **Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap.** Tíoh chũdnit, nin pah ípí míic niíj jũihna caá: ‘Jwí pelãt póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ñi búudíhcã beé. Wunnitdih jwí jũí tíhwichah yuhna, ñi jũí wãaquíhcã beé’, ã míic niíj jũihna caá. ³³ **Pãant ã chãjat pah, yeebút bíic yoobó ñipí chãjna caá.** Juan Daabáni cáacwãjeéh jeémpcã, poonidihbut ãpí babhcap jĩ. Pãant ã chãjchã enna, ‘Nemép jumni caá’, niíj jũihnit, ã bohéãtdih ñi jepahcap jĩ. ³⁴ **Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwã** úud jeñé cáacwãjeéh jeémpnit, wãpí babhna caá. Pãant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ã jumap. Romanowã ã wãbãt túutni núodih wábh wãhnit, yeejép chãjnit bíicdih ãpí pej jumna caá’, niíj jũihnit, weemdíhbut ñi jepahcã caá. Pãant niíj jũihna, wébít pah caá ñi jumap. ³⁵ **Obohjeéhtih, ded pah Dios ã wutãt pah wã túi chãjachah enna, ã jenah joyát yoobópdih ã jumatdih ñi jéihbipna caá**”, Jesús queétdih át niijáp wut jĩ.

Yad wili chej jwmnijíh Jesúsdiht mi puhwat

* 7:22 Is 35.5-6 * 7:22 Is 61.1 * 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12

³⁶ Biíh yeó jáap biíc fariseo, Simón wūt jumni, Jesúsdiĥ át numah jeémép wūt jī. Áih mæuná juibínit, Jesús ájeéh át jeémép wūt jī. ³⁷ Simóníh mæudíh Jesús ā jumat doonádih joinít, queét ī jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, túi chej jumni yí quiít dih mit ub waád juibínap wūt jī. Caán quiít alabastro ī niijní jeejīh ī chājni quiít át jumap wūt jī. ³⁸ Pánih ub waád juibínit, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh mi oyat júutna, áih jítchanadih miíh quiíb macjīh jūi chócniit, miíh waó yoócjīh mit jōp wiwip wūt jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadih nomnit, mi ub juóhni túi chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wūt jī.* ³⁹ Páant mi chājachah ennit, Jesúsdiĥ numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át niij jenah joyóp wūt jī: “Nin newé Dios naáwát dih naóh yapani jumna, caandíh teonih yeejép mi jumatdih āta jéih tagaá. Jéihnit, caántdih āta tewat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át niij jenah joyóp wūt yah jī. ⁴⁰ Páant ā niij jenah joyát dih jéihnit, nin pah Jesús caandíh át niijíp wūt jī:

—**Simón, meemdíh bainí wā naáwát túut caá**, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná, át niijíp wūt jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandíh át niijíp wūt jī.

⁴¹ —**Biíc newédih chéne neoná dinerodih ī wayáp be. Biícboó chéne jópchi ā tewat jíib dih pohba waí, biíhboó chéne widh ā tewat jíibbitdih ā wayáp be.** ⁴² **Queét chénat pah ī wayátjidiĥ ī jéih jíib chājcah ennit, queétdih wūhniiboó ‘Jumna naáh. Ñi jíib chājcah, ā túina caá’, queét chénat pahdih ā niijíp be.** Páant ā chājachah, ¿ded tigaá caandíh chah ā oibi? Jesús Simóndih át niijíp wūt jī.

⁴³ —Búdí náo wainíboó caandíh chah ā oibipna caá, Simón át niij jepahap wūt jī.

—**Yoobópdih ma jepahna caá**, Jesús caandíh át niijíp wūt jī.

⁴⁴ Páant niijnít, yad wilidih júut jáhanit, Simóndih nin pah át jwúub niij naáwáp wūt jī:

—**Ma jenah joyoó. Ma chéen yoobát wā jumuchah nihna**, miíh mæuná wā waád juyúchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah niijná, mah weemdíh mata wūh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih miíh quiíb macjīh jūi chócniit, miíh waó yoócjīh mi jōp wiwip be. ⁴⁵ **Wā juyúchah**, meém weemdíh púo tíib dih nomcanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdíh mi oyat júutna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá. ⁴⁶ **Wā juyúchah**, wíih wao dáhdih yíjīh puoh jáha ñáicanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej jumni yíjīh puohnit, mi ñáñap be. ⁴⁷ **Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá.** Búdí mi yéj chājatjidiĥ Dios át yoh wūh tagaá. Páant ā chājatdih jéihnit, weemdíh búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wā yéj chājap jī’, niij jenah joinít, ā yéjeh yohat uúbhniiboó bainíjeh Diosdih ā oina caá. Pánihatdih ma túi jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wūt jī.

⁴⁸ Caandíh páant niij péanit, caántdih jwuh nin pah át jwúub niijíp wūt jī:

—**Meém yéjeh yohnih caá.** ⁴⁹⁻⁵⁰ **Weemdíh ma túi jenah joyát jíib**, ma yéjeh peéh iiguípna ma bejatji déedih, meemdíh Dios át túi ub tagaá. Pánihna, túi wéinit, ma bejeé, át niijíp wūt jī.

Páant ā niijíchah joinít, ájeéh jeémpnit nin pah queétjeh it míc niij uúbh joyóp wūt jī: —¿Dedé newéna tigaá nin? ;Yéjeh yohat wépatbut ā bíbohna caá! it míc niijíp wūt jī.

8

Jesús wādih biquína yaádh ī teo wáacat

¹ Túttimah, Jesús tútchina yoobó cáacwādih át táoh bohé jibip wūt jī. Dios ā maáh jumat doonádih át naáwáp wūt jī. Doce ā bohénitbut ájeéh it jib bejep wūt jī. ² Biquína yaádhbut íjeéh it pej jum bejep wūt jī. Jesús ā boonit yaádh, nemép jumnitdih ā boonitbut it jumap wūt jī. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemépwādih Jesús

* 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

ã bacat túutnihji jum, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo wãhni Chuza áabut jum, Susana wũt jumnihbut mit jumup wut jĩ. Dawá bita yaádhbut ñjeéh ñt pej jum bejep wut jĩ. Queét yaádh ñih dinerojĩh Jesúswãdih ñt teo wáacap wut jĩ.*

*Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

⁴ Biíc yeó jáap dawá cáacwã ñ jumni tútchinamant bejnit, caandĩh enat túut niijná, Jesús pebhna ñt juibínap wut jĩ. Dawá páant ñ wáac juibínachah ennit, ñ jenah joiní naáwátjĩh queétdih bohéna, Jesús nin pah ãt niñ naáwáp wut jĩ: ⁵ **“Biíc newé waáh momodih ñ bejep be. Páant ñ waáh bojochah, biquí túbna namádih ñ buug ñájap be. Namádih buug ñájni túbnadih cáacwã ñ néeh chuñup be. Biñh túbnadih jwébehwã jũóhñit, ñ jeemp beedánap be. ⁶ Biñh túbna, jeejĩh yewéni baác jumupboó ñ buug ñájap be. Buug ñájnit, chíih jũóhna yuhna, mac ñ jõpah bejchah, ñ wunah bejep be. ⁷ Biñh túbna nemép óot cãtĩh ñ buug ñájap be. Pãnih buug ñájni ñ chíihichah yuhna, caán nemép óotboó caandĩh ñ chíih yap bejchah, momniboó mánahñit, ñ wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, biñh túbna túini baácboó ñ buug ñájap be. Pãnih buug ñájna, chíihñit, ñ túi quehep be. Pãnih quehñit, wawána jumap pah cien túbna ñ quehep be”,** Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Caán naáwátjĩh bohé péanit, **“¡Ded molít jumna, ñ túi joyó naáh!”** ãt niñ ej ñaacáp wut jĩ.

*¿Dépanih tigaá ñ jenah joyátjĩh ãt naóhji?
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

⁹ Páant naáwátjĩh ñ bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ñ bohénit ñ bohéátjidih ñt wũbh joyóp wut jĩ.

—¿Ded pah niñ naóh bohé tibeé jwiútdih ma chãj? ñt niñ wũbh joyóp wut jĩ.

¹⁰ Páant ñ niijíchah joinít, Jesús nin pah ãt niñ jepahap wut jĩ:

—**Ded pah Dios maáh ñ jumapdih bitadih naóh jwuhca naáhdih buu yeebdĩhjah wã naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadih naáwátjĩhjah wãpĩ bohéna caá, weemdĩh enna yuhna, ñ beh encat pínah, wã naáwáchah joiná yuhna, ñ beh joicát pínah niijná. Weemdĩh ñ jepahĩcat jíib páant ñ jumna caá,*** queétdih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

*Waáh momni naáwátidih Jesús ñ beh joyáat
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

¹¹ Túttimah, waáh momni naáwátjidih ñ beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih ãt jwũub niijíp wut jĩ: **“Nin pah niñ naóhna wã chãjap be: Waáh momni túbna Dios naáwát panihni caá. ¹² Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih ñ joyóchahjah, nemépwã ñ maáh ñ joyátjidih ñ jenah joyát túutcan caá, jepahcanjah iiguípna ñ bejat pínah niijná. ¹³ Bita joinít jeejĩh yewénibit baácboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih joiná, ñ túi wēi jwuhna yuh caá. Obohjeéhtih, ñih caolihoó ñeh jáap choo bejni panihni ñ jumuchah, bitaboó queétdih deohñit, ñ yéj chãjat túutuchah, Diosdih jepah cádahñit, ñ jwũub yéj chãjna caá. ¹⁴ Bita joinítboó nemép óotna cãtĩh buug ñájni panihni ñ jumna caá. Dios naáwátidih joinít, ñ jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jumap pah ñ chãjat pínahdih queét tũbit ñ náhni dahwana caá. Búdĩ dinero bíbohatdihjah ñ wēina caá. ñ weñat pínah chãjatdihjah ñ jenah joiná caá. Pãnih jenah joinít, chéonit panihñit jumna, Dios naáwátidih jenah joicánjah, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, bita joinítboó túini baácidih buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih túi joinít, jwũub náhnina, caandĩh ñ cádahcan caá. Pãnih jumna, Dios ñ náahat pah ñpĩ túi chãjna caá”,** Jesús ãt niijíp wut jĩ.

*Jiíat dah naáwát
(Mr 4.21-25)*

* 8:3 Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49 * 8:10 Is 6.9-10

¹⁶ “Wā bohéat jiiát panihni caá. Ded áih jiiát dahdih jí péanit, puubát dahjñh ápi páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ápi jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ápi jí cáag jwejna caá, ā yeh iiguíchah, nihat waadnit ī tui enat pínah niijná.*

¹⁷ Caán ā yeh iiguíchah, dedé ī bihniji ā jígohbipna caá. Dedé ī bih chājatjidihbut nihat cáacwā ī enbipna caá. Wā naáwátdih ī bohénachah, cáacwā ded pah íih caolih ā jummatdih ā jéihyana caá.*

¹⁸ “**ñi** tui chája chaáh! Ded pah wā naáwátdih joinít, ñi tui jepahaá. Ded wā naáwátdih tui joinít ā jwúub náhninachah, Dios caandíh chah ā jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ā jwúub náhnichah, ā jwíih joyátjidih Dios ā dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.*

*Jesús ín, ā údwābut caandíh ī bidat
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Caán láa Jesús ín ā údwābut ā pebhna ítih juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdiht it jéih jwááhcap wut jī. ²⁰ Pánihna, bita caanjíh jumni Jesúsdiht nin pah át niijíp wut jī:

—Ma ín ma údwābut meemdíh bidnit, jóocmant ī pái ñuhna caá, át niijíp wut jī.

²¹ —**Ma naáwát** tuiina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wā déewā yoobát ī jumna caá. Dios naáwátdih wā bohénachah, jói jepahnit wā ín panihnit, wā údwā panihnitbut ī jumna caá, Jesús caandíh át níj jepahap wut jī.

*Búdí johlit, nolihatdihbut Jesús ā yayaát
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Bíih yeó jáap Jesús ā bohénitdih jááj chóodih numah waadnit,

—**Chóbe conanaáboó ímdih jwí** chúuh bejjíh, át niijíp wut jī.

Páant niijnít, it chúuh bejep wut jī. ²³ Páant ī chúuh bejchah, Jesúsboó át úwup wut jī. Ā úwat pónih, búdí johlit át júúwup wut jī. Pánih búdí nolihat ā jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jī. ²⁴ Páant ā tobohochah, ā bohénit Jesús pebh juibí wucnit, caandíh nin pah it niijíp wut jī:

—**ñ**Bohéní, Bohéní, daabná caá jwí chájap! **ñ**Jwí buudbípna caá! caandíh it niijíp wut jī.

Páant ī níj wucuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut “**Ma yayaá**”, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, johlit, nolihatbut bícmantjeh át yayah bejep wut jī.

²⁵ —**¿Dépanih tibeé weemdíh ñi** tui jenah joicán? Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.

Páant ā yayanachah en wáhi bejnit, búdí it úmup wut jī. Pánih úmna, búdí jenah joinít, queétjeh nin pah it míic níj úbh joyóp wut jī:

—**¿**Dedé cáacna tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayah bejna caá, it míic niijíp wut jī.

*Gadara baácđih bóo nemép jumnidih Jesús ā booaat
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wā it chúuh juibínap wut jī. ²⁷⁻²⁹ Caanná chúuh juibínit, Jesús wā ī aab béjchah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesúsdiht át jwááh dei júúwup wut jī. Caán maatápdih yégueh duocán, muudíh jéih jumcanjeh, cáac yohopboó ápi jumup wut jī. Maatápdih nemépwā caandíh it déheanap wut jī. Páant ī déheanachah, cáacwā áih téihya colóhnadih, áih jítcha colóhnadihbut ítah tópjih it chéwep wut jī. Pánih chéonit, nemat muúboó ítih nemep wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī chéwatjidih púud wái daj yohnit, queét nemépwā muú wihcapboó caandíh it numah jwei bác bejep wut jī. Pánihna, Jesús wáđih jwááh dei juibínit, nemépwáđih Jesús ā bacat túutachah joinít, Jesúsdiht nin pah it níj ñaacáp wut jī:

* 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33 * 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2 * 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

—¿Jesús, Dios chah wēpni wūh, dépanihat tút tigaá weemdih páant ma chāj? ¿Weemdih ma peéh chājca bojoó! át niij ñaacáp wut jī.

³⁰ Páant ā niij ñaacáchah joinít,

—¿Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, dawá nemépwā jumna, nin pah át niij jepahap wut jī:

—‘Dawá’ caá wā wūt. ³¹ ¿Búdí iigni íitboó jwiítidih ma wahca bojoó! ít niij wēp wúbup wut jī. ³² Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo mūwā í bid jeéméchah ennit, —Jwiítidih queét mūwā díftna ma wahaá, nemépwā Jesúsdiht ít niijíp wut jī. Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih át bejat tútup wut jī. ³³ Páant ā bejat tútuchahjeh, nemépwā newéih bácahmant bac bejnit, mūwādiht í waadáchah, ñáo dei bej, bueg báhnit, mūwā ít chíic wun beedáh bejep wut jī.

³⁴ Páant ā yapachah ennit, mūwādiht en daonítjiboó íih tútchina ít jweí jwúb bejep wut jī. Jweí jwúb bejna, í jwááhnitdih naóhnit, íih tútchidih moondíhbut páant ā yapat doonádih ít naáwáp wut jī. ³⁵ Páant í naáwáchah joinít, cáacwāboó íih tútchimant Jesús ā chājatjidih enedih ít bejep wut jī. Pánih bej, Jesús wā í jumapna juibínit, nemépwā jumniiji yégueh duó, túinijeh jenah joinít, Jesús pebh ā chúduchah enna, búdí ít úmup wut jī. ³⁶ Jesús nemépwā jumnidih ā boanachah ennitjiboó, jáap junítidih ded pah ā yapatjidih ít naáwáp wut jī. ³⁷ Páant í naáwáchah joinít, niihat Gadara baácdih moón búdí úmunit, íih baácmant Jesúsdiht ít jwúb bejat tútup wut jī. Páant í bejat tútuchah joinít, Jesús wā íih jááj chóona ít jwúb dei bejep wut jī. ³⁸ Páant í jwúb dei bejchah, nemépwā jumniijiboó Jesúsdiht búdí átiht pej jumíhip wut yuh jī.

³⁹ —Wájeéh ma jwúbchah, áta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdih jígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādiht naáwát tút niijná, í pebhboó ma jwúb bejeé, Jesús caandih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, nemépwā jumniiji jwúb bej, niihat áih tútchidih moondih caandih Jesús búdí ā teo wáacatjidih át naóh peeté wut jī.

Áih yégueh chóodih jui teonih, Jairo nūmdíhbut Jesús ā booaat (Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácmant Jesús wā í jwúb chúh juibínachah, dawá míic wáac pánit cáacwā wēinit, queétdih ít jwááap wut jī. ⁴¹ Jairo wūt jumni, judíowā í míic wáacat mūdih en daonít í maáh, Jesús pebh át juibínap wut jī. Juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús áih mūboó ā bejat pínahdih búdí át wúbup wut jī. ⁴² Á nūm bíic wilijeh wut jī. Caánt doce jópchi bíbohnih, búdí mi wunuchah, caántdih ā booaat pínah niijná, Jesúsdiht áih mūná át bejat tútup wut jī. Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ā bejchah, dawá cáacwā caandih ít too néeh péenap wut jī.

⁴³ Pánihna, queét cātíh bíh wili mácanihat panihat wunnihbut mit jumup wut jī. Doce jópchi caán wunatdih mi bíbohochah, í cohochah yuhna, át yaicáp wut jī. ⁴⁴ Pánih jumna, Jesúsdiht yégueh chóo yapat waadiht táahmant mi juibí tewechahjeh, mi mácanihat panihat wunat át yayáh bejep wut jī. ⁴⁵ Páant mi tewechah, Jesús cáacwādiht nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yéguehdih jui teoni? át niijíp wut jī.

—Weém meemdih wā teocan beé, niihat ít niijíp wut jī.

—Páant Bohéní, dawá meemdih í too néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant ā niijíchah joinít, Pedrodiht nin pah át jwúb niijíp wut jī:

—Obohjeéhtih, wunni weemdih jui tewechah, booaat wēpat wíih bácahmant áí bejep be, Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁷ Páant ā niijíchah joinít, caandih juibí teonih, jéih jweicán, úm méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, niihat cáacwā í enechah,

ded pah mi jwabí teonitjeh bootjidih caandíh mit naáwáp wut jĩ. ⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—**Némá, weemdíh** túi jenah joiná, mat boonap tagaá. Úmcanjeh, wēinit ma jwúb bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Páant ā niijíchahjeh, Jairoíh mummánt bej, Jesús wā pebhna jwabínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jáantjeh ma núm mi mujáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwúb bejat tútú, Jairodih át niijíp wut yah jĩ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít,

—**Ma** úmca bojoó. Wā wēpatdih ma túi jenah joyóchah, ma núm mi boobipna caá, Jesús Jairodih át niijíp wut jĩ.

⁵¹⁻⁵³ Túttimah, Jairoíh munná jwabínit, ĩ játih jwabínitji wunnihdih búdí jígahnit, ĩ jwúbchah, Jesús át enep wut jĩ.

—**Ñi** jái cádaahá. Caánt wunnih nihcan caá. Ūona caá mi chājap, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandíh ĩt dehwep wut jĩ. Queétdih páant niij naóh péanit, Jairoíh mūdih waadnít, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chāwát tútup wut jĩ. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wunnihji mi manadih pohba ájeéh át waadát tútup wut jĩ.

⁵⁴ Pánih waadnít, Jesús wunnihíh téihyadih teonit,

—**Jainíhmaá, ma ñah ñuhú!** caántdih át niijíp wut jĩ.

⁵⁵ Páant ā niijíchahjeh, caánt jwúb boonit, mit ñah ñuhap wut jĩ. Mi jwúb boonachah, Jesús mi manadih caántdih jeémát át wūhat tútup wut jĩ. ⁵⁶ Páant ā boonachah, mi mana búdí ĩt en wūhi bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadih Jesús át naáwát tútup wut jĩ.

9

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Bíc yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit, nemépwādih ĩ bacaat pínah, wunnitdihbut ĩ booaat pínah niijná, ā wēpatdih queétdihbut át wūhap wut jĩ.

² Pánih wūh péanit, queétdih át wahap wut jĩ, Dios ā maáh jumaditdih ĩ naáwáchah, cáacwā ĩ jepahat pínah, cáacwādihbut ĩ booaat pínah niijná. ³ Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**Bejna, dedé bí déedih ñi** ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wūh wūh, jeémát, dinerodih yah baca ñi ub bejca bojoó. Ñi dúwát chóodihjeh ñi duo béjeé. ⁴ **Caán** tútchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadni mūdihjeh ñi ũwú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán mūdih ñi cádah bejeé. ⁵ **Det** tútchidih moón yebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih ĩ joíhcah, bac bejna, ĩ enechah, queétdih Dios ā yohat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná, ñíh zapatosdih too dugnit, becchídih ñi péoh mao jéenanaá, át niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant ā niijíchah joinít, nihat tútchibitna yoobó ĩt bejep wut jĩ. Pánih jwabínit, Dioíh túini doonádih nihat cáacwādih naóhnit, wunnitdihbut ĩt boonap wut jĩ.

Maáh Herodes tubit ā úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah ĩ chājat doonádih jwúb joiná, búdí át úumap wut jĩ. “Juanji át jwúb boo pud jūóh tagaá”, biquína niij, ⁸ “Elías át jwúb jígoh tagaá”, bita niij, “Dios naáwátidih bíh naóh yapaniji át jwúb boo pud jūóh tagaá”, bitabut ĩt niijíp wut yah jĩ.*

* 9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

⁹ Páant ï niijíchah joinít, Herodesboó nin pah át niijíp wut jĩ: —Weemjéh tijí Juandih wã waó bóod yohat túutup jĩ. ¿Pánihna, deih doonádih tigaá wã jwúub joí, páant muntih? át niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Herodes Jesúsdiht túbít át eníhip wut jĩ.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ã wūhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Túttimah, Jesús ã wahnitji ã pebhna jwúub juibínit, ded pah ï chājatjidih caandíh ït naáwáp wut jĩ. Páant ï naáwáchah joinít, ã bohénitjĩhjih jumíhna, cáacwādh át cádah bejep wut jĩ. Pánih cádah bejnit, Betsaida tútchina ït bejep wut yuh jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwāboó ï bejatdih jéihnit, queétdih ït ñuun béjep wut jĩ. ï ñuun jwāáachah, Jesús queétdih wéinit, Dios ã maáh jumatdih át bohénap wut jĩ. Wannitdihbut át boonap wut jĩ.

¹² Cheyeh doce ã bohénit nin pah Jesúsdiht ït niijíp wut yuh jĩ:

—Nin pehbít tútchinaboó nitdih ma bejat túutá, ï úwat tólih pínah, ï jeémát pínahdihbut ï bidat pínah niijná. Ninjĩhbitjih pohba muuná ã wihcan caá, ït niijíp wut jĩ.

¹³ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wūhuú**, Jesús át niij jephah wut jĩ.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjih jwí bíbohna caá. ¿Queét ï jeémát pínahdih jíib chājadih jwí bejmi naniít? ã bohénit ït niij úubh joyóp wut jĩ.

¹⁴ (Cinco mil neonájeh ït jumup wut jĩ. Yaádh ï weh bícdih chah ït jumup wut jĩ.)

—**Cáacwā póomp** jumap pah cincuenta ñi chúudat túutá, ã bohénitdih Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁵ Páant ã niijíchah joinítjih, queétdih ït chúudat túutup wut jĩ. ¹⁶ Páant ï chúuduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwádhbut ubnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwádhbut** ma wūhat túina caá, Paá, ã ípdih át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, pan dahnadih queejwádhbut dajnit, cáacwādh ï pāáat pínah niijná, ã bohénitdih át wūhup wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, nihat ït túi jeémp chūúup wut jĩ. ï jadh jeémpnidih doce wūdh ït ub yac yáwanap wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”, Pedro Jesúsdiht ã niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Bíih láa Jesús Diosdih úubh péanit, ã bohénitdih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—**¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ï niij?** át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon játih Dios naáwátdih naóh yapaniji át jwúub boo pud jūóh tagaá’, bitabut ï niijná beé, Jesúsdiht ït niij jephah wut jĩ.*

²⁰ —**Queét páant ï niijíchah joiná, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahní caá, Pedroboó át niij jephah wut jĩ.*

Á wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**Dios ã wahní wã** jumap doonádih bitaboodíh ñi naóhca bojoó. ²² **Weém nihat cáacwā** úd jeñédih túbít yeejép yapat caá náahap. Jwí maáta, sacerdotewá ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh náahcan, ï mao yohat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jūóhbiipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios ã jenah joyátjidih bíic yoobó ã yapat pínah niijná, át niijíp wut jĩ.

²³ Túttimah, queét nihatdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

* 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8 * 9:20 Jn 6.68-69

—Ded wíih jumíhna, ã weñat pínahdih jenah joicán, wã weñat pínahboodíh jenah joinít, ã jepaha naáh. Bita caandíh í wēi encah yuhna, caandíh tubit yeejép í chājachah yuhna, í mao yohíhichah yuhna, weemdíh jepah cádahcat caá náahap.* ²⁴ **Ded ã weñat pínahdihjenah jenah joí chājni iiguípna bejni ã jumbipna caá.** Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chājni, ã buudcán niít.* ²⁵ **Ded ã weñat pínahdihjenah chājni, búdí dinero ã bíbohochah yuhna, caandíh dedé pínah nihcan caá.** Wã weñat pínahdih ã chājcatji jíib, iiguípna ã bejbipna caá. ²⁶ **Pánihna, weém maáh jumna, wã íip ã yeh iigátjìh, áih túinit ángelwã í yeh iigátjìhbut jwúub dei jũhna, ded weemdíh náahcan, wã naáwátidihbut joíhcanndih wã wēpatjìh wã yohbipna caá.** ²⁷ **Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Biquína ninjìh ñuhnit ñi wunat pínah játih, Dios ã maáh jummatdih ã júutuchah, ñi enbipna caá, Jesús át niijíp wut jì.**

Dios ã yeh iigátjìh Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih úubát túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjenah jap bóo jeená Jesús át ñumah púuh laab béjep wut jì. ²⁹ Caanná í púuh laáb juibínit, Jesús ã úubúchah, ã jíghat át túut ñuumúp wut jì. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iíg, áih yéguehbut biíc yoobó túi baabní át yeh iiguíp wut jì. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biíc dih ã pebh ít jíghop wut jì. ³¹ Queébtut Jesús biíc yoobó ít yeh iiguíp wut jì. Pánih jíghonit, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wunat pínahdih ít míc wéhenap wut jì. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biíc dih chuumít jumna, queéd dih quíib chei át jumup wut jì. Obohjeéhtih, jwúub jáanit, Jesús búdí ã yeh iiguíchah, ã pebh ñuhnitdihbut ít enep wut jì. ³³ Pánih ñuhnitji í jwúub buúd júuwúchah, Pedro Jesús dih nin pah át niijíp wut jì:

—Íbohéní, ninjìh jwí jumuchah, ã túina caá! ¿Biíc peihcanni mæ dáhnadih, míh pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbut jwí chāj jíih? át niijíp wut yuh jì. Páant niijná, át jenah joicáp wut jì.

³⁴ Páant ã niijíchahjenah, mah pòh panihni queéd dih át dei juyúp wut jì. Páant ã dei juyúchah, búdí ít úumup wut jì. ³⁵ Mah pòh cātíh Dios queéd dih nin pah át niijíp wut jì:

—Nin wã wúuh, wã oini caá.* ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó, Dios queéd dih át niijíp wut jì.*

³⁶ Páant ã niiját túttimah, Pedrowã jwúub enna, Jesús biícjeh ã ñuhuchah, ít enep wut jì. Páant í enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jì.

Wã wunat jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesús wã í jwúub dei juibínachah, dawá cáacwã caandíh ít jwááap wut jì. ³⁸ Páant í jwááachah, queét cātíh biíc newé Jesús dih ejnit, nin pah át niij úubúp wut jì:

—Bohéní, meemdíh wã úubhna caá. Wã wúuh biíc jumnidih jíghah ennit, ma teo wáacá.

³⁹ Dawá láa nemép caandíh ápi déheana caá. Pánih déhe buug ñájnit, tubit mémé ñaacnit, chüi bid ñajnit, ápi jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chájna, wã wúuh dih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdih tubit yéjana caá ã chájap. ⁴⁰ Páant ã chājachah, nemépdih í bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wã úubúp yuh be. Obohjeéhtih, queétboó caandíh í jéih bacacap be, Jesús dih át niijíp wut jì.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét nihatdih nin pah át niij júihñup wut jì:

—Íyeeb yeejép wã weemdíh jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac buugábi? át niijíp wut jì. Páant niijnít, —Ma wúuh dih wã pebhna ma ub júuwá, behedih át niijíp wut jì.

* 9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24 * 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 * 9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc

3.22 * 9:35 2P 1.17-18

⁴² Páant ã niijíchah joinít, ã wúúhdih Jesús pebhna ã ub júúwúchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh át méméanap wut jī. Páant ã chājachah ennit, Jesús nemépdih át jūih bacanap wut jī. Pánih baca péanit,

—**Dáa, ma wúúh** ã túi boona caá bāca, behedih át niijíp wut jī. ⁴³ Páant ã bacaatdih ennit, Dios ã wēpatdih nihat cáacwā it en wáhi bejep wut jī.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ã bacaatjidih cáacwā búdí ĩ jengah joyóchah, Jesúsboó ã bohénitdihjeh nin pah át niij naáwáp wut jī:

⁴⁴ —**Ñi túi** joyoó. Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihat cáacwā úud jeñédih cáacwā teonit, bitadih ĩ wūhbična caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ã beh joyát túutcah, it túi beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, ĩ jwúub úubh joyátji déeji it tíiquip wut jī.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohénitboó nin pah queétjeh it míic niijíp wut jī: “¿Déhe tigaá jwī cātíh jwī maáh panihni?” it míic niij jūihñup wut jī.*

⁴⁷ Páant ĩ míic niij jūihñatdih jéihnit, bíic wébít dih Jesúsboó ã pebh át wái boj dodhdop wut jī.

⁴⁸ —**Det wíihwā** jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wēi jwāáhnit, weemdíhbut wēi jwāáhnit caá. Det weemdíh wēi jwāáhnit, weemdíh wahnijidihbut wēi jwāáhnit ĩ jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumni boó ñi maáh panihni ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

“Ded jwiútdih en jūihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesús dih nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī enechah, bíic newé ma wēpatjīh nemépwādh ã bacat túutur be. Obohjeéhtih, jwījeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwī chājat túutcap be, át niijíp wut jī.

⁵⁰ —**Páant caandíh ñi niijá bojoó. Ded yeebdíh en** jūihcanni jumna, ñijeéh ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Samaria baácdih moón Jesús dih ĩ náahcat

⁵¹ Pánihat túttimah, jeáboó ã púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jūúwúchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí át niij jengah joyóp wut jī.

⁵² Páant niij jengah joinít, biquína ã bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina ĩ úwat pínah pebhboó ĩ ámoh páñat pínah niijná, ĩ játih át wah waáwá bojop wut jī. ⁵³ Obohjeéhtih, caán tútchiboó ĩ juibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejat doonádih joinít ĩjna, caán tútchidih moón caandíh it náahcap wut jī. ⁵⁴ Páant ĩ náahcat doonádih joinít, Jesús ã bohénit Santiago Juanjīh nin pah Jesús dih it niij úubh joyóp wut jī:

—¿Maá, meemdíh ĩ náahcatji peéh, queét ĩ íig beedaát pínah niijná, jeámant iigátdih jwī dei jūúwát túut jīh? it niijíp wut yuh jī.*

⁵⁵ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—**Yeéb ĩjnit, ñi peéh chājíchah, ã túican** caá. ⁵⁶ **Weém, nihat cáacwā** úud jeñé cáacwādh yohat túut niijná, nin baáboó wā dei jūóhcap jī. Obohjeéhtih ĩ yéejat peéh iiguípna ĩ bejat déejidih queétdih túi ubat túut niijná, wā dei jūúwúp jī, Jesús queétdih át niij jūihñup wut jī.

Páant niijnít, bíih tútchina it bejep wut jī.

* 9:46 Lc 22.24 * 9:48 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 * 9:54 2R 1.9-16

*Biquína Jesúsdiñ ã péehat**(Mt 8.18-22)*

⁵⁷ Páant Jesúsdiñ namáboó ã bejechah, biíc ãjeéh péeni Jesúsdiñ nin pah át niñ naáwáp wut jñ:

—Deyoób ma bejechah, weembút majeéh wã bejmi caá, át niñjíp wut jñ.

⁵⁸ —**Jia** muñjiowá ãñ muú pínah ítnadiñ ã bíbohna caá. Jwébehwábut ãñ yécanadiñ ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém niñat cáacwã úud jeñé wíñ muñjéh pohba wã bíbohcan caá. Páñihna, wãjeéh ma jñúwúchah, búdí bawat meemdíñbut ã jumbipna caá, Jesús caandíñ át niñjíp wut jñ.

⁵⁹ Páant ã bejechah, Jesús biññ ãjeéh péeniboodíñ

—**Wãjeéh ma** jñúwú, át niñjíp wut jñ.

—Wã bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah játih wã íp ã wññuchah, áñh bácañdiñ wã yohat pínah niñjá, ‘Ma cháñ jwúñhú’, weemdíñ ma niñj. Á wññuchah, yoh péanit, majeéh wã péebipna caá, át niñjíp wut jñ.

⁶⁰ —**Weemdíñ náahcannit** wññit panihñit jumna, queét wññitdiñ ã yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jumni pínah buu ma jñúwú. Wíñ tewatboodíñ chah jenah joinít, Dios maáh ã jummat dooná, bitadiñ naáwádiñ bejat caá meemdíñ náahap, Jesús caandíñ át niñjíp wut yuh jñ.

⁶¹ Páant ã bejechah, biññ ãjeéh péenibut nin pah Jesúsdiñ át niñjíp wut yuh jñ:

—Maá, majeéh wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah játih ‘Wã bejna caá’, wã pebh moondíñ wã niñ babhbat pínah niñjá, weemdíñ ma wahaá. Páñih cháñ péanit, majeéh wã péebipna caá, át niñjíp wut jñ.*

⁶² —**Ded wã** wutni tewatdiñ teo jwíñhna yuhna, ã weñat pínahdiñ jwúñb jenah joi cháññit, Diosdiñ teo wññi pínah ã jéñ jumcan caá, Jesús caandíñ át niñjíp wut jñ.

10

Jesús setenta y dos ã bohénitdiñ ã wahat

¹ Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ãjeéh péenitdiñ ñíonit, át wahap wut jñ. Páñih wahna, ã bejat pínah tútchinadiñ ã játih ã naóñ waáwát pínah niñjá, chénewã míic át wahap wut jñ. ² Queétdíñ ã wahat pínah játih, nin pah át niñ naáwáp wut jñ: “**Wíñ doonádiñ jepahñit pínah dawá ã** jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocáññit naóññit ã jumñuchah, queét jepahíññit ã joi jwúñhcan caá. Páñihna, yeéboó Diosdiñ ñi úúbú, chah dawá naóññit pínahdiñ ã wahat pínah niñjá.* ³ **Páñihna, naáwádiñ ñi bejeé. Bejñit, nin pah ñi** túi jenah joyoó: Diosdiñ jepahcannit, jiwá cáññiñ ovejawádiñ wahat pah, yeedíñ wã wahna caá.* ⁴ **Páñih bejna, dinerodih** ùbcan, wuh wúññihñbut ùbcan, biññ zapatosdiñbut ùbcanjeh, wépép ñi bejeé. Dawá cáacwádiñ túi naáwát túñt niñjá, deddiñ jwááh úúbhna, cháocáññeh, bejat caá náahap. ⁵ **Ded ñi jwíñ waadniñ** muñdíñ moondíñ ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jumñ naáh’, ñi niñj. ⁶ Túñit jumna, páant ñi niñjíchah joinít, ã túi jepahipna caá. Obohjeéhtih, túicannit jumna, páant ñi niñjíchah yuhna, ã jepahcan niñt. Páant ã jepahcañ, caán muñdíñ moondíñ Dios ã túyat ã wíñhcan niñt. ⁷ **Yeedíñ jwíñ jepahñitjeéh ñi** jum jwuhñúp. Queét yeedíñ jeémát, babhbatdiñbut ã wññuchah, ñi túi jeémp babhbaá. Yeéb queétdíñ teo wáacñit bohénachah, queétboó ñi teo wáacat jíib jeémát babhbat ã wññuchah, ã túina caá. Caán tútchidíñ moondíñ ñi bohé jwuhna, ñi jwíñ juibíni muñdíññeh ñi jum jwuhñúp.* ⁸ **Ded** tútchidíñ ñi juibínachah, yeedíñ jepahñit, dedé jeémátñiñ ã wññuchah, ñi túi jeémé. ⁹ **Caán** tútchidíñ moón wññitdiñ boonit, queétdíñ nin pah ñi niñj: ‘Dios yeedíñ búdí caá ã bidip, áñhwã ñi jummat pínah niñjá. Wññitdiñ ã boonana, Maáh jumna ã wépatdiñ yeedíñ ã júñtña caá. Páant ã wépatdiñ jéññit, ñi yéejatdiñ cádahna, túiniboodíñ túñt ñuññit, caandíñ ñi

* 9:61 1R 19.20 * 10:2 Mt 9.37-38 * 10:3 Mt 10.16 * 10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18

jepahaá', queétdih ñi niijí. ¹⁰ **Obohjeéhtih, ded tútchidih juibí**, bohéna, wənnitdih ñi boanachah yuhna, ñi jepahcah, íih namádih bejnit, nin pah queétdih ñi niijí: ¹¹ **'Dios maáh jumna**, ã wəpat yeebdíh ã júutuchah yuhna, yeéboó caandíh ñi jepahcap jī. Pánihna, ñíih tútchi becchídih jwíih jítchamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chājat pah, ñi jepahcatji jīb Dios yeebdíhbut ã yohbipna caá', ñi niijí.* ¹² **Yeéboó nin pah wā niijátidih ñi túi** náhninaá: Sodoma tútchidih moonjí tubit yeejép chājnit it jumap wut jī. Obohjeéhtih, queétdih Dios ã peéh chājat chah, ã peéh chājat pínah yeó jáapdih ñi bohéatdih jepahcannitboodíh ã peéh chājbipna caá", Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Bíh tútchidih moón ñi jepahcat

(Mt 11.20-24)

¹³ **“;Yeéb Corazín tútchidih moón**, Betsaida tútchidih moondíhbut Dios búdí ã peéh chājbipna caá! Weém ñíih tútchinadih jumna, Dios ã wəpatjīh búdí wā teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jī. Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ã wəpatjīh páant wā teo wáacachah nihna, queétoó jáantjeh ñi yeejatdih búdí jūinít, ita túut nuum tágaá.* ¹⁴ **Pánihna, Tiro tútchidih moón**, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ã peéh chāj lāa, Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut chah ã peéh chājbipna caá. ¹⁵ **Yeéb Capernaum tútchidih moondíhbut** peéh chājna, maáta panihnit chājcanjeh, yeebdíh moh yeejnit Dios ã chājbipna caá.*

¹⁶ **“Ded yeebdíh jói jepahni, weemdíhbut** jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jepahcanni, weemdíhbut jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni, wā íip weemdíh wahnidihbut jepahcanni caá", át niijíp wut jī. Páant ã níj péanachah joinít, ã wahnitboó it bejep wut jī.*

Setenta y dos Jesús ã wahnitji ñi jwúub juyát

¹⁷ Pánih bejnitji wēnit, queét setenta y dos Jesús ã wahnitji ã pebhna it jwúub juibínap wut jī. Pánih jwúub juibínit, nin pah Jesúsdih it niijíp wut jī:

—;Maá, ma wəpatjīh jwí wutuchah, nemépwā yuh buca jepahnit, it bac bej tagaá! it niijíp wut jī.

¹⁸ —;Japmant wedoát pah ã bejchah, nemépwā ñi maáh ã buug jéen jūuwúchah, wā enep jī. ¹⁹ **ñi joyoó! Wā wəpat** yeebdíh wāat wūhup be, maiwādih, dúowādihbut jwáahnit, ñi jéih chuñat pínah niijná. Nemépwā ñi maáh ã wəpatjīh yeejép ã chājat déedih jāhat wəpat wā wūhup be. Páant wā wūhuchah, áih nemépwā yeebdíh ñi jéih yeejacan niít.*

²⁰ **Pánihna, nemépwādih yeéb ñi wutuchah**, ñi jepahatdih ennit, búdí ñi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioíhwā ã pehbboó bejnit pínah ñi jumuchah, áih papélah tólih panihniboó ñi wūtna daácni ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jesús ã weñat

(Mt 11.25-27)

²¹ Páant níj naóh péanit, Jesús Túini Espíritu ã wəpatjīh búdí wēnit, Diosdih nin pah át niijíp wut jī: **“Paá, meém nihat baácdih moón ñi maáh, nihat jeádih moonbút** ñi maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnítidih wā bohéatdih ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí jéihyanap be. Páant mapí wēi chājna caá”, ã ípdih át niijíp wut jī.

²² Páant ã ípdih níj wúubh péanit, ã pébh joi nūhnitdih nin pah át jwúub níj naáwáp wut jī: **“Dios, wā íip nihat ã wəpat** bíic yoobó weemdíhbut ã wūhup be. Ded pah wā jumadidih wā ípjuh caá ã jéihyep. Bíh páant jéihni ã wihcan caá. Ded pah wā íip ã

* 10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51 * 10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24 * 10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 10:15 Is 14.13-15 * 10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20 * 10:19 Sal 91.13

jumatdihbut weemjéh caá wā jéihyep. Det wā ñíonitdihbut caandíh wāpí bohéna caá. Pánihna, jwiítjeh caá caandíh jwī jéihyep”, át niijíp wut jī.*

²³ Páant cáacwādh naóh péanit, ā bohénitdh tac púud ennit, queétdihjeh nin pah át niijíp wut jī: “**Yeéb wā wēpatdih ennit**, Dios weemdíh ā wahatjidih ñi táí jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wā jumatdih jéihnit, queébtut túi wēnit í jumna caá. ²⁴ **Ñi jenah joyoó. Jon játih Dios naáwátdih dawá naóh yapanitji, dawá maátajib** ut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, it encap wut jī. Ñi joinídhbut búdí joíhna yuhna, it joicáp wut jī”, át niijíp wut jī.

Samaria baácdih bóo ā túi chājat naáwát

²⁵ Bíh lóa, Moisés ā wutatjidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh át juibínap wut jī. Pánih juibínit, nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Bohéní, Dios pebhna bejíhna, ded pah wā chājbi? át niijíp wut jī.

²⁶ —¿**Moisés ded pah tigaá át niijí? Caandíh enna, ¿dépah tíí mapí niij jenah joí?** Jesús át niijíp wut jī.

²⁷ —‘Diosdh chah jenah joí, túi jepahnit, wēina, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadidhbut búdí ma oyoó’,* Moisés át niij daacáp tají, át niijíp wut jī.

²⁸ —**Yoobópdi ma jepahna caá. Pánih chājnit, w**anna, Dios pebhna ma bejbipna caá,* Jesús caandíh át niijíp wut jī.*

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutatjidih bohéni ā túi chājatdh júutat túut niijná, nin pah át jwúub niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddh tigaá wā oibi? át niijíp wut jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, nin ā jenah joiní naáwátjīh Jesús át niij naóh bohénap wut jī:

—**Biíc newé Jerusalén** tútchimant Jericó tútchina ā dei bejehah, namá tacdih nūmnít cáacwā caandíh jwāáhnit, nihat áih bíí dée, ā duoní chóodidhbut dúuc wáyat túut niijná, í wun mao jwejep be. Páant í wun mao jwejni namáboó ā ñajap be. ³¹ **Páant í chājat túttimah**, bíic sacerdote caán namádh dei bejna, í wun mao jwejnijidih ā enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chāocánjeh, ā bóod púud yap bejep be. ³² **Túttimah**, Leví ā jūimená poómpdih bóobut ā bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chāocánjeh, caanbút ā bóod púud yap bejep be. ³³ **Obohjeéhtih, páant í yap bejat túttimah**, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádhjeh muntih ā dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ā jígah enep be. ³⁴ **Pánih jígah ennit, ā pebh juibínit**, yíi, iguúh mac bíicdh áih yahwítnadh ā cohóp be. Coh péanit, yégueh chóojīh ā chéwep be. Chéo péanit, caandíh duoníji burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni mūná ā numah bejep be. Caanná ub juibínit, nihat chei ā en dao dáa jūúwup be. ³⁵ **Cheibit**, úwat muú mínahdh caandíh ā en dawát pínah niijná, ā jíib chājap be. Pánih jíib chājnit, nin pah caandíh ā niijíp be: ‘Nindih ma túi en dao jwúhú. Caandíh ma en dawát pínah jíib wā wuhna caá. Pánihna, chah ma jwúub jíib náahachah, jwúub joinít, wā jwúub jíib chāj jáhabipna caá, páant muntih’, Samaria baácdih bóo muú mínahdh ā niij naáwáp be, Jesús át niij bohénap wut jī.

³⁶ Páant niij naóh bohé péanit, Moisés ā wutatjidih bohénidih nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—**Queét bíic peihcannit bíí déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé** túi oini ā jum? át niijíp wut jī.

³⁷ —Caandíh jígah en teo wáacni ā túi oyop be, át niij jepahap wut jī.

—**Pánihna, meembút** bejna, bíic yoobó meemdíh eníhcannitdh oinit, ma túi teo wáacá, Jesús caandíh át niij naáwáp wut jī.

* 10:22 Jn 3.35; 10.15 * 10:27 Dt 6.5 * 10:27 Lv 19.18 * 10:28 Lv 18.5 * 10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

Martawãjeéh Jesús ã jumat

³⁸ Tútchimah, Jesús wã Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ït juibínap wut jĩ. Ï juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wüt jumnih, Jesús wãdih miíh muúboó mit chão jwúhat tútup wut jĩ. ³⁹ Mi jwan, María wüt jumnihbut mit jumup wut jĩ. Maríaboó Jesús ã bohénachah, ã pebh mit joí chúdup wut jĩ.* ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jĩ. Páníh íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, wã jwan weemdíh mi teo wáacchah, weém bíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ã jumna caá. ¿Páant mi teo wáacchah, weemdíh ma jígah encan niít? Weemdíh ma teo wáacat tútú, Marta mit niijíp wut jĩ.

⁴¹ —*¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tabit jenah joinít, ma miíc íjana caá.* ⁴² *Obohjeéhtih, wã bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Páníhna, Maríaboó chah* túnidih mi ñíwichah, caántdih ded mi joyátjidih ã jéih dúac wáican niít, Jesús Martadih ãt niijíp wut jĩ.

11

Ded pah caá jwĩ úbát
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Bíh yeó jáap Jesús ã ípdih ã úbúchah, ã bohénitbut ït jumup wut jĩ. Páant ã úbh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ã bohénitdih Diosdih ded pah ï úbát pínahdih ãt bohénap wut jĩ. Caán ã bohéat pah muntih jwiítidihbut ma bohénaá, ït niijíp wut jĩ.

² Páant ï niijíchah joinít, nin pah queétdih ãt níj jepahap wut jĩ:

—*Yeéb Diosdih* úbhna, nin pah ñi níj úbú:

‘Paá, meém chah túini ma jumuchah, meemdíh jwĩ wëina caá. Ma wüt chah yáaat caá jwiít jwĩ náahna caá. Meém maáh ma jummatdih jéihnit, nihát cáacwã ï jepaha naáh.

³ *Yeó jáap* jumat pah jwĩ jeémát pínahdih ma wũhuú.*

⁴ *Bitá jwiítidih ï yéej chãjatdih jwĩ yohat pah, meembú*t jwiít jwĩ yéej chãjatdih ma yohoó. Nemépwã ï maáh jwiítidih ã yéejalichah, ma teo wáacá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná,

Diosdih ñi níj úbú, ã bohénitdih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

⁵ Páant niijnít, ded pah ï úbát pínahdih nin pahbut ãt níj naóh bohénap wut jĩ:

—*Ded chei tac yoób ã dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémátidih weemdíh ma wũhuú.*

⁶ *Wã chéen* yuúp jũóhni ã juyúchah, caandíh wã wũhat pínah jeémát wã bíbohcan caá’, ã niijíchah, ⁷ *ã dée* muú dítmant nin pah ã níj jepah bacacan niít. ‘Weemdíh tac buugáca bojoó. Jáantjeh jéc nem péanit, wã wehdih wáat numah úwup be. Meemdíh jeémát wũhat déedih, queétdih wã wuquílcan caá’, ã dée úbhnidih ã níj jepahcan niít. ⁸ *Yeébdíh wã naóhna caá. Æ dée tíccanjeh ã* úbúchah, jáanit dedé ã náahatdih ã wũhbpna caá. ⁹ *Páníhna, nindih ñi túi* náhninaá: Tíccanjeh ñi úbúchah, ded pah ñi úbátidih Dios yeébdíh ã wũhbpna caá. Ded pah ñi náahatdih bidna, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeébdíh ã wũhbpna caá. Jéc panihnidih wuúmp mao cádahcah, Dios ã wãtbpna caá. ¹⁰ *Det Diosdih túi* úbhnit, ï úbátjidih ï bíbohbpna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh ï jwãáhbpna caá. Det ï wuúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ã wãtbpna caá. ¹¹ *¿Ñi wũh* yeébdíh queétdíh ã úbúchah, bucdih ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. ¹² *¿Mujbai* típdih ã úbúchah, dúodih ñita wũh taniít? Ñita wũhcan tagaá. ¹³ *Yeéb cáacwã yéejnit* jumna yuhna, ñi wehdih túnidih ñipí wũhna caá. Páníhna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espíritu ã waadát pínahdih ï úbúchah, ñi íp jeáboó jumni caandíh ã waadát túutbpna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

* 10:39 Jn 11.1 * 11:3 Pr 30.8-9 * 11:13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

“Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh Jesús ā booana caá”, ī niiját
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Biíh yeó jáap biíc newé wéheat túutcanni nemép jumni Jesús pebh át juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Jesús caán nemépdih áih báhahmant át bacat túutap wut jī. Páant ā bacat túutuchah, caán newé át jwúub wéhenap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúub wéhenachah joinít, nihat en wúhi bejnit, búdí it jenah joyóp wut jī. ¹⁵ Obohjeéhtih, bita nin pah it niij naáwáp wut jī: “Nemépwā ī maáh, Beelzebú wūt jumni, ā wēpatjīh caá Jesús nemépwādh āpí bacat túutap”, it niijíp wut yuh jī.*

¹⁶ Bitaboó, “Dios ā wēpatjīhjih nit ā yoób chājap”, niijná, biíh ā wēp chāj júutatdih itih bidip wut yuh jī.* ¹⁷ Obohjeéhtih, “Beelzebú ā wēpatjīh nemépwādh ā bacat túutna caá”, ī niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

“**Det biíc baácdih moonjéh yuhna** míc maona, ita wun beedáh bej tagaá. Ded tútchidih moón biícwā yuhna, míc maona, queébtut ita jweí peét bej tagaá. ¹⁸ **Pánihna, Satanás, nemépwā ī maáh áihwādh ā bacanachah, biíc yoobó muntih** āta yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, áihwādh wāta bacacan tagaá. Ni naóh yacat yoobópdih nihcan caá. ¹⁹ **Nemépwādh bacanit, ī maáh Beelzebú ā wēpatjīh** wā wutuchah nihna, niijeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjīh tigaá ipí baca? Páant ī bacat túutuchah ennit, ‘Í túi chājna caá’, niipí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājcan caá’, ni jéih niijcán caá. ²⁰ **Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh** nemépwādh wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat ni cātíh ā jumna caá.

²¹ “**Wēpép newé** nihat áih tua nah déenadh bíbohni áih muúdh ā wapachah, nihat áih bií dée ā túi jumbipna caá. ²² **Obohjeéhtih, biíh caán chah wēpniboó juí** míc mao yap yohnit, nihat ā wēp ñuhah tua nah déenadh dúuc wái, bií déedihbut dúuc wáinit, ā pej jumnitdih ā pāáhhipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwā ī maáhdih wā jéih yap yohna caá. Yap yohnit, áihwādh wā dúuc wáibipna caá, wíihwā ī jummat pínah niijná.

²³ “**Ded wājeéh teocanni, weemdíh en jūihni**, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhndih ā ñun yóhna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Bacaniji nemép ded pah ā jwúub waadát
(Mt 12.43-45)

²⁴ “**Nemép ī bacaniji muú** wihcapboó jibna, ā jummat pínah biíh muu pánihnidih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid juicán, ‘Weemdíh ī bacaniji muuná wā jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ā míc niij jenah joiná caá. ²⁵ **Páant niij jenah joinít, ā jwúub juí** enechah, áih muújí túi tóodh ámohni panihni ā jumna caá. Obohjeéhtih, caán cáacboó ā túut numcáh, áih jéc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá. ²⁶ **Páant ā jumuchah** ennit, nemépboó bita siete ā chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadní chah yeejép ā jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ā niiját pónih, cáacwā cātíh jumnih nin pah mit niij ejep wut yuh jī:
—jMeemdíh weép jum noma behanah mi wéina nacaá! mit niij ejep wut jī.

²⁸ —**Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah ī wéina** caá, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

Cáacwā Jesús ā wēpatdih ī júutat túutat
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Páant ā bohénachah, chah dawá cáacwā Jesús pebh ī míc wáac juibínachah, nin pah queétdih át niij naóh bohénap wut jī: “**Yeéb buu** láa moón tubit yeejépwā ni jumna caá.

* 11:15 Mt 9.34; 10.25 * 11:16 Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11 * 11:23 Mr 9.40

Pánihnit jumna, Dios ã wēpatjīh ñipí chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wã chāj júutcan níit. Jonásjidih Dios ã wēp chājat pahjeh muntih weemdíhbut chājnit, ã wēpat yeebdíh ã júutbipna caá. Páant bóojeh ã wēpat júutat ã jumbipna caá.*
³⁰ **Jonásjidih** búdí queej ã jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúub ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh át wahap wut jī. **Pánihna, ded pah caandíh ã yapatjidih ã naáwáchah joinít, Dios caandíh ã wahatjidih queét it jéihyep wut jī.** Páant ã yapatji pah muntih weém nihat cáacwã úd jeñé wunnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúub boo pud júuwúchah, Dios weemdíh ã wahatjidih yeebbút ñi jéihbipna caá. ³¹ **Jon játih Salomónji ã túi jéihyat doonádih joinít,** Sabá baácđih moón ĩ maáh wiliji, yuúp miíh baácmant ã naáwátđih joyódih mit juibínap wut jī. Obohjeéhtih, ninjīh weém Salomón chah jéihni wã jumuchah yuhna, yeéboó weemdíh ñi joíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwã ĩ yéejatji peéh chājat pínah yeó jáapđih Dios pebh caántboó yeéb bícdih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi níj naóh yacbipna caá: “Wã joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tibeé yeéboó caandíh ñi jepahcan?” mi niijbípna caá.* ³² **Jonásji Nínive** tútchidih moondíh Dios naáwátđih ã naóh yapanachah, queét ĩ yéejatđih búdí jūinít, it túut nuumúp wut jī. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjīh wã jumuchah yuhna, weemdíh joíhcan, yeéboó ñi túut nuumcáp be. Pánihna, ñi túut nuumcátji jīb, peéh chājat pínah yeó jáapđih Dios pebh Nínive tútchidih moonjí yeéb bícdih ñuhnit, queébtut yeebdíh ĩ naóh yacbipna caá”, Jesús queéđđih át niijp wut jī.*

Jesús jiiát déedih ã bohéat

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ **“Ded jiiátđih jiiínít, jāh cáagcan, pamap dahjīhbut** āpí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpí jíí cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít ĩ túi enat pínah niijná.*
³⁴ **Ñíih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Ā túi jumuchah, ded pah ñi chājatđih ñi túi enna caá.** Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúát dée ã jumuchah, ded pah ñi chājatđih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶ **Pánihna, níih quíib dah panihni ã túyuchah,** wã naáwátđih túi jenah joinít, táinidihjeh ñi chājbipna caá. Obohjeéhtih, ã táicah, wã naáwátđih jenah joicán, yeejépboodíh ñi chājbipna caá. Pánihna, ĩñi túi chāja chaáh! Wã naáwátđih túi jenah joinít ñi jepahaá”, át niijp wut jī.

Fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ĩ táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús queéđđih ã naóh péanachah, biíc fariseo Jesúsđih áih muúboó numah jeémédih át bejep wut jī. Caanná waád juibínit, ĩ jeémát túut niijná, Jesús wã ĩt juibí cháudup wut jī. ³⁸ Dios queéđđih ã túi wēi enat pínah niijná, queét judíowã ĩ jeémát pínah játih ĩ nuowã ĩ wutatji pah ĩpí téih chocop wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét ĩ wutatji pah téih choccanjeh ã jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí át en wúhi bejep wut jī. ³⁹ Páant ã en wúhi bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh át níj naáwáp wut jī:

—**Yeéb fariseowã níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut** jiiimantjeh ñipí chocna caá, ã túi jígoat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queí ã jumna caá. Caan pámap jiiimantjeh ñi chocat pah, yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Ñi túi jígozna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahđihjeh chājnit, tūbit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ⁴⁰ **¡Yeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jiiimant dée, Dios jwíih bácađđih chājni, pamap díitboó dée, jwíih caolihđihbut** chājni nihcan níit? Pánih chājnit, jwiítđih jéih beedáni caá. ⁴¹ **Pánihna, pamap díitboobút** chocat pah, níih caolihđih túut nuumnít, moh yéejnitđih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ã enechah, ñi túi jumbipna caá.

* 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12 * 11:30 Jon 3.4 * 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 11:32 Jon 3.5 * 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

⁴² “**¡Yeéb fariseowā** b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Dios ã wutadidih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadidih bíbohnt, bíc núodidih caandih ñipí w̄hna ȳh caá. Obohjeéhtih, pánih w̄hna ȳhna, bíh ã wutadidih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādidih túi chājatboodih ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ã wutadidih pah, chej jumni núonadidih caandih ñi w̄huchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, bíh ã wutadidihbut jepahat caá náahap.*

⁴³ “**¡Yeéb fariseowā** b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míc wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí ch́udna caá, nihat cáacwā yeebdih í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bí dée jíib chājat juáhna bejnit, cáacwā yeebdih í wēi jwāáatdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “**¡Yeéb fariseowā** b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana panihnt ñi jumna caá. Cáacwā baác díitboó jéih en waadacán, caán tacchianajih yáac ch̄i bejna, í yohniji yagáp ã jumadidih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwā ñi bohéatdih joinít, ñih caolididih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jumadidih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowādidih át niij j̄ihñ̄up wut j̄i.

⁴⁵ Páant fariseowādidih Jesús ã niij j̄ihñ̄uchah joinít, Moisés ã wutatjidih túi jéihni jw̄h nin pah Jesúsdidih át niijp wut j̄i:

—¿Bohéní, queétdih páant niij j̄ihna, jwiítidihbut j̄ih níit ma chājar? át niijp wut j̄i.

⁴⁶ Páant ã niijchah joinít, Jesús queét Moisés ã wutatjidih bohénitdih jw̄h nin pah át jw̄ub niij j̄ihñ̄up wut j̄i:

—**¡Yeéb**út b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwādidih b́dí wái náah jumnidih chājat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jígah encanjeh, b́dí ñipí peéh chájna caá.

⁴⁷ “**¡Yeéb Moisés** ã wutatjidih bohénit b́dí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátidih naóh yapanitjidih ñi nuowā ít mao yohop wut j̄i. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túut niijná, íih tacchianadidih ñi túi ámohna caá. ⁴⁸ **Obohjeéhtih, pánih chájna** ȳhna, í bohéatjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nuowā í chājatji bíc yoobó ñi chájna caá.

⁴⁹ “**Dios, nihat jéihni** jumna, nin pah át niij naáwáp wut j̄i: ‘Weém wā naáwátidih naóh yapanit pínadidih, wā naáwátidih bohénit pínadidihbut cáacwādidih wā wahbipna ȳh caá. Obohjeéhtih, cáacwāboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadidihbut yeejép í chājipna caá’, Dios át niijp wut j̄i. ⁵⁰⁻⁵¹ **Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitdih í mao yohatji peéh yeéb** buu lāa moondih caán waó jíib ã jumipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ã mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoobó í mao yohatji jíibbut, yeéb buu lāa moondih Dios ã peéh chājipna caá. Queét í jepahcatji pahjeh, yeéb bíc yoobó weemdih ñi jepahcatji jíib yeebdihbut ã peéh chājipna caá.*

⁵² “**¡Yeéb Moisés** ã wutatjidih bohénit b́dí yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiít Dios ã wutadidih bohénit caá’, niijná ȳhna, ã naáwátidih cáacwā í jéihyat déedih ñi j̄hna caá. Pánih j̄hna, Dios pebhboó ñi wāt waadát déedih bíbohna ȳhna, queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chájna, yeébút waadcán, queétdihbut ñi waadát túutcan caá”, Jesús queétdih át niij j̄ihñ̄up wut j̄i.

⁵³⁻⁵⁴ Queétdih páant niij j̄ih péanit, Jesús át bac bejep wut j̄i. Páant ã bac bejehah, fariseowā, Moisés ã wutatjidih bohénit bícdih Jesúsdidih naóh yacat túut niijná, yeejép ã jepahachah joíhna, tubit caandih ít uúbh joí ñuún pée bac bejep wut j̄i.

12

“Weém túini caá”, niij yee naóhcat

* 11:42 Lv 27.30 * 11:50-51 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

¹ Páant ã bohéat pónih dawá cáacwã Jesús pebh míc wáac jwíbínit, ï míc tóo néeh chüi bejehchah, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij naóh bohénap wut jï: “**ïYeeb ñi túi chãja chaáh!** Fariseowã ï jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém túinijeh caá’, ï niijíchah yuhna, ïih caolih yeejép ã jumna caá. Páant ï jummat pah yeebboó ñi jumca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ã jumna caá. Jwíh jígohcanni ã jumuchah yuhna, túttimah ã jummatdih nihat ï jéihbipna caá.* ² **Pánihat pah, ded pah caolih diitboó** jumna, jwíh jígohcan yuhna, túttimah ã jígohbipna caá. Ded ñi bih chãjnidihbut túttimah cáacwã ï jéihbipna caá.* ³ **Ded pah** dupúnapboó ñi niijátjidih baabápboó cáacwã ï joibípna caá. Ded pah yeeb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéyé niijátjidih, túttimah dawá ï míc wáacapboó ï jwúub wépép naóh yapabipna caá, át niijíp wut jï.

Déhedih tigaá úumat náah
(Mt 10.26-31)

⁴ **“Wã chéenwãá, yeebdíh nin wã naáwátidih ñi túi** náhninaá: Ñíih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ï chãjat túttimah, yeebdíh chah yeejép ï jéih chãjcan niít. ⁵ **Obohjeéhtih, ñi** úumat pínahdih wã naóhna caá. ïDiosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chãjna, iiguípna ã jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjih caá úumat náahap.

⁶ **“Ñi náhni dahwaca bojoó.** Dios yeebdíh oinit, ã quíib buudcán niít. Cinco jwébehwádih chéne júdubit yeeb ñipí jíb teona caá. Botonit ï jumuchah yuhna, Diosboó bíic jwébehdíhjih ã quíib buudcán niít. ⁷ **Obohjeéhtih, jwébehwã chah yeebdíh Dios ã oina caá.** Búdí oinit, ñíih waó yoócnafeh débóí ã jummatdih Dios ã túi jéihna caá. Páant ã oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, át niijíp wut jï.

“Weém Jesúih caá”, úumcanjeh, niiját
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ **“Cáacwã ï joyóchah, ded ‘Weém Jesúih caá’, ã niijíchah, weembút wã ípíh ángelwã** ï joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wã niijbípna caá. ⁹ **Obohjeéhtih, cáacwã ï joyóchah, ded ‘Weém Jesúih nihcan caá’, ã niijíchah, weembút wã ípíh ángelwã ï joyóchah,** ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wã niijbípna caá. ¹⁰ **Ded weém nihat cáacwã** úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ã túut nuumúchah, yeejép ã wéheatdih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ã jéih túut nuumcát jíb, Dios ã yéejatdih ã yohcan niít.*

¹¹ **“Wíihwã ñi** jummat jíb cáacwã yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míc wáacat muúboó, peéh chãjat túutnit pebhboó, bita ñi maáta pebhboobút ï ub bejehchah, ‘¿Ded pah wã niij jepahbi?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹² **Caanná ñi** jwíbínachah, Túini Espírituboo ded pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabipna caá”, Jesús át niijíp wut jï.*

Dawá bíi dée bíbohat ã tobohat

¹³ Páant ã niij naóh péanachah, ï cáthih jumni Jesúsdihi nin pah át niijíp wut jï:

—Bohéní, jwí íp báadhda áih bíi dée jwítdih ã wühuchah yuhna, wã úud jeñé nihatdih ubnit, wíih pínahdih ã wühcap jï. Páant ã chãjachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wühat túutú, át niijíp wut yuh jï.

¹⁴ —**Weém bíi déedih pãáhni maáh nihcan caá.** Pánih chãjat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús át niij jepahap wut jï.

¹⁵ Páant caandíh niijnít, nihat ájeéh péenitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jï:

—**ïÑi túi** chãja chaáh! Dawá bíi déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bíi dée bíbohna, wã túi jumbipna caá’, ñi niijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bíi dée bíbohat jíb nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, át niijíp wut jï.

* 12:1 Mt 16.6; Mr 8.15 * 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17 * 12:10 Mt 12.32; Mr 3.29 * 12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

¹⁶ Páant niij naóhñit, ï túi beh joyát pínah niijná, nin ã jenah joiní naáwátjñh át jwúub bohénap wut jñ: **“Biic newé dawá bií dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ã momochah, dawá ã quehep be.** ¹⁷ **Dawá ã quehechah ennit, nin pah ã míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wã chãjbi? Wíih pácahi wã ámohat pínah muú bainí ã jumuchah, ã yáo yapbipna caá.** ¹⁸ **Nin pah wã chãjbipna caá: Caandíh ámohat muunádih wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah muunádih wã chãjbipna caá. Pánih chãjñit, nihat wíih pácahidih, wíih bií déedihbut wã ámohbipna caá.** ¹⁹ **Pánih ámoh péanit, nin pah wã míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumát túut niijná, dawá bií déedih buu wã bíbohna caá, buca. Pánih jumñit, choonít, babh jeémpñit, wã wëibipna caá”, wã míic niijbípna caá’, caán newé ã niij jenah joyóp yah be.** ²⁰ **Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah jéihñit, Dios caandíh nin pah ã niijp be: ‘Jenah joicánniabeñ! Buu cheijeh ma wunuchah, míih caolih ã buudbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, nihat ma ámohñiji bií dée deñ pínah tigaá ã jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ub bejcan niít’, Dios caandíh ã niijp be.** ²¹ **Pánihna, ded áih pínahjeh dawá bií déedih en ñinah ub jweñit, Dios ã weñat pínahdih bidcanjeh, buudní ã jumbipna caá”, Jesús cáacwádih át niijp wut jñ.**

*Dios áihwádih ã túi en dawát
(Mt 6.25-34)*

²² Páant niij péanit, nin pah ã bohénitboodíh át jwúub niij naóh bohénap wut jñ: **“Ded pah ñi jumátdíh ñi náhni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi dawat pínah yéguéhdihtut, ñi náhni dahwaca bojoó.** ²³ **Caandíh bidat chah Diosdih túi biícdih ñi jumát pínahboodíh ñi bidí. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawat pínahdihbut ã wãhbipna caá, ñi túi jumát pínah niijná.** ²⁴ **Jwébehwádih ñi jenah joyoó. Queét íih jeémát pínahdih ípí momcan caá. Íih jeémátdíh ámohat pínah muuná ípí bíbohcan caá. Pánihñit ï jumuchah yahna, Dios queédih ï jeémát pínahdih ápí wãhna caá. Jwébehwádih oina, ã en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ã túi en daoná caá.** ²⁵ **Yeéb búdí náhni dahwana yahna, ñi wunat pínah yeó jáapdíh ñi jéih túut nuumcán niít.** ²⁶ **Pánih jéih túut nuumcán, búdí ñi náhni dahwana yahna, biíh pínahdihbut ñi jéih túut nuumcán niít. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá.** ²⁷ **Cháanadihtut ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ápí teocan caá. Pánih teocan yahna, Maáh Salomónji áih túini yéguéh chóo duonít, ã túi jíghatji chah, cháanaboó ã túi jíghona caá.*** ²⁸ **Caán cháanadih Dios ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana buu déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumuchah yahna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ã chãjna caá. Caán cháanadih túini yéguéh dée pah ã wãhat chah, yeéboodíh Dios yéguéhdihtut ã wãhbipna caá. Pánihna, caandíh náhni dahwacanjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó.** ²⁹ **Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdihbut tubit náhni dahwa joi bídca bojoó.** ³⁰ **Nihat Diosdih jéihcannit bií déedih tubit ípí náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ñi ípboó ñi jeémát pínah, ñi dawat pínahdihbut ded pah yeebdíh judhdatdíh ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ñi náhni dahwaca bojoó.** ³¹ **Pánihna, bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumátdíh bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepañit, áih túini doonádih bitadihtut ñi naáwá, queébtut caandíh ï jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náahatdíh ã túi wãhbipna caá”, Jesús át niijp wut jñ.**

*Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwí bíbohát
(Mt 6.19-21)*

³² **“Yeéb wíihwã daocánnit jumna yahna, Diosdih túi jenah joinít, ñi éumca bojoó. Páant ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi íp yeebdíh búdí oinit, wëinit, túinidih ã wãhbipna caá. Pánihna, yeebdíh ã pehbboó ã ub bejbipna caá, ájeéh ñi túi jumát pínah niijná.** ³³ **Ñíih bií déedih jíib chãj wãhna, caán jíibdíh ubnit, tubit moh yéejñitdíh wãhat caá**

* 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

náahap. Páant ñi chājatji jíib, Dios ã jumapboó ñi jwibínachah, yeebdíh túini yoobátdih ã wāhbiipna caá. Páant ã wēhni pínah ã bawdcán niít. Ded numní caandíh ã jéih numcán niít. Pólohwbūt ï jéih jeémp yéejacan niít. ³⁴ **Pánihna, Dios pehbboó ñíih búdí jíib jumni panihni ã jumachah,** Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíih búdí jíib jumnidih bíbohniit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jesúsdi h túi jenah joí páñat

³⁵ **“Weemdíh ñi jenah joyátdih ñi túi míc ámoh páñaá.** Ded pah míc ámoh páñatdih ñi beh joyát pínah niijná, nin bainí naáwátdih yeebdíh wā naóhna caá:” ³⁶ **Biíc newé ã chéeníh téihya chéwat weñatdih numah jeémédih ã bejep be.** Páant ã bejat túttimah, chei ã jwúub juyát pínahdih páina, jēcdih wēpép ï jéih wātadih bejat túut niijná, caandíh teo wāhniitboó íih yégueh chóodih wái aabá chéonit, íih jiiát dahnadihbūt ï jíi cáag páina caá. Páant ï chājat pah, wā jwúub dei jūúwát pínahdih yeebbút ñi jenah joyátdih ñi túi míc ámoh páñaá.” ³⁷ **Í maáh ã jwúub juyúchah,** caandíh teo wāhniit túi páinit, búdí ï wēibipna caá. Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Páant ï túi páñat jíib, ï maáhboó teo wāhniit ï dawát dée chóodih duó péa, queétdih chúudat túutnit, jeémát ã wāhbiipna caá. ³⁸ **Chei tac yoób, daa jūúwúchah,** caán ã juyúchah yuhna, túi páina, queét bainí ï wēican niít. ³⁹ **Nin biíh bainí naáwátdihbūt** yeebdíh wā naóhna caá: Nindihbūt ñi túi jenah joyoó. Débólíh numní cáac nummúdi h ã juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, numní ã jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, áih mūdi h áta túi wap tagaá. ⁴⁰ **Pánihat pah, weém, nihat cáacwā** úud jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúub dei jūóhbiipna caá. Páni h jéihcan, weemdíh túi jwāáat túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut num páñat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jī.*

Túi teo wāhni, túi teo wāhcanni naáwát
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdi h át niij wúbh joyóp wut jī:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niít? ¿Nihat cáacwáih pínah niít? át niijíp wut jī.

⁴² Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjīh queétdih Jesús át jwúub bohénap wut jī: **“Biíc teo wāhni túi jenah joiní, ã maáhdih túi jepahni ã jumap be.** Páant ã jumachah ennit, ã maáh ã bejat pínah jātíh, nihat bita caandíh teo wāhniit ï maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét ï jeémát pínahdih yoobópdi h ã wāhat pínah niijná. Páni h waadá péanit, biíh baácboó ã bejep be. ⁴³ **Páni h bejniiji áih mūná ã jwúub juyúchah,** caandíh teo wāhni ã wutatji pah ã chājachah ennit, caandíh búdí ã wēibipna caá. ⁴⁴ **Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Caandíh wēinit,** nihat áih bií déedih en daoní maáh ã waadábipna caá. ⁴⁵ **Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wāhni túi jepahcan,** ‘Wā maáh maatápdih jígochcan, būuté h ã jwúub jūóhcan niít’, niij jenah joinít, bita teo wāhniit neoná yaádhidihbūt pūinit, ã jeémp babh máihñap be. ⁴⁶ **Á náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadi h ã maáhboó ã jwúub jwibípna caá.** Páni h joinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tūbit ã pūibipna caá. Páni h pūi péanit, Diosdi h jepahcannit biícdi h iiguípna ã wahbiipna caá. ⁴⁷ **Páni hna, ded teo wāhni ã maáh ã weñat pínahdih jéihna yuhna,** túi ámoh páican, ã maáhdih jepahcah, ã maáh caandíh peéh chājna, búdí ã pūibipna caá. ⁴⁸ **Obohjeéhtih, ded teo wāhniitboó ã maáh ã weñat pínahdih túi jéihcan,** yeejép ã chājachah, ã yéj chājat jíib búdí áta peéh chāj tagaá. Obohjeéhtih, ã túi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chājna yuhna, nump ã pūibipna caá. Páni hna, deddi h túi chājat pínahdih Dios búdí ã jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wutat wēpatdih ï wāhuchah, túinijeh wutat caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wut jī.

* 12:35 Mt 25.1-13 * 12:36 Mr 13.34-36 * 12:40 Mt 24.43-44

Jesús cáacwādh chéne poómp ã chājat
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Ñi náhcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chājnitdih peéh chājna, iiguípna ã yohat pínah niijná, nin baácboó wā dei jūúwúp jī. Jātih páant ã chājachah nihna, wāta wēi tagaá! ⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ã peéh chājat pínah jātih, weémboó búdí yeejép wā yapbipna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihnit, tubit wā jígahna caá.* ⁵¹ ¿Ded pah weemdih ñi niij jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihat cáacwā túi bícdih ĩ jum̄bipna caá’, ¿ñi niij jenah joí niít? Obohjeéhtih, páant ã nihcan niít. ⁵² Cáacwā wā naáwátdih ĩ joyát túttimah, bícwājeh jum̄na yuhna, bíc peihcannit weemdih jepahnitdih chénewā jepahcannitboó ĩ míc jūihbipna caá. ⁵³ Behe ã wūúhdih ã jūihñuchah, ã wūúhbut behedih ã jūihbipna caá. Beh wili mi nūumdih mi jūihñuchah, mi nūumbút beh wilidih mi jūihbipna caá. Beh wili mi wūúh áadih mi jūihñuchah, mi wūúh áabut mi chudhdih mi jūihbipna caá. Biquína weemdih ĩ jepahachah, biquína ĩ jepahcat jíb páant tubit ĩ míc jūihbipna caá”, Jesús át niijp wut jī.*

Ded pah ã yapat pínahdih ĩ beh joicát
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ã bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús ĩjeéh péenitdih jwuh át jwúub niij naáwáp wut jī: “Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ã jūúwúchah enna, ‘Mah buugát túut caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah āpí buugná caá. ⁵⁵ Mah buugcáp buwámant johlit ã jūúwúchah enna, ‘Chāh chāhat túut nihcan caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah tubit āpí chāhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéb yeejépwā, ‘Wā jéih beedána caá’, niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jum̄p. Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wā chājatdih ennit, wā naáwátdih joiná yuhna, ded pah túttimah ã yapat pínahdih ñi jéihcan caá”, Jesús queét cáacwādh át niijp wut jī.

Yeebdih enihcannitjīh míc ámohat
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “Ded pah ñi chājat pínahdih yeebjéh jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁵⁸ Yeebdih naóh yacni peéh chājat túutni pehbó ã numah bejehchah, ‘¿Majeéh túi jum̄at túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ caandih ñi niijí, yeebdih peéh chājat túutni pehbna ã ub bejcat pínah niijná. Páant caanjīh ñi míc ámohcah, peéh chājat túutniboó yeebdih nemat mūúboó ã nemat túutbipna caá. ⁵⁹ Páant ã nemechah, nihat ñi jíb buudáátdih ñi jíb chāj péaat pínah jātih, yeéb ñi baccan niít. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh túi jum̄at túut niijná, ded pah tigaá wā chājbi?’ niijnít, caandih ñi jepahaá, yeebdih ã peéh chājcat pínah niijná”, Jesús át niijp wut jī.

13

Yéej chājatdih cádahnit, túut nūumát

¹ Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandih ĩt niij naáwáp wut jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tátchidih Dioih mūúboó ovejadih cáo wūhnit, Diosdih ĩ wēi wūbúchahjeh, Pilatoboó queétdih át mawat túutp wut jī. Pánih maonit, oveja meép, cáacwā ĩ maonitji meépjīh ĩt widip wut jī. ¿Ded panih tigaá páant ĩt yap? queét Jesúsdi ĩt niij wūbh joyóp wut jī.

² Páant ĩ niij wūbh joyóchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jī:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah joí? ‘Páant queét tubit yeejép yapna, nihat bita Galilea baácdih moón ĩ yéejat chah niít ĩt yéej chājap’, ¿yeéb ñi niij jenah joí niít? ³ Nihcan caá. Dedé yéejatdih bíc yoobó Dios ã peéh chājbipna caá. Yeéboó ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodih ñi túut nūumcátji jíb ã peéh chājachah, yeebút iiguípna ñi bejbipna caá. ⁴ Nindihbut ñi túi jenah joyó: Siloé wūt jum̄ni jap bóo mūú áac jéennit,

* 12:50 Mr 10.38 * 12:53 Mi 7.6

dieciocho cáacwādh āt tājap wut jī. ‘Pānih wūna, bita Jerusalén tūtchidih moón ī yéejat chah īt yéej chāj tagaá’, ¿ñi niij jenah joí niit? ⁵ **Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodh ñi túut nūmcan, yeebbút wūna, iiguipna ñi bejbipna caá, queétdih āt niijp wut jī.**

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjīh queétdih āt jwúub bohénap wut jī: **“Bíic newé áih wápchiboó higuera wūt jumni nah ā jumap be. ‘Caan náh ā quehna nacaá’, niijnít, diquidih ā bejep yah be. Obohjeéhtih, caan náh ā quehcah, ā bid jūicáp be. ⁷ Pānih bid jūicán, áih wápchidih teo wūhndih nin pah ā niijp be: ‘Weemdih ma joyoó. Bíic peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yah caá. Obohjeéhtih, ā quehcan caá. Páant ā quehcat jíib ma tib yohoó. Nin nah wíih wápchidih ā jumachah, bíih nahdih wā jéih momcan caá. Ā wihcah, bíih nahdih momnit, caan náh quehedih wāta jeémp tagaá’, caandih teo wūhndih ā niijp be. ⁸ Páant ā niijchah joinít, caandih teo wūhni nin pah ā niij jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ā jum jwuh naáh. Nin nah púuj yehmant baád púuda péanit, nuñup jónópdih wā yachipna caá, míih higuera nah ā quehat pínah niijná. ⁹ Páant wā chājat túttimah, ā quehmi dée caá. Ā quehcat ennit bácah, weemdih ma yoób tib yohat tútú’, ā maáhdih ā niij jepahap be. Pánihat pah, yeéboó ñi túut nūmát pínahdih Dios ā páina caá. Maatápdih ā páina beé. Pánihna, ñi túut nūmcat ennit bácah, yeebdih ā yoób peéh chājipna caá”, Jesús āt niijp wut jī.***

Judíowā ī chooát yeó jáapdih wūnihdih Jesús ā booaat

¹⁰ Bíih láa judíowā ī chooát yeó jáapdih ī míic wáacat mūdih Dios naáwátidih Jesús āt naóh bohénap wut jī. ¹¹ Caanjīh nemép jumnih mit jumap wut jī. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ā jumachah, caántboó chóyó bejnihjah mit jumap wut jī. ¹² Páant mi jumatih ennit, Jesús caántdih āt jūúwát túutap wut jī.

—**Némá, meemdih wā booana caá,** āt niijp wut jī.

¹³ Páant niijnít, caántdih ā teo jáhanachahjah, yoobópdih mit ñuhap wut jī. Pānih boonit, Diosdih búdí mit wēi naáwáp wut jī.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdih caántdih ā booaat peéh, judíowā ī míic wáacat mūdih en daoní maáhboó āt íjip wut jī. Pānih íjnit, caánboó míic wáacnitdih nin pah āt niijp wut jī:

—Bíic semanadih seis yeó jáap jwípí teona caá. Pánihna, yeéb tubáp chūúhniit booaat túutidih jūóhna, caán tewat yeó jáapnadihjah ñi jūúwá. Jwiít jwí chooát yeó jáapnadih páant ñi chājca bojoó, āt niijp wut jī.*

¹⁵ Páant ā niijchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah āt niij jūihñap wut jī:

—**Yeéb yeenit caá. Yeebjébut** chooát yeó jáapdih yahna, ñíih jiwidih, burrodihbut ī jeemát tólihmant watnit, mah ī babhbat pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pānih chājna, teo tigaá ñi chājap. ¹⁶ **¿Nint Abrahamji ā jumadih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée āt bíbohóp be. Páant ā chéonihdih chooát yeó jáapdih wā watachah, ā túican niit? āt niijp wut jī.**

¹⁷ Páant ā niijchah joinít, tíicnit, queét īt jepahcap wut jī. Pánihna, nihat cáacwā Jesús ā wēp chājatdih ennit, búdí īt weñep wut jī.

*Mostaza tíb naáwát
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)*

¹⁸ Nin naáwátjīh cáacwādh Jesús āt jwúub bohénap wut jī: **“¿Dios ā maáh jumati ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyat pínah niijná, dedédh jenah joinít tigaá, wā naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíb ded pah ā jumatih jenah joinít, Dios ā maáh jumatih ñi beh joibipna caá. Caán tíb cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. Momni áih**

* 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 * 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

wápchiboó caán tíbihdih ã momop be. Æ momat túttimah, chíihna, búdí nah ã behep be. Páant caan náh ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã ï jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ï dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Pan paáani naáwát

(Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ã maáh jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ²¹ Pan paáat ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Pandih chãjílina, yad wili trigo ojdi pampadih yacnit, mahjíl wid, caandíh paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã túi paabípna caá. Páant ã jummat pah Dios ã maáh jummat doonádih joinít, cáacwã ï túut nuumbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadih ï jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ï túut nuumbípna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Bainí jéc naáwát

(Mt 7.13-14,21-22)

²² Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwát dih naóh bejna át chãjap wut jĩ. ²³ Páant ã bejechah, biíc newé caandíh nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, daocánnitjeh níft iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubnit pínah ï jumap? át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjíl Jesús át jwúub bohénap wut jĩ:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ã jumapboó ñi waádíhna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí ñi yéejatdih cádahíhcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jéc panihnidih waádíhna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadát dih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodíh ñi túi jepahaá. ²⁵ Ñi beh joyát pínah niijná, muú mínah ded pah ã jummatdih wã naóhbipna caá. Chei caán muú mínah áih jécdih ã nemna caá. Páant ã nemat túttimah, yeéboó caán jécdih juibí, wúump maonit, nin pah ñi niij ejbipna caá, ‘Maá, jécdih ma wát júúwú’, ñi niijíchah, muú mínahboó díftmant nin pah ã niij bábapipna caá. ‘Dedmant ñi júúwát dih wã jéihcan caá. Yeéb wã jéihca naáhwádih wã wátcan caá’, ã niijbípna caá. ²⁶ Páant ã niijíchah joinít, yeéboó nin pah ñi jwúub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhbar jĩ. Jwíih tútchiboó jumna, ma naáwát dih jwíit dih ma bohénap jĩ’, ñi niij ejbipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant ñi niijíchah yuhna, caánboó nin pah ã jwúub niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeedíh yoobóp dih wã jéihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit jumna, wã pebh júóhcanjeh, biáboó ñi bejeé’, muú mínah ã niijbípna caá. Páant ã niiját pah Dios yeedíh ã niijbípna caá.* ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitjibut, Dios pehbboó ï jumuchah ennit, yeéboó jéih waadcán, tubit jíghna, ñíh maodíh ñi néeh chãác juibípna caá. Pánih jíghna, jóocmantjeh ñi chãóbipna caá.* ²⁹ Caán láa nihat baácdih moón Dioíhwã ã pehbboó ï juibínachah, caánboó queéd dih ã numah jeémpbipna caá.* ³⁰ Nin baácboó oboh jumnitji Dios ã jumapboó maáta ï jumbipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pehbboó moh yéejnit ï jumbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí ã oyat

(Mt 23.37-39)

³¹ Páant ã niij péanachahjeh, biquína fariseowã Jesús pebhna juibínit, nin pah ït niijíp wut jĩ:

—Herodes meemdíh ã mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh ït niijíp wut jĩ.

* 13:27 Sal 6.8 * 13:28 Mt 22.13; 25.30 * 13:29 Mt 8.11-12 * 13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31

³² Páant ï niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Nin pah caán yeejépbahdih niij naáwádih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwádih baca, wunnitdihbut booana caá ã chājap. Buu yeó jáap, cheibitbut páant ã chājbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabipna caá’, Herodesdih ñi niijí. ³³ Buu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tútchina wā juibíipna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tútchidih mícjeh ípí mao yohop wut jĩ. Pánihna, caán tútchina wā juibínachah, weemdíhbut ï mao yohbipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jígahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejĩh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowābut bíc yoobó ït chājap wut jĩ. Pánihnit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jummat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi náahcan caá. ³⁵ Páant ñi náahcat peéh, buu ñih tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúub encan níit. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwúub dei jūwúchahjeh, weemdíh ñi jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ã wahni, meemdíh búdí jwĩ wēina caá’, weemdíh ñi niijbípna caá”,* Jesús át niijíp wut jĩ.

14

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

¹ Bílh chooát yeó jáapdih fariseowā ï maáh áih munná Jesúsdih numah jeémédih át bejep wut jĩ. “¿Ded pah caá ã chājbi?” niijná, caán munná moón caandíhjih ït túi en ñunup wut jĩ. ² Caán munná, bácah chalani át jumap wut jĩ. ³ Caandíh ennit, Moisés ã wutatjidih bohénitdih, fariseowádihbut nin pah Jesús át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Chooát yeó jáapdih tubup chūhnitdih ñi booanaá’, Moisés át niijnít jí? át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant ã niijíchah yuhna, queét ït jepahcap wut jĩ. ï jepahcat ennit, Jesús wunnidih teo jáha boaanit, át jwúub bejat túutap wut jĩ. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowádih át jwúub úubh joí jūihñap wut jĩ.

—Jwĩ chooát yeó jáapdih ñi wūh, ñih momo jiwibut íitna ã buug yác bejchah, yeéb ñita ub pūh laabácan taniít. ¿Páant ñi chājat, tewat nihcan níit? át niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant ã niijíchah, ded pah ït jepahcap wut jĩ.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh munná waadníit, bita ã numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna ï chúdat pínahdih ï ñíwichah, Jesús át enep wut jĩ. Páant ï ñíwichah ennit, queét nihadidih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

⁸ —Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ã bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi chúdca bojoó. Páant ñi chúdchah nihna, ñi chah maáh ã juyúchah, ⁹ ‘Ma chúdni páhadih nindih ma chúdat túutú’, yeebdíh ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, jwéjboó juibí chúdna, ñita tíic tagaá. ¹⁰ Obohjeéhtih, muú mínah yeebdíh ã bid bojochah, jwéjdih bóo páhadih ñi juibí chúdúp. Yeéb páant ñi chúdchah ennit, ‘Waáwápboó ñi chúd jūwú’, muú mínah yeebdíh ã niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejchah, bita ã bid bojnit yeebdíh ï túi wēi enbipna caá.* ¹¹ Ded caán mícjeh ‘Weemdíh dedé judhdad wihcan caá’, niijníidih Dios moh yéejni ã chājbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míc maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ã jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús át niijíp wut jĩ.*

¹² Páant niij péanit, Jesús muú mínahboodíh nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

* 13:35 Sal 118.26 * 14:5 Mt 12.11 * 14:10 Pr 25.6-7 * 14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohndih, ma déewādih, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojóo. Meém queétdih ma bidichah, ma túi chājat jíib, queébtut meemdih biíc yoobó ĩ numah jeémpbipna caá. ¹³ **Obohjeéhtih, bitadih ma numah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejcannit, wio wihcannit, jéih encannitdihbut ma bidíip.** ¹⁴ **Queéтбоó meemdih biíc yoobó ĩ jéih numah jeémpcan níit.** Páant ma túi chājatji jíib, táinit ĩ boo pud jūóhni yeó jáapdih Diosboó meemdih ā túi chājbipna caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

Búdí numah jeémát naáwát

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Páant ā niijíchah joinít, biíc ĩjeéh chúudni Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Dios pebhboó ded ā numah jeémpni búdí ā wēibipna caá, āt niijíp wut jī.

¹⁶ —**Búdí numah jeémát chājni dawá cáacwādih ā bidip be.** Páant ā bidichah joinít, queét nihat ĩ túi wēi jepah jwuhup be. ¹⁷ **Caán ā yoób numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandih teo wūhndih wahnit, ‘Nihat jwī jeémát pínahdih ámoh péanit, yeebdih ā bidip be, buca’, ā niij naáwát túutup be.** ¹⁸ **Caandih teo wūhni páant ā niij naáwáchah joinít, queét ĩ jummat yoobó nin pah ĩ niij jepahap be: ‘Weemdih jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jíib chāj péanit, caandih enedih bejat túut caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdih ā páicat pínah niijná’, ā jwíih bidni ā niijíp be.** ¹⁹ **Biíhbut nin pah ā niij jepahap be: ‘Weemdih jéihcat dée caá. Butéh biícjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jíib chājap be. Pánih jíib chājniiji queétdih enedih bejat túut caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdih ā páicat pínah niijná’, caanbút ā niijíp be.** ²⁰ **Biíhbut nin pah ā niijíp be: ‘Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wā jéih bejcan caá’, ā niijíp be.** ²¹ **Páant ĩ niijíchah joinít, caandih teo wūhni ā maáh pebhna jwúub junít, queét ĩ niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tubit íjnit, nin pah ā niijíp be: ‘Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbut jwááhnit, waícanjeh ma ub jūúwúp’, ā niijíp be.** ²² **Pánih naáwádih bejniji jwúub junít, ‘Maá, ma niijátji pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chúudat ā judhna caá’, ā niijíp be.** ²³ **Páant ā niijíchah joinít, ā maáh caandih ā jwúub wutup be. ‘Tútchi jwéejboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma jūúwát túutú, chúudatnadih ĩ túi yáwat pínah niijná.** ²⁴ **Meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíih bidnitboó wā numah jeémátidih ĩ jeémpcan níit’, ā niijíp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det ĩ weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandih jepahcannit, ájeéh ĩ jumcan níit. Obohjeéhtih, caandih jepahnitjeh ā pebhboó ájeéh ĩ jumbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.**

Jesúsjeéh jwī jumíhichah, ā buwat

(Mt 10.37-38)

²⁵ Biíh láa dawá cáacwā Jesúsjeéh ĩt bejep wut jī. Pánihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah āt niij naáwáp wut jī: ²⁶ **“Ded wā bohéni jumíhna, bita chah weémboodih oyat caá náahap. Ā ípdih, ā índih, ā áadih, ā wehdih, ā déewādih, ā déewā yaáhdihbut ā oyat chah weémboodih oyat caá náahap.”** ²⁷ **Ded wājeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ā weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chājna, wíih ā jummat jíib yeejép yapna yuhna, weemdih cádahcat caá náahap.** ²⁸ **Nindihbut ñi jenah joyoó: Muú teoni jap bóo muúdíh ā chājat pínah játih, ā jíib juyátdih jéihyat túut niijná, caán muú jíib pínahdih ā jwíih jenah enna caá.** ²⁹ **Ā jíib pínahdih ā jwíih jenah encan, áih muúdíh ā jéih péacah enna, bitaboó caandih ĩ deohbipna caá.** ³⁰ **‘Nin pohba áih muúdíh teona, āt péa tagaá’, ĩ niij deohbipna caá.** ³¹ **Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh biíh maáhjīh ĩ míc mawat pínah**

* 14:26 Mt 10.37 * 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

játih, nin pah ã niij jengah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowã bíbohñit, caánboó veinte mil soldadowã ã bíbohochah, jwĩ míic maona, wãta jéih buujá taniít?’ ã niij jengah joiná caá. ³² **Páant niij jengah joinít, ã buujácat pínahdih jéihna, bíih maáh áih soldadowãjĩh míic mawadh jũóhñit, yúupjeh ĩ jum jwãhuchah, ‘Jwĩ míic maoca boj jĩh’, niiját túutnit, caandíh teo wũhñidih ã wah boj bipna caá.** ³³ **Páñihna, wíihwã jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah játih, ‘Nihat wã yéj chãjatdih wã cádahbipna caá. Wíih bíi déedih jengah joicán, Jesúsboodíh jengah joiná, caandíhjuh wã jepahbipna caá. Páant wã jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wã cádahcan niít’, niij jengah joyát caá náahap. Páant niij jengah joinít jumna, wíihwã ñi jéih jumbipna caá”,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Buicánni núumni naáwát
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant niij naóhñit, nin bíih naáwátjĩh Jesús queétdih át jwúub bohénap wut jĩ, ã jwíih naáwátidih ĩ beh joyát pínah niijná: **“Núumni buiná, jeémátidih ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá.** ³⁵ **Páñih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá náahap. Caán ã nihat pah yeéb ñi jumca bojoó. Dios naáwátidih túi joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¿Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!”** Jesús át niijíp wut jĩ.

15

Buudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)

¹ Bíih yeó jáapdih dawá cáacwã, Romanowã ĩ maáta ĩ uúbát túutnit dinerodih uúbh wũhñit, bita Moisés ã wutatjidih jepahcannit “Yeejépwã”, niijnítbut Jesúsdi joyódih ĩt juibínap wut jĩ. ² Páant ĩ juibínachah ennit, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ĩjñit, queétjeh nin pah ĩt míic niijíp wut jĩ:

—Nin newé yeejépwãdih túi wéi jwãáñit, ĩjeéh ãpí jeémpna caá, ĩt niijíp wut jĩ.*

³ Páant ĩ niijíchah jéihñit, Jesús nin naáwátjĩh queétdih át bohénap wut jĩ: ⁴ **“Cien ovejawãdih bíbohni, bíic oveja caandíh ã buudéchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chãjbi? yeéb ñi jengah joyóchah. Bita noventa y nueve ovejawãdih ĩ jeémát yílíp jumapboó jweñit, caán buudnídih bididih ã bejbipna caá. Páñihna, caandíh bid juinítna, ã cádahbipna caá.** ⁵ **Caandíh bid juí wéina, áih daadjíh mao cáagnit, áih muuná ã ub jwúub bejbipna caá.*** ⁶ **Páñih ub jwúub juibínit, ‘Wíih oveja buudnídih wã bid juyúp be. Páñihna, wãjeéh ñi wéi wáac jũúwú’, niijnít, ã pebh jumnitdih, ã déewãdihbut ã bid wáacipna caá.** ⁷ **Páant ã weñat pah, ded bíic cáac ã yéjatdih cádahñit, ã túut nuumúchah, Dios pebhboó jumnit búdí ĩ wéibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihñit ‘Weemdíh yéjat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wãta túut nuúm?’ niij jengah joinítidih Dios pebhboó jumnit ĩ wéican niít”,** Jesús át niijíp wut jĩ.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸ **“Diez dinero júdu bíbohñih bíic júdu caántidih ã buudéchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chãjbi? Jiát dahjĩh jijnít, muudíh mi túi tóodh bid beedábipna caá. Caán júduidih bid juinítna, mi cádahbipna caá.** ⁹ **Caán júduidih bid juinít, ‘Weemdíh buudní dinero júduidih wã bid juiná beé. Páñihna, wãjeéh ñi wéi wáac jũúwú’, niijnít, mi pebh jumnitdih, mi déewãdihbut mi bid wáacipna caá.** ¹⁰ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant mi weñat pah, bíic yéjñi ã yéjatdih cádahñit, túiniboodíh ã túut nuumúchah, Dioh ángelwãbut búdí ĩ wéibipna caá”,** Jesús át niijíp wut jĩ.

Buudní ã wũh naáwát

¹¹ **“Bíic newé chénewã ã weh jumap be.** ¹² **Úudyiboó ã ípdih nin pah ã niijíp be: ‘Wanna, meemdíh wã wũhñipna caá”,** ma niijnídih buu ma wũhuú, Paá’, ã niijíp be.

* 15:2 Lc 5.29-30 * 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

Páant ã niijíchah joinít, ã íp áih bíí déedih ã wehdih ã pãáap be. ¹³ **Daocánni yeó jáap túttimah, úudyiboó nihat áih bíí déedih ãbnit, yúup bíih baácboó jibidih ã bejep be.** Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíib chāj, yaádh metat jíib wūh, numah jeémát jíib wūh, búdí ã jíib chājap be. Pánih jíib chājna, áih dinerodih ã yoh beedánap be. ¹⁴ **Páant ã yoh beedáat túttimah,** caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ã jumap be. Caanbút nuugúpjih diib wúnna ã chājap be. ¹⁵ **Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be.** Páant ã bid bejchah, bíic newé caandíh íí náah jumni tewat wūhnit, áih momo muuwā jumni wáihyat júduboó caandíh ã wahap be, queétdih jeémát ã wūhat pínah niijná. ¹⁶ **Pánih queétdih inna, queét muuwādh wūhni jeémátdih búdí ã jeémíhip yuh be.** Obohjeéhtih, ã maáh caandíh ã jeémát túutcah, bitabút caandíh dedé jeémát í wūhcap be. ¹⁷ **Páant ã yapat túttimah,** ã jwúub náhninap be, ‘Nihat wā ípdih teo wūhnit jeémát bíboh, íjudh jeémpni jeémátbút apí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdíh jeémát wihcah, wúnna caá wā chājap. ¹⁸ **Pánihna, wā íp pebhna wā jwúub bejbipna caá.** Caanná jwúub juibínit, wā ípdih nin pah wā niijbípna caá: “Diosdih búdí wā yéej chājna beé, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājna beé. ¹⁹ **Pánihna, j’Wūuhú’,** buu weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wūhniyeh wā jumbipna caá”, wā ípdih wā niijbípna caá, caán míicjeh ã níj, jenah joyóp be. ²⁰ **Páant níj jenah joinít, ã íp pebhna ã jwúub bejep be.**

“Pánih jwúub bejna, ã ípíh muudíh ã toáh bejchah, ã ípboó caandíh yúupmah ã jwāáh enep be. Pánih jwāáh enna, áih caolihjih búdí jígahnit, ã wūhdih jwāáadh ã náo ñah bejep be. Jwāáhnit, caandíh búdí wēina, ã pin tewep be. ²¹ **Páant ã pin tewechah, ã ípdih nin pah ã níj naáwáp be: ‘Diosdih búdí wā yéej chājap be, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājap be. Pánihna, “Wūuhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ã niijp be.** ²² **Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna,** ã ípboó caandíh teo wūhndih nin pah ã níj wutap be: ‘Waícanjeh táini yégueh chóodih ã jūóhnit, wā wūhdih ñi yacaá. Táini téihya yacat júduh áih téih tíbdihbut ñi yacaá. Áih jítheadihbut táini zapatos ñi yacaá. ²³ **Jwí túi in débehani momo jiwi wūhdih ã jūóhnit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi puubú.** ²⁴ **“Wā wūhú ã wunah bejna nacaá”,** wā níj jenah joyóp yuh be. Buudní déeji buu ã túi jwúub juiná caá, buca. Búdí wēinit, chóbe jeémpjih’, caandíh teo wūhndih ã niijp be. Pánihna, queét nihat búdí wēinit, í jeémép be.

²⁵ **“Obohjeéhtih, úudyi ã jwúub juyúchah,** weép jeñéboó momo jiwiwā jumni wáihyat júduboó ã jumap be. Pánihna, ã ípíh muudíh toáh bejna, í wēi ewechah, ã joyóp be. ²⁶ **Pánih joinít, teo wūhndih nin pah ã níj wūbh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét í chāj?’ ã niijp be.** ²⁷ **Páant ã níj wūbh joyóchah joinít,** teo wūhni caandíh nin pah ã níj jepahap be: ‘Ma úud ã jwúub juiná beé. Á túi juyúchah, ma íp jwí in débehani momo jiwi wūhdih ã mawat túutap be. Pánih maonijidih jwí puub péanachah, numah jeémp wēi eona caá í chājap’, caandíh ã niijp be. ²⁸ **Páant teo wūhni ã níj naáwáchah joinít,** weép jeñé ã ípdih tubit ã íjip be. Íjnit, ã waádíhcap be. Páant ã waádíhcah enna, ã ípboó bac bejnit, ‘Wūuhú, ma waád jūuwú’, caandíh ã niijp yuh be. ²⁹ **Obohjeéhtih, ã ípdih nin pah ã níj jepahap be: ‘Maatápdih meemdíh búdí teo wūhnit,** ma naáwáchah wā yap yohcah yuhna, wā pej jumndih wā numah jeémát déedih cabra wūhbitdih weemdíh mapí wūhcan beé. ³⁰ **Obohjeéhtih, buu yeejép ma wūhú ã jwúub juyúchah,** yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jiwi wūhdih maonit, caandíh ma numah jeémpna caá’, ã ípdih ã níj jūihñap be.

³¹ **“Páant ã níj jūihñachah joinít,** ã íp caandíh nin pah ã níj jepahap be: ‘Wūuhú, meém wājeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bíí déedih míih mun caá. ³² **Obohjeéhtih, ma úud wunni déeji buu ã túi jwúub juyúap be. Pánihna, wēinit, jwí numah jeémp ewechah,** ã táina caá’, ã íp weép jeñédih ã niijp be”, Jesús queétdih át niijp wut jí.

16

Dinero en daoní ded pah ã chãjat naáwát

¹ Biíh láa Jesús nin naáwátjĩh ã bohénitdih át jwúub bohénap wut jĩ: **“Biíc newé búdí dinerodih bíbohni, áih dinerodih en daoníboó ã túi en daocát ennit, biíh teo wũhniboó ĩ maáhdih ã naóh yacap be.** ² **Páant ã naóh yacachah, ĩ maáhboó áih dinerodih en daonídih ã bid bojop be. Páant ã bid bojni ã juyúchah, nin pah caandĩh ã niijíp be:** ‘Wíih dinerodih ma túi en daocát doonádih wã joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih túi en daocát jíib weemdĩh ma jwúub teo wũhcan níft. Ded pah wíih dinerodih ma chãjatjidih weemdĩh ma naóh daác beedánaá’, ã maáh caandĩh ã niijíp be. ³ **Páant ã niijíchah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah ã niij jengah joyóp be:** ‘Wã maáh weemdĩh yohat túut caá páant ã niijíp. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tawatnadih wã buujácan níft. Weém bitadih dinero wã uúbhna, tíic náah jumni wãta uúbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdĩh chãjat náah? ⁴ **Buu, wã chãjat pínahdih wã jéihna caá, buca. Nin pah wã chãjachah, wã teo cádahat túttimah, wã maáhdih jíib buudánit weemdĩh ĩ oibipna nacaá. Pánih oinit, jígah ennit, weemdĩh ĩ teo wáacipna caá’, caanjéh ã niij jengah joyóp be.** ⁵ **Páant niij jengah joinít, nihát ã maáhdih jíib buudánit yoobó ã bid bojop be. Páant ã jwíih bid bojni ã juyúchah, nin pah caandĩh ã niij uúbh joyóp be:** ‘¿Wã maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?’ ã niij uúbh joyóp be. ⁶ **‘Jeémát chãjat yíi cien dahwani quiútnadih caandĩh wã jíib buudána caá’, ã niij jepahap be. ‘Ninboó ma jíib buudáatdih daácni núo ã jumna caá. Waícanjeh júi chúdnit, ma jíib buudáatdih jwúub deyanit, tac yoobjéh ma daacá’, teo wũhni ã niijíp be.** ⁷ **Páant niij péanit, biíh jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandĩhbut ã niij uúbh joyóp be:** ‘¿Débóo tigaá wã maáhdih ma jíib buudá?’ ã niijíp be. ‘Cien trigo wuh wuúhndih wã jíib buudána caá’, ã niijíp be. ‘Ninboó ma jíib buudáatdih daácni núo ã jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ã niijíp be. ⁸ **Páant ã chãjatdih jéihnit, ã maáhboó áih dinerodih en daoníjidih nin pah ã niijíp be:** ‘Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jumát pínahdih mat jengah joyóp taga’, ã niijíp be. Páant ã chãjat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumát túut niijná, bíí déenadih ĩ túi jéih ubna caá. Ded pah ĩ bíbohát pínahdih Dioíhwãboodih chah ĩ túi jéihna caá.

⁹ **“Yeébbodih nin pah wã naóhna caá: Moh yéejnitdih jígah ennit, níih bíí déejĩh queétdih ní túi teo wáacá. Páant níi teo wáacachah, queébtut Diosdih jepahnit, ã pehbóo níi juibínachah, yeebdih ĩ wēi jwááhbiipna caá.**

¹⁰ **“Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjĩh bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjĩhbut ã túi teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ã bíbohátjĩh túi chãjcan, túttimah búdí ã bíbohna, biíc yoobó ã túi chãjcan níft.* ¹¹ **Níih bíí déejĩh ní túi chãjcat enna, Diosboó ã wēpatjĩh yeebdih ã teo wáaccan níft. ¹² **Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdih ã wũhni bíí déejĩh ní túi chãjcat enna, jeáboó níi juibínachah, túini yoobátidih ã wũhcan níft. ¹³ **Ded Diosdih túi jengah joiní jumna, áih bíí dée pínahdih tũbit ã jengah joicán níft. Obohjeéhtih, bíí déedih tũbit bidni jumna, Diosboodih ã jéih jengah joicán níft. Pánihna, Diosdih bíí déedihbut chénat pah bíícdih níi jéih jengah joicán níft. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.*********

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã dawá bíí déedih bidnit jumna, caandĩh ĩt dehwep wut jĩ. ¹⁵ Páant ĩ dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Cáacwã ĩ enechah pohba, yeéb túinit pah tigaá níi jígohop, ‘Nit túi chãjnit caá’, yeebdih ĩ niij jengah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bíí déedih níi bid jengah joyátidih Dios ã jéihna caá. ‘Nit túinit caá’, cáacwã ĩ niij ennitdih Diosboó ‘Yeejépwã caá’, ã niij enna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.**

Moisés ã wutatjidih, Dios ã maáh jumátidihbut Jesús ã bohéát

* 16:10 Mt 25.21; Lc 19.17 * 16:13 Mt 6.24

¹⁶ “**Juan Daabáni** ã jummat pínah játih, Diosjeéh túi jummat túut niijná, Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ï daacátjidihbut cáacwádih jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ã maáh jummat túini doonádih cáacwádih ã jwíh naáwáp jĩ. Bũu weem jwúh caán túini doonádih yeebdíh wã naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ã bũwuchah, det jepahíhnitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.* ¹⁷ **Jeá, nin baác**but ã bũudúchah yuhna, Moisés ã wutatjiboó ã bũudcán níit”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ “**Ded ájeéh bólidih yohnit, bih wilidih jwúub** áa jumna, yeejép ã chájna caá. Ded bih áajidih jwúub túut nuúm áa jumna, caántjĩh ã yéej chájna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Moh yéejni Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwát

¹⁹ “**Dawá bií déedih bíbohni, dinerob**but búdí bíbohni newé ã jumup be. Búdí jíib jumni túini chítah jumni yégueh chóodih ápí dúwúp be. Yeó jáap jummat pah túini jeémátidih míic ápí jeémép be. ²⁰ **Áih muú** jéc pebh moh yéejni, Lázaro wut jumni, ápí ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni ã jumup be. ²¹ **Páant ã ñajachah, mujjiowá** áih áhwatnadih déebédih ípí juibínap be. Dawá bií déedih bíbohniboó ã jeémp jéenanidih Lázaro ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ápí wúhat túutcap be. ²² **Biíc yeó jáap, Lázaro ã wunup** be. Abraham ã jũima yoobát ã jumuchah, Dioíh ángelwã Abraham pebhna áih caolihdih ï ub bej wahap be. Cũbucah, dawá bií dée bíbohni but ã wunup be. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah, cáacwã áih bácahjídih ï yohochah, áih caolih iiguípna ã bejep be. ²³ **Caánboó** jumna, tubit ã tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ã pebh ã ñuhuchah, ã enep be. ²⁴ **Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ã níj ejep be:** ‘Nuwá, weém nin iiguípboó wã jumuchah, weemdíh tubit ã tubna caá. Páant ã tubuchah, weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjĩh mahdih taj daabánit, wíih nuúcdih ã cámahat pínah niijná, ma chíiaat túutú’, Abrahamdih ã níj ejep yuh be. ²⁵ **Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna,** Abraham caandíh nin pah ã níj jepahap be: ‘Jũimá, meém baácboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jĩ. Obohjeéhtih, Lázaro boó ã moh yéejep jĩ. Bũu Lázaro ninjĩh ã túi jumuchah, meemdíh caá tubit an tubup. ²⁶ **Jwĩ cãtĩh jéih bejcat dée ã jumuchah,** ded ninmant connã ã jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut ã jéih aáb jũóhcan caá’, Abraham caandíh ã níj jepahap be.

²⁷⁻²⁸ “**Páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni nin pah ã jwúub** niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wã íp pebhboó biícjĩh bóo téihya wã úudwã páantjeh ï jumup be. Pánihna, wã úudwádih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébut nin iiguípna ï jũóhcat pínah niijná’, Abrahamdih ã niijíp yuh be. ²⁹ **Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah ã níj jepahap be:** ‘Dios naáwátidih Moisésji, bita ã naáwátidih naóh yapanitji ï daácni nuónadĩhbut ma úudwã ï bíbohna caá. Caán naáwátidih ma úudwádih jepahat caá náahap’, Abraham ã niijíp be. ³⁰ **Páant ã niijíchah joinít, iiguípboó** jumni nin pah ã jwúub niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, biíc wunniji ï pebhna ã jwúub bejchah, queét caandíh joinít, ïta túut nuum tágaá’, Abrahamdih ã niijíp yuh be. ³¹ **‘Queét Moisés ã daacátjidih** túi joicán, bita naóh yapanit ï daacátjidihbut túi joicán, wunniji ã boo pud jũúwúchah yuhna, queét caandíhbut ï joibícan nacaá’, Abraham caandíh ã niijíp be”, Jesús át niijíp wut jĩ.

17

Jwĩ yéej chájat túutat ã tobohat

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

* 16:16 Mt 11.12-13 * 16:17 Mt 5.18 * 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

¹ Biíh láa, Jesús nin pah ã bohénitdih át niíj naáwáp wut jĩ: “**Dawá yeebdíh yéej chājat túutnit** ĩ jum̄bipna caá. Obohjeéhtih, ĩ yéej chājat túutatji jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chājbipna caá. ² **Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded ã yéej chājat túutatji jíib** Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājbipna caá. Pánihna, caán ã yéej chājat túutat pínah játih, áih butdih búdí jeé júdujĩh chéu búudhñit, búdí mujna caandíh ĩ yohochah, áta túi taga. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan taga. ³ **Ded pah ñi chājat pínahdih ñi túi** jenah joyoó. Ñi dée yeebdíh ã yéej chājachah, ‘Páant ma chājatdih ma cádaahá’, caandíh ñi niijí. Páant ñi niijíchah joinít, túinidih ã túut ñumúchah, yeéboó ã yéej chājatjidih ñi jwúub náhnica bojoó.* ⁴ **Pánihna, ñi déeboó bíic yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chājnit, ‘Páant wā chājatjidih wā jígahna caá. Chéneji wā jwúub** chājcan niít’, ã niijíchah, páant bóo láa ã yéej chājatjidih ma jwúub náhnica bojoó”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Ded pah caá Diosdih túi jenah joyát

⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Meemdíh chah jwĩ jenah joyát pínah niijná, jwiítdih ma teo wáacá, ĩt niijíp wut jĩ.

⁶ —**Mostaza bainí tībih** jumna yuhna, chíihna, búdí nah ã behna caá. Pánihat pah, Dios ã wēpatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājbipna caá: Can búdí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejnit, búdí mujna ma juibí ñuhúú’, ñi niiját pahjeh ã bejbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Teo wūhni ã tewat naáwát

⁷ “**¿Yeebdíh teo wūhni** wápchidih teo, ovejawādih en daoníji ã jwúub juyúchah, ded pah tigaá caandíh ñita niíj? ‘Ma jeémp jūúwú. Ma jeémát pínahdih ninjĩh wā puúb páñap be’, ¿ñita niijtá niít? ⁸ **Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wā jeémát pínahdih ma puúb jwuhúú.** Wā jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhúú. Wā jeémp péaat túttimah, meem jwúh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wūhñidih ñita niij tágaá. ⁹ **Yeebdíh teo wūhni** ñi wutatdih ã chājachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niijátidih bidcan, ã tewatdihjeh caá ápi chājar. ¹⁰ **Pánihna, teo wūhñit** ĩ jum̄at pah mun tigaá yeebút ñi jum̄ap. Dios ã wutatdih jepahnit, ‘Túina caá’, ã niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niíj jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wūhñijeh mun tigaá wā jum̄ap. Ma wutatdihjeh tigaá wāpi tewep’, ñi niíj jenah joyoó”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Diez bácah moópnitdih Jesús ã booaat

¹¹ Biíh yeó jáapdih Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cātĩh ĩt bejep wut jĩ. ¹² Bainí tútchidih ĩ waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yūp caandíh ĩt en ñuhup wut jĩ. ¹³ Pánih ennit, nin pah ĩt niíj ejep wut jĩ:

—Maá Jesús, jwiítdih ma jígah eneeé, ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ĩ niíj ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Moisés ã wutatji** pahjeh sacerdotewādih ñíih bácahdih júutudih ñi bejeé, caán moopát ã ñumátdih ĩ jéihyat pínah niijná,* át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ĩ bejehahjeh, íih bácah moopát át ñumáh bejep wut jĩ. ¹⁵ Bíic ĩjeéh jum̄ni áih bácah ã ñumúchah ennit, Jesús pebhna át jwúub bejep wut jĩ. Pánih jwúub bejnit, Diosdih búdí át wēi ejep wut jĩ. ¹⁶ Pánih wēinit, Jesús ĩtcha pebh bódicta caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wut jĩ. Caán bácah moópniji Samaria baácdih bóo judío nihcan wut jĩ.

¹⁷ —**¿Yeéb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih ĩ jwúub** jūóhcan? ¹⁸ **Nin bíicjeh, judío nihcan** yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijíidih ã jwúub jūúwúp be. ¿Dépanih tibeé bita ĩ jūóhcan? Jesús át niijíp wut jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, bódicta caj yoh ñajnidih

* 17:3 Mt 18.15 * 17:14 Lv 14.1-32

—**N̄ah** ñahnit, ma jwúub bejeé. Wã wēpatdih ma túi jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wut jī.

Ded pah caá Dios ã maáh jumat
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Biíh yeó jáapdih fariseowã Jesús dih nin pah ñt niij úubh joyóp wut jī:

—¿Débólih tigaá nin baácboó Dios ã maáh jum jwíhbi? ñt niijíp wut jī.

—**Dios ã maáh jumat** dih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹ **‘Jáaj, ninjīh caá ã jumap’**, ‘Jáaj, cōj caá ã jumap’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ã wēpatjīh yeebdíh wã teo wáacachah, Dios ã maáh jumat ñi cātīh ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²² Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih jwuh nin pah át niij naáwáp wut jī:

—**Túttimah**, búdí yeejép yap láa ã jumuchah, nin baácboó wã jwúub dei jūúwát pínahdih búdí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wã jígoh jwuhcan niit. ²³ **‘Candih enee. Can Dios ã wahnī Cristo caá’**, niij, **‘Nin Cristodih enee’**, bita yeebdíh ñi niijbipna yuh caá. Páant ñi niijíchah yuhna, yeébbóó queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ **Wedónachah, nihat yúup jumna yuhna**, ñi enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei jūúwáchah, nihat ñi enbipna caá. ²⁵ **Obohjeéhtih, páant wã jwúub** dei jūúwát pínah játih, buu láa moón weemdíh náahcan, tubit yeejép ñi chāj bípna caá. ²⁶ **Weém, nihat cáacwã úud jeñé** wã jwúub dei jūúwáchah, Noéwã jum láa ñi jumati pahjeh cáacwã ñi jwúub jumbipna caá.* ²⁷ **Caán láa moón nihat jeémp babhniit, téihya chéona ñt chājap** wut jī. Pánih chājna, Diosdih ñt jenah joicáp wut jī. Páant ñi jumuchah, Noéwãji búdí jáaj chóoboó ñi waadát túttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih át mao beedánap wut jī. Páant ñi jumati pahjeh mun tigaá wã jwúub dei jūúwát pínah játih cáacwã ñi jumbipna caá.*

²⁸ **Lot jum láa ñi jumati pahjeh**, wã jwúub dei jūúwát pínah játih, cáacwã ñi jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chāj, wápchidih taj, muú ñt chājap wut jī. ²⁹ **Páant ñi chājat pónih, Sodoma tútchimant Lotwãji ñi jwei béjehahjeh**, tuu iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át buúg jéenep wut jī. Nihat caán tútchidih moondíh yohna, Dios caán iigátdih át wahap wut jī.* ³⁰ **Páant ñi jumati pahjeh mun tigaá weém nihat cáacwã úud jeñé**, wã jwúub dei jūúwáchah, cáacwã ñi jumbipna caá.

³¹ **“Caán yeó jáapdih ded áih muú** chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bí déedih ubúdh waadcánjeh, yoobópdi ñi jwei béje naáh. Wápchiboó jumni ubt áih yéguehnaduh ubúdh ñi jwúub bejca bojo naáh.* ³² **Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios ã wúatjidih jepahcan**, miíh bí déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wééep wut jī.* ³³ **Pánihna, ded ñi weñat pínahdihjeh jenah joí chājni, iiguípna bejni ñi jumbipna caá.** Obohjeéhtih, ded ñi weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chājni, ñi buúdcán niit.*

³⁴ **“Yeebdíh yoobópdi wã naóhna caá. Wã jwúub** dei jūóhni yeó jáapdih chénewã íih muú díitna bícdih ñi úwuchah, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó ñi chāobípna caá. ³⁵ **Chénewã yaádh bícdih ñi tewe chah, weemdíh jepahnidihjeh wã ub** bejehah, bíh wili chāobípna caá. ³⁶ **Wápchiboó chénewã teonit ñi jumuchah**, weemdíh jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Bíh ñi chāobípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

³⁷ Páant ñi niijíchah joinít, ñi bohénit caandíh nin pah ñt úubh joyóp wut jī:

—¿Dedboó tigaá páant ñi yapbi? ñt niijíp wut jī.

—**Jóopwã ñi jíij júuduchah** ennit, nuúup ñi moopópboó jéihna, bíaboó ñi bidcan niit. Páant ñi jéihyat pah, dedjīh wã jwúub dei jūúwáchah jéihna, bíaboó bidcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

* 17:26 Gn 6.5-8 * 17:27 Gn 7.6-24 * 17:29 Gn 18.20-19.25 * 17:31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 * 17:32 Gn 19.26 * 17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

18

Éemp wunnih mi úbh tac buugáat naawát

¹ Túttimah, Diosdih í úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús á bohénitdih át níj naawáp wut jí: ² **“Bífc tútchidih yéejat peéh chājat túttni á jumup be. Caán Diosdih úmcan, cáacwādhbut āpí túi chājcap be. ³ Caán tútchidih éemp wunnihbut mi jumup be. Pánihna, peéh chājat túttni pebhna juibínit, ‘Weemdih eníhcan, yeejép chājnidih ma peéh chājat tútú’, mi níjíp be. ⁴ Páant mi níjíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wá peéh chājcan níft’, caántdih á níjíp be. Páant á níjíchah yuhna, caántboó caandih chah mi úbh tac buugánap be. Páant mi úbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah á níj jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwādhbut wá úmcan caá. ⁵ Páant wá jumuchah yuhna, nintboó mi úbh tac buugána, weemdih mi chuábipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chājnidih wá peéh chājat tútbipna caá’, á níjíp be”**, Jesús át níjíp wut jí.

⁶ Páant níjnít, Jesús queétdih nin pah át níj jéihyanap wut jí: **“Caán yéejat peéh chājat túttni ded pah á chājatdih ní túi jenah joyoó. ⁷ Caán túicanni yuhna, caandih úbh tac buugánidih á teo wáacap be. Diosboó túini jumna, á níonit á teo wáacat pínahdih búdí í bidichah, queétdih maatápdih á páñat tútcan níft. ⁸ Pánih túi teo wáacnit, queétdih yeejép chājnitdih waícanjeh á peéh chājipna caá. Pánih túi jepahni á jumuchah yuhna, weém nin baácboó jwúb dei júóhna, daocánnit Diosdih túi jenah joinítidih wá bid jaimí dée caá. Pánihna, yeéboó caandih ní túi jenah jói cádahca bojóó”**, át níjíp wut jí.

Chénewā Diosdih úbhnit naawát

⁹ Páant níj péanit, “Jwiítboó túinit caá. Bitaboó yeejép wá caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah át níj naawáp wut jí: ¹⁰ **“Chénewā Diosdih úbhna í chājar be. Bífc fariseo á jumup be. Bíh Romanowá í maáh á wutni dinerodih úbhni á jumup be. ¹¹ Pánihna, fariseo níhni, nin pah Diosdih á níj úbúp be: ‘Weém bí déedih nuuní, yaáhdih yéj chājni nihcan caá. Nin Romanowá í maáh á wutni dinerodih úbhni á yéj chājat pahbut wá chājcan caá. Bitá í yéj chājat pah wāpí chājcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdih wá níjná caá. ¹² Weém semana jumat pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wāpí úbhna caá. Ded cien dinero júdudih wá jíib ubna, diez júdudih meemdih wāpí wūhna caá. Ma wutat pahjeh wāpí túi chājna caá’, fariseo á níj úbúp be. ¹³ Obohjeéhtih, dinerodih úbhni boó á yéj chājatdih jíghna, yúrbít yáih deo níhni, japboó en níhacanjeh, Diosdih nin pah á níj úbúp be: ‘Dios, weém yéjní caá. Weemdih jígh ennit, ma teo wáacá’, á níjíp be. ¹⁴ Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Caán dinerodih úbhni áh múná á jwúb bejehah, ‘Caán túini caá’, Dios caandih á níj enep be. Obohjeéhtih, fariseobodih ‘Caán túini caá’, Dios á níj encap be. ‘Weém túini, dedé yéejat wíhcani caá’, níjnidih ‘Meém túicanni caá’, Dios á níj enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéjní wá jumuchah, weemdih ma jígh en teo wáacá’, níjnibodih Dios á wéi enna caá”, Jesús át níjíp wut jí.***

Jesús wébitdih á úbát

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Bíh láa, cáacwá í túhndih á teo jáha úbát pínah níjná, Jesús pebhna ít ub juibínap wut yuh jí. Obohjeéhtih á bohénitboó queétdih ennit, ít jíponih jūihñap wut jí. ¹⁶ Páant í jūihñachah ennit, Jesús wébitdih jūwát túttnit, á bohénitboodih nin pah át níjíp wut jí:

–Queét wébit wá pebhna í jūwá naáh. Í jūwát déedih ní jáhca bojóó. Queét paníhni Diosdih chah í túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwá í jéh jumna caá. ¹⁷ Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Nit Diosdih í túi jenah joyát pahjeh yeéboó ní jenah joicáh, Dios ní maáh á nihcan níft, át níjíp wut jí.

* 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11

Dawá bí déedih bíbohni Jesúsdiñ ã wúbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Páant niijníji Jesús ã bohénit bícdih ã bejechah, judíowã ã maátajeéh jumni caandih wúbh joyódih át jwibínap wut jĩ.

—¿Túini Bohéní, páantjeh Diosjeéh túi jumíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niij? Diosjeh caá túini. ²⁰ Dios ã wutatnadih ma jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chãjca bojoó.***Cáacdiñ ma mao yohca bojoó.* Ma nuumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadiñ túinijeh ma chãjáp’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutatnadih jepahat caá náahap, Jesús át niijíp wut jĩ.**

²¹ —Wébit jumna, wã yap yohcatji pah, buubut bíic yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiñ át niijíp wut jĩ.

²² —**Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí meemdih ã jwdhna caá.** Nihat míih bíí déedih jíib chãjadiñ ma bejeé. Pániñ jíib chãjnit, caán jíibdiñ moh yéejnitdiñ ma wúhúú. Páant ma wúhuchah, nin baácboó ma bíbohathi chah túini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jwúwá, Jesús caandih át niijíp wut yuh jĩ.

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bíí déedih bíbohni jumna, áih bíí déedih jíib chãj wúhíhcan, búdí át jígahap wut jĩ.

²⁴ Páant ã jepahcatdih ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ded dawá bíí déedih bíbohni Diosdiñ ã jepahíhichah yuhna, caandih ã buona caá.**

²⁵ **Camelloboó awí íitbitdiñ ã waad yábac bejñhichah nihna, áta buo tagaá.** Pániñ pah, dawá bíí déedih bíbohni Dios ã maáh jumupboó ã waadíhichah, búdí ã buona caá, át niijíp wut jĩ.*

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, bita caandih nin pah íit niijíp wut jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded ã jéih jumcan níit, íit niijíp wut jĩ.

²⁷ —**Cáacwã ded pah ã jenah joyátjijeh ã túi chãjñhna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan níit.** Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ã túi wup. Caanjéh tigaá nihatdih chãj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, Jesús át niijíp jepahap wut jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weemdih ma joi jwúhúú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jĩ, át niijíp wut jĩ.

²⁹⁻³⁰ —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Diosdiñ jepahni áih muudih, ã mánadiñ, ã déewádiñ, yaddih, ã wehdih cádah bejnit, nin baácboó ã jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandih ã wúhbiñna caá.** Pániñna, ã wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat pínahdiñ ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Páant niij péanit, Jesús doce ã bohénitdih chibít wúup buúg át numah bejep wut jĩ. Pániñ bejnit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: **“Bainí yeebdih wã naáwíhna caá. Buu Jerusalén tútchina bejna caá jwí chãjap. Caanná jwí jwibínachah, Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih ã daacátji bíic yoobó weém nihat cáacwã úud jeñé wã yapbipna caá.** ³² **Weemdih teonit, judíowã nihcannitdih ã jwúub wúh yapabipna caá.** Páant ã wúh yapanachah, queétdih weemdih deoh naóhniñ, mao mác cói jáha, yeejép wéhe, pñinit, ã mao yohbipna yuh caá. ³³ **Obohjeéhtih, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jwóhbiñna caá”,** queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joiná yuhna, ã bohénit ded pah ã naáwátidih íit beh joicáp wut jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

* 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18 * 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17 * 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19 * 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20

* 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16 * 18:25 Pr 11.28

³⁵ Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina it toáh juibínap wut jĩ. Caanjĩh jéih encanniboó namá jwéedih chúdnit, dinero uúbhna át chãjap wut jĩ. ³⁶ Pánih chúdnit, dawá ã pebh ĩ yap bejehah joinít, queétdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwã ĩ yap bej? át niijíp wut jĩ.

³⁷ —Jesús, Nazaret tútchidih bóo ã yap bejna caá, caandíh ĩt niij jepahap wut jĩ.

³⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jĩ.

—Jesús, David juima, Dios ã wahní, weemdíh ma jígah eneé! át niij ñaác ejep wut jĩ.

³⁹ Páant ã niij ñaác ejehah joinít, Jesúsdih waóhnitboó, nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—¡Ma laihca bojó! caandíh ĩt niij jíponih jũihñap wut jĩ.

Páant ĩ niij jũihñuchah yuhna, caánboó chah át wëp ejep wut jĩ.

—¡David juima, Dios ã wahní, weemdíh ma jígah eneé! át jwúub niij ñaác ejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niij ñaác ejehah joinít, Jesúsboó chão ñúhñit, caandíh ã pebhna át ub bejat tútup wut jĩ. Páant ã bejat tútuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ĩt ub bejep wut jĩ.

Á pebhna ĩ ub juibínachah, nin pah caandíh át niij uúbh joyóp wut jĩ:

⁴¹ —¿Ded pah wã chãjat tigaá ma náah? át niijíp wut jĩ.

—Maá, jéih enatdih caá wã náahap, át niij jepahap wut jĩ.

⁴² —¡Ma eneé! Weemdíh túi jenah joiná, ma boona caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴³ Páant ã niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jĩ, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wëi naáwáp wut jĩ. Pánihna, bita caán jéih encanniji ã enechah ennit, queébtut Diosdih búdí ĩt wëi naáwáp wut jĩ.

19

Zaqueo Jesúsdih ã jwááát

¹ Jesús wã Jericó tútchina juibínit, bac bejat tút ĩt chãjap wut jĩ. ² Caán tútchidih Zaqueo wüt jumni át jumap wut jĩ. Caán Romanowã ĩ maáta dinerodih uúbat tútnit ĩ maáh jumna, búdí dinero át bíbohó wut jĩ. ³ “Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesúsdih át eníhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã eníhichah yuhna, japcanni dahbit ã jumuchah, dawá cáacwã caandíh ĩt jáhap wut jĩ. ⁴ Pánihna, Jesús ã yap bejehah, túi enat tút niijná, cáacwãdih ñáo yap bejnit, sicómoro wüt jumni nahdih aab béjnit, caanjĩh Jesúsdih át pái lajap wut jĩ. ⁵ Caanjĩh ã pái lajachah, caan náh púujdih Jesús juibí ñuhñit, Zaqueodih chéi ennit,

—¡Zaqueo, waícanjeh ma dei jũúwú! Bua míh muúboó wã chão jwúhbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Zaqueoboó wëpép dei jũóh, búdí wëinit, áih muúná Jesúsdih át numah bejep wut jĩ. ⁷ Jesús caandíh ã pej jum bejehah ennit, nihat cáacwã íjnit, queéjtjeh nin pah ĩt míic niijíp wut jĩ:

—Jesús túbit yéejniíh muúná ã bejna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

⁸ Áih muúná numah juibínit, queétdih át numah jeémép wut jĩ. Pánih jeémp chúdniji Zaqueoboó ñah ñuhñit, Jesúsdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maá, meemdíh bainí wã naáwát tút caá. Wã yéejatdih cádah, túiniboodíh tút numnít, moh yéejnitdih nihat wíih bíí déedih tac yoób wã wúhbipna caá. Ded dinero wã yee uúbhñidih cuatro láa wã jwúubabipna caá, át niijíp wut jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jĩ:

—Abrahamji Diosdih ã jepahat jíib, Dios caandíh át túi ubup wut jĩ. Bua meembút Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji ã juima yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbut iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubna caá. ¹⁰ Weém nihat cáacwã úud jeñé, buadnít panihñitdih bidnit, túi ubat tút niijná, wã jũúwúp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

* 19:10 Ez 34.16

Dinero júduna naáwát
(Mt 25.14-30)

¹¹ Páant ã niijíchah joinítboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ã waadbípna nacaá”, í niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jī: ¹² “**Áih baácdih moondíh wutat túut** niijná, í maáh wúuh bíh baácboó maáh waad jwúhdih ã bejep be. ¹³ **Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wúhndih** ã bid wáacap be. Í wáac juyúchah, queét nihtdih bíc yoobó búdí jíb jumni míc dinero júdunadih ã wúhup be. Wúhndih, ‘Wá jwúub júwát pínah játih, nin dinerójih ñi jíb cháj teo páñaá’, í maáh pínah queétdih ã niijíp yuh be. ¹⁴ **Obohjeéhtih, áih cáacwá caandíh eníhcan, ã maáh jummatdih náahcan,** biquínadih chah maáhdih naáwádih í bejat túutur be. ‘Jwiitboó caán ã maáh jummatdih jwí náahcan caá’, í niij naáwát túutur yuh be.

¹⁵ “**Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ã jwúub** juyúp be. Jwúub junít, í tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wúhndih ã jwúub bid wáacap be. ¹⁶ **Jwíh waóh junín** nin pah ã niijíp be, ‘Maá, ma wúhni júdujéh jíb cháj teonit, diez júdudih wá jwúub jíb ubur be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁷ **Páant ã niijíchah joinít, ‘Ma túi** chájap be. Weemdíh túi teo wúhni ma jumna caá. Bainíbitjéh ma túi chájat jíb, diez tútchinadih moondíh í maáh meemdíh wá waadána caá’, ã maáh caandíh ã niijíp be. ¹⁸ **Caán túttimah juníboó** ‘Maá, ma wúhni júdujéh jíb cháj teonit, cinco júdudih wá jwúub jíb ubur be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁹ **Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém ma túi** chájat jíb, cinco tútchinadih moondíh í maáh meemdíh wá waadána caá’, ã niijíp be.

²⁰ “**Obohjeéhtih, túttimah juníboó** ‘Maá, ma eneé. Weemdíh ma wúhni júdudih yégueh chóojéh wá túi tai jwey ámohop be. ²¹ **Meém tubit úum** náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán jíbdi h mapí ubna caá. Páant ma chájatdih jéihnit, meemdíh wá úumur be’, ã maáhdih ã niijíp be. ²² **Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém weemdíh ma túi** teo wúhcap be. Ma niijátjéh meemdíh wá jwúub naóh yacbípná caá. ¿Weém úum náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit? ²³ **Páant wá jumuchah** nihna, wíh dinerodih dinero jwejat munná ma ámohochah, áta túi tagaá. Páant ma chájachah, caán muddíh teonit weemdíh chah íta wúh tagaá’, ã niijíp be. ²⁴ **Páant niij péanit, pehbít** ñuhndih nin pah ã niijíp be: ‘Caandíh wá wúhni júdudih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdujéh túi teoniboodíh ñi wúhuú’, queétdih ã niijíp be. ²⁵ **Páant ã niijíchah joinít, ‘jObohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu** jáantjeh ã bíbohna caá!’ caandíh í niijíp be. ²⁶ **Páant í niijíchah joinít, ‘Ded ã bíbohniéh** túi teonidih chah wá wúhbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã bíbohna yuhna, ã túi teocat jíb, ã bíbohndih wá dúuc wáibipna caá.* ²⁷ **Weemdíh eníhcannit, í maáh wá jummatdih** náahcannitdih, ninna ub júhndih, wá enepdih ñi mao yohoó’, í maáh ã niijíp be”, Jesús át niijíp wut jī.

Jesús wá Jerusalénna í waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niij péa, cáacwádih chibít yuúpbít waóh bejnit, Jerusalén tútchina Jesús wá ít toáh púuh laab béjep wut jī. ²⁹ Pánih toáh púuh laab béjnit, Betfagé wut jumni, Betania wut jumni tútchina pebh, Olivo Jeé púudih ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús chénewá ã bohénitdih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

³⁰ —**Con jígohni** tútchibitdih ñi bejeé. Waád juibínitjeh, burro wúuh cáacwádih duo jwúhcannidih ñi jwááhbipna caá. Caandíh í chéwat tópdih watnit, ñi ub jwúub júwúh. ³¹ **Yeedíh enni ‘¿Dépanih caandíh watnit,** ub bej tigaá ñi cháj?’ ã niij wúbh joyóchah joinít, ‘Jwí Maáh ã náah jwuhna caá’, ñi niij jepahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³² Páant ã niijíchah joinít, ít bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús ã niijátji pahjeh ít jwááap wut jī. ³³ Pánihna, burro wúhdih í watachah ennit,

—¿Dépanih caandíh wat ub bej tigaá ñi cháj? ã monó ít niij wúbh joyóp wut jī.

³⁴ —Nindíh jwí Maáh ã náah jwuhna caá, ít niij jepahap wut jī.

* 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

³⁵ —Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwuhú, ñi níj jepahachah joinít, Jesús ã páñapboó ñt ub jwuhub bejep wut jĩ. Páñih ub juibínit, Jesús ã chúdat pínah niijná, ñih jih bóo yégueh chónadih too dugnit, burro wúhdih ñt cáagap wut jĩ. ³⁶ Páñih púuh laáb chúdnit, ã bejchahjeh, ã játih waóhñit, caán ñ maáh pínahdih ñ weñat júutna, ñih jih bóo yégueh chónadih too dugnit, namádih ñt jwej waawáp wut jĩ. ³⁷ Páñih bejñit, Jerusalén tútchina toáh juibí, Olivo Jeé pújdih dei juibínit, Jesús ã wép chãjatjinadih náhnit, Diosdih búdí wéina, nin pah ñt níj ejep wut jĩ:

³⁸ —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwĩ Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwĩ maáh ã jumuchah, majeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¡Nin baácdih jumnit jeáboó jumnitbut meém chah wépni Maáhdih ñ wéi naáwá naáh! ñt níj wéi ejep wut jĩ.*

³⁹ Páant ñ níj wéi ejechah joinít, ñjeéh péenit fariseowã nin pah Jesúsdiñ ñt níj jũihñup wut jĩ:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat túutú, ñt niijíp wut yah jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ãt níj jepahap wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Queét ñ yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó ãta wéi ej tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páñihna, Jerusalén tútchina toáh juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jíghna, ãt jũñup wut jĩ. ⁴² Páñih jũinít, nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. ⁴³ Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíih tútchidih ñ túi bóod chũi ñuh púud bejbipna caá, yeéb tútchi díitboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. ⁴⁴ Páñih chãjna, ñíih tútchidih ñ túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb díitboó jumnitdih, ñi wehdihbut ñ mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ã wahachah yahna, ñi jepahcatji jíib páant yeejép ã yapbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioíh muumánt Jesús ã ñuun bácaat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wã ñt waad béjep wut jĩ. Páñih waad béjñit, Diosdih ñ wéhat pínah nuñupwádh jíib chãjnitdih Jesús ãt ñuun bácanap wut jĩ. Páñih ñuun bácanit, queétdih nin pah ãt níj jũihñup wut jĩ:

⁴⁶ —Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt níj naóh daacáp tají: ‘Wíih muú weemdíh uúbát muú pínah caá’, Dios ã niijná caá,* ãt níj daacáp tají. Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih uúbádh jũóhñitdih yeenit, chah ñi jíib waadá uúbhna, nuumnít ñ wáac juyát muú pínah ñit chãjap taga,* ãt niijíp wut jĩ. Queétdih jũih péanit, ãt bac bejep wut jĩ.

⁴⁷ Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh muú ná bohénadih ãpí bejep wut jĩ. Páant ã bohénachah ennit, sacerdotewã ñ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh ñt mao yohíhip wut yah jĩ.* ⁴⁸ Obohjeéhtih, ã bohénachah joinít, nihat cáacwáboó búdí ñt weñep wut jĩ. Páant ñ weñechah jéihñit, ñ mao yohat túut niijná yahna, ñt jéih teo jwuhcap wut jĩ.

20

Jesús ã wépat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Bíih yeó jáap Jesús Dioíh muú jóocmant bóo juúhboó cáacwádh ãt bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, sacerdotewã ñ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh nin pah ñt níj uúbh joyóp wut jĩ:

* 19:38 Sal 118.26 * 19:46 Is 56.7 * 19:46 Jer 7.11 * 19:47 Lc 21.37

2 —Jwiít dih ma naáwá. ¿Deíh wēpatjīh tibeé jwiin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? Ít niijíp wut jī.

3 Páant ī niijíchah joinít, Jesúsbut nin pah āt niij wūbh joí jwūbanap wut jī:

—Weembút yeebdíh wā wūbh joibípna caá. ⁴ ¿Juan Daabánidih déhe tigaá āt daabáát túutji? yeeb ñi jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cáacwājeh niít ít daabáát túutjip? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwī niij jepah bií? ‘Dios caandíh āt wutap taga’, jwī niij jepahachah, caánboó ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tií caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ā niij jūihbipna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumap jī’, nihāt cáacwā í niij jenah joiná caá. Páant ī niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáát túutjip taga’, jwī niij jepahachah, queét jee dáhnajīh yohnit, jwiít dih í maobipna caá”, ít niijíp wut jī.

⁷ Pánih míc wéhe péanit,

—Jwī jéihcan caá, ít niijíp wut jī.

⁸ —Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeebdíh wā naóhcan niít, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Jiwá iguíhadih yeejép teo wūhñit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Páant niij péanit, nin naáwátjīh cáacwādih āt bohénap wut jī: “Biíc newé jiwá iguíhdih ā momop be. Mom péanit, bitadih áih iguíhadih en dawá túutnit, biíh baácboó jib jwuhudih ā bejep be. Pánih bejniji maatáp dih ā jígohcap be.* ¹⁰ Túttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jíbdih náahna, caandíh teo wūhñidih áih iguíhana ā wah bojop yuh be. Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáih pínahdih wūhcanjeh, í pūi ñūun yóh jwūba bojop be. ¹¹ Túttimah, iguíha mínah biíh caandíh teo wūhñidih ā jwūb wahap yuh be. Obohjeéhtih, ā juibínachah enna, caandíhbut biíc yoobó yeejép niijnít, jib wūhcanjeh, í mao ñūun yóh jwūba bojop be. ¹² Páant ī chājat túttimah, biíhdih jwuh ā jwūb wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbut biíc yoobó í mao ñūun yóh jwūba bojop be.

¹³ “Páant ī chājatjidih ennit, iguíha mínah nin pah caanjéh ā niij jenah joyóp be, ‘Būū biíc peihcanni láa wā wahnitjidih ít yeejép chājat tagaá. ¿Būū ded pah tigaá wā chājbi? Wā wūúh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úumnit, í jepahmi nacaá’, ā niij jenah joyóp yuh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, iguíhadih teonitboó í maáh wūúh ā juyúchah ennit, nin pah í míc niijíp be: ‘Jwī maáh ā wunuchah, ninboó iguíha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat túut niijná, ¿caandíh jwī mao yoh jíh?’ í míc niijíp be. ¹⁵ Páant niijnít, í maáh wūúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, í mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádih joinít, í maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih ā chājbi? ¹⁶ Áih iguíhana jwūb juibínit, ā wūúhdih í mawatji peéh queét teonitdih ā mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, áih iguíhadih bitaboodíh ā wūhbipna caá”, Jesús cáacwādih āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít,

—¿Ma niiját pah ā yapca bojo naáh! cáacwā ít niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ā jumbipna caá. Caandíhjih muntih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij naóh daacáp tajī:

‘Mūú teonit túini jee dáhnadih ñíonit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjih tigaá Dios ā níwip. Caandíh ñíonit, áih mūú pánihnidih chājna, caán mūudíh túi jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíh

* 20:9 Is 5.1

jwejep be. Caán jee pánihni Dios ã wahni pínah tigaá', ãt niíj daacáp tají. (Sal 118.22)

18 Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc buugní áih bácah dajni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ã buúg jéen néehnit, ã boto yoh bojipna caá. Páant ã yapat dée, ded weém Dios ã wahnidih jepahcan, buudní ã jumbipna caá", Jesús queétdih ãt niijíp wut jī.

19 Jesús caán naáwátjīh ã bohénachah joinít, "Jwiítdih niijná caá ã chājap", Moisés ã wutatjidih bohénit, sacerdotewā ī maátabut īt niíj jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, Jesús ã naóh péanachahjeh, ītih tewíhip wut yah jī. Obohjeéhtih, cáacwāboodíh úumna, Jesúsdih īt jéih teo jwuhcap wut jī.

Romano maáta ī úúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ī maátadih wūhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, īt en űúún péenap wut jī. Pánihna, bita túinit pah jíghonitdihbut Jesús pebh īt wahap wut jī, mácah ã jepahachah, ī naóh yacat túut niijná. **21** Queét yeenitboó Jesúsdih nin pah īt niíj úúbh joyóp wut yah jī:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítdih ã chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwī jéihna caá. Ded pah cáacwā jwī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwī úúbh joyátđih ma jepahaá: **22** ¿Roma baácdih moón ī maáh César ã úúbát túutni dinero júduđih caandíh jwī wūhuchah, ã táu niít? īt niijíp wut jī.

23 Páant ī niijíchah, ī yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús ãt niíj úúbh joí jwúubanap wut jī:

24 —**Dinero** júduđih weemdíh űi júutá. ¿Caán júduđih deíh móot, deíh wūt tigaá ã jum? ãt niijíp wut jī.

—Césaríh móot, áih wūtbut ã jumna caá, īt niíj jepahap wut jī.

25 —**Caán láa bácah caán júdu** Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh űi wūhúú, Jesús queétdih ãt niijíp wut jī.

26 Páant ã niíj jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutíhnitboó joí yai űúh bejnit, īt jéih jwúub yee úúbh joicáp wut jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud jūúwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh īt juibínap wut jī. Queét saduceowā "Cáacwā wūnna, ī jwúub boo pud jūóhcan niít", niijnít īt jumap wut jī.* **28** Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih īt niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisés ãt niíj daacáp tají: 'Weép jeñé weh wihcanjeh ã wūnuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat caá náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wūnnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ī weh jummat pínah niijná', jwiítdih Moisés ãt niíj daacáp tají.* **29** Bíc weh sietewā ī jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wūnup be. **30** ã úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yah be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ã wūnup be. **31** Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã wūnup be. Páant mícjeh queét nihat ī buúđ beedép be. **32** Páant mi weha mána ī wūn beedát túttimah, ī áajibut mi wūnup be. **33** Pánihna, queét nihat ī áa jumnihji, nihat cáacwā ī jwúub boo pud jūúwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? saduceowā Jesúsdih īt niíj úúbh joyóp wut yah jī.

34 Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah ãt niíj jepahap wut jī:

* 20:27 Hch 23.8 * 20:28 Dt 25.5

—**Nin baácboó jumna**, yad pínahdih ípí ubna caá. Í weh yatádihbut ípí wūhna caá. ³⁵⁻³⁶ **Obohjeéhtih**, wunnitji í jwúub boo pud jūwát túttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwā pah í jwúub wuncan niít. Pánih jwúub wuncan, í jwúub áa jumcan niít. ³⁷ **Obohjeéhtih**, wunnitji í boo pud jūwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā niíj naóhna caá: Moisésji iigní chálíhdih ā enatjidih nin pah āt niíj daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdíh ā niijíp jī: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ā niijíp jī’, Moisés āt niíj daacáp tají.* ³⁸ **Í wunat túttimah yuhna**, ‘Í Maáh caá’, Dios āt niijíp wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā niijatjidih jéihnit, báadhnit í jummatdih jwí jéihna caá. ;Dios báadhnitdihjeh Maáh ā jumna caá! Pánihna, cáacwāíh bácah ā wunuchah yuhna, íih caolih páantjeh ā báadhna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, bita Moisés ā wutatjidih bohénitboó,

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ít niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā jepahachah joinít, úumna, bitabut caandíh ít jwúub úubh joicáp wut jī.

;Cristo déhe ā juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesús queétdih nin pah āt jwúub niíj úubh joyóp wut jī:

—**‘Dios ā wahni pínah Cristo David juima ā jumbipna caá’**, í niíj naóhna caá. ;Páant niíj naóhna, ded pah niíj bohé tigaá í chāj? ⁴² **Davidjijeh Salmos í niijní tólihdih nin pah āt niíj daacáp tají:**

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijná caá: “Wā jéihyepmant bóo buwámant ma chúudú.

⁴³ **Pánih chúudnit**, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jūihnitdih wā yap yohat túutbipna caá”, ā niijná caá’, Davidji āt niíj daacáp tají. *(Sal 110.1)*

⁴⁴ **Páant niíj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, āt niijíp wut jī.** Páant ā niijíchah yuhna, ;ded pah Cristo David juima āt jumji? Jesús āt niijíp wut jī.

Moisés ā wutatjidih bohénit í táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niíj péanit, nihat ájeéh péanit í joyóchah, nin pah ā bohénitboodíh Jesús āt niíj naáwáp wut jī: ⁴⁶ **‘;Moisés ā wutatjidih bohénitdih ñi túi chāja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo dūonít, cáacwā í enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíí dée jíib chājapboó bita queétdih túi wēi jwāáh úubátidih ípí náahna caá. Jwíít judíowā jwí bohéat mūudíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihat cáacwā queétdih í túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁷ **Obohjeéhtih, queét éemp wunnit** yaádíh mūunádih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih í dúuc wáina yuhna, cáacwā í enepdih Diosdih maatápdih ípí úubhna caá, queétdih í wēi enat pínah niijná. Páant í chājat jíib Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá’**, Jesús āt niijíp wut jī.

21

Éemp wunnih Diosdih mi wūhat

(Mr 12.41-44)

¹ Jesús ā enechah, Dioíh mūudíh jumni dinero júduna ámohat paihdih búdí dinero bíbohntboó Diosdih í wūhni júdunadih ít yacap wut jī. ² Páant í yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubidih mi yacachah, āt enep wut jī. ³ Páant í yacachah ennit, nin pah ā bohénitdih āt niíj naáwáp wut jī:

—**Nint éemp wunnihboó** moh yéejnih yuhna, queét chah mi wūhup be. ⁴ **Queét búdí** dinero bíbohnt, í náahcanni júdunadih Diosdih í wūhup be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnt nihat bííh pah bóonadih mi jíib chājat déedih Diosdih mi wūh beedánap be, āt niijíp wut jī.

* 20:37 Ex 3.6

Dioŋh m̄udíh bita ĩ yohat pínah
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ã bohénit Dioŋh m̄udíh wēi ennit, nin pah ĩt niŋ m̄íc wēhenap wut jī:

—Nin m̄ú túini caá. Túini jee dáhnajīh ĩt chājjip taga. Nin díitboó cáacwā Diosdih ĩ wāhñibut túini caá, ĩt niijíp wut jī.

⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijíp wut jī:

—**Maátcanjeh, nihat buu** ñi wēi ennidih yeebdíh eníhcannitboó ĩ boto mao jéena beedábigna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ã wihcan niít, át niijíp wut jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ã yapat pínah
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétdibó nin pah ĩt niŋ w̄úbh joí enep wut jī:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ã yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwī jéihbi? ĩt niijíp wut jī.

⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah át niŋ jepahap wut jī: “**¡Yeéb ñi túi chāja chaáh!** Bita ĩ yeeatdih ñi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niŋ yeenit, dawá ĩ jūóhbipna caá. ‘Yeejép wā ñi maáta ĩ wēpat dúuc wáinit, yeebdíh túi w̄bni pínah ã jumna caá’, ĩ niijíchah yuhna, yeebboó ñi joyáh bojoó. ⁹ **Dawá baácdih moón ĩ m̄íc mawat doonádih joinít, biíh baácdih moón ĩ maátadih yohíhna, ĩ m̄íc mawat doonádihbut** joiná, ñi w̄umca bojoó. Péeni yeó jáap játih páant ã yapbigna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ã nihcan niít.

¹⁰ “**Caán láa biíc baácdih moón biíh baácna bejnit, ĩ m̄íc maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí m̄íc mawat ã jumbigna caá.** ¹¹ **Dawá pehbboó búdí baác méméat, nuugúp láa, wēpép wunat ã jumuchah, dawá ĩ wunbigna caá. Nin baácboó tubit yeejép ã yapachah, jeámantbut w̄um náah jumni ã jígohbipna caá.** ¹² **Obohjeéhtih, páant ã yapat pínah játih, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép ĩ chājbigna caá. Pánih chājnit, ñi m̄íc wáacat m̄udíh moón maátadih naóh yacnit, nemat m̄úboó ĩ nemat túutbigna caá. Wíihwā ñi jummat jíib dawá baácdih moón ĩ maátadihbut yeebdíh ĩ naóh yacbigna caá.**

¹³ **Yeebdíh páant yeejép ĩ chājachah, wíih doonádih queétdih ñi naóhbipna caá.** ¹⁴ **Páant ã yapat pínahdih jéihnit, ĩ naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahdih játih ñi jenah joicá bojoó.** ¹⁵ **Weémboó ded pah ñi naáwát pínahdih wā jéihyabipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ĩ jéih niŋ jw̄ubacan niít.*** ¹⁶ **Ñi mána, ñi w̄udwā, ñi déewā, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih ĩ tewat túutbigna caá, nemat m̄úboó ĩ nemat pínah niijná. Biquínadih nemat m̄úboó nem, bitadih ĩ mao yohbigna caá.**

¹⁷ **Pánihna, wíihwā ñi jummat jíib, nihat yeebdíh ĩ en jūihbigna caá.** ¹⁸ **Páant ĩ chājachah yuhna, Dios yeebdíh ã túi wapbigna caá, ñi buudcát pínah niijná.** ¹⁹ **Páant yeebdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, Diosdih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbigna caá.**

²⁰ “**Biíh baácdih moón soldadowā Jerusalén tútchidih ĩ ñuh p̄uda bojbigna caá, díitboó jumnit ĩ jéih jwei báccat pínah niijná. Páant ĩ ñuh p̄uda bojochah ennit, ‘Nin tútchi buudná caá ã chājap’, ñi niŋ jéihbigna caá.** ²¹ **Pánih jéihnit, Judea baácdih jumnit jeená ĩ jwei béje naáh. Jerusalén tútchi díitna jumnitboó ĩ jwei bác beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tútchina ĩ jw̄ub waad bėjca bojo naáh.** ²² **Páant ñi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judíowādih ĩ yap yohatji jíib ã peéh chājachah, yeebdíhbut ã chūúhbipna caá. Páant ĩ yéejat peéh ã chājachah, jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ daacátjidih biíc yoobó ã jumbigna caá.*** ²³ **Dedh wudu jumnihdih, weh túuhnihdihbut jweyát chah ã buobipna caá. Caán láa Dios judíowā ĩ yéejatdih búdí íijnit, queétdih búdí ã peéh chājbigna caá. Páant ã chājachah, nin baácdih moón tubit ĩ jígahbigna caá.** ²⁴ **Biquínadih ĩ mao yohbigna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jummat yoobó ĩ w̄b bejbigna caá. Jerusalén tútchidih moondíh beedánit, queét judíowā nihcannit caán**

* 21:15 Lc 12.11-12 * 21:22 Os 9.7

tútchidih waadnít, maáta ï jumbipna caá. Túttimah, Dios ã jenah joyátji pah, maáta ï jumatdih ã jwúub dúuc wáibipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jï.

Nihat cáacwã úud jeñé ã jwúub dei jüúwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Caán péeni yeó jáap tóah jüúwúchah, yeó, widh, cúiwābut mácah ï jígohbipna caá, Dios ded pah ã chājat pínahdih cáacwã ï jéihyat pínah niijná. Búdí muj ã nolihat yáaat pah ã yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón tūbit úumnit, búdí ï náhni dahwabipna caá.* ²⁶ Pánih úumnit, nin baác ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jumni ã túut numúchah enna, náhni joicánnit pah ï jumbipna caá. ²⁷ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã úud jeñé, maáh waadniji, mah tólihjñ, búdí yeh iigátjñbut wã jwúub dei jüóhbirna caá. Páant wã jwúub dei jüúwúchah, nihat cáacwã ï enbipna caá.* ²⁸ Pánihna, wã jwúub dei jüúwát pínahdih ded pah ã júut waáwátidih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojoó. Yeebdñh túi ubni waicanjeh wã jüóhbirna caá.

²⁹ “Higuera nah, biñ nahbut ded pah ã jumatdih ñi náhninaá. ³⁰ Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã tóah jüúwátidih ñipí jéihna caá. ³¹ Pánihat pah wã niijátji biíc yoobó ã yapachah ennit, ‘Jesús nin baáboó maáh jumudih ã jwúub dei jüúwát pínah bahnijeh ã jñdhna caá’, ñi niij jéihbirna caá.

³² “Yoobópdiñ yeebdñh wã naóhna caá. Wã niijátji biíc yoobó ã yapat pínah játih, nihat caán júut waáwátidih ennitboó ï wuncan niít. ³³ Nihat nin baác jeábut ã buudbipna caá. Obohjeéhtih, wã naáwátboó buudcánjeh, nihat biíc yoobó ã yapbipna caá.

³⁴ “¡Yeéb ñi túi jenah joyó chaáh! Búdí numah jeémátidih chāj, babh máihnit, dawá bií déedih bíbohatdihjenah jenah joiná, wã jwúub dei jüúwát pínahdih ñi jenah joicán niít. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdñh ñi yéejat peéh chājadiñ wã jüóhbirna caá. ³⁵ Nihat baácdih moonbút ï jenah joicát láa wã jwúub dei jüóhbirna caá. ³⁶ Pánihna, yeó jáap jumat pah túi jenah joinít, Dios ã teo wáacatidih ñi úúbú, yeejép ã yapachah yñhna, weemdñh ñi cádahcat túut niijná. Pánih yap yohnit, weemdñh cádahcan, weém nihat cáacwã úud jeñé pebh tíccanjeh ñi ññhbirna caá”, Jesús ãt niijíp wut jï.

³⁷ Yeó jáap jumat pah Dioñ muúboó bohénit, cheyeh jumat pah tútchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesús wã ñipí jumup wut jï.* ³⁸ Pánihna, cáacwãboó Jesús ã naáwáchah búdí joíñnit, cheibitjeh jáanit, Dioñ muúboó ñipí juibí páñap wut jï.

22

Judas maátajñh ã míic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jñ 11.45-53)

¹ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ï niijní, bahñibit ãt jñdhup wut jï. Caán yeó jáapnadih dawá cáacwã Jerusalén tútchina ñipí míic wáacap wut jï.* ² Caán láa sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biícdih, Jesúsdiñ ï tewat pínahdih ït míic wéhenap wut jï. Obohjeéhtih, ï tewechah, nihat cáacwã ïjñit, queétdih ï míic mawat pínahdih ït úumup wut jï. Pánih úumna, cáacwã ï encah, ded pah Jesúsdiñ teonit, ï mawat pínahdih ït bidip wut jï.

³ Páant ï bidat pónih, nemép wã ï maáh, Judas, Iscariote ï niijnídiñ ãt waadáp wut jï. Caán Judas, Jesús ã bohéni ã jumuchah yñhna, áih jenah joyátidih ãt túut numup wut jï. ⁴ Pánih jenah joyát túut numnñji Jesús pebh queétdih duó wáyat túut niijná, sacerdotewã ï maáta, Dioñ muudñh wapnit ï maátadiñbut naáwádiñ ãt bejep wut jï.

⁵ Páant ã naáwáchah wéi joinít,

* 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13 * 21:27 Dn 7.13; Ap 1.7 * 21:37 Lc 19.47 * 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

—Cáacwã ï encah, ded pah soldadowã Jesúsdiñ ï tewat pínah niijná, ma duó wáyat pínah jíib, meemdíñ jwí jíib chãjbipna caá, Judasdiñ ït niijíp wut jí.

⁶ Páant ï niijíchah joinít, jepahna, cáacwã ï encah, Jesús pebhna ã duó wáyat pínahdiñ Judas át jenah joi bídiñ wut jí.

Jesús ã bohénit bícdih ã pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wũhdiñ ïpí maoni yeó jáap, Pascua ï niijná yeó jáapdiñ, ⁸ Pedro, Juandihbut ã numah jeémát pínah mũdíñ bidat túatna, Jesús át wahap wut jí. Pániñ wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jí:

—**Pascua yeó jáapdiñ bícdih jwí jeémát pínahdiñ, ñi ámohbi jwũhũ,** át niijíp wut jí.

⁹ Páant ã niijíchah joinít,

—¿Dedjñ tigaá ámohodih jwí bejbi? ït niij wũbh joyóp wut jí.

¹⁰ —**Jerusalén** tútchidih ñi waadáchah, wáam dahjñ mah beoni yeebdíñ ã jwãhbiñna caá. Ájeéh bejnit, ã waadni mũdíñ yeebbút ñi pée waadá. ¹¹ **Waadní, caán mũ** mínahdiñ nin pah ñi niij wũbh joyoó: “¿Deyoob tígaá Pascua jeémátidih wã bohénitidih wã numah jeémát tólih pínah ã jum?” Bohéni ã niijná beé, caandíñ ñi niijí. ¹² **Páant ñi niijíchah joinít, búdí** chah bóo tólih, niñat jwí náahat jum beední tólihdih ã júutbiñna caá. Caán tólihboó Pascua jwí jeémát pínahdiñ ñi chãjáa, queét chénewãdih át niijíp wut jí.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ït bejep wut jí. Caanná juibínit, niñat Jesús ã niijátji pah ït jwãáap wut jí. Pániñna, queétdih júutni tólihdih waadni, Pascua ï jeémát pínahdiñ ït chãjap wut jí.

¹⁴ ï jeémát hora ã júyúchah, ï ámohni tólihna juibínit, Jesús ã bohénitidih át numah jeémép wut jí. ¹⁵ Páant ï jeéméchahjeh, nin pah queétdih át niijíp wut jí:

—**¿Wã wunat** pínah jãtñ, nin Pascua jeémátidih yeebdíñ búdí wã numah jeémíhip be!

¹⁶ **Yoobópdiñ yeebdíñ wã naóhna caá. Dios pebhboó jwí jum**at pínah jãtñ, chéneji nindih wã jwũub jeémp jwũhcan niít. Dios ã jenah joyátji pah ã maáh jumupboó bícdih jwí jwũub jeémpbiñna caá, queétdih át niijíp wut jí.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguñ mac jumni pamapdiñ ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdiñ niij péanit, ã bohénitidih át wũhup wut jí.

—**Dáa, yeebjéh ñi babhbaá.** ¹⁸ **Weém páant bóojeh wã babh péa jwũhna caá.** Dios ã maáh jumupboó bícdih jwí jwũub babhbiñna caá, Jesús át niijíp wut jí. Páant ã niijíchah joinít, ït babhup wut jí.

¹⁹ Páant ï babhbat túttimah, pandih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdiñ niij péanit, ã bohénitidih át daj wũhup wut jí.

—**Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wã dajat pah, weemdíñ ï maobipna caá, yeebdíñ wã túi** ubat pínah niijná. Pániñna, yeebdíñ wã wun wũhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wut jí.

²⁰ Pascua jeémátidih jeémp péanit, Jesús bíñ pamapdiñ jwũub ubnit, nin pah queétdih át niijíp wut jí:

—**Nin iguñ mac wíih meép panihni caá. Wíih meépñi ñi yéejat jíib** buudáatidih jíib chãjna, Dios bícdih ñi túi jumat pínah niijná, yeebdíñ wã wun wũhbiñna caá.*

²¹ **Obohjeéhtñ, ñi joyoó. Weemdíñ eníhcannitidih** duó wáini pínah wã pebh ã chãudna caá.* ²² **Wã íip jon jãtñ weemdíñ ã wut**atji bíc yoobó wã wunbiñna caá. Obohjeéhtñ, weemdíñ eníhcannitidih duó wáiniboodíñ Dios búdí ã peéh chãjbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

²³ Páant ã niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ã duó wáibi?” queétjeh ït míic niij wũbh joyóp wut jí.

“¿Déhe tigaá maáh panihni ã jumbi?” ï míic niiját

* 22:20 Jer 31.31-34 * 22:21 Sal 41.9

²⁴ Pánih jeémpnajah, ã bohénitboó nin pah ït míc niíj **uúbh joyóp wut jĩ**: “¿Jwíjeéh jumni déhe tiguaá maáh panihni ã jumbi?” ït niijíp wut jĩ.*

²⁵ Páant ï míc niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niíj naáwáp wut jĩ: “**Judíowã nihcannit ï maáta ïih cáacwãdih** tãbit wutnit caá. Pánih chãjna, ‘Yeebdíh wã túi teo wáacna caá’, queétdih ïpí niijná yuh caá. ²⁶ **Obohjeéhtih, queét ï chãjat pah, yeeb ñi chãjca bojóo. Ded chah jumíhna, údyi pah ã jumna naáh.** Maáh jumíhna, teo wũhni pah ã jumna naáh.* ²⁷ **Jeémp chũudnitdih** teo wũhnitboó jeémátdih ïpí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit ï jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yuhna, teo wũhni pah wã jumna caá.*

²⁸ “**Yeeb wãjeéh pée cádahcan, yeejép ã yapachah yuhna**, ñi jweicáp be. ²⁹ **Páant ñi jumuchah**, wã íp weemdíh maáh ã waadáat pah muntih, yeebdíhbut maáta wã waadábipna caá, ³⁰ **doce judíowã poómp ï maáta ñi jummat pínah niijná.** Páant bólihna yeebdíh wã jwúub numah jeémp babhbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

*Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)*

³¹ Páant queétdih niíj naóh péanit, Pedroboodíh nin pah ãt jwúub niíj naáwáp wut jĩ:
—**Simón, Simón, meemdíh bainí wã naáwíhna caá. Yeeb nihat weemdíh ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih ãt uúbúp wut yuh be.** ³² **Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdíh búdí wã uúbúp be.** Pánihna, jwúub túi jenah joinít, bita wíhwhãdih ma teo wáacá, queétdih biíc yoobó ï jwúub túi jenah joyát pínah niijná, Pedrodih ãt niijíp wut jĩ.

³³ —Maá, majeéh weemdíhbut nemat muúboó ï nemechah, ï mawachah yuhna, weémboó meemdíh wã cádahcan niít, Pedro ãt niijíp wut yuh jĩ.

³⁴ —**Pedro, meemdíh yoobópdih wã naóhna caá.** Bũujeh mujbai ãawat pínah jãtíh, biíc peihcanni láa ‘Caandíh wã jéihcan caá’, ma niíj yeebipna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

Caandíh ï tewat pínahdih Jesús ã naáwát

³⁵ Pedrodih páant niíj péanit, nihát ã bohénitdih nin pah Jesús ãt jwúub niíj **uúbh joyóp wut jĩ**:

—**Wíh doonádih naáwát tũutna**, yeebdíh wã wahachah, dinerodih ubcan, bií déedih yacat pínah wuh wũúhdih ubcan, zapatosdihbut ubcah yuhna, ¿náahat yeebdíh ã jumnit jĩ? ãt niijíp wut jĩ.*

—Jwiútdih náahat ã wihcan jĩ, ït niíj jepahap wut jĩ.

³⁶ —**Obohjeéhtih, bũu** láa ded dinero bíbohni, bií dée yacat pínah wuh wũúhdih bíbohni but ã ub beje naáh. Íbat naadíh bíbohcani áih jih bóo yégueh chóodih jíib chãj wũhni, caán jíibjĩh íbat naadíh ã jíib chãja naáh. Tãbit tobohat láa jũóhna caá ã chãjap. ³⁷ **Dios naáwãtdih naóh yapanit nin pah weemdíh ït niíj daacáp tají.** “**Yeejép chãjni caá**”, niijnít, caandíh ï peéh chãjbipna caá’, ït niíj daacáp tají.* **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.** Páant ï niíj daacátji biíc yoobó weemdíh eníhcannit ï chãjbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

³⁸ —¡Maá, ma eneeé! Ninjĩh chéne íbat naá ã jumna caá, queét ït niijíp wut jĩ.

—¡Páant bóojeh! **Caandíh ñi jenah jóí cádahaá**, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

*Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ã uúbat
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)*

* 22:24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46 * 22:26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 * 22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15 * 22:30 Mt 19.28 * 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4 * 22:37 Is 53.12

³⁹ Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jummat pah āpí bejepboó Olivo Jeená át jwúub bejep wut jī. Ā bohénitbut ājeéh ít bejep wut jī. ⁴⁰ Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niijíp wut jī:

—**Yeebdíh Satanás ā yéejaat tūtuchah**, caandíh jepahcat tūt niijná, Diosdih úbát caá náahap, át niijíp wut jī.

⁴¹ Páant niij péa, chibít yúpbit bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴² “**Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat tūtca bojoó**. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbirna caá”, át niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niij úbúchahjeh, Dios ā wahni ángel caandíh jíghonit, át teo wáacap wut jī. ⁴⁴ Tūbit jíghonit, Jesús ā ípdih búdí át úbúp wut jī. Pánih úbhñit, búdí tūp bejna, meépjīh widni át chínap wut jī.

⁴⁵ Pánih úbh péa, jwúub ñah ñuhñit, ā bohénit pebh át jwúub juibínap wut jī. Páant ā jwúub juibínachah, búdí jíghonit, tūbit chūná, ítát ūwah bejep wut jī. ⁴⁶ Páant ī ūwachah ennit, Jesús queétdih nin pah át niij wucap wut jī:

—**Ñi jáa bojoó. ¿Dépanih** ūo tigaá ñi chāj? Yéejatdih túi yap yohat tūt niijná, Diosdih úbát caá náahap, át niijíp wut jī.

Jesúsdi eníhcannit caandíh ī tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijíchahjeh, dawá cáacwā ít juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queétdih át duó wái juibínap wut jī. Pánih duó wái juibínit, Jesúsíh púo tíibdih nomnit, caandíh át úbúp wut jī. ⁴⁸ Páant ā úbúchah, Jesús caandíh nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—**¿Judas, weém nihat cáacwā** úud jeñédih púo tíib nomnit úbhna, weemdíh eníhcannitdih júut níit ma chājap? át niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdih jéihñit, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—¿Maá, nin jwí bíbohni íbat naajíh queétdih jwí mao jíh? ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant ī niijíchahjeh, bíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā ī maáhdih teo wūhñíh jéihyepmant bóo moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dúuc bóod yohochah ennit,

—**Páant ñi chājca bojoó**, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant niijnít, áih moli chóo jumupjiboó teo jáhanit, booanachah, jáap chóo át jíghop wut jī. ⁵² Pánih boonit, sacerdotewā ī maáta, Dioíh mūdíh wapnit soldadowā ī maáta, bita maáta bícdih caandíh tewedih juibínitdih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—**¿Dépanihna** nūmnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbūt ūbnit, weemdíh tewedih ñi jūóh? ⁵³ **Yeó jáap** jummat pah Dioíh mūboó ñijeéh wā jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be. Obohjeéhtih, bū nemépwā ī maáhdih jepahñit, ded pah ñi weñat pínahdih Dios ā chājat tūtna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.*

Pedro ā yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdih teonit, sacerdotewā ī maáih mūná ít ūb bejep wut jī. Páant ī ūb bejchah, Pedroboó yúpjeh át en péenap wut jī. ⁵⁵ Maáih mūná waád juibínit, Jesúsdih teonitji soldadowā wáihyat júdu díitboó tū ít cáo jwejep wut jī. Pánih cáonit, ít méé chúud páuda bojop wut jī. Pedrobūt ī cātíh át méé chúudup wut jī. ⁵⁶ Páant ā chúuduchah ennit, bíc teo wūhñih queétdih nin pah mit niijíp wut jī:

—Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jī.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah át niij yeenap wut jī:

—Caandíh wā jéihcan caá, át niijíp wut jī.

⁵⁸ Túttimah, bíh jwūh Pedrodih ennit,

* 22:53 Lc 19.47; 21.37

—Meembút ñjeéh jumni caá, át niijíp wut jĩ.

—Nihcan caá, Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

⁵⁹ Biíc hora túttimah, biíh jwuh bitadih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumni caá. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Ninbut Galilea baácdih bóo jumna, ãjeéh péeni mun tigaá, át niijíp wut jĩ.

⁶⁰ —;Ma niijnídi h wã jéihcan caá! Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jĩ. ⁶¹ Páant ã ewechahjeh, Jesús Pedrodih át tac púud enep wut jĩ. “Buu chei mujbai ã ewat pínah játih, ‘Weém nin newédi h wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa ma niij yeebipna caá”, Jesús ã niijátjidi h Pedro át náhninap wut jĩ. ⁶² Páni h náhninit, bac bej, búdí át juñúr wut jĩ.

Jesúsdi h deohnit, ñ puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsdi h wapnit soldadowã caandíh yeejép deohnit, ñt puñap wut jĩ. ⁶⁴ Páni h pūinit, áih quíibdi h nem chéonit, nin pah ñt niij úubh jói dehwep wut jĩ:

—¿Déhe tibeé meemdí h pūi? ñt niijíp wut jĩ. ⁶⁵ Páni h chājnit, Jesúsdi h yeejép ñt niij jūihñap wut jĩ.

Maáta Jesúsdi h ñaóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judíowã ñ maáta, sacerdotewã ñ maáta, Moisés ã wutatjidi h bohénitbut ñt míic wáacap wut jĩ. Páant ñ míic wáacachah, soldadowã Jesúsdi h ñt ub waad béjep wut jĩ. ⁶⁷ Caanná ñ ub waad juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsdi h ñt niij úubh joyóp wut jĩ:

—Jwiítidi h yoobópdi h ma naáwá. ¿Meém Dios ã wahnit Cristo níit? ñt niijíp wut jĩ.

—Yeebdí h wã naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdi h nihcan caá’, ñi niijbípna caá.

⁶⁸ Yeebdí hbut wã úubh joyóchah, ñi jepahcan níit. ⁶⁹ Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ã jéihyepmant bóo buwámant weém nihát cáacwã úud jeñé cháudnit, nihadi h wã wutbipna caá, Jesús queétdi h át niij jepahap wut jĩ.

⁷⁰ —Páant niijná, ¿Meém Dios wūúh níit? ñt niij úubh joyóp wut jĩ.

—Caan tígaá weém, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

⁷¹ Páant ã niij jepahachah joinít, queétjeh nin pah ñt míic niij wéhenap wut jĩ:

—Nin Diosdi h búdí ã yéj naáwáchah, jwĩ joiná caá. Páni hna, biíh naóh yacni pínahdi h bidat náahcan caá, ñt niijíp wut jĩ.

23

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h ñ ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Queét maátajeh míic wéhe péanit, Jesúsdi h Pilato pebhna ñt ub bejep wut jĩ. ² ã pebhna ub juibínit, Jesúsdi h nin pah ñt niij naóh yacap wut jĩ:

—Nin newé jwĩ déewádi h ã yee naáwáchah, jwiít jwĩ joyóp be. Jwĩ maáh Césardi h dinero ã wúhat túutcap be. ‘Weém Dios ã wahnit Cristo ñi maáh caá’, ãpí niijíp be, Pilatodi h ñt niijíp wut jĩ.

³ Páant ñ niijíchah joinít, Pilato Jesúsdi h nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Meém judíowã ñ maáh níit? át niijíp wut jĩ.

—Ma niiját pahjeh tigaá, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

⁴ Páant ã niijíchah joinít, Pilato sacerdotewã ñ maátadi h, bita en ñuhnitdi hbut nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nindi h dedé peéh mawat wi hcan caá, át niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, queét chah ñt naóh yacap wut jĩ.

—Caán nihat ã bohénitdih yeejép ã chājat túutna caá. Galilea baácdih moondíh jwíih bohénit, Judea baácdih moondíh, nin tátchidih moondíhbut yeejép ápi bohéna caá, ít niijíp wut jī.

Herodes Jesúsdiñ ã úbh joyát

⁶ Páant í niijíchah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—Galilea baácdih moondíh jwíih bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo niít? át niijíp wut jī.

⁷ —Caán baácdih bóo tigaá, ít niij jepahap wut jī.

Páant í niij jepahachah joinít, Galilea baácdih moondíh Herodes maáh ã jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdiñ át wahap wut jī. Pascua yeó jáapnadiñ Herodes Jerusalén tátchiboó juibíni át jum jwuhap wut jī. ⁸ Páant ã wahni Herodes pebhna ã juibínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdí át weñep wut jī. Jesús ded pah ã chājat doonádiñ joiníji maatápdih Jesús ã wēp chājatdih búdí át eníhip wut jī. ⁹ Pániñna, Jesús Herodes pebhna ã juibínachah, Herodes maatápdih átiñ úbh joí ñuunúp wut yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wut jī. ¹⁰ Sacerdotewá í maáta, Moisés ã wutatjidiñ bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñuhnit, Jesúsdiñ chah yeejép ít naóh yacap wut jī. ¹¹ Túttimah, Herodes áih soldadowá biícdih yeejép niijnít, Jesúsdiñ ít dehwep wut jī. Pániñ deohnit, túini yégueh chóo, maáh ã duwát dée chóodih yacnit, Pilato pebhna ít wah jwúuba bojop wut jī. ¹² Pániñna, caán yeó jáapjeh Jesúsdiñ í míic wah jwúuba boj ñuhna, Herodes Pilatojiñ ít míic wēi jwíhip wut jī. Páant í chājat pínah játiñ ít míic eníhcap wut jī.

Jesúsdiñ í mao yohat túutat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38-19.16)

¹³ Jesúsdiñ Pilato pebhna í jwúub ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewá í maatadiñ, judíowá í maatadiñ, cáacwādiñbut át míic wáacat túutur wut jī. ¹⁴ Páant í míic wáacat túttimah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Nindih weemdíh ub jūóhniñ, ‘Cáacwādiñ yeejép chājat túutni caá’, ñi niij naóh yacap be. Páant ñi niij naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandíh wā úbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandíh ã wihcan caá. ¹⁵ Herodesbut caandíh úbh joí ennit, dedé ã yéejatjidiñ bid juicánjeh, jwí pebhna át jwúuba bojop taga. ¹⁶ Pániñna, caandíh puñat túutnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih átiñ niijíp wut yuh jī.

¹⁷ Pascua jumap pah nemat muúboó jumni í náahnidih Pilato ápi bacanap wut jī. ¹⁸ Pániñna, “Jesúsdiñ wā bacami caá”, ã niijíchah joinít, nihat cáacwā nin pah ít niij ñaacáp wut jī:

—¡Caán newédiñ bacacanjeh, ma mao yohat túutú! ¡Barrabásboodíh jwiítdih ma baca wūhuú! ít niijíp wut jī.

¹⁹ Jerusalén tátchiboó jumnit Romano maatadiñ ã yohíhatji jíib, bitadiñ ã mao yohatji jíibbut, Barrabás nemat muúboó át jumur wut jī. ²⁰ Pániñna, Pilato Jesúsboodíh bacáñnit, cáacwādiñ át jwúub úbh joyóp wut jī, páant muntih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ã bacáñnichah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhniñ, caandíh ma mao yohat túutú! ít niij ñaacáp wut jī.

²² Páant í niij ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niij ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ã yéej chājatji jum? Obohjeéhtih, dedé ã yéejat peéh mawat ã wihcah, caandíh wā mao yohat túutcan niít. Pániñna, puñat túutnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih át niij jepahap wut jī.

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, chah ít yoób ñaacáp wut jī, buca.

—¡Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhniñ, ma mao yohat túutú! ít niijíp wut jī.

Páant tūbit í niij ñaacáchah joiná, Pilato ã jenah joyát túut ñuunniñ, ²⁴ í niiját pah át chājat túutur wut jī. ²⁵ Pániñ jepahniñ, cáacwādiñ mao yohniñ, nemat muúboó jumniñ, cáacwā í úbhniñ Barrabásboodíh Pilato át bacanap wut jī. Jesúsdiñ cruzboó át yoób mao yohat túutur wut jī, buca.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhni, ï mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesúsdih soldadowã cruzdih bewanit, caandíh mao yohat túut niijná, ït ùb bejep wut jĩ. Pánih ùb bejnit, Simón wut jumni, Cirene tútchidih bóodih ït jwááap wut jĩ. Jerusalén tútchidih ã waád juibínachah, caandíh Jesúh cruzdih ït bewat túutup wut jĩ. Pánih bewat túutnit, Jesús túttimah caandíh ït péeat túutup wut jĩ.

²⁷ Jesúsdih ï ùb bejchah, dawá cáacwã caandíh ït en péenap wut jĩ. Yaádhbut caandíh búdí ït ñaac jũí péenap wut jĩ. ²⁸ Páant ï ñaac jũí péenachah, tac pũud ennit, Jesús queét yaádhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yeéb Jerusalén tútchidih moón yaadá, weemdíh ñi jũicá bojoó. Yeéb mícjeh, ñi wehdihbut juñát caá náahap. ²⁹ **Biíh yeó jáap yeedíh yeejép ã yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wēinit ï jumna caá’, ñi niijbípna caá.** ³⁰ **Pánihna, úum jweíhna, ‘Jeená jwiítidih ma jāh jũúwá!’ ñi niijbípna caá.*** ³¹ **Ñi jenah joyoó. Weém túini wã jumuchah yuhna, weemdíh yeejép chājnit, yeéb yeejnitboodíh bácah, chah yeejép ï chājipna caá, át niijíp wut jĩ.**

³² Jesúsdih, chénewã yéj chājnitdihbut ájeéh mao yohat túut niijná, Waó lidíp Dah wut jumni jeéboó soldadowã ït ùb bejep wut jĩ. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdih cruzboó péohni, ït pud dodhdop wut jĩ. Yéejnitdihbut biíh cruznadih péohni, ït pud dodhdop wut jĩ. Biíc yéejnidih Jesús ã jéihyepmant bóo bũwámant, biíhdih ã wáyámant bóo bũwámant, Jesúsdih tac yoób ït dodhdop wut jĩ. ³⁴ Páant ï péoh dodhdop túttimah, cruzboó ñuhni, Jesús ã ípdih nin pah át niij úúbup wut jĩ: **“Weemdíh mao yohnit ï yéejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah ï chājatdih ï beh joicán caá”,** * át niijíp wut jĩ.

Cruzboó ñuhnitdih wapnit soldadowã Jesúh yégueh chóojidih “¿Deíh tigaá ã jumbi?” míc niijnít, tíhwat júdunabitjĩh ït yoh tíhwip wut jĩ.

³⁵ Dawá cáacwã pehbít ït en ñuhup wut jĩ. Judíowã ï maátabut en ñuhni, Jesúsdih nin pah ït niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Cáacwādih túi teo wáacni jumna, Dios ã wahni Cristo nihna, caanjébut ã míc teo wáaca naáh, ït niijíp wut jĩ.

³⁶ Soldadowãbut caandíh deoh naóhni, ã pebh juibínit, bijni iguíh macdih Jesúsdih babhbat túutna, ïtih toonap wut yah jĩ. ³⁷ Pánih toonit, queébut nin pah ït niij deoh naáwáp wut jĩ:

—jMeém judíowã ï maáh jumna nihna, ma wēpatjĩhjah ma míc túi teo wáacá! ït niijíp wut jĩ.

³⁸ **“NIN JUDÍOWã ï MAÁH CAÁ”,** ï niij daacni núodih Jesúh wao cháh cruzboó ït nah péoh búudhdop wut jĩ.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—jMeém Dios ã wahni Cristo jumna nihna, ma wēpatjĩh ma míc teo wáacá! jwiítidihbut ma teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jũihnidih biíh yéejniboó nin pah át niij jũih jwúubanap wut jĩ:

—jCaandíh páant ma niijcá bojoó! ¿Páant niijná, Diosdih ma úumcan níit? Meemdíh peéh mawat biíc yoobó caandíh ã jumna caá. ⁴¹ Jwiít yéj chājnitdih ï peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ã yéj chājcah yuhna, caandíh ï peéh maona caá, át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma túi náhninaá, át niijíp wut jĩ.

⁴³ —**Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá.** Bũu yeó jáapjeh Túini Pebhboó wájeéh ma jumbipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

* 23:30 Os 10.8; Ap 6.16 * 23:34 Sal 22.18

⁴⁴ Páant ì péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób át dupúáh bejep wut jĩ. Pánihna, nihat baác dupúniji biíc peihcanni horas túttimah át jwúub baabáh bejep wut jĩ, páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ã jwúub baabáh bejat pínah játih, Jesús nin pah át niíj ñaacáp wut jĩ:

—Wíih caolihdih ma ubuú, Paá, át niijíp wut jĩ.*

Páant niíj péanit, át wunah bejep wut jĩ. Páant ã wunuchahjeh, Dioíh muú díftboó ì jáh yaíhni búdí wúupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jĩ.*

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ã wunuchah ennit, pebh ñuhni soldadowã ì maáhboó Diosdih wēinit,

—Nin yéejniji át nihcan tagaá, át niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih wáac juibínitji Jesús ã wunuchah ennit, búdí jíghnit, íih muunáboó ìt jwúub bejep wut jĩ. ⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdi h jéihnit, Galilea baácmant ájeéh jüóhnit yaádhbat Jesúsdi h yuúpbít ìt en ñuhup wut jĩ.*

Jesúh bácahjidih ì yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wut jumni, Judea baácdih bóo, Arimatea tútchimant Jerusalén tútchina juibíniji át jumup wut jĩ. Yoobópdih chájni, Dios ã maáh jummatdih páini wut jĩ. Judíowã ì maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdi h ì mao yohat tútatdih át náahcap wut yuh jĩ.

⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesúsdi h bácahjidih uúbúdi h át bejep wut jĩ. ⁵³ Páni h uúbh péanit, Jesúsdi h bácahjidih ub deya, túini yégueh chóojih tainit, wunnitdih ì yoh jwuhca naáh jeé íitboó át yohop wut jĩ. ⁵⁴ Jesús ã wunni yeó jáap judíowã ì chooát pínahdih ì ámohat yeó jáap wut jĩ. Pánihna, ì chooát pínah hora játihbitjeh ã jumuchah, Jesúsdi h bácahjidih túi ámohcanjeh át yohop wut jĩ. Chooát yeó jáap túttimah át túi ámoh péaihip wut yuh jĩ.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jüóhnit yaádh, ã yohat pínah íitboó Jesúsdi h bácahjidih ã ub bejehah, Joséjeéh ìt en péenap wut jĩ. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih bácahjidih ã yohochah, ìt enep wut jĩ. ⁵⁶ Páni h en péa, íih muuná jwúub bejnit, Jesúsdi h bácahjidih ì ñáñat pínah chej jumni núona, chej jumni macdihbat ìt ámohop wut jĩ. Pánihna, chooát hora ã juyúchah, Moisés ã wutatji pahjeh ìt choonáp wut jĩ.*

24

Jesús ã boo pud jüúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ì ámohni chej jumnidih ubnit, Jesúsdi h bácahdih ì yohopji boó caandih ñáñadi h ìt bejep wut yuh jĩ. ² Caandih ì yohopji íitna juibínit, caán íitdih nematji jeé júdudih bita ì pütú dodhdatji pah ã jumuchah, ìt enep wut jĩ. ³ Páni h ennit, caán íitdih waad béjnit, ì Maáh Jesúsdi h bácahjidih ìt bid juicáp wut jĩ. ⁴ Páni h bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ìt niíj jenah joyóp wut jĩ. Páant ì niíj jenah joi ñuhuchah, chéne neoná yeh iigní yégueh chóo duonít, queét yaádh pebh ìt jígh ñuhup wut jĩ. ⁵ Páant ì jígh ñuhuchah ennit, búdí úumna, queét yaádh ìt páah yoh ñajap wut jĩ. Páant ì páah yoh ñajachah ennit, ángelwã queétdih nin pah ìt niíj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá wunnitdih ì yohopboó Jesúsdi h ñi bid? ⁶ Caán ninboó ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud jüúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh jum jwuhna, yeebdih ã niijátjidih ñi náhnican níit? ⁷ *Weém nihat cáacwã* úud jeñédih yeejépwádh ì wuhuchah, cruzboó péoh dodhnit, ì mao yohbipna caá. Páant ì mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jüóhbipna caá, yeebdih ã niíj naáwátjidih ¿ñi náhnican níit? ìt niijíp wut jĩ.*

* 23:45-46 Sal 31.5; Hch 7.59 * 23:45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * 23:49 Lc 8.2-3 * 23:56 Ex 20.10; Dt 5.14

* 24:7 Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

⁸ Páant ï niijíchah joinít, Jesús ã niijátjidih ït náhninap wut jï. ⁹ Pánih náhninit, Jesús once ã bohénitji, bita biíc dih ï jumupna ï enatjidih naáwádih ït jwúub bejep wut jï. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tútchidih bóli, Juana, biíh wili María Santiago íin, bita yaádhbut ïjeéh bejnit Jesús ã bohénitjidih ït naáwáp wut jï. ¹¹ Obohjeéhtih, ï naáwáchah joiná yuhna, “Nih yáana caá. Déhenit yaadábeh caá”, niíj jenah joinít, queét yaáhdih ït joyáh bojop wut jï.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ï naáwáchah joinít, Jesúh bácahjidih ï yohopjina át ñáo ñah bejep wut jï. Caanná juibínit, jeé íit diitna péeb jéen ennit, Jesúh bácahjidih ï pinni chóojijeh ã ñajachah, át enep wut jï. Pánih en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúub bejep wut jï.

*Emaús tútchina bejnitdih Jesús ã jígohat
(Mr 16.12-13)*

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewã Jesúsjeéh péenitji Emaús tútchina ït bejep wut jï. Jerusalén tútchimant Emaús tútchina once kilómetros wut jï. ¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ã yapatjidih queétjeh míic wéhe bejna ït chājap wut jï. Jesús cruzboó ñuhnit, ã wunatjidih, ã jwúub boo pud jūwátji doonádihbut míic wéhe bejna ït chājap wut jï. ¹⁵ Páant ï míic wéhe bejchah, queétdih ñuún jwááh juibínit, ïjeéh Jesúsjeéh át bejep wut yuh jï. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandíh ït beh encap wut jï.

¹⁷ Pánih ñuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niíj uúbh joyóp wut jï:

—¿Dépanihatdih míic wéhe bej tigaá ñi chāj? át niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah, chāonít, wēicanjeh, caandíh ït en ñuhup wut jï. ¹⁸ Pánih en ñuhnit, Cleofas caandíh nin pah át niíj jepahap wut jï:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni niít? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ã yapatjidih ma jéihcan niít? át niijíp wut jï.

¹⁹ —¿Dedé ã yapatjidih niij tigaá ñi chāj? Jesús át niíj uúbh joyóp wut jï.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ã yapat. Caán Dios naáwát dih naóh yapani jumna, ã naáwát wēpni, ã chājatbut wēpni beé. Páant ã jummatdih Dios ã enechah, nihat cáacwābut ï enep be. ²⁰ Túttimah, Dioíh muúdíh en daonít maáta, bita jwí maátabut caandíh péeh mawat pínah niijná, Romanowádih ï wūhuchah, queét cruzboó péoh dodhnit, ï mao yohop be. ²¹ ‘Romanowã ï wutatdih Jesús jwiít judíowádih ã túi uúbbipna caá’, niíj jenah joinít, búdí wēina jwí chājap yuh be. Obohjeéhtih, ã wunup be. Buu ã wunat túttimah biíc peihcanni yeó jáapjeh ã yapna caá. ²² Biquína jwiít biíc dih Jesús báadhdajeéh péenit yaádh jwiít dih ï naáwáchah, jwí joí wúhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesús dih ï yohopji jeé íitna juibínit, ²³ áih bácahjidih ït bid juicáp wut be. Bid juicánjeh, jwí pebhboó jwúub juinít, ángelwádih ï enatjidih jwiít dih ï naáwáp be. ‘Jesús ã boo pud jūwúwup be’, ángelwã queétdih ï niíj naáwátjidih jwiít dih ï jwúub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwíjeéh jumnitbut Jesús dih yohopji jeé íitna ït bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ï naáwátji pah ït enep wut be. Obohjeéhtih, Jesús dih ït encap wut be, Emaús tútchina bejnit Jesús dih ït niíj naáwáp wut jï.

²⁵ Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niíj naáwáp wut jï:

—Yeéb túi jenah joicánnit jumna, Dios naáwát dih naóh yapanit nihat ï daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jíib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, áta túi tagaá. Nin pah Dios naáwát dih naóh yapanit ït niíj daacáp tají.

²⁶ ‘Dios ã wahni pínahdih cáacwã búdí yeejép chājnit, ï mao yohbipna caá. Páant ï mawat túttimah, Dios caandíh booanit, ã pebhboó maáh ã waadábipna caá’, naóh yapanit ït niíj daacáp tají, Jesús át niijíp wut jï.

²⁷ Túttimah, Dios ã wahni Cristodih ded pah ã yapat pínahdih nihat Dios naáwát dih naóh yapanit ï daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wut jï. Moisés ã daacátjidih jwíh bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ï daacátjidihbut át bohénap wut jï.

²⁸ Páant ì míic wéhe bejna, ì juibíat pínah tútchidih ì tóah bejehah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah át nihip wut jĩ. ²⁹ Páant ã yap bejihichah ennit, “Jwíjeéh ma chão jwúhúú. Tõo ñáh jũóhna caá ã chãjap”, Jesúsdih ìt niijíp wut jĩ.

Páant ì niijíchah joinít, ìjeéh át chão jwúhup wut jĩ.

³⁰ Pánihna, ì jeéméchah, Jesús pan dahdih úbnit, Diosdih nin pah át niij úúbúp wut jĩ: **“Jeémát ma wúhat túina caá, Paá”**, niij péanit, queétdih át daj wúhup wut jĩ. ³¹ Páant niij úúbhnit, ã daj wúhuchahjeh, caandíh ìt yoób beh enep wut jĩ, búca. Ì beh enechahjeh, Jesús át búudáh bejep wut jĩ.

³² Æ búudáh bejehah ennit, nin pah ìt míic niijíp wut jĩ:

—Namáboó jwiítdih jwááhñit, Dios naáwátidih ã bohé jũúwúchah, jwíih caolih bainí ã wéican beé, ìt míic niijíp wut jĩ.

³³ Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh ìt jwúub bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesús once ã bohénitji bita ì chéenwábut ì míic wáacapoó ìt juibínap wut jĩ. ³⁴ Játih jwíih míic wáac juibínitboó queét chénewá jáap juibínitdih nin pah ìt jíponih jwááh naáwáp wut jĩ:

—Jwí Maáh át boo pud jũóh tagaá! Pedrodih át jígohop wut be, búca, ìt niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant ì niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih ì bejehah, queétdih ded pah ã yapatjidih ìt naáwáp wut jĩ. Jesús pan dahdih úúbhnit, ã dajachah, caandíh ì beh enatjidihbut ìt naáwáp wut jĩ.

Jesús ã bohénitjidih ã jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Páant ì naáwát tacjeh, ì cātíh Jesús át jígoh ñuhup wut jĩ.

—¿Ñi jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jum naáh, queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwí chãjap”, niij jenah joinít, tubit ìt úumup wut jĩ. ³⁸ Páant ì úumuchah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi niij jenah joí? ³⁹ **Wíih téihyanadih, wíih jíchanadihbut** ì péhwatji ítnadih ñi eneé. Weemdíh ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wá jumuchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá! Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant niijnít, áih téihyana, jíchanadihbut, queétdih át júutup wut jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, páant ã júutuchah yuhna, búdí wéina, en wúhi bejnit, páantjeh ìt túi jenah joi jwúhcap wut jĩ. Páant ì túi jenah joicátidih ennit,

—¿Jeémát ñi bíbohcan níft? Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant ã niij úúbúchah joinít, diibáni queejdíh caandíh ìt wúhup wut jĩ. ⁴³ Páant ì wúhuchah úbnit, queét nihat ì enechah, át jeémép wut jĩ. ⁴⁴ Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ñijeéh jum jwuhna, ded pah wá yapat pínahdih yeebdíh wá naáwáp jĩ. Moisés ã daacátji, Dios naáwátidih naóh yapanit ì daacátji, David Salmos ì niijní ã daacátjidihbut bíic yoób weemdíh yapat ã náahap be, át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant niijnít, Dios naáwátidih jwúub bohénit, nin pah át niij beh joyánap wut jĩ:

⁴⁶ —**Dios naáwátidih daácnit nin pah ìt niij naóh daacáp tají. ‘Dios ã wahní pínah Cristo yeejép yapnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, ã jwúub boo pud jũóhhipna caá.’***

⁴⁷ Páant, ã boo pud jũúwát túttimah, cáacwá ì yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ì túut nuumát pínah niijná, nihat baácdih moondíh áih túini doonádih ì naóh peét bejbipna caá. Páant ì túut nuumúchah, Diosboó ì yéejatdih ã yoh wúhhipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh ì jwíih naóhhipna caá. Túttimah, nihat baácdih moondíhbut ì naóh peét bejbipna caá, ìt niij daacáp tají. ⁴⁸ Pánihna, **yeébbóó ded pah weemdíh ã yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap.** ⁴⁹ **Dios ã niijníji yeebdíh teo wáacni pínah**

* 24:46 Is 53.1-12; Os 6.2

Táini Espíritudih weémboó yebdíh wã wahbipna caá. Pánihna, wã wahni pínahdih nin tútchidih ñi pái jwuhú, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Páant niij péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih át numah bejep wut jĩ. Caanná jwibínit, áih téihyajĩh júut ñahanit, “**Dios yebdíh ã tái** teo wáaca naáh”, queétdih át niijíp wut jĩ. ⁵¹ Páant niij péanitjeh, jeáboó át púuh laab béjep wut jĩ.* ⁵² Páant ã púuh laab béjehah ennit, caandíh ít wēi naáwáp wut jĩ. Túttimah, búdí wēinit, Jerusalén tútchiboó ít jwúub bejep wut jĩ. ⁵³ Pánihna, caanjíh jumna, yeó jáap jummat pah Dioíh munná bejnit, Diosdih ípí wēi naáwáp wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wã daacát.

* 24:49 Hch 1.4 * 24:51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Dios bícdih j̄umni nin baácboó ã cáac j̄umat

¹ Bíhmahjeh ded pah Dios ã j̄umatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát j̄um̄up w̄ut j̄i. Caán Cristo Dios yoobát át j̄um̄up w̄ut j̄i. ² Nin baácdih Dios ã chājat pínah j̄átih, Cristo Diosjeéh átát j̄um̄up w̄ut j̄i. ³ Caan w̄út j̄i nin baácdih j̄umni pínahdih át chājav w̄ut j̄i. Nin baácdih, jeádih, nihadidh Dios caandíh át chājav t̄úut̄up w̄ut j̄i. Pánih chājav t̄úut̄nit, cáacwādidibut caandíh át chājav t̄úut̄up w̄ut j̄i. Páant ã w̄ut̄achah, Cristo nihadidh át chāj beedánap w̄ut j̄i. B̄uu jw̄i ennidih, jw̄i enca naáhdidibut ã chājcah, nihad átá wihcan tagaá.* ⁴ Cristo tigaá nihadidh báadhdani. Jiiátj̄ih jw̄i j̄i enat pah, jw̄i íp ded pah ã j̄umatdih caán jwiít cáacwādidh ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jw̄i jéih encat pah, yéej chājna, jéih encannit panihnit jw̄i j̄umna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni j̄umna, jwiítidh túi ennit panihnit ã chājna caá. Pánihna, dupúátboó jiiátidh ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodíh ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷ Cáacwādidh daabáni Juan w̄ut̄ j̄umnidih Diosboó ã wahní Cristoíh doonádih át naóh waáwát t̄úut̄up w̄ut j̄i, cáacwā caandíh joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.* ⁸ Caán Juan Cristo át nihcap w̄ut j̄i. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã j̄umatdih naóhni Juan át j̄um̄up w̄ut j̄i. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihad cáacwā Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át j̄úúw̄up w̄ut j̄i.

¹⁰ Dios nin baácdih chājna, caán Cristo bícdih í chājav w̄ut j̄i. Pánih chājni Cristo ã j̄um̄uchah ȳuhna, nin baácdih moónboó caandíh í jéihcap j̄i. ¹¹ Nin ã chājniji baácdihjeh át cáac j̄um̄up w̄ut ȳuh j̄i. Obohjeéhtih, páant ã cáac j̄um̄uchah ȳuhna, ã chājni baácdih j̄umnitboó caandíh í náahcap j̄i. ¹² Páant í náahcah ȳuhna, biquína caandíh jepahnitdih Dios ã weh pah át chājav w̄ut j̄i. Caandíh jepahnitboó bácah, yoobópdih ã weh yoobát tigaá í j̄um̄up. ¹³ Páant níj naóhna, jwiít jw̄i weh j̄umíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitdih bíic weh pah ã chājna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cáac j̄umat t̄úttimah, jw̄ijeéh ã j̄um̄up j̄i. Páant ã j̄um̄uchah ennitji, cáacwādidh oinit, yoobópdih naóhni ã j̄umatdih jw̄i jéihna caá. Caán Dios w̄úúh bíicjeh j̄umna, Dios ã wēpat ã túyatbut caandíh ã j̄um̄up j̄i. Pánihni ã j̄um̄uchah, jw̄i túi jéihna caá.* ¹⁵ Juan Daabániboó cáacwādidh daabána, Cristo ã j̄úúw̄úchah ennit, nin pah ã níj naáwáp j̄i: “Con caá yeebdíh w̄apí naóhni. Obohjeéhtih, weém wā cáac j̄umat pínah j̄átih, caán átát j̄um̄up w̄ut j̄i. Nin baác ã j̄umat pínah j̄átihbut átát j̄um̄up w̄ut j̄i. Pánihna, caán weem cháh ã j̄umna caá”, Juan cáacwādidh ã niijp j̄i.

¹⁶ Caán Cristo wēpni j̄umna, jwiítidh búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap j̄i. ¹⁷ Dios ã w̄utatdih Moisésboodíh áih cáacwādidh át naóh yapaat t̄úut̄up w̄ut j̄i. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cáacwādidh búdí ã oyatdih, ã naáwát túi yoobópdih ã j̄umatdihbut naóh yapanadidh át j̄úúw̄up tají. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cáacwā jw̄i jéih encan caá. Pánihna, Dios w̄úúh bíicjeh ájeéh j̄umniji nin baácboó cáac j̄umnit, ded pah ã íp ã j̄umatdih jwiítidh ã jéihyanap j̄i.*

Juan Daabánidih bita í w̄úúh joyát

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén t̄úttididh moón jw̄i maátaboó sacerdotewādidh, Dioíh m̄úúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” níj w̄úúh joyát t̄úut̄na, ít wah bojop tají. ²⁰ Páant í níj w̄úúh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã níj jepahap j̄i:

* 1:3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * 1:6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 * 1:14
1 Jn 1.2 * 1:18 Mt 11.27; Lc 10.22

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios ã wahni Cristo nihcan caá, ã niíj jepahap jĩ.

²¹ —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji niít? * ĩ niíj wábh joyóp jĩ.

—Nihcan caá, queétdih ã niíj jepahap jĩ.

—¿‘Dios naáwátdih naóh yapani ã jũóhbična caá’, jwĩ n̄owā ĩ niijní niít? * ĩ niíj wábh joyóp jĩ.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ã niíj jepahap jĩ.

²² —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiítdih biícmantjeh ma naáwá, jwiítdih wábh joyát tútnitdih jwĩ túi naáwát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? ĩ niíj wábh joyóp jĩ.

²³ Páant ĩ niíj wábh joyóchah joinít, nin pah queétdih ã niíj jepahap jĩ:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah át niíj daacáp tajĩ: ‘Biíc cáac muú wihcapboó nin pah ã niíj wēp naóhbična caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah játih ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut n̄umnit, caandíh ñi túi páñaá”, ã niijbípna caá’, át niíj daacáp tajĩ. * Páant ã niíj daácniji caá weém, ã niijíp jĩ.

²⁴⁻²⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína fariseowā wábh joyát tútnit ĩ wahnitboó nin pah ĩ jwúub niíj wábh joyóp jĩ:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwátdih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cáacwādh ma daabá? ĩ niijíp jĩ.

²⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ã niíj jepahap jĩ:

—Weém cáacwādh mahjĩhjah wā daabána caá. Obohjeéhtih, biíh ñi beh enca naáh ñi cātíh ã jumna caá. ²⁷ Caán wā túttimah jũóhni chah wēpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíj jenah joiná caá, ã niijíp jĩ.

²⁸ Betania tútchi Jordán m̄j conanaamánt Juan cáacwādh ã daabánapdh queét páant ĩ niíj míic wéhenap jĩ.

“Oveja wũúh panihni Jesús ã jumna caá”, Juan Daabáni ã niiját

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdh Jesús ĩ niijní ã pebhna ã dei juyáchah ennit, jwiít caandíh joinít dhih Juan Daabáni nin pah ã niíj naáwáp jĩ: “Ñi eneeé. Con jũóhni Dios ã wahni oveja wũúh panihni caá. Jwiít judíowā jwĩ yéejat yohat túut niijná, oveja wũúhdih sacerdotewādh jwĩ mawat túutna caá. Páant ĩ chājat dée panihni, con Dios ã wahnidihbut cáacwā ĩ mao yohbična caá. Pánih w̄nnit, nihat baácdih moón jwĩ yéejatdih ã yoh wũhbipna caá. ³⁰ Con caá yeebdíh wāpí naóhni. ‘Wā túttimah jũóhni wā cáac jummat pínah játih jumniiji weem cháh ã jumbična caá’, yeebdíh wáat niijíp jĩ.

³¹ Caán láa, weembút Dios wũúh ã jummatdih wā jéih jwuhcap jĩ. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wā déewā caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná, yeebdíh mahjĩh wā daabánap be”, ã niijíp jĩ. ³²⁻³³ Páant niíj péanit, Juan jwiítdih nin pah ã jwúub niíj naáwáp jĩ:

“Wā daabáat pínah játih weembút caandíh wā jéih jwuhcah, weemdíh daabáat tútni nin pah ã niíj naáwáp jĩ: ‘Jop pah jígoñi Túini Espíritu jeámant dei jũóhnit, biíc newédih ã jaamáchah enna, “Caán Dios ã wahni caá”, ma niíj jéihbična caá. Caánboó mahjĩh daabáat panihni Túini Espíritu ã wēpatdih búdí ã wũhbipna caá’, weemdíh ã niijíp jĩ. ³⁴ Pánihna, Túini Espíritu, jop pah jígoñi, dei jũóhnit, caandíh ã jaamáchah, wā enep be. Pánih ennit, con Dios ã wahni ã jummatdih jéihna, ‘Yoobópdih Dios wũúh caá’, yeebdíh wā niíj naóhna caá”, jwiítdih Juan ã niijíp jĩ.

Jesús ã jwiíh bohénit pínahdh ã níwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdh, jwiít chénewā Juan Daabáni ã bohénit, caán biícdih jwĩ n̄uhachah, Jesús ã yap bejehchah ennit, nin pah jwiítdih ã niíj naáwáp jĩ:

—Condih ñi eneeé. Con tigaá Dios ã wahni oveja wũúh panihni, ã niijíp jĩ.

* 1:21 Mal 4.5 * 1:21 Dt 18.15,18 * 1:23 Is 40.3

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít Jesúsdiñ jwĩ ñuún péé bejep jĩ. ³⁸ Páant jwĩ ñuún péé bejechah, tac púud ennit, jwiít dih nin pah ã niij ñuúbh joyóp jĩ:

—Jũúh, dedédih tigaá ñi bid? ã niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwĩ niijíp jĩ.

³⁹ —Wãjeéh ñi jũúwú, jwiít dih Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã jumati dih jéihyat túut niijná, ãjeéh jwĩ bejep jĩ. Cheyeh jwááhni tji caandíh jwĩ pej jum túwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewá Juan Daabáni ã niijíchah joinít tji Jesúsjeéh bejniñ, weém Andrésjĩh jwĩ jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro ã úud jĩ. ⁴¹ Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwĩ niijní, Dios ã wahnidih jwĩ jwááap be, át niijíp wut jĩ. Griegowáboó Dios ã wahní niijná, ‘Cristo’ ípí niijná caá.

⁴² Páant niijnít, Andrés Simóndih jwĩ pebhna át numah jũúwup tajĩ. Páant ã numah jumúchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jĩ:

—Meém Simón, Juan ã wũúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wut búudhni ma jumbi pna caá, ã niijíp jĩ. Jwiít judíowá “Cefas” jwĩ niijnídih griegowáboó “Pedro”, ípí niijná caá. Páant niijnídih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwĩ chájap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wãjeéh ñi jũúwú”, ã niiját

⁴³ Daanimant bóo yeó jáap dih Jesús Galilea baácna jwiít dih numah bejna, Felipedih jwááhniñ:

—Wãjeéh ma jũúwú, caandíhbut ã niijíp jĩ.

⁴⁴ Felipeboó Betsaida wut jumni tútchidih bóo ã jumup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tútchidih moon múntih í jumup jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandíh ã niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwĩh bididih ã bejep jĩ. Caandíh jwááhniñ,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwát dih naóh yapanitbut í daácnijidih jwĩ jwááhna beé. Jesús Nazaret tútchidih bóo José wũúh caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tútchi oboh jumni tútchi ã jumuchah, ded caán tútchidih bóo cáacwádih teo wáacni pínah ã wihcan níñ, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jũúwup, Felipe át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús bícdih jwĩ jumupna át numah jũúwup tajĩ. Páant, í jũúwúchah ennit, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Con jũóhni, yoobóp dih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat ã wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiít dih ã niijíp jĩ.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ã niij ñuúbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? ã niijíp jĩ.

—Meemdíh Felipe ã naáwát pínah játih, higuera nah púuj dih ma chúuduchah, wáát enep be, Jesús caandíh ã niij jepahap jĩ.

⁴⁹ —Bohéní, meém Dios wũúh caá. Jwiít judíowá jwĩ Maáh pínah caá, Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.*

⁵⁰ —‘Higuera nah nump ma chúuduchah, wá enep be’, wá niijíchah joinít, ‘Dios wũúh caá meém’, ¿ma niij jenah jói níñ? Páant meemdíh wá enatji chah wá chájachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

⁵¹ Páant niijnít, nin pah jwiít niñat dih ã jwúub niijíp jĩ:

—Yoobóp dih yeebdíh wá naóhna caá. Jeáboó wátni pah ã jumuchah, weém niñat cáacwá úud jeñé namá panihni wá chájnidih Dioíh ángelwá aab bejniñ, í jwúub dei jũúwúchah, ñi enbipna caá,* Jesús ã niijíp jĩ.

* 1:49 Mt 16.15 * 1:51 Gn 28.12

2

Caná tútchidih moón ī téihya chéwat

¹⁻² Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác *Caná* tútchidih, téihya chéwat ā jum̄ap jī. Pánihna, Jesús dih ī bidichah, jwiítbut ājeéh jwī bejep jī. Jesús ín jwī játih caán m̄m̄ná mitát j̄uibínap tajī. ³ Ī túi wēi babhbachah, íih jiwá iguáh mac át beedáh bejep wut jī. Páant ā beedéchah, Jesús ín caandíh nin pah mi niijíp jī:

—W̄uhá, jáantjeh íih jiwá iguáh mac ā beedáh bejep be, mi niijíp jī.

⁴ —**Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wā tewat pínah ā j̄uibí jw̄ahna caá,** Jesús ā niij jepahap jī.

⁵ Páant ā niij jepahachah joiná yuhna, ā ínboó queét teo w̄h̄nitdih nin pah mit niij wutji taga:

—Wā w̄uh ded pah yeebdíh ā wutah pah ñi chājap, mit niijí taga.

⁶ Caanjíh seis dahwani wáam dahna ā jum̄ap jī. Biíc wáam búdí jāaj cómoh pah bóo ā jum̄ap jī. Jwiít judíowā Dios ā wutah pah jwī téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwīpí bíbohoh jī. Pánihna, caán m̄m̄díh moonbút caan dáhnadih ī bíbohoh jī.

⁷ Pánihna, queét teo w̄h̄nitdih nin pah Jesús ā niij wutap jī:

—**Mahdíh** ub j̄uóh̄nit, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, teo w̄h̄nit caán wáam dahnadih mah ī túi yáac yáwanap jī.

⁸ Páant ī yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ā jw̄uh niij wutap jī:

—**Buu** caandíh tóih ubnit, yeebdíh wutnidih ñi j̄uibí w̄uhá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, ī maáhdih ī j̄uibí w̄uhap jī.

⁹ Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ī yáacnijidih Jesús ā túut n̄m̄m̄úchah, jiwá iguáh mac yoobát át bejep tajī. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ā jwíih babh joyóchah, dedmant ī ubatjidih át jéihcap wut jī. Obohjeéhtih, caandíh teo w̄h̄nitboó mahjeh ī yáacatjidih ī jéihyep jī. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ā j̄uúwát túutap jī. ¹⁰ Caán ā j̄uyúchah, teo w̄h̄nit ī maáh nin pah ā niijíp jī:

—Jwī bidnidih caán yoobát macdih jwīpí jwíih w̄uhna caá. Pánihat túttimah, ī babh yáwachah ennit, j̄uu macdih jwīpí ñuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chājat túutcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, j̄uu macboodíh mat jwíih tóihyat túutap taga. Pánihat túttimah, buu caán yoobát macboodíh mat w̄uhat túutap taga, teo w̄h̄nit ī maáhboó téihya chéonidih ā niijíp jī.

¹¹ Pánih chājna, Galilea baác *Caná* tútchidih ā jwíih wēp chāj j̄uutap jī, “Dios w̄uh caá”, cáacwā ī niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ā wahni yoobát caá”, jwiít ā bohénit caandíh jwī niij jenah joí jwíihip jī.

¹² Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiít dih ā n̄mah bejep jī. Páant ā n̄mah bejehah, ā ín, ā úudwābut jwíjeéh bícdih ī bejep jī. Caanná j̄uibínit, daocánni yeó jáap jwī jum̄ap jw̄ahap jī.*

Jíib chājnitdih Dioíh m̄m̄m̄ánt Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ā tóah j̄uúwúchah jéihnit, dawá jwī déewā Jerusalén tútchina ī bejep jī.* Jesúsbut jwiít dih caanná ā n̄mah bejep jī. Caanná j̄uibínit, Dioíh m̄m̄ná enedih jwī bejep jī. ¹⁴ Caán m̄m̄díh jiwíwā, ovejawā, jopwādh̄but jíib chājnitdih Jesús ā enep jī. Bitabut dinero júdudih túut n̄m̄m̄nít ī ch̄úudachah, ā enep jī. Queét túut n̄m̄m̄nítboó cáacwādh̄i búdí n̄m̄m̄ná it chājap tajī. ¹⁵ Pánihna, caanjíh jum̄ni tōpnadih ubnit, caánboó jum̄nit cáacwādh̄i íih n̄ñúpwādh̄but ā p̄ui ñuun bácanap jī. Dinero túut n̄m̄m̄nít ī ch̄úudat páhana, íih cáagat naanádihbut ā tóo yoh áacanachah, íih dinero júduna ā p̄uo yóh ñajap jī. ¹⁶ Pánihna, jopwādh̄i jíib chājnitdih nin pah ā niij j̄uúh̄ap jī:

* 2:12 Mt 4.13 * 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

—**Níih jopwādih ñi** ub bac bejeé. Nin wā ípdih uúbát mæudíh jíib chājat muú ñi chājca bojoó, Jesús ã niijíp jī.

¹⁷ Jesús páant ã niijíchah joinít, Dios naáwát dih naóh yapani ã daacátjidih jwī náhninap jī. “Dios wā Maáh, míih mæudíh búdí wā oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép í chājachah ennit, búdí wā íjna caá”, ãt niij daacáp tajī.*

¹⁸ Jesús páant ã chājachah ennit, jwī maáta caandíh nin pah í niij jūihñap jī:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñuun yóh baca? Meemdíh Dios páant ã chājat tútuchah, cáacwā í chājca naáhdih ma chāj jútú, jwī jéihyat pínah niijná, Jesús dih í niijíp jī.

¹⁹ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jī:

—**Nin mæudíh ñi** yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni mæujídi h wā jwúub ámohbipna caá, ã niijíp jī.*

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah í niij uúbh joyóp jī:

—Cuarenta seis jópchi nin mæudíh teona, ít péanap tajī. Obohjeéhtih, ¿meemboó biíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniít? í niijíp jī.

²¹ Obohjeéhtih, caán mæudíhjih niijcán, áih bácahdih niijná ãt chājap tajī. Páant ã naáwáchah yuhna, maáta í jéihcah, jwiítbut jwī jéih jwuhcap jī. ²² Pánihna, wænniji Jesús ã boo pud jūúwát túttimah, jwiít ã bohénitboó páant ã niijátjidih náhninit, jwī beh joyóp jī, bca. Dios naáwát dih í daácniji núodih, Jesús ã niijátjidi hbut “Caán yoobópdih tigaá”, jwī niij jéihyep jī.

Cáacwā í jenah joyátdih Jesús ã jéih beedáat

²³ Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ã jumap jī. Pánih jumnit, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjih Jesús ã chājachah ennit, “Caánboó Dios ã wahní Cristo caá”, dawá í niij jenah joyóp yuh jī. ²⁴ Obohjeéhtih, ded pah í jenah joyátdih jéihnit, “Weemdíh yoobópdih í jepahcan caá”, Jesús ãt niij jéihyep tajī. ²⁵ Pánihna, caanjéh cáacwā í jenah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah í jenah joyátdih caandíh uúbh joyát ã wihcap jī.

3

Nicodemo

¹ Nicodemo, fariseo, jwiít judíowā jwī maáta poómpdih bóo wut jī. ² Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesús dih enedih ãt jwibínap wut jī. Pánih jwibínit, nin pah ãt niijíp wut jī:

—Bohéní, Dios jwiít dih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ã wahatdih jwī jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ã jummatdihbut jwī jéihna caá. Majeéh ã wihcah, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih mata jéih chājcan tagaá, ãt niijíp wut jī.

³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús caandíh nin pah ãt niij jepahap wut jī:

—**Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded jáap cáac** jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ã maáh jummatdih ã jéihcan niít, ãt niijíp wut jī.

⁴ —Páant cáac behe ¿ded pah jáap cáac jumni panihni ã jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ã íníh wudahboó ã jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca niít? Nicodemo ãt niijíp wut jī.

⁵⁻⁶ —**Cáacwājeh í weh** jumuchah, cáacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cáacwáih caolih wænni panihnidih ã boanachah, jwúub jáap cáac jumni panihnit í jumna caá. Jáap caolih jumni panihnitjeh Dios weh í jumna caá. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded mahjīh daabácani, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jumcan, Dios ã maáh jumapboó ã jéih waadcán niít. ⁷ **Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá: Meemdíhbut** jáap cáac jummat panihni caá náahap. Caandíh páant wā niij naáwáchah,

* 2:17 Sal 69.9 * 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

‘¿Ded pah caán ã yapbi?’ ma niŷ wúbh joicá bojóó.* ⁸ **Johlit johat panihni caá. Johlit ã jūwúpmant** ma jéihcan caá. ã bejep pínahboobút ma jéihcan caá. ã joh bueg láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wunni panihnitdih Túini Espiritu ã boanachah, ded pah ã booaatdih jéih encan yuhna, cáac ã túut numátdih ma túi jéih enna caá,* Jesús át niijíp wut jī.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, Nicodemo Jesúsdiŷ nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—¿Ded pah niŷ naóh tigaá ma chāj? Ma naáwátdih wā beh joicán caá, át niijíp wut jī.

¹⁰ —¿Páant, meém judíowādiŷ bohéni yuhna, ded pah wā naáwátdih ma beh joicán?

¹¹ **Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jwī jéihyatdih, jwī enatdihbut** yeebdíh jwī naóhna yah caá. Obohjeéhtih, jwiítdih ñi joíhcan caá. ¹² **Nin baácboó ded pah ã jumatdih** wā naáwáchah, ‘Yoobópdih ã naóhcan caá’, niijná, Dios pebhboó ded pah ã jumatdihbut wā naáwáchah, bíc yoobó ñi niŷ jenah joibípna caá.

¹³ **“Ded Dios ã jumupboó enedih aab béjniji jwúub dei jūóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, niŷ cáacwā úud jeñé, caánboó wāpí jumup jī. Pánihna, caanmánt dei jūóhni weemjéh ded pah ã jumatdih yoobópdih wā jéih naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵ Jon játih, Moisésji jum láa, Dioíh cáacwā tútchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh ñ jūihñuchah, dawá maiwādiŷ wahnit, queéjtíh cáacwādiŷ át peéh chājap wut jī. Mai pah jíghnidih ítahjīh Dios Moisésdiŷ át chājat túutup wut jī. Caán mai pah jíghnidih chāj péanit, máa nahdiŷ búudhnit, át baad dóhdop wut jī. Pánihna, det Diosdiŷ túi jenah joinít, caán ã baad dódhni mai pah jíghnidih ennit, ñt boonap wut jī.* **Caán ã baad dóhdhat pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cáacwā weemdíh ñ maobípna caá.* Pánihna, weém caán cruzboó wā wunuchah, det weemdíh túi jenah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ñ túi jumípna caá”**, Jesús Nicodemodiŷ át niijíp wut jī.**

Dios niŷat cáacwādiŷ búdí ã oyat

¹⁶ **“Dios niŷat cáacwādiŷ búdí ã oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ã peéh chājat déedih túi ubat túut niijná, weém ã wūúh bíc jumnidih ã wah deyanap jī. Páant ã wahachah, det weemdíh jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ñ túi jumípna caá. ¹⁷ Dios cáacwādiŷ yéejat peéh chājat túutna, weém ã wūúhdih nin baácboó ã wah deyacap jī. Obohjeéhtih, iiguípna ñ bejat déedih queétdih wā túi ubat pínah niijná, ã wah deyanap jī.**

¹⁸ **“Weém ã wūúhdih det jepahnitdih Dios ñ yéejat jíib ã peéh chājcan niít. Obohjeéhtih, det weemdíh ñ jepahcah, queétbodydíh ñ yéejat jíib ã peéh chājípna caá. ¹⁹ Weém Dios wūúh baabát panihni nin baácboó jūóhna, ded pah cáacwā Diosjeéh ñ túi jumat pínahdiŷ wā jéihyahna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidiŷ cáacwā ñ náahcap be. Í chājat yeejép ã jumuchah, dupúat panihnidiŷjeh ñ náahap be. Pánihna, baabát panihnidiŷ náahcan, yeejép chājnit ñ jumuchah, Dios queétdih ã peéh chājípna caá. ²⁰ Niŷat yéej chājnit ñ yéej chājatdih cádahncan, páant ñ chājatdih bita ñ encat pínah niijná, baabát panhipboó ñ jūwúwhcan caá.* ²¹ Obohjeéhtih, det Diosdiŷ jepahnit baabápboó ñ jūwúwhna caá, Dios ã wēpatjīh ñ túi chājatdih bita ñ enat pínah niijná”**, Nicodemodiŷ Jesús át niijíp wut jī.

Jesús ded pah ã jumatdih Juan Daabáni ã naáwát

²² Túttimah, jwiít ã bohénitdih Judea baácna Jesús ã numah jib bejep jī. Caanná jib bejnit, caanjíh moón Diosdiŷ ñ jepahachah, queétdih ã daabánap jī. ²³ Enón wūt jumni pebh Salim wūt jumupdiŷ caan múj numahni ã jumuchah, Juanbut cáacwādiŷ daabána át chājap wut jī. Queétdih ã daabáat pínah niijná, dawá ã pebhna ñt juibínap wut jī. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidiŷ jwī maáta ñ teo jwuhcap jī.*

* 3:7 1P 1.3,23 * 3:8 Ec 11.5 * 3:14-15 Nm 21.9 * 3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32 * 3:20 Job 24.13-17 * 3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20

²⁵ Biquína Juan Daabáni ã bohénit biíc jwĩ déejĩh ded pah jwiít judíowã jwĩpí daabáatdih míc wéhena ít chãjap wut jĩ. ²⁶ Pánih míc wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ã bohénit caandíh nin pah ít níj wúbh joyóp wut jĩ:

—Bohéní, Jordán m̄j conanaajĩh majeéh j̄m̄niji ‘Caán caá weemdíh chah j̄m̄ni’, ma niijníjiboó b̄m̄ cáacwãdih daabána caá ã chãjap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna mícjeh bejna caá ít chãjap, Juandíh ít niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant ít niijíchah joinít, Juan nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—Diosboó weemdíh ã jwíh daabáat túutur jĩ. Pánihna, b̄m̄ caandíh jwuh daabáat túutnit, ã pebhna cáacwãdih ã bejat túutna caá. ²⁸ ‘Weém Cristo nihcan caá’, wã niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo játih weemdíh Dios ã wahap jĩ.* ²⁹ Pánihna, ãjeéh cáacwã ít bejchah enna, búdí wã wěina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejchah ennit, ã pej j̄m̄niiboó búdí ã wěina caá. Páant ã pej j̄m̄ni ã weñat pah m̄n tigaá, weembút Jesúsdi h̄ ít túi péenachah ennit, búdí wã wěina caá. ³⁰ Pánihna, cáacwã weemdíh pée cádahnit, Cristobodíh jwúub túi péeat caá náahap, Juan queétdih át níj jepahap wut jĩ.

Dios wúh j̄m̄nt j̄óhni ã j̄mat

³¹ Páant níj naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih át jwúub níj naáwáp wut jĩ: “Jeámant j̄m̄niji nin baácboó dei j̄óhni nihatdih ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwã nin baácboó j̄m̄nit, nin baácdihjeh ded pah ã j̄matdih jéihnit, jwĩ naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiít cáacwã chah jéihni ã j̄m̄na caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbut jwiítidih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yuhna, cáacwãboó ã naáwátidih ít jóihcan caá. ³³ Pánihna, jeámant j̄óhni ã naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã níj jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahní Cristodih áih Túini Espíritudih búdí yoobát ã wuhap be. Pánihna, Cristo Dios naáwátidih yoobópdih apí naóhna caá. ³⁵ Dios ã wúhdih búdí oinit, caandíh nihat ít maáh ã j̄mat túutna caá.* ³⁶ Dios wúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã j̄mbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wúhdih yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ã peéh chãjachah, ãjeéh ã wihcan níit”, Juan át niijíp wut jĩ.

4

Jesús Samaria baácdih bólijĩh ã míc wéheat

¹ Juan chah dawá cáacwã Jesúsdi h̄ péenitdih ã daabáat doonádih fariseowã ít joyóp wut jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jĩ. Jwiít ã bohénitboó jíí cáacwãdih jwĩ daabánap jĩ. ³ Fariseowã ít jéihyat doonádih joinít, Jesúsboó Judea baácdih j̄m̄niji Galílea baácna jwiítidih ã n̄mah bejep jĩ.

⁴ Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat túut jwĩ chãjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tútchina jwĩ juibínap jĩ. Caan pébh jwĩ n̄o Jacob ã wúh Josédih ã wuhni baácbít át j̄m̄ur wut jĩ.* ⁶ Caanjĩh Jacobwãji ít mah tóihyat íit ã j̄m̄ur jĩ. Pánihna, Jesúsboó yúup j̄óhni ch̄uná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó ch̄ud̄ur jĩ. ⁷⁻⁸ Páant ã choó ch̄ud̄at pónih, jwiít ã bohénitboó tútchina jeémát jíib chãjadih jwĩ aab béjep jĩ. Caanjĩh Jesús ã ch̄ud̄uchah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih át niijíp wut jĩ:

—Weemdíh mah ma wúhú, át niijíp wut jĩ.

⁹ —Meém judío cáac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdíh mah ma wúbh? Jesúsdi h̄ mit níj jepahap wut jĩ. (Jwiít judíowã Samaria baácdih moondíh jwĩpí eníhcap jĩ. Pánihna, páant mit niijíp wut jĩ.)*

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah át níj naáwáp wut jĩ:

* 3:28 Jn 1.20 * 3:35 Mt 11.27; Lc 10.22 * 4:5 Gn 33.19; Jos 24.32 * 4:9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

—**Dios meemdíh ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdíh mahdih** **uúbh**nidihbut ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wūhúú’, weemboodíh mata niij **uúbh** tagaá. Caán wā wūhíhni mah panihnidih ma babhbachah, míih caolih áta túi boo tagaá, át niijíp wut jī.

¹¹ —¿Dépah niij tígaa páant ma niij? Nin mah tóhyat íit nūmah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tígaa caolihdih boocat túutni mah ma ubbi? ¹² Jwī nūo Jacobji, ã wehbat, íih nūhúpwā bícdih nin ítdih mah ubnit, ít babhbat wut jī. Áihjidih jwiít ã jūimenádih át wūhup wut jī. ¿Pánihna, jwī nūo Jacobji chah wēpni níit ma jūmup, páant ma niijná? mit niijíp wut jī.

¹³ —**Ded nin ítdih bóo mahdih babhni ã jwúub** taca joótbipna caá, páant muntih. ¹⁴ **Obohjeéhtih, weém wā wūhni** mah panihnidih babhna, chéneji ã taca joótcn níit. Ded wā wūhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ã túi jūmbipna caá. Meo waó cáahdih mah nooj bācni ã jōpcat pah wā wūhni mah panihni ã beedcán níit, Jesús caántdih át niijíp wut jī.*

¹⁵ —Caán láa bācāh, caán ma niijní mahdih weemdíh ma wūhúú, jwúub taca joótcāh, ninboó yeó jáap jūmat pah mah tóhyodih wā jūóhcat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

¹⁶ —**Majeéh bóodih ma bidbi jwuhúú**, Jesús át niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸ —Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niij jephah wut jī.

—**Yoobópdih tígaa ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji.** **Buu** majeéh jūmni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobópdih tígaa, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

¹⁹ —Meémboó Dios naáwátdih naóh yapani nacaá. ²⁰ Pánihna, yoobópdih wā jéihyat pínah niijná, weemdíh ma naáwá: Con jeená jwī nūowāji Diosdih ípí **uúbú**p wut jī. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tútchiboó Diosdih **uúbú**dih bejat caá náahap’, yeéb judíowā níipí niijná caá, mit niijíp wut jī.

²¹ —**Yad wilí, weemdíh ma joi jwúhúú.** Nin wā naáwát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobút jwī ípdih ñi **uúbh**can níit. ²² **Yeéb Samaria baácdih moón ñi** **uúbh**nidih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowāboó caandíh jwī jéihna caá. Dios ã wahni, nihāt cáacwādhíh túi ubni, judíojeh tígaa ã jūmup. Pánihna, jwī wēini Diosdih jwiít judíowāboó jwī jéihna caá. ²³ **Buu** láa, túttimahbut Túini Espíritu ã teo wáacachah, túi yoobópdih jenah joinít, cáacwā Diosdih í túi wēibipna caá. Páant caandíh túi wēinitboodíh caá Dios ã bidip. ²⁴ **Dios jígohcanni ã jūm**uchah, cáacwā caandíh í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jūmna, caandíh jwī wēi **uúbú**chah, bíc yoobó ã túina caá. Caandíh wēina, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh, túi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

²⁵ —Mesías, ‘Cristo’, í niijní, ã jūúwát pínahdih weém wā jéihna caá. Caán jūóhna, jwiít dih nihāt ã jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jī.

²⁶ —**Weém ma niijní Cristo tígaa**, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

²⁷ Páant caántdih ã míic wéhenachah, jwiít ã bohénitboó jeémát jíib chājadih bejnitji jwī jwúub jūibínap jī. Pánih jwúub jūibínit, Jesús yad wilijīh ã míic wéhenachah ennit, jwī en wúhi bejep jī. Pánih en wúhi bejna yūhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míic wéhe?” niij **uúbh** joinít déeji jwī niijcáp jī. ²⁸ Pánihna, caántboó míih mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tútchina mi jwúub aab bėj jwūhup jī. Pánih bejnit, míih tútchidih moondíh nin pah mit niij naáwáp wut jī:

²⁹ —Ded pah wā chājatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en jūúwú. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jī.

³⁰ Páant mi niijíchah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsdh mi jwāáapjina mit nūmah jwúub jūúwáp tajī.

* 4:14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

³¹ Pániha, ï juyát pínah játih, jwiít Jesús ã bohénitboó jwí jíib chājni jeémátidih caandíh jwí numah jeémíhip jĩ.

—Bohéní, ma jeémp jūwúwú, jwí niijíp yah jĩ.

³² —**Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh ã jumna caá**, Jesús jwiítidih ã niij jepahap jĩ.

³³ —¿Bita caandíh jeémát itát wūh taniít? jwiítjeh jwí míic niijíp jĩ.

³⁴ Páant jwí míic niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ã jwúub niijíp jĩ:

—**Cáacwā jeémát ï bidat pah, weemdíh wahni ded pah ã wúatidih chāj péaatidih búdí wā bidna caá.** Pániha, butéh caandíh jepahnit, caántjĩh míic wéhena, wíih jeémát panihni ã jumna caá. ³⁵ **‘Chénena míic widh ã judhna caá jwí momni ã quehechah, jwí dicat pínah’**, wápchi mínah ã niiját pah, yeéboó ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátidih jwí naáwát pínah ã judh jwuhna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ã jumna caá. Būū láa bácah cáacwā jwí pebhna ï juyúchah, ñi túi eneé. Queétoó pácahi ã quehat pah ï jumna caá. Pániha, būū cáacwāidih wā bohénachah, ï joyát láa ã jumna caá. ³⁶ **Cáacwāidih wíih túini doonáidih jepahat túutni dicni panihni ã jumna caá.** Queétoó jepahnit, caán ã dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh ï túi jumbipna caá. Pániha, cáacwā ï túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biícidih búdí ï wēibipna caá. Páant ï weñat ï tewatji jíib panihni ã jumna caá. ³⁷ **Cáacwā nin pah ï niijná caá: ‘Biíc ã jwíih momop be. Biíhboó ã momni ã quehechah ã diquip be’, ïpí niijná caá. Momni panihni wíih túini doonáidih naóh jwíihni caá.** Bita caandíh dicnit panihnit wíih túini doonáidih jepahat túutnit caá. ³⁸ **Páant ã jummat pah,** bitaboó cáacwāidih itát jwíih bohénap tajĩ. Queétoó jwíih bohénit ñi jumcah yuhna, būū yeebdíh jwuh wā wahna caá, wíih túini doonáidih jwúub joinít ï túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

³⁹ Páant Jesús jwiítidih ã míic wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítidih wā jwāáap be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdiñ ï jepahat pínahdiñ it jenah joyóp tajĩ. ⁴⁰ Pániha, queétoó jwí pebh joinít, “jwíjeéh ma chāo jwúuhú”, Jesúsdiñ ï niijíp jĩ. Páant ï niijíchah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwí jum jwuhup jĩ. ⁴¹ Jesúsdiñ queétoó ã naáwáchah joinít, dawá caandíh ï jepahap jĩ. ⁴² ï dée wilidih nin pah ï niijíp jĩ:

—Ma jwíih naáwáchah joinájeh, jwiítbut Jesúsdiñ jepahíhat jwí jenah joyóp be. Būū caanjéh ã naáwáchah joiná, jwí túi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdih túi ubni caá’, jwí niij jéihna caá, ï niijíp jĩ.

Maáh wūúhdih Jesús ã booaat

⁴³ Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chāo jwáhniji, Jesús Galilea baácbóó jwiítidih ã numah bejep jĩ. ⁴⁴ “Ded Dios naáwátidih naóh yapanidih áih baácdih moón ïpí wēican caá. Pániha, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdíh ï túi jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant ï jumuchah yuhna, caanná jwí jwúub bejna caá”, ã niijíp jĩ.* ⁴⁵ Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadih jwí jum láa, Jesús ã chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón it jumup tajĩ. Pániha, íih baácna jwí juibínachah, queétoó ã wēp chājatidih jwúub eníhna, caandíh ï túi wēi jwāáap jĩ.*

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguúh mac Jesús ã túut numníji Caná tútchidih jwí jwúub juibínap jĩ. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wūúh wunna át chājap tajĩ.*

⁴⁷ Pániha, Jesús Judea baácbóó jumni Galilea baácna ã jwúub juyát doonáidih joinít, jwí pebhna át aab jūwúwú tajĩ: Pániñ aab joinít, nin pah Jesúsdiñ ã niijíp jĩ:

—Wā wūúh muujná beé ã chājap be. Pániha, caandíh booaat túut niijná, wājeéh waícanjeh ma dei jūwúwú, ã wēp niij úúbup yah jĩ.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ã niij jepahap jĩ:

* 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 * 4:45 Jn 2.23 * 4:46 Jn 2.1-11

—**Dios** ã wēpatjĩh wã chãj jũutuchah encan, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, weemdĩh ñi niĩ jenah joibícan nacaá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴⁹ —Obohjeéhtih, Maá, wã wũúh ã wunat pínah játih, waícanjeh ma booa wãh jũúwá, Jesúsdiñ ã niijíp yuh jĩ.

⁵⁰ Páant ã niijíchah yuhna,

—**Míih** munná ma jwúub bejeé. Ma wũúh ã boona caá, Jesús caandĩh ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wã wũúh ã boona nacaá”, niĩ jenah joinít, áih muúboó ã jwúub bejep jĩ. ⁵¹ Páant ã jwúub juibínachah, ã pebh moón caandĩh ã jwááh naáwáp wut jĩ:

—Ma wũúh jáantjeh ã jwúub boona beé, caandĩh ã niijíp wut jĩ.

⁵² —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ã boo? queédih át niĩ uúbh joyóp wut jĩ.

—Jwíin yeó jáap tac yoób túttimahbit caandĩh pahat ã dúucup be, ã niĩ jepahap wut jĩ.

⁵³ Páant ã niijíchah joinít, “Jesús weemdĩh ‘**Ma** wũúh ã boona caá’, ã niijíchahjeh, wã wũúh át boonap taga”, maáhboó át niĩ jenah joyóp wut jĩ. “Jesús weemdĩh yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, ã déwã biíc dih Jesúsdiñ “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá”, ã niĩ jenah joyóp wut jĩ.

⁵⁴ Jesús Judea baác dih jumniñi Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wũúhdih boona, chéne láa jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih Dios ã wēpatjĩh ã chãj jũutup jĩ.

5

Jéih bejcannidih Jesús ã booaat

¹ Túttimah, jwiít judíowã Diosdiñ jwí wēi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiít dih ã numah juibínap jĩ, páant muntih. ² Caanjĩh Ovejawã Bejni Jēc wūt jumni pebh jéehat júá ã jumup jĩ. Jwiít judíowã jwíih wéheatjĩh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwéej dih cinco nemat wihcanni jęcna ã jum púud bejep jĩ. ³ Caán júádih muú wáap lap numap dawá tubúp chũúhñit ípí ñaj púud bejep tajĩ. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ã ñajap tajĩ. Caanjĩh ñajnit, mah chibít ã dácohatdih pái ñajna ã chãjap tajĩ. ⁴ “Dioíh ángel dei junít, caán jéehat júádih ã dácohanachah ennit, ded játih jwíih buúg báahniboó dedé wunat jumni ãpí boonap wut jĩ”, ã niĩ jenah joyóp tajĩ. ⁵ Pánihna, caanjĩh jumni biíc jéih bejcanni, treinta ocho jópchi tubúp chũúhni ã ñajap jĩ. ⁶ Caandĩh ennit, maatápdih ã tubúp chũúát dih jéihna, Jesús caandĩh nin pah ã niĩ uúbh joyóp jĩ:

—¿**Meém** ma booíh niít? ã niijíp jĩ.

⁷ —Wã booíhna yuh caá. Obohjeéhtih, can júána weemdĩh ded ub báahni pínah ã wihcan caá. Pánihna, dawá láa ã dácohochah, wã buúg báah bejíchah yuhna, bita wã játih ípí juibí buúg báahna caá, Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít,

—**Ma ñah** ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chũi bejeé, Jesús caandĩh ã niijíp jĩ.

⁹ Páant ã niijíchahjeh, caán jéih bejcanniji ñah ñuhñit, ã ñajatjidih ubnit, ã yáac chũi bejep jĩ, bũca. ¹⁰ Páant ã boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ã jumuchah, jwí maáta caandĩh nin pah ã niĩ jũihñup wut jĩ:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tigaá ma chãj? Bũ jwí chooát yeó jáap ã jumuchah, ma ñajatjidih ma beo bejchah, ã táican caá, ã niijíp wut jĩ.*

¹¹ —Obohjeéhtih, ‘**Ma ñajatjidih** ubnit, ma yáac chũi bejeé’, weemdĩh booani ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wã ñajatjidih ub bejna caá wã chãjap, át niĩ jepahap wut jĩ.

¹² —¿Déhe tibeé meemdĩh páant niĩ, booani? queét ã niĩ uúbh joyóp wut jĩ.

* 5:10 Neh 13.19; Jer 17.21

¹³ Obohjeéhtih, Jesús dawá cáacwā cātíh ã bejchah, caandíh boonidih át beh encap wut jí. Pánihna, ã wūtdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jí. ¹⁴ Táltimah, Dioíh muúboó Jesús caandíh jwááhnit, nin pah ã niijíp jí:

—**Weemdíh ma joi jwúhuú.** Bũu ma túi jumna caá. Pánihna, ma jwúub yéej chājca bojoó, páant muntih. Jwúub yéej chājna, chah yeejép wunat meemdíh ã jūóhbična caá, Jesús ã niijíp jí.

¹⁵ Caandíh páant ã niijíchah joinít, Jesúsdiñ át beh enep wut jí, bũca. Pánih beh enniñi jwí maátadiñ naáwádih át bejep jí.

—Jesús wūt jumni beé weemdíh át boonap tabe, queétdih át niijíp wut jí.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdiñ ã booaatjidiñ jéihnit, jwí maátaboó caandíh yeejép í chāj jwíhip jí.

¹⁷ Páant caandíh í mawíhatdiñ jéihna, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jí:

—**Wã íp páantjeh teona caá ã chājap.** Pánihna, weembút wã teo jwúhna caá, ã niijíp jí.

¹⁸ Jesús páant ã niijíchah joinít, jwí maátaboó chah í íjip jí. Jwí chooát yeó jáapdiñ caán tubúp chūúhndih ã boonachah enna, queét í íj jwíhip jí. Pánih íjna, “**Wã íp**”, Diosdiñ ã niijíchah joiná, chah í yoób íjip jí. “**Wã íp**”, niijná, ‘Diosdiñ bíc yoobó wã jumna caá’, Jesús caán mícjeh ã níj jenah joiná caá”, jwí maáta ít níj jenah joyóp tají. Páant níj jenah joinít, chah íjna, Jesúsdiñ í yoób mao yohíhip yuh jí.*

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jepahni ã jummat

¹⁹ Páant í níj jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jí: **“Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wūúh, wã jenah joyátjeh wã chājcan caá. Wã íp weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh wã jepahna caá. Wã íp ded pah ã chājachah ennit, weém ã wūúhbut bíc yoobó wápí chājna caá.** ²⁰ **Wã íp weém ã wūúhdih oina, ded pah ã chājatdiñ weemdíh ápí jéihyana caá. Bũu wã chājatji chah, bíh wã chājat pínahdiñ weemdíh ã jéihyabipna caá. Páant weemdíh ã wutatdiñ joinít, ã wēpatjīh yeebdíh wã chāj jútuchah, ñi en wúhi bejbipna caá.** ²¹ **Wã íp ded pah wunah bejnitdiñ ã booaat pah, weembút ã booaat túatniñdiñ bíc yoobó wã boona caá.** ²²⁻²³ **Wã íp cáacwã í yéej chājatdiñ peéh chājni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéejat jíib wã peéh chājat pínah niijná, weémboodíh ã wutup be, niñat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut bíc yoobó í weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wahní. Pánihna, ded weém ã wūúhdih wēicanni, wã ípdihbut ã wēican caá.**

²⁴ **“Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátdih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ájeéh í túi jumbipna caá. Páant ájeéh í jumuchah, queétdih wã peéh chājcan níit. Queét iiguípna bejnit déejidiñ túi ubnit í jumbipna caá.** ²⁵ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wūúhdih bũu jepah jwíhna caá í chājap. Wã naáwátdih jói jepahnitboó Dios bícdih páantjeh í túi jumbipna caá.** ²⁶ **Wã íp Dios páantjeh jumniboó cáacwādiñ páantjeh ã jummat túatna caá. Pánihna, weém ã wūúhdihbut páantjeh jummat túatni pínah ã chājap jí.** ²⁷ **Weém niñat cáacwã úud jeñé wã jumuchah, cáacwādiñ wã peéh chājat pínah niijná weémboodíh ã wutup jí.** ²⁸ **Páant wã naáwáchah joiná, ñi jói wúhi bejca bojoó. Cũbũcañ niñat wunnit íh bácañ í yohopjiboó jumna yuhna, wã ezechah, í joibípna caá.** ²⁹ **Pánih joiná, niñat túi chājnitji boopud jūóhñit Dios pebhboó í púuh laab bejbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitjiboó, í yéej chājatji jíib iiguípna í bejbipna caá.***

³⁰ **“Weém wíh jenah joyátjeh, wã weñat pínahdiñ wã chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã wutatdiñ wã chājna caá. ã niiját pahjeh cáacwādiñ wã peéh chājbična caá. Páant wã peéh chājachah, yoobópdih ã jumbipna caá.** ³¹ **“Weém Dios wūúh, ã wahní caá”, weemjéh wã niijíchah, ‘Ma nih yána caá’, weemdíh ñita niij tágaá.** ³² **Obohjeéhtih, bíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni**

* 5:18 Jn 10.30-38 * 5:29 Dn 12.2

caá. Pánihna, ‘**Ā niijátji yoobópdih ā jumna caá**’, wā niij jéihna caá. ³³ **Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna ĩ** wúbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jĩ.* ³⁴ **‘Nin Dios wūáh caá**’, weemdíh niijnítidih wā bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wūáh caá’, Juanboó weemdíh ā niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan ā niijátjidih yeebdíh wā náhniana caá. ³⁵ **Tái enat túut niijná, jiiát dahdih jwĩ jii cáagat pah**, Juan ded pah wā jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp tajĩ. Páant ā naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi tái wēi joi jwúhup jĩ. ³⁶ **Obohjeéhtih, wā íip weemdíh ā wutuchah**, ā wēpatjĩh wā chājachah ennit, yoobópdih Dios ā wahní wā jummatdih ñita tái jéih tagaá. ³⁷ **Juan weemdíh ā daabánachah, wā íipjehbut** weemdíh wahní ‘Caán wā wūáh caá’, ā niijíp jĩ. Páant ā niijíchah yuhna, yeéboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jumna caá.* ³⁸ **Weém Dios ā wahnidih jepahcan, wā íip ā naáwátidihbut** ñi náahcan caá. ³⁹ **‘Dios naáwát tólihdih bohéna, yeó jáap jummat pah Diosjeéh jwĩ tái jumtipna caá**’, ñi niij jenah joiná caá.* **Obohjeéhtih, caán tólihhah tigaá weém ded pah wā jummatdih ā naáwáp.** ⁴⁰ **Caán tólihhah weemdíh ā naáwáchah yuhna**, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jummat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdíh páant ñi wúbhcan caá.

⁴¹ **“Weemdíh wēi naóhntidih wā bidcan caá.** ⁴² **Obohjeéhtih, yeéboó mácah ñi jenah joyátidih wā tái jéihna caá.** Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wā jéihna caá. ⁴³ **Wā íip weemdíh ā wutat pah wā chājachah yuhna**, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ā wahcanniboó ā weñat pínahdihjeh ā chāj jútuchah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá. ⁴⁴ **Bita yeebdíh ĩ wēi naáwátidihjeh bidna yuhna**, Diosboó yeebdíh ā wēi naáwátidih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ā wahní Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá. ⁴⁵ **Páant weemdíh ñi joíhcatji jíib ‘Jwĩ ípdih Jesús jwiítidih ā naóh yacbipna caá**’, ñi niij jenah joicá bojoó. **‘Moisés ā wutatjidih jwĩ jepahna**, Dios pebhboó jwĩ bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ā naáwátjidih ñi joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh ā peéh chājipna caá. ⁴⁶ **Moisés weemdíh jeh át naóh daacáp tajĩ.** Pánihna, caán ā daacátjidih **‘Yoobópdih tigaá**’, niijná, wā naáwátidihbut **‘Yoobópdih tigaá**’, ñita niij jenah joi tagaá. ⁴⁷ **Obohjeéhtih, Moisés ā daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá**’, niijcán, wā naáwátidihbut **‘Yoobópdih tigaá**’, ñi niijcán niit”, Jesús queétdih ā niijíp jĩ.

6

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ā wūhat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Túttimah, Galilea íimdih conanaáboó Jesús jwiítidih ā numah chúuh bejep jĩ. Caán íimjeh muntih Tiberias íim ā wūt jumup jĩ. ² Jesús ā boanachah ennitji dawá cáacwā ĩt ñuun péenap tajĩ. ³ Pánih chúuh juibínitji, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ā bohénitdih ā numah chúudup jĩ. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ā judhdup jĩ. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cáacwā jwĩ pebhna ĩ jūúwáchah, ā enep jĩ. Pánih ennit, Felipedih nin pah ā niij wúbh joyóp jĩ:

—**Dawá cáacwā jwĩ pebhna ĩ jūóh jíghna caá.** ¿Deh tigaá ĩ jeémát pínahdih jwĩ jíib chājbi? ā niijíp jĩ.

⁶ “Ded pah caá Felipe ā niij jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh ā chājat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant ā niij wúbh joyóp jĩ.

⁷ Páant ā niij wúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ā niij jepahap jĩ:

—Ocho widh tewat jíibjĩh jeémátidih jwĩ jíib chājachah yuhna, queétdih āta juibícan tagaá, ā niijíp jĩ.

⁸ Jwiít bícdih jumni Simón Pedro údboó, Andrés wūt jumni, Jesús dih nin pah ā niijíp jĩ:

* 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30 * 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 * 5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

⁹ —Cinco pan dah, chéne queejwádih nin wébít ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ã jumuchah, queét páant moón dawá cáacwádih ã jwibícan niít, Andrés ã niijíp jĩ.

¹⁰ —**Queétdih ñi ch**úudat túutú, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Caanjĩh túini yílíp ã jumap jĩ. Pánihna, jwĩ chúudat túutuchah, yílíp jumapdih cáacwã ã túi chúud beedép jĩ. Cinco mil neonáneh ã jumap jĩ. Yaádh, ã weh bícdih chah ã jumap jĩ. ¹¹ Páant ã chúud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadilh ãbnit, “**T**úina caá, Paá”, Diosdih ã niijíp jĩ. Páant niij péanit, jwiít ã bohénitdih queét chúudnitdih pan, queejdíhbut ã pááat túutap jĩ. ¹² Páant jwĩ pááachah, jeémpnit, cáacwãboó ã túi wud jumap jĩ. Páant ã wud jumuchah ennit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij wutap jĩ:

—**Í**judh jeémpnidih ñi túi ãbúú, ã yoh peécat pínah niijná, ã niijíp jĩ.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, cinco pan dahnjaji, chéne queejwájidihbut ã judh jeémpnidih jwĩ ãb yacachah, doce wuhna pohba ã yáwap jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwiít cáacwã jwĩ jéih chájca naáhdih Jesús ã chájachah enna, cáacwã nin pah ã míic niijíp jĩ:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwátdih naóh yapani, nin baácboó jũóhni pínahdih jwĩpí páini caá, queét ã míic niijíp jĩ.

¹⁵ Páant míic niijnít, queét Jesús dih maáh pínah ã waadáhip yah jĩ. Obohjeéhtih, queét páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, bícjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús ã bejah bojop jĩ.

Jesús ímjih ã yáac chũi bejat

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Páant ã púuh laab béjat túttimah, tóo ñáh jũúwúchah ennit, jwiít ã bohénit ímboó jwĩ dei bejep jĩ. ¹⁷ Caanná jwibí, jááj chóodih waadnít, Capernaum tútchina chũuh bejat túut jwĩ chájap jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwĩ pebhna ã juicáp jĩ. Páant ã jígochah, caandíh pái chũunít, jwĩ chũuh bejep jĩ. Páant jwĩ chũuh bejchah, ã tub tóoáh bejep jĩ. ¹⁸ Páant ã tóoáh bejat túttimah, johlit búdí ã jũúwúchah, búdí nolihatbut ã ñahap jĩ. ¹⁹ Pánihna, caán ím tac yoób jwĩ bejchah pohba, Jesús ímjih jwĩ pebhna ã yáac chũi jũúwúchah, jwĩ enep jĩ. Páant ã jũúwúchah ennit, búdí jwĩ úumap jĩ. ²⁰ Páant jwĩ úumuchah ennit, caán jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Í**ni en úumca bojoó! ¡Weemjéh tigaá! ã niijíp jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, búdí wēninit, caandíh jááj chóona jwĩ waadát túutap jĩ. Páant ã waadát túttimah, waícanjeh jwĩ jenah joi béjepna jwĩ chũuh jwibínap jĩ.

Cáacwã Jesús dih ã bidat

²²⁻²³ Cheibit bóo yeó jáapdih Jesús Diosdih “**T**úina caá, Paá”, niijnít, queétdih jeémát ã wũhupjiboó dawá cáacwã páina ítih chájap wut yah jĩ. Jwĩ jwúub chũuh jũúwúchah, Jesús jwíjeéh ã waadát dihbut ã enep jĩ. Caandíh páantjeh pái jwuhna ã chájap wut yah jĩ. Tiberias tútchiboó jumniiji jááj chóona ã jumapboó ãt jwibínap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Jesús ã wihcatdih ennit, queét caandíh bidna, caán jááj chóonadilh waadnít, Capernaum tútchina chũuh jũóhnit, jwiít dih ã ñuún juyúp jĩ.

Jesús pan panihni ã jumadilh ã naáwát

²⁵ Pánih ñuún chũuh jwinítji, Jesús dih jwááhnit, caandíh nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jũóh? ã niijíp jĩ.

²⁶ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Dios** búdí ã wēpatjĩh yeebdíh wã teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, weemdíh ñi niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán yuhna, jwúub jeémp, wud jumadilhjeh ñit bid jũóh tagaá, páant muntih.

²⁷ **Obohjeéhtih, yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejnijeh caá. Pánihna, caán déenadilh jíib chájíhcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jumat túutni jeémát panihni boodíh bidat caá náahap. Weém nihat cáacwã úud jehé caán jeémát panihnidilh wã wuhna caá. Wã íp weemdíh páant ã wũhat túutap**

be. Páant wã jummatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, Dios ã wēpatjĩh weemdĩh ã chãj júut tũutachah, yeéb ñi enep be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét caandĩh nin pah ĩ jwũub niij wũbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ chãjbi, Dios ã náahatdih chãjat tũut niijná? ĩ niijíp jĩ.

²⁹ —**Nindih Dios yeebdĩh ã chãjat tũutna caá:** ‘Wã wahnidih túi jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdĩh ã niij wutup be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

³⁰ —Meém Dios ã wahní yoobát jumna, ã wēpatjĩh ma chãj júut en tigaá báhah, meemdĩh jwĩ jepahat pínah niijná. ³¹ Jwĩ n̄owãji jon jãtĩh tũtchi wihcapboó maná ĩ niijníjidih ĩt jeémép wut jĩ.* Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Jeámant queétdih jeémátidih át wũhup wut jĩ, ĩ túi jeémát pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ã chãjatji chah meémboó mata jéih chãj taniít? caandĩh ĩ niijíp jĩ.

³² —**Yoobópdih yeebdĩh wã naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jũóhni** jeémátidih ã wũhcap jĩ. Wã íp jeémát yoobát panihnidih jeámant cáacwãdih ãpĩ wũhna caá. ³³ **Pánihna, Dios ã wũhni jeémát panihni japmant dei jũóhni,** nihat baácidih moondĩh ã báadhdat tũutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

³⁴ —Maá, yeó jáap jummat pah ma niijní jeémátidih jwiítidih ma wũhuú, queét ĩ niijíp jĩ.

³⁵ —**Weem tigaá báadhdat tũutni jeémát panihni caá.** Det weemdĩh túi péenitboodĩh jwũub n̄ugúp wunat panihat ã wihcan niít. Det weemdĩh náhninit, wēi jenah joinítboodĩh taca jootát panihatbut ã wihcan niít. ³⁶ **Obohjeéhtih, yeebdĩh jãtĩh naóhna, yoobópdih naóhna beé wã chãjap be.** Yeébboó weemdĩh enna yuhna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. ³⁷ **Nihat wã íp ã jepahat tũutnitjeh weemdĩh ĩ péebipna caá.** Weemdĩh pánih péenitdih wã yohcan niít. ³⁸ **Japmant jũóhna,** wã náahatdihjeh chãjcan, weemdĩh wahní ded pah ã weñat pínahboodĩh chãjadih wã jũúwup be. ³⁹ **Nin caá weemdĩh wahní ã weñat pínah yoobát: Nihat weemdĩh ã jepahat tũutnitdih bũudácan,** weemdĩh caán péeni yeó jáapdih queétdih wã jwũub booaat pínahdih ã náah yacna caá. ⁴⁰ **Nihat weém ã wũúhdih jepahnit,** páantjeh ãjeéh ĩ jummat pínahdih wã íp, weemdĩh wahní, ã náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wã jwũub boobipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴¹ —**“Weém japmant jũóhni jeémát panihni tigaá wã jumup”**, Jesús ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandĩh íjnit, tũbit ĩ míc niijíp jĩ.

⁴² —¿Nin Jesús José wũúh nihcan niít? Á íp, ã índihbut jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh mun tigaá. Pánihni jumna yuhna, ¿dépanihna **“Japmant jũóhni wã jumna caá”**, ã niij? ĩ míc niijíp jĩ.

⁴³ Queét páant ĩ míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwũub niij jepahap jĩ:

—**Weemdĩh yeejép ñi niijcá bojoó.** ⁴⁴ **Det ĩ jenah joyátjĩhjeh weemdĩh ĩ jéih jepahcan niít.** Obohjeéhtih, wã íp, weemdĩh wahniboó, ‘Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá’, queétdih ã niij jenah joyát tũutna caá, wãjeéh ĩ péeat pínah niijná. Páant ã chãjcah, det wíihwã pínah ĩta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdĩh jepahnitjidih wã jwũub boobipna caá. ⁴⁵ **Dios naáwátidih naóh yapanitboó nin pah ĩt niij daacáp tajĩ.** ‘Dios queét nihatdih ã bohébiipna caá’, ĩt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, nihat wã íp ã bohéátidih joinít, weemdĩhbut ĩ jepahbiipna caá. Pánih jepahnit wíihwã ĩ jumbiipna caá.

⁴⁶ —**“Wã ípdih ded ã encan caá. Weém ã wahnijeh caandĩh wã enep jĩ.** ⁴⁷ **Yoobópdih yeebdĩh wã naóhna caá.** Det weemdĩh jepahnit páantjeh wã ípjeéh ĩ túi jumbiipna caá. ⁴⁸ **Weém báadhani jeémát panihni wã jumna caá.** ⁴⁹ **Ñi n̄owãji tũtchi wihcapboó manádih jeémpna yuhna,** ĩt wunup wut jĩ. ⁵⁰ **Obohjeéhtih, japmant jũóhni** wã niijní jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguípna ã bejcan niít. ⁵¹ **Weém japmant jũóhni** báadhani jeémát panihni wã jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wã ípjeéh páantjeh ĩ jumbiipna caá. Caán báadhani jeémát panihni wíih báhah ã jumna

* 6:31 Ex 16.4,15 * 6:31 Sal 78.24-25 * 6:45 Is 54.13

caá. Pánihna, wíih bácahdih wā wūhbiḡna caá, nihat baácdih moón wā ípjeéh ĩ túi jummat pínah niijná. Pánih wūhna, nihat cáacwādh wā wun wūhbiḡna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁵² Páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó, queétjeh nin pah ĩ niij míc wéhenap jī:

—¿Nin dépanih tigaá áih bácahdih jeémát pínah panihni ā wūhbi? ĩ míc niijíp jī.

⁵³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém nihat cáacwā úud jeñé wā jumachah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wā íp pehbboó ā bejcan niít. ⁵⁴ Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdh wā jwúub boobipna caá. Caánboó wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá. ⁵⁵ Wíih bácah ñi jeémát yoobát panihni, wíih meépbut ñi babhbat yoobát panihni ā jumna caá. ⁵⁶ Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbut babhnt, weém bíicdh ĩ túi jumbipna caá. Weembút queét bíicdh wā jumbipna caá. ⁵⁷ Wā íp páantjeh jumni weemdíh wahna, weemdíhbut páantjeh jumni ā jummat túutna caá. Páant ā chájat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandíh wā ípjeéh páantjeh jumni wā jummat túutbipna caá. ⁵⁸ Butéh yeebdíh wā naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jūóhni caá. Caán jeémát panihni jwī nūowāji ĩ jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpnitji ĩt wunup wut jī. Obohjeéhtih, butéh wā naóhni jeémát panihniboodíh ded jeémpni wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁹ Capernaum tútchidih moón ĩ míc wáacat mūúboó Jesús queétdih páant ā niij naóh bohénap jī.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ájeéh jwī túi jummat

⁶⁰ Dawá jwíjeéh péenit Jesús ā bohéatdh joinít, nin pah ĩ niij wéhenap jī:

—Jesús nin ā bohéat bñoni yoobát ā jumachah, caandíh jwī joíhcan caá, queétjeh ĩt míc niijíp tajī.

⁶¹ Páant ĩ míc wéheatdh jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Nin wā bohéatdh joiná, ñi íj niít? ⁶² Weém, nihat cáacwā úud jeñé, játih wā jumapjiboó wā jwúub púuh laab béjchah enna, ¿ded pah ñita niij jenah joí? ¿Caandíhbut ñita íj taniít? ⁶³ Dios ā wahni Túini Espiritu cáacwāíh caolihdh ā booana caá. Cáacwājeh íih caolihdh ĩ jéih boocan caá. Pánihna, wā naawátdih ñi túi jenah joyóchah, Túini Espirituboó ñíih caolihdh ā boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ā jumachah yuhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo nihcan caá’, biquína ñi niij jenah joiná caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús páant niij jenah joinít dh játih átát jéihyep tajī. Pánihna, caandíh eníhcannitdh duó wáini pínahdhbut átát jéihyep tajī.

⁶⁵ Páant niij naóh péanit, nin pah ā jwúub niij naawáp jī:

—Nin pah yeebdíh wā niij naawáp yuh be: ‘Wā ípboó cáacwādh weemdíh ā jepahat túutcah, det wíihwā pínah ĩta jéih jumcan tagaá’, wā niijíp be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁶⁶ Páant ā niijíchah joiná, dawá jwíjeéh péenitji Jesúsdih wéican, ĩ cádahap jī. ⁶⁷ Páant ĩ cádahachah ennit, Jesús jwiít docewā ā bohénitboodíh nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—¿Yeebbút weemdíh ñi cádahmi naniít? ā niijíp jī.

⁶⁸ Páant ā niij úubh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ā niij jepahap jī:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiít dh bíih bohéni ā wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwī jummat pínah niijná, ma naawátjeh jwiít dh ā túi jéihyana caá. ⁶⁹ Pánihna, jwiítboó meemdíh jepahnit, ‘Meém túini, Dios wūúh, ā wahni caá’, jwī niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwī cádahcan niít, ā niijíp jī.*

⁷⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús jwiít dh nin pah ā niijíp jī:

* 6:69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20

—Weém yeéb docewādh wā ñíwip yuh jī. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni neméplh pínah ã jumna caá, ã niijíp jī.

⁷¹ Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wūúhdih niijná át chājap tajī. Judas jwiít Jesús ã bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdh eníhcannitdh duó wáini pínah ã jumnap jī.

7

Jesús úudwā caandíh ī jepahcat

¹ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít dih numah jibidih ã bejep jī. Judea baác dih moón jwī maáta caandíh ī mao yohíhadh jihna, Judea baácboó ã bejih jwuhcap jī.

² Jwiít judíowā wāpchí dahna jwī chājatjidih náhnat yeó jáapna, bahni ã judhdap jī.*

³ Pánihna, Jesúsdh ã úudwā nin pah ī niijíp yuh jī:

—Ninjīh chāocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh pééhnditdh ma wēpatjīh ma chāj jútú. ⁴ Ded ã wēpatdh jútúhna, bih jútúcat caá náahap. Pánihna, yoobópdh wēpni jumna, jwī míic wáac jwibíni tútchiboó ma wēpatdh jwíjeéh ma jútú jwúwú, Jeñé, ī niijíp jī. ⁵ Queét ã úudwājeh yuhna, ‘Caán Dios wūúh caá’, Jesúsdh ī níj jenah joicáp jī. Páant níj jenah joicán, caandíh páant ī niijíp jī.

⁶ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdh nin pah ã níj naáwáp jī:

—Wā wēpatdh cáacwādh jútúat pínah ã judh jwuhchah, wā bejcan caá. Yeébboó fiestadh eníhna, caán tútchina ñi enbi jwuhú. ⁷ Cáacwā yeebdíh ī íjcan caá. Obohjeéhtih, ī yéej chājatdh wā naáwáchah joinít, weémboodíh ī íjna caá. ⁸ Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ã jumuchah, yeebjéh ñi enbi jwuhú. Weém caanná wā bejat pínah ã judh jwuhna caá, ã niijíp jī. ⁹ Páant niijnít, Galilea baácboó jwiít dih ã numah chāwáp jī.

Jesús fiestadh enedih ã bejat

¹⁰ Obohjeéhtih, ã úudwā ī bejat túttimah, Jesúsbut Jerusalén tútchina jwiít dih ã numah bejep jī. Pánih bejna, cáacwā ī encapmantbit jwī bejep jī. ¹¹ Fiesta yeó jáapdh míic wáac jwibínit, jwī maáta Jesúsdh búdí ít bidip wut yuh jī.

—¿Dee tígaá ã jum? ít níj úubh joyóp wut jī.

¹² Pánihna, cáacwābut caandíh búdí jenah joinít, ít míic wéhenap wut jī. “Caán táini caá”, biquína níj, “Caán yeejép caá. Cáacwādh yee naóhni caá”, bitaboó ít niijíp wut jī.

¹³ Páant niijná yuhna, jwī maátadh úumna, Jesús ded pah ã jumadh queétjeh ít míic wéhenap wut jī.

¹⁴ Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh munná waád jwibínit, cáacwādh ã bohénap jī. ¹⁵ Páant ã bohénachah, jwī maáta joí wúhi bejnit, nin pah queétjeh ī míic niijíp jī:

—¿Nin bohécanni yuhna, dépanih tigaá bohéatdh ã táí jéih? ít míic niijíp jī.

¹⁶ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdh nin pah ã níj naáwáp jī:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát tútúat caá. ¹⁷ Ded Dios ã weñat pínadh chājíhni ‘Páant ã bohénachah, ã jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdh Dios naáwát caá’, ã níj jéihbipna caá. ¹⁸ Ded ã jenah joyátjeh naóhna, cáacwā caandíh ī weñat pínadh bidna caá ã chājap. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ã naóh yapaat tútúna caá. Pánih naóh yapana, caandíhñi ñi weñat pínadh yeebdíh wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdh ã naóhna caá’, ñi níj jéihbipna caá.

¹⁹ “Moisésji ded pah Dios yeebdíh ã wutadh át jwúub naóh yapanap wut jī. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni caán ã wutatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji jíib tigaá weemdíh ñi mao yohíh?” jwī maátadh ã níj úubh joyóp jī.

²⁰ —Meemdíh nemép ã jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdíh mao yohíhñit ī jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandíh ī níj úubh joyóp jī.

²¹ —Biíc láa jwī chooát yeó jáapdh yeéb cáacwā ñi jéih chājca naáhdh weémboó yeebdíh wā chāj jútúchah be. Páant wā chāj jútúchah ennit, búdí ñi en wúhi bejep be.

* 7:2 Lv 23.34; Dt 16.13

²² Jon játih Moisésji nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútup wut jĩ. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ã wutatji pahjeh ñipí bóodna caá. *Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji pohba át nihcap wut jĩ. Jwĩ nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíih wutup wut jĩ. *Pánihna, caán túttimah, jwĩ nuowã páant ípí chãjap wut jĩ. ²³ Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ã wutatjidih yap yohíhcan, yeebbút ñi wehdih ñipí bóodat túutna caá. Páant ñi chãjna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidih wã boanachah enna, ñipí íj?*

²⁴ Ded pah wã chãjatdih túi jéihcan, 'Caán yeejép ã chãjna caá', ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatdih jéihna, weemdíh yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ã niijp jĩ.

Jesús jeámant ã jũwátjidih ã naáwát

²⁵ Páant ã niijchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah í míic niij úubh joyóp jĩ:

—¿Nin jwĩ maáta í mao yohíhni nihcanna níit? ²⁶ Wãát en tih. Páantjeh jwĩ cãtíh bohéna caá ã chãjap. Páant ã bohénachah yuhna, jwĩ maáta ded pah í niijcán caá. 'Cristo, Dios ã wahni caá', queét í niijéhna caá. ²⁷ Obohjeéhtih, Dios ã wahni Cristo dedmant ã jũwátjidih ded ã jéihcan níit. Nin Jesús ã jumni tútchidih jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, Dios ã wahni Cristo nihcanna caá, queét í míic niijp jĩ.

²⁸ Jesús Dioíh muú díitboó queétdih bohénajeh, páant í míic niijchah jéihnit, nin pah ã jwúub niij ñaacáp jĩ:

—Yeebjéh pohba 'Caandíh jéihna, ã jumni tútchidihbut jwĩ túi jéihna caá', ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátjéh ninboó jũóhna wã chãjcan jí. Wã íp jí weemdíh ã wahap jĩ. Pánih wahni yecanni, yoobópdih chãjni caá ã jumup. Caandíh ñi jéihcan caá. ²⁹ Obohjeéhtih, weémboó ã pebhmant jũóhni caandíh wã túi jéihna caá, ã niijp jĩ.

³⁰ Páant ã niijchah joinít, jwĩ maáta caandíh í tewíhip yah jĩ. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhuchah, caandíh í jéih teo jwuhcap jĩ.

³¹ Pánihna, dawá Jesúsdiht túi jenah joiná, nin pah í míic niijp jĩ:

—Nin Jesús jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj júutup be. Dios ã wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh áta chãj taniít? ¿Páant tih jũúh? ¿Pánih chãjna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan níit? í niijp jĩ.

Jesúsdiht fariseowã í tewat túutíhat

³² Páant í niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã í maáta biícidih Dioíh muúdíh wapnit soldadowãdih Jesúsdiht í tewat pínah niijná, ít wahap wut yah jĩ.

³³ Jesús queét cáacwãdih nin pah ã jwúub niijp jĩ:

—Daocánni yeó jáap ñijeéh wã jum jwuhbipna caá. Weemdíh wahni pebhboó wã jwúub bejat pínah bahniéh ã judhna caá. ³⁴ Wã jumat pínah pebhboó yeéb ñi jéih bejcan níit. Weemdíh bidna yuhna, ñi jéih bid juibícan nacaá, ã niijp jĩ.

³⁵ Páant ã niijchah joinít, queétjeh nin pah í míic niij úubh joyóp jĩ:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ã chãj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwĩ déewã í bej peétni baácnaboó bejnit, jwĩ déewã nihcannitdih ã bohémi naniít? ³⁶ 'Yeéb weemdíh bidna yuhna, ñi jéih jwááhcan níit', niijná, 'Wã bejat pínah pebhboó ñi jéih bejcan níit', niijná, ¿ded pah niij tigaá páant ã niij? í míic niijp jĩ.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ã naáwát

³⁷ Fiesta péeni yeó jáap, chah jwĩ weñat yeó jáap yoobát ã jumuchah, * Jesús caanjíh ñuhnit, tubit ã ñaac niij naáwáp jĩ:

—Ded taca joótni wã pebh ã jũwá naáh. ã juyúchah, túi báadhdani mahdih caandíh wã wúhbiipna caá. Wã wúhni pínah mah panihnidih babhna, Diosjeéh ã túi jumbipna

* 7:22 Lv 12.3 * 7:22 Gn 17.10 * 7:23 Jn 5.9 * 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35

caá.* ³⁸ Ded weemdíh jepahni pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tají: ‘Ded weemdíh jepahna, áih caolihmant muj nooj bácat panihni ã jumuchah, wēinit wíih túini doonádih bitadih ã wēp naóhbpna caá’, ít níj daacáp tají,* ã níjíp jī.

³⁹ Páant níjíná, Jesúsdih jepahnitdih Túini Espíritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chājap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwúub aab béj jwuhcah, Túini Espíritu ã dei jūóh jwuhcap jī.

Jesúsdih judíowā bíic yoobó ít jenah joicát

⁴⁰ Páant Jesús ã níjíchah joinít, dawá cáacwā nin pah ít míic níj wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani jwípi páini caá, ít níjíp wut jī.

⁴¹ —Nin Cristo jwiítidih túi ubni nacaá, bita ít níjíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít míic níjíp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baáboó áta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjíh bóo tigaá. ⁴² Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají. ‘Cristo David jumima yoobát ã jumbipna caá.* Pánihna, David ã cáac jumni Belén tátchiboó ã cáac jumbipna caá’, át níj daacáp tají.* Pánihna, Jesús Belén tátchidih bóo nihcan, Dios ã wahni yoobát nihcan caá, queétjeh ít míic níjíp wut yuh jī.

⁴³ Pánihna, queét Jesúsdih bíic yoobó ít jenah joicáp wut jī. ⁴⁴ Biquína Jesúsdih ít teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít jéih teocap jī.

Jesúsdih jwí maáta ít jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewā ít maáta, fariseowā bíicdih Jesúsdih ít tewat túttnit soldadowā Jesús pebh jwinítjī, queétdih wahnit pehbóó ít jwúub bejep wut jī. Í pebhna ít jwúub juibínachah, soldadowādiuh queét nin pah ít níjíp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesúsdih ñi teocan? ít níjíp wut jī.

⁴⁶ —Caán yoobópdih naóhni beé. Bíih caan pánih wēp naóhni ã wihcan caá, queét soldadowā ít níj jepahap wut jī.

⁴⁷ Páant ít níj jepahachah joinít, fariseowāboó nin pah ít níjíp wut jī:

—¿Yeebdíh caán ã yeenachah, ‘Yoobópdih tigaá’, ñi níjínít beé? ⁴⁸ Det jwí maáta Jesúsdih jepahcan, caandíh ít náahcan caá. Pánihna, jwiítbut caandíh jwí náahcan caá. ⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandíh jepahnitboó Moisés ã wutatjidih ít jéihcan caá. Caandíh ít jéihcat jíib jwí íp queétdih peéh chājna, iiguípná ã yohbipna caá, fariseowā ít níjíp wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, bíic fariseo, Nicodemo wut jumni, chei Jesúsdih wéhenadiuh juibínijī,* páant ít níjíchah joiná, bita caanjíh jumnitdih nin pah át níjíp wut jī:

⁵¹ —Jesús yeejép ã chājachah, jwí jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, ded pah ã chājatdih caanjéh ã naóhcah, jwí jéih peéh chājcan caá. Pánih jéihcan yuhna, caandíh jwí peéh chājachah, jwí wutatdihjeh jwíta yap yoh tagaá, át níjíp wut jī.

⁵² Páant ã níjíchah joinít, queét nin pah caandíh ít níj jūihñup wut jī:

—¿Meembát Galilea baácdih bóo níit, jwiítidih páant ma níj naóhna? Dios naáwátdih meemdíh túi bohéat caá náahap. Pánih bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwátdih naóh yapani átát wihcap tají’, ma níj jéihbipna caá, Nicodemodih ít níjíp wut jī.

⁵³ Páant níj péanit, íih munnáboó ít jwúub bejep wut jī.

8

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ã yohat

¹ Dioíh muúboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiítidih ã numah púuh laab béjep jī. ² Cheibitjeh, jwúub dei jūóhñit, Dioíh muúdíhjih muntih jwiítidih ã jwúub numah waadáp jī. Á jwúub juyúchah ennit, nihat cáacwā ã pebhna ít míic wáac juyúp jī.

* 7:37 Jn 4.10-14 * 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8 * 7:42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12 * 7:42 Mi 5.2 * 7:50 Jn 3.1-2

Ī m̄íc wáac j̄uyáchah ennit, caanj̄íh j̄uibí ch̄úudnit, Jesús queétdih ã bohénah j̄í, páant m̄untih.

³ Ā bohéat tac j̄umuchah, Moisés ã w̄utatjidih bohénit, fariseowã biícdih deoh nah j̄umnihdih ĩt ub j̄úwúp j̄í. Pánih ub j̄úhñit, Jesús pebh cáacwã cātíh caántdih ĩ ub j̄uí ñuhap j̄í. ⁴ Pánih ub j̄uí ñuhñit, Jesús dih nin pah ĩ níj naáwáp j̄í:

—Nint mi áa nihcannij̄íh yeejép mi ch̄ajachah, j̄wí enep be. ⁵ Dios ã w̄utatdih Moisésji nin pah át níj daacáp tají. ‘Det ĩ áa nihcannitj̄íh yeejép ĩ ch̄ajachah ennit, jee dáhnaj̄íh ñi yoh mawaá’, át níj daacáp tají.* Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma níj naóhbi? ĩ níjíp j̄í.

⁶ Páant níjínit, caandíh naóh yacat túut níjíná, Jesús dih mácah ĩ naáwát túutur yuh j̄í. Obohjeéhtih, Jesús páant ĩ níjíchah joinít, páah jéennit, áih téih tíbj̄íh baácboó ã daacáp j̄í. ⁷ Páant ã daac j̄wuhuchah, queétoó caandíh úbh joí yójahna ĩ ch̄ajap j̄í. Páant ĩ úbh joí yójahachah, Jesús ñah ñuhñit, queétdih nin pah ã níj jepahap j̄í:

—**Ded ñijeéh** j̄umni yéejat wihcanniboó caántdih jee dáh̄j̄íh ã j̄wíh yoh waáwá naáh, ã níjíp j̄í.

⁸ Páant níj péanit, j̄wúub páah jéennit, ã j̄wúub daacáp j̄í, páant m̄untih. ⁹ Páant ã níjíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó ĩ yéej ch̄ajajtidih náhnit, chah behnit biquína ĩ j̄wúub beedáh bejep j̄í. Páant ĩ bejat túttimah, deoh nah j̄umnih Jesús pebh ñuhñit, caandíh joinít cātíh queét chénewājah ĩ j̄umap j̄í. ¹⁰ Pánihna, caántdih ub j̄úhñitji ĩ wihcah enna, j̄wúub ñah ñuhñit, Jesús caántdih nin pah ã níj úbh joyóp j̄í:

—¿**Deyoob tigaá queét ĩ bej?** ¿**Meemdíh peéh ch̄ajat** tútnit ĩ wihca caá? ã níjíp j̄í.

¹¹ —Wihca caá, Maá, mi níjíp j̄í.

—**Weembút** meemdíh wã peéh ch̄ajat tútcan níit. Ma j̄wúub bejeé. Ma j̄wúub yéej ch̄ajca bojoó, páant m̄untih, Jesús caántdih ã níjíp j̄í.

Jesús baabát panihni ã j̄umatdih ã naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanj̄íh j̄umnitdih nin pah ã j̄wúub níj naáwáp j̄í, páant m̄untih:

—**Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondíh wã íp Dios ded pah ã j̄umatdih** wã jéihyana caá. Det weemdíh péenit, dupúat panhipboó bejca, wã ípdih ĩ jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh ĩ jepahachah, páantjeh Diosjeéh wã túi j̄umat tútbpipna caá, ã níjíp j̄í.*

¹³ Páant ã níjíchah joinít, fariseowãboó nin pah caandíh ĩ níjíp j̄í:

—Meém ma túi j̄umatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma ch̄ajap. Páant ma níjíchah, ma naáwát dedé pínah nihca caá, ĩ níjíp j̄í.*

¹⁴ —**Weemjéh dedmant wã j̄úwátjidih wã jéihna caá.** Wã bejat pínahdihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihca caá. Páant weemdíh ‘nih yáni caá’, ñi níjíchah yuhna, ded pah wã j̄umatdih yoobópdih yeébdíh wã naóhna caá. ¹⁵ **Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihca caá.** Pánih jéihca yuhna, ‘Caánboó túican caá’, weemdíh ñipí níjíná caá. Obohjeéhtih, yeé ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwã ĩ j̄umatdih weémboó wãpí naóhca caá. ¹⁶ **Weém bícjeh pohba nihca caá cáacdh páant níj naóhni. Wã íp weemdíh wani bícdih, páant j̄wí níj naóhna caá.** ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, níj naóhna, yoobópdih wã naóhna caá. ¹⁷ **Moisés yeébdíh wutna,** nin pah át níj daacáp tají: ‘Chénewã bíc yoobó ĩ naáwáchah, ĩ níjít yoobópdih caá’, át níj daacáp tají. ¹⁸ **Weémboó ded pah wã j̄umatdih naóhna,** weemdíh wani, wã ípbut bíc yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã j̄umatdih chénewã naóhñit j̄wí j̄umuchah, j̄wí naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã níjíp j̄í.

¹⁹ Páant ã níjíchah joinít, fariseowã nin pah ĩ níj úbh joyóp j̄í:

—¿Ma íp dedboo tigaá ã j̄um? ĩ níjíp j̄í.

* 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24 * 8:12 Mt 5.14; Jn 9.5 * 8:13 Jn 5.31

—**Weemdíh jéihcan, wā ípdihbut** ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wā ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã níj jepahap jĩ.

²⁰ Páant níj bohéna, Dioíh maáboó cáacwā ĩ wāhni dinerodih ĩ jwejat paihna pebh ã jumap jĩ. Obohjeéhtih, caandíh ĩ mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhchah, caandíh tewíhnit pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh ĩ jéih teo jwuhcap jĩ.

“Wā bejep pínahna ñi jéih bejcan níit”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ:

—**Wā jūwúwájboó** wā jwúub bejbipna caá. Páant wā bejat túttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéj chājatdih ñi cádahcatji jíib, wunna, ñíh caolih iiguípna bejna, wā bejep pínahboó ñi jéih bejcan níit, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, jwí déewā queétjeh nin pah ĩ míic níj wábh joyóp jĩ:

—**‘Wā bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan níit’**, niijná, ¿caanjéh míic mao wunat túut níit ã chājap? ĩ niijíp jĩ.

²³ Páant ĩ míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ:

—**Yeéb nin baácdih moón** jumna, Dioíhwā nihcannit ĩ jenah joyát bíic yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jūóhni jumna, wā íip Dios ã jenah joyát bíic yoobó wā jenah joiná caá. ²⁴ **Wā íip ã wahní wā** jummatdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Á naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jíib ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wā niijátji bíic yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tigaá, meém? ĩ niijíp jĩ.

—**Ded pah wā jwíih naáwátji pahjeh wā** jumna caá. ²⁶ **Yeéb ñi túi** chājcatji jíib Dios ã peéh chājat pínahdih yeebdíh wā naáwát pínah búdí ã judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát túutnidihjeh yeebdíh wā naóh yapana caá. Caán ã naáwát túutat yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁷ Obohjeéhtih, **“Wā íip caá weemdíh wahní”**, ã niijíchah joinít, queét ĩt beh joicáp wut jĩ. ²⁸ Páant ĩ beh joicátidih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ:

—**Weém nihat cáacwā** úud jeñédih cruzboó péohnit, ĩ pud dodhbipna caá. Páant ĩ chājachah, ‘Caán Dios ã wahní caá’, ñi níj jéihbipna caá. Pánih jéihnit, wā jenah joyátjeh wā chājcatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wā íip ded pah weemdíh ã bohéatjidihjeh yeebdíh wā naáwátjidihbut ñi jéihbipna caá. ²⁹ **Weemdíh wahniboó wājeéh ã** jumna caá. Pánih wahní jumna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jummat pah wāpí chājna caá. Páant wā chājachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joiná, “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát ã jumna caá”, dawá ĩ níj jenah joyóp jĩ.

Dios ã wehdih, yéj chājnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ Biquína jwí déewā “Caán Dios ã wahní Cristo caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wā naáwátidih cádahcannit, wā bohénit yoobát ñi** jumna caá. ³² **Pánih** jumna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ñi jumnbipna caá. Pánih jumna, ded yéj chājat jenah joyát ã jūwúwúchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh wutni panihni ã jwúub wihcan níit, queétdih ã niijíp jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ĩ níj jepahap jĩ:

—Jwíitboó Abrahamji ã jwimená jwí jumna caá. Páant jwí jumuchah, ded jwíitboodíh wutni ã wihcan caá. Páant wihchah yuhna, ¿ded pah níj tigaá ‘yeebdíh wutni ã jwúub wihcan níit’, ma níj naóh? ĩ niijíp jĩ.*

³⁴ —**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Cáacwájeh ĩ yéj chājatdih ĩ jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéj chājat** túutni ĩ maáh panihni caá. Pánih yéj chājnit jumna,

* 8:33 Mt 3.9; Lc 3.8

caandíh teo wūhni panihni t̄ jumna caá. ³⁵ **Ded teo wūhni** ã maáh wūh pah nihcan caá. Bitá caandíh t̄ ubuchah, queétoodíh teo wūhni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ã maáh wūhboó páantjeh ã wūh ã jumbipna caá. ³⁶ **Pánihna, weém Dios wūh jumna**, deddih wā watachah, caanbút wā íp wūh ã jumbipna caá. Páant wā watachah, yéej chājatdih teo wūhni panihni ã jwúb jumcan níit.* ³⁷ **Yeéb Abrahamji ã juiená** ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ã juiená jumna yuhna, wā naáwáchah joíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá. ³⁸ **Wā ípjeéh jumna**, wā enatjidih yeebdíh wāpí naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwā t̄ maáh, yeebdíh ã wātuchah joinít, yeéboó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ã niijíp jī.

³⁹ —Jwí íp yoobát Abraham caá, queét t̄ niijíp jī.

—**Abrahamji ã weh yoobát jumna**, ded pah ã chājatji bíic yoobó ñita chā tagaá. ⁴⁰ **Obohjeéhtih, yeebdíh wā íp ã naáwátdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna**, yeéboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamjiboó páant áta chājcan tagaá. ⁴¹ **Pánihna, ñi íp panihni ã chājíhat bíic yoobó m**un tagaá yeébbút ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ã niijíp jī.

—Jwiít íp wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios bíicjeh caá jwí íp, queét t̄ niijíp jī.

⁴² —**Weém Diosjeéh jumni** nin baácna wā jūwúp jī. Pánihna, Dios ñi íp ã jumuchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí úud jeñé’, ñita níj oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jūóhcan jī. Wā íp Dios ninboó weemdíh ã wahachah, wā jūwúp jī. ⁴³ **¿Dépanih tigaá wā naáwátdih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá.** ⁴⁴ **Ñi ípboó yeejép chājat t**úutnit t̄ maáh caá. Pánihna, caán ã weñat pínahboodíh ñipí chājna caá. Nin baác ã jwíh jumuchah, buubut páantjeh cáacwádih mao yohat túutni caá. Caán bíicmant yeenijeh jumna, yoobópdih ã jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buúhna, nih yáatdihjeh ápí naóhna caá. ⁴⁵ **Páant yeebdíh yeeni ã naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh yoobópdih wā naáwáchah yuhna**, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ **Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdíh ñi jéih niicán caá. Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan?** ⁴⁷ **Det Dios wehboó ã naáwátdih t̄ túi joiná caá.** Obohjeéhtih yeéb ã weh nihcannit, ã naáwátdih wā naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jī.

Abrahamji jum láa Cristo ã jumt

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdiht̄ t̄ niijíp jī:

—‘Meém Samaria baácđih bóo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí niiját yoobópdih caá, t̄ niijíp jī.

⁴⁹ —**Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp ã wēpatjīh yeebdíh wāpí chāj jūutna caá**, caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wā chājachah yuhna, yeéboó weemdíh wēi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰ **Weemdíh ñi wēi naáwátdih wā bidcan caá.** Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh t̄ túi weñat pínahdih wā ípboó ã náah yacna caá. Pánihna, weemdíh t̄ náahcatji jíib queétdih ã peéh chājipna caá. ⁵¹ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátdih jepahnit, t̄ w**uncan níit, Jesús queétdih ã niijíp jī.

⁵² —**Buu** bácah chah jenah joicánniabehe meém ma jumtadih jwí jéihna caá. Abrahamji, nihat Dios naáwátdih naóh yapanitji pah muntih t̄ wunup wut jī. **‘Wā naáwátdih jepahni ã w**uncan níit’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma níj? ⁵³ ¿Jwí nuo Abrahamji, Dios naáwátdih naóh yapanitjibut chah wēpni níit ma jumup? ¿Ded pohba tigaá meém? páant níj naóhni, queét t̄ niijíp jī.

⁵⁴ —‘**Chah wēpni caá**’, weemjéh wā jéih niicán caá. Wā ípjeh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwí íp’, ñi niijníjeh wā íp ã jumna caá. ⁵⁵ **Obohjeéhtih, páant niijná yuhna**, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. ‘Caandíh wā jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi nihat pah yeeni wāta jum tagaá.

* 8:36 Gá 5.1,13

Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wā jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ā naáwáchah, wāpí chājna caá. ⁵⁶ **Jwí nno** Abrahamji nin baácboó wā dei jūúwát pínahdih jéihnit, ā weñep jī. Pánihna, wā dei jūúwúchah ennit, búdí ā yoób weñep jī, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁷ —Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon játih bóo Abrahamjidih meém ma ennit jī? Jesúsdi h̄ niijíp jī.

⁵⁸ —**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Abrahamji jum** láa, weém wáát jumup jī, Jesús queétdih ā niij jepahap jī.*

⁵⁹ Páant ā niij jepahachah joinít, queétdih jee dáhnadih ubnit, Jesúsdi h̄ yohíhip yuh jī. Obohjeéhtih, páant h̄ yohíhichah, h̄ encat pónih, Jesúsboó Dioíh m̄m̄m̄ánt ā bac bejep jī.

9

Jesús jéih encannidih ā booaat

¹ Túttimah, jwiítdih Jesús namáboó n̄mah bejna, jéih encannidih jwí jwááap jī.

² Caandíh enna, Jesúsdi h̄ nin pah jwí niij úbh joyóp jī:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumnejeh jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chāji taniít? ¿Á mánaboó h̄t yéj chāji taniít? jwí niijíp jī.

³ —**Nin ā yéj chājatji jīb nihcan caá. Á mánabut** h̄t yéj chājatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ā jumuchah, wā íp ā wēpatjīh caandíh wā teo wáacbi pna caá. Páant wā boanachah ennit, wā íp ā wēpatdih cáacwā h̄t tui jéihbi pna caá. ⁴ **Yeó jáap cáacwā h̄ih tewatdih h̄t jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei h̄t jéih teocan caá. Pánihna, buu** caá ā baab jwúhat panihichah, weemdíh wahni ā wutadidih jwiítdih chājat ā náahna caá. Túttimah, chei jwí teocat pah, caandíh jwí jéih chājcan niít. ⁵ **Pánihna, nin baácboó wā jum** jwuhuchah, baabát panihni cáacwādi h̄ ded pah Dios ā jumadidih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.*

⁶ Páant niij péanajeh, baácboó mao mác ā cói jéenanap jī. Pánih cói jéenanit, baácdih wid teo, jéih encanni h̄ quíbnadidih ā n̄ñap jī. ⁷ Pánih n̄ái péa, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—**Siloé wūt** jumni jéehat júána quíib táñadidih ma bejeé, ā niijíp jī. Siloé niijná, jwíh wéheatjīh “Wahni”, niijná ā chājap jī.

Jesús páant ā niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadidih ā bejep jī. Pánih quíib táiniji ennit, áih m̄m̄ná át jwúub bejjip taga. ⁸ Páant ā jwúub juibínachah, ā chéenwā, caán dinero úbhni jī ā jumadidih jéihnitbut, ennijeh áih m̄m̄ná ā jwúub juibínachah h̄t enep wut jī. Pánih ennit, queétdih nin pah h̄t míc niij úbh joyóp wut jī:

—¿Nin dinero apí úbhni jī nihcan niít? h̄t niijíp wut jī.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína h̄t niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jíghna caá ā chājap, bitaboó h̄t niijíp wut jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wut jī.

¹⁰ —Jéih encanniji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínahdih, h̄t niij úbh joyóp wut jī.

¹¹ —Jesús wūt jumni áih mao mácjīh baácdih wid teonit, wíh quíbnadidih á n̄ñap be. Weemdíh n̄ái péanit, **‘Siloé wūt** jumni jéehat júána quíib táñadidih ma bejeé’, ā niijíchah joinít, caanna wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā jéih enep be buca, queétdih át niijíp wut jī.

¹² —¿Meemdíh pánih chājni deyoob tigaá an jum? h̄t niijíp wut jī.

—Jaóh jūh. Deh caá an jumupna caá, queétdih át niij jepahap wut jī.

Jéih encannididih fariseowā h̄t úbh joyát

* 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19 * 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

¹³ Páant niíf **uúbh** joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pebhboó it **ub** bejep wut jī. ¹⁴ Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús ā boonanap jī. ¹⁵ Páant chooát yeó jáapdih ā boanachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwuh it jw**uúbh** **uúbh** joyóp wut jī:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? it niijíp wut jī.

—Mao mácjīh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih áí ñáñap be. Pánih ñái péanit, ā quíib táñat t**uú**tachah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah it niijíp wut jī:

—Caán jwī chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát t**uú**tatdih yap yohna, Dioh yobát nihcan caá, it niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant āta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, it niijíp wut jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp biíc yoobó it jenah joicáp wut jī. ¹⁷ Caán encannijidih queét nin pah it jw**uúbh** niíf **uúbh** joyóp wut jī, páant muntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdi meémboó ¿ded pah ma niíf jenah joí? it niijíp wut jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwátidih naóh yapani nacaá an **jum**ap, queétdih át niíf jepahap wut jī.

¹⁸ Pánihna, jwī maáta nin pah it niíf jenah joyóp wut yuh jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, it niijíp wut jī. Páant niíf jenah joinít, jéih encanniji mánadidih it bid bojop wut jī. ¹⁹ Pánih bid bojnit, ā mánadidih jwuh nin pah it niíf **uúbh** joyóp wut jī:

—¿Nin yoobópdih ñi w**uúh** níit ā **jum**ap? ¿Biícmantjeh caán jwíih cáac **jum**na, jéih encanni nitjī wáát **jum**ap? it niijíp wut jī.

²⁰ —Nin jwī w**uúh** tigaá. Biícmant jéih encannijeh ā cáac **jum**ap jī. ²¹ Caandíh jéihna yuhna, ded pah **buu** ā enatdih, caandíh boonanidihbut jwī jéihcan caá. Jwī w**uúh** wébít nihcan caá. Caandíhjah ñi **uúbh** joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána it niíf jepahap wut jī.

²² Ded “Jesús Dios ā wahní Cristo caá”, niijnídih jwī maátaboó jwī míic wáacat m**uú**díh ita waadát t**uú**tcan tagaá. Páant í chājat pínahdih jéihna, encanniji mána jwī maátadidih it **úum**ji tagaá. ²³ Pánih **úum**na, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjah ñi **uúbh** joyoó”, it niíf jepahap wut jī.

²⁴ Páant í niíf jepahachah joinít, jwī maáta jéih encannijidih it jw**uúbh** niijíp wut jī:

—Jesús yéejni ā **jum**atdih jwiítboó jwī jéihna caá. Pánihna, Diosdih wéinit, jwiítidih yoobópdih ma naáwá, caandíh it niijíp wut jī.

²⁵ —Jesús yéej chājni ā **jum**atdih wā jéihcan caá. Nindihjah wā jéihna caá. Jéih encanni wā **jum**ap jī. Obohjeéhtih, **buu** wā enna caá, queétdih át niíf jepahap wut jī.

²⁶ —¿Ded pah tí meém ma enat pínahdih caán áí chāj? it jw**uúbh** niíf **uúbh** joyóp wut jī.

²⁷ —Caandíhjah tibeé yeebdíh wáát naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat t**uú**t tigaá wā jw**uúbh** naáwáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbút áihwā ñi **jum**íh níit? queétdih át niijíp wut jī.

²⁸ —Meém Jesús ā bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji ā bohénit caá. ²⁹ Dios Moisésdih ā naáwátjidih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ā j**uú**wátjidih jwī jéihcan caá, queét caandíh it niíf j**uú**hñap wut jī.

³⁰ —¡Páant! Dedmant ā j**uú**wátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ā wahní āta nihcan taniít? ³¹ Yéejnit í **uú**búchah, Dios ā joicán caá. Caandíh bácah jwiít nihát jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wéini, ā wutatdih jepahniboó ā **uú**búchah, Dios ā joiná caá.* ³² Jon játih nin baác ā jwíih **jum**uchah, jwíih cáac **jum**najeh, jéih encannidih ded ā enaat doonádih jwī joicán jī. ³³ Pánihna, Jesús Dios ā wahní nihcan, weemdíh āta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jī.

* 9:31 Pr 15.29

³⁴ —Biícmantjeh yéejni mat jumrup wut jĩ. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiít dih meém ma bohéh niít? jwĩ maáta caandíh ít níj jũihñup wut jĩ. Páant níj péanitjeh, Dioíh muumánt caandíh ít bacanap wut jĩ.

Jéih encannit panihnit ded pah ĩ jummat

³⁵ Jéih encannijidih ĩ bacaat doonádih Jesús ā joyóp jĩ. Pánih joinít, jéih encannijidih jwááhniit, caandíh nin pah ā níj uúbh joyóp jĩ:

—¿Meém nihat cáacwā úud jeñédih jepahni niít? ā niijíp jĩ.

³⁶ —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wā jepahbipna caá, Jesús dih ā níj jepahap jĩ.

³⁷ —Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ā niijíp jĩ.

³⁸ —Maá, meemdíh wā jepahna caá, ā níj jepahap jĩ. Páant niijnáneh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ā weñep jĩ.

³⁹ Páant ā weñechah ennit, Jesús cáacwāboodíh nin pah ā niijíp jĩ:

—Ded pah túi chājat, ded pah túi chājcatdihbut cáacwā ĩ jéihyat pínah niijná, nin baácboó wā jũúwup jĩ. Wā íp ded pah ā wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit ĩ jumna caá. Det páant ĩ jummatdih jéihnitdih wā íp ded pah ā jummatdih wā bohébipna caá, jéih ennit panihnit ĩ jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, níj jenah joinít dih wā bohécan niít, páantjeh jéih encannit panihnit ĩ jummat pínah niijná, Jesús ā niijíp jĩ.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, biquína caan pébh jummit fariseowā caandíh nin pah ĩ jwúub níj uúbh joyóp jĩ:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiít dih níj niít ma chājav? Jesús dih ĩ niijíp jĩ.

⁴¹ —Jéih encannit panihnit ñi jummatdih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chājav āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwĩ túi jéihna caá’, ñi níj jenah joyát jíib, yeebdíh peéh chājav ā jumvipna caá, Jesús queéd dih ā niijíp jĩ.

10

Ovejawādih en daonít

¹ Táltimāh, bíih naáwátjĩh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cáacwādih ā níj naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ovejawādih wáihyat júdu jécdih waadcánjeh, jéc wihcapmant aáb púud deini, nuumní tigaá ā jumrup. ² Obohjeéhtih, wáihyat júdu jécdihjeh waadníboó áih ovejawādih en daoní yoobát ā jumna caá. ³ Ovejawā mínah wáihyat júdudih ā juyúchah, caán jécdih wapni caandíh ā wāt wúhvipna caá. Páant ā wātachah, queéd dih en daoníboó íih wútna yoobó ā ezechah, áih wéheatdih áih ovejawā ípí beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ájeéh ípí péé bac bejna caá. ⁴ Nihat áihwā ĩ bac beedéchah ennit, queéd dih ā waóh bejna caá. Pánihna, ā wéheatdih túi beh joiná, caandíh jeh ĩ túi péé bejna caá. ⁵ Obohjeéhtih, bíih ĩ jéihca naáhdih ípí péé bejcan caá. Bitā ĩ wéheatdih joiná, úummit, ípí jwei bójna caá”, Jesús ā niijíp jĩ.

⁶ Jesús páant ā niijíchah yuhna, queét ít beh joicáp jĩ.

Ovejawādih en daonít naáwát dih Jesús ā beh joyáat

⁷ Páant ĩ beh joicát dih jéihnit, Jesús queéd dih nin pah ā jwúub níj naáwáp jĩ: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ovejawādih wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wā jumrup. ⁸ Nihat wā játih jũóhniit, nuumníit panihnit, cáacwādih ít yee bohénap jĩ. Queét ĩ wéhenachah yuhna, cáacwā, ovejawā panihnit, queéd dih ít joyáh bojop jĩ. ⁹ Weémboó wáihyat júdu jéc panihni caá. Weemdíh jepahnit jécdih waadníit panihnit ĩ jumna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubna caá. Ovejawā úumcanjeh, íih wáihyat júdumant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnit, jwúub waadníit, ípí túi jumna caá. Pánihat pah, wíih cáacwāboó wájeéh jumna, ípí úumcanjeh, wáica naáhwā panihnit, ded pah ĩ náahatdih ĩ bíbohna caá.

¹⁰ **“Queét nuumnítboó ovejawā panihnit Dioíh cáacwādh mao yohodih ī jūóhna caá.** Obohjeéhtih, búdí wēinit, yeó jáap jummat pah wājeéh ī túi jummat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā jūúwáp jī. ¹¹ **Weémboó ovejawā panihnitdih túi** en daoní wā jumna caá. Ded ovejawādh túi en daoní caandíh ī mao yohat dée tobohat ā jumuchah yuhna, áih ovejawādh āpí en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cáacwādh wā wun wūhbipna caá. ¹² **Obohjeéhtih, ā maáíh ovejawādh en daoníboó yoobópdih ā túi** en daocán caá. Áihwā nihcah, jíó ovejawādh jeémédih ā jūúwáchah enna, teo wūhniboó ā en daonít ovejawādh ā yoh jwei bájna caá. Ā yoh jwei bėjat túttimah, jíó ovejawādh ā tewechah enna, queét ī jwei peét bejna caá. ¹³ **Caán teo wūhniboó ā jīb chājatdihjeh ā bidna caá.** Ā maáíh ovejawādh oican, queétdih ā túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵ **“Weém ovejawādh túi** en daoní panihni tiguaá wā jumup. Wā íp weemdíh ā túi jéihna caá. Weembút caandíh wā túi jéihna caá. Páant wā ípdih wā túi jéihyat pah, wíh ovejawā panihnit weemdíhbut ī túi jéihna caá. Wā íp weemdíh ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánih jéihna, wā ípjeéh ī túi jummat pínah niijná, queétdih wā wun wūhbipna caá.* ¹⁶ **Biíh wáihyat júdu** díftboó jumnit ovejawā panihnitbut wíhwā ī jumbipna caá. Pánih jumnit, wā naáwáchah, queétdih ī joi póobipna caá. Pánih joinít, wíhwā bícdih queétdih ī jumbipna caá.* **Pánihna, weemjéh nihat wíhwādh wā túi** en daobípna caá.*

¹⁷ **“Wíhwā Diosjeéh ī jummat pínah niijná,** queétdih páant wā wun wūhat pínah, wā jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut jéihnit, wā íp weemdíh ā oina caá. ¹⁸ **Ded ā náahat pah weemdíh mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdíh ī mao yohbipna caá. Pánihna, wā náahat pahbut** wā jwúub boo pud jūóhbipna caá. Páant wā íp weemdíh ā chājat túutup jī”, Jesús ā niijíp jī.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét jwí déewā bíc yoobó it jenah joicáp jī.

²⁰ —Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, ā túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tiguaá caandíh jwí jwúub jóíh, páant muntih? dawá ī míc niijíp jī.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant āta níj naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encan-nijidihbut āta jéih enacan tagaá. Pánih chájna, nemép jumni nihcan caá, ī míc niijíp jī.

Judíowā ī maáta Jesúsdh ī náahcat

²²⁻²³ Túttimah, mah noój láa, jwíit judíowā Jerusalén tútchidih biíh fiesta jwí jwúub chājap jī. Jon játih Dioíh mūdíh chāj péanit, Diosdh ī wēi wūhatjidih jwí náhniat yeó jáapna ā jumup jī. Caán yeó jáapnadih Dioíh mūdíh wāáp lap numpboó Salomón ā chājat túutni coahjidih Jesús ā en jibip jī. ²⁴ Caan cóahboó Jesús ā jumuchah enna, jwí maáta caandíh ñuh púuda bojnit, nin pah ī níj wūbh joyóp jī:

—Maatápdih jwítdih ma túi naóhcan caá. Pánihna, buu jwítdih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo yoobát níft ma jumup? Jesúsdh ī niijíp jī.

²⁵ —**Yeebdíh játih wáát naáwáp jī. Páant wā naáwáchah yuhna,** weemdíh ñi jóíhcan jīí. Wā íp ded pah weemdíh ā wutuchah joinít, ā wēpatjīh wāpí chájna caá. Pánih chájna, weém Cristo yoobát wā jummatdih júut tiguaá wā chājap. ²⁶ **Páant wā júutuchah yuhna,** bitaíh ovejawā panihnit jumna, weémboodíh ñi jóíhcan caá. ²⁷ **Ovejawā queétdih en daonídh ī túi** joyát pahjeh tih, wíhwā weemdíh ī túi joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemdíh ī túi péena caá. ²⁸ **Páantjeh Diosjeéh queétdih wā túi** jummat túutuchah, iiguípna ī bejcan níft. Pánihna, queétdih wā túi en dawáchah, bitaboó weemdíh ī jéih dúuc wáican níft. ²⁹ **Wā íp, wíh cáacwādh weemdíh wūhni,** nihatdih chah wēpni caá ā jumup. Pánih

* 10:14-15 Mt 11:27; Lc 10:22 * 10:16 Ef 2.11-22 * 10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

jumna, wíihwādih ā wapachah, bitaboó caandíhbut ī jéih dúuc wáican níft. ³⁰ **Weém wā íp̄jīh biíc pahjeh jwī** jumna caá, Jesús ā niijíp jī.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, jwī maátaboó caandíh yohat túut niijná, jee dáhnadīh ī ub̄up jī. ³² Páant ī chājachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niij ub̄bh joyóp jī:

—**Wā íp̄ ā wēpatjīh** dawá láa yeebdíh wā chāj júut̄up yuh jī. ¿Dedé wā chājatji jíib tigaá weemdíh jee dáhnajīh ñi yohíh? ā niijíp jī.

³³ —Dios ā wēpatjīh ma chāj júutatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh jumna yuhna, **‘Diosjeh tigaá weém’**, ma niij yee naáwát jíib, meemdíh jee dáhnajīh jwī yoh mawíhna caá, queét ī niij jepahap jī.*

³⁴ —**Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: ‘Yeéb wā naáwát** túutnitdih “weem pánihnit ñi jumna caá”, wā niijíp be’, Dios át niij daacát túut̄up tajī.* ³⁵ **Páant ā niij daacátji yoobópdih ā** jummatdih jwiít nihat jwī jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihndih jwī jéih niijcán caá. Dios naáwátdih jéihndih ‘Dios panihnit ñi jumna caá’, ā niij naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶ **Dios ā náahat pah weemdíh nin baácboó ā wahap jī. Pánihna, ‘Weém Dios wūúh caá’**, wā niijíchah joinít, ¿dépanih tigaá weemdíh ‘Jesús Diosdih yéej naóhna caá ā chājap’, ñipí niij? ³⁷ **Wā íp̄ ā náahat pah wā chājcah bácah, wā bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcát caá náahap.** ³⁸ **Obohjeéhtih, wā íp̄ ā wēpatjīh** wā chāj júut̄uchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wā chāj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ā wēpatjīh chājni caá’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joiná, weém wā íp̄ biícndih wā jummatdih ñi túi jéihbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹ Páant ā niijíchah jói íijnit, queét chéneji ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, ī tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ā jwei bác bejep jī.

⁴⁰ Pánih bac bejniji Juan cáacwādih ā daabánapi, Jordán m̄uj conanaáboó jwiítndih ā numah chúuh bejep jī, páant m̄untih. Caanná juibínit, jwiítndih ā numah jum̄up jī.*

⁴¹ Dawá cáacwā caanná caandíh enedih íp̄i juibínap jī. Nin pah queét míicjeh ī niijíp jī:

—Juan Dios ā wēpatjīh chāj júut̄can yuhna, ded pah Jesús ā jummat pínahndih ā naáwáchah, yoobópdih tají, ī míic niijíp jī.

⁴² Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsndih ī jepahap jī.

11

Lázaro

¹⁻² Lázaro, María, Marta queét biíc peihcannit, Betania tútchidih moon tájī. Queét yaádh ī úud Lázaro biícndih íp̄i jum̄up jī.* Caánt María, Jesúsíh jítchanadīh túi chej jumni macjīh p̄ohnit, miíh waó yoócjīh jōp wionih pínah mit jum̄up tajī.* Biíc yeó jáap Lázaro búdí át wun̄up wut jī. ³ **Ā wun̄uchah**, yad jeñéna yaádh Jesúsndih dooná ít wahap tajī.

—Ma oini búdí wunna beé ā chājap be, Maá, ít niij naáwát túut̄up tajī.

⁴ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—**Lázaro wunna** yuhna, ā boobipna caá. Wunna, Dios ā wēpat júutat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih júutnit, ā wūúh wā jummatdih, wēpni wā jummatdihbut cáacwādih ā júutbipna caá, ā niijíp jī.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhndihbut Jesús búdí ā oyop jī. ⁶ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joiná yuhna, caán yuúp̄bit bóo tútchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítndih ā numah jum̄ jwuh̄up jī. ⁷ Túttimah, Jesús jwiítndih nin pah ā niijíp jī:

—**Chóbe Judea baácboó, Lázarowā ī** jumni tútchina, jwī jwúub bejjīh, ā niijíp jī.

⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwī maáta meemdíh jee dáhnajīh ī yoh mawíhip be. ¿Dépanihna b̄uu ma jwúub bejjīh, páant m̄untih? jwī niijíp jī.

* 10:33 Lv 24.16 * 10:34 Sal 82.6 * 10:40 Jn 1.28 * 11:1-2 Lc 10.38-39 * 11:1-2 Jn 12.3

⁹ Páant jwĩ niijíchah joinít, caandíh ï mao jwuhcat pínahdih naóhna, biíh naáwátjìh jwiítdih nin pah ã niíj jéihya naáwáp jì:

—Búdí ñi jenah joicá bojoó. Biíc yeó jáapdih doce horajeh caá ã baabáp. Páant ã baabáchah, jwĩ túi enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwĩ buugcán caá. ¹⁰ **Chei jibna, baabcáh, jwĩpí** buugná caá, Jesús ã niijíp jì.

Páant niijná, nin pah niijná át chājap jì: “**Buu** wā ñip ded pah ã chājat tútatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ã chājat tútat judh jwuhachah, weemdíh ï jéih mao jwuhcan caá”, niijná át chājap jì.

¹¹ Páant niíj péanit, jwiítdih nin pah ã jwúub niijíp jì, páant muntih:

—**Jwĩ chéen Lázaro**, ñona caá an chājapna caá. Páant ã ñwuchah, weém caandíh wucudih wā juibíipna caá, jwiítdih ã niijíp jì.

¹² —Caán láa báhah, Maá, ñona, ã túi boobipna caá, jwĩ niijíp jì.

¹³ Páant jwĩ niíj jenah joyóchah yuhna, Jesús “**Ñona caá an chājapna caá**”, niijná “**Muujáh** bejna beé”, niijná át chājap jì. ¹⁴ Páant jwĩ niíj jenah joyátidih jéihnit, Jesús jwiítdih nin pah yoobópdih ã niijíp jì:

—**Lázaro jáantjeh ã wunup** be. ¹⁵ **Wā wihcah, caán ã wunuchah**, wā wēina caá. **Buu** bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah ñi túi jenah joibíipna caá. Pánihna, chóbe tí báhah, caandíh ï yohopjina enedih jwĩ bejjìh, ã niijíp jì.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwĩ niijní, nin pah jwiítdih ã niijíp jì:

—Chóbe jwiitbut ájeéh jwĩ en péejìh. Caandíh maona, jwiítdihbut ï mawa naáh, ã niijíp jì. Páant ã niijíchah joinít, biícidih jwĩ bejep jì.

Jesús cáacwādh jwúub booani ã jummat

¹⁷ Jwiít Jesúsjeéh Betania tútchina jwĩ juibíát pínah játih, Lázaroíh báhahjidih jeé íitboó ítát yohop tajì. Biícjìh bóo téihya yeó jáap játih átát wunup tajì. ¹⁸ Betania tútchi Jerusalén tútchi pebhjeh, biíc hora tacdih bejat ã jumup jì. ¹⁹ Páant pebhjeh ã jumuchah, dawá jwĩ déewā María, Marta ï úuddih ï jígahat yayáat túut niijná, ï pebhna ït juibínap tajì. ²⁰ Jwĩ juibíát doonádih joinít, mummánt bac jüóhnit, Marta Jesúsdih jwááadh mi juyúp jì. Obohjeéhtih, yad juru muú díitboó mit jum jwuhup tajì.

²¹ Pánihna, Jesúsdih jwááadhnit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jì:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá. ²² Obohjeéhtih, ded pah ma úubúchah, Dios ã jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jì.

²³ —**Ma** úud ã boo pud jüóhbiipna caá, Jesús ã niijíp jì.

²⁴ —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwā ï boo pud jüóhni yeó jáapdih,* wā úudbut ã jwúub boo pud jüúwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jì.

²⁵ —**Weemjéh** wunnidih wā jéih jwúub booana caá. Ded weemdíh jepahni wanna yuhna, ã jwúub boo pud jüóhbiipna caá. ²⁶ **Ded báadhni**but weemdíh jepahni, iiguípna ã bejcan níit. ¿Caandíh ma jenah joí níit? Martadih Jesús ã niijíp jì.*

²⁷ —Maá, meém Cristo Dios wúuh ma jummatdih wā túi jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ã wahatjidihbut wā jéihna caá, Marta mi niíj jepahap jì.

Jesús ã juñát

²⁸ Páant Marta caandíh niíj péanit, Maríadih naáwádih mi jwúub bejep jì. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyé naáwáp wut jì.

—Bohéni át jui tábeé. **‘Mi jüúwú** naáh’, meemdíh ã niijná beé, mit niijíp wut jì.

²⁹ Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesúsdih jwááadhni mit bac jüúwúp tajì.

³⁰ Marta mi jwúub bejat túttimah, tútchiboó waadcán, caanjíhjah jwĩ páñap jì. ³¹ Jwĩ déewā, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdih ennit, “**Mi úuddih** yohopjiboó juñúdh bejna caá mi chājap”, ït niíj jenah joyóp tajì. Páant niíj jenah joinít, caántdih ït péé jüúwúp tajì.

* 11:24 Dn 12.2 * 11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

³² Jwī pebhna jwinít, Jesúsdi enna, ã pebh María baácboó mi páah yoh ñajap jī. Pánih páah yoh ñajnit, caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wã úud ãta wuncan tagaá, mi niij jūi naáwáp jī.

³³ Páant mi jūi naáwáchah ennit, mijeéh péenit jwī déewã ī jūñátdihbut ennit, Jesús búdí ã jígahap jī. ³⁴ Pánih jígahnit, Jesús queétdih nin pah ã niij úúbh joyóp jī:

—¿Dee tibeé caandíh ñi yoh? ã niijíp jī.

—Maá, caandíh jwī yohopjiboó ma en jūúwú, ī niij jepahap jī.

³⁵ Pánih jígahnit, Jesúsbut ã jūñáp jī. ³⁶ Páant Jesús ã jūñáchah ennit, mijeéh péenit jwī déewã nin pah queétjeh ī míic niijíp jī:

—Jesús Lázarodih búdí ãt oi tagaá, ī míic niijíp jī.

³⁷ Obohjeéhtih, bita caanjíh jumnit nin pah queétjeh ī míic niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ã jéih booana yuhna, Lázaroji ã wunat pínah játih, caandíh ãt jéih booaji caá? ī niijíp jī.

Lázaro ī yohnijidih Jesús ã booaat

³⁸ Páant ī niij míic wéheat pónih, Jesús búdí ã jwúub jígahachah, Lázarodih ī yohopjiboó jwiítdih ī numah juibínap jī. Caán ítdih búdí jee dáhjīh ít nemep tajī. ³⁹ Páant ī nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jī:

—Can jeé júdudih ñi pütú dodhdoó, ã niijíp jī.

—Maá, biícjīh bóo téihya yeó jáap játih ã wunuchah, jwī yohop be. Pánihna, buu áih bácah an wíjna nacaá buca, Marta mi niijíp jī.

⁴⁰ —Wã naáwátjidih ma túi náhninaá. Dios ã wépatdih ma enat pínahdih meemdíh wáát naóhna beé, caántdih ã niijíp jī.

⁴¹ Páant caántdih ã niij péanachah, queét jeé júdudih ī pütú dodhdop jī. Ī pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niij úúbáp jī:

—Weemdíh ma joyátji túina caá, Paá. ⁴² Wã úúbát pah ma joyátdih wã jéihna caá. Pánihna, weemdíh ma wahatjidih nit jumnit ī jéihyat pínah niijná, buu meemdíh páant wã niij úúbhna caá, Jesús ã niijíp jī.

⁴³ Páant niij úúbh péenit, Jesús nin pah ã niij wép ejep jī:

—¿Lázaro, ma bac jūúwú! ã niijíp jī.

⁴⁴ Jesús páant ã niij ezechahjeh, Lázaro ī yohniji yuhna, jeé ítmant ã bac jūúwú jī. Pánih bac jūóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tōpjīh ī pinatji pahjeh ã duo báp jūúwú jī.

Páant ã bac jūúwúchah, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jī:

—Caandíh ñi pinatji yégueh chóo tōpnadih ñi wataá, ã niijíp jī. Páant ã niijíchah joinít, ĩ pinatji tōpnadih Lázarodih ĩ watap jī.

Jesúsdi ĩ tewat pínahdih ĩ míic wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih ã booaachah ennit, María pebh jwinítji dawá jwī déewã, Jesúsdi ĩ jepahap jī.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcannitboó fariseowã pebhna juibínit, ded pah Jesús ã chájatjidih ít naáwáp wut jī. ⁴⁷⁻⁴⁸ Pánihna, sacerdotewã ĩ maáta, fariseowã, bita jwī maáta biícđih míic wáacnit, queétjeh nin pah ít niij míic wéhenap wut jī:

—Jesús dawá láa Dios ã wépatjīh ã cháj júutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chájca bojoó’, jwī niijcáh, nihat cáacwã ájeéh ĩ bejbipna caá. Páant dawá biícđih ĩ jumuchah ennit, Jesúsdi maáh ĩ waadáat pínahdih jenah joinít, Romadih moón ĩ maáta ‘Jwiítdih yohna caá ĩ chájap’, niijnít, jwiít judíowāboodíh ĩ peéh chájbiipna caá. Pánih peéh chájnit, Dioíh mūdđih ĩ yohat pínah niijná, íih soldadowādih ĩ wahbiipna caá. Jwíh baácđihbut ĩ dúuc wáibiipna caá. Pánihna, ¿buu ded pah tigaá jwī chájbi? ít míic niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ï niijíchah yuhna, biíc ïjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewã ï maáh yoobát Caifás wūt jumni, queétdih nin pah át niij naawáp wut jï:

—Wã déewãá, weemdih ñi joi jwúhuú. Páant niij míc wéhena, yeéb ñi túi jéihcan caá.

⁵⁰ Nihat jwiít judíowã jwí túi jummat pínahdih biíc cáac ã wun wühchah, ã túibipna caá. Æ wun wühchah, jwiít nihatdih Romadih moón ï maáta ï yoh beedáipna caá. Caandih yeéb ñi túi beh joi jwühcan caá, Caifás át niijíp wut jï.

⁵¹ Páant niij naóhna, ã jenah joyátjeh niijná át chãjcap wut jï. Sacerdotewã ï maáh yoobát ã jumuchah, jwí déewã ï túi jummat pínah niijná, Jesús ã wun wühat pínahdih Diosboó Caifásdih át naawát túutur wut jï. ⁵² Obohjeéhtih, pánih wunna, jwiít judíowãdihjeh pohba át wun wühcap tajï. Nihat baácdih moón Dios ã weh pínah biíc weh pah jwí jummat pínah niijná, jwí yéejat jíib Jesús át wun wühur tajï. ⁵³ Páant Caifás ã niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdih ded pah tigaá jwí mao yohbi?” queét ït niij míc wéhe jwíhip tajï.

⁵⁴ Pánihna, caandih ï mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadih jibidih ã bejhcap jï. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbit Efraín wūt jumni bainí tútchibitna jwiítidih ã numah juibínap jï. Pánih juibínit, caanjíh jwí jum jwuhur jï.

⁵⁵ Caán láa jwiít judíowã jwípi wëini Pascua yeó jáapna pínah bahnjeh ã jüdhdur jï. Moisés ã naóh yapaatji pah, Diosdih jwí weñat pínah játih túi míc ámohat ápi náahap jï, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah niijná. Pánihna, caandih chãjat túut niijná, dawá jwí déewã nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina ït aab béjep tajï.

⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queét Jesúsdi bidna ïtih chãjap ta yuh jï. Pánih bidna, Dioíh muudih jumnit, queétjeh nin pah ït niij míc wéhenap wut jï:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ã jühoca naniít? ñi jenah joyóchah, ït niijíp wut jï.

⁵⁷ Sacerdotewã ï maáta, fariseowãbut játih nin pah cáacwãdih ïtát niij wutur wut jï: “Jesús dedboó ã jummat doonádih joinít, jwiítidih ñi naawá”, ïtát niijíp wut jï. Caandih tewat túut niijná, páant ït niijíp wut jï.

12

Jesúh jítchanadih María miíh chej jumnijih mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ã jüdhduchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiítidih ã numah jwúub juibínap jï. Caanná juibínit, Lázaro wunniji, Jesús ã booaniíh muuná jwí juibínap jï. ² Páant jwí juibínachah, jwí jeémát pínahdih ï chãj wühur jï. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biícidih jeémát cáagat naadíh jwí laj púuda bojop jï. Páant jwí laj púuda bojochah, Marta jwiítidih jeémát mi cáagap jï. ³ Mariáboó nardo wūt jumni chej jumni quiítidih, biíc kilo tac yoób ub jühnit, Jesúh jítchanadih mi puhwur jï. Puhnit, miíh waó yoócjih mi jöp wiwip jï.* Páant mi puhwat túttimah, caán nihat muú ã túi chej jum chéyah bejep jï. ⁴ Páant mi chãjachah ennit, jwiít biícidih jumni Judas Iscariote wūt jumniiboó, Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah, nin pah ã niijíp jï:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib chãj wühcan? Caandih jíib chãjna nihna, biíc jópchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerojih moh yéejnitdih jwíta jéih teo wáac tagaá, ã niijíp jï.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo waaquílcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yána, páant át niijíp jï. Caán jwíh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana ápi numúp tajï.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jï:

—Caántdih páant ma niijcá bojoó. Mi ámohniji chej jumnijih wíh bácahdih ï yohat pínah játih náñat dée pah weemdih páant mi puhna caá. ⁸ Moh yéejnitboó páantjeh

* 12:3 Lc 7.37-38

ñijeéh ì jumbipna caá. Páant ì jumuchah, débólih wáhhíhna, queétdih ñi jéih wáhhna caá.* **Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatápdih wá jumcan niít,** ã niijíp jĩ.

Sacerdotewã ì maáta Lázarodihbut ì mao yohíhat

⁹ Jesús biícđih Betania tútchiboó jwĩ jumuchah, dawá jwĩ déewã caandíh enedih ìt jũúwúp tajĩ. Obohjeéhtih, caandíhjah pohba nihcan, ã booaniji Lázarodihbut enedih jũóhna ìt chãjap tajĩ. ¹⁰ Páant enedih ì jwibínachah jéihnit, sacerdotewã ì maáta Lázarodihbut ìt mao yohíhip jĩ. ¹¹ Lázaro wunnijidih ã booaat doonádih joinít, dawá jwĩ déewã Jesúsđih ìt jepahap tajĩ. Pánih jepahnit, sacerdotewã ì bohéatboodíh ìt cádahap tajĩ. Páant ì cádahachah ennit, sacerdotewã ì maátaboó ìj yapnit, Lázarodihbut ìtih mao yohíhip ta yuh jĩ.

Jesús wã Jerusalénna ì waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwĩ jwibíni daanimant bóo yeó jáapđih dawá cáacwã Jerusalén tútchina jwibínitji jwĩ jwibíat pínah doonádih ìtát joyóp tajĩ. ¹³ Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsđih ì ub jwááh dei jũúwúp jĩ. Pánih jwááh dei jũóhnit, nin pah ì niój wěi ñaacáp jĩ:

—¡Diosđih jwĩ wěi naóh jĩh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judfowáđih teo wáacni pínah ã túi jumna naáh! ¡Nin jwĩ Maáh yoobát tigaá! queét ì niój wěi ñaacáp jĩ.*

¹⁴ Burrodih bid jwinít, Jesús caanjíh ã chúudup jĩ. Pánih chúudna, Dios naáwátđih naóh yapaniji ã daacátji pahjeh ã yapap jĩ.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, ñi úumca bojoó. Eneé, ñi Maáh burro wũúhjih chúudnit, ã jũóhna caá”, ãt niój daacáp tajĩ. *(Zac 9.9)*

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ã daacátji Jesúsđih niijná caá ãt chãjap’, jwiít ã bohénit jwĩ niój jéih jwuhcap jĩ. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ã pũuh laab béjat túttimah, ã daacátjidih náhninit, jwĩ beh joyóp jĩ. Pánih beh joinít, “Dios naáwátđih ã daacátji biíc yoobó Jesúsđih ã yapap jĩ”, niój jenah joinít, jwĩ yoób jéihyep jĩ.

¹⁷ Jesús ã ezechah, Lázaroíh bácađih ì yohatji ítmant báadhni ã bac jũúwúchah ennitjiboó bitadih ìt naáwáp tajĩ. ¹⁸ Caán doonádih joinítji dawá cáacwã Jesúsđih ì jwááh jũúwúp jĩ. ¹⁹ Páant dawá ì bezechah ennit, fariseowã queétjeh nin pah ìt míc niijíp wut jĩ:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúsíhwã mícjeh bũu jumna caá ì chãjap. Queétdih jwĩ naáwáchah yuhna, ì joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwĩ jéih chãwácan caá, ìt míc niijíp wut jĩ.

Biquína griegowã Jesúsđih ì bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadih Diosđih weñedih jũóhnitjeéh, biquína griegowãbut ìt juyúp tajĩ. ²¹ Pánih jwinít, jwíjeéh jumni Felipe pebhna queét ìt juyúp tajĩ. Felipeboó Galilea baácđih jumni Betsaida wut jumni tútchidih bóo ã jumup jĩ. Caan pébh jwinít, nin pah caandíh ìt niijíp wut jĩ:

—Jwiít Jesúsđih jwĩ eníhna caá, ìt niijíp wut jĩ.

²² Páant ì niijíchah joinít, Felipe Andrésđih naáwádih ãt bejep wut jĩ. Queét chénat pah Jesúsđih naáwádih ì juyúp jĩ. ²³ Páant ì naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niój naáwáp jĩ:

—**Weém nihat cáacwã** úud jeñé wã wunat pínah, wã boo pud jũúwát pínah, jeáboó wã jwúub bejat pínahbut bahnijeh ã judhna caá. ²⁴ **Nin naáwátjeh yeebdíh wã bohébiipna caá. Pácahi tíibđih jwĩ momat túttimah,** áih japih bóo chóo ã moopáh bejna caá. Páant ã moopóchah, áih dítmant bóo tíib apí chíih jũóhna caá. Pánih chíih, behna, dawá ã quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíib moópcan, áta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh áta jum tagaá. Pánihat pah, weémboó wunna, wã boo pud jũúwát túttimah, dawá cáacwáđih Diosjeéh wã túi jummat túutbipna caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wãta jum tagaá.*

* 12:8 Dt 15.11 * 12:13 Sal 118.25-26 * 12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23

²⁵ Det ï weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios ã weñat pínahboodíh chãjíhcan, iiguípna ï bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ï weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih túi jepahna, páantjeh ãjeéh ï túi jumbipna caá.* ²⁶ Det weemdíh teo wũhñit jumíhna, wã naáwátidih túi joyát caá náahap. Pánih chãjna, queébtut wãjeéh ï jumbipna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wũhñitdih búdí oina, wã ípbut ãjeéh ã túi jumat túutbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús ã wunat pínahdih ã naáwát

²⁷ “Buu búdí wã jíghana caá. ¿Wã ípdih ded pah tigaá wã niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ã yapca bojo naáh’, ¿wãta niij tániít? Caandíh páant wã niij wũbhcan caá. Yeejép yapnit, wunat túut niijná, nin baácboó wã jũwúp jĩ. Pánihna, buu weemdíh chah yeejép bwat ã jumbipna caá. ²⁸ Paá, buu ded pah wẽpni ma jumatdih cáacwãdih ma jéihyanaá”, Diosdih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah ãi niijíp jĩ:

—Wã wẽpatdih queétdih wãát júutap be. Pánihna, wã jwũub júutbipna caá, páant mantih, ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joiná, dawá caanjíh joi ñũhñit, ï joí wúhi bejep jĩ. Pánih joí wúhi bejnit, nin pah ï niijíp jĩ:

—Énoh niít páant yáani, biquína ï niijíp jĩ.

—Ángel Jesúsdi naóhna caá ã chãjap, bita ï niijíp jĩ.

³⁰ Queét páant ï niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jeámant wéheni wíih pínah nihcan, weém Dios ã wahni wã jumatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, páant ãi niijíp be. ³¹ Buu nin baácdi moón yeejép wã ï yeej chãjat jíib wã íp queétdih ã peéh chãjbipna caá. Queétdih wutni nemép wã ï maáhdihbut ã yohbipna caá.

³² Weemdíh cruzboó péoh dodhñit ï mawachah, dawá cáacwã wíihwã pínah wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³³ Páant niijná, ded pah ã wunat pínahdih Jesús cáacwãdih naóhna ãt chãjap tajĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, cáacwãboó caandíh nin pah ï niij wũbh joyóp jĩ:

—Dios naáwátidih daácnitji nin pah ït niij daacáp tajĩ: ‘Dios ã wahni Cristo páantjeh ã jumbipna caá’, ït niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ï niij daacáchah, meém nihát cáacwã úud jeñé, Dios ã wahnidih dépanihna pohba cruzboó ï péoh dodh mao yohcan niít? ¿Meém Dios ã wahni nihcan niít? ï niijíp jĩ.

³⁵ Páant ï niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Weémboó baabát panihni ded pah wã íp ã jumatdih yeebdíh wã jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh ñijeéh wã jumbipna caá. Pánihna, túi jumat túut niijná, yeebdíh wã bohéatjidih ñi quiíb buúdcá bojoó. Ded dupúnapboó jib bejni dedboó ã bejat pínahdih ã en juicán caá. ³⁶ Pánihna, weém baabát panihni wã jumachah, buu wã bejat pínah játih weemdíh ñi jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihñit wíihwã ñi jumbipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant niij naóh péanit, jwiítidih ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, queétdih ã jwei béjep jĩ.

Judíowã Jesúsdi ï náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ã wẽpatjíh Jesús queétdih ã chãj júutuchah yuhna, dawá jwí déewã caandíh ï joíhcap jĩ. ³⁸ Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ã naáwátji pahjeh queét ï chãjap jĩ. Nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Maá, ma naáwátidih wã bohénachah yuhna, cáacwã ï joíhcan caá. Ma wẽpatjíh queétdih wã chãj júutuchah yuhna, ‘Caán naáwát yoobópdih nihcan caá’, ï niij jenah joiná caá”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 53.1)

* 12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33 * 12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

³⁹ Páant ï joíhcat ennit, Dios queétdih ã jéihyat túutcan caá. Caandíhbut Isaías nin pah át niíj daacáp tají:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios queétdih át chājap wut jī. Pánih chājnit, ã naáwátdih queétdih át jéihyat túutcap wut jī. Pánihna, ã wēp chāj júutatdih enna yuhna, ï beh encan caá. Æ bohéátdih joiná yuhna, ï beh joicán caá. Æ bohéátdih jéihna nihna, ï yéj chājatdih ïta cádahji tagaá. Páant ï cádahachah, queétdih Dios ãta túi ubji tagaá”, Isaías át niíj daacáp tají. (Is 6.10)

⁴¹ Páant niíj daácna, Isaías Cristo ã wēpat, búdí ã yeh iigátdihbut enniji jumna, ded pah Cristo ã yapat pínahdih naóh daácna át chājap wut jī.

⁴² Obohjeéhtih, dawá cáacwã, biquína jwī maátabut “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá”, Jesúsdiht ït niíj jenah joyóp tají. Páant niíj jenah joiná yuhna, queét fariseowátdih úumna, bita “Jesúsjeéh wã waadáp be”, ït niíj naáwíhcap wut jī. Páant ï naáwáchah nihna, jwī míic wáacat munná fariseowáboó queétdih ïta waadát túutjican tagaá.

⁴³ Queétdih Dios ã wēi naáwátdih náahna yuhna, cáacwãboó ï weñatdih chah ït bidip wut jī. Pánihna, queét “Weém Jesúsíh caá”, bitadih ït niíj naáwíhcap wut jī.

Jesús ã naáwátdih ï joíhcat jíb peéh chājat ã jummat

⁴⁴ Túttimah, Jesús cáacwátdih nin pah túbit ã niíj ñaác naáwáp jī: “**Ded weemdíh jepahni weemdíhjuh pohba jepahna ã chājcan caá. Weemdíh wahnidihbut ã jepahna caá.** ⁴⁵**Ded weemdíh enni weemdíh wahnidihbut ã enna caá.** ⁴⁶**Ded dupúnapboó jumnniji, weemdíh jepahna, baabát panhipboó ã jwúub jummat pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wã jūúwúp jī.** ⁴⁷**Obohjeéhtih, ded wã naáwátdih joiná yuhna, ã jepahcah, weémboó wã peéh chājcan níit. Nin baácdih moón weemdíh jepahcannitdih peéh chājadih jūóhna wã chājcan jíí. Obohjeéhtih, iiguípna bejnit déedih túi ubat túut niijná, wã jūúwúp jī.** ⁴⁸**Ded weemdíh náahcanni, wã naáwátdihbut joíhcannidih peéh chājat ã jumnipna caá. Wã naáwátdih ï joíhcatji jíb péeni yeó jáapdih wã ípboó queétdih ã peéh chājbipna caá.** ⁴⁹**Weém wã jenah joyátjuh yeebdíh naóhna wã chājcan caá. Wã íp weemdíh wahniboó ded pah wã naáwát pínahdih ã naáwát túutna caá. Pánihna, wã naáwátboó ã naáwátjuh tigaá.** ⁵⁰**Ded ã naáwátdih joí waadána, wã ípjeéh páantjuh ã túi jumnipna caá. Pánihna, wã íp ã naáwát túutatdihjuh tigaá, yeebdíh wã naáwáp”,** Jesús queétdih ã niíj jī.

13

Jesús ã bohénitíh jítchanadih ã chocat

¹ Pascua yeó jáapna pínah játihbit, Jesús nin baácdih cádahnit, ã íp pehbboó ã bejat pínah bahni ã júhdaditdih átát jéihyep tají. Áihwã nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jī. Pánihna, ã oyatdih júutna, áihwátdih ã wun wūhup jī.

² Caan chéi Jesús jwiítdih ã numah jeéméchah, Jesúsdiht eníhcannitdih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wūúhdih nemépboó át waád dée tají. ³ Dios pebhmant ã jūúwátjidih, ã jwúub púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tají. Æ íp caandíh chah maáh ã waadáat pínahdihbut átát jéihyep tají. ⁴ Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, jōp wiwat pínah yégueh chóojíh chúhlit yoób ã chéwep jī. ⁵ Chéo péanit, pamapdih mah puoh yacnit, jwííh jítchanadih ã choc jwíhip jī. Pánih chocnit, ã chéo búúdhni chóojíh jwííh jítchanadih ã jōp wiwip jī.

⁶ Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã juibínap jī. Áih jítchanadih chocat túut ã chājachahjuh, Pedroboó caandíh nin pah ã niíj jī:

—¿Maá, wíh jítchanadih chocodih jūóh níit ma chājap? ã niíj jī.

⁷ —**Weém butéh yeebdíh ded pah wã chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, túttimah ma jéihbipna caá, Jesús caandíh ã niíj jī.**

⁸ —Obohjeéhtih, wíh jítchanadih meemdíh wã chocat túutcan caá, Pedro ã niíj jī.

—Meemdíh wā choccah, wíih ma nihcan níit, Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

⁹—Pánihna, Maá, wíih jítchanadihjah nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ã niijíp jĩ.

¹⁰—Ded jéehna, nihát áih bácahdih ã túi chocna caá. Caandíh chéne jwúub chocat ã náahcan caá. Áih jítchanadihjah chocat caá náahap. Pánihna, yeéboó jéehnit panihnit ñi jumuchah yuhna, biíc ñijeéh jumni jéehcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jumna caá, Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

¹¹Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahdih jéihnit, jwiítidih páant át niijíp tajĩ.

¹²Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúub duonít, ã lajapjina ã jwúub jau lajap jĩ, páant muntih. Pánih jwúub jau lajnit, nin pah jwiítidih ã niij naáwáp jĩ:

—¿Butéh yeebdíh wā chocatjidih ñi jéih níit? ¹³Yeéb weemdíh ‘Bohéni’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih niij tígáá ñi chājap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígáá. ¹⁴Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wūhni ipí chājat pah ñíih jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chājachah ennitji jumna, yeebbút ñíih jítchanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵Ded pah ñijeéh jumnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wā júutup be. Pánihna, yeebdíh ded pah wā chājatji pah yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.*

¹⁶Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wūhniyoobó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahniboó caandíh wahní chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna, yeebdíh teo wūhni pah ñíih jítchanadih yeebdíh wā choc wūhup be. Pánihna, wā chājatjidih ennitji biíc yoobó ñi chājaá. ¹⁷Páant wā wutatdih jéihnit, chājna, búdí ñi wēibipna caá.

¹⁸“Obohjeéhtih, yeéb nihátidih páant wā niijcán caá. Det wā ñíonitdih wā túi jéihna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wájeéh jeémpnijeh tígáá weemdíh yeejép ã chājipna caá’, íit niij daacáp tajĩ.* ¹⁹Páant ã chājat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chājap, páant ã yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahní Cristo ta tígáá’, ñi niij jéihyat pínah niijná. ²⁰Nindihbut yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wahnidih ded túi wēi jwāáhni, weemdíhbut ã túi wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhni, weemdíh wahnijidihbut ã wēi jwāáhna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.*

*Judas ã duó wáyat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹Páant niij péanit, Jesús búdí ã jígahap jĩ. Pánih jígahnit, jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biíc ñi cātíh jumni weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, ã niijíp jĩ.

²²Páant ã niijíchah joinít, caandíh júutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwí míic en jáhanap jĩ. ²³Weém, Jesús búdí ã oiniboó caandíh wā dodh jáah lajap jĩ. ²⁴Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajíh jenah júutnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Caandíh ma úubh joí eneé dedna tígáá caandíh duó wáini pínah, weemdíh ã niijíp jĩ.

²⁵Páant ã niijíchah joinít, weémboó Jesúsdih jwúub dodh jáah lajnit, caandíh nin pah wā niij úubh joyóp jĩ:

—¿Maá, deddih niij tígáá ma chāj? wā niijíp jĩ.

²⁶—Nin pandih dajnit wā neéh wūhni pínah weemdíh eníhcannitdih ã duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj ub neéhni, Judas, Simón Iscariote wūúhdih ã wūhup jĩ. ²⁷Páant Jesús ã daj neéh wūhni pandih Judas ã jeéméchah, neméboó caandíh yeejép át chājat túutup tajĩ. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jĩ:

* 13:15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * 13:16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20 * 13:18 Sal 41.9 * 13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

—Ded pah ma chājat pínahdih waícanjeh chājadih ma bejeé, Judasdih ā niijíp jī.

²⁸ Páant Judasdih ā niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwī jéihcap jī. ²⁹ Pánih jéihcan, “Judas jwīih dinerodih en daoní ā jumachah, jwī jeémát pínahdih jíib chājat túutna, Jesús páant ā niij wahna caá”, biquína it niij jenah joyóp ta yuh jī. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wūhat túutna caá āt chājap”, it niij jenah joyóp tajī. ³⁰ Pánihna, Jesús ā neéh wūhni pandih jeémp péanit, Judas ā bac bejep jī. Páant ā bac bejehchah, chei wāát jumap jī.

Jesús jáap wutatdih ā naáwát

³¹ Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Buu láa bácah weém nihat cáacwā úd jeñé wā íip ā wāhni wā jummatdih, wā wēpatdihbut cáacwāidih ā jéihyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembút queétdih wā jéihyabipna caá. ³² Páant wā íip ā wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waícanjeh ā jéihyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi túi joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bidbipna caá. Jwī déewāidih wā niijátji pah yeebdihbut bíic yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.* ³⁴ Pánihna, jáap wutatdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míic oyoó. Yeebdíh wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi míic oyoó.* ³⁵ Páant ñi míic oyochah ennit, wíihwā ñi jummatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesúsdihi nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Maá, dedboo tigaá ma bejbi, páant ma niijná? ā niijíp jī.

—Wā bejat pínahna wājeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wā pebhna ma juibíipna caá, Pedrodihi Jesús ā niijíp jī.

³⁷ —¿Maá, dépanih tigaá buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh í mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan níit, Pedro ā niijíp jī.

³⁸ —Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wūhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mujbai ā ewat pínah játih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, bíic peihcanni láa pohba bitadihi ma níij yeebipna caá, Jesús Pedrodihi ā niijíp jī.

14

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ā jummat

¹ Túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ā niijíp jī: “Butéh wā niijátidih náhninit, ñi jígahca bojoó. Wā ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut bíic yoobó ñi túi jenah joyoó. ² Wā íip ā jumapboó dawá jummat pínah muná ā jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ñi jummat pínahdih ámohodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah bíic yoobó ā wihcah, páant yeebdíh wāta níij naóhcan tagaá. ³ Yeéb ñi jummat pínahdih túi ámoh péanit, yeebdíh wūbudihi wā jwūb dei jūóhbiipna caá, wājeéh ñi jummat pínah niijná. ⁴ Wā bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ā niijíp jī.

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwī jéihcan caá. ¿Ded pah tigaá caán namá panihnidih jwī jéihbi? Tomás Jesúsdihi ā niij wúbh joyóp jī.

⁶ —Weemjéh tigaá namá panihni wā jumap, wā íip pebhboó ñi juibíat pínah niijná. Weemjéh mun tigaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tigaá caolíh boonani wā jumna caá. Caolíh wā boonit míicjeh wā íip pebhboó páantjeh í jumbipna caá.* ⁷ Weemdíh túi jéihna nihna, wā ípdihbut ñita jéih tagaá. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ñi túi jéihna caá buca, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ā niijíp jī:

* 13:33 Jn 7.34 * 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5 * 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

—Maá, jwí ípdih jwiít dih ma júutú. Páant bóojeh tigaá jwí eníhip, ā niijíp jī.

⁹ —¿Felipe, maatápdih wājeéh jumna yuhna, weemdíh ma túi jéih jwuhcan niít? Weemdíh enna, wā ípdihbut maat enep be. ‘Jwí ípdih ma júutú’, niijná, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? ¹⁰ **Weém wā ípjīh chénewā** jumna yuhna, biícjeh caá. ¿Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wā jenah joyátjīh wāpí naóhcan caá. Wā íp ā naáwát túutuchahjeh, wā naóhna caá. Pánihna, caán biíc dih jumna, ā wēpatjīh wāpí chāj júutna caá. ¹¹ **Weém wā ípjīh chénewā** jumna yuhna, biícjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tigaá’, niij jenah joicán, wā íp ā wēpatjīh wā chāj júutatjidih náhninit, biícjeh jwí jummatdih ní jéihbipna caá. ¹² **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det weemdíh** túi jenah joinít wā chājat pah biíc yoobó í chājbipna caá. Būū wā íp pehbóo jwúub bejna, wā chājat chah pohba wā íp ā wēpatjīh í chājbipna caá. ¹³ **Weemdíh** túi jenah joinít í wúbát pah wā chājbipna caá, wā íp ā wēpatdih cáacwā í jéihyat pínah niijná. ¹⁴ **Pánihna, weemdíh jepahnit ní** jumachah, dedé ní wúbát biíc yoobó wā chājbipna caá, Jesús ā niijíp jī.*

Túini Espíritu ā wahat pínahdih Jesús ā naáwát

¹⁵ **“Yeéb weemdíh oina, wā wutatdih ní jepahbipna caá.”** ¹⁶ **Yeebdíh** Túini Espíritu ā wahat pínah niijná, wā ípdih wā wúhbipna caá, wā wihcah, níjeéh ā jummat pínah niijná. Caán Túini Espíritu yeebdíh teo wáacniboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jummat pah níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁷ **Nin baácdih moón wā ípdih jéihcannit, caán** Túini Espíritudihbut í jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh í túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán níjeéh jumni pínahdih yeéboó ní túi jéihbipna caá.

¹⁸ **“Yeebdíh wā éemp bejcan niít. Pánih éemp bejcan, caán** Túini Espíritu yeebdíh ā juyúchah, weém wā jummat pahjeh muntih níjeéh ā jumbipna caá. ¹⁹ **Wā bejat pínah bahnijeh ā** judhna caá. Páant wā bejat túttimah, nin baácdih moón weemdíh jepahcannit, weemdíh í jwúub encan niít. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ní enbipna caá. Weém jwúub boo pad júóhni wā jummat pah muntih, yeebút jwúub boonit Diosjeéh páantjeh ní jumbipna caá. ²⁰ **Jwí wahni** Túini Espíritu yeebdíh joinít, wā íp biíc dih wā jummatdih yeebdíh ā túi jéihyabipna caá. Pánihna, wā íp biíc dih wā jummat pah muntih, yeéb biíc dih wā jummatdihbut ā jéihyabipna caá. ²¹ **Ded wā wutatdih** joí waadáni weemdíh oini caá.* **Weemdíh oinidih wā ípbut** ā oibipna caá. Weembát caandíh biíc yoobó wā oibipna caá. Páant weemdíh oinidih ded pah wā jummatdih wā túi jéihyabipna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jī.

²² Jwíjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesús dih nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Maá, dépanihna jwiít dihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannit-boodíh ma jéihyabican? ā niijíp jī.

²³ —**Ded weemdíh oini wā naáwát dih ā** túi joí waadábipna caá. Páant ā túi joí waadánachah, wā íp caandíh ā oibipna caá. Pánih oina, wā íp biíc dih áih caolihdih waadnít, ájeéh jwí jumbipna caá. ²⁴ **Obohjeéhtih, weemdíh oicanniboó wā wutatdih** ā jepahcan caá. Páant ā jepahcah, ájeéh jwí wihcan niít. Butéh ní joiní weemjéh wā naáwát pohba nihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp weemdíh wahnijeh páant ā naáwát túutup be.

²⁵ **“Níjeéh** jum jwuhna, páant yeebdíh wáát niij naáwáp be. ²⁶ **Obohjeéhtih, túttimah** wā ípdih wā wúbúchah, Túini Espíritudih yeebdíh ā wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espíritu yeebdíh teo wáacni jumna, ā túi bohé b ipna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdíh wā naáwátjidih ā náhniabipna caá.

²⁷ **“Yeebdíh wā** túi jummat túutna caá. Weém wā túi jummat pah muntih yeebút ní túi jumbipna caá. Wā wúhni túi jummat pah nin baácdih moón í jéih wúhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ní úumca bojoó. ²⁸ **“Weém wā bej** jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, níjeéh jummat túut niijná, wā jwúub dei júóh b ipna caá, páant muntih”, yeebdíh páant wā

* 14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15 * 14:15 Dt 6.4-9; 11.1 * 14:21 Dt 6.4-9; 11.1

niij naawáchah, ñiát joiná jīí. Páant wā niijíchah joinít, weemdíh yoobópdiñ ñi oina nihna, ñita wēi tagaá. Wā ípboó weém chah wēpni ā jumuchah, ājeéh jumnit, chah yeebdíh wā jéih teo wáacbiñna caá. Páant wā chājat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹ **Weemdíh ded pah ā yapat pínahdih yeebdíh wāát naóhna jī, wā niijátji biíc yoobó ā yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná.**

³⁰ **“Yeebdíh wā míic wéhe jwuhat pínah bahnibitjeh ā jūdñna caá.** Waícanjeh, nin baácdih moón ī maáh, weemdíh yeejép chājadih ā jūóhbiñna yuh caá. Nemépwā ī maáh wēpni jumna yuhna, weemdíh ā jéih yap yohcan niít. ³¹ **Obohjeéhtih, weemdíh wā íp ā wutát pahjeh wā chājbiñna caá, nihat cáacwā caandíh wā oyatdih ī jéihyat pínah niijná.** Ñi ñah ñuhúú. Chóbe bejjīh”, Jesús jwiít dih ā niijíp yuh jī.

15

Jesús jiwá iguúh púuj panihni ā jumat

¹ Páant niijná yuhna, nin pah jwiít dih ā jwúub niij bohénap jī, páant muntih: **“Weém jiwá iguúh púuj panihni, wā ípboó iguúhadih en daoní panihni, wíih cáacwā iguúh piñna panihnit ī jumna caá.*** ² **Quehcanni pihdih iguúhadih en daoní ā bóod yohbiñna caá. Páant ā bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnitdih wā íp ā yohbiñna caá.** Ded túi quehni pihboodíh ā bóod ámohna caá, dawá ā quehat pínah niijná. Páant ā chājat pah det wíihwā ī náahatdihjeh ī chājachah enna, wā íp queétdih ā cádahat túutbiñna caá, ded pah wā náah yacatboodíh ī chājat pínah niijná. ³ **Yeéboó wā naawát dih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá.** ⁴ **Túí biíc dih wājeéh ñi jumúú.** Páant wājeéh ñi jumuchah, weembút yeéb biíc dih wā jumbiñna caá. Ded iguúh pih áih púuj dih túi duuj lájcan, ā jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebút weemdíh túi joicán, wā wēpat ā wihcah, wā weñat pínahdih ñi jéih chājcan niít.

⁵ **“Weém jiwá iguúh púuj panihni, yeéboó áih piñna panihnit caá ñi jumup.** Ded weemdíh túi joiní wājeéh túi biíc dih ā jumuchah, weembút ájeéh túi biíc dih wā jumbiñna caá. Pániñ jumna, túi quehni pih panihni wā weñat pínahdih ā túi chājbiñna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wā weñat pínahdih ī jéih chājcan niít. ⁶ **Ded wun jūóhni pihdih ā yohat pah, weemdíh cádahni, wājeéh túi jumcannidih wā íp ā yohbiñna caá.** Pániñna, caán yohni iguúh piñna ā diib téhechah, iguúhadih en daoníboó caán tehni piñnadih wao wáacnit, ā cáo yohbiñna caá. Páant ā chājat pah, weemdíh cádahnitdih Dios peéh chājna, iiguípna ā yohbiñna caá.

⁷ **“Yeéb weemdíh cádahcan, wā naawát dih túi joiná, ded ñi náahatdih ñi wúbúchah,** biíc yoobó wā chājbiñna caá. ⁸ **Wā weñat pínahdih ñi chājachah ennit, ‘Queét Jesúsíhwā caá’, bita ī niij jéihbiñna caá. Páant niij jéihnit, wā ípdihbut ī wēbiñna caá.** ⁹ **Wā íp weemdíh ded pah ā oyat pah muntih weembút yeebdíh biíc yoobó wā oina caá.** Páant yeebdíh wā oyatdih ñi túi náhninaá. ¹⁰ **Wā íp weemdíh ded pah ā wutuchah,** caandíh jepahna, ā oyatjīh ájeéh wā túi jumna caá. Páant wā chājat pah, weem jwúh yeebdíh ded pah wā wutatdih jepahna, wā oyatjīh wājeéh ñi túi jumbiñna caá.

¹¹ **“Páant yeebdíh wā naóhna caá, wājeéh túi jumnit, búdí ñi weñat pínah niijná.** Bainí ñi wēican niít. ¹² **Nin pah yeebdíh wā niij wutna caá:** Yeebdíh wā oyat pahjeh muntih, yeebjébut ñi míic oyoó.* ¹³ **Ded ā chéendih búdí oina, caanjéh ā wunat pínah tobohochah yuhna, caandíh ā túi teo wáacbiñna caá.** ¹⁴ **Ded pah wā wutatdih jepahna,** yeéboó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵ **Wā chéenwā yoobát ñi jumuchah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdíh wā niijcán caá.** Í maáh ded pah ā chājatdih ā pebh moón ī jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ñi jumuchah, ded pah wā íp ā naawát dih yeéboodíh wāát naóh yapanap jī. ¹⁶ **Yeéb weemdíh ñi ñifocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wā ñíwip jī, wā ípíhwā jumna,** ā wutatdih jepahnit, ñi túi chāj cádahcatdih ennit, bitabut Diosdih ī jepahat pínah niijná. Pániñ túi chāj cádahcannit, wíihwā jumna, ded pah wā

* 15:1 Is 5.1-7 * 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

ípdih ñi wúbuchah, yeebdíh ã wãhbiþna caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdíh wã jwúub wutna caá: Yeebjéh ñi míc oyoó”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Jesúsdih, áihwãdih but nin baácdih moón ï iiát

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdíh ï iináchah, weemdíh but ï iiátjidih ñi túi náhninaá. ¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jumuchah nihna, queétjeh ï míc oyat pahjeh, yeebdíh but ïta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wã ñionit jumna, ded pah queét ï chãjat pah biíc yoobó ñi chãjcatdih ennit, yeebdíh ï eníhcan caá.* ²⁰ ‘Wíihwã jumna, weem cháh ñi jumcan caá’, yeebdíh wã niijátjidih ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdíh yeejép ï chãjat pahjeh yeebdíh but biíc yoobó ï chãjbiþna caá. Bitaboó wã bohéatdih jepahnit, yeebút queétdih ñi bohénachah, ï jepahbiþna caá.* ²¹ Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ï jéihcat jíib, yeéb wíihwã ñi jumuchah ennit, yeebdíh but yeejép ï chãjbiþna caá.

²² “Queétdih bohénadih wã jũóhcah, weemdíh ï náahcatji jíib queétdih peéh chãjat áta wiþcan tagaá. Obohjeéhtih, buu queétdih wã bohéat túttimah, ‘Yéejat jíib weemdíh ã wiþcan caá’, queét ï jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdíh eníhcanni wã ípdih but eníhcanni caá. ²⁴ Wã íp ã wëpatjĩh cáacwã ï jéih chãjca naáhdih wã chãj júutup be. Páant wã chãj júutcah, queétdih yéejat jíib áta wiþcan tagaá. Obohjeéhtih, wã chãj júutatdih enna yuhna, weemdíh, wã ípdih but ï eníhcan caá. Páant ï eníhcat jíib, Dios queétdih ã peéh chãjbiþna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwát dih naóh yapanit ï daacátji biíc yoobó chãjna caá ï chãjap. ‘Queétdih yeejép wã chãjcah yuhna, weemdíh ï eníhcan caá’, ït niij daacáp tajĩ.*

²⁶ “Túttimah, wã ípjeéh jumni Túini Espíritudih wã wahbiþna caá, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdíh ded pah wã jummatdih ã túi jéihyabipna caá. ²⁷ Cáacwãdih wã bohé jwíihichah, yeéb wãjeéh ñiát jumup jĩ. Pánih wãjeéh jumnit, ded pah wã chãjatdih ennitji yeeb jwáh bitadih naáwát caá náahap.

16

¹ “Butéh yeebdíh ded pah ã yapat pínahdih wã naáwáp be, caandíh túi náhninit, biíc yoobó yeebdíh ã yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná. ² Túttimah, wíihwã ñi jummat jíib, ñi maáta jwĩ míc wáacat munná ï waadát túutcan niít. Biíh láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ã náahat pah chãjna caá wã chãjap’, ã niij jenah joibíþna yuh caá. ³ Wã ípdih, weemdíh but ï jéihcat jíib páant ï chãjbiþna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ã yapachah enna, ‘Páant ã yapat pínahdih Jesús jwiít dih ã naáwáp jĩ’, ñi niij náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, buu yeebdíh wã naóhna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Túini Espiritu ded pah ã teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíih pej jum láa weémboó ñijeéh jumna, butéh wã bohéatdih yeebdíh wã naóh jwuhcap jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, buu weemdíh wah deyani pebhboó wã jwúub béjat pínah bahniþeh ã jũhduchah, yeebdíh páant wã naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejbi?’ weemdíh ñi niij wúbh joicán caá. ⁶ Wã púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wã naáwáchah, búdi ñi jíghahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, tubit ñi jíghacat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wã wahachah, चाह ñi túi jumbiþna caá. Wã púuh laab béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta jũóhcan tagaá. ⁸ Wã wahachah, caán dei jwiná, nin baácdih moón ï yéejatdih queétdih ã jéihyabipna caá. Ded pah túi chãjat pínahdih but ã jéihyabipna caá. Yéej chãjnitdih ï yéejat jíib Dios ã peéh chãjat pínahdih but caán ã jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espiritu cáacwãdih nin pah ã niij jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá

* 15:19 Jn 17.14-18 * 15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16 * 15:25 Sal 35.19; 69.4

ma yéjat', ã niijbípna caá. ¹⁰ **Wã íip pehbboó wã jwúub** bejat túttimah, cáacwã weemdíh í jwúub encah, Teo Wáacni jwuh queédih ã bohéipna caá, ded pah í túi jumat pínahdih í jéihyat pínah niijná. ¹¹ **Nin baácdih moón í maáh nemépdih Dios ã peéh chājat pínahdih Túini Espíritu ã jéihyabipna caá.**

¹² **“Búdí caá yeebdíh wã naáwát pínah ã judhdap.** Obohjeéhtih, buu caandíh wã naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ **Páant wã naóhcah yuhna,** Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Caán ã jenah joyátjeh ã naóhcan níit. Obohjeéhtih, wã íip caandíh ã naáwát túutuchah, yeebdíh yoobópdih ã naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ã bohéipna caá. ¹⁴ **Pánihna, ded pah wã jumatdih ã naáwáchah joinít,** yeéboó weemdíh búdí ñi wéibipna caá. ¹⁵ **Wã íip ã jéihyat pah, weembút wã jéihna caá.** Páant tigaá ‘Túini Espíritu ded pah wã jumatdih ã jéihyabipna caá’, yeebdíh wã níj naáwáp be.

¹⁶ **“Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá.** Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Buu jígahnit, túttimah wéinit jwí jumat pínah

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwí míc níj úbh joyóp jĩ:

— **‘Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá.** Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih’, niijná, ¿ded pah níj tigaá páant ã níj? **‘Wã íip pehbboó wã jwúub** púuh laab béjbipna caá’, niijná, ¿ded pah ã chājat pínahdih níj naóh tigaá jwiít dih páant ã níj? ¹⁸ **‘Bahnitjeh’, ‘maátcanjeh’,** niijná, ¿ded pah níj tigaá ã chāj? Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí míc niijíp jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, caandíh jwí úbh joíhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiít dih ã níj naáwáp jĩ:

— **‘Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá.** Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá páant muntih’, ¿wã niiját dih beh joicán, úbh joíh níit ñi chājap? ²⁰ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.** Wã wunat pínah bahnitjeh ã jadhma caá. Pánihna, wã wunuchah enna, búdí ñi jüibípna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitboó búdí í wéibipna caá. Yeéboó búdí jígahnitji, túttimahbitjeh ñi jwúub wéibipna caá. ²¹ **Nin pah ã jumna caá:** Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, búdí mi jígahna caá. Pánih jígahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caánt dih ã tubatjidih náhnican, wébít ã cáac jumuchah ennit, búdí mi wéina caá. ²² **Páant mi jumat** pah tigaá buu yeéb ñi jígahbipna caá. Túttimah, yeebdíh wã jwúub enechah, yeebút búdí ñi jwúub wéibipna caá. Páant ñi weñechah, det yeebdíh í jéih jwúub jígahacan níit.

²³ **“Weemdíh ñi jwúub** enni yeó jáapdih túi beh joinít jumna, weemdíh ñi úbh joicán níit. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Wíihwã jumna, wã wēpatjĩh ñi úbhúchah, wã íip yeebdíh ã jepahbipna caá. ²⁴ **Játih wã ípdih páant ñi** úbh jwuhcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh wã wun wūhat túttimah, wíihwã jumna, páant caandíh ñi úbhú. Páant ñi úbhúchah, ñi úbát dih ã wūh b ipna caá, búdí ñi weñat pínah niijná.*

Jesús yéjatdih yap yohni ã jumat

²⁵ **“Játih wã jenah joinít naáwátjijeh yeebdíh wã bohénachah, ñi túi** beh joicán beé. Obohjeéhtih, wã boo pud jüúwát túttimah, ded pah jwí íip ã jumatdih túi buocannijeh wã naóhbipna caá. ²⁶ **Caán láa wíihwã** jumna, wã wēpatjĩh yeebjéh wã ípdih ñi úbh b ipna caá. Weémboó ñiíh pínahdih wã jwúub úbh wūhcan níit. ²⁷ **Pánihna, wã íip pehmant** jüóhni wã jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, níj jenah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wã ípboó yeebdíhbut ã oibipna caá. Páant ã oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi úbh b ipna caá. ²⁸ **Weém wã íip bícdíh** jumniiji nin baácboó wã jüúwúp jĩ. Pánihna, buu nin baácboó jum jwuhni wã íip pehbboó wã jwúub púuh laab béjbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jĩ:

* 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6

—Buu bácah ma jenah joiní naáwátjijeh bohécan, buocannijeh jwiít dih ma naóhna caá. ³⁰ Pánihna, meém jéih beedáni ma jumad dih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ā wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jūóhni ma jumad dih jwí túi jéihna caá, jwí niijíp jī.

³¹ —Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jūóhni tigaá āt jumup’, ¿ñi niij níft buca? ³² **Páant niijnítji yuhna**, buu cheijeh nihat yeéb ñíih munáboó ñi jweí jwúub bejehah, weém biícjeh wā chāobípna caá. Obohjeéhtih, biícjeh pohba wā nihcan níft. Weemdíh ñi yoh bejehah yuhna, wā ípboó wajeéh ā jumbipna caá. ³³ **Páant wā yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chājap, jígahcanjeh ñi túi jumad pínah niijná.** Nin baácboó ñi jum jwuhchah, Diosdih náahcannit yeebdíh yeejép ī chājbipna caá. Obohjeéhtih, nin baác dih moón ī yéej chājatdih yap yohni wā jumad dih jéihnit, búdí ñi weñeé, jwiít dih ā niijíp jī.*

17

Jesús áih pínahdih Diosdih ā úbát

¹ Páant niij péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā niij úbúp jī: **“Paá, buu** ma niijátji pah tih weemdíh ī mawat pínah ā jainá caá. Pánihna, weém ma wūúh wā jumad dih cáacwādih ma jéihyanaá, weemdíh ī weñat pínah niijná. Páant ma chājachah, weem jwúh meemdíhbut queédih wā weñat túutbipna caá. ² **Nihat cáacwā ī maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jumna,** det weemdíh ma wūhndih majeéh wā jumad túutbipna caá. ³ **Det meém Dios biícjeh jumndih jéihna,** weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwíjeéh biíc dih páantjeh ī túi jumbipna caá.

⁴ **“Nin baácboó jum jwuhna,** ma chājat túutatjidih wā chāj péanap be. Pánih chājna, ded pah ma jumad dih cáacwādih wā túi jéihyanap be, meemdíh ī weñat pínah niijná. ⁵ **Pánihna, nin baác dih jwí chājat pínah játih, majeéh biíc dih jum jwuhna,** biíc yoobó jwírpí wutat pah muntih, weemdíh ma jwúub maáh waadánaá.

Jesús ā bohénitíh pínahdih jwuh Diosdih ā úbát

⁶ **“Paá, nit wíihwādih jwuh** wā úbhna caá. Nit weemdíh ma wūhndih nin baácboó yeejép wā cātíh ī jumuchah yuhna, queédih ded pah ma jumad dih wā jéihyanap be. Queét míihwādih weemdíh ma wūhchah, queét ma wutat pah ī chājna beé. ⁷⁻⁸ **Weemdíh ma naáwátjidih queédih wā bohénachah, ī túi wēi joyóp be.** Pánih wēi joinít, ma pebhmant jūóhni wā jumad dih, ma wahní wā jumad dihbut ī túi jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwiít dih ā bohéátjidih, nihat ā chāj júutatjidihbut Dios āt wutap taga’, ī niij jéihna caá.

⁹ **“Paá, nit wā bohénitíh pínahdihjeh** úbhna caá wā chājap. Bitáih pínahdih úbhna wā chāj jwuhcan caá. Nit weemdíh ma wūhndih míihwā caá ī jumup. Íih pínahdih meemdíh úbhna caá wā chājap. ¹⁰ **Nit wíihwā nihat míihwā mun** tigaá. Pánihna, míihwāboó wíihwā mun tigaá. Weemdíh jepahna, ī túut numúchah ennit, bitabut weemdíh ī wēina caá.

¹¹ **“Buu** nin baácboó wā chāocán níft. Ma pebhna jwúub bejat túut caá wā chājap. Páant ma pebhna wā jwúub bejehah yuhna, nit weemdíh ma wūhndih nin baácboó ī chāobípna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdíh ma wūhndih ma wēpatjīh, weemdíh ma wūhni wēpat biíc dih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít túi biíc dih jwí jumad pah muntih nitbut túi biíc dih ī jumbipna caá. ¹² **Íjeéh jum jwuhna,** ma wēpatjīh nitdih wā túi en dawáp be, biícboó ā buúdcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwát dih ī daacátji pahjeh tih, biíc bácah iiguípna ā bejbipna caá.*

¹³ **“Buu** ma pebhboó bejat túut caá wā chājap. Nin baácboó jum jwuhna, íih pínahdih páant wā niij úbúp be, caandíh joinít, weém biíc dih búdí ī weñat pínah niijná. ¹⁴ **Ded pah**

* 16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5 * 17:12 Sal 41.9; Jn 13.18

ma jummatdih nitdih wáat naáwáp be. Weém yeejép wā chājcat pah nit wíihwāboó yeejép chājnitji ī túut nūmúp be. Páant ī túut nūmúchah ennit, bita túut nūmcánnitboó queétdih ī iiná caá. ¹⁵ ‘Nin baácdih jumnit wíihwādh ma ub bejeé’, wā niij úúbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácdih ī jum jwuhuchah, ma túi en dawaá, Nemép queétdih ā yéejacat pínah niijná’, wā niij úúbhna caá. ¹⁶ Weém nin baácdih moón yeejép ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdíh jepahnit jumna, nin baácdih moón ī jenah joyát pah queébtut ī jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh nit wíihwādh ma túi bohénaá, meemdíh chah ī jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácboó weemdíh ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wíihwādhbut wā wahna caá, ded pah jwī jummatdih queét jwuh bitadih ī bohéat pínah niijná. ¹⁹ Cáacwādh wā wan wāhbpna caá, míihwā jumna, ma weñat pínahdhjeh ī chājat pínah niijná.

Jesús nihat áihwā pínahdhbut ā úúbát

²⁰⁻²¹ “Nit wíihwādhjeh ma teo wáacá’, wā niij úúbhcan caá. Būu queétboó bitadih wíih doonádih ī bohénachah joinít, weemdíh jepahnitdhbut ma teo wáacat pínahdh wā úúbhna caá, nihat wíihwā bícdih ī jumat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jumna yuhna, bícjeh caá. Pánihna, jwiít bícjeh jwī jumat pah queébtut jwíjeéh túi bícdih ī jumna naáh, ma wahni wā jummatdih nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ī niij jéihyat pínah niijná. ²² Weemdíh ma wūhni wēpatdih wíihwādhbut wáat wūhup be, bícdih jwiít jwī jumat pah, queébtut túi bícdih ī jumat pínah niijná. ²³ Weém queét bícdih wā jumuchah, meembút weém bícdih ma jumna caá. Páant bícdih jwī jumuchah, wíihwā yoobópdih bícwā pahjeh ī jumbpna caá. Páant bícwā pah ī jumuchah enna, ma wahni wā jummatdih cáacwā ī jéihbpna caá. Pánihna, weemdíh ma oyat pah muntih, queétdihbut bíc yoobó ma oyatdih ī túi jéihbpna caá.

²⁴ “Paá, nin baácdih jwī chājat pínah játih weemdíh búdí oina, ma wēpat weemdíh wūhnit, bíc yoobó maáta jwī jumup jī. Pánihna, wíihwā jwī pehbboó wājeéh ī jumat pínahdh queétdih wā náah yacna caá, weemdíh maáh ma jwúub waadátdih ī enat pínah niijná. ²⁵ Paá, meém táini yoobát chājni, nin baácdih moón yeejép wā meemdíh ī jéihcah yuhna, weémboó meemdíh wā túi jéihna caá. Ma wahni wā jummatdih nit wíihwā ī túi jéihna caá. ²⁶ Ded pah meém ma jummatdih queétdih wā jéihyanap be. Tátimahbut, páantjeh wā jéihyabpna caá, weemdíh ma oyat pahjeh muntih queétdihbut ma oyatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétjehbut ī míic oyochah, íjeéh bícdih wā jumbpna caá”, Diosdh ā niijp jī.

18

Jesúsdih eníhcannit caandíh ī tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Páant niij úúbh péanit, Jesús jwiít ā bohénitdih numah bac bejnit, Cedrón wūt jumni mujdih chúuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwī juibínar jī. ² Dawá láa caán pácahi jumupna Jesúsdh jwípi míic wáacap jī. Pánihna, Judas Jesúsdh eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwí bejat pínahdh át jéihyep tajī. ³ Pánih jéihna, Jesúsdh júutat túut niijná, Romano soldadowādh, Dioíh mūdíh wapnitdhbut át duó wái jūúwáp tajī. Queétdih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabut it wahap tajī. Pánih jūóhna, íih jiiát yuyú déejíh jiiít, ítah tóopna, íbat naaná, máa quiítnajíh man jumnit, ī juyúp jī. ⁴ Pánihna, jwí jumupdh ī toáh jūúwúchah ennit, yeejép ā yapat pínahdh jéihna, Jesúsboó queétdih jwááh bejnit, nin pah ā niij úúbh joyóp jī:

—¿Déhedih bid jūóh tigaá ñi chāj? ā niijp jī.

⁵ —Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jūóhna caá jwí chājap, queét ī niij jepahap jī.

—Caan tígaá weém, Jesús ā niijp jī.

Queétdih duó wáini, Judas, queét cātína ã jumup jĩ. ⁶ “Caan tígaá weém”, Jesús ã niíf jepahachah joinít, caandíh tewedih jũóhntiji táahjĩh ĩ chéi jwúub bej buugúp jĩ. ⁷ Páant ĩ buugúchah ennit, queétdih Jesús nin pah ã jwúub niíf uúbh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid tigaá ñi chāj? ã niijíp jĩ.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwĩ chājap, queét ĩ jwúub niíf jepahap jĩ.

⁸ —‘Caan tígaá weém’, yeebdíh wáát niíf jepahap be. Pánihna, weemdíh teona, nit wájeéh jumnitdih ñi teoca bojoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁹ “Míihwã weemdíh ma wũhntidih biíc cáacdih wã buudát túutcap be”, Diosdih ã niíf uúbatji pah biíc yoobó ã yapat pínah niijná, “Nitdih ñi teoca bojoó”, ã niijíp jĩ. ¹⁰ Simón Pedro áih íbat naadíh jwáat wáinit, sacerdotewã ĩ maáhdih teo wũhni Malco wũt jumniíh jéihyemant bóo moli chóodih ã bóod yohop jĩ. ¹¹ Páant ã bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ã niijíp jĩ:

—Míih íbat naadíh ma jwúub yacaá. Wã íp ded pah weemdíh ã náah yacat pah biíc yoobó yeejép wã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.*

Sacerdotewã ĩ maáh pebhna Jesúsdiħ ĩ ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant ã niíf péanachah, soldadowã, ĩ maáhjĩh, jwiít judíowã jwĩ maátabut Jesúsdiħ teonit, caandíh ĩ chéwep jĩ. ¹³ Chéo péanit, Anás pebhna ĩ ub bejep jĩ. Anás Caifás jóon wut jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewã ĩ maáh ã jumup jĩ. ¹⁴ “Nihat jwiít judíowã jwĩ túi jumat pínahdih biíc cáac ã wun wũhuchah ã túibipna caá”, niíf naóhniĵi Caifás ã jumup jĩ.*

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Weém, Simón Pedrojĩh Jesúsdiħ yuúpbít jwĩ en péanachah, Anáih muná Jesúsdiħ ĩ ub juibínap jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewã ĩ maáh ã jéihni jumna, Jesús túttimah maáih muú wáihyat júduna weembút wã waad béjep jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, weém wã waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmaħjeh ã chāwáp jĩ. Pánihna, jwúub bac jũóhnti, waadátboó wapniħdih Pedrodih wã waadát túutap jĩ. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wã numah waad béjep jĩ. ¹⁷ Páant wã numah waad béjehah ennit, caánt wapniħboó Pedrodih nin pah mi niíf uúbh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ã pej jumni nihcan niít? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã niíf jepahap yuh jĩ.

¹⁸ Caan chéi túbít pohba ã cúbuhuchah, caanjĩh moón teo wũhnti tuu cáonit, ĩ méé chúudup jĩ. Pánihna, jwiítbut Pedrojĩh ĩjeéh jwĩ méé chúudup jĩ.

Sacerdotewã ĩ maáh Jesúsdiħ ã uúbh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Páant jwĩ méé chúudat pónih, sacerdotewã ĩ maáh ã jóon Anásboó Jesúsdiħ át uúbh joyóp wut jĩ. Jwiít ã bohénitdih, ded pah ã bohéátjidihbut át uúbh joyóp wut jĩ. ²⁰ Páant ã uúbh joyóchah, Jesús caandíh nin pah át niíf jepahap wut jĩ:

—Weém nihat ĩ joyóchah, jweéħcanjeh wápí bohénap jĩ. Jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muudíh, Dioíh muudíħbut wápí bohénap jĩ. ²¹ Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma niíf uúbh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joinítjidih ma uúbh joyoó. Queétboó meemdíh yoobópdih ĩ naóħbipna caá, át niijíp wut jĩ.

²² —Sacerdotewã ĩ maáhdih páant ma niijcá bojoó, niijnít, caan pébh ñhni soldado téihyajĩh Jesúsíh púo tiibidih át mawap wut jĩ.

²³ —Ded pah yeejép wã niijátjidih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao? Jesús soldadodih át niijíp wut jĩ.

* 18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 * 18:14 Jn 11.49-50

²⁴ Pániĥ ʘúbh joí péanit, Anásboó Jesúsdiĥ páantjeh ĩ chéonijidiĥ ã jii Caifás, sacerdotewã ĩ maáh yoobát pebhna át wahap wut jĩ.

Pedro ã jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdiĥ páant ã ʘúbh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojĩĥ páantjeh tuu cúut pebh jwĩ mée chúudup jĩ. Páant jwĩ mée chúuduchah ennit, caanjĩĥ moon jwúh Pedrodih nin pah ĩ niij ʘúbh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ã pej jumni nihcan niít? ĩ niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã jwúub niij jepahap yuh jĩ.

²⁶ Páant ã niiját túttimah, sacerdotewã ĩ maáhdih teo wũhni, Pedro moli chóodih ã bóod yohniji ã dée jwuh Pedrodih nin pah ã niij ʘúbh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jumupdiĥ meemdĩĥ nihcannit beé Jesús biícdiĥ wã enep? ã niijíp jĩ.

²⁷ —Weém ãjeéh wihcan beé, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ. Páant ã niijíchahjeh, mujbai ái ewep jĩ.

Pilato jwuh Jesúsdiĥ ã ʘúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáih muumánt Jesúsdiĥ ub bac bejnit, caán tútchidiĥ moón ĩ maáh Pilato wút jumniíĥ muuná caandĩĥ ĩ ub bejep jĩ. Pániĥ ub bejna yuhna, queétjeh áih muuná waadcán, soldadowãdih Jesúsdiĥ ĩ ub waad béjat túutup jĩ. Pilato judío nihcah, áih muuná waadníĥ, jwĩ wutatdiĥ yap yohna, Pascua jeémátđih ĩta jéih jeémpan tagaá. ²⁹ Páant ĩ waadcáh ennit, Pilato jěcdih bac juí ñuhnit, queéđđih nin pah ã niij ʘúbh joyóp jĩ:

—¿Dedé jiiĥ tigaá nindiĥ ñi naóĥ yac? ã niijíp jĩ.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdĩĥ jwita ub jũóhcan tagaá, ĩ niij jepahap jĩ.

³¹ —Caandĩĥ ub bejnit, ñi wutat pah yeebjéh ñi peéh chãjaá, Pilato queéđđih ã niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowãdih cáacwãdih ñi mao yohat túutcap jĩ, ĩ niijíp jĩ. Páant niijná, Jesúsdiĥ ĩ mawat túutatdiĥ niijná ĩ chãjap jĩ.

³² Páant ĩ mawat túutuchah, Jesús cruzboó ã wunat pínahdih, játiĥ ã naáwátji biíc yoobó ĩ chãjat túutup jĩ.* ³³ Páant ĩ niiját túttimah, Pilatoboó jwúub waad béjnit, Jesúsdiĥ át bid bojop wut jĩ. Pániĥ bid bojnit, caandĩĥ nin pah át niij ʘúbh joyóp wut jĩ:

—¿Meém judíowã ĩ maáh niít? át niijíp wut jĩ.

³⁴ —¿Meemjéh ʘúbh joí en niít ma chãjap? ¿Bita ĩ naáwáchah joiníji niít, páant ma niij ʘúbh joyóp? Pilatodiĥ Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewã, ñíih sacerdotewã maátabut meemdĩĥ ĩ wahap be. ¿Dedéđih tibeé yeejép ma chãj, páant ĩ peéh chãjíchah? Jesúsdiĥ át niij ʘúbh joyóp wut jĩ.

³⁶ —Weém nin baácdih moón ĩ maáh nihcan caá. Páant wã jumuchah nihna, wã bohénit weemdĩĥ ĩta teo wáac tagaá, jwĩ déewã ĩ teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wã maáh jummat nin baácboó nihcan caá, Jesús Pilatodiĥ át niij jepahap wut jĩ.

³⁷ —Pániĥna, ¿meém maáh niít? páant niijná, Pilato át niijíp wut jĩ.

—Ma niiját pah maáh tigaá wã jumup. Cáacwã ĩ maáh jummat túut, queéđđih yoobópdih naáwát túut niijná, nin baácboó wã jũúwup jĩ. Pániĥna, ded yoobópdih chãjĩhni, weemdĩĥ ã tui jepahna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jummat? Pilato át niijíp wut jĩ.

Judíowã Jesúsdiĥ ĩ mao yohat túutat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

* 18:32 Jn 3.14; 12.32

Páant niíj péa, Pilato jwúub bac jüóhñit, queét pái ñuhñit judíowādh nin pah ā niíj naáwáp jī:

—Ñi mawat túutni Jesúsdiñ dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jummat pah, Pascua yeó jáapdiñ biíc nemat muúboó jumñidih wāpí baca wūhna caá. Pániñna, ¿ñi maáh ñi niijnídiñ yeebdíh wā baca wūh jīh? Pilato jwí maátadiñ ā niíj uúbh joyóp jī.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojóo. Barrabásboodíh jwiítidih ma baca wūhuú, Pilatodih jwí déewā ī niíj ñaac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadiñ yohíñnitjeéh ā jumup jī.

19

¹ Páant ī niíj ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdiñ soldadowādh āt puñat túutur wut jī. ² Páant ī puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni júdu chājñit, Jesúsdiñ wao dáhdih īt yacap tajī. Pániñ yac péanit, maátaíh yégueh pah jígohñi caandíh yacnit, nin pah īt niíj deoh naáwáp wut jī:

³ —Ma túi jumúú, judíowā ī maáh, niíj deoh naóhñit, Jesúsdiñ ī dawát yoobó pūina īt chājar wut jī.

⁴ Páant ī puñat túttimah, Pilato jwúub bac jüóhñit, caanjíh pái ñuhñit jwí déewādh nin pah ā jwúub niíj naáwáp jī:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ā wihcatdih ñi jéihyat pínah niijná, wā jwúub ub bac jüóhna caá, ā niijíp jī.

⁵ Páant ā niíj péanachahjeh, Jesús óot júdu ðoní, maátaíh yégueh pah jígohñi ī yacñiji muú dítmant ā bac jüúwúp jī. Páant ā bac jüúwúchah, Pilato queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Ñi eneé. Nin caá, ā niijíp jī.

⁶ Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Dioíh muúdíh wapnitbut Jesúsdiñ ennit, búdí ī jūih ñaacáp jī.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túutú! ¿Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túutú! ī niijíp jī.

Páant ī niíj ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ā jwúub niijíp jī:

—Caandíh peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebjéh ub bejñit péoh dodhñit, ñi mawaá, ā niijíp jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jwí maáta nin pah ī jwúub niijíp jī:

—‘**Weém Dios wūúh** caá wā jumup’, caanjéh ā niijíp be. Páant ā niijátji jíib jwí ñowā ī wutatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ī niijíp jī.

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó chah ā joí wáhi bejep jī. ⁹ Pániñ joí wáhi bejna, Jesúsdiñ jwúub numah waad béjñit, caandíh nin pah āt jwúub niíj uúbh joyóp wut jī:

—¿Dedjīh bóo tigaá meém? āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah yuhna, Jesús caandíh āt jepahcap wut jī.

¹⁰ Páant ā jepahcah, Pilato nin pah āt jwúub niíj uúbh joyóp wut jī, páant muntih:

—¿Weemdíh ma jepahíhcan niít? Weémboó meemdíh wā jéih bacana caá. Cruzboobút wā jéih péoh dodh mawat túutna caá. ¿Caandíh ma jéihcan niít? Jesúsdiñ āt niijíp wut jī.

¹¹ —**Dios meemdíh pániñ wēpatdih** ā wūhcah, weemdíh ded pah mata jéih chājat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih ðuó wáiniboó meém chah yéejñi ā jumna caá, Jesús Pilatodih āt niijíp wut jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, Pilato caandíh ātih bacaíhip wut yuh jī. Pániñ bacaíhna, jwúub bac jüóhñit, queét jwí maátadiñ ā bacaíhat déejidih ā wēp naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwí déewāboó chah íjñit, búdí ī jwúub niíj jūih ñaacáp jī.

—‘**Weém maáh caá**’, niijná, Jesús jwí maáh Césardiñ eníhcanni caá. Pániñna, caandíh bacana, meembút Césardiñ yap yohñi mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jī.

¹³ Páant ï niijíchah joinít, Jesúsdiñ jwúub bac jüúwát túutnit, caandíh ded pah ã chãjat pínahdih naáwát túut niijná, peéh chãjat pínahdih naóhniñ ïpí chüudupboó Pilato ã yoób juí chüudup jĩ. Pilato ã chüudupboó jee dáhna ï jwejni coah ã jumup jĩ. Caan cóah jwiít judíowã jwíih wéheatjĩh Gabatá ã wüt jumup jĩ. ¹⁴ Caán yeó jáapdih Pascua jeémát yeó jáap jãtĩh jwĩ míic ámohat yeó jáap, yeó téih púuh laáb juníní ã jumup jĩ.

Páñih juí chüudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjĩh páñit jwĩ déewãdih ã niijíp jĩ.

¹⁵ —¡Á wun dáhwa naáh! ¡Á wun dáhwa naáh! ¡Ëb bejnit, cruzboó péoh dodhniñ, caandíh ñi mao yohoo! ï niij ñaacáp jĩ.

—¿Ñi maáh ã jumuchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhniñ, mao yohat túut niít ñi chãjap? Pilato queétdih ã niij jepahap jĩ.

—Roma tãtchidih bóo César jwĩ maáh yoobát caá. Biíh maáh jwiítidih ã wihcan caá, sacerdotewã ï maáta ï niij jepahap jĩ.

¹⁶ Páant ï niiját tãttimah, queét ï weñat pínah niijná, Jesúsdiñ cruzboó mao yohat túutna, Pilato áih soldadowãdih ã ub bejat túutup jĩ. Páñihna, queét soldadowã Pilatoñh muumánt Jesúsdiñ ï ub bac jüúwúp jĩ.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhniñ, ï mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Páñih ub bac jüóhniñ, Jesúsdiñ áih cruzdih ã bewechah, Waó Iidíp wüt jumni jeejina caandíh ï ub bejep jĩ. Jwíih wéheatjĩh caán jeé Gólgota ã wüt jumup jĩ. ¹⁸ Páñihna, bita chénewãdihbut caán biícdih ï mao yohat túut niijná, ájeéh ï ub bejep jĩ. Páñih ub bejna, caanná jubínit, queét biíc peihcannit ï beoniji cruznadih soldadowã ï nah péoh jwejep jĩ. Biícdih Jesús ã jéihyepmant bóo bawámant péoh jwej, biíhdih ã wáyámant bóo bawámant ï péoh jwejep jĩ. Páñihna, ï tac yoób Jesúsdiñ ï péoh jwejep jĩ. ¹⁹ Páñih péoh jwej péanit, Pilato ã daacát túutni naadíh Jesúh waó chahmant ï nah péoh búudhdup jĩ. Nin pah át niij daacát túutup tajĩ: “NIN JESÚS NAZARET TËTCHIDIH BÓO JUDÍOWã ï MAÁH CAÁ”, át niij daacát túutup tajĩ. ²⁰ Caán naadíh páant ã niij daacát túutna, jwíih wéheatjĩh, Roma tãtchidih moóníh wéheatjĩh, Grecia baácdih moóníh wéheatjĩhbut páant át niij daacát túutup tajĩ. Páñih nah péoh péanit, queét biíc peihcannitdih ï yoób pud dodhdop jĩ, buca. Queétdih cruzboó ï péoh dodh mawapboó tãtchi jwéejdih ã jumup jĩ. Dawá jwĩ déewã queétdih ï mawachah enat túut niijná, jwíjeéh ï péo bejep jĩ. Páñihna, caanná jubínit, Pilato ã daacát túutatjidih dawá jwĩ enep jĩ. ²¹ Páant ã niij daacát túutatjidih dawá jwĩ enechah íjnit, Pilato pebhboó jwúub bejnit, sacerdotewã ï maáta nin pah caandíh ït niij wutup wut yuh jĩ:

—‘Nin judíowã ï maáh caá’, ma niij daacát túutca bojoó. Caánboó jwĩ maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúub niij daacát túutú: “**Judíowã ï maáh caá weém**”, ã niijíp be’, ma niij daacát túutú, ït niijíp wut yuh jĩ.

²² —Wã jwíih daacát túutat pahjeh ã jumup naáh, Pilato queétdih át niij jepahap wut jĩ.

²³ Jesúsdiñ ï péoh dodhdat tãttimah, chéneña míic soldadowã Jesúh yéguehnajidih ï jummat yoobó ï ubup jĩ. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumup jĩ. ²⁴ Caán chóo, páñihni ã jumuchah, nin pah queét míicjeh ï niijíp jĩ:

—Nin yégueh chóodih jwĩ yeo wáica boj jĩh. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéihyat túut niijná, jwĩ yoh tíoh jwah jĩh, ï míic niijíp jĩ. Páant niijnít, íih tíhwat naajĩh ï yoh tíhwap jĩ.

Páñih tíohna, Dios naáwãtdih naóh yapani ã daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant ï chãjap jĩ. “Wíih yégueh chóodih queét ï jummat yoobó ï ubbipna caá. Páñihna, wíih yéguehdih ubni pínahdih jéihíhna, tíhwat naajĩh ï yoh tíohbipna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

* 19:24 Sal 22.18

²⁵ Páant ï chājachah, Jesúh cruz pehbbit chéna míc yaádh bícdih weém wã en ñuhup jĩ. Jesús ïn, ã cheh, bíh wili María Cleofas áa, bíh wili María Mágdala tútchidih bóli jwĩ en ñuhup jĩ. ²⁶ Pánihna, ã ïn bícdih weém búdí ã oinibut ã pebh wã en ñuhuchah ennit, ã ïndih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Naá, can wã bohénijiboó meemdíh ma wũúh pah ã jumvipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, weemdíh jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—Buu cant ma ïn pah mi jumvipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh caántdih jwíh muúboó wã ub waadánap jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ã niij péaat túttimah, “Nihat Dios weemdíh ã wutnidih wã chāj péanap be”, niij jéihna, Dios naáwátdih naóh yapanit ï daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Weemdíh taca joótina caá, ã niijíp jĩ.*

²⁹ Caanjíh bijni jiwá iguíh mac jumni wáam dahdih ï bíbohop jĩ. Pánihna, bíc soldado hisopo wút jumni máa doóbhdih ubnit, páab chuí déedih chéó búudhnit, bijni macdih ã taj báahanap jĩ. Taj báaha péanit, Jesúh jacna ã nah tewep jĩ, ã wái nomat pínah niijná.

³⁰ Páant ã chājachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—Páant bóojeh tigaá, niij, waó yaíh dnonít, ã wunah bejep jĩ.

Soldado Jesúh páwádih ã jwáagat

³¹ Caán ã wunni yeó jáapdih, Pascua yeó jáapna jwĩ chooát yeó jáap pínahdih jwĩ ámohat ã jumup jĩ. Jwiít judíowã caán chooát yeó jáapdih cruzboó páantjeh ï ñuhatdih jwĩ náahcap jĩ. Pánihna, íh wuu nahnadih daj mawachah, waícanjeh ï wunat pínah niijná, jwĩ maátaboó Pilatodih ït daj mawat túutur wut jĩ. Páant ï daj mawat túttimah, íh bácahjidih waícanjeh ub deyaat túut ït chājap tajĩ. ³² Páant ï wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhnitdih íh wuu nahnadih soldadowádih át daj mawat túutur wut jĩ. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhnitdih daj mao péa, yap jüóhnit, Jesús játih ã wunatjidih enna, áih wuu nahnaboodíh ï daj maocap jĩ.

³⁴ Pánih daj maocan yuhna, bíc soldado áih ïtah tóopjĩh Jesúh páwá pĩjmant ã jwáag aabánap jĩ. Páant ã jwáagachah, bícmantjeh meép mahjĩh wid jumni ã chíi jüúwúp jĩ. ³⁵ Páant ã chíi jüúwúchah, weemjéh wã enep jĩ. “Weém nin tólihdih páant wã niij daácna, yoobópdih naóhna caá wã chājap”, wã niij jéihna caá. Pánihna, yeebdíhbut wã naóh yapana caá, yeebút Jesúsdiñ ñi túi jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwátdih naóh yapanit ï naóh daacátji pahjeh tibeé páant ã yapap jĩ. “Áih bácahdih ded iidípdih ï daj maocan niít”, ï niij daacátji pahjeh, Jesúh wuu nahnadih ï daj maocap jĩ.* ³⁷ Dios naáwátdih bíh tólihdih nin pahbut ït niij daacáp tajĩ: “Queét ï jwáagnijidih ï enbipna caá”, ït niij daacáp tajĩ.*

Jesúh bácahjidih ï yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús ã wunat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih bácahjidih ub deyaat túut niijná, Pilatodih wúbúdiñ át bejep wut jĩ. Páant ã wúbúchah joinít, ã yohat pínah niijná, Pilato caandíh át ub deyaat túutur wut jĩ. Páant ã ub deyaat túutuchah joinít, José cruzboó ñuhnit pebhna joinít, Jesúh bácahjidih ã ub deyanap jĩ. José jwĩ déewã maátadih umna, Jesúsdiñ ã jepahatjidih át naáwíhcap tajĩ. ³⁹ Nicodemo, Jesúsdiñ chei juí wéhenijibut,* ájeéh jüóhnit, mirra wút jumni chej jumni ah, áloe wút jumni chípéh déejĩh widnidih ã ub jayúp jĩ, Jesúh bácahjidih ï yohat pínah játih ñáñat túut niijná.

* 19:28 Sal 69.21 * 19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 * 19:37 Zac 12.10; Ap 1.7 * 19:39 Jn 3.1-2

Caán ã ùb jũóhni treinta kilos ãt chodop jĩ. ⁴⁰ Pánihna, queét chénewã Jesúh b́acahjidih ùb deyanit, jwiít judíowã w̃nnitdih jwĩpĩ yohat pah, áih b́acahjidih chej j̃m̃nijĩh ñáinit, yéguehnajĩh ĩ pinip jĩ. ⁴¹ Cruzboó Jesúsdih ĩ mawap pebh pácahi ã j̃m̃m̃ap jĩ. Caán pácahi tac yoób cáac ĩ yohat pínah ĩ jáap baadni jeé íit ãt j̃m̃m̃ap jĩ. Caán ĩ baadni íitdih cáac yoh jw̃hca naáh ãt j̃m̃m̃ap jĩ. ⁴² Pánihna, jwĩ chooát hora toáh jũúwúchah, áih b́acahjidih ùb bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandĩh t̃ái ámoh péaat túut niijná, caán pebhbit j̃m̃ni jeé íitdih yójhnitjeh ĩ yohop jĩ.

20

Jesús ã boo p̃ud jũúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Domingo yeó jáapdih baab bójat pínah játih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdih ĩ yohopjiboó mit bej jáanap w̃t jĩ. Caanná j̃uibínit, caán íitdih ĩ nemniji jeé júd̃udih bita ĩ p̃tú dodhd̃atji pah ã j̃m̃m̃achah, mit enep w̃t jĩ. ² Pánih ennihji weém, Jesús búdí ã oini, Simón Pedrojĩh jwĩ j̃m̃m̃apna mi ñáo j̃uyúp jĩ. Pánih ñáo j̃uinít, jwiítidih nin pah mi niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ Maáih b́acahjidih jáantjeh ĩt ùb̃ap tabe. Pánih ùb bejnitji ded ĩ jw̃úub̃ jwejepjiboó wã jéihcan caá, mi niijp̃ jĩ.

³ Páant mi niijíchah joinít, jwiítbut Jesúsdih ĩ yohopjiboó enedih jwĩ ñáo ñah bejep jĩ. ⁴ Pánih ñáo ñah bejna, weém Pedrodih ñáo yapnit, ã játih caán yohopji jeé íitna wã waóh j̃uibínap jĩ. ⁵ Pánih játih j̃uibína ỹhna, caán íitdih waadcánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdih ĩ pinni chónajijeh ã lajachah, wã enep jĩ. ⁶ Páant wã péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro pée j̃uinít, chão ñúhcanjeh, caán íitna ã waad béjep jĩ. Pánih waad béjnit, Jesúh b́acahjidih ĩ pinni chónajijeh ã lajachah, caanbút ã enep jĩ. ⁷ Jesúh wao dáhdih ĩ pinni chóo chibít ỹúap ã lajachah, caandíhbut ã enep jĩ. ĩ pinni chóona áih b́acahdih áih wao dáhdihbut ĩ pinatji pahjeh ã lajap jĩ. ⁸ Pánihna, waad béjnit, ã en ñúhchah ennit, weembút wã ñúh̃n waad béjep jĩ. Pánih ñúh̃n waadnít, Jesúh b́acah ã wihchah ennit, “Yoobópdih Jesús ãt jw̃úub̃ boo p̃ud jũóh tagaá”, weém wã niij jéihyep jĩ. ⁹ Caán íitboó jwĩ bejat pínah játih, Dios naáwátidih naóh yapanit Cristo ã w̃nat pínahdih, ã jw̃úub̃ boo p̃ud jũúwát pínahdihbut ĩ daacátjidih jwĩ t̃ái beh joi jw̃h̃cap jĩ. ¹⁰ Pánih en péanit, jw̃ih̃ m̃uná jwĩ jw̃úub̃ bejep jĩ.

María Mágdala tútchidih bólidih Jesús ã jígohat

(Mr 16.9-11)

¹¹ Jwiítidih mi naáwát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwĩ túttimah pée bejnit, Jesúh b́acahdih ĩ yohopji jeé íit j̃ec jípónih ñúh̃nit, mit j̃ui ñúh̃ap w̃t jĩ. Pánih j̃ui ñúh̃najeh, péeb jéennit, caán íitna mit en waadá bojop w̃t jĩ. ¹² Pánih en waadána, Dios ã wahnit ángelwã chénewãdih mit enep w̃t jĩ. Túi baabní yéguehna duonít, Jesúh b́acah ã lajapjidih ĩt ch̃úud̃ap w̃t jĩ. Biíc áih waó j̃m̃m̃apjimat, biíh áih jítcha j̃m̃m̃apjimat ĩt ch̃úud̃ap w̃t jĩ. ¹³ Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétd̃oó caántdih nin pah ĩt niij úbh̃ joyóp w̃t jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma j̃uí? ĩt niijp̃ w̃t jĩ.

—Wã maáih b́acahjidih ùb bejnit, ded ĩ jw̃úub̃ jwejepjiboó wã jéihcan caá, mit niij jepahap w̃t jĩ.

¹⁴ Queétdih páant niijnít, tac p̃úud enna, Jesús caanjíh ã ñúh̃chah, mit enep w̃t ỹh jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna ỹhna, mit beh encap w̃t jĩ.

¹⁵ Páant mi beh encap, Jesús caántdih nin pah ãt niij úbh̃ joyóp w̃t jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma j̃uí? ¿Déhedih tigaá ma bid? ãt niijp̃ w̃t jĩ.

Páant caandíh beh encanjeh, “Nin pácahidih en daoní nacaá”, mit niij jenah joyóp w̃t ỹh jĩ. Páant niij jenah joiná,

—¿Meemnit beé jwī maáih b́acahjidih ma ɯb bejep? ʘb bejna, ded ma jwúub jwejepjiboó weemdih ma naáwá, caandih jwúub ɯbudih wá bejat pínah niijná, caandih mit niijp wut jī.

¹⁶ —**María**, át niijp wut jī.

Páant ā niijchah joí, tac púud ñuhnit, Hebreo wéheatjīh nin pah mit niijp wut jī.

—Raboni, niijnít, Jesús dih mit pin tewep wut jī. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chájap wut jī.

¹⁷ Páant mi pin tewe chah, Jesús caánt dih nin pah át niijp wut jī:

—**Weemdih ma pin teoca bojoó. Wá íp pehbóó wá púuh** laab béj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wá ɯudwá panihnit dih nin pah niij naáwá dih ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdih ā niij naáwát túutap be: “Wá íp ñi íp mun tigaá. Caanjéh wíih Dios ñíih Dios mun tigaá. Pánihna, ā pehbóó wá púuh laab béjbipna caá”, ā niij naáwát túutap be’, queéd dih ma niijí, Mariá dih Jesús át niijp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijchah joinihji jwī pebhna júnit, nin pah mi niijp jī: “Jwī Maáhdih wá enep be”, niijnít, Jesús caánt dih ā naáwát túutatjidih jwiít dih mi naóh yapanap jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jígo hat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ā bohénitji, jwī maát dih ɯumna, jēcdih túi nem beedá bojnít, muú díitna bíic dih jwī chúudap jī. Páant túi nem beedáni ā jumuchah yuhna, Jesús jwī cātíh ā jígo hop jī. Pánih jígo hnit, nin pah ā niijp jī:

—¿**Ñi jum** caá? Dios ā túyat ñijeéh ā jumna naáh, ā niijp jī.

²⁰ Páant niij péanit, áih téihyanadih, áih jíchanadihbut jwiít dih ā júutap jī. Páant ā júutachah enna, jwī Maáh ā jumat dih jéihnit, búdí jwī weñep jī. ²¹ Páant jwī weñechah, Jesús nin pah jwiít dih ā jwúub niijp jī:

—**Úmcanjeh**, ñi túi jumúú. Wá íp weemdih ā wahat pah muntih, wíih táini dooná dih ñi naáwát pínah niijná, yeebdihbut wá wahna caá, ā niijp jī.

²² Páant niij péanit, jwiít dih ā póoj jáhanap jī.

—**Buu** Táini Espíritudih ñi ɯbuú, ñíih caolih díitboó ā jumat pínah niijná. ²³ **Páant ñijeéh jumna**, ā wēpatjīh det í yéej chájat dih ñi yohochah, yohni ā jum bipna caá. Obohjeéhtih, det í yéej chájat dih ñi yohcah, yohca naáh ā jum bipna caá, Jesús jwiít dih ā niijp jī.*

Jesús ā jwúub jígo hochah, Tomás ā enat

²⁴ Jesús jwī cātíh ā jwíih jígo hni chei, Tomás pohba jwíjeéh ā wihcap jī. Tomás Jesús dih jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí niij wut ejni ā jumap jī.

²⁵ Túttimah, ā jwúub juyúchah, caandih nin pah jwī niijp jī:

—Jwiít jwī maáh Jesús dih jwī enna beé, jwī niijp jī.

Páant jwī niijchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah ā jípónih niij jepahjehep jī:

—Weémboó áih téihyadih í péhwatji ítnadih wíih téih tíibjīh teo encan, áih páwá dih í jwáagatji íit dihbut teo encan, ‘Á boo pud júúwát dooná yoobópdih caá’, wá niij jenah joicán níit, jwiít dih ā jáh niijjehep jī.

²⁶ Túttimah bóo domingo yeó jáap caán muú dih jeh jwī jwúub míic wáac juyúchah, Tomásbut jwíjeéh ā jumap jī. Pánih míic wáac júnit, nihát jēcnadih jwī jwúub túi nemechah yuhna, Jesús jwī cātíh ā jwúub jígo hop jī. Pánih jígo hnit, nin pah jwiít dih ā niijp jī:

—¿**Ñi jum** caá? Dios ā túyat ñijeéh ā jumna naáh, ā niijp jī.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodih nin pah ā niijp jī:

* 20:23 Mt 16.19; 18.18

—Tomás, wíih téihyadh ï péhwatji ítnadh meemjéh ma teo eneeé. Wíih páwádih ï jwáagatji ítdihbut ma teo eneeé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud jūúwúp taga’, ma niíj jéihyeé, caandíh ã niijíp jī.

²⁸ —Meémboó wā Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ã niijíp jī.

²⁹ —Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud jūúwúp. Pánih boo pud jūóhna, Dios ã wahni Cristo yoobát caá’, meém ma niíj jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yuhna, páant niíj jéihnit, búdí ï wēibipna caá, Jesús Tomásdih ã niijíp jī.

Jesús dih cáacwā ï jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwíjeéh jum jwuhna, dawá láa jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh Jesús ã chāj jūutur jī. Páant ã chājatjidih nin tólihdih wā jéih daác beedácan caá. ³¹ Pánih daác beedácan yuhna, nin tólihdihjeh wā daacáp be, “Yoobópdih Dios ã wahni Jesúsjeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wūúh”, ñi niíj jéihyat pínah niijná. Páant niíj jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jum bipna caá.

21

Jesús Tiberias ím jwéejdih siete ã bohénitjidih ã jwúub jígohat

¹ Túttimah, jwiít siete ã bohénitjidih Tiberias ím jwéejdih Jesús ã jwúub jígohop jī. Nin pah ã jumur jī: ² Jwiít bícdih jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí niíj ejni, Natanael Galilea baác Caná tátchidih bóo, jwiít chénewā Zebedeo weh, bita chénewā Jesús ã bohénitji, páant moón jwí jumur jī. ³ Páant moón jwí jumuchah, Simón Pedro jwiít dih nin pah ã niijíp jī:

—Weém queéj jūut mawadh bejna caá wā chājap, ã niijíp jī.

—Jwiítbut majeéh jwí bejmi caá, jwí niijíp jī.

Páant niíj, dei juibí, jāáj chóodih waadnit, ímdih jwí púud bac bejep jī. Pánih púud bac bejnit, nihat chei jwí jūut mawachah yuhna, queejwá ï chūúhcap jī.* ⁴ Baáb báahachah, Jesús ím jwéejdih ã ñuhuchah, jwí enep yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh jwí beh encap jī.

⁵ Pánih ñuhna, jwiít dih nin pah ã niíj ej wúub joyóp jī:

—¿Wā déewáá, queejwádih ñi bid juicá? ã niijíp jī.

—Wihcan caá, jwí niíj jepahap jī.

⁶ Páant jwí niíj jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwúub niíj ejep jī:

—Jéihyepmant bóo buwáboó ñíh ñuodíh ñi yoh báaha en tigaá, ã niijíp jī.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwá ï chūúúchah joinít, jwíh ñuodíh jwí wái ñaha bojop yuh jī. Obohjeéhtih, tub dawá ï jumuchah, jāáj chóoboó jwí jéih ub yaccap jī.* ⁷ Páant dawá ï jumuchah, Jesús dih jwí jwíh jwááh láa bíic yoobó ã yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús búdí ã oini,

—Jwí Maáh caá, Pedrodih wā niijíp jī.

Páant wā niijíchah joinítjeh, ã tóo dug jwejni yégueh chóodih jwúub duó ámoheónit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ã yaáh ñáan bejep jī. ⁸ Páant ã yaáh ñáan bejchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jāáj chóojīh jwí wái ñáan juibínap jī. Ím tac yoob póhba ã nihcan jīí, táí jwéej buugdíhjih jwí jumur jī. ⁹ Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ã chājni táí iigni tuu tãóhjih queejwá pan bícdih ã lajachah, jwí enep jī. ¹⁰ Páant jwí ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiít dih ã niijíp jī:

—Butéh ñi jūut maonitdih daocánnit ñi ub jūúwá, ã niijíp jī.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jāáj chóodih waadnit, ñuodíh watnit, ón coahboó ã wái ñáan jūúwúp jī. Dahwanit mícjeh ciento cincuenta y tres queejwá ï jumur jī. Páant moón dawá ï jumna yuhna, caán ñuodíh ï boloh wáicap jī. ¹² Pánihna, Jesús jwiít dih nin pah ã jwúub niijíp jī:

—Ñi jeémp jáa jūúwá, ã niijíp jī.

* 21:3 Lc 5.5 * 21:6 Lc 5.6

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwí Maáh caá”, niijná, jwiít jwí wúbh joí encap jī. ¹³ Páant ã pebh jwí juibínachah, Jesús queéj pan biíc dih nah teonit, jwiít dih ã wúhup jī.

¹⁴ Caán yeó jáap dih ã boo pud jūwát túttimah, jwiít dih biíc peihcanni láa míc júutna ã chājap jī.

Jesús Simón Pedrodih ã míc wéheat

¹⁵ Páant jwí jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yuápbít numah bejnit, nin pah ã niij wúbh joyóp jī:

—**Simón, Jonás wúh**, ¿queét í oyat chah weemdíh ma oi niít? ã niijíp jī.

—Wā oina caá, Maá. Wā oyat dih ma jéihna caá, ã niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih oveja weh panihnit dih ma túi** inií, Jesús caandíh ã niijíp jī.

¹⁶ Páant niijnít, nin pah ã jwúub niij wúbh joyóp jī, páant muntih:

—**Simón, Jonás wúh**, ¿yoobópdih weemdíh ma oi niít? ã niijíp jī.

—Maá, meemdíh wā oina caá. Wā oyat dih ma jéihna caá, ã niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih ovejawā panihnit dih ma túi** en dawaá, Jesús ã niijíp jī.

¹⁷ Páant niijnít, nin pah ã jwúub niij wúbh joyóp jī:

—**Simón, Jonás wúh**, ¿weemdíh oyat yoobát niít ma oyop? ã niijíp jī.

Biíc peihcanni láa “**¿Weemdíh ma oi niít?**” ã niij wúbh joyóchah joinít, Pedro búdí jīgahnit, nin pah ã niij jepahap jī:

—Maá, nihat dih jéihni jumna, meemdíh wā oyat dih ma jéihna caá, ã niij jepahap jī.

—**Pánih oina, wíih ovejawā panihnit í jeémát pínah dih ma túi** wúhuú. ¹⁸ **Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jáap jum** jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejhipboó mapí bejep jī. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejihcapboó bita í ub bejbipna caá, Pedrodih Jesús ã niijíp jī.

¹⁹ Páant niijná, Jesús dih jepahni ã jumát jíib, ded pah Pedrodih bita í mawat pínah dih jéihya naóhna ã chājap jī. Páant niij péanit,

—**Weém ded pah wā chājatjidih enniji** jumna, biíc yoobó ma chājaá, Jesús caandíh ã niijíp jī.

Jesús ã bohéni búdí ã oini nin tólihdih ã daacát

²⁰ Páant ã niij naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús búdí ã oini, queétdih wā ñuún péenachah, ã enep jī. Biíc dih jwí péé jeémp láa, weémboó Jesús ã pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdíh eníhcannit dih júutni pínah ded tigaá ã jum?” Jesús dih niij wúbh joiní wā jumup jī.* ²¹ Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesús dih nin pah ã niij wúbh joyóp jī:

—¿Maá, canboodíh ded pah tigaá ã yapbi? ã niijíp jī.

²² —**Nin baácboó wā jwúub** dei jūwúchah, candih páantjeh wā jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ã yapat pínah dih meemdíh wā naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatjidih enniji jumna, meémboó biíc yoobó ma chājaá, Jesús Pedrodih ã niijíp jī.

²³ Páant Pedrodih ã naáwátjidih jéihnit, nihat Jesús hwā queétjeh chah búdí ít míc wéhenap jī. “Juan, Jesús búdí ã oini, ã wuncan niít”, weemdíh queétjeh ít niij míc wéhenap yuh jī. Obohjeéhtih, “Caán ã wuncan niít”, Jesús niijná ã chājcan jī. “**Nin baácboó wā jwúub** dei jūwúchah, candih páantjeh wā jumát túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ã yapat pínah dih meemdíh wā naóhcan caá”, Pedrodih Jesús niij naóhna ã chājap jī.

²⁴ Pánihna, weemdíh jíí, Jesús páant ã niij naáwáp jī. Caán ded pah yoobópdih ã yapatjidih jéihnit, nin tólihdih wā daácna caá. Pánihna, nin wā naáwát yoobópdih ã jumát dih jwí túi jéihna caá. ²⁵ Dawá bíhdihbut Jesús ã chājap yuh jī. Obohjeéhtih, “nihat

* 21:20 Jn 13.25

ã chãjatjidih wã daác beedánachah, dawá tólihna ã jumuchah, ãta en bujácán tagaá”, wã niíj jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jũúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

¹⁻² Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wã jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wã jwíih daácni náodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbut wã naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñíonit, cáacwãdih áih doonádih átát naáwát túutur wut jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah jãtíh, ã naáwát túutnit ded pah ĩ chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih át wutur wut jĩ. ³ Jesús cruzboó ã wunat túttimah, ã jwúub bootjidih ĩ jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wut jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwã ĩ maáh ã jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih apí níj naáwáp wut jĩ.

⁴ Biíc láa Jesús ã bohénit biícđih jeémpna, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jĩ:

—‘Túini Espíritudih yeebdíh wã wahbipna caá’, wã íp ã niijnídih Jerusalén tútchidih ñi pái jwuhúú. Caán ã niijnídih yeebdíh wãát naáwáp be.* ⁵ **Juan yeebdíh mahjĩh ã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, wã íp yeebdíh** Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wēpat yeebdíh búdí ã wũhbipna caá, át niijíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Biíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit biícđih ã jumuchah, caandíh nin pah ĩt níj wũbh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, buu jwiít judíowã jwĩ maáh ma waadmí níít? ĩt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—Jwĩ íp ã ñíoni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá. ⁸ **Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah,** Dios ã wēpatdih ã wũhbipna caá. Caán wēpatjĩh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baácđih moón, Samaria baácđih moón, yuúpboó baácđih moondíh yuh buca wíih túini doonádih ñi wēp naóhbipna caá, át niijíp wut jĩ.*

⁹ Páant níj péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jĩ. Caandíh ĩ chéi en ñũun ñũhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buudáh bejep wut jĩ.* ¹⁰ Páant Jesús ã púuh laab béjehah, ĩ chéi en ñũun ñũhuchah, chéne ángelwã baabní yégueh duonít Jesús ã bohénitji cáťih ĩt jígoh ñũhup wut jĩ.

¹¹ Pánih jígoh ñũhnit, queétdih nin pah ĩt níj wũbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb Galilea baácđih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñũh tigaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pahjeh tih ã jwúub dei jũóhbipna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

Judasjidih jwúub túut nuumní pínahdih ĩ níwat

¹² Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ĩt jwúub juibínap wut jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbítjeh át jumur wut jĩ. ¹³ Jwúub juibínit, queét chahboó ĩ jumni tólihdih ĩt púuh laab béjep wut jĩ. Nin caá queét ĩ wũtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago Alfeo wũúh, Simón Celote wũt jumni, Judas biíh Santiago wũúh ĩt jumur wut jĩ.* ¹⁴ Queét oncewãjeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biícđih, míc wáacnit, ĩt jumur wut jĩ. Nihat biíc yoobó jenah joinít, Diosdih búdí ĩpí wũbúp wut jĩ.

* 1:1-2 Lc 1.1-4 * 1:4 Lc 24.49 * 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48

* 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51 * 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

¹⁵ Biíc yeó jáap Jesúíhwā caán tólihdih míc wáacnit, ciento y veinte it jumap wut jī. Páant ī jumachah, Pedroboó queét cātíh ñhñit, nin pah át niij naáwáp wut jī: ¹⁶ “Wā déewāá, Dios jon játih ā niijátji pah buu ā yapna caá. Túini Espíritu Davidjidih ded pah Judasji ā yapat pínahdih át naóh daacát túutap tajī. Judasji beé Jesúsdiht teonit pínahdih ā waáwáp jī. ¹⁷ Pánih chājni pínah jwíjeéh Jesús ā tewatdih chājni ā jumap yuh be”, át niijíp wut jī.

¹⁸ Judasjiboó Jesúsdiht ī tewat pínah naáwát jíibdih ā jwúubafhichah yuhna, queét sacerdotewāboó it teocap wut jī. Pánihna, caán jíibjīh bainí baácdih it jíib chājar wut jī. Caán baácdih Judasboó míc jōp wái wunniji walahnit, dúuc jéen bejna, át páah yoh ñajar wut jī. Pánih páah yoh ñajna, áih wudah át búuh yoh bejep wut jī. Áih jónóp tōpna nihat át bac peét bejep wut jī. ¹⁹ Judas ā yéejatji jíibdih nihat Jerusalén tútchidih moón it jéih beedép wut jī. Pánihna, caán ī jíib chājni baácdih Acéldama wut it búudhdup wut jī. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná it chājar wut jī.*

²⁰ Túttimah, nin pah queétdih Pedro át jwúub niij naáwáp wut jī: “Jon játih ī daacátji pahjeh tibeé Judasji ā yapap be. Davidji ā daácní Salmos ī niijní tólihdih nin pah át niij daacáp tajī:

‘Á tewatji yohni ā jumū naáh, niij daácnit, (Sal 69.25)

Biíh ā tewatjidih jwúub túut ñuumnít, ā tewe naáh’, át niij daacáp tajī. (Sal 109.8)

²¹⁻²² “Páant ā niij daacátjidih jéihnit, Judasjidih jwúub túut ñuumnít pínahdih jwiítidih bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jumnit biquína Jesúsjeéh ī bejep jī. Íjeéh jumni biícdih ñíwat caá náahap, jwíjeéh ā jumat pínah niijná.* Jesúsjeéh jwí jumachah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā púuh laab béjatjidih jwíjeéh ennidihbut ñíwat caá náahap.* Páant jwí ñíwichah, Jesús ā jwúub bootjidih jwíjeéh naóhni ā jumbipna caá”, Pedro queét Jesúíhwādiht át niijíp wut jī.

²³ Páant ā niijíchah joinít, chénewādiht it ñíwip wut jī. Biíc José Barsabás wut jumnidih it ñíwip wut jī. Caán Justo ī niij wut ejni wut jī. Biíh Matías wut jumnidihbut it ñíwip wut jī. ²⁴⁻²⁵ Queétdih ñíonit, Diosdih nin pah it niij wúbup wut jī: “Maá, nihat cáacwā ī jenah joyátdih ma túi jéihna caá. Judasjidih túut ñuumnít pínah, nit chénewā jwí ñíonitdih, ded meém ma náahnidih jwiítidih ma júutú. Jesúsdiht cádahni Judasji iiguípna át bejep taga. Caandíh túut ñuumnít, jwiít Jesús ā naáwát túutnit biícdih jumni pínahdih ma júutú”, Diosdih it niijíp wut jī.

²⁶ Páant niijnáneh, bidat túut niijná, ī ñíwat naanádiht it púudanap wut jī. Matíah naá ā jwíh buúg jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túutnit oncewājeéh át waadáp wut jī.

2

Túini Espíritu ā wēpat queétdih ā wūhat

¹ Pentecostés wut jumni yeó jáapdiht* nihat Jesúíhwā biíc muudíh it jwúub míc wáac juyúp wut jī. ² Neohjeh búdí johlit yáaat panihni jeámant jūóhñit, ī jumni muudíh át yeéj yáanap wut jī. ³ Nihat íih wao cháh tuu oopát tōpna panihni át jígohop wut jī. ⁴ Pánihna, Túini Espíritu queétdih ā waadáchah, ā wēpatjīh bitáih wéheatna ī beh joíca naáhjīh it wéhe jwíhip wut jī.

⁵ Caán láa, nihat baácna bej peétnitji judíowā Dios ā wutatdih jepahnit, Jerusalén tútchina itát wáac juyúp wut jī. ⁶ Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúíhwā ī jumni muuná dawá it míc wáac juibínap wut jī. Pánih juibínit, cáacwā yoobó ī wéheatnajīh Jesúíhwā ī wéhenachah, beh joiná, joí wáhi bejnit, nin pah it míc niij wéhenap wut jī:

⁷⁻⁸ —¿Dépanih tigaá nit Galilea baácdih moon yúhna, jwíih wéheatnajīh ī túi wéhenachah, jwí beh joí? ⁹ Nihat jwíih wéheatnajīh buu wéhena caá ī chājar: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác,

* 1:19 Mt 27.3-8 * 1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 * 1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51 * 2:1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

Asia baác, ¹⁰ Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidih moonbút jwiít jwí jum̄ap. ¹¹ Biquína judíowã jwí jum̄na caá. Bitá judíowã nihcannit yuhna, Dios naáwát dih bohénitbut jwíjeéh í jum̄na caá. Bitá Creta quewadih moón, Arabia baác dih moonbút jwíjeéh í jum̄na caá. Pánihna, nitboó í wéhenachah, jwiít nihát jwí beh joiná caá. Queét jwíh wéheatnajíh Dios ã wēp chājatdih naóhna caá í chājap, ít míc niijíp wut jī.

¹² Páant niij joí wúhi bejna, í ennidih í joinídihbut ded pah ã yapatdih ít jéihcap wut jī.

—¿Nit dépanih tigaá bitáih wéheatnajíh Dios ã wēp chājatdih í túi wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh ít míc niijíp wut jī.

¹³ Obohjeéhtih, bitá íjeéh jum̄nit nin pah ít niijíp wut jī:

—¿Dépah nit cheha náahdih babh máihnit, wéhena caá í chājap! ít niij deoh naáwáp wut jī.

Pedro cáacwādh ã naáwát

¹⁴ Pánihna, Pedro once Jesús ã naáwát túttnit bíicdih ñuhnit, cáacwādh nin pah át niij naáwáp wut jī: “Wã déewāá, bíih baácmant jūóhnit, Jerusalén tútchiboó jum̄nitbut, b̄uu ã yapatdih jéihyat tút niijná, nin wã naáwát pínahdih ñi túi joyoó. ¹⁵ ‘Queét máihnit caá’, ñi niij jenah joyát yoobóp dih nihcan caá. Jwiít judíowã cheibitjeh jwípi máihcan caá. B̄uu cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwí máihcan caá. ¹⁶ Dios jon játih ã niijátji pahjeh b̄uu ã yapna caá. Dios naáwát dih naóh yapani Joel nin pah át niij daacáp tajī:

¹⁷ ‘Péeni yeó jáap tóah jūúwáchah, nin pah ã yapbipna caá: Wíih Túini Espíritu ã wēpatdih nihát cáacwādh búdí wã wāh̄bipna caá, b̄uca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wã naáwát dih í naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo júmat jígohat panihnidih í enbipna caá. Behnit í oo jum̄uchah, queétdih wã naóh̄bipna caá.

¹⁸ Weemdíh teo wāh̄nit neoná, yaáhdihbut wíih Túini Espíritu ã wēpatdih búdí wã wāh̄bipna caá. Queétdih wã naáwát dih í naóh yapabipna caá.

¹⁹ Wã wēpatjīh úum náah jum̄nidih jeáboó baácboobút wã wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, t̄uu jei pánihni ã jum̄bipna caá.

²⁰ Jeáboó yeó d̄upúátdih ã tút ñum̄bipna caá. Chei bóo widhbut meép panih d̄uuni ã tút ñum̄bipna caá. Páant ã yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ã jwúub dei jūóhni yeó jáap pínah játih. Caán yeó jáapdih nihát cáacwã í en wúhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jum̄ni yeó jáap ã nihcan níft b̄uca. Yéejnitdih úum náah jum̄ni yeó jáap jum̄na yuhna, yéejat yohnitboodíh caán yeó jáap túini yeó jáap ã jum̄bipna caá.

²¹ Ded jwí Maáhdih ã yéejat yohat túttni, caán iiguírna ã bejat déeji ã túi yapbipna caá’, át niij daacáp tajī. (Jl 2.28-32)

²² “Yeéb wã déewāá, nindih wã naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ã wēpatjīh ã chāj júut̄ap jī, caandíh Dios ã wahatjidih cáacwã í jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ñi jéihna caá. ²³ Jesús dih mawat náahna, ñi maátadh ñi wāh̄ap jī. Pánih wāh̄nit, yeejépwādh cruzboó ñi mawat túut̄ap jī.* Dios jon játih caandíh ã niijátji bíic yoobó ã yapap be.* ²⁴ Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó át jwúub boanap tabe. Túttimah, ã jwúub w̄uncan níft b̄uca. Chah wēpni jum̄na, w̄unnidih yuhna, át jwúub boanap tabe, páant m̄ntih. Pánihna, b̄uu páantjeh báadhni caá.* ²⁵ Davidjiboó jon játih nin pah Jesucristo ã jwúub boo pud jūúwát pínahdih át niij daacáp tajī:

‘Wã Maáh wājeéh apí jum̄na caá. Yeó jáap jum̄at pah Dios wã Maáh wã pebh ã jum̄uchah, enna, wã úumcan níft.

²⁶⁻²⁷ Dios, weemdíh oina, w̄unnit í jum̄apboó wíih caolihdih ma yohcan níft. Wíih bácahdihbut ma moopát tútcan níft. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wã túi wēi naóhna caá. Míih jum̄na, úumcanjeh, wã túi jum̄bipna caá.

* 2:23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18 * 2:23 Lc 24.26 * 2:24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5

28 Pánihna, weemdíh jwúub boonanit, wãjeéh ma jumuchah, wã túi wëina caá', át niij daacáp tajj. (Sal 16.8-11)

29 "Wã déewãá, jwí nwo Davidji ded pah ã jumatih yoobópdih wã naóhna caá. Caán ã wunuchah, it yohop wut jī. Caandíh ī yohni itji páantjeh ã jumna caá. Pánihna, 'Wíih bácahdih ma moopát túutcan níit', niij daácna, caanjéh áih pínahjeh át nihjican tagaá. 30-31 Davidji Dios naáwátidih naóh yapani ã jumuchah, Dios caandíh nin pah át niijíp wut jī: 'Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Ma jumima jwúub boonit, meém maáh ma jumati dēe pah, nihat nin baácdih moondíh maáh ã jumbipna caá', át niijíp wut jī.* Cristodih Dios maáh ã waadáat pínah, ã boo pud jūwát pínahdihbut nin pah át niij daacáp wut jī: 'Caán wunnit ī jumapboó páantjeh ã jumcan níit. Áih bácahbut ã moópcan níit', David át niij daacáp tajj.* 32 Caán Jesúsdi h beé Dios át boonanap be. ã jwúub boonanidih jwiit nihat jwí enep be. 33 Caán Dios ã jéihyemant bóo bawámant jumni maáh caá. Pánihna, 'Túini Espíritudih noónboó ma wahaá', ã íp Dios caandíh ã niijíchah, nin Túini Espíritudih át wahap taga. Bwú jwuh Túini Espiritu ã chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. 34 Davidji Dios pehbboó át púuh laab béjcap wut jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ã niij daácni Jesúsíh pínahji tagaá:

'Wã Maáhdih Dios nin pah ã niij naáwáp be: "Wã jéihyemant bóo bawámant chúudnit, maáh ma jumúú.

35 Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wã yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jumbipna caá", ã niijíp be', Davidji át niij daacáp tajj. (Sal 110.1)

36 "Pánihna, wã déewãá, nindih ñi túi jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat túutnijidih Diosboó maáh ã waadánap be. Caán Jesússeh jwípi páini Dios ã wahni Cristo beé", Pedro cáacwáidih át niijíp wut jī.

37 Páant ã niijíchah joinit, búdí jígah úumnit, Pedrowáidih nin pah it niij úubh joyóp wut jī:

—Jwí déewãá, ded pah tigaá jwí chājbi? it niijíp wut jī.

38 —Yeéb ñi yeej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi jwúub túut nuumú. Páant ñi túut nuumúchah, Dios ñi yeejatdih ã yohbipna caá. Páni h túut nuumnit ñi jumuchah, Jesús ã wēpatjīh ñi daabáat túutú. Páant ñi chājachah, Dios yeebdíh Túini Espíritudih ã wūh b ipna caá. 39 Jon játihjeh Dios yeéb pínahdih, ñi weh pínahdih, ñi jumena pínahdihbut, nihat caán ã ñionit pínahdih nin pah át niij naáwáp wut jī: 'Nihat weemdíh jepahnitdih Túini Espíritudih wã wūh b ipna caá', Dios át niijíp tajj,* Pedro queétdih át niijíp wut jī.

40 Páant niij péanit, queétdih nin pah át jwúub niij wēp naáwáp wut jī, páant muntih:

—Nin baácdih moón yeejép ī chājatji jīb Dios búdí ã peéh chājbipna caá. Páni hna, queét pah ñi jumca bojóo. Ñi yeej chājatdih cádahnit, ñi túut nuumú. Páant ñi chājachah, yeebdíh ã peéh chājcan níit, át niijíp wut jī.

41 Páant ã niijíchah joinit, dawá jepahnit, it daabáat túutur wut jī. Páni hna, Jesúsíhwãjeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwã chah dawá it jumur wut jī. 42 Yeó jáap jumap pah queét jáap jepahnit Jesús ã naáwát túutnit ī bohénachah, it túi joyóp wut jī. Íih jeémátidih míic pāáh wūh nit, Diosdih úubh nit, bícdih ípi túi jumur wut jī.

Jesúíhwã ded pah ī jumap

43 Jesús ã naáwát túutnitboó Dios ã wēpatjīh wunnitdih ípi booa júutur wut jī, Dios ã wēpatdih cáacwã ī jéihyat pínah niijná. Páant ī chājachah ennit, nihat it en wúhi bejep wut jī. 44 Jesúsíhwã íih bíí déedih míic pāáh wūh nit, bícdih túinijeh ípi jumur wut jī.*

45 Íih bíí déedih jīb chāj wūh nit, nihat bíih pah bóo wihcannitdih queét ī jumap yoobó ípi wūh wáacap wut jī. 46-47 Páni h chājna, yeó jáap jumap pah Dioíh munná míic wáacnit,

* 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13 * 2:30-31 Sal 16.10 * 2:39 Is 57.19 * 2:44 Hch 4.32-35

“Dios túini caá”, ípí níj wēi naáwáp wut jī. Íih munnáboobút míic wáacnit, biícđih ípí túi numah wēi jeémép wut jī. Páant í chājachah ennit, “Queét túinit caá”, nihat cáacwā ípí míic níijp wut jī. Pánihna, yeó jáap jummat pah bita jáap jepahnitđih túi ubnit, jwíih jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jī. Jáap jepahnitbut íjeéh ít míic wáacap wut jī.

3

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh í booaat

¹ Biíc yeó jáap, cheyeh, las tres jumuchah, judiówā Diosđih ípí úúbát horadih Pedro, Juanjīh Diođh munná ít bejep wut jī. ² Yeó jáap jummat pah Túini Jēc wūt jumupđih ā chéenwā jéih bejcannidih ípí ub jwíbí chúud jwejep wut jī. Jáap cáac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumup wut jī. Caan jécđih chúudnit, caanjīh waadníđih dinero ápi úúbáp wut jī. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán munná í waadát túut chājachah ennit, queéđđih jéih jibcanni dinerodih át úúbáp wut jī. ⁴ Pedroboó caandíh ennit,

—Jwiítđih ma túi eneé, át níijp wut jī.

⁵ Páant ā níijíchah joinít, queéđđih en behnit, “Queét bainí dinero weemđih í wūhbična caá”, caanjéh át níj jenah joyóp wut yuh jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant ā níj jenah joyóchah yuhna, Pedro caandíh nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wūhcan yuhna, chah túinidih meemđih wā chājbična caá. Jesucristo Nazaret tátchidih bóo ā wēpatjīh meemđih wā booana caá. Ma ñah ñuhú. Ñah ñuhnit, ma yáac chūi bejeé, át níijp wut jī.

⁷ Páant níijnít, áih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandíh át wái ñahanap wut jī. Páant ā wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji áih wio wēpép nahna át jumup wut jī. ⁸ Pánihna, caán ñah ñuhnit, át yáac chūi bej jwíhip wut jī. Pánih yáac chūi bejnit, ñáap táamp chūinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, níj wēinit, Diođh muđđih át waad béjep wut jī. ⁹ Pánih yáac chūi bejnit, “Dios túini caá”, ā níijíchah, nihat cáacwā ít enep wut jī. ¹⁰ Caandíh ennit, “Caán Diođh muđ Túini Jēcđih chúudni dinero úúbhnični caá”, ít níj jéihyep wut jī. Páant ā jibichah ennit, caandíh ded pah ā yapatđih ít en wūhi bejep wut jī.

Diođh munná Pedro cáacwāđih ā bohéat

¹¹ Jéih bejcanniji Pedrowāđih ā teo ñuún péenachah, nihat cáacwā en wūhi bejnit, Diođh muđ Salomón ā chājat túutni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna ít míic wáacap wut jī. ¹² Páant í míic wáacachah ennit, Pedro nin pah queéđđih át níj naáwáp wut jī. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih ñi en wūhi bej? ¿Dépanihna jwiítđih ñi en ñuún? ‘Queétboó Diosđih túi joinít jumna, íih wēpatjīhjah nindih í jéih yáac chūi bejat túutna caá’, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi níj jenah joyát yoobópđih nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandíh jwí booanap be. ¹³ Abraham, Isaac, Jacob jon játih moón jwí nuowā Diosđih ít túi weñep wut jī.* Caán Diosjeh beé, caandíh teo wūhni Jesús ā wūt chah yáaat pínah níjñá, nindih ā jibanap be.* Yeéboó Jesúsđih en jūihnitđih wūhnit, Pilato caandíh nemat mummánt ā bacañichah yuhna, yeéb ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴ Pilato caandíh ā bacañichah yuhna, Jesús túini, túi chājñi ā jumuchah yuhna, yeéboó caandíh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cáac maonidih ñi bacaat túutup be.* ¹⁵ Jwiítđih túi ubni Jesúsboodíh yeéb ñi mawat túutup be. Obohjeéhtih, wunnidih í yohochah yuhna, Dios caandíh ā jwúub boonidih jwiít jwí enep be. ¹⁶ Pánihna, caandíh túi jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwí booanap be.

¹⁷ “Wā déewāá, yeéb jwí maátajīh Jesús Dios ā wahni ā jummatđih jéihcan, caandíh ñi mawat túutup be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, jon játih Dios naáwátđih naóh yapanit, ñi chājat pínahđih nin pah ít níj daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā

* 3:13 Ex 3.15 * 3:13 Is 52.13–53.12; Fil 2.7–9 * 3:14 Mt 27.15–23; Mr 15.6–14; Lc 23.13–23; Jn 19.12–15

yapbipna caá', ñ nijátji pahjeh tibeé ã yapap be.* ¹⁹ Bũũ jwũh yeéb yeejép ñi chãjatjidih búdí jíghnit, túiniboodíh jwúub túut nũũmnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut nũũmúchah, yeejép ñi chãjatjidih Dios yeebdíh ã yoh wũhbipna caá. ²⁰ Páant ñi chãjachah, Dios ã wahniji Cristodih jwiítdih ã jwúub wah deyabipna caá, jwiítdih ã teo wáacachah, jwí túi weñat pínah niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bũũ Dios pebhboó caá ã jum jwũhũp. Dios nihatdih ã ámohat pínahdih jon játih ã naáwátdih naóh yapanitdih át naóh daacát túutũp wut jĩ. Pánihna, nihat ã naáwátjidih chãj péanit, Jesucristodih ã jwúub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah át niij naáwáp tajĩ: 'Jwí dée Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih jwí Maáh Dios yeebdíh ã wahbipna caá. Weemdíh ã jwíih naáwát túutatji pahjeh tigaá caandíhbut ã jwúub naáwát túutbipna caá.* Pánihna, ded pah ã niij naáwát pínahdih ñi túi joyoó.* ²³ Det caandíh joicán, ã wutũchah jepahcannitdih Dios ã yohbipna caá. Dioíhwãjeéh queét ñ jéih jumcan niít', Moisés át niij daacáp tajĩ.*

²⁴ "Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitji Samuel, ã bũũdát túttimah moonbút nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná ñt chãjap tajĩ. ²⁵ Jon játih moón jwí nũowãjidih Dios át naáwáp wut jĩ. Pánih naóhna, Abrahamdih ã naáwátji pahjeh tih jwiítdihbut biíc yoobó naóhna át chãjap wut jĩ. Nin pah át niij naáwáp wut jĩ: 'Ma jumadiah wã túi chãjachah, caánboobút nihat baácdih moondíhbut ã jwúub túi chãjbipna caá', át niijp wut jĩ.* ²⁶ Pánihna, jwiítboodíh Moisés ã naóhniiji Dios wũũhdih jwiít judíowãdih át jwíih wahap tajĩ, jwiítdih ã túi chãjachah, yeejép chãjnit jwí túut nũũmát pínah niijná", Pedro cáacwãdih át niijp wut jĩ.

4

Pedrowãdih judíowã ñ maáta ñ jũihñat

¹⁻³ Páant cáacwãdih Pedro Juanjĩh ñ naáwáchah, sacerdotewã, Dioíh mũũdíh wapnit soldadowã ñ maáh, saduceowãbut Pedrowã pebhna juibínit, ñt joyóp wut jĩ. Páant ñ joyóchah, Pedrowã nin pah cáacwãdih ñt niij naáwáp wut jĩ: "Jesús ã wunat túttimah, át jwúub boo pud jũúwúp be. Ñ boo pud jũúwátdih jéihna, áihwã jumna, jwiítbut jwí boo pud jũúwát pínahdih jwí jéihna caá", ñt niijp wut jĩ. Páant ñ niijíchah joí íijnit, maátaboó cáacwãdih too pãa bejnit, Dioíh mũũdíh wapnit soldadowãdih Pedrowãdih ñt juibí tewat túutũp wut jĩ. Cheyeh jumũchah, túttimah bóo yeó jáapdih queétdih mũbh joíhna, nemat mũúboó ñt nemat túutũp wut jĩ. ⁴ Judíowã ñ maáta Jesúsdiñ ñ náahcah yũhna, áih doonádiñ joinít, "Yoobópdiñ tigaá", dawá ñt niij jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, Jesúsdiñ chah dawá jumna, cinco mil neoná ñt jumũp wut jĩ. Yaádhjeéh ñ wehjeéhbũt chah ñt jumũp wut jĩ.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewã ñ maáta, bita judíowãdih waóhñit, Moisés ã wutãtidih bohénit biícdih ñt míic wáacap wut jĩ. ⁶ Sacerdotewã ñ maáh, Anás wũt jumni, ã déewãbut Caifás, Juan, Alejandro, bita biícdih ñt míic wáacap wut jĩ. ⁷ Pánihna, queét Pedrowãdih ñ bid bojochah, soldadowã queétdih ñt mũ juibínap wut jĩ. Páant ñ mũ juibínachah, maáta nin pah ñt niij mũbh joyóp wut jĩ:

—¿Deíh wẽpatjĩh tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdíh páant chãjat túutni? ñt niijp wut jĩ.

⁸ Páant ñ niijíchah joinít, Túini Espiritu ã wẽpatjĩh Pedro nin pah át niij jepahap wut jĩ: —¿Yeéb maáta, yeéb waóhñit, ⁹ jéih jibcannijidih jwí túi chãjatdih mũbh joí en niít ñi chãjap? ¹⁰ Yeebdíh, nihat judíowãdihbut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ã wẽpat beé nindih ã boonap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ã boonani, caán ã wẽpatjĩh nindih jwí boonap be. Pánihna, bũũ nin ã jibichah, ñi enna caá. ¹¹ Dios naáwátdih naóh yapanit jon játih Jesucristodih naóhna, 'Cáacwã ñ náahcannidih Dios ã ñíobipna caá', ñt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi

* 3:18 Is 52.13-53.12 * 3:22 Dt 34.10 * 3:22 Dt 18.15-16 * 3:23 Dt 18.19 * 3:25 Gn 12.3; 22.18 * 4:11 Sal 118.22

náahcah yuhna, Diosboó caandíh jwí maáh pínah át waadánap wut be. ¹² Caán Cristojeh tigaá cáacwā iiguípna bejnit déjidih túi ubni. Nin baácboó bíih túi ubni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ā jumup, Pedro át niijíp wut jī.*

¹³ Páant niij naóhna, Pedrowā bohécannit yuhna, úumcanjeh, ī wēp bohénachah ennit, ít joí wúhi bejep wut jī. Jesús ā bohéat pah ī wēp bohénachah enna, “Pedro, Juanjīh yoobópdih Jesúsjeéh jumnit tigaá”, ít niij jéihyep wut jī. ¹⁴ Jéih jibcanniji boonit, Pedrowājeéh ā jumuchah, queét maáta Pedrowādih “Yeejép ī chājna caá”, ít jéih niij naóh yaccap wut jī. ¹⁵ Pánih jéih naóh yaccan, maáta ī míic wáacat tólihmant Pedrowādih ít bac bej jwuhat túutur wut jī. ¹⁶ Páant ī bac bejat túttimah, queétjeh nin pah ít niij míic wéhenap wut jī:

—¿Queétdih ded pah tigaá jwí chājbi? Dios ā wēpatjīh jéih jibcannijidih ít boanap taga. Nihat Jerusalén tútchidih moón páant ī chājatjidih ī jéihna caá. Pánihna, jwiítboó ‘Páant ī chājcan beé’, jwí jéih niijcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúsíh doonádih bitadih jwí bohéat túutca boj jīh, queét maátajeh ít míic niijíp wut jī.

¹⁸ Páant niij péanit, Pedrowādih jwúub bid bojnit,

—Jesúsíh doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, ít niijíp wut yuh jī.

¹⁹ Páant ī niijíchah joinít, Pedro Juanjīh nin pah ít niij jepahap wut jī:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá jwíta chājap. ¿Pánihna, dedboodíh tigaá jwí jepahbi, Dios ā weñat pínah niijná? ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jwí ennidih, jwí joinídihbut jwí jéih jweéhcan caá, ít niijíp wut jī.

²¹ Páant ī niijíchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowādih ít jwúub niijíp wut yuh jī:

—Jesúsíh doonádih ñi jwúub bohénachah, yebdíh yeejép jwí peéh chājbiipna caá, ít niijíp wut jī.

Pánihna, cáacwāboó jéih bejcanniji ā túi bejatdih ennit, “Dios wēpni yoobát ā jumna caá”, ī niijíchah joinít, maátaboó Pedrowādih jéih peéh chājcanjeh, queétdih ít bacanap wut jī. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jī.

Jesúíhwā ī úumcat pínahdih ī úúbát

²³ Pedro Juanjīh bac bejnit, ī chéenwā pebhna jwúub juibínit, judíowā ī maáta ded pah ī niijátjidih queétdih ít naáwáp wut jī. ²⁴ Páant ī niijíchah joinít, queét nihat bíicdih Diosdíh nin pah ít niij úúbúp wut jī: “Maá, meém jeádih chājni, nin baácdihtut chājni, búdí mūdihbut chājni, nihat báadhnitdihbut chājni caá.* ²⁵ Túini Espíritu ā wēpatjīh jwí nwo Davidji, meemdíh teo wūhni, nin pah át niij daacáp tajī:

‘Judíowā nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdíh íijnit, ī jūihna yuh caá. Cristo ā chājat pínahdih ī jāhíhmina yuh caá.

²⁶ Dawá nin baácdihtut moón maáta míic wáacnit, jwí Maáh Diosdíh, ā wahní Cristodihbut en jūihna, Dios ā jenah joyátjidih ī yéejajíhmi na yuh caá’, át niij daacáp tajī. (*Sal 2.1-2*)

²⁷ “Páant tigaá nin tútchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowā nihcannit, judíowā bíicdih ma wahní Jesúsíh mawat túutna, ī míic wáacap be.* Caán Jesús túi yoobópdih jumni, meemdíh túi jepahni ā jumuchah yuhna, caandíh ī mawíh jenah joyóp be.*

²⁸ ‘Páant caá ā nihbip’, ma niijátji pah queét ī chājap be. Meém ma jéihyatjīh páant mat niij naáwáp tajī. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiítidih ‘Yeéb ñi jwúub bohéat peéh yeejép jwí chājbiipna caá’, ī niijátjidih joinít, jwiítidih ma teo wáacá, jwiít meemdíh teo wūhnihtut úumcanjeh, míih túini doonádih jwí wēp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiítidih ma teo wáacá, tubúp chūúhnihtut jwí boanachah, cáacwā ī jéih chājca naáhdih Jesús ā wēpatjīh jwí chājat pínah niijná”, ít niij úúbúp wut jī.

* 4:12 Jn 14.16 * 4:24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 * 4:27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29

* 4:27 Is 52.13; Fil 2.7

³¹ Páant ï niij wúbúchahjeh, ï míic wáacni muú búdeí át méménap wut jĩ. Páant ã méménachah, Túini Espíritu ã wēpat queétdih búdeí ã wūhuchah, úumcanjeh Dios naáwát dih ït jwúub naáwáp wut jĩ.

Jesúhwā ï míic pāáát

³²⁻³³ Dios ã wēpatjĩh queét Jesús ã naáwát túutnit nin pah cáacwādh ïpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Jesús ã boo pud jūwát túttimah caandĩh jwĩ enep jĩ”, ït niijíp wut jĩ. Queét nihatdih Dios búdeí ã teo wáacachah, chah dawá Jesús dih ït jepahap wut jĩ. Bíic yoobó jenah joinít, ïih bíi déedih “Wĩih míicjeh caá”, ït niijcáp wut jĩ. Queét nihat ï bíbohat yoobó míic pāáhnit, ïjeéh jumnitdih ïpĩ túi teo wáacap wut jĩ.* ³⁴ Pánihna, ded moh yéejnit ïjeéh ït wihcap wut jĩ. Det wápchi pínah baácdih bíbohnit, muúdhbut bíbohnit, ïihdih ïpĩ jíib chāj wūhup wut jĩ. Caán jíibdih ub bejnit, ³⁵ Jesús ã naáwát túutnitdih ïpĩ juibí wūhup wut jĩ. Páant ï ub juibí wūhuchah, teonit, queétoó ïjeéh jumnit moh yéejnitdih ïpĩ jwúub pāáap wut jĩ. ³⁶ Bíic ïjeéh José wūt jumni át jumup wut jĩ. Jesús ã naáwát túutnit José dih Bernabé wūt ït búudhdup wut jĩ. ã wūt Bernabé “Cáacwādh túi weña teo wáacni”, Griego wéheatjĩh niijná ït chājap wut jĩ. Caán Leví juima, Chipre quewadh bóo wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caanbút áih wápchidih át jíib chājap wūhup wut jĩ. Pánih jíib chāj wūhuit, caán jíibdih Jesús ã naáwát túutnitdih wūhuit, bitadh át pāáát túutap wut jĩ.

5

Ananías ájeéh bóli Safirajĩh ï yeeat

¹ Bitabut Bernabé ã chājat pah ïtih chājĩhip wut yuh jĩ. Newé Ananías wūt jumni, yad Safira wūt jumnih wut jĩ. Queétoó ïih wápchidih jíib chāj wūhuit, caán jíibdih Jesús ã naáwát túutnitdih Ananías át wūhup wut yuh jĩ. ² Obohjeéhtih, ã jíib chājna yuhna, bainjeh ã wūhat pínahdih ubnit, nihat bíihdih caanjéh át ámohop wut jĩ. Páant ã chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wut jĩ. Pánihna, bainjeh ub bejnit, Ananías Jesús ã naáwát túutnitdih át juibí wūhup wut jĩ.

³ Páant ã yeeatdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah át niij jūihñup wut jĩ:

—Ananías, nemépwā ï maáh Túini Espíritudih meemdĩh át yeeat túutap wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdih meemjéh mat ámohop wut. ⁴ Ma jíib chāj wūhat pínah jātih, míih wápchijeh tigaá átih jumup ta yuh caá. Pánihna, míih jíib tigaá átih jumup. Páant, míih ã jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiít dihjeh ma yeean caá. Diosdih caá ma yeenap, át niijíp wut jĩ.

⁵ Páant ã niijíchahjeh, Ananíasboó át wun buugúp wut jĩ. Páant ã yapat doonádh joinít, nihat búdeí ït úumup wut jĩ. ⁶ ã wunuchah ennit, japata áih báhahjidih yéguehjĩh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandĩh ït baad yóhop wut jĩ.

⁷ Tres horas túttimah, Ananías áaji ã wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jĩ. ⁸ Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Níih wápchidih ñi jíib chāj wūhuchah, bóo nit beé yeebdĩh ï jíib chājap? át niijíp wut jĩ.

—Páant bóojeh tibeé jwiít dih ï jíib chājap be, mit niij jepahap wut yuh jĩ.

⁹ —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espíritudih bíic yoobó ñi yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jūóhna, meemdĩhbut míih báhahjidih ï ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niijíchahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jĩ. Pánihna, baad yóhuit japata caán muúdh jwúub waád juibínit, míih báhahjidih enna, caántjidihbut ub bac bejnit,

* 4:32-33 Hch 2.44-45

newélh bácahji pebhna ub juibínit, it baad yóhop wut jī. ¹¹ Pánihna, Jesúíhwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí it úmup wut jī.

Jesús ā naáwát tútnit wánnitdih ī booaat

¹² Jesús ā naáwát tútnit Dios ā wēpatjīh dawá cáacwādih it booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, ī niját pínah niijná. Queét Jesúíhwā Dioíh muú Salomón ā chājat tútni coahjidih ípí míc wáacap wut jī. ¹³ Bitá ī yéejat peéh chājatdih úmna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét túnit caá”, cáacwā ípí nijíp wut jī. ¹⁴ Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsdi h it jepahap wut jī. ¹⁵ Pánihna, tubúp chūúhntdih Pedro ā teo jáha booaat pínah niijná, ī chéenwā queétdih ī lajatjīh namá jwéejdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Bitá ā muj juibícanitboó boóhna, Pedroíh dadahjeh buug lájat it náahap wut jī. ¹⁶ Jerusalén tútchi pehbít jumni tútchinadi h moón tubúp chūúhntdih, nemép jumntdihbut it ub juibínap wut jī. Pánihna, queét nihatdih it túi booa beedánap wut jī.

Jesús ā naáwát tútnitdih bita yeejép ī chājat

¹⁷ Pedrowādih dawá cáacwā ī péenachah enna, sacerdotewā ī maáh, ájeéh jumnt saduceowábut Pedrowādih búdí it íjip wut jī. ¹⁸ Pánih íjnit, Jesús ā naáwát tútnitdih teonit, nemat muúboó it nemep wut jī. ¹⁹ Chei Dioíh ángelboó ī nemnitjidih át wāt bacanap wut jī. ²⁰ “Dioíh muúná ñi bejeé. Caán muúná juibínit, ded pah Diosjeéh ī túi jummat pínahdih cáacwādih ñi túi bohénaá”, ángel queétdih át nijíp wut jī.*

²¹ Páant ā nijíchah joinít, baabáchah, Dioíh muúná waad béjnit, ángel ā nijátji pah cáacwādih it jwúub bohénap wut jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā ī maáta míc wáacnit, Jesús ā naáwát tútnit nemat muúboó jumntjidih soldadowā ī maátadi h itih ub júúwát tútup wut yuh jī. ²² Obohjeéhtih, nemat muúná juibínit, queétdih it bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejnit, nin pah queétdih it níj naáwáp wut jī:

²³ —Nemat muú jéc buujcánni yuh beé. Caán nemni jécdih wapnit ī pái ñuhna yuh beé. Páant ī pái ñuhuchah yuhna, caán jécdih wátnit, jwí enechah, jwí nemnitji ī wihcap be, it nijíp wut jī.

²⁴ Páant ī nijíchah joinít, Dioíh muúdíh wapnit soldadowā ī maáh, sacerdotewā ī maátabut it joí wáhi bejep wut jī. “¿Dépah caá ī tóahbi queét pánihna?” queétjeh it míc nijíp wut jī. ²⁵ Páant ī míc nijíchahjeh, biíh ī pebhna juibínit, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Yeéb ñi nemnitji Dioíh muúná cáacwādih jwúub bohéna beé ī chājap be. Ñi enbi jwuhú oboh, át nijíp wut jī.

²⁶ Páant ā nijíchah joinít, soldadowā ī maáh, áih soldadowājīh bejnit, Jesús ā naáwát tútnitdih it jwúub tewep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwādih úmna, maonit déeji maocanjeh, queétdih it teo bejep wut jī. “Nitdih jwí puñuchah, cáacwāboó jwiítidih jeejīh ī yohbipna nacaá”, queét soldadowā it níj jenah joyóp wut jī. ²⁷ Queétdih ub bejnit, Jesús ā naáwát tútnitdih maáta pebhna it ub juibínap wut jī. Pánih ub juibínachah, sacerdotewā ī maáh queétdih nin pah át níj júihñup wut jī:

²⁸ —Yeebdíh tubit wátnit, ‘Jesús ded pah ā chājatjidih ñi bohéca bojóó’, jwí nijíp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwí nijíchah yuhna, yeéboó nihat Jerusalén tútchidih moondíh ñi bohéna caá. Jesúsdi h jwí mawatji waó jíib jwiítidih peéh chājat náahna, pánih naóhna caá ñi chājap, át nijíp wut jī.*

²⁹ Páant ā nijíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naáwát tútnit bícdih nin pah it níj jepahap wut jī:

—Diosboó jwiítidih ā naáwát tútup be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, ñi naáwát tútcatdih jwí jepahcan níit. ³⁰ Jwí nuowā ípí wēini Dios Jesúsdi h át boonanap tajī.

* 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4 * 5:28 Mt 27.25

Caandíhjuh tibeé yeéb cruzboó péoh dodhnit, ñi mawat túutup jĩ. ³¹ Jesúsdiñ ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios caandíh maáh át waadánap wut jĩ. Pániñ maáh waadánit, ã jéihyepmant bóo buwámant át chúudat túutup wut jĩ. Jwiít cáacwã jwĩ yéejat peéh chãjat déejidiñ túi ubni pínah Jesúsdiñ át jumát túutup wut jĩ. Jwiít judíowã jwĩ yéejatdiñ cádahnit, jwĩ túut nuumúchah, jwĩ yéejatdiñ ã yohat pínah niijná, páant át chãjap wut jĩ. ³² Pániñna, jwiitboó Jesús páant ã jumát diñ ennitji, Túini Espiritu ã wēpatjĩh caandíh jwĩpĩ naóhna caá. Det ã wutatdiñ jepahnitdiñ Dios Túini Espiritudiñ biíc yoobó ã wũhna caá, queétdiñ Pedro át niijíp wut jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, chah íijnit, queét Jesús ã naáwát túutnitdiñ maáta ítilh mao yohíhip wut yuh jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowã poómpdiñ bóo, queétdiñ át mao yohat túutcap wut jĩ. Caán Moisés ã wutatjidiñ bohéni ã jumuchah, cáacwã caandíh “Caán túi chãjni caá”, ípĩ niijíp wut jĩ. Pániñna, caán Jesús ã naáwát túutnitdiñ soldadowãdiñ át ub bac bej jwuhat túutup wut jĩ. ³⁵ Páant í ub bac bej jwuhat túttimah, maátadiñ Gamaliel nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Yeéb wã déewãá, ñi maona chaáh bũca. Ñi túi jenah joi jwúhuá. ³⁶ Teudajidiñ ñi náhninaá. ‘Weém cáacwãdiñ túi waóhni caá wã jumup’, caanjéh cáacwãdiñ át niijíp wut yuh jĩ. Pániñna, dawá, cuatrocientos ãjeéh í péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh í mao yohochah, ãjeéh péenitji í bej peét bejep be. Bũ queétdji í wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cáacwãdiñ í jenah enat láa Galilea baácdiñ bóo Judas wũt jumniñi Romano cáacwã í maátadiñ yohíhna, ãjeéhbut dawá í péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandíh í mao yohochah, niñat áihwãbut í bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yeebdíh nindiñ naóhna caá wã chãjap. Nit Jesúsíh doonádiñ bohénitdiñ páantjeh ñi enah bojoó. Í bohéat Dioíh niñcan, Teudaji ã bohéat buudát pah ã buud béjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ã bohéat yoobát ã jumuchah, queétdiñ ñi jéih cádahat túutcan niít. Páant ñi cádahat túutna, yeéb Diosjĩh míc maona caá ñita chãjap taga, Gamaliel át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, “Yoobópdih tigaá”, maáta íñ niij jenah joyóp wut jĩ. Pániñ jenah joinít, Jesús ã naáwát túutnitdiñ íñ jwúub bid bojop wut jĩ. Páant í jwúub waád juibínachah, queétdiñ íñ puñat túutup wut jĩ. Páant í pũi péanachah, “Jesúsíh doonádiñ yeéb ñi jwúub bohéca bojoó”, niij jũih péanit, queétdiñ íñ bejat túutup wut jĩ.

⁴¹ Páant í bejat túutuchah joinít, íñ jwúub bac bejep wut jĩ. Jesúsíhwã í jumát júb, yeejép yapna, búdí íñ weñep wut jĩ. ⁴² Pániñna, yeó jáap jumát pah Dioíh muúboó, íñ muunáboobút “Jesús Dios ã wahni Cristo ã jumna caá”, ípĩ niij naóh bohénap wut jĩ.

6

Siete teo wáacnit pínahdiñ Jesúsíhwã í ñíwat

¹ Caán láa Jesúsíh doonádiñ bohénit íñ dao béjep wut jĩ. Pániñ dao béjna, Jesúsíhwã mícjeh jumna yuhna, íñ míc jũihñep wut jĩ. Biquína judíowã jumna yuhna, Griego wéheatdiñ wéhenit íñ jumup wut jĩ. Queétdiñ jjeéh éemp wũnnit yaádhdiñ yeó jáap jumát pah íñ jeémátdiñ í túi biíc yoobó wũh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdiñ wéhenitdiñ íñ jũihñep wut jĩ. ² Páant í míc jũihñuchah jéihnit, Jesús doce ã naáwát túutnitboó bita áihwãdiñ bid bojnit, nin pah íñ niij naáwáp wut jĩ:

—Dios naáwátdiñ bohéat jwũh tewat ã jumuchah, jeémátdiñ jwĩ jéih pãhcan caá. ³ Pániñna, jwĩ déewãá, siete neonádiñ ñi ñíwí, jeémátdiñ pãhñit í jumát pínah niijná. Bita queétdiñ ‘Túinit caá’, í niijnít, Túini Espiritu ã wēpat búdí jumnit, túi jenah joinitdiñ ñi bidí. ⁴ Obohjeéhtih, jwiitboó yeó jáap jumát pah Diosdiñ uúbhñit, ã naáwátdiñ jwĩ bohébiñna caá, íñ niijíp wut jĩ.

⁵ Páant í niijíchah joinít, “Jũ. Páant tí jwĩ chãjap”, niñat Jesúsíhwã íñ niij jepahap wut jĩ. Pániñna, Esteban, Jesúsdiñ túi jenah joinít, Túini Espiritu ã wēpat búdí jumnidih íñ ñíwip wut jĩ. Bitadiñbut íñ ñíwip wut jĩ. Nin caá í wũtna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tútchidiñ bóo judío niñcan

ĩ wēi wūbhīpna caá', Abrahamdih Dios át niijíp wut jĩ.* 8 Páant niijnít, Dios nin pah caandíh át jwúub niij naáwáp wut jĩ: 'Weém wā niijátjidih wā náhníat pínah, yeebbút ñi náhníat pínah niijná, nin pah ñi chājaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém mícjeh, ma jūimenábut biíc yoobó bóodnit ñi jūmūú', át niijíp wut jĩ. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jūmūchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat chóodih Abraham át bóod yohop wut jĩ. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jūmūp wut jĩ. Pánihna, Jacobboó docewā át weh jūmūp wut jĩ. Queét doceboó jwī nūowā pínah ít jūmūp wut jĩ.*

9 "Queét jwī nūowā ĩ ũud Josédih íjnit, caandíh yohna, Egipto baácna bejnitdih ít jíib chāj wūhūp wut jĩ. Páant ĩ jíib chāj wūhniji ā moh yéejehah enna, Dios Josédih át túi teo wáacáp wut jĩ.* 10 Páant ā teo wáacachah, José túi jenah joiní ā jūmūchah, Faraón Egipto baácđih moón ĩ maáhboó Josédih át wēi enep wut jĩ. Diosboó caandíh páant át wēi enat tútūp wut jĩ. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih nihát Egipto baácđih moondíh tewat wutni maáh pínah át waadánap wut jĩ. Ā pebh moondíhbut maáh át waadánap wut jĩ.*

11 "Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboobút mah ā buūgcáh, caán baácndih moón tūbit ít moh yéejep wut jĩ. Pánihna, jwī nūowābut jeémát ít jéih bid juicáp wut jĩ.*

12 Egipto baácboó jeémát jūmat doonáđih joinít, Jacob ā wehdih neoh át jwíih wah bojop wut jĩ. 13 Túttimah ā jwúub wahachah, Egipto baácboó ĩ juibínachah, 'Weém ñi ũud tigaá', José ā ũud jeñénadih át niijíp wut jĩ. Pánihna, Joséboó ā déewāđih ā maáh Faraóndih át júutūp wut jĩ.* 14 Túttimah, José ā íip Jacobdih ā déewāđihbut át bidip wut jĩ. Ā déewā setenta y cinco cáacwājeh ít jūm jwūhūp wut jĩ.*

15 Ā wūúh ā bid bojochah joinít, Jacobwā ā wūúh pebhna Egipto baácboó ít bejep wut jĩ. Caanná juibínitji ít buūdūp wut jĩ.*

16 Jacob ā nūo Abraham Hamor báadhda wehdíh Siquem wūt jūmni baácboó ĩ wūmūchah ĩ yohat pínahdih átát jíib chājap wut jĩ. Pánihna, Abraham ā jíib chājniji baácboó Jacobíh bácahjidih ũb bejnit, ā wehboó ít yohop wut jĩ.*

17 "Túttimah, 'Nin baácđih yeebđíh wā wūbhīpna caá', Dios Abrahamdih ā niijátji pah tóah jūúwūchah, Egipto baácboó jwī déewā ít cáac poonap wut jĩ. 18 Egipto baácđih ĩ jūmūchah, bíh maáh Faraón ĩ niijní, át túut nūmūp wut jĩ. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih át jéihcap wut jĩ.* 19 Pánih jéihcan, jwī nūowāđih yeejép chājna, ĩ weh jáap túhñitdih át mao yohat túutūp wut jĩ.* 20 Páant ā yapat cātíh, Moisés pínah ā cáac jūmūchah, Dios caandíh át túi wēi enep wut jĩ. Pánihna, ā mána tres widh caanbítđih júutcanjeh, íih mūúboó ít túi bih bíbohó wut jĩ.* 21 Pánihat túttimah, Moisésđih mūúboó jéih bíbohcan, ā mána caandíh mūjboó ít pahanap wut jĩ. Páant ĩ pahanidih Faraón nūúm bid juí, ũb aab béjnit, mi wūúh pah mit behanap wut jĩ.* 22 Egipto baácđih moón túi jéihñitíđih Moisésđih ít bohénap wut jĩ. Pánihna, caán maáh wūúh pah át jūmūp wut jĩ.

23 "Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohñit, ā déewā judíowāđih enedih át bejep wut jĩ. 24 Pánih enedih juibína, Egipto baácđih bóo judíodih yeejép ā chājachah, Moisés át enep wut jĩ. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wáacadih bejna, Egipto baácđih bóodih át mao yohop wut jĩ. 25 Pánih chājna, 'Wā déewā ĩ déedih wā teo wáacachah enna, "Dios jwiítđih túi ũbni pínah át wahap taga", ĩ niij jenah joibípna caá', Moisés át niij jenah joyóp wut yūh jĩ. Obohjeéhtih, queétboó páant ít niij jenah joicáp wut jĩ. 26 Bíh yeó jáapđih chénewā ā déewā ĩ míc mawachah, Moisés át enep wut jĩ. Pánih enna, '¿Yeéb biícwājeh dépanih míc mao tigaá ñi chāj?' queétđih át niijíp wut yūh jĩ. 27 Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, ā déedih yeejép chājniboó Moisésđih át ũb tóo yoh bojop wut jĩ.

* 7:7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 * 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 * 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21 * 7:10 Gn 41.39-41 * 7:11 Gn 42.1-2 * 7:13 Gn 45.1,16 * 7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 * 7:15 Gn 46.1-7; 49.33 * 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 * 7:18 Ex 1.7-8 * 7:19 Ex 1.10-11,22 * 7:20 Ex 2.2 * 7:21 Ex 2.3-10

‘Meém jwĩ maáh nihcan, jwiít dih wutni nihcan caá. ²⁸ ¿Jwĩin Egipto baác dih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh níít ma chājap?’ át níj jūihñup wut jĩ. ²⁹ Páant ā niijíchah joí wúhi bejnit, Moisés Madián baácboó át jweí bejep wut jĩ. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewā át weh jumup wut jĩ.*

³⁰ “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinaí jee pébh jumnit, máa chálíh iigni panihnidih át enep wut jĩ. Caán iigát panihat cātíh ángelboó caandíh át jígo hop wut jĩ. ³¹ Páant ā jígohochah, Moisés át en wúhi bejep wut jĩ. Pánih en wúhi bejna, caán máa chálíh iigni panihni pehbbit enedih ā bejchah, Dios caandíh nin pah át níj naáwáp wut jĩ: ³² ‘Weém Dios caá. Weemdíhjuh caá ma nuowā, Abraham, Isaac, Jacob í túi wēi wúbup’, át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinít, Moisésboó méménit, úmna, át en ñahacap wut jĩ. ³³ Pánihna, Dios nin pah caandíh át jwúub níj naáwáp wut jĩ: ‘Buu wā pebh ñuhna, míh zapatosdih waícanjuh ma too duguu. ³⁴ Wíih cáacwā Egiptoboó jumnit, yeejép yapna, tubit moh yeejnit í juñúchah, wā joiná caá. Páant í juñát dih joinít, queéd dih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wā dei jūúwup be. Pánihna, buu conboó ma jwúub bejeé’, Dios Moisésdih át niijíp wut jĩ.*

³⁵ “Í náahcannijidih yuhna, í maáh pínah, queéd dih túi ubni pínahdih Diosboó át wah jwúuba bojop wut jĩ. ‘Meém jwĩ maáh nihcan, jwiít dih wutni nihcan caá’, í jāh niijjéhnijidih Dios Egipto baácboó át wah bojop wut jĩ, queéd dih ā numah bac jūúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigni panihni cātíh jumni ángeldihbut Dios át wahap wut jĩ. ³⁶ Pánihna, Egipto baácboó jumnitji judíowādih Moisés át numah jūúwup wut jĩ. Egipto baácboó caán Moisés Dios ā wēpatdih át jwíh júut waáwáp wut jĩ. Túttimah, Muj Mac Dæni wūt jumni boó át jwúub júutup wut jĩ. Túttimah, muú wihcapboobút cuarenta jópchi í jumuchah, Dios ā wēpatdih páant ápi júutup wut jĩ.* ³⁷ Caán Moisésboó judíowādih nin pah át níj naáwáp wut jĩ: ‘Weém wā nihah pah muntih Dios naáwát dih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán ñijeéh ā jum b ipna caá’, Moisés queéd dih át niijíp wut jĩ.* ³⁸ Moisés muú wihcapboó jwĩ nuowā bícdih át jumup wut jĩ. Sinaí wūt jumni jeená caandíh naóhni ángeljeéhbut át jumup wut jĩ. Íjeéh jumnit, Dios ā wutatdih Moisésboó át naóh yapanap wut jĩ, caandíh jepahnit, Diosjeéh í túi jumat pínah niijná. Jwiítbut jwĩ joyát pínahdih át naáwáp wut jĩ.*

³⁹ “Pánih jūóh nitji muú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jwúub bejñhna, Moisésdih náahcan, jwĩ nuowā ā wutatdih íit yap yohop wut jĩ. ⁴⁰ Pánih yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah íit niijíp wut jĩ: ‘Jwiít dih waóh nit pínah Dios panihnit dih ma pāp wūhú. ¿Egipto baácboó jwĩ jumuchah, jwiít dih numah jūóh ni Moisés ded pah tigaá át bej?’ íit niijíp wut jĩ.* ⁴¹ Páant niijnít, queét momo jwi wūh pah jígo nidih orojíh íit pāpap wut jĩ. Pánih pāp péanit, queét nuñápdih mao ub jūóh nit, í pāpnidih cáo wūhna, búdí íit weñep wut jĩ.* ⁴² Páant í pāpnijidih í weñechah ennit, ‘Weemdíh yohnit, cúiwādih, widhdih, yeodíhbut í wēi dáhwa naáh’, niijnít, Dios queéd dih áti h yohop wut yuh jĩ. Páant í chājatjidih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

‘ “Yeéb weemdíh yeejép ñi chājap be. Muú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowā nuñápwādih mao cáonit, weemdíh wūhna, ñita túi chāj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

⁴³ Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih wēnit, áih muudíh ñi bíbohop jĩ. Bíh cúí Refán wūt jumni, caan páh jígo h ni yeéb ñi pāpni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chājna, yúup Babilonia baácboó wā wahbipna caá”, Dios ā niijná caá’, át níj daacáp tají. (Am 5.25-27)

* 7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4 * 7:34 Ex 3.1-10 * 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33 * 7:37 Dt 8.15,18 * 7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33 * 7:40 Ex 32.1 * 7:41 Ex 32.2-6

⁴⁴ “Jon játih moón jwī n̄owā muú wihcapboó jumna, Dios ijeéh ã jumat pínah niijná, nuñúp chójih ã chājni muudih ãt bíbohóp wut jī. Caán muudih Dios ã niijátji pah biíc yoobó Moisés ãt chājap wut jī. Caán muú diítboó Dios ã wutat daácni jeé naaná ãt jumap wut jī.* ⁴⁵ Pánihna, queédih Dios ã naóhni ni baác dih júná, Josué jwī n̄owā biíc dih caán muudih ãt ub juyúp wut jī. Páant ã ub juyúchah, Dios queédih teo wáacna, caanjih jumnitjidih ãt yohóp wut jī. David ã jum láabut caán muudih ãt bíboh jwuhap wut jī.* ⁴⁶ Pánihna, caandih Dios ã túi weñechah jéihnit, caán ijeéh ã jumat pínah muudih chājihna, David Diosdih átiñ uúbúp wut yuh jī.* ⁴⁷ Obohjeéhtih, páant ã uúbúchah yuhna, ã wunat túttimah, ã wūh Salomónboó Dioh muudih ãt chājap wut jī.* ⁴⁸ Pánih chājna yuhna, Diosboodih cáacwã ã chājni muudih ã jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajī:

⁴⁹ “Japboó wã chúdat panihni caá. Caánboó chúdna, nihatdih wã wutna caá. Pánihna, noónboó wíh jítcha wã chūi chúdat panihni caá. Pánih chūi chúdna, chah wēpni wã jumna caá. Weém Dios caá. Páant wã jumuchah, wíh muú pínahdih ñi jéih teo wūhcan caá. Wã choóat pínah muudih wã náahcan caá.

⁵⁰ Weemjéh nin baácboó nihatdih wã chājap jī”, Dios ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajī. (*Is 66.1-2*)

⁵¹ “Jwī n̄owāji ã yap yohat pah muntih yeebút Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwát dih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espiritudihbut yehna ñi niijná caá.* ⁵² Jwī n̄owāji Dios naáwát dih nihat naóh yapanitdih yeejép ãt chājap wut jī. ‘Túttimah túini yoobát ã jūóhbiñna caá’, queét ã niij naáwáchah, jwī n̄owā ãt joijí ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant niij naóh nitjidih ipí mao yohóp wut jī. Pánihna, ‘Túini yoobát ã jūóhbiñna caá’, ã niijníji Jesús dih yeebút ñi mawap be. ⁵³ Dios ã wutatdih ángelwã Moisésdih ãt naóh yapanap wut yuh jī, jwī joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, ã wutatjidih jwī bíbohna yuhna, yeébboó caandih ñi yap yohna caá”, Esteban ãt niijíp wut jī.

Estebandih jee dáhnajih ã yoh mawat

⁵⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétboó tubit ãt íjip wut jī. Pánih íjna, úum náah jumnit ãt jígohóp wut jī. ⁵⁵ Páant ã íjichah yuhna, Túini Espiritu caandih búdí ã teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ã yeh iigát dih, Jesús Dios ã jéihyepmant bóo b̄wámant ã ñuhuchahbut Esteban ãt enep wut jī.

⁵⁶ —ñi enee! Jeáboó jéweat panihni ã jumuchah, Jesús nihat cáacwã úud jeñé, Dios ã jéihyepmant bóo b̄wámant ã ñuhuchah, wã enna caá, ãt niijíp wut jī.

⁵⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét tubit íj yapna, ñáacnit, íh molít dih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandih ãt tewep wut jī. ⁵⁸ Pánih teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnajih ãt yoh mawap wut jī. Páant ã yohat pínah játih, jih ã d̄oní yégueh chóonadih tóo dug jwejnit, jáap beh toáhni Saulo wūt jumnidih ãt wapat túutur wut jī.

⁵⁹ Estebandih jeejéh ã yohochahjeh, “Maá Jesús, wíh caolihdih ma ubuú”, ãt niijíp wut jī.* ⁶⁰ Páant niijnít, bó d̄icha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdih yeejép ã chājachah yuhna, queédih ma peéh chājca bojó”, niijnít, ãt wunah bejep wut jī.*

8

Saulo Jesús h̄wādih yeejép ã chājat

¹⁻² Bitá Jesús h̄wã Estebanjidih baad yóhna, búdí ãt juñúp wut jī. Obohjeéhtih, Saulo boó Estebandih ã mawachah enna, “Túina caá”, ãt niij jenah joyóp wut jī. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesús h̄wādih eníhcan, yeejép ãt chāj jwíihip wut jī. Páant ã mao jwíihichah, Jesús h̄wã Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baác nabut yuúp ãt jweí peét bejep wut jī. Jesús ã naáwát túutnit pohba ãt bejcap wut

* 7:44 Ex 25.9,40 * 7:45 Jos 3.14-17 * 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 * 7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 * 7:51 Is 63.10 * 7:59 Sal 31.5; Lc 23.46 * 7:60 Lc 23.34

jĩ. ³ Pániha, Sauloboó Jesúíhwādhíh eníhcan, queétdih yeejép chājna, íih munnádhíh waadnít, neonádhíh, yaádhíhbut teo wái bacnit, nemat muúboó ápi nemat túutur wut jĩ.*

Felipe Samaria baácboó Jesúíh doonádhíh ā bohéát

⁴ Pánih jweí peétnitji í juibíni tútchinadhíh moondíh Jesúíh túini doonádhíh ípi naáwáp wut jĩ. ⁵ Samaria baácboó jumni chah búdí tútchina juibínit, Felipebut caán tútchidih moondíh Jesúíh túini doonádhíh át naáwáp wut jĩ. ⁶ Páant ā naáwáchah joinít, Dios ā wēpatjĩh jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjĩh moón dawá ít túi joyóp wut jĩ. ⁷ Dawá nemép jumnit ā pebh í juibínachah, nemépwāboodíh ápi bac bejat túutur wut jĩ. Páant ā bac bejat túutachah joinít, nemépwā ñaácnit, ípi bac bejep wut jĩ. Dawá jéih wálicannitdhíh, jéih bejcannitdhíhbut ápi booanap wut jĩ. ⁸ Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón búdí ít weñep wut jĩ.

⁹ Caán tútchidih bóo Simón wūt jumni, jióhni át jumur wut jĩ. Pánihna, caán tútchidih moondíh jióhni ded pah í chājatdhíh ápi chāj júutur wut jĩ. Páant ā chājachah enna, caanjĩh moón en wúhi bejnit, Simóndih ít úumur wut jĩ. Nin pah ápi niijíp wut yuh jĩ: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdhíh judhcan caá”, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cáacwā í maáta bícdih ít niijíp wut yuh jĩ. Queét nihat caandíh ít túi jwuhur wut jĩ.

¹¹ Páant ā chājatjĩh queétdih maatápdih át júutur wut jĩ. Páant ā chāj júutachah enna, queétoó wúhi bejnit, caandíh ít túi joyóp wut jĩ. ¹² Obohjeéhtih, caandíh í joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ā jumadhíh, Jesucristoíh túini doonádhíhbut ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh ít joyóp wut jĩ. Pánih túi joinít, í jepahachah enna, Felipe neonádhíh, yaádhíhbut át daabánap wut jĩ. ¹³ Simónbut Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdhíh ā jepahachah, caandíhbut át daabánap wut yuh jĩ. Páant ā daabáát túttimah, Felipejeéh caanbút át péenap wut jĩ. Felipe Dios ā wēpatjĩh chāj júutnit, tubúp chūhñitdhíh ā túi booanachah enna, Simón át en wúhi bejep wut jĩ.

¹⁴ Samaria baácdih moón Dios naáwátdih í túi jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naáwát túutnitdhíh át juibínap wut jĩ. Páant í jepahat doonádhíh joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna ít wahap wut jĩ. ¹⁵ Pánih caanná juibínit, Pedrowā Jesúsdhíh jáap jéihnitdhíh Diosdhíh ít úúbúp wut jĩ, Túini Espíritu ā wēpat queétdih ā jumadhíh pínah niijná. ¹⁶ Queét Samaria baácdih moón Jesúíhwā í jumadhíh pínah niijná, queétdih Felipe átát daabánap wut jĩ. Jesúsdhíh ít jéih jwuhur wut jĩ. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espíritu ā wēpat queétdih át wih jwuhur wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, Pedro Juanjĩh Samaria baácdih moondíh í teo jáha úúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queétdih át jum jwíhip wut jĩ.

¹⁸ Pedrowā í teo jáha úúbúchah, Túini Espíritu ā wēpatjĩh mácah wéheatjĩh í wéhenachah, Simón át enep wut jĩ. Pánih ennit, Pedrowā í wēpat déedih náahna, dinerojĩh átihi jíb chājíhip wut yuh jĩ.

¹⁹ —Weembút cáacwádhíh wā teo jáha úúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queétdihbut ā jumadhíh pínah niijná, weemdhíhbut ñi wēpat déedih ñi wúhuá, át niijíp wut yuh jĩ.

²⁰ —Míih dinerojĩh Dios ā wēpatdhíh ma jíb chājíhat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma jíb chājíhat peéh míih dinero bícdih iiguípna ma bejeé. ²¹ Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiít jwí chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. ²²⁻²³ Wēpatdhíh tubit en ñinahnit, tubit íj yaicanniabeh caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyátdih Dios ā yohat pínah niijná, caandíh ma úúbú. Páant ma chājachah enna, caán ma yéejatdhíh āta yoh tagaá, Pedro jióhni Simóndih át niij jūihñur wut jĩ.

²⁴ —Weemdhíh yeéb Diosdhíh ñi úúbú, ma niijípboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jíb iiguípna wā bejñhcan caá, Simón át niijíp wut jĩ.

* 8:3 Hch 22.4-5; 26.9-11

²⁵ Túttimah, Pedro Juanjĩh Dios naáwát dih biĩh tútchinadih moondíh naáwádih ít bejep wut jĩ. “Jesús ã boo pud jũúwát túttimah, caandíh jwiít jwĩ enep jĩ”, Samaria baácdih moondíh ít niij naóh peetép wut jĩ. Pánihna, caanjĩh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wut jĩ.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ã bohéát

²⁶ Felipe Samaria baáccoó ã jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Múú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baáccoó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, át niijíp wut jĩ. ²⁷ Páant ã niijíchah joinít, caanná át bejep wut jĩ. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna át chájap wut jĩ. Caán Etiopía baácdih moón ĩ maáh wili Candace wút jumnihíh dinerodih en daoní wut jĩ. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna át chájap wut jĩ. ²⁸ Áih tútchina pútúnijih jwúub bejna, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ã daádni núojidih enna át chájap wut jĩ. ²⁹ Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah át niijíp wut jĩ: “Con bejni pútúni pebhna ma bejeé”, át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, Felipeboó pútúni pebhna juibínit, caán núodih Etiopíadih bóo ã míc en naáwáchah, át joyóp wut jĩ.

—¿Ma ennidih ma beh jói níit? Felipe caandíh át niij úubh joyóp wut jĩ.

³¹ —Weemdíh bohéni ã wihcah, wã túi beh joicán caá. Wã pebh juí chúudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih át niijíp wut jĩ.

—Júu, niijnít, ã pebh át juibí chúudup wut jĩ.

³² Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ã niij daacátjidih Etiopía baácdih bóo míc en naóhna át chájap wut jĩ:

“Ovejadih mawat túut, ĩ teo wáyachah, ã ñaáccat pah muntih caanbút caandíh ĩ tewechah, laihcanni ã jum bipna caá. Oveja yoócdih ĩ bóodochah, ã ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni ã jum bipna caá.

³³ Caandíh ĩ deoh naóhbipna caá. Caán yeejép ã chájcah yuhna, queétboó caandíh yeejép ĩ cháj bipna caá. Pánihna, caandíh ĩ mao yohochah, weh wihcanjeh nin baáccoó ã buudbípna caá”, Isaías át niij daacáp tajĩ. (Is 53.7-8)

³⁴ Caán núodih en naóh nit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át niij úubh joyóp wut jĩ:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ã niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh níit át cháj jip? ¿Biĩhdih naóh níit át cháj jip, páant ã niijná? át niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, Felipeboó caán núodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúh túini doonádih át naáwáp wut jĩ. ³⁶ Páant niij bájna, ímdih ít enep wut jĩ.

—¿Enejúh! Conboó ím caá. ¿Weemdíh ma daabáhcán níit? Felipedih át niijíp wut jĩ.

³⁷ —Jesúsdih ma túi jepahachah, meemdíh wã daabábipna caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

—Dios wúuh Jesúsdih weém wã túi jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ã wahni Cristo ã jumadidih wã túi jéihna caá, át niij jepahap wut jĩ.

³⁸ Páant niijnít, pútúni íoh teonidih át chāwáát túutup wut jĩ. Caán ã chāwáchah, dei ñuhnit, ímna ít dei juibínap wut jĩ. Pánih dei juibínit, ímdih póbó púud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandíh át daabánap wut jĩ. ³⁹ Daabá péanit, ĩ aab ñúhuchah, Túini Espíritu Felipedih át ubah bejep wut jĩ. Æ buudáh bejchah, Etiopíadih bóo caandíh át jwúub encap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wēnit, áih baácna át jwúub bejep wut jĩ. ⁴⁰ Túini Espíritu Felipedih ã ub bejchah, Azoto tútchina át juibínap wut jĩ. Pánihna, nihat tútchinadih moondíh Jesúh túini doonádih naóh jibna, Cesarea tútchiboó át juibínap wut jĩ.

¹ Páant Felipe ã chãjat pónih, Sauloboó Jesúshwãdih en jãihna, “Queétdih maomi caá”, niijnít, sacerdotewã ï maáh pebhna ãt bejep wut jĩ. ² Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandíh ãt wúbup wut jĩ. “Damasco tútchiboó judíowã ï míic wáacat munnádih moón ï maátadih ñi daacá. Weém Jesúshwãdih bid jwinít, queétdih chéonit, nin Jerusalén tútchiboó wã jwúbub ub jũóhmi caá. Pánihna, wã tewat pínah papélahdih weemdíh ñi wãhúú”, Saulo ãt niijíp wut jĩ.

³ Páant ã niijíchah joinít, caán núodih ï wãhuchah, Damasco tútchina ït bejep wut jĩ. Damasco tútchina ï toáh juibínachah, japmant iíg jéenaat caandíh ãt jígohop wut jĩ. ⁴ Páant ã iíg jéenanachah, Sauloboó ãt buug ñajap wut jĩ. Pánih buug ñajnit, Jesús ã wéhenachah, ãt joyóp wut jĩ. “¿Saulo, dépanihna meém weemdíh yeejép ma chãj?” ãt niijíp wut jĩ.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo ãt niijíp wut jĩ. “Weém Jesús, yeejép ma chãjni caá. Weemdíh ijnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá. ⁶ Ma ñah ñuhúú. Tútchidih waad béjnit, ma jumúú. Ma chãjat pínahdih meemdíh naóhni pínah ã juibíhipna caá”, Jesús Saulodih ãt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ã wéheatdih joiná yuhna, Saulo ã pej jumnitboó cáacdih encan, ït joí wúhi bejep wut jĩ. ⁸ Saulo ñah ñuhnit, ã jéih encan, ã pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandíh ït wái waad béjep wut jĩ. ⁹ Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpcan, babhcan, Diosdih búdí wúbhna ãt chãjap wut jĩ.

¹⁰ Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wút jumni oo júmat dée pah Jesúsdih ãt enep wut jĩ. Páant ã enechah, Jesús caandíh ãt ejep wut jĩ: “¿Ananías!” ãt niijíp wut jĩ. “Júú, wã jumna caá”, ãt niijép wut jĩ.

¹¹ “Yoobópdih wút jumni namádih, Judáih munná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wút jumnidih ma bidií. Caán Diosdih wúbhna caá ã chãjap. ¹² Caanbút oo júmat dée jígohatdih enna caá ã chãjap. ã jwúbub enat pínah niijná, meém juibínit, caandíh teo jáhanit, wúbát panihatdih ã enep be”, Jesús Ananíasdih ãt niijíp wut jĩ.

¹³ “Maá, caán míhwã túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép ãt chãjap wut be. Dawá cáacwã weemdíh páant ï niij naáwáp be. ¹⁴ Nin Damasco tútchiboó caán nihat míhwãdih teo nemat túut niijná, sacerdotewã ï maátadih papélahdih daacát túutnit, caán núo ã wépatjĩh ãt jũúwáp wut be”, Jesúsdih Ananías ãt niijép wut jĩ.

¹⁵ “Caán Sauloboó wã ñíoni jumna, judíowã nihcannitdih, ï maátadih, judíowãdihbut wã naáwátidih ã naóhhipna caá. Pánihna, ã pebhna úumcanjeh ma bejeé. ¹⁶ Túttimah, wíih ã jummat júb, dawá láa yeejép ã yapat pínahdih caandíh wã jéihyabipna caá”, Jesús Ananíasdih ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha wúbhnit, —Wã dée Saulo, jwí Maáh Jesús namáboó meemdíh jígohni weemdíh ã wahap be, ma jwúbub enat pínah, Túini Espíritu ã wépat meemdíh ã jummat pínahbut niijná, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchahjeh, áih quíib dahdih queej cháa pah jígohni ã buug jéenechah, Saulo ãt jwúbub enep wut jĩ, páant muntih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, ãt daabáát túutur wut jĩ. ¹⁹ Páant caandíh ï daabáát túttimah, jwúbub bid jeémpna, ã nuugúp wunatji ãt boonap wut jĩ. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúshwãjeéh maátcanjeh ãt jumap wut jĩ.

Saulo Damasco tútchiboó ã naáwát

²⁰ Saulo ã túut nuumát túttimahbitjeh, judíowã ï míic wáacat munnáboó Jesúsh túini doonádih ãt naáwáp wut jĩ.

—Caán Jesús Dios wúúh caá, Saulo ãpí niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ït joí wúhi bejep wut jĩ.

—¿Nin Jesúshwãdih ñuun yóhni niican niít? ¿Ninjĩhbut jũóhni, queétdih teonit, sacerdotewã ï maátadih wãhíhni niican niít? ït míic niijíp wut jĩ.

²² Obohjeéhtih, Saulo úumcanjeh, chah át bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, “Yoobópdihi tigaá Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, ã niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowāboó it beh joicáp wut jĩ.

Saulo judíowādhĩ ã jweyát

²³ Maátcanjeh ã jummat túttimah, judíowā caandih mawíhna, queétjeh it míic wéhenap wut jĩ. ²⁴ Pánih míic wéhenit, caán tútchidih bóo jěcnadih yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut it páñap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó ĩ mawíhat doonádih át joyóp wut jĩ. ²⁵ Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwā caandih búdí wuhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu táahmant it cádah deya bojop wut jĩ. Páant ĩ chājat túttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wut jĩ.*

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jummat

²⁶ Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúhwā bíicdih Saulo átih jumíhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdih jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandih it úumap wut jĩ. ²⁷ Páant ĩ úumachah yuhna, Bernabéboó Jesús ã naáwát túttnit pebhna caandih át numah bejep wut jĩ. Pánihna, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queédih át naáwáp wut jĩ: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdih át enep wut jĩ. Á enechah, Jesúsboó caandih át wéhenap wut jĩ. Túttimah, Damasco tútchidih moondih úumcanjeh, Jesúh doonádih át naáwáp wut jĩ”, Bernabé át niijíp wut jĩ. ²⁸ Páant ã niiját túttimah, Saulo ĩjeéh waadnit, Jerusalén tútchidih moondih úumcanjeh, Jesúh doonádih át wěp naáwáp wut jĩ. ²⁹ Pánih naóhnit, biquína Grecia baácmant jūóhnit judíowājeéh míic wéhenit, queédih yehna át naáwáp wut jĩ. Páant Saulo chah ã wěp naáwát peéh caandih it mawíhip wut yuh jĩ. ³⁰ Páant ĩ mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jummit Jesúhwāboó caandih Cesarea tútchina it ub jwei déi bejep wut jĩ. Caanjíh numah jum jwahnit, Tarso tútchina caandih it wah bojop wut jĩ.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúhwā it túi jumap wut jĩ. Dedé tac buugáat wihcah, it túi míic bohénap wut jĩ. Queét Diosdih úumnit, ĩ yéejatdih cádahachah, Túini Espíritu queédih búdí át teo wáacap wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah it dao béjep wut jĩ.

Pedro Eneasdhĩ ã booaat

³² Saulodih ĩ wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwādhĩ táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jĩ. ³³ Caaná juibínit, Eneas wut jumnidih át enep wut jĩ. Ocho jópchi játih Eneas tubúp chūúhni ĩ át jéih wálicap wut jĩ.

³⁴ —Eneas, Jesucristo meemdih ã booana caá. Ma ñah ñuhú. Ma lajatdih ma ub ámoahoó, Pedro át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Eneas át ñah ñuhap wut jĩ. ³⁵ Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, ĩ yéej chājatdih cádahnit, Jesúsdih it jepahap wut jĩ.

Tabita mi boo pud jūúwát

³⁶ Jope wut jumni tútchidih Tabita wut jumnih Jesúsdih túi jéihnih mit jumap wut jĩ. Mi wut Tabita griego wéheatjĩh Dorcas it niijíp wut jĩ. Caánt túi chājnih, moh yéejnitdih mipí túi teo wáacap wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caán láa wunat ñah jūúwúchah, mit wunah bejep wut jĩ. Páant mi wunat túttimah, queét míih bácahjidih túi choc péanit, chah bóo tólihboó it jwejep wut jĩ. ³⁸ Lida tútchi Jope tútchi túi pebh buugjéh át jumap wut jĩ. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúhwā, Pedro Lida tútchiboó ã jummat doonádih játih itát joyóp wut jĩ. Pánih joinítji chénewādhĩ Pedro pebhna it wah bojop wut jĩ. Á pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waicanjeh jwĩ jumapboó jwíjeéh ma jūúwú”, Pedrodih it niijíp wut jĩ.

* 9:25 2Co 11.32-33

³⁹ Páant ï niijíchah joinít, Pedro ïjeéh át bejep wut jĩ. Caánboó ï juibínachah, caán m̄udíh jumnitboó Pedrodi h chah bóo tólihna ït namah púuh laab béjep wut jĩ. Tabita ïjeéh jum jwuhna, moh yéejnitdih wūhat túut niijná, dawá yéguehdih mit chājar wut jĩ. Pánihna, éemp w̄annit yaádh Pedrodi h ñuh púuda bojnit, mi chājniji yéguehnadi h ït júut juñúp wut jĩ. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat túutur wut jĩ. ï bac beedáat túttimah, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdi h át uúbúp wut jĩ. Pánih uúbh péanit, míh bácahjidih tac púud ennit,

—Tabita, ma ñah ñuhú, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodi h wāt ennit, mit pud chúudur wut jĩ. ⁴¹ Páant mi pud chúuduchah, Pedro míh téihyadi h teonit, caántdih át wái ñahanap wut jĩ. Pánihna, caanjíh moón Jesúh wādi h, éemp w̄annit yaádhdi hbut bid bojnit, “Eneé mi jwúub boonap be”, queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant mi booa t doonádi h nihat Jope tútchidi h moón ït joyóp wut jĩ. Pánih joinít, dawá Jesúsdih ït jepahap wut jĩ. ⁴³ Pánihna, nuñúpwā chóo teoni, Simón wūt jumni jeéh Jope tútchiboó maatápdih Pedro át jumur wut jĩ.

10

Pedro Corneliowādi h Jesúh doonádi h naáwādi h ā bejat

¹ Caán láa Cesarea tútchiboó cien soldadowā ï maáh Cornelio wūt jumni át jumur wut jĩ. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jĩ. ² Cornelio áih m̄udíh moón biícdi h Diosdi h túi jenah joí wēinit, caandíh úumna, yéejat cádahnit, ït túi chājar wut jĩ. Jígah náah jumnit judíowādi h búdí át teo wáacap wut jĩ. Jesucristodi h jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jummat pah Diosdi h át uúbúp wut jĩ. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā uúbúchah, oo júmat pah, Dioíh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wut jĩ. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jĩ. ⁴ Cornelio caandíh en behnit, úumna, “¿Maá, dedédi h caá ma náah?” át niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandíh át niij jepahap wut jĩ: “Diosdi h ma uúbúchah, át joyóp wut be. Jígah náah jumnitdih ma wūhuchahbut, át enep wut be. Pánihna, buu ma uúbátdih ā jepahbi pna caá. ⁵ Jope tútchiboó Simón Pedro wūt jumni di h ub jūúwát náahna, míh cáacwādi h ma wah bojóo. Caán túini doonádi h yeebdíh ā naóhbi pna caá. ⁶ Biíh Simón nuñúpwā chóo teonijeéh búdí muj jwéejdi h jumni m̄udíh ā jumna caá”, ángel Corneliodi h át niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij péanit, át bac bejep wut jĩ. Ā bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandíh teo wūhni tdi h, biíc ājeéh jumni soldadodi hbut át bid bojop wut jĩ. Caán soldadoboó Diosdi h túi wēini jumna, yeó jáap jummat pah Corneliodi h wapni wut jĩ. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidi h queétdih naóh beedánit, Jope tútchiboó át wah bojop wut jĩ.

⁹ Biíh yeó jáapdi h Jope tútchiboó ï tóah juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni m̄ú chahmant bóo coahna Diosdi h uúbúdi h át púuh laab béjep wut jĩ. ¹⁰ Páant ā uúbúchah, caandíh nuugúp tubuchah, át jeémíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, ï jeémát chājat pónih, oo júmat jígohat déedi h át enep wut jĩ. ¹¹ Jeáboó ā jéweah bejehah, chéna boó bóod chéoni chóo, búdí chóo át dei jūúwúp wut jĩ. ¹² Caán chóo díitna dawá nuñúpwā judíowā ï jeémpca naáhwā míic ït jumur wut jĩ. Maiwābut jum, jwébehwābut ït jumur wut jĩ. ¹³ Caandíh ā enechah, Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé”, át niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémpcan niít. Jwí n̄owādi h ma jeémát túutca naáh yeejépwādi h wāpí jeémpcan beé”, Pedro át niij jepahap wut jĩ. ¹⁵ “Buu túinit caá”, wā niijnít di h ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojóo”, Dios Pedrodi h át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant biíc peihcanni láa ā yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jĩ, buca. ¹⁷ Pánihna, Pedro t̄abit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdi h niijíh tigaá pánih jígohni di h

ã júut?” caanjéh át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ã niij jenah joyóchah, Cornelio ã wah bojnitboó, Pedro ã jumni munná it juibínap wut jĩ: “¿Simón nuñúpwã chóo teoniíh muú dedboo tígaá ã jum?” cáacwādih it niij úbh joyóp wut jĩ. Caán muudíh i jéihya naáwáchah, ã jumni munná it juibínap wut jĩ. ¹⁸ Pánih juibínit, nin pah it niij ej úbh joyóp wut jĩ: “¿Simón Pedro wut jumni nin muudíh niit ã jumap?” it niijíp wut jĩ.

¹⁹ Páant i ezechahjeh, Pedro caandíh jígohnijidih ã jenah joyóchah, Túini Espiritu caandíh nin pah át niijíp wut jĩ: “Pedro, jéchoó bíic peihcannit meemdíh bidna caá i chājap. ²⁰ Ñah ñuh, dei bejnit, ijeéh ma bejeé. Bíih pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weémboó queétdih wã jūúwát túutap be”, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro i pebhna át dei bejep wut jĩ. Dei juibínit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ninjíh tigaá wã jumap, ñi bid jūóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jūóh? át niijíp wut jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah it niij jepahap wut jĩ:

—Cornelio cien soldadowādih wutni jwiítdih ã wahap be. Caán túi chājni, Diosdih úmmit yéj chājcani, nihat judíowã caandíh ‘Túini’, i niijní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh át bidat túutap wut be, túini doonádih jwiítdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih it niijíp wut jĩ.

²³ Páant i niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wūhñit, ã jumni muúboó át ũo jwuhat túutap wut jĩ. Cheibit Pedro ijeéh át bejep wut jĩ. Páant ã bejchah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwābut caandíh it pej jum bejep wut jĩ.

²⁴ I bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina it juibínap wut jĩ. Cornelioboó ã déewādih, ã chéenwādihbut bid wáacnit, Pedrowādih át páñap wut jĩ.

²⁵ Pánihna, Pedro Cornelioíh muudíh ã téih waadáchah, Cornelioboó jwāáh bac jūóhñit, áih jítcha pebh bódicta át caj yoh ñajap wut jĩ.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembút meem pánih cáacjeh mun tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandíh át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhñit, míic wéhenit, Cornelio caandíh át numah waad béjep wut jĩ. Caanná waad juibínit, dawá míic wáac páinitdih Pedro át enep wut jĩ.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jon játih Dios jwí nuowādih nin pah át niij wutap wut jĩ: ‘Judíowã nihcannit bíicdih ñi jumca bojoó’, át niijíp wut jĩ. Pánihna, caán wutatjidih ñijeéh jumnit, wã yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowã nihcannitdih ‘Yeejépwã caá’, Dios weemdíh ã niiját túutcan beé. ²⁹ Páant ã niijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wã bejcan niit’, niijcánjeh, ñi pebhna wã jūúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjéh weemdíh ñi jūúwát túut? át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wã úbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigní yégueh ñoní, wã pebh ã jígohop be. ³¹ Pánih jígohñit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma úbúchah, meemdíh át joyóp wut be. Jígh náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdíh jwuh ã jwúub teo wáacbipna caá. ³² Pánihna, Jope tútchiboó míih cáacwādih ma wah bojoó, Simón Pedro wut jumnidih ninna queét i ub jūúwát pínah niijná. Caán bíih Simón, nuñúpwã chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jumni muudíh ã jumna caá’, caán ángel weemdíh ã niijíp be. ³³ Páant ã niijíchah joinít, meemdíh i ub jūúwát pínah niijná, wíih cáacwādih wã wah bojop be. Meém túi chājni jwí pebhna mat jūúwáp tagaá. Pánihna, jwiit nihat ninjéh Diosjeéh jumna, ded pah jwiítdih ã naáwát túutatdih joíhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrodih át niijíp wut jĩ.

Pedro Corneliowādih Jesúíh doonádih ã naáwát

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Buu jwuh yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cáacwādih Dios biíc yoobó áihwā pínah ā náahna caá.* ³⁵ Nihat baácđih moón Diosđih ĩmmit, yéejatđih cádahna, ĩ túi chājachah, Dios queéđih ā wēina caá. ³⁶ Cáacwā Diosjeéh ĩ túi jummat pínahđih Jesucristodih át wah deyanap wut jĭ. Caán túini doonáđih jwiít judíowāđihjeh át jwíh jéihyanap wut jĭ. Páant ā wahni caá nihat cáacwā ĩ maáh. ³⁷ Jesús ded pah ā chājatji doonáđih ĩitát joi tágaá. ‘Ĭni yéejatđih ĩi cádahaá. Pánih cádahnit, ĩi daabáát tútú’, Juan Daabáni cáacwāđih āpĭ níj naóh bohénap jĭ. Páant ā bohéát túttimah, Jesúsboó Galilea baácđih, nihat Judea baácđihbut ded pah ā chājatji doonáđihbut ĩit joi tágaá. ³⁸ Caán Jesús Nazaret tútchidih bóodih Túini Espiritu ā wēpatđih Dios búđi át wūhup tajĭ. Pánihna, jib bejnit, caán Túini Espiritu ā wēpatjĭh Jesús cáacwāđih ā túi teo wáacap jĭ. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitđih ā túi boonap jĭ. Dios ājeéh ā jumuchah, páant ā chājap jĭ. ³⁹ Jwíh baácboó Jerusalén tútchiboobát nihat ā chājatjidiđ jwiít jwĭ enep jĭ. Túttimah, jwĭ maáta judíowā caandĭh cruzboó ĩ péoh dodh mao yohat tútup jĭ. ⁴⁰ Obohjeéhtih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, caandĭh boonit, Jesúsđih Dios át jíghat tútup tajĭ. ⁴¹ Páant ā jíghochah yuhna, nihat cáacwā caandĭh ĩ encap jĭ. Jwiít Dios ā ĩionitđihjeh ā jíghop jĭ. Jesús ā boo pud jūwát túttimah, ājeéh jeémpnit, jwĭ babhnap jĭ. ⁴² Pánih jwĭjeéh jumna, jwiítđih nin pah ā níj wutup jĭ: ‘Nihat cáacwāđih nin pah ĩi níj naáwá: “Jesúsđih jepahcannit báadhnit, wunnitđihbut ĩ yéejat peéh chājat tútuni maáh Dios caandĭh át waadánap wut jĭ”, ĩi níjĭ’, ā níjĭp jĭ. ⁴³ Pánihna, nihat Jesúsđih ĩ jepahachah, Dios ĩ yéejatđih ā yohbipna caá. Nihat Dios naáwátđih jon játih naóh yapanit caán Jesúsđih níj naóhna ĩt chājap wut jĭ, Pedro Corneliowāđih át níjĭp wut jĭ.

Judíowā nihcannitđih Túini Espiritu ā jwíh jummat

⁴⁴ Pedro páant ā níj naáwáchahjeh, nihat caandĭh joinítđih Túini Espiritu át waadáp wut jĭ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowā judíowā nihcannit yuhna, mácah wéheatjĭh Diosđih ĩt wēi naáwáp wut jĭ. Páant ĩ wēi naáwáchah, Pedrođih pej jum bejnit judíowā ĩt joyóp wut jĭ. Túini Espiritu judíowā nihcannitđih ā waadáchah enna, queét judíowāboó ĩt en wúhi bejep wut jĭ. Pánihna, Pedro caandĭh pej jum bejnitđih nin pah át níjĭp wut jĭ:

⁴⁷ —Jwiítđih waadát pah mun tigaá nitđihbut Túini Espiritu ā waadáp. ¿Páant ā chājachah, queéđih jwĭ daabánachah, ā túimi naniít? át níjĭp wut jĭ.

⁴⁸ Páant níj péanit, Jesús ā wutuchah joinĭji ā wēpatjĭh queét judíowā nihcannitđih Pedro át daabáát tútup wut jĭ. Páant ĩ daabáát túttimah, “Jwĭjeéh ma chāo jwúhú”, Pedrođih ĩt níjĭp wut jĭ. Páant ĩ níjĭchah joinít, ĩjeéh át chāo jwúhup wut jĭ.

11

Pedro ā chājat doonáđih Jerusalén tútchidih moón Jesúhwā ĩ joyát

¹ Judíowā nihcannitbut Jesúsđih ĩ jepahat dooná át bej peét bejep wut jĭ. Jesús ā naáwát túttnitboó, bita Jesúhwābut Judea baácboó jummit, caán doonáđih ĩt joyóp wut jĭ. ² Pánihna, Pedro Jerusalén tútchina ā jwúub jwĭbínachah, biquína Jesúsđih jepahnit judíowā, caandĭh nin pah ĩt níj jūihup wut yah jĭ:

³ —¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pebhboó ma bej? Queét yeejépwājeéh jeémpnit, Dios jwĭ űowāđih ā wutajidiđ mat yap yohop taga, ĩt níjĭp wut jĭ.

⁴ Páant, ĩ níjĭchah joinít, Pedro nihat ā yapatjidiđ nin pah queéđih át níj naáwáp wut jĭ:

⁵ —Weém Jope tútchiboó jummit, űubhna, oo jummat jíghat déedih wā enep jĭ. Páant wā enechah, chénaoó bóod chéoni búđi chóo jeámant wā pebh ā dei juyúp jĭ. ⁶ Páant ā dei juyúchah, túi ennit, caán chóo díftna maiwā, jwébehwā nihat nuńúpwābut ĩ űuhuchah, wā enep jĭ. ⁷ Caandĭh wā enechah, wéheatbut yáanit, nin pah áĭ níjĭp jĭ: ‘Pedro, ĩah űuhnit, nitđih ma mao jeémé’, weemdĭh ā níjĭp jĭ. ⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wā jeémpcan níit. Yeejépwā, meém jwĭ űowāđih ma jeémát tútcanitđih wāpĭ jeémpcan beé’, wā

* 10:34 Dt 10.17

niij jepahap jī. ⁹ Obohjeéhtih, páant wā niij jepahachah, ‘Buu “Túinit caá”, wā niijnítdih “Yeejépwā caá”, meém ma niijcá bojó’, weemdíh ã niijíp jī. ¹⁰ Biíc peihcanni láa páant ã yapachah, caán chóo ã jwúub púuh laab béjep jī. ¹¹ Páant ã púuh laab béjehahjeh, biíc peihcannit neoná jwí jumni muedíh ít juyúp tajī. Cesarea tútchidih bóo weemdíh ubat túutna, queétdih át wahap tajī. ¹² Pánihna, Túini Espíritu weemdíh nin pah ã niijíp jī: ‘Íjeéh ma bejeé. Ni nuowādih wā wutatjidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ã niijíp jī. Páant ã niijíchah joinít, úumcanjeh wā bejep jī. Nit seis Jope tútchidih moón Jesúhwābut weemdíh í pej jum bejep jī. Caanná juibínit, Cesarea tútchidih bóoíh muedíh jwí waad béjep jī. ¹³ Páant jwí waad juibínachah, ded pah caandíh ã yapatjidih nin pah jwiítdih ã niij naáwáp jī: ‘Dioíh ángel nin muúboó weemdíh jíghnit, weemdíh nin pah ã niijíp jī: “Jope tútchidih míh cáacwādih wahnit, Simón Pedrodih ma ub júúwát túutá. ¹⁴ Caán juinít, yeebdíh túini doonádih ã naóhbipna caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém ma pebh moón biícđih ñi yéejat peéh chājat déedih Jesús ã túi ubbipna caá”, ã niijíp jī’, Cornelio jwiítdih ã niijíp be. ¹⁵ Pánihna, Jesúh túini dooná queétdih wā jáap naóh jwíhichahjeh, jwiítdih ã waadátji pah muntih, Túini Espíritu queétdihbut ã waadáp jī. ¹⁶ Caandíh ennit, Jesús jwiítdih ã niijátjidih wā náhninap jī: **Juan mahjijeh ã daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, yeebdíh ã wēpat búdí ã wūhbipna caá’, ã niijíp jī.*** ¹⁷ Páant ã niijátjidih náhninit, Dios queétdih Túini Espíritu ã wēhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wā yap yohcan níft’, niijnít, queétdih wā daabáat túutap jī, Pedro Jesúsđih jepahnit judíowādih át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Pedro ã niijíchah joinít, jwúub juilhanjeh, Diosdih wēinit, nin pah ít míic niijíp wut jī.

—Joi yúh buca! Judíowā nihcannit yuhna, yéejat peéh iiguípna í bejat déejidih Dios át túi ubap taga. Pánihna, í yéejatdih cádahnit, í túut nuumúchah, queétdihbut áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh í jumap pínah niijná, ít míic niijíp wut jī.

Antioquía tútchidih moon jwúh Jesúh doonádih í jepahat

¹⁹ Estebandih í mao láa, bita Jesúsđih jéhnitdihbut judíowā ít mao ñuunúp wut jī. Pánihna, queét í mawatdih jweinít, yúup ít bej peét bejep wut jī. Biquína Fenicia baáčboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía tútchiboó ít bejep wut jī. Pánih bejnit, Jesúh túini doonádih ít naóh peét bejep wut jī. Pánih naóh bejna yuhna, judíowādihjeh ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitboodíh ít naóh jwuhcap wut jī.* ²⁰ Obohjeéhtih, biquína Jesúhwā Chipre quewadih moón, Cirene tútchidih moonbút, Antioquía tútchina juibínit, judíowā nihcannitdihbut jwí Maáh Jesúh doonádih ít naáwáp wut jī. ²¹ Pánihna, Dios búdí ã teo wáacachah, dawá queétdih joinít, túut nuumná, Jesúsđih ít jepahap wut jī.

²² Antioquía tútchidih moón í jepahat dooná ã bej peét bejehah, Jerusalén tútchidih jumnit Jesúhwā caán doonádih ít joyóp wut jī. Pánih joinít, queétdih ã bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tútchina ít wah bojop wut jī. ²³ Caanná juibínit, queétdih Dios ã túi teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah ápi niij naáwáp wut jī: “Jesúsđih ñi túi péenaá. Ded pah ã yapachah yuhna, caandíh ñi túi jenah jói cádahca bojó”, queét Jesúsđih jáap jepahnitdih át niijíp wut jī. ²⁴ Bernabé túi chājni, Túini Espíritu ã wēpat búdí jumni, Jesúsđih túi jenah joinít át jumap wut jī. Pánihni jumna, queét judíowā nihcannitdih yuhna, búdí ã teo wáacachah, Jesúsđih jepahnit chah ít dao béjep wut jī.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ã pej pínah Tarso tútchina bididih át bejep wut jī. ²⁶ Caandíh jwááhnit, Antioquía tútchina át numah jwúub bejep wut jī. Pánihna, caánboó jwúub juibínit, Jesúsđih jáap jepahnitdih biícđih ít bohénap wut jī. Jesúhwājeéh jumnit, biíc jópchi ít túi bohénap wut jī. Caán Antioquía tútchidih wut jī Jesúhwādih “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíh niij wut búudhdap wut jī.

* 11:16 Hch 1.5 * 11:19 Hch 8.1-4

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátdih naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquia tútchina ìt dei juibínap wut jī. ²⁸ Biíc newé ìjeéh jūóhni, Agabo wūt jumni, queét Jesúhwā biíc dih ì míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Túini Espíritu ã niijátdih át jwúub naóh yapanap wut jī. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihat baácboó ã jumnipna caá”, át niijíp wut jī. Túttimah, Claudio Romano cáacwā ì maáh ã jumuchah, Agabo ã niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jumup wut jī.* ²⁹ Pánihna, Agabo ã niijíchah joinít, “¿Jwī déewā Judea baác dih moón Jesúhwā dih jwī teo wáac jīh?” ìt míc niijíp wut jī. Pánih teo wáacnit, det dinero búdí bíbohnit búdí ìt wūhup wut jī. Búh buegní bíbohnit búh buegní ìt wūhup wut jī. Bainí bíbohnit bainíjeh ìt wūhup wut jī. Bitá bíbohcanit ìt wūhcap wut jī. ³⁰ Ì wāh wáacni dinerodih Bernabéwā dih wūhnit, Jerusalén tútchidih moón ì déewā Jesúhwā maátadih ìt wahap wut jī, bitadih ì pāáat pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojh ì wūhni dinerodih Jerusalén tútchina ìt ub bejep wut jī.

12

Herodes Santiagodih mawat túttnit, Pedro dihbut ã nemat tútat

¹ Caán láa Maáh Herodes Jesúhwā dih yeejép chājna, biquína queétdih nemat muúboó át nemat tútup wut jī. ² Juan weép jeñé Santiagodih* waó át bóod yohat tútup wut jī. ³ Páant ã chājachah ennit, judíowā ì maáta búdí ìt weñep wut jī. Ì weñatdih ennit, Pedro dihbut át tewat tútup wut jī. Ì tewat tútuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua ì niijní, láa wut jī. ⁴ Pánihna, caandíh tewat túttnit, át nemat tútup wut jī. Chénena míc soldadowā jwíh wapnit pínah ìt jumup wut jī. Túttimah, jwúub tút nūmnít pínahbut páant moon múntih ìt jumup wut jī. Bitabut páant moon múntih ìt jumup wut jī. Bitabut páant moon múntih ìt jumup wut jī. Pánihna, Pedro ã jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowā caandíh wapnit pínah ìt jumup wut jī. “Pascua túttimah, ub bac jūóhnit, cáacwā ì enepdih caandíhbut wā mawat tútbipna caá”, Herodes caanjéh át niij jenah joyóp wut yuh jī.* ⁵ Páant niij jenah joinít, soldadowā Pedro dih nemat muúboó át túi wapat tútup wut yuh jī. Páant caandíh ì nemechah, Jesúhwā Pedro dih búdí úbhna ìt chājap wut jī.

Dioíh ángel nemat muumánt Pedro dih ã ub bacaat

⁶ Herodes ã jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi ñona át chājap wut jī. Chéne soldadowā chénaboó ìtah tōp ã teo lajachah, Pedro bícdih ñona ìt chājap wut jī. Ì jumni tólih jéc pehbút bita chéne soldadowā ìt wap ñuhup wut jī. ⁷ Dioíh ángel queét pebh ã jígohochah, ã yeh iigát ì jumni tólihdih át táu yeh iiguíp wut jī. Pánih jígohnit, Pedroíh páwádih át wúmp mao wucup wut jī. “¿Waícanjeh jáanit, ma ñah ñuhú!” ángel Pedro dih át niijíp wut jī. Páant ã niij wucuchah jáanit, Pedro át ñah ñuhup wut jī. Páant ã ñah ñuhuchahjeh, áih téihya colóhnadh ì chéoni tōpna át waát jénep wut jī. ⁸ “Míh yéguehdih míh zapatosdihbut ma dūwú”, ángel át niijíp wut jī. Páant ã niiját joinít, át dūwup wut jī. Pánih dúo péanachah, “Míh cúbuh jweyát chóodih pinnit, wājeéh ma pée jūúwú”, ángel caandíh át niijíp wut jī.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh át pée bac bejep wut jī. “Oboh oo júmatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niij jenah joijéhep wut yuh jī. ¹⁰ Nemat tólih jéc pebh wapnitdih yap bej, bíh jéc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tútchina bac bejat ìtah jéc dih ìt juibínap wut jī. Caán ìtah jéc dih ì juibínachah, caanjéh át pāa bejep wut jī. Páant ã pāa bejchah ennit, ìt bac bejep wut jī. Namádih bejnit, bíh namána ángel Pedro dih át numah juibínap wut jī. Pánihna, caán namádih juibínit, ángel át buudáh bejep wut jī. ¹¹ Ángel ã buudáh bejchah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobóp dih át jenah joyóp wut jī. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowā ì maáta ì náahat pah ì chājat déedihbut weemdíh nemat muumánt át túi ub bacanap taga. Bū jwuhna wā jéihna caá”, Pedro át míc niijíp wut jī.

* 11:28 Hch 21.10 * 12:2 Mt 4.21 * 12:4 Ex 12.1-27

¹² Caán ã yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos íin Maríah munná ãt bejep wut jĩ. Caán muudih dawá Jesúhwã míic wáacnit, búdí wábhna ãt chãjap wut jĩ. ¹³ Pánihna, caán munná juibínit, muú wáihyat júdu jëcdih waádihna, ãt wuúmp mawap wut jĩ. Páant ã wuúmp mawachah joinít, teo wühnih Rode wüt jumnih mit juibí wábh joyóp wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wëina, wätcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jĩ.

—Pedro beé áí juyúp be. Jëc pebh áí ñuhup be, mit niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chãjap, ãt niijíp wut jĩ.

Obohjeéhtih, caántboó biíc yoobó chah mit wëp naáwáp wut jĩ.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁶ Pánihna, Pedroboó páantjeh ãt wuúmp mao behjehep wut jĩ. Páant ã wuúmp mao behjehechah joinít, jëcdih ãt wätap wut jĩ, bũca. Wätnit, Pedro dih ennit, ãt en wúhi bejep wut jĩ. ¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queétdih túo mao jwúubanit, ãt wéheat túutcap wut jĩ. Queétdih ã wéheat yayánit, ded pah Dios caandih nemat muumánt ã wë bacaatdih ãt naáwáp wut jĩ.

—Wã naáwát dih Jesús úud Santiagodih, bita Jesúhwãdihbut ñi naóh yapanaá, ãt niijíp wut jĩ.

Páant niij naóh péanit, biáboó ãt bejep wut jĩ.

¹⁸ Túttimah, baáb jénechah, soldadowã Pedro ã wihcatdih ennit, búdí ãt wúhi bejep wut jĩ. “¿Ded pah tigaá Pedro ãt bej?” ãt míic niijíp wut jĩ. ¹⁹ Pánihna, Herodesboó caandih bid bojat túutuchah, áih soldadowã ãt bid jwicáp wut jĩ. Pánih bid jwicán, caandih wapnitji soldadowãdih tubit ãt wábh joí ñunup wut jĩ. Pánih wábh joí péanit, Pedro dih ã túi wapcatji peéh, queétdih ãt mao yohat túutur wut jĩ. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumat túut niijná, ãt dei bejep wut jĩ.

Herodes ã wunat

²⁰ Herodes Cesarea tútchidih ã jumuchah, Tiro tútchidih moondih, Sidón tútchidih moondihbut búdí ãt íjip wut jĩ. Caán tútchinadih moón Herodeh baácdih moondih jeémátdih ípí juibí jíib chãjap wut jĩ. Pánihna, jwúub jíib chãjat túut niijná, Herodes ã íjip yayát náahnit, Cesarea tútchina caandih enedih ãt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Herodes ã pebh bóo Blasto wüt jumnidih jwáahnit, queétdih ã teo wáacat pínah niijná, ãt jíib chãjap wut jĩ. Herodesdih ã míic wéheat pínah yeó jáapdih Blastodih ãt wábat túutur wut jĩ. ²¹ Pánihna, queétdih ã míic wéheat pínah yeó jáapdih, maáh jumna ã dawát chóodih dmonít, ã chüdatdih juibí chüdnit, caandih enedih míic wáacnitdih búdí ãt naáwáp wut jĩ. ²² Páant ã naáwáchah joinít, nihat míic wáacnitboó “Cáaquih naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ãt niij wëi ejep wut yuh jĩ. ²³ Páant ã niij ejechahjeh, cáacwã ã wënatdih náahnit, Diosboodih ã jwúub wëi naóhcatji jíib, Dioh ángel Herodesdih wunat ãt wuhup wut jĩ. Pánihna, coyíwã caandih ã jeéméchah, ãt wunah bejep wut jĩ.

²⁴ Pedro dih Dios ã wë bacaat túttimah, Jesúhwã jib bejnit, áih túini doonádih ãt naóh peetép wut jĩ. Caán doonádih jepahnit ãt dao béjep wut jĩ.

²⁵ Bernabé Saulojih Judea baácdih moondih wáac wühniji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ãt jwúub bejep wut jĩ. Jwúub bejnit, Juan Marcosdihbut íjeéh ãt wë bejep wut jĩ.

13

Bernabé Saulojih Túini Espíritu ã wahat

¹ Antioquía tútchidih moón Jesúhwãjeéh jumnit, biquína Dios naáwát dih naóh yapanit jum, biquína Jesúh doonádih bohénitbut ãt jumup wut jĩ. Nin caá ã wëtna: Bernabé, Simón Eini ã niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjih biícdih behni, Saulo yuh bũca. ² Pánihna, biíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wëina,

ĩ wábhachah, Túini Espíritu queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “Bernabédih, Saulodihbut játih wáát níwip jĩ, Jesúh túini doonádih ĩ naóh jibat pínah niijná. Páant wá ñíonit ĩ jumachah, yeéboó queétdih ñi wahaá”, át niijíp wut jĩ.

³ Pánihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha wábhnit, Bernabéwádih ĩt wahap wut jĩ.

Bernabéwā Chipre quewana ĩ bejat

⁴ Túini Espíritu queétdih ā wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjĩh bejni búdí jááj chóodih waadnit, Chipre quewaboó ĩt chúuh bejep wut jĩ. ⁵ Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíowā ĩ míic wáacat múná waadnit, caanjĩh moondíh Dios naáwátdih ĩt bohénap wut jĩ. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, ĩjeéh át bejep wut jĩ.

⁶ Pánihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé púud dei bejna, Pafos wut jumni tútchina ĩt juibínap wut jĩ. Caán tútchidih bíic judío Barjesús wut jumni, “Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jióhni át jumup wut jĩ. ⁷ Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wut jumni jeéh át jumup wut jĩ. Sergio Paulo, túi jenah joiní jumna, Dios naáwátdih joyát túut niijná, Bernabéwádih át bid bojop wut jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjĩh Elimas ĩ niijní, Sergio Paulo ā túut numcát pínah niijná, Bernabéwádih áti naáwát túutcap wut yuh jĩ. ⁹ Pánihna, Sauloboó, Pablo bíih ā wut jumni, Túini Espíritu ā wēpatjĩh Elimasdih en behnit, nin pah át niij jũihũup wut jĩ:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihat túiniboodih yap yohni, tubit yeeni caá. ¿Diosdih túi pééhnitdih ma jáh cádahcan niít? ¹¹ Bũ meemdih Dios ā peéh chājachah, jéih encanni ma jum jwuhbipna caá. Pánihna, yeó ā chāhatdih ma jéih en jwuhcan niít, Pablo át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, Elimas át jéih encap wut jĩ. Pánih jéih encan, caandih teo wáini pínahdih át bid bejep wut jĩ. ¹² Páant ā yapachah ennit, ĩ naóhni doonádih joinít, Sergio Pauloboó joí wáhi bejna, Jesúsdih át jepahap wut jĩ.

Pablo Bernabéjĩh Pisidia baác Antioquia tútchina ĩ bejat

¹³ Pafos jélitdih Pablowā johlitjĩh bejni jááj chóodih jwúub waadnit, Panfilia baácdih bóo Perge tútchina ĩt chúuh juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tútchina át éemp jwúub bejep wut jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowáboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquia tútchina ĩt aab béjep wut jĩ. Caanná aab juibínit, judíowā ĩ chooát yeó jáapdih, ĩ míic wáacat múbóo ĩt waád juibí chúudup wut jĩ. ¹⁵ Páant ĩ waád juibí chúuduchah, caán mūdih wáac joinít maáta Moisés ā wutajidih, Dios naáwát naóh yapanit ĩ daacátjidihbut queét míic wáacnitdih ĩt en naáwáp wut jĩ. Caandih en naóh péanit, queét maáta Pablowádih nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Jwĩ déewáá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih ub jũóhna, bũ ñi naáwá, ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Pabloboó ñah ñuhnit, ĩ míic wéhenachah yayánit, nin pah át niij bohénap wut jĩ:

—Yeéb wá déewáá, judíowā nihcannit yuhna Diosdih wéinitbut, wá naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁷ Dios jwĩ ñowádih át níwip wut jĩ. Túttimah, Egipto baácboó ĩ jumachah, ā teo wáacatjĩh ĩt cáac poonap wut jĩ. Pánihna, dawá ĩ cáac pooat túttimah, ā wēpatjĩh caán baácmant át ub bac jũúwup wut jĩ.* ¹⁸ Túttimah, cuarenta jópchi pohba múw wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdih ĩ yap yohochah yuhna, queétdih át cádahcap wut jĩ.* ¹⁹ Canaan baácboó jumnitji siete poómpdih yoh péanit, jwĩ ñowā ĩ jumat pínah niijná, Dios caán baácdih át wũhup wut jĩ.* ²⁰ Abrahamdih ā naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwĩ ñowājidih caán baácdih át wũhup wut jĩ. Pánihna, caánboó ĩ jum láa, caán baácdih jumnitdih ĩ yoh beedáat túut niijná, teo wáac waóhnit pínah maátadih Dios queétdih át ñío wũhup wut jĩ.

* 13:17 Ex 1.7; 12.51 * 13:18 Nm 14.34; Dt 1.31 * 13:19 Dt 7.1; Jos 14.1

“Queét dée péeni maáh Samuel wūt jumni, Dios naáwátdih jwíh naóh yapani át jumup wut jī.* ²¹ Pánihna, Samuel jum láa, jwí n̄owāboó queétdih wutni pínah maáhdih Diosdih ít yójah wúbup wut jī. Páant í wúbátdih joinít, queétdih í jwíh maáh pínah Cis wūh Saúljidih Dios át n̄ío wūhup wut jī. Saúl Benjamín jumenaá poómpdih bóo át jumup wut jī. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh át jum jwuhup wut jī.* ²² Caán ā maáh jummatdih dúuc wáinit, Davidboddih Dios át jwúub túut n̄úm maáh waadánap wut jī. “Isaí wūh Daviddih bid jumít, wā wēina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chājna, weemdih ā yap yohcan níit”, Dios át míic niijíp wut jī.* ²³ Caán David jumma Jesús caá. Pánihna, judíowādhíh í yéejat peéh chājat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios át n̄iojip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah játih, Juanboó nihat judíowādhíh nin pah át níj naóh bohénap wut jī: ‘Ni yéej chājatdih cádahnit, túut n̄umát júutna, ñi daabáat túutú’, āpí niijíp wut jī.* ²⁵ Juan bohé péa jūóhna, nin pah cáacwādhíh át níj naáwáp wut jī: ‘¿Yeéb weemdih ded pah ñi níj jenah joí? ¿“Caán Dios ā wahní Cristo caá”, ñi níj jenah joí níit? Caán ā wahní nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni chah wēpni ā jumbipna caá’, Juan át niijíp wut jī.*

²⁶ “Wā déewā Abraham jumenaá, yeéb judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut, jwiít nihatdih yéejat peéh chājat déedih yohni pínah doonádhíh jwí joyóp be. Caán doonádhíh yeebdih naáwát túut caá wā chājap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, í maáta biícdih, chooát yeó jáap jummat pah, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidih í en naáwáchah joiná yuhna, queét í beh joicáp jī. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahní ā jummatdihbut í jéihcap jī. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túutnit, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó í chājap jī. ²⁸ Jesús ā yéej chājcah yuhna, Pilatodih í mao yohat túutup jī.* ²⁹ Jon játih í daacátji biíc yoobó í chāj péanachah, cruzboó í péoh dodhnijidih ub deyanit, jeé ítboó áih bácahjidih bita ít yohop wut yuh jī.* ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandih át jwúub boonap wut jī. ³¹ Páant ā booaat túttimah, áihwā Galileamant Jerusalén tútchina ájeéh péenitjidih dawá yeó jáapna át jígohop wut jī. Pánihna, caandih ennitji jumna, ded pah Jesús ā chājatjidih buu bita jwí déewādhíh naóhna caá í chājap.*

³²⁻³³ “Pánihna, caán túini doonádhíh jwiítbut yeebdih naáwádhíh jwí jūúwup be. Jesucristodih boonit, Dios jwí n̄owādhíh ā naáwátji jwiít í jumenaádhíh biíc yoobó buu ā yapap be. Páant tigaá Davidji ā jwíh daacátji numpboó Salmo nin pah át níj daacáp tají: ‘“Meém wā wūh caá. Buu nihat cáacwā í enechah, meemdih maáh wā waadána caá”, Dios ā niijná caá’, David át níj daacáp tají.* ³⁴ Caán ā wunuchah yuhna, áih bácah ā moópcat pínah niijná, Dios caandih át boonap tají. Á naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah át níj daacáp tají: ‘“Daviddih wā niijátji pah meemdih biíc yoobó wā túi chājbiipna caá”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át níj daacáp tají.* ³⁵ Biíh Salmoboó Davidji nin pah át jwúub níj daacáp tají: ‘“Wíh túini, wā oiniíh bácahdih wā moopát túutcan níit”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át níj daacáp tají.* ³⁶ Pánihna, nindih ñi náhninaá: Davidjiboó Dios ā wutatdih túi jepahnit, áih cáacwādhíh ā túi chājat túttimah, át wunup wut jī. Á wunuchah, ā n̄owādhíh í yohopjiboó caandihbut ít yohop wut jī. Páant í yohat túttimah, áih bácah át moóppip taga. ³⁷ Obohjeéhtih, Dios ā boonaniboó áih bácah át moópcap tají. ³⁸ Páant ā moópcatdih jéihnit, nindih ñi túi jéihyeé: Caán Dios ā boonit Jesús ā wun wūhatjihjeh ñi yéejatdih Dios ā yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ā wutatjidih jepahíhnit, ñi yéejat yohatdih ñipí bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh jepahíhnit, ñi yéejat yohatdih ñi jéih bid juibipna caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naáwátdih naóh yapanit nin í niijátji pah yapcat túut niijná, ñi túi chāja chaáh.

* 13:20 Jue 2.16; 1S 3.20 * 13:21 1S 8.5; 10.21 * 13:22 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * 13:24 Mr 1.4; Lc 3.3

* 13:25 Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 * 13:28 Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * 13:29

Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * 13:31 Hch 1.3 * 13:32-33 Sal 2.7 * 13:34 Is 55.3 * 13:35

Sal 16.10

⁴¹ “Eneé, wā wēpatdih wā júutuchah, yeéb deoh naóhntitboó ñi en wáhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih í naáwáchah yuhna, túi jenah joicánnit, ñi wunbipna caá”, Dios ã niijná caá’, ít niij daacáp tajj”, (Hab 1.5)

Pablo cáacwādh át niijíp wut jī.

⁴² Páant niij naóh péanit, Pablowā ít bac bejep wut jī. Í bac bejehah, cáacwā queétdih nin pah ít niijíp wut jī: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdh jwiítidih ma jwúub bohénaá”, ít niijíp wut jī. ⁴³ Túttimah, maátaboó wáac jwinítidih í bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut Pablowādh ít ñun bác bejep wut jī. Pánih ñun bác bejnitdih Pablowā nin pah ít niijíp wut jī: “Dios yeebdíh túi oinit, Jesucristodih ã wahatji doonádih buu túi jepahnit, caandíh ñi cádahca bojó”, ít niijíp wut jī.

⁴⁴ Túttimah bóo chooát yeó jáapdh caán tútchidih moón nihat beéd jūóhntit pah Dios naáwátidih joífhna, ít míic wáac jwibínap wut jī. ⁴⁵ Obohjeéhtih, judíowā í maáta dawá wáac jwibínitdih ennit, búdí ít íjip wut jī. Pánihna, Pablo ã bohénachah, queétdoó caandíh jūihna, yehna ít niijíp wut jī. ⁴⁶ Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjīh úumcanjeh, nin pah ít niij wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowādhieh Dios naáwátidih ã jwíh naáwát túutap be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh ñi jumíhcat jíib, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwádh jwí bejbipna caá. ⁴⁷ Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ã daacátji pah jwiítidihbut páant niij wutna át chājip taga:

“Judíowā nihcannitdih wā túi ubat pínahdih í beh joyát pínah niijná, meemdíh í pebhna wā wahbipna caá. Pánihna, nihat baácidih moondíh í yéejat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih ñi naáwá”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajj, (Is 42.6; 49.6) Pablowā ít niij naáwáp wut jī.

⁴⁸ Páant í niijíchah joinít, judíowā nihcannit búdí ít weñep wut jī. “Dios naáwát túina caá”, ít niijíp wut jī. Pánihna, nihat Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih ít jepahap wut jī. ⁴⁹ Dios naáwátidih jáap jepahnitbut caán baácboó ít naóh peét bejep wut jī. ⁵⁰ Obohjeéhtih, judíowā í maáta bitadih Pablowādh ít íjanap wut jī. Páant í íjanachah, Diosdih jepahíhntiji maáta yaádh, neoná bícdih íjnit, Pablowāboodíh yeejép chājnit, íh baácmant ít ñun yóh bacanap wut jī. ⁵¹ Pánihna, caán tútchidih moondíh Dios ã yohat pínahdih júutna, Pablowāboó íh zapatos becchídih ít péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tútchimant Iconio tútchina ít bejep wut jī.* ⁵² Pánihna, Antioquía tútchidih moón Jesúsdi h jáap jéihnitdih Túini Espíritu ã túi teo wáacachah, búdí ít weñep wut jī.

14

Iconio tútchidih moondíh Pablo Bernabéjīh í bohéat

¹ Pablowāboó Iconio tútchina jwibínit, chooát yeó jáapdh judíowā í míic wáacat muná caanjíh moónjeéh ít waad béjep wut jī. Antioquía tútchidih moondíh í bohéatji pahjeh muntih túini doonádih caánboobút ít túi naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih ít jepahap wut jī. ² Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowādh yee naóhntit, judíowā nihcannitdih ít joyát túutcap wut jī. ³ Páant í chājachah yuhna, maatápdih Pablowā caánboó jumnit, úumcanjeh Jesúsíh túini doonádih ít wēp naáwáp wut jī. Pánihna, “Í naáwát yoobópdih caá”, cáacwā í niij jéihyat pínah niijná, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih í chāj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowādh át wūhap wut jī. ⁴ Obohjeéhtih, biquína caán tútchidih moón joíhcannit judíowājeéh í péenachah, bitaboó Pablowājeéh ít péenap wut jī. ⁵ Pánihna, judíowā nihcannit, judíowā, í maáta bícdih, “Pablowādh jee dáhnajíh yohnit, jwí mao yoh jíh”, ít niij jenah joyóp wut jī. ⁶⁻⁷ Obohjeéhtih, páant í niij jenah joyát doonádih joinít, Pablowā Iconio tútchimant ít jwei bác bejep wut jī. Pánih jwei

* 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

béjna, Licaonia baácdih Lистра tútchi, Derbe tútchi, caán tútchina pebh jumnitdihbut it naóh jibip wut jĩ.

Listra tútchidih moón Pablodih jee dáhnajĩh ĩ yohat

⁸ Lистра tútchina juibínit, Jesúh túni doonádih it bohénap wut jĩ. Caanjĩh jéih yáac chũi bejcani Pablowádih át joí chúdup wut jĩ. Caán jwĩh cáac jumnajeh, áih jítchana yéejni át jumup wut jĩ. ⁹ Pánihna, ã túi joyóchah jéihnit, “Caán ã boot pínahdih ã túi jenah joiná caá”, Pablo át níj jéihyep wut jĩ. ¹⁰ Pánih jéihnit, caandĩh ennit, nin pah át wēp niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih ma ñah ñuhúú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñaáp ñah ñuhnit, át yáac chũi bej jwĩhip wut jĩ. ¹¹ Caandĩh ã booanachah ennit, cáacwã búdí it en wúhi bejep wut jĩ. En wúhi bejnit, íih wéheatjĩh nin pah it níj wēi ñaacáp wut jĩ:

—Jwiít jwĩpĩ úbh wēinit dioswã cáac wéehnit, it dei jũwúp taga, it niijíp wut jĩ. Páant ĩ níj wēi ñaacáchah yuhna, Pablowã it beh joicáp wut jĩ.

¹² Páant níj jenah joinít, Bernabédih íih dios Zeuíh wūt it búudhdup wut jĩ. Pablo-boodĩh íih bih dios Hermeih wūt it búudhdup wut jĩ. Zeusboó Griego cáacwãih dioswã ĩ maáh, Hermesboó íih dioswãih naóh yapani wut jĩ. Pánihna, Pabloboó naóhni ã jumuchah, naóh yapani Hermeih wūt it búudhdup wut jĩ. ¹³ Zeusdih úbhnit, ĩ wēi wúhat muú tútchi jwéejdih át jumup wut jĩ. Pánihna, caán muudĩh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, níj jenah joinít, Pablowádih jwááat túut niijná, momo jiwíwádih cháajĩh ĩ búudhni júdnadidihbut tútchi jēcna át ub jũwúp wut jĩ. Caánboó cáacwã bícdih wēinit, momo jiwíwádih Pablowádih áti h mao wúhíhip wut yuh jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowã ĩ chájatdih en wúhinit, cáacwã poomp cãtĩh ñáo waadnit, nin pah it wēp níj ñaacáp wut jĩ:

¹⁵ —Páant ñi chájatdih ñi cádaahaá. Jwiítbut yeeb pánihnit cáacwájeh mun tigaá. Jwiítidih wēinit, ñi mao wúhca bojoó. Jwiít yeebdĩh Jesúh túni doonádih naawádih jwĩ jũwúp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeeb ñipĩ wēini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanidih ñi wēi cádaahaá. Túut numnit, báadhni Dios yoobátidih ñi jepahaá. Caán jeádih chāj, baácdihbut chāj, mujnadidihbut chāj, nihadidih át chájap wut jĩ. ¹⁶ Jon játih Dios nihad cáacwádih dedé ĩ náahat pahjeh ĩ chájachah, át enah boj jwuhup wut jĩ. ¹⁷ Pánih enah bojna yuhna, ded pah ã jumadidih át túi júutap taga. Yeebdĩhbut ã oyatidih júutna, mahdih buugát túut, jeémát pínahdidihbut apĩ quehat túutna caá. Jeémátidih wúhna, yeebdĩh apĩ weñat túutna caá, Pablo queétdih át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah, momo jiwíwádih cáacwã wēi mao wúhíhnit, it tahca bejep wut jĩ.

¹⁹ Cáacwã páantjeh ĩ weñechah, Antioquia tútchidih moón, Iconio tútchidih moón judíowã bícdih juibínit, Pablowádih ñuún yee naóh péenit, “Jwiítboodihjeh ñi joyoó”, cáacwádih it niijíp wut jĩ. Páant ĩ niijíchah joinít, caán tútchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajĩh it yohop wut jĩ. “Jáantjeh ã wunah bejep be”, níj jenah joinít, tútchi jwéejboó caandĩh it wái bac bejep wut jĩ.* ²⁰ Páant ĩ ub bac bej yohochah ennit, Jesúhwã Pablo pebh it míic wáac juibí ñuhup wut jĩ. Páant ĩ míic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwúub ñah ñuhnit, tútchiboó át jwúub waad béjep wut jĩ. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjĩh Lистра tútchimant bac bejnit, Derbe tútchina it bejep wut jĩ.

Pablowã ĩ jwíh bohéniji tútchinadidih moondĩh ĩ jwúub bohéat

²¹⁻²² Derbe tútchina juibínit, caán tútchidih moondihbut Jesúh túni doonádih Pablowã it naawáp wut jĩ. Páant ĩ naawáchah, dawá caandĩh joinít, túut numnit, Jesucristodih it túi jepahap wut jĩ. Pánihna, Derbe tútchidih moondih bohé péenit, Lистра tútchina jwúub juinít, Jesúsdih jáap jepahnididih jwúub bohéna, queétdih it weñanap

* 14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

wut jĩ. Túttimah, Iconio tútchidihbut, Antioquía tútchidihbut jwúub jwinít, Jesúsdiñ jáap jepahnitdih biíc yoobó it teo wáacap wut jĩ. Caán tútchinadiñ jumnit, Jesúsdiñ jáap jepahnitdih bohéna, nin pah it niij naáwáp wut jĩ: “Yeéb yeejép yapna yahna, Jesúsdiñ ñi cádahca bojóó. Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, jwiít niñatdih yeejép yapat páantjeh ã jumnipna caá. Páant jwiítadiñ ã yapachah yahna, Jesúsdiñ cádahcan, Dios ã jumupboó jwĩ jéih waadbípná caá”, it niijíp wut jĩ. ²³ Caán tútchina jumat pah Jesúsdiñ jáap jéihnitdih ennit, queétdih waóhñit pínahdiñ Pablowá it ñío jwejep wut jĩ. Pániñ ñionit, jeémp jwuhcanjeh úbhna, “Nit meemdih jepahnitdih waóhñit pínahdiñ ma tái teo wáacá”, Diosdiñ it niij úbúp wut jĩ.

Pablowá Siria baácdih bóo Antioquía tútchina it jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchidih moondih bohé péanit, caán baácmant júóhñit, Panfilia baácna it jwúub dei júúwúp wut jĩ. Pániñ jwúub dei júóhna, jwíih bejna, bohécanjeh it yapniñi Perge tútchidih cháonit, caanjíh moondih Jesúsdiñ táini doonádiñ it bohénap wut jĩ. ²⁵ Pániñ bohé péanit, Atalia wút jumni jélitdih it dei juyúp wut jĩ. ²⁶ Pániñ dei jwinít, johlitjíh bejni jááj chóodiñ waadnit, Siria baácdih bóo Antioquía tútchina it jwúub chúuh júúwúp wut jĩ. Dios ã jwíih naáwát túutna, queétdih teo jáha úbhñit it wahnit tútchinajeh muntih, Dios ã wutatjidiñ cháñ péanit, it jwúub juyúp wut jĩ. ²⁷ Pániñ jwúub jwinít, Jesúsdiñwádiñ míic wáacat túutnit, ded pah it yapatjidiñ it naáwáp wut jĩ: “Dios jwiítadiñ búdí ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, ã wēpatjíh cáacwádiñ boonanit, áih táini doonádiñbut jwĩ naáwáchah, dawá joinít, it jepahap be. Pániñna, judíowá nihcannitbut joinít, dawá it tái túut ñumáp be”, Pablowá queétdih wahnitdih it niijíp wut jĩ. ²⁸ Pániñna, caánboó Jesúsdiñwá bícdih maatápdih it jumup wut jĩ.

15

Jerusalén tútchidih Jesúsdiñwá it maáta it míic wáacat

¹ Biquína judíowá Judea baácmant bejniñ, Antioquía tútchina it jwibínap wut jĩ. Pániñ jwibínit, judíowá nihcannit Jesúsdiñwádiñ nin pah it niij naáwáp wut jĩ: “Moisés jwĩ ñowádiñ íih quehli nah yapat chóodiñ it bóodat pínahdiñ át wutup wut jĩ. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdih ã tái úbcan niít”, it niijíp wut jĩ.* ² Páant niijnít, queét Judea baácdih moón Pablowádiñ it míic jühñup wut jĩ. Páant it míic jühñuchah, Jesúsdiñwáboó Pablo, Bernabé, biquína caanjíh moón bícdih Jerusalén tútchina it wah bojop wut jĩ. Jesús ã naáwát túutnit, Jesúsdiñwádiñ waóhñitbut Judea baácmant jwibínit it naáwátdih it úbh joyát pínah niijná, queétdih it wahap wut jĩ.

³ Páant it wahnitji Fenicia baácna juí, yap júóh, Samaria baácna it juyúp wut jĩ. Pániñna, caán baácnadiñ moón Jesúsdiñwádiñ míic wáacnit, judíowá nihcannit Jesúsdiñ it jepahatjidiñ it naáwáp wut jĩ. Páant it naáwáchah joinít, queét búdí it weñep wut jĩ.

⁴ Queét Jerusalén tútchina it juyúchah, caanjíh moón Jesúsdiñwá, queétdih waóhñit, Jesús ã naáwát túutnit bícdih, queétdih it tái wēi jwááap wut jĩ. Pániñna, Pablowá Dios ã wēpatjíh ded pah it cháñatjidiñ queétdih it naáwáp wut jĩ. Judíowá nihcannitbut Jesúsdiñ it jepahatjidiñ it naáwáp wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, páant it niijíchah joinít, biquína Jesúsdiñ jepahnit fariseowá ñah ñuhñit, nin pah it niijíp wut jĩ:

—Queét judíowá nihcannitdih íih quehli nah yapat chóodiñ bóodat caá náahap. ‘Moisés ã wutatji pah ñi cháñá’, queétdih ñi niij wutúú, it niijíp wut jĩ.

⁶ Páant it niijátdih míic wéheat túut niijná, áih doonádiñ Jesús ã naáwát túutnit, Jesúsdiñwádiñ waóhñit bícdih it míic wáacap wut jĩ. ⁷ Páant maatápdih it míic wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhñit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Wá déewáá, jon ñijeéh wá jumuchah, judíowá nihcannitdih Jesúsdiñ táini doonádiñ wá naáwáchah joinít, it jepahat pínah niijná, weemdih ñionit, Dios ã wahap jĩ.* ⁸ Cáacwá ded pah it jenah joyátdih jéihni jumna, queét judíowá nihcannit jwĩ naóhni doonádiñ

* 15:1 Lv 12.3 * 15:7 Hch 10.1-43

ĩ jepahatdih ãt jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwã ã chãjatjidih jwiítidih júutna, Túini Espíritudih jwiítidih ã wãhatji pahjeh mũntih, queétdihbut ã wãhup jĩ.* ⁹ Pánih wãhna, jwiítidih queétdihbut biíc yoobó ã chãjap jĩ. Queétdihbut caandih ĩ jepahachah, ĩ yéejatdih ãt yohji taga. ¹⁰ Jwiít judíowã Moisés ã wutatjidih biíc yoobó jwĩ túi jepahcan caá. Jwĩ mũowãjibut biíc yoobó ĩt jepahcap wut jĩ. Páant jwĩ túi jepahcah yũhna, ¿dépanihna queét judíowã nihcannit Jesúsdih jepahnitdih yeéb biíc yoobó ñi wutíh? Pánih wutnit, Dios queétdih ã chãjatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ñi chãjap. ¹¹ Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwĩ niij jenah joiná caá: ‘Jwiítidih jígah en oinit, Dios jwĩ yéejat jíib ã peéh chãjat déeji jwĩ Maáh Jesús ã túi ubat pah mũntih, bũũ jwũh judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã túi ubna caá’, jwĩ niij jenah joiná caá, Pedro ãt niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Pablowã jwũh judíowã nihcannitjeéh jũmna, Dios ã wẽpatjĩh ded pah ĩ chãjatjidih ĩ naáwáchah, nihah laihsanjeh ĩt joí yai ñũh bejep wut jĩ. ¹³ Páant ĩ naóh péanachah, Santiago jwũh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Wã déewãá, weemdih ñi joi jwũhũá. Yeebdih bainí wã naáwíhna caá. ¹⁴ Dios judíowã nihcannitdih túi wẽi ennit, áihwã pínahdih ã ñiwatjidih Simón Pedroboó jwiítidih ã naóh péanap be. ¹⁵ Dios naáwátidih naóh yapani, ã daacátji pahjeh tih judíowã nihcannitdih páant ãt yapap taga. Nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

¹⁶ ‘“Davidji maáh jũm láa, nihah áihwãbut ĩ wũn beedép jĩ. Pánih beednit ĩ jũmũchah yũhna, túttimah bóo láa, jwũub dei jũóhntih, áihwã panihnitdih wã jwũub chãjipna caá.

¹⁷ Páant wã chãjachah, nihah cáacwã bita judíowã nihcannitbut weém ĩ Maáhdih ĩ náahbipna caá. ‘Wíihwã ñi jũmũá’, wã niij bidnit weemdih ĩ jepahbipna caá”,

¹⁸ jwĩ Maáh ã niijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ. (Am 9.11-12)

¹⁹ “Páant ã niij daacátjidih náhninit, weém, Santiago nin pah wã niij jenah joiná caá: Judíowã nihcannit, Dios naáwátidih jáap jepahnitdih wái náah jũmni jwĩ chãjat túutca boj jíih. ²⁰ Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwĩ niij daac wah jíih: ‘Ĩ pãpnidih wẽi wãhniiji jeémátidih ñi jeémca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó. Jõp teo maonitji mũũpũwãdih ñi jeémca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó’, jwĩ niij daac wah jíih.* ²¹ Jon jãtĩh, bũũbut jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mũũná, jwĩ chooát yeó jáap jũmat pah, Moisés ã wutatjidih ĩpĩ bohéna caá. Nihah tútchidih moón caandih jwĩ jéihna caá. Pánihna, weém wã niiját pahjeh tih Jesúsdih jéihnit judíowã nihcannitdih, niij daac wahat dée caá, bita jwĩ déewã jwiítidih ĩ ĩjcat pínah niijná”, Santiago ãt niijíp wut jĩ.

Judíowã nihcannitdih ĩ daac wahat

²² Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã naáwát túutnit, Jesúhãdih waóhntih, nihah Jesúhã biícidih, Antioquia tútchidih moondih ĩ daacni núodih Pablowãjeéh ub bejnit pínah, Judas, Silasdihtub ĩt ñiwip wut jĩ. Judas áih biíh wũt Barsabás wut jĩ. Queét Jesúsdih túi jepahnit ĩ jũmũchah, bita Jesúhã queétdih ĩt túi wẽi enep wut jĩ. ²³ Pánih queétdih ñío péanit, nin pah ĩt niij daacáp wut jĩ:

“Yeéb nihah judíowã nihcannit Jesúhã Antioquia tútchidih moón, Siria baácidih moón, Cilicia baácidih moondihbut jwiít Jesús ã naáwát túutnit, áihwãdih waóhntih, nihah áihwãbut, yeebdih jwĩ túyat túutna caá. ²⁴ Biquína jwĩjeéh jũmni yeeb pẽbhna jũibinit, yeebdih dawá wutatdih ĩt jepahat túutũp wut jĩ. Pánih wutnit, yeebdih ĩt tac bũũgãnap wut jĩ. Obohjeéhtih, jwiítboó queétdih jwĩ wahcah yũhna, queétjeh bejnit, yeebdih páant ĩt wutũp taga. ²⁵ Pánihna, jwiít nihah biíc yoobó ñi pẽbhna wahni pínahdih jwĩ ñiwip be. Páant jwĩ ñionitdih jwĩ oini Pablo Bernabéjeéh jwĩ wahbipna caá. ²⁶ Pablowã jwĩ Maáh Jesucristoĩh túini doonãdih úũmcanjeh ĩ bohénachah, dawá láa bita queétdih ĩt pũũp wut jĩ. ‘Ĩ mao yohíhichah yũhna, Jesúhã túini doonãdih jwĩ naóh cádahcan niít’, ĩpĩ niijná caá. ²⁷ Pánihna, jwĩ daacni núodih yeebdih ĩ naáwát

* 15:8 Hch 2.4; 10.44 * 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

pínah niijná, Judas, Silasjĩh Pablowãjeéh ñi pebhna jwĩ wahna caá. ²⁸ Túini Espíritu jwiítidih ã teo wáacachah, ã jéihyatjĩh nin pah jwĩ jenah joiná caá: Wái náah jumni wutatdih wutcan, nin pahjeh jwĩ niij wutbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwĩih dios caá’, niij jenah joí pãpnidih wëinit, ã cádah cáagniji jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jõp teo maoni nuñúpwãdihbut ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó. Nin jwĩ wutatdih jepahna, ñi túi jumbipna caá. Páant bóojeh tiguaá yeebdĩh jwĩ wutap”, ãt niij daacáp wut jĩ.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tãtchina bejnitdih ã wãhat tãttimah, queétoó bejna, Antioquía tãtchina ãt jwibínap wut jĩ. Caanná jwibínit, Jesúhwãdih míic wáacat tãttnit, Jerusaléndih moón ã daác wahní núodih ãt wãhap wut jĩ. ³¹ Páant ã wãhni núodih míic en naóhna, táinijeh ã wutuchah joinít, búdí ãt weñep wut jĩ. ³² Judas Silasjĩh Dios naáwãtdih naóh yapanit jumna, Jesúhwãdih Dios naáwãtdih ãt túi bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah joinít, Jesúhwãboó búdí wëinit, Jesúsdi h chah ãt túi jenah joyóp wut jĩ. ³³ Judas Silasjĩh caanná maatãpdih jumnitji caanjĩh moondĩh ã cádah jwũub jũúwãchah, “Ñi túi bejeé”, Antioquía tãtchidih moón queétdih ãt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Judaswãdih wahnitji Jerusalén tãtchidih moondĩh ãt táyat tãtup wut jĩ. Páant ã niiját tãttimah, Judasjeh ãt jwũub jũúwãp wut jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó biĩh jwũub jenah joinít, Antioquía tãtchidih ãt chãwãp wut jĩ. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tãtchidih ãt chãwãp wut jĩ. Pãnihna, queét, dawá bita biícđih Jesúh túini doonãdih ãt bohénap wut jĩ.

Chéneji Pablo túini doonãdih naóh jibidih ã bejat

³⁶ Tãttimah, Antioquía tãtchidih maatãpdih jumni Pablo Bernabédih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Chóbe, ni hat tãtchinadih moón jwĩ jwĩh naóhñitjidih jwĩ táoh en jibjĩh, páant muntih, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih ãjeéh ãtih ãb bejĩhip wut yuh jĩ. ³⁸ Caánboó ã jwĩh jibichah, ãjeéh Panfilia baácna jwibíniji yuhna, biíc yoobó nihcan, ãt jwũubah jũúwãp wut jĩ. Caán biíc yoobó ã nihcatdih enniiji, Pablo caandĩh chéneji ãt ãb bejĩhcap wut jĩ. ³⁹ Páant ã ãb bejĩhcah enna, Bernabé Pabljĩh queéte h tabit míic niijnít, ãt míic cádahap wut jĩ. Pãnihna, Bernabéboó Chipre wãt jumni quewana Juan Marcosdih ãt numah chũuh bejep wut jĩ. ⁴⁰ Pabloboó Silasdi h ã chéen pínahdih ñionit, ãt numah bejep wut jĩ. Pãnihna, ã bohénadih bejat pínah jãtih, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúhwã ãt niij wũúb wut jĩ. Páant ã wũúbát tãttimah, Pablo Silasjĩh ãt bejep wut jĩ. ⁴¹ Pãnih bejnit, Siria baácna Cilicia baácna but jwibínit, caanjĩh moón Jesúhwãdih jwũub bohéna, queétdih ãt túi teo wáacap wut jĩ.

16

Timoteo Pablowãjeéh ã bejat

¹ Cilicia baácman t Derbe tãtchina jwibí, yap bej, Listra tãtchina Pablowã ãt jwibínap wut jĩ. Caanná jwibínit, Timoteo wãt jumnidih ãt jwãáap wut jĩ. ã íin judío wili, ã íip Griego cáac wut jĩ. Timoteo, ã íin biícđih Jesúsdi h jepahnit wut jĩ. ² Listra tãtchidih moón, Iconio tãtchidih moonbút Jesúhwã “Timoteo túi chãjni caá”, ípĩ niijíp wut jĩ. ³ Páant ã niijíchah joinít, Pablo Timoteodih ãt numah bejĩhip wut jĩ. Obohjeéhtih, caán baácđih moón judíowãboó “Timoteo íip Griego cáac caá”, ã niijíchah joinít, judíowã ã íijcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih ãt bóodat tãtup wut jĩ. ⁴ Pãnihna, Pablo Silasjĩh Timoteodih numah jibna, ded ã jwibíni tãtchidih moondĩh Jerusalén tãtchidih moón Jesús ã naáwãt tãttnit, Jesúhwãdih waóhñitbut ã daác wahní núojidih ãt en naáwãp wut jĩ, caandĩh ã jepahat pínah niijná. ⁵ Páant ã naáwãchah,

* 15:38 Hch 13.13

Jesúh wā caandíh chah ìt túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, queét yeó jáap jummat pah chah ìt dao béjep wut jī.

Pablo Macedonia baácdih bóodih ā oo jummat

⁶ Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwát dih bohénadih át bejat túutcap wut jī. Páant ā wahcah, queét Frigia baácdih, Galacia baácdih moondíh jih ìt bohé jibip wut jī. ⁷ Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ìt bejíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat túutcap wut jī. ⁸ Páant caanná ā wahcah, Misia baácdih yap bej, Troas jélitna ìt dei juibínap wut jī. ⁹ Caanná dei juibínit, ũona, Pablo nin pah át oo jummap wut jī: Macedonia baácdih bóo ā pebh ũuhuchah, át enep wut jī. “Jwiít Macedonia baácdih moondíh ma teo wáac jūwúwú”, Pablodih át niíj bidip wut jī. ¹⁰ Pánih oo jumniiji jáanit, jwíih bíi déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwí bejep jī. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiít dih naáwát túutna caá ā chājap”, jwí niíj jéihyep jī. Weém Lucasbut ìjeéh wā bejep jī.

Pablowā Silas biíc dih Filipos tútchiboó ì jummat

¹¹ Troas tútchimant Macedonia baácna bejat túut niijná, jélitna dei juibínit, johlitjīh bejni búdí jáaj chóodih waadnít, Samotracia wut jumni quewadih jwí chúuh juibínap jī. Bíih yeó jáap Neápolis tútchina jwí chúuh juibínap jī. ¹² Pánih juibí, caán tútchidih yap bejnit, Filipos tútchina jwí juibínap jī. Caán tútchi Roma tútchidih moón ì jwí jumni tútchi, Macedonia baácboó jwíih jumni tútchi tajī. Oboh jumni tútchi át nihcap tajī. Caanná maatápdih jwí jummap jī. ¹³ Judíowāíh chooát yeó jáapdih caán tútchimant bac bejnit, muj jwéejna jwí juibínap jī. Caanjíh Diosdih wúbát túut niijná, judíowā ípí míic wáacap tajī. Caanjíh juibí chúudnit, wáac junít yaáhdih Jesúh túini doonádih jwí naáwáp jī. ¹⁴ Bíic wili jwiít dih joiníh, Tiatira tútchidih bóli Lidia wut jumnih mi jummap jī. Caánt búdí jīb jumni yéguehdih jīb chājnih, judío wili nihcan yuhna, Diosdih túi wéiníh mi jummap yuh jī. Obohjeéhtih Jesúh doonádih mit joi jwúhcap tajī. Pánihna, Pablo Jesúh doonádih ā naáwáchah, túi jepahíhdih Dios caántdih át wúhup tajī. ¹⁵ Páant mi jepahachah, caántdih míih mūdíh moón biíc dih Pablowā ì daabánap jī. Daabá péanachah, nin pah jwiít dih mi niijíp jī:

—‘Caántboó Jesús dih túi jepahníh caá’, niíj jenah joiná, wājeéh jūóh nit, wíih muúboó ñi chāo jwúhú, jwiít dih mi niijíp jī.

Páant mi niijíchah joinít, míih muúná jwí chāwáp jī.

Pablowā dih nemat muúboó ì nemat

¹⁶ Bíih yeó jáapdih Diosdih wúbát pebhboojéh muntih jwí jwúub bejehchah, nemép jumnih jwiít dih mi jwááap jī. Caánt teo wúhnih jumna, “Meemdíh nin pah ā yapbipna caá”, cáacwādih niíj naóhna, mi maatadih búdí mit jīb teo wúhup tajī. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo biíc dih jwí bejehchah, nin pah mi niíj ñaac ũun péenap jī:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wúh nit caá. Jwiít iiguípna jwí bejat déedih ded pah Dios jwiít dih ā túi ubat pínahdih ì naóhna caá, mi niíj ñaac péenap jī.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niíj tac buugá péena, Pablodih ā túi naáwát dée mi bojcap jī. Páant mi niíj ñaacáchah joí chunnít, Pablo tac púud ennit, nemépdih nin pah ā niíj jūihñup jī:

—Jesucristo ā wēpatjīh meemdíh wā wutna caá. Caántdih cádah nit, ma bac bejeé, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, nemép át bac bejep tajī.

¹⁹ Páant ā bacat túttimah, caánt mi jīb teo wúhat ā buudúchah ennit, mi maátaboó búdí íjnit, Pablo, Silasdihbut ì tewep jī. Teonit, caán tútchi tac yoóbó juúhna ì ub bejep jī. ²⁰ Pánih ub juibínit, peéh chājat túutnit pebhna jwejnít, nin pah ì niíj naóh yacap jī:

—Nit judíowā jwíih tútchidih moondíh tac buugánadih ìt jūwúwúp taga. ²¹ Queét jwí nuowā ì wutatdih cádahat túutnit, bíih wutatdih naóhna caá ì chājap. Jwiít Roma

tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit ï naáwátboodíh jwĩ jéih jepahcan caá, ï niijíp jĩ.

²² Páant ï niijíchah joinít, dawá Pablowādh ï ïijip jĩ. Pánihna, peéh chājat túttnitboó Pablowāh yégueh chóodih yeo wáyat túttnit, máa nahnajíh queétdih ï puñat tútup jĩ. ²³ Páant queétdih ï pũi péanachah, nemat muúboó ï nemat tútup jĩ. ï nemat túttimah, nemat muúboó en daonídih ï túi en dawát tútup jĩ. ²⁴ Páant ï wutuchah, caán muúdh en daoníboó péeni tólihna queétdih át nemep wut jĩ. Pánih nemnit, máa naanájh íh wunadih át nah chéwep wut jĩ.

²⁵ Chei tac yoób Pablo Silasjĩh Diosdh úbhñit, ït wēi ewep wut jĩ. Páant ï wēi ewechah, bita nemat muúboó jumnitbut ït joyóp wut jĩ. ²⁶ Páant ï wēi ewechahjeh, caán muú tubit méménachah, nihat jēcna át waát beed béjep wut jĩ. Nemat muúboó jumnitdih ï chéwatji tōpnabut át jwáat beed béjep wut jĩ. ²⁷ Páant ā yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat muúboó jumnit inát jweiná caá. ï jweyéchah, wā maáta weemdíh ï peéh maobipna caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, áih íibat naadíh jwáat wáinit, át míic jwáaguhip wut yuh jĩ. ²⁸ Obohjeéhtih, ā míic jwáaguhipchah ennit, Pabloboó caandíh nin pah át niij ñaac ejep wut jĩ:

—Meemjéh ma míic jwáagca bojoó. Jwiít nihat jwĩ jumna caá, át niijíp wut jĩ.

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíi jūúwá, jíi jūúwá”, át niij ejep wut jĩ. Queét pebhna ñáo ñah bej, méménit, Pablo Silas íih jítcha pebh át páah yoh ñajap wut jĩ. ³⁰ Pánihna, queétdih ub bac bejnit, nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesúh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? queétdih át niijíp wut jĩ.

³¹ —Jwĩ Maáh Jesúsdh túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābut caandíh ï jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá, Pablowā caandíh ït niijíp wut jĩ.

³²⁻³³ Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúh túini doonádih ï naóh péanachah, queétdih wapni áih muúná át numah bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, ï puñatji yahwítnadih át chocop wut jĩ. Á choc péaat túttimah, Jesúsdh caán ā déewā bícdih ï jepahachah, queétdih Pablowā ït daabánap wut jĩ. ³⁴ ï daabáat túttimah, queétdih wapniji Pablowādh jeémát át wūhup wut jĩ. Pánihna, caán ā déewā bícdih Jesúsdh jepahnit, búdí ït weñep wut jĩ.

³⁵ Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowādh ï watat pínah niijná, soldadowādh nemat muúná ït wahap wut jĩ. ³⁶ Páant ï bacaat tútatdih joinít, Pablowādh wapniji queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Maáta yebdh ït bacaat tútup wut be. Pánihna, úmcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ā bacaíhatdih joinít, Pabloboó soldadowādh nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Jwiít jwĩ yéj chājcan be. Jwiít dh naóh yacnit ï niiját pah bíh niij naóhni ā wihchah yuhna, ñi peéh chājachah, yoobópdih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwĩ jumuchah yuhna, jwiít dh queét maátaboó cáacwā ï enepdh ï puñat tútup be. Pũi péanit, nemat muúboó ï nemep be. Pánihna, jwiít dh ï yéj chājatjidih tíicnit, ¿bu cáacwā ï encah níit, ï bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiít dh bacanadh ï jūúwá naáh, át niijíp wut jĩ.

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadh naáwádih ït bejep wut jĩ. Pablo Silasjĩh Roma baácdih moón ï jumadíh jéihna, maátaboó queétdih ï puñatji peéh chājat pínadh ït úmup wut jĩ. ³⁹ Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah ït niijíp wut jĩ: “Yebdh jwĩ yéj chājap be. Chéneji páant jwĩ jwúub chājcan níit”, ït niijíp wut jĩ. Páant niij péa, queétdih numah bac bejnit, maáta íih tútchimant ït bejat tútup wut jĩ. ⁴⁰ Páant ï niijíchah joinít, Pablo Silasjĩh nemat muumánt bac bejnit, Lidiaíh muúná ït bejep tajĩ. Caanná juibínit, Jesúhwā bícdih ï míic wáacap jĩ. Pánih míic wáacnit, “Jesúsdh péena,

ñi cádahca bojoó”, queétdih ã niij wēp naáwáp jĩ. Páant niij péanit, Pablo Silasjĩh Filipos tútchimant ã bejep jĩ.

17

Tesalónica tútchidih moón Jesúfhwādh ã ijat

¹ Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidih yap bej, Apolonia tútchidihbut yap bej, Tesalónica tútchina queét ãt juibínap wut jĩ. Caanjĩh judíowā ã míic wáacat mūú áť jumat wut jĩ. ² Pánihna, judíowāh chooát yeó jáap jumat pah ípí bejat dée pah Pablowā judíowā ã míic wáacat mūnā ãť bejep wut jĩ. Caannā juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumat pah Dios naáwátdih caanjĩh moondíh Pablo áť bohénap wut jĩ.

³ Pánih bohéna, nin pah ápí niij naáwáp wut jĩ:

—Jwiít judíowā, jwĩ páini, Dios ã wahni Cristo yeejép ã yapat pínah, ã wunat pínah, ã jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut jon játih moón Dios naáwátdih naóh yapanit ãť daacáp tajĩ. Wā naóhni Jesúsboó Dios ã wahni Cristo ã juma caá. Caán caá jwĩ páini, ãť niijip wut jĩ.

⁴ Páant ã niijchah joinít, biquína caanjĩh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdihjeh wēnit, caán tútchidih moón maáta yaádhbut caandíh joinít, “Yoobópdih tigaá”, ãť niijip wut jĩ. Páant niijnít, Pablowādh ãť péenap wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, judíowā maátaboó ãťeéh péenachah ennit, búdí ãť íjip wut jĩ. Pánih íjna, dawá yeejépwādh bid bojnit, nin pah ãť niiját tútup wut jĩ: “ ‘Nit yeejép chājna caá ã chājap’, ñi niij ñaacá”, queétdih ãť niij jac wutup wut jĩ. Páant ãť niij ñaacáchah joinít, caán tútchidih moonbút Pablowādh ãť íjip wut jĩ. Pánihna, judíowā ãť maáta Jasón wut jumat mūnā juibínit, cáacwādh wāhíhna, Pablowādh ãť bidip wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúfhwādhbut ãť teo wái bac bejep wut jĩ. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah ãť niij naóh yacap wut jĩ:

—Pablowā nihát baácdih moondíh ãť tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíh tútchidihbut tac buugánadh ãť jainá caá. ⁷ Nin Jasón queétdih áh mūnā áť waadát tútup wut jĩ. Queét Roma tútchidih bóo jwĩ maáh César ãť wutatdih yap yohnit, ‘Bíh maáh, Jesús caá ãť wut’, niijnít, jwĩ maáh ãť wutatdih jwiítidihbut ãť yap yohat túttna caá, ãť niij naóh yacap wut jĩ.

⁸ Páant ãť niij naóh yacachah joinít, nihát cáacwā ãť maáta bícdih tūbit ãť íjip wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, queétdih ãť nemcat pínah niijná, Jasón, áťeéh jumatbut caán tútchidih moón maátadh dinero ãť wūhup wut jĩ.

Pablo Silasjĩh Berea tútchina ãť juibíat

¹⁰ Caan chéjeh waícanjeh Berea tútchina Jesúfhwā Pablowādh ãť wahap wut jĩ. Caannā juibínitji judíowā ãť míic wáacat mūnā ãť waadáp wut jĩ. ¹¹ Tesalónica tútchidih moón ãť jenah joyátjidih Berea tútchidih moónboó Jesúf doonádh chah túi joinít ãť jumat wut jĩ. Pánihna, Jesúf túini doonádh ãť joyát túttimah, “¿Yoobópdih niít?” niij jéihíhna, yeó jáap jumat pah jon játih moón Dios naáwátdih ãť daacátjidih ennit, ãť míic bohénap wut jĩ. ¹² Pánih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh bícdih, dawá Jesúsdh ãť jepahap wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondíhbut Dios naáwátdih ãť bohéat doonádh joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowā ãť maáta caannā ãť ñūūn béjep wut jĩ. Caannā ñūūn juibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, ãť yee naáwáchah joinít, Pablowādh ãť íjip wut jĩ. ¹⁴ Páant ãť íjichah ennit, Pablodih búdí mūj jélitna waícanjeh Jesúfhwā ãť numah dei bejep wut jĩ. Obohjeéhtih Silas Timoteojĩh Berea tútchidih ãť chāwáp wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, caán jélitmant Pablodih Atenas tútchina búdí jááj chóojĩh ãť numah chúūh bejep wut jĩ. Pánih chúūh juibínitji, Berea tútchiboó ãť jwúub aab béjep wut jĩ, páant muntih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bí”, Silas Timoteodihbut ãť niijip wut jĩ. Páant Pablo queétdih áť niiját tútup wut jĩ.

Pablo Atenas tútchidih ã jummat

¹⁶ Pablo Atenas tútchina juibínit, Silas Timoteodihbut ãt páñap wut jĩ. Páñih páina, caán tútchidih ãt táoh jib bejep wut jĩ. Páñih táoh jib bejna, caán tútchidih moón ĩ pãp cáagnitdih “Jwíih dios caá”, ĩ niijíchah jéihnit, dawá ã jummatdih enna, Pablo tãbit ãt jígahap wut jĩ. ¹⁷ Páñih jígahnit, judíowã ĩ míic wáacat munná waadnit, judíowã, judíowã nihcannit yuhna, Diosdih wēinitjĩhbut ãt míic wēhenap wut jĩ. Yeó jáap jummat pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juúhna en jibnitjĩhbut ãt míic wēhenap wut jĩ. ¹⁸ Biquína Epicureowã ĩ jenah joyát dih bohénit, bita Estoicowã ĩ jenah joyát dih bohénitbut Pablójih ĩt míic wēhenap wut jĩ.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ã niij wéhe? queét ĩt míic niijíp wut jĩ.

Páñihna, Pablo ded pah Jesús ã jummatjidih, ã boo pud juúwátjidihbut ã naáwáchah joinít,

—Caánboó biíh diosnadih naóhna caá ã chãjap, ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁹ Túttimah, queét ĩpí míic wáac juibí wēhenapboó, Areópago wut jumapna Pablodih ĩt numah bejep wut jĩ.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰ Jwí joíca naáh doonádih ma naáwáchah, jwí joíhna caá, queét Pablodih ĩt niijíp wut jĩ. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, biíh baácmant juóhnit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jummat pah jáap bohéatdih ĩpí míic wéheíhip wut jĩ. Páñih jéihíhnit jumna, Pablo ã naáwátidihbut ĩt joíhip wut jĩ.

²² Páñihna, Pablo Areópago wut jumapboó ñah ñahnit, caánboó wáac juibínitdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

“Atenas tútchidih moón, dawá pãpnitdih yeéb búdí wēinit, ñi uúbatdih wã jéihna caá.

²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pãp cáag wēinitdih wã táoh enep be. Páñih en jibna, yeéb ñi wēinit cãtíh, biícdih nin pah ñi niij daacátjidihbut wã enep be. “WĒT JWĪ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Páñihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naáwát túut caá wã chãjap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chãj, nihat baácboó jumnidihbut ãt chãjap tajĩ. Páñihna, nihat jeáboó jumnit, baácboó jumnitbut ĩ maáh caá. Cáacwã ĩ chãjni mūdíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiít dih báadhdát túutni, caolih wáyat túutni, nihat biíh pah bóo chãj wēhni jumna, jwiít jwí teo wáacatdih ã náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.*

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios ãt jwíh chãjap wut jĩ. Caanjíh nihat baácdih moondíhbut ãt chãjap wut jĩ. Páñihna, nihat baácboó jwiít dih ãt jwejep wut jĩ. ‘Nin pah bólih maatáp dih ã báadh jwuhbipna caá’, jwiít dih Dios ãt niij jenah joyóp wut jĩ. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, ĩ jwááh bípna caá’, Dios ãt niij jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios yuúp ã jumcan caá. Jwíjeéh tigaá ã jumap. ²⁸ Nin pah biíh ãt niij daacáp tajĩ: ‘Caandíh míic wēhenit pínah jwiít dih ãt chãjap wut jĩ. Páñihna, jwíjeéh ãpí jumna caá’, ĩt niij daacáp tajĩ. Jon játih moón ñi déewábút ‘Jwiít Dios weh caá’, ĩt niij daacáp tajĩ. ²⁹ Páñihna, ‘Jwiít Dios weh caá’, niij náhnina, oro, plata, jeejíh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chãjnidih ‘Jwíih dios caá’, niij jenah joyát dih ñi cádahaá. ³⁰ Jon játih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, ĩ yéej chãjachah yuhna, Dios ãt peéh chãj jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón ĩ yéej chãjatdih ãt cádahat túut wut jĩ. ³¹ Túttimah, Dios ã jenahni yeó jáapdih nihat baácdih moón túinitdih, yeejépwáidihbut ded pah ĩ chãjatji jíib ã jíib chãjbipna caá. Páñih chãjni pínahdih Jesús dih Dios nin baácboó ãt wahap wut jĩ. Jesús wunnidih yuhna, ãt jwúub boonanap tajĩ. Páñih booana, ‘Ded pah cáacwã ĩ chãjatji jíib nin wã booani ã túi jíib chãjbipna caá’, Dios cáacwáidih ãt niij jéihyanap wut jĩ”, Pablo Atenas tútchidih moondíh ãt niijíp wut jĩ.*

³² Páant cáacwã ĩ boo pud juúwátjidih ã wēhenachah joinít, biquína Pablodih ĩt deoh naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

* 17:25 1R 8.27; 1s 42.5; Hch 8.47 * 17:31 Sal 9.8

—Chéneji caandíh ma naáwáchah, jwī jwáub joíhna caá, ít niijíp wut jī.

³³ Páant ī niiját túttimah, ī míic wáacpant Pablo át bejah bojop wut jī. ³⁴ Daocánnit Jesúsdi h jáap jepahnit, caán biíc di h ít péenap wut jī. Biíc newé, Dionisio wūt jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesúsdi h át jepahap wut jī. Biíc wili Dámaris wūt jumni h, bitabut Jesúsdi h ít jepahap wut jī.

18

Pablo Corinto tútchiboó ā jummat

¹ Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni j Corinto wūt jumni tútchina át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, judío cáac Aquila wūt jumni di h át jwááap wut jī. Roma tútchidih moón ī maáh Claudio Roma tútchiboó jumni h judíowá di h ā bejat tútuchah, Aquilaboó yad Priscilajī h bejnit, Corinto tútchina játih ítát juibínap wut jī. Aquila Ponto wūt jumni baácdih bóo wut jī. Pánihna, queét Corinto tútchidih ī jumuchah, Pablo queét pebhna enedih juibínit, ijeéh át chāwáp wut jī. ³ Aquilawā nuúpwā chóojī h muúdi h teo jīb chāj wāhni h ít jumap wut jī. Pablobut caán déedih teoni jumna, ijeéh át tewep wut jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jummat pah, judíowā ī míic wáacat muúná juibínit, queét Jesúsdi h ít jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannit di hbut Dios naáwátdih át naáwáp wut jī.

⁵ Silas Timoteojī h Macedonia baácmant Corinto tútchina ī juibínachah, Pablo yeó jáap jummat pah judíowá di h Dios naáwátdih át naáwáp wut jī. “Jesús caá jwiít judíowā jwī páini, Dios ā wahni”, āpí niijíp wut jī. ⁶ Páant ā niij bohénachah, judíowā caandí h ít joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohnit, caandí h ít juíhñap wut jī. Páant ī joíhcat di h enna, queétdih ā cádahat di h júutna, Pablo áih jih bóo yégueh chóodih too dugnit, át ñeenc mao jéenanap wut jī. Pánih chājnit, queétdih nin pah át niij juíhñap wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jīb iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, buu judíowā nihcannit di h Jesúsdi h dooná di h naáwá di h wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, judíowā ī míic wáacat muumánt bac bejnit, Tito Justo wūt jumni h muúná át waád juibínap wut jī. Caán judío nihcan yuhna, Dios yoobátdih wēini wut jī. Áih muú judíowā ī míic wáacat muu pébh át jumap wut jī. ⁸ Crispo wūt jumni, judíowā ī míic wáacat muúdi h bóo maáhji, ájeéh bóli, ā wehbut, Jesúsdi h ít jepahap wut jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátdih joinít, Jesúsdi h ít jepahachah, ípí daabánap wut jī. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ũocanjeh, Pablo oo júmat déedih ā enechah, Jesús caandí h jíghnit, nin pah át niij naáwáp wut jī. “**Majeéh wā jumna caá.** Nin tútchidih moón dawá wíihwā ī jumna caá. Pánihna, bita meemdi h yeejép ī chājíhichah yuhna, ũumcanejeh, wā naáwátdih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumah bojca bojoó”, át niijíp wut jī. ¹¹ Páant ā niijíchah joinít, biíc jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób caanjí h moondí h Dios naáwátdih Pablo át naóh jumap wut jī.

¹² Caán tútchidih Pablo ijeéh ā jum jwuhuchah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumap wut jī. Pánihna, caán láa judíowā ī maáta nihát biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandí h ít ub juibínap wut jī. ¹³ Pánih ub juibínit, Galióndih nin pah ít niij yee naóh yacap wut jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdi h ī weñat pínahdi h bohéna, Moisés ā wutatjiboodí h át jepahat túutcan caá, ít niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ī niij yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowá di h nin pah át niij jepahap wut jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwī maáta ī wutat di h yap yohni ā jumuchah nihna, yeebdi h wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ñi wutatboodí h caán yap yohni ā jumuchah, ñíih pínahjeh caá. Caandí h wā jéihcan caá, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnit di h áih tólihmant át bacanap wut jī. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ī míic wáacat muúdi h bóo maáhdih teonit, Galión ā

enepdih caandih ït puñup wut jï. Páant ï puñuchah enna yuhna, Galión át enah bojop wut jï.

Pablo Antioquía tútchina ã jwúub bejat

¹⁸ Páant ï niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jumniiji “Wã bejna caá”, niijnít, Jesúsíhwãdih át cádah bejep wut jï. Páant niij péa bejna, Aquila Priscilajih Siria baácna chúuh bejat túut niijná, Cencrea wüt jumni jélitdih ït púud dei bejep wut jï. Pánihna, jááj chóodih ï waadát pínah játih, judíowã ïpí chãjat pah, Pablo Diosdih ã naáwátjidih péanit, át jwúub waó bojat túutup wut jï.* ¹⁹ Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina ït chúuh bejep wut jï. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo át cádahap wut jï. Pánih cádahnit, judíowã ï míic wáacat munná át bejep wut jï. Caanná juibínit, míic wáacnit judíowãjih ded pah Jesús ã jummatdih át míic wéhenap wut jï. ²⁰ Páant ï míic wéheat túttimah, caandih ïjeéh ït chãwát túutup wut yuh jï. Obohjeéhtih, “Ñijeéh wã jéih chãocán caá. ²¹ Dios ã náahachah, wã jwúub jüóhbirna caá”, queétdih Pablo át niijíp wut jï.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant át chúuh bejep wut jï. ²² Pánihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina át aáb juibínap wut jï. Caanná aáb juibínit, caanjih moón Jesúsíhwã míic wáacnitdih ded pah ã chãjatjidih naóhmitjeh, Antioquía tútchina át yap bejep wut jï.

²³ Pánihna, maatápdih caanjih jumniiji Galacia baácdih, Frigia baácdih át jwúub jib bejep wut jï, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúsíhwãdih ã jwúub bohénachah, chah Jesúsíhwã ït túi jenah joyóp wut jï.

Apolos Éfeso tútchidih moondih Dios naáwátidih ã bohéat

²⁴ Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ã bohé jibichah, Apolos wüt jumniiboó, judío cáac Alejandría tútchidih bóo, Éfeso tútchina át juibínap wut jï. Caán Apolos túi naóhni jumna, Dios naáwátidih jon játih moón ï daacátjidih túi jéihnibut át jumup wut jï. ²⁵ Biíh caandih Jesúsíhwã túini doonádihbut át bohénap wut jï. Pánihna, búdí weñatjih caán doonádih át túi bohénap wut yuh jï. Obohjeéhtih, Juanji ã daabáatdihjeh át jéihyep wut jï. ²⁶ Judíowã ï míic wáacat munná Apolos úumcanjeh, queétdih át bohé jwíhip wut yuh jï. Obohjeéhtih, ã túi jéih beedácah enna, caandih bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajih Apolosdih ïh munná ït numah bejep wut jï. ²⁷ Páant ï túi bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ã niijichah joinít, Jesúsíhwã caandih “Ma túi bejeé”, niijnít, ï daacni núodihbut ït wühup wut jï, Acaya baácdih moón Jesúsíhwã caandih ï túi wëi jwãáat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ã oyatjih Jesúsíhwãdih jepahnitjidih át bohé teo wáacap wut jï. ²⁸ Caán tútchidih moón judíowãdih nin pah ápi niij naáwáp wut jï: “Jesús tigaá Dios ã wahni, jwiít jwípi páini”, cáacwã ï enepdih át niijíp wut jï. Pánihna, Dios naáwátidih jon játih ï daacátjidih ã túi naáwáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, ït jéih niijcáp wut jï. Pánih naóhna, Jesúsíhwãdih Apolos chah át jwúub teo wáacap wut jï.

19

Pablo Éfeso tútchina ã bejat

¹ Corinto tútchidih Apolos ã jumuchah, Pabloboó Frigia baácdih jumniiji jeé yoób púud dei bej, Éfeso tútchina át juibínap wut jï. Caanná juibínit, biquína ã jéih jwuhcannit Jesúsíhwãdih át jwãáap wut jï. ² Queétdih jwãáhnit, nin pah át niij úubh joyóp wut jï:

—¿Jesúsíhwã ñi jáap jepahachah, Túini Espíritu yeebdih ã waadnit jii? át niijíp wut jï.

—Túini Espíritu ã jummatdih jwiítidih ï naóhcan jii, ït niij jepahap wut jï.

³ —¿Túini doonádih yeéb ñi jepahachah, ded pah tíi yeebdih ï nih chãj daabá? Pablo queétdih át niij úubh joyóp wut jï.

* 18:18 Nm 6.18

—Juan Daabáni ã naáwátidih ï jepahachah, ã daabáátji pah jwiítidih ï daabánap jï, ït niíj jepahap wut jï.

⁴ —Cáacwã ï yéejatidih ï yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jï. Pánih daabána, ï yéejat yohat júutna ï chãjap wut jï. Obohjeéhtih, Juan cáacwãdih nin pah ãpí niíj naáwáp wut jï. ‘Wã túttimah jũóhndih ñi túi jepahaá’, át niíjip wut jï. Páant niijná, Jesúsdihi niijná át chãjap wut jï, Pablo át niíj naáwáp wut jï.*

⁵ Páant ã niíjíchah joinít, Jesús ã wëpatjïh queét ït daabáát túutur wut jï. ⁶ Pánih daabánitidih Pablo ã teo jáha úúbúchah, Túini Espiritu queétdih át waadáp wut jï. Páant ã waadáchah, mácah wéheatjïh Diosdih wëi naóhñit, ã naáwátidihbut ït naóh yapanap wut jï. ⁷ Queét nihat doce neoná ït jumur wut jï.

⁸ Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowã ï míic wáacat munná waadnít, át bohénap wut jï. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jummat pah úumcanjeh, Dios maáh ã jummatdih naóhna át chãjap wut jï. Páant ã naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdihi caá”, ït míic niíjip wut jï. ⁹ Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cáacwã ï enechah, Jesúsdihi doonádihi ït yéej naáwáp wut jï. Páant ï yéej naáwáchah joinít, judíowã ï míic wáacat mummánt Pabloboó Jesúsdihwãdih numah bac bejnit, Tirano wüt jumniíh munná ït bejep wut jï. Pánihna, caán muedíh yeó jáap jummat pah Jesúsdihi doonádihi ãpí bohénap wut jï. ¹⁰ Chéne jópchi caanjïh át bohénap wut jï. Páant ã bohénachah, nihat Asia baácdihi moón judíowã, judíowã nihcannitbut jwí Maáh Jesúsdihi túini doonádihi ït joyóp wut jï. ¹¹ Dios ã wëpatjïh jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih chãjnit, Pablo dawá láa wannitidih át booa júutur wut jï. ¹² Dios ã wëpat caandíh búdí ã jumuchah, áih bácahdih cáacwã ï chũúáni chóonadihi ub bejnit, wannitidih ï cáagachah, ïpí boonap wut jï. Ded nemép jumnidih caán chóojïh ï cáagachah, nemépwãboó ïpí bac bejep wut jï.

¹³ Obohjeéhtih, bita judíowã jióhñitboó jibnit, nemépwãdih ïpí bacanap wut jï. Pánihna, Pablo ded pah ã chãjatidih ennitji nemépwãdih bacaíhna, nin pah ïtih niíj wutur wut yuh jï: “Pablo ã bohéni Jesús ã wëpatjïh yeebdíh jwí wutna caá. Ñi bac bejeé nin newémant”, ïpí niíjip wut jï.

¹⁴ Esceva wüt jumni, siete ã wehboó páant ït chãjap wut jï. ï ïip judíowã sacerdotewã ï maátajeéh jumni át jumur wut jï. ¹⁵ Pánihna, ã weh nemépdih ï bacaat déedih, nemépboó nin pah queétdih át niíjip wut jï: “Jesúsdihi wã jéihna caá. Pablodihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodíh wã jéihcan caá”, át niíjip wut jï.

¹⁶ Páant niíjnítjeh, nemép jumniiboó ñaáp jũóhñit, queétdih át teo puñur wut jï. Páant ã puñuchah, yégueh wihcannit, yahwítna jumnit, caán mummánt queét ït ñáo bac peét bejep wut jï. ¹⁷ Páant ï yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón, judíowã, judíowã nihcannitbut caán doonádihi joinít, búdí ït úumur wut jï. “Jesús ã wëpat búdí caá”, nihat cáacwã ït míic niíjip wut jï.

¹⁸ Dawá Jesúsdihi jepahnitji, nihat cáacwã ï enechah, ï yéej chãjatjidih Diosdih ït naáwáp wut jï. ¹⁹ Queét cãtíh dawá jióhñit ït jumur wut jï. Pánihna, jióhna ï enat papélah quiítnajidih caanná ub jũóhñit, cáacwã ï enechah, ït cáo yohop wut jï. Caán quiítnaji ã jíib jummatdih ï jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tewat jíib pah bóo át jíib jumur wut jï. ²⁰ Páant ï chãjat doonádihi joinít, chah dawá Jesúsdihi doonádihi jepahnit, ït túi túut numúr wut jï.

²¹ Túttimah, Pablo nin pah át niíj jenah joyóp wut yuh jï: “Macedonia baácna juibí yap bej, Acaya baácna juibínit, Jerusalén tútchina wã jwúub bejbipna caá. Caanná juibíniji Roma tútchina enedih wã bejbipna caá”, át niíj jenah joyóp wut jï. ²² Pánihna, Timoteo, Erasto wüt jumniíh caandíh teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wut jï. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tútchidih bíicjeh át chão jwúuhur wut jï.

* 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

Éfeso tútchidih moón ï jũih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tútchidih ã jumuchah, caán tútchidih moón Jesúih doonádih náahcan, Pablodih ït jũihñup wut jĩ. ²⁴ Demetrio wút jumni, íih dios wili Artemisa wút jumnihih botoni mũũ dáhnadih platajih ãpí chãjap wut jĩ. Bitabut biíc yoobó teonit, ï jíb chãj wũhna, búdí ípí jíb tewep wut jĩ. ²⁵ Demetrio queétdih bid wáacnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ: “Ñi joyoó. Nin tewatjih búdí jwĩ jíb tewatdih ñi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ã bohénachah, jwiít dih ã tobohna caá. ‘Dioswã déedih cáacwã ï pãpnidih báadhni nihcan caá’, ãpí niij bohéna caá. Páant ã niijíchah joinít, dawá Éfeso tútchidih moón, nihat Asia baác dih moonbút ã bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, ï niijná caá. ²⁷ Páant niijná, jwĩ tewatdih cáacwã yeejép ï wéhebipna caá. Jwíih dios wili Artemisaíh mũũdíhbut ï yohbipna caá. Pánihna, nihat Asia baác dih moón, nihat baác nadih moonbút caántdih wēi wũbhñitji ï cádahbipna caá”, Demetrio queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, queétdih ïijnit, ït jũih ñaac ñuhup wut jĩ: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wēpép wili mi jumna caá”, ït niij jũih ñaacáp wut jĩ.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tútchidih moonbút ïjna, biíc yoobó ït niij ñaacáp wut jĩ. Pánih ïijnit, Gayodih, Aristarco wút jumnidihbut teonit, cáacwã ï míic wáacap jádũna queétdih ït wái bejep wut jĩ. Gayo, Aristarcojih Macedonia baác dih moón Pablo ã pej jum jibnit ït jumup wut jĩ. ³⁰ Pablo queétdih cáacwãdih wéhenadiah ã bejihichah yũhna, Jesúihwãboó caandíh ït wahcap wut jĩ. ³¹ Bitã caán baác dih moón ï maáta Pablo ã chéenwãbut ã bejcat pínah niijná dooná ït wahap wut jĩ. “Cáacwã ï míic wáacapboó ã bejca bojo naáh”, Pablodih ït niij naáwát túutup wut jĩ. ³² Dawá caanjíh míic wáac joinít bícdih “¿Dépanih tigaá jwiít míic mawat túut jwĩ chãj?” ït niij jenah joicáp wut jĩ. Queétdih tabit ñaacnit, ït jũih yapanap wut jĩ. Biquína mácah ït jũih ñaacáp wut jĩ. Bitabut mácah ït jũih ñaacáp wut jĩ. ³³ Biquína judíowã Alejandro wút jumnidih cáacwãdih ït naáwát túutup wut jĩ. Pánihna, Pablowã ded pah ï chãjatdih ã yoob naáwát túut niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, áih téihyajih júutnit, ãt yayát túutup wut yũh jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ã jumuchah ennit, nihat cáacwã chah ïijnit, biíc yoobó chéne horas pohba ït ñaac jũih ñuhup wut jĩ: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wēpép wili mi jumna caá”, ït niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵ Páant ï niij ñaac jũihñuchah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadiah teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnít, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Wã déewáá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwíih chah wēpép dios wili Artemisaíh mũũdíh wapnit jwiít jwĩ jumatdih nihat baác dih moón ï jéihna caá. Jeámant caánt pah jígoñi buúg jéen jũóhñidih en daonít jwĩ jumuchahbut ï jéihna caá. ³⁶ Bitã ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, ï jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míic jũih cádaahaá. Túinijeh ñi joyoó. ³⁷ Nit yeéb teo jũóhñit jwíih dios wilidih yeejép niij wéhecan, míih mũũdíh waad béjnit, ï nũũmcap be. Pánihna, ñi túi chãjaá. ³⁸ Demetrio, platajih teonit bícdih naóh yaquíhna, peéh chãjat túutnitboodíh naóh yacadiah ï beje naáh. ³⁹ Jwúub míic wáacna, túinijeh ñi míic wáacáp, bũca. Yeéb bũũ ñi chãjatji pah ñi jwúub chãjca bojoó. ⁴⁰ Bũũ yeéb ñi míic jũih ñaacát dih jwĩ maáta joinít, ‘Jwiít dih ï yohbipna caá’, ï niij jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niij ñaac jũih ñuhatjidih queétdih túinijeh jwĩ jéih naóhcan niít”, maátadiah teo wáacniboó queétdih ãt niijíp wut jĩ. ⁴¹ Páant niij naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, ãt niijíp wut jĩ.

20

Macedonia baác, Grecia baác nabut Pablo ã juibíat

¹ Páant ï jũih ñaac yayát túttimah, Pabloboó Jesúihwãdiah bid wáacnit, ãt jwúub bohénap wut jĩ, Jesús dih ï cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wã bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih ãt cádah bejep wut jĩ. ² Caanná juibínit, Dios naáwát dih táoh naóh bohénit, caanjíh moón Jesúihwãdiah ãt weñanap wut jĩ. Queétdih

Dios naáwátdih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juibínap wut jĩ. ³ Pánih juibínit, caán baácdih biíc peihcanni widh át chāo jwúhup wut jĩ. Caanjĩh jumna, Siria baácna át jwúub chúuh jũúwíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, judíowā caandíh tewíhat doonádih át joyóp wut jĩ. Caán doonádih joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít púud dei juyúp wut jĩ. ⁴ Páant ā jũúwúchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wūt jumni Pablodih át pej jum jũúwáp wut jĩ. Sópater Pirro wúuh át jumup wut jĩ. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácdih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ít pej jum jũúwáp wut jĩ. Filipos tútchina í jwúub juyúchah, weém Lucasbut Pablowádih wā jwúub pej jumup jĩ. ⁵ Pánihna, caandíh pej jum junítjji, Troas wūt jumni tútchina í waóh bej páñap jĩ. ⁶ Páant í bej pánachah, paacánni pandih jwí jeémát túttimah, jwiítboó Pabljĩh Filipos tútchidih jumnitjji, johlitjĩh bejni jááj chóodih waadnít, Troas tútchina jwí chúuh bejep jĩ. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúuh juibínit, queét waóh bej páinitjidih jwí jwááap jĩ. Pánih chúuh juibí jwááhñit, siete yeó jáap caanná jwí jum jwuhup jĩ.

Troas tútchidih moondíh Pablo ā naáwát

⁷ Troas tútchidih jumna, domingo yeó jáapdih Jesúh cáacwā míc wáac junít, Jesús ā wunatjidih jwí náhni jeémátdih jwí jeémát pínah játih, Pablo queétdih Dios naáwátdih ā bohénap jĩ. Pánihna, Pablo ā pée naáwát chei, maatápdih ā naáwáp jĩ, púú chei tac yoob póhba. ⁸ Dawá jiiátna jumni chah bóo tólihboó jwí míc wáacap jĩ. ⁹ Pablo ā naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wūt jumni, enat jēcdih bóo naadíh ā púuh laáb chúudup jĩ. Pablo jwiít dih maatápdih Dios naáwátdih ā bohénachah, Euticodih quíib chei át jũóhjp taga. Pánihna, biíc peihcanni tólih chah caán ũo chúudni át pud jéen bejep jĩ. Ā pud jéen bejchah ennit, játih dei bejnitboó wunnidih í wái ñahanap jĩ. ¹⁰ Pablo í túttimah pée dei bejnit, caandíh ā juibí ub túuhup jĩ. Pánih ub túuhñit, nin pah queétdih ā niijíp jĩ:

—Ñi jígahca bojoó. Ā báadhna caá, ā niijíp jĩ.

¹¹⁻¹² Páant ā niijíchahjeh, wunniji ā jwúub boonap jĩ. Ā jwúub boonachah ennit, queétboó búdí í weñep jĩ. Pánih wēnit, chah bóo tólihna jwúub púuh laab béjnit, Jesús ā wunatjidih jwí náhni jeémátdih jwí jeémép jĩ, buca. Páant jwí jeémp péanachah, maatápdih Pablo queétdih jwúub bohénajeh, ā daa peetéj jĩ. Páant ā bohé péaat túttimah, jwiít jwí bejep jĩ.

Pablo Troas tútchidih jumni bejnit, Mileto tútchina ā juibíát

¹³ Troas tútchidih jumnit, Pablo játih jwiít dih Aso tútchina johlitjĩh bejni jááj chóojĩh ā chúuh bej páñat túutup jĩ. Pabloboó namámant ā bejíhip jĩ. Pánihna, Pablo ā niijátjji pahjeh Aso tútchina caandíh jwí jwááap jĩ. ¹⁴ Caandíh jwí jwáááchah, jwí bejni jááj chóodih jwíjeéh ā waadáp jĩ. Pánihna, caán chóojĩh chúuh bejnit, Mitilene tútchina jwí chúuh juibínap jĩ. ¹⁵ Caán tútchidih juibí yap bej, biíh yeó jáapdih Quío quewadih jwí yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapdih Samos quewadih páantjeh jwí en yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, Trogilio wūt jumni tútchidih ũonitjji biíh yeó jáap Mileto tútchina jwí chúuh juibínap jĩ. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tútchina juibíhna, Asia baácdih maatápdih ā jumíhcap jĩ. Pánihna, Éfeso tútchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tútchina jwí juibínap jĩ.

Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadih ā naáwát

¹⁷ Mileto tútchina jwí juibínachah, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadih ā bid bojop jĩ. ¹⁸ Páant ā bid bojnitjji jwí pebhna í juyúchah, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Asia baácdih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh ñi jéihna caá. ¹⁹ Ñijeéh jumna, dedé biíh pah bóo niiját wihcan, jwí Maáh Jesúh túini doonádih wā naáwáp jĩ. Yeéb Jesúsdih chah ñi jéihyat pínah niijná, wā jũí naáwáp jĩ. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijáp jĩ. Wā déewā weemdíh í yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjĩh wāpí naóh

bohénap jĩ. ²⁰ Yeéb Jesúsdiḥ chah ñi túi péeat pínah niijná, yeebdíḥ Dios naáwátđiḥ wā naóḥ beedánap jĩ. Cáacwā ĩ enechah, ñíih m̄n̄n̄áboobút yeebdíḥ wā bohénap jĩ. ²¹ Judíowāđiḥ, judíowā nihcannitđiḥbut biíc yoobó Dios naáwátđiḥ wā wēp bohénap jĩ. ‘Ñi yéej chājatđiḥ cádahnit, jwĩ Maáh Jesúsdiḥ ñi túi jenah joyoó’, wāpĩ niij naáwáp jĩ. ²² Pániḥna, b̄ūu Túini Espíritu ā wutat pahjeh tih Jerusalén tútchina bejna caá wā chājap. Caanná j̄uibínit, ded pah wā yapat pínahđiḥ wā jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtih, tútchi jumat pah Túini Espíritu weemdíḥ nin pah ā niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tútchiboó j̄umnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdíḥ nemat m̄ūúboó ĩ nembipna caá’, ā niijíp be. ²⁴ Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonáđiḥ jwĩ Maáh Jesús weemdíḥ ā naáwát tútup jĩ. Páant ā wutatjidiḥ wā teo péa jw̄uhbipna caá. Caandíḥ wā teo péa beedánit, wā w̄nat pínahđiḥ wā úmcan caá.*

²⁵ “Pániḥna, ñijeéh j̄umna, Jesús maáh ā jumatđiḥ wāpĩ naáwáp jĩ. Obohjeéhtih, chéneji jwĩ jw̄ūub m̄iíc encat pínahđiḥ wā jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pániḥ jéihna, b̄ūu nin pah yeebdíḥ wā naóḥna caá: Nihat Dios naáwátđiḥ yeebdíḥ wā túi naóḥ beedánap jĩ. Pániḥna, ñijeéh moón Dios naáwátđiḥ náhcannit ĩ j̄umuchah, weémboodíḥ peéh chājat ā wihcan niít. ²⁸ Yeebjéh ñi túi jenah joyoó. Jesúíhwā Túini Espíritu yeebdíḥ ā en daawát tútutnitđiḥ ñi túi en dawaá. Ovejawāđiḥ en daonít ĩ en dawát pah Jesúíhwāđiḥbut yeéb ñi túi en dawaá. Dios w̄ūuh w̄anna, áih meépj̄ih queéđiḥ áihwā pínah át jíib chājjip taga. ²⁹ Weém ninj̄ih wā bejat túttimah, jiowā ovejawāđiḥ ĩ mawat pah, bita yeejép̄wāboó Jesúíhwāđiḥ yéejanadiḥ ĩ j̄ūóhbipna caá. Pániḥna, queét Jesúíhwāđiḥ ñi túi en dawaá. ³⁰ Túttimah, bita ñijeéh j̄umnitboó ‘Jesúíhwā jwĩ j̄umna caá’, niijná yuhna, queétboodíḥ ĩ péeat pínah niijná, bita Jesúíhwāđiḥ yeenit, biíh naáwátđiḥ ĩ joyát tútutbipna caá. ³¹ Pániḥna, j̄ni túi chāja chaáh! Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut j̄uinít, biíc peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátđiḥ yeéb nihatđiḥ, wā wēp bohénap jĩ. Caandíḥ ñi túi náhninaá.

³² “B̄ūu jw̄uh bejna, ‘Paá, queéđiḥ ma túi en dawaá’, Diosdiḥ wā niij úb̄hna caá. Ā oyatđiḥ jenah joinít, ñi túi j̄umbipna caá. Dios naáwát wēpép caá. Pániḥna, caandíḥ yeó jáap jumat pah ñi jepahachah, yeebdíḥ ā teo wáac̄bipna caá. Pániḥ jepahnit, Dios pebhboó nihat ā ñíonit biícđiḥ ájeéh ñi j̄umbipna caá. ³³ Ñijeéh j̄umna, ñíih dinerodiḥ, ñíih yéguehđiḥbut wíih pínah wāpĩ úb̄hcap jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíih pínahđiḥ wā jíib chājap jĩ. Pániḥna, wā náahatđiḥ, wājeéh j̄umnit ĩ náahatđiḥbut wā tewat jíibj̄ih wāpĩ jíib chājap jĩ. Páant wā chājatjidiḥ ñi jéihna caá. ³⁵ Maatápđiḥ ñijeéh j̄umna, búdí wā tewechah, ñi enep jĩ. Pániḥ ennitji moh yéejnitđiḥ teo wáacat tútut niijná, yeebút biíc yoobó ñi chājaá. Jwĩ Maáh Jesús nin pah ā niijátjidiḥ ñi túi náhninaá: **‘Ded biíhđiḥ teo wáacna, chah búdí ā wēibipna caá. Obohjeéhtih, áihđiḥjeh ubna, nump ā wēibipna caá’,** át niijíp wut jĩ”, Pablo Éfeso tútchidiḥ moón Jesúíhwā ĩ maatadiḥ ā niijíp jĩ.

³⁶ Páant niij péanit, Pablo queét biícđiḥ bóđicha caj yoh ñajnit, Diosdiḥ ĩ úb̄úp jĩ. ³⁷ Páant ĩ úb̄h péanachah, queét nihat Pablodiḥ oina, pin teonit, j̄uinít, áih p̄úo tíibđiḥ ĩ nomop jĩ. ³⁸ “Yeebdíḥ chéneji wā encan niít”, ā niijíchah joinít, queét búdí ĩ jígahap jĩ. Pániḥna, caán jélitna jwĩ dei bejehchah, jw̄ijeéh queét nihat ĩ pée dei bejep jĩ.

21

Pablo Jerusalén tútchina ā jw̄ūub bejat

¹ Mileto tútchimant bejna, Jesúíhwā maáta Éfeso tútchimant j̄uinítjidiḥ “Jwĩ bejna caá”, niijnít, johlitj̄ih bejni jááj chóodiḥ waadnít, Cos w̄ut j̄umni quewaboó jwĩ ch̄ūuh j̄uibínap jĩ. Pániḥ j̄uibínitji daanimant bóo yeó jáapđiḥ Rodas w̄ut j̄umni quewadiḥ ch̄ūuh j̄uibí, yap bejnit, Pátara w̄ut j̄umni tútchidiḥ jwĩ j̄uibínap jĩ. ² Pátara tútchidiḥ j̄uibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jááj chóodiḥ jwĩ bid j̄uyáp jĩ. Pániḥna, caán chóodiḥ

* 20:24 2Ti 4.7

waadnit, caanna jwí bejep jī. ³ Pánih bejna, Chipre wūt jumni quewa wáyámant bóo bawámant ā jígohochah, en yap bejnit, Siria baácdih Tiro wūt jumni tútchina jwí chúuh juibínap jī. Pánih chúuh juibínit, bí déedih ī ub aabánachah, caanjíh jwí chāo jwáhup jī. ⁴ Páant ī aabáat pónih, jwiítboó tútchi tacna bejnit, Jesúhwādh jwí jwāáap jī. Pánih jwāáhnit, bíc semana ĩjeéh jwí chāo jwáhup jī. Pablo ded pah Jerusalén tútchiboó ā yapat pínahdih Túini Espiritu queédih át jéihyanap tajī. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandíh ī niijíp yuh jī. ⁵ Obohjeéhtih, queédih jepahcan, jwí bejat pínah yeó jápdih tútchimant jwí jwúub dei bejep jī, páant muntih. Nihat Jesúhwā, ĩ weha mána yaádhjīh, ĩ wehjīhbut jwiít dih bádí muj jwéedih bóo jélit óon coahna ĩ pej jum dei bejep jī. Pánihna, nihat óon jumupboó dei juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih bícdih jwí wúbup jī. ⁶ Pánih wúbh péanit, “Jwí bejna caá”, niijnít, queédih pin teo péanit, jwí jūóhniji jááj chóodihjeh muntih jwí jwúub waadáp jī. Jwí jwúub waadáchah en péanit, Jesúhwā ĩh munná ĩ jwúub aab béjep jī.

⁷ Pánihna, Tiro tútchimant bej, Tolemaida wūt jumni tútchina jwí chúuh juibínap jī. Caanna chúuh juibínit, Jesúhwādh jwāáhnit, muj teo, bíc yeó jáap ĩjeéh jwí chāo jwáhup jī. ⁸ Cheibit caán tútchimant bej, Cesarea tútchina aab juibínit, Felipe pebhboó jwí juibínap jī. Caán Felipe Jesúh túini doonádih wēp naóhni ā jumup jī. Jerusalén tútchiboó Jesús ā naáwát túttnitdih teo wáacnit pínah siete neonádih ĩ ñío láa, Felipedihbut ĩt ñíwip wut jī.* ⁹ Ā weh yatá chénena míc yaádh, áa wihcannit, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩt jumup jī. ¹⁰ ĩjeéh daocánni yeó jáap jwí jum jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmant jūóhni ā dei juyúp jī.* ¹¹ Pánihna, jwí pebhna junít, Pabloh juyáat tōpdih ubnit, caan tōpjīh áih téihya áih jítchadibut ā míc chéwep jī.

—Nin pah Túini Espiritu ā niijná caá: ‘Jerusalén tútchidih moón judíowā nin juyáat tōp mínahdih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandíh ĩ wūhbipna caá’, ā niijná caá, Agabo ā niijíp jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, “Jerusalén tútchina ma bejca bojoó”, jwiít nihat Pablodih jwí wēp niijíp yuh jī. ¹³ Obohjeéhtih, Pabloboó jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá ñi jūí? Weemdíh ñi jígahaca bojoó. Jesúh túini doonádih wā naáwát jīb nemat muúboó ĩ nemíhna, ĩ neme naáh. Weemdíh ĩ mawíh nabut, ĩ mawa naáh. Weémboó wā umcan caá, ā niijíp jī.

¹⁴ Páant jwí naáwáchah yuhna, Pablo ā jepahcah ennit, jwí cádahap jī.

—Dios ā náahatdihjeh ā chāja naáh, jwí niijíp jī.

¹⁵ Túttimah, jwíh bí déedih jwúub ámoh péanit, Jerusalén tútchina jwí aab béjep jī. ¹⁶ Bitá Cesarea tútchidih moón Jesúhwābut jwiít dih pej jum bejnit, Mnasón wūt jumni pebhna jwiít dih ĩ numah juibínap jī. Mnasón Chipre quewadh bóo jonjeh Jesús dih jepahni át jumup wut jī. Pánihna, ā pebh jwí jumup jī.

Pablo Santiagodih enedih ā bejat

¹⁷ Jerusalén tútchina jwí juibínachah, Jesúhwā wēnit, jwiít dih ĩ jwāáh muj tewep jī. ¹⁸ Bíh yeó jáap Santiago pebhna Pabljīh enedih jwí bejep jī. Nihat Jesúhwādh waóhnt ā pebh juibínit, ĩt páñap tajī. ¹⁹ Pánihna, Pablodih ĩ muj teo péanachah, judíowā nihcannitjeéh jum láa, Dios caandíh ded pah ā chājat tūtjatjidih Pablo queédih ā naóh beedánap jī. ²⁰ Páant ā naáwáchah joinít, nihat bícdih Diosdih bádí ĩ weñep jī. Túttimah, Pablodih nin pah ĩ niij naáwáp jī:

—Jwí dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowāboó Jesús dih tái jepahnit, Moisés ā wutatjidih páantjeh nihat ĩ jepahna caá. ²¹ Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queédih ĩt niij naáwáp wut be. ‘Pablo judíowādh bohéna, Moisés ā wutatjidih át jepahat tūtcap wut be. Judíowādh ĩ wehdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tūtcap wut be. Jwí ñowāji ded pah ĩ chājatjidih át chājat tūtcap wut be’, ĩt niijíp wut be. ²² Queét judíowā Jesús dih jepahnit ninjīh ma juyát doonádih ĩ joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ĩ ĩjcat pínah niijná, ded

* 21:8 Hch 6.5; 8.5 * 21:10 Hch 11.28

pah tigaá jwī chājbi? ²³ Nin pah ma chājaá: Jwījeéh moón chénena míic Jesúhwā ‘Nin pah wā chājbi-pna caá’, Diosdih ít niijíp wut jī. Obohjeéhtih, páant niijnítji í péa jwuhcan caá. ²⁴ Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés ā wutatji pah ma chājaá, ‘Queét táinit caá bŭca’, Dios ā niiját pínah niijná. Moisés ā wutatji pah, í niiját péaat jūtat pínah niijná, í waó bojat pínah jíib meémboó ma jíib chājaá. Meém páant ma chājachah ennit, ‘Jwī joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá’, jwī déewā í níj jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ā wutatjidih ma túi jepahatdih queétjeh í jéihbipna caá.* ²⁵ Obohjeéhtih, judíowā nihcannit Jesúhwāboodih í jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwī jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwī níj daác wahap jí: ‘Pāpnidih wūhniiji jeémátdih ní jeém̄pca bojoó. Meépdihbŭt ní babhca bojoó. Nuñúpwādh jōp teonit maonidih ní jeém̄pca bojoó. Ní áa nihcannitjīh ní yéej chājca bojoó’, queétdih jwī niijíp jī, Pablodih Jesúhwā maáta í niijíp jī.*

Dioh muú díitna Pablodih í tewat

²⁶ Páant í niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chénena míic neonádih numah bejnit, “Queét táinit caá”, Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wutatjidih í chājap jī. Pánihna, Dioh munná waadnít, í péaat pínah yeó jáapdh, Diosdih í wūhat pínah yeó jáapdhbŭt sacerdotewādh ít naáwáp wut jī.

²⁷ Moisés ā wutatji pah siete yeó jáap í chājat pínahdh í péa jūwúchah, biquína judíowā Asia baácmant caandih nūn jūóhñit, Dioh muú díitna Pablodih ít enep wut jī. Pánih ennit, Pablodih í íijat pínah niijná, dawá cáacwādh ít yee naáwáp wut jī. Páant í yee naáwáchah, Pablodih íjnit, ít tewep wut jī. ²⁸ “Yeéb jwī déewāá, jwiítidih ní teo wáac jūwú. Nin nihát baácoó jib bohéna, jwiít judíowādh, Moisés ā wutatjidih, nin Dioh mūdihbŭt nihát cáacwādh yeejép āpí bohéna caá. Judíowā nihcannitdh bŭ Dioh mūdih numah waadnít, nindih ā yéejana caá”, í níj ñaacáp jī.

²⁹ Játih Pablo judío nihcanni Trófimo wŭt jumni, Éfeso tútchidih bóodih Jerusalén tútchidih ā numah jibichah, ít enep wut jī. Páant ā numah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioh muú díitna át numah waadáp tagaá”, ít níj jenah joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyát yoobópdih nihcap jī.*

³⁰ Páant í níj ñaacáchah joinít, nihát caán tútchidih moón íjnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioh muú díitmant ít wái bac bejep wut jī. Páant í wái bac bejechahjeh, jēcdih ít nūn nemep wut jī. ³¹ Pánih wái bac bejnit, caandih mao yohíhna, tŭbit í ñaacát dooná Romano soldadowā í maáhdih át jŭbínap wut jī. “¡Nihát Jerusalén tútchidih moón ñaac peét bejna caá í chājap!” ít niijíp wut jī. ³² Caán doonádih joinítjeh, Pablodih pŭinit pebhna áih soldadowādh ā numah ñáo juyúp jī. Pánihna, queét í juyúchah ennit, Pablodih í pŭi cádahap jī. ³³ Queét pebhna jŭnít, soldadowā í maáh Pablodih nemat muúboó nemat tút niijná, chéne ítah tōpnajīh caandih ā chéwat tútŭp jī. Pánih chéonit, caandih pŭinitdh nin pah ā níj wŭbh joyóp jí: “¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?” ā niijíp jī. ³⁴ Biquína wáac jŭnít mácah jŭih ñaac, bita mácah í jŭih ñaacáp jī. Páant í ñaacáchah, soldadowā í maáh ded pah í niijátidih át beh joicáp wut jī. Pánihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih íh muú díitna soldadowādh ā ŭb waad béjat tútŭp jī.

³⁵ Íh munná í ŭb pŭuh laab béjechah ennit, íjna, cáacwā caandih í teo bid nūn péenap jī. Pánihna, cáacwā í jwŭb dúc wáicat pínah niijná, páantjeh í beo pŭuh laab béjep jī.

³⁶ Páant í bejechah, dawá queétdih nūn péenit, “¡Caandih ní mao yohoó! ¡Caandih ní mao yohoó!” í níj ñaacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

³⁷ Pánihna, Pablodih íh munná í ŭb waad béjechahjeh, Pablo soldadowā í maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém meemdh bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjīh át niijíp wut jī.

* 21:24 Nm 6.2-21 * 21:25 Hch 15.29 * 21:29 Hch 20.4

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni níft? ³⁸ ¿Meém Egipto baác dih bóo jwĩ maátadih yohíhna, cáacwā dih maonitdih mūú wihcapboó cuatro milwā duó wáini nihcan níft? soldadowā ī maáh Pablodih āt níj ũúbh joyóp wut jī.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembút judío mūn tigaá. Cilicia baác dih Tarso tūtchidih bóo caá. Caán tūtchi oboh jumni tūtchi nihcan caá. Pánihna, queét cáacwā dih weemdíh ma naáwát túutú, Pablo āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, Pablodih āt naáwáp túutup wut jī. Pánihna, Pablo púuh laab béjat cáyahdih ñuhnit, ī yayát pínah niijná, áih téihyajīh ā júutup jī. Páant ā júutuchah, ī ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih íih wéheatjīh ā naáwáp jī.

22

¹ “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdíh wā naáwát túut caá”, Pablo ā niijíp jī.

² Pablo íih wéheatjīh ā naáwáchah joinít, laihsanjeh ī joi ñúhup jī. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ā níj naóh yoobánap jī:

³ “Weembút judío mūn tigaá. Tarso tūtchidih wāt cáac jumup jī. Obohjeéhtih, Cilicia baác dih bóo yuhna, nin Jerusalén tūtchidih wā behep jī. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ā wutatjidih, jwĩ ñowā ī naáwátjidihbut Gamaliel weemdíh ā bohénap jī. Nihat Dios ā wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh muntih, weembút wāpí chājap jī.* ⁴ Pánihna, Jesús dih jepahnitdih eníhcan, queétdih mao ñuún péena, queétdih búdí pohba wā moh yéjanap jī. Queétdih ñuún teo chéonit, neoná, yaáhdihbut nemat mūúboó wāpí nemat túutup jī. Bitadibbut wāpí mao yohat túutup jī. ⁵ Pánihna, jwíh sacerdotewā ī maáh, nihat bita jwĩ maátabut páant wā naáwát pah muntih queétdih biíc yoobó ī naóhbipna caá. Queét jíí Damasco tūtchidih jumnit judíowā ī maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdíh ī daác wúhup jī. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúsíhwā dih chéonit, wā ub jwúub júúwúchah, queétdih ī peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwĩ bejep jī.*

*Pablo ded pah ā túut ñumátjidih ā naáwát
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ “Damasco tútchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhajeh wépép yeh iigát weemdíh ā yeh iig jáhanap jī. ⁷ Caandíh en wúhi bejnit, baácboó wā buugúp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdíh nin pah áí niijíp jī: ‘¿Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma mawíh ñuún péé?’ ā niijíp jī. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, nin pah wā níj jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tūtchidih bóo ma mawíh ñuún péeni caá’, weemdíh ā níj jepahap jī. ⁹ Wā pej jumnit caán yeh iigátdihjeh ít enep wut jī. Obohjeéhtih, weemdíh ā wéheatboodíh ít joicáp wut jī. ¹⁰ Pánihna, nin pah wā jwúub níj ũúbh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesús dih wā niijíp jī. ‘Ma ñah ñuhú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjíh ma jumuchah, ded pah ma chājat pínahdih meemdíh naóhni ma pebhna ā juibíbipna caá’, Jesús weemdíh ā niijíp jī. ¹¹ Pánihna, caán wépép yeh iigátdih enniji wā jéih encáh, wā pej jumnit weemdíh téihyamant wáinit, Damasco tútchina ī ub bejep jī.

¹² “Caanjíh biíc newé Ananías wūt jumni āt jumup tajī. Caán Dios dih túi wēi ũúbhni, nihat Moisés ā wutatjidih túi chājni, caanjíh moón judíowā caandíh ī túi wēi enni tajī. ¹³ Pánihna, wā pebhna juí ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdíh áí niijíp jī. ‘Wā dée Saulo, buu ma jwúub enbipna caá, páant muntih’, ā niijíp jī. Páant ā niijíchahjeh, jwúub ennit, caandíh wā enep jī. ¹⁴ Nin pah Ananías weemdíh ā jwúub niijíp jī: ‘Jwĩ ñowā ī wēini Dios ded pah meemdíh ā náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini yoobátdih ma enat pínah, caandíh ma joyát pínahdihbut, meemdíh āt níwip taga.

* 22:3 Hch 5.34-39 * 22:5 Hch 8.3; 26.9-11

¹⁵ Meemboó áih doonádih nihat cáacwādh bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbična caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tigaá ma chāj? ¡Ma ñah ñuhú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdi h jephahni jumna, ma daabáát túutú’, Ananías weemdih ā niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih ā bohéatjidih ā naáwát

¹⁷ “Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub jwinít, Dioíh munná úúbúdh wā bejep jī. Páant wā úúbát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdi h wā enep jī. ¹⁸ Páant wā enechah, nin pah weemdih ā niijíp jī: ‘**Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, í joíhcan níit.** Páant í joíhcah, nin tútchimant waícanjeh ma bac bejeé’, Jesús ā niijíp jī. ¹⁹ Páant ā niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúub níj jephahap jī: ‘Maá, játih weém wā déewā í míc wáacat munnádih waadnít, míhwhádh nemat muúboó nemíhna, wā mawíh ñuún péeatdih nihat queétjeh í jéihna caá. ²⁰ Bitá Estebandih í mawachah, wēi ennit, maonitíh jih í dūwát chóonadi h wā páñap jī. Páant wā chājatjidih jéihnit, weemdih yeejép í chājcan níit’, Jesúsdi h wā niijíp jī.* ²¹ ‘**Weemjéh tigaá meemdíh wā wahap, yuúp bóo baácnadi h moón judíowā nihcannitdih wíih táini doonádih ma naáwát pínah niijná.** Pánihna, buu weemdih jephahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih ā niijíp jī”, Pablo queét íjnitdih ā niijíp jī.

Pablo soldadowā í maáhjīh ā míc wéheat

²² Páant ā niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih ā naáwátji peéh joíhcan, nin pah í níj ñaacáp jī: “¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Nin baácboó ā jumuchah, ā táican caá! ¡Caandíh mao yohatjeh caá náahap!” í níj ñaacáp jī. ²³ Nihat cáacwā búdí í ñaacáp jī. Pánih ñaacnit, tubit í íjatdih júutna, biquína jih í dūwát chóodih í too dug yohochah, bitaboó baácdih júunit, í waáh yoh ñahanap jī. ²⁴ Páant í chājachah ennit, soldadowā í maáh íih muú díitboó Pablodih ā ub waad béjat túutur jī. Caanná waád juibínit, Pablo yoobópdih ā naáwát pínah niijná, nuúp chóo tōpnajīh caandíh át puñat túutur wut jī. Judío wéheatdih beh joicán, “¿Dedé peéh tigaá cáacwā caandíh í jūih?” át níj jéihíhip wut jī. ²⁵ Í maáh páant ā niijíchah joinít, í puñat pínah játih soldadowā Pablodih ít chéó dodhdop wut jī. Obohjeéhtih, Pablo ā pebh ñuhni nump jumni soldado maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém Roma baácdih bóo wā jumuchah, ded pah wā yéej chājatdih jéihcan yuhna, ¿weemdíh ma puñat túutmi níit? át niijíp wut jī.

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, caán nump jumni maáh ā maáh pebhna juibínit, nin pah caandíh át níj naáwáp wut jī:

—¡Maá, ma táí chājaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdíh ā niijíp be, át niijíp wut jī.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, ā maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdíh ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo níit? át niijíp wut jī.

—Jújuh, caanjíh bóo tigaá weém, Pablo át níj jephahap wut jī.

²⁸ —Weémboó Roma baácdih bóo jumíhna, queét maátadi h búdí dinero wā wāhup jī, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cáac jumna, páant wáát jumup jī, Pablo át niijíp wut jī.

²⁹ Páant ā niijíchah joinítjeh, í maáh, caandíh pūíhnit soldadowābut ít doo jwúub ñuhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jumuchah yuhna, ā chéwat túutatji peéh búdí át úumup wut jī.

Pablo judíowā í maátadi h ā wéheat

³⁰ Ded pah Pablodih judíowā tubit í jūihñatdih soldadowā í maáh yoobát páantjeh át jéihíhip wut jī. Pánihna, cheibit nihat sacerdotewā í maátadi h, judíowā í maátadi h yuh

* 22:20 Hch 7.58

būca āt mīc wáacat túutur wut jī. Pablodih ub jūwát túutnit, nihat wáac jūinít pebhna āt ub waad béjat túutur wut jī.

23

¹ Pablo queétdih jwāáh en ñuhnit, mīc wáac jūinít dih nin pah āt niijíp wut jī:

—Wā déewāá, Dios ā enechah, weém wāpí tūi chājap be, āt niijíp wut jī.

² Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wūt jumni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh ñuhnit dih áih jacdih āt nem mawat túutur wut jī. ³ Páant ā chājachah, Pablo caandíh nin pah āt niij jūihñur wut jī:

—Meém ma laihca bojoó. Dios meemdíh ā peéh chājbipna caá. Ninjīh chúdnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdíh niijná yuhna, weemdíh páant mawat túutna, meémboó bácah ā wutatdih chah yap yohni caá, āt niijíp wut jī.*

⁴ Páant ā niijíchah, bita ā pebh ñuhnit Pablodih nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā ñionidih meém yeejép niij jūih níit ma chājap? īt niijíp wut jī.

⁵ —Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā ñioni ā jummatdih wā jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naawát dih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp taji: ‘Ñi maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, ī niij daacátjidih weembút jepahni caá, Pablo āt niijíp wut jī.*

⁶ Queét mīc wáac chúdnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jummatdih jéihnit, Pablo nin pah āt niij ñaacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wūh jumna, weembút fariseojeh mun tigaá. Nihat wunnitji ī jwūb boo pud jūwát pínahdih wāpí páina caá. Caandíh wā bohéat jīb weemdíh nemat mūboó nemíhna, ī tewep be, āt niijíp wut jī.*

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh īt mīc jūih jwíhip wut jī. Saduceowā fariseowājīh biíc yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁸ Saduceowā nin pah īpí niijná caá: “Wunnitji ī jwūb boo pud jūóhcan níit. Ángelwā, wunnitíh caolih nabut ī wihcan caá”, īpí niijná caá. Oboghéhtih, fariseowāboó mácah jenah joinít, “Wunnit ī jwūb boo pud jūóhbipna caá. Ángelwā, wunnitíh caolih nabut ī jumna caá”, īpí niijná caá.* ⁹ Pánihna, queét mīc wáacnit tubit jūihna, chah pohba īt mīc jūih ñaacáp wut jī. Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā ñah ñuhnit, nin pah wēpép īt niij ñaacáp wut jī:

—‘Nin newé yeejép chājni nihcan caá’, jwiít jwí niij jenah joiná caá. Biíc wunniíh caolíh, biíc ángel caandíh ā naóh dée caá. Páant ā naawáchah, jwiít nindih peéh chājnit, Diosdih jwíta yap yoh tagaá. Pánihna, jwí peéh chājca boj jīh būca, īt niijíp wut jī.

¹⁰ Chah yeejép pohba īt mīc jūihñur wut jī. Páant ī mīc jūihñuchah ennit, soldadowā ī maáh úmna, nin pah āt niij jenah joyóp wut jī: “Pablodih yeejép ī chājmi dée caá”, niij jenah joinít, ī mīc wáac jumyúpmant Pablodih íh munná soldadowādih āt ub waadát túutur wut jī.

¹¹ Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jíghnit, caandíh nin pah āt niijíp wut jī: “Ma úmca bojoó. Wíih túini dooná Jerusalén tútchidih moondíh ma naawát pahjeh muntih Roma tútchidih moondíhbut ma naawáp”, āt niijíp wut jī.

Pablodih judíowā ī mao yohíhat

¹² Cheibitjeh, biquína judíowā mīc bih wáac jūinít, nin pah īt niij mīc wéhenap wut jī: “Jwiít Pablodih jwí maocah, jwiít dih Dios ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jīh”, īt mīc niijíp wut jī. ¹³ Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíhnit páant niijnít wut jī. ¹⁴ Páant niijnít, sacerdotewā ī maáta, bita ī maáta pebhna juibínit, queétdih nin pah īt niij naawáp wut jī:

* 23:3 Mt 23.27 * 23:5 Ex 22.28 * 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5 * 23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

—Nin pah jwī niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwī maocah, Dios jwiít dih ā mawa naáh. Pablodih jwī mawat pínah játih, jeémpan, jwī babhca boj jíih’, jwī míc niijp be. ¹⁵ Pánihna, jwiít judíowā nihát jwī maáta ñi míc wáacapoó Pablo ā jwúub jūúwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā ī maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jwī jwúub úbh joíhna caá, páant muntih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih páinit, ñi pebhna ā juyát pínah játih, caandíh jwī maobipna caá, ī maátadih ít niijp wut jī.

¹⁶ Obohjeéhtih, Pablo jwan wúuh ded pah ī chājat pínah doonádih át joyóp wut jī. Pánih joinít, soldadowāih munná waád juibínit, ā joyátjidih Pablodih át naáwáp wut jī.

¹⁷ Pánihna, Pablo bíic nump jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandíh át niijp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ā joyátjidih caandíh ā naáwát pínah niijná, át niijp wut jī.

¹⁸ Pánihna, caán soldado ā maáh pebhna caandíh át numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah ā maáhdih át niijp wut jī:

—Pablo nemat muúboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ā numah jūúwát túutap be, ded pah ā joyátjidih meemdíh ā naáwát pínah niijná, át niijp wut jī.

¹⁹ Pánihna, ā maáh bita wihcapboó caán joiníjdih téihyamant teo wái bejnit, nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dedédih tigaá weemdíh ma naáwíh? át niijp wut jī.

²⁰ —Judíowā ī maáta cheibit meemdíh Pablodih ī pebhna ī wah bojat túutbipna caá, caandíh jwúub úbh joí enat túut niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, ī míc bih páibipna caá. ‘Pablodih jwī mawat pínah játih, jeémpan, jwī babhca boj jíih’, ít míc niijp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih buu páina caá ī chājap. Pánihna, ī úbát dih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wúuh soldadowā ī maáhdih át niijp wut jī.

²² —Weemdíh ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowā ī maáh át niijp wut jī. Páant niij péanit, caán jáap behnidih át jwúub bejat túutap wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih ī wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wúuh ā jwúub bejat túttimah, soldadowā ī maáh chénewā ā nump jumnit maátadih ā pebhna át bid bojop wut jī. Páant ā bid bojnit ī juibínachah, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowā yáac chūi bejnit pínahdih míc wáacnit, ñi ámohat túutú. Bitá setenta soldadowā caballowāih bejnit pínah, bita docientos soldadowā ítah tóopdih ubnit pínahdihbut míc wáacnit, ñi ámohat túutú. Pabloih caballowā pínahdihbut ñi ámoh wūhuú. Míc ámoh péanit, buu chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi túi ub bejeé”, át niijp wut jī.

²⁵ Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félix dih át niij daacáp wut jī:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wā maáh Félix dih wā daác wahna caá. ¿Ma túi jum niít? ²⁷ Nin tútchidih moón judíowā nin newé Pablo wut jumnidih íjnit, caandíh maona ī chājap be. Páant caandíh ī mao yohat déedih, ī pebhna wíih soldadowāih enedih wā bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ā jumuchah jéihnit, caandíh ī maocat pínah niijná, jwī dúuc wáyap be. ²⁸ Páant ī mawíhichah ennit, ded pah ī jūih ñaacát dih jéihíhna, ī maáta ī míc wáacapoó caandíh wā numah bejep be. ²⁹ Caánboó jwī jumuchah, queét judíowā ī wutatdihjeh ī jūihñap be. Obohjeéhtih, dedé ā yéej chājatji jíib wunat pínah, nemat muúboó nemat pínahbut caandíh ā wihcan beé. ³⁰ Bitá míc bih páinit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat túutbipna caá, meémboodíh ī naóh yacat pínah niijná”, soldadowā ī maáh Maáh Félix dih át niij daacáp wut jī.

³¹ Queét soldadowā ī maáh ā wutatdih joinít, chei Pablodih numah bejna, púú Antípatris tútchina ít juibínap wut jī. ³² Cheibit queét jítchajih bejnit soldadowā Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowāih bejnitboó Pablodih ít numah bejep wut jī. ³³ Pánih bejna, Cesarea tútchina juibí, Maáh Félix pebhna waád juibínit, ī maáh ā daácniji papélah núodih wūhñit, Pablodihbut caandíh ít wūhñap

wut jī. ³⁴ Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ã jumatdih át úúbh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ã jumatdih jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jī:

³⁵ —Meemdíh naóh yacnit ĩ juyúchah, queétdih wã joibípna caá, át niijíp wut jī. Páant niijnít, caandíh ĩ wapat pínah niijná, Maáh Herodesjíh munná Félix soldadowādih át ùb bejat túutap wut jī.

24

Pablo Maáh Félixdiĥ “Wã yéj chājcan beé”, ã niiját

¹ Biícjīh bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewã ĩ maáh Ananías, bita judíowã maáta biícđih Cesarea tútchina ĩt ñññ déi juibínap wut jī. Roma baácdih moón ĩ maáta ĩ wutatdih jéihni Tértulo wūt jumribut ĩjeéh át juibínap wut jī. Tértulo judíowã ĩ naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jī. Pánihna, Pablodih ĩ peéh chājat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ĩt waad juibínap wut jī. ² Páant ĩ waad juibíát túttimah, soldadowã Pablodih caanná ĩ ùb waád juibínachah, Tértuloboó judíowã ĩ naóh yacatdih nin pah át niij naóh yapanap wut jī:

—Meém túini maáh caá. Jwĩ maáh ma jumuchah, dedé tac buugát wihcan, jwĩ túi jumna caá. Túi jéihni jumna, niĥat jwĩh baácdih moondíh ma túi teo wáacna caá. ³ Pánihna, niĥat jwĩh tútchidih moón meemdíh búdí jwĩ wéina caá. ⁴ Meém jíĥah enni ma jumatdih jéihna, meemdíh maatápdih tac buugáát túut páant jwĩ niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainíjeh meemdíh jwĩ wéhefhna caá. ⁵ Nin cáacwādih tubit ã tac buugána caá. Niĥat baácboó ded pah bohénit, judíowādih ĩ míc eníhcat chājna caá ã chājap. Jesús Nazaret tútchidih bóodih péenitdih waóhni caá. ⁶ Dioíh munná judíowã nihcannitdih numah waadnít, caán mūdíh ã yéjanap be. Páant ã chājachah ennit, caandíh teona, jwĩ ñowã ĩ wutatdih ã yap yohatji jíib jwĩ peéh chājíhip yuh be. ⁷ Obohjeéhtih, maáh Lisias áih soldadowādih numah jūóhñit, caandíh jwiítđih ĩ dúuc wáyap be. ⁸ Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiítđih ã naóh yacat túutap be. Pablodih úúbh joí enna, niĥat jwĩ naóh yacat yoobópdih ã jumatdih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixdiĥ át niijíp wut yuh jī.

⁹ Ájeéh juibínit judíowābut Pablodih biíc yoobó Félixdiĥ ĩt yee naóh yacap wut jī. ¹⁰ Páant ĩ naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ã naáwát pínah niijná, caandíh át júut jáhanap wut jī. Páant ã júut jáhanachah ennit, Pablo nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Dawá jópchina jwĩh baácdih moón jwĩ naóh yacatdih mapí túi joiná caá. Páant ma jumatdih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wéinit, meemdíh yoobópdih wã naóhbipna caá. ¹¹ Doce yeó jáap játihjeh Jerusalén tútchina Diosdiĥ weñedih wã juibínap be. Bitadiĥ úúbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹² Biíhđih wāpí jūihcap be. Dioíh mūdíh míc wáacnitdih wã míc jūihñat túutcap be. Judíowã ĩ míc wáacat muú díitna, tútchiboobát wã míc jūihñat túutcap be. ¹³ Páant ĩ naóh yacachah yuhna, bitadiĥ úúbh joí enna, ĩ yee naóh yacatdih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, buu meemdíh yoobópdih wã naóhna caá. Dios jwĩ ñowāji ĩ wéinidih weembút wāpí wéina caá. Pánihna, Jesúsdiĥ jepahna, weém Diosdiĥ wã weñechah, ‘Mácaĥ ã bohéna caá’, queét ĩpí niijná caá. Obohjeéhtih, wã bohéat mácaĥ nihcan caá. Niĥat Moisés ã wutatjidiĥ jepahnit, niĥat Dios naáwátđih naóh yapanit ĩ daacátjidiĥbut wāpí jepahna caá. ¹⁵ Dios niĥat wunnitdih ã jwúub booaat pínah yeó jáapđih wāpí páina caá. Túinidih, yeejépwādiĥbut biíc yoobó ã jwúub boobipna caá. Páant ã booaat pínahđih niĥat judíowābut biíc yoobó ĩpí páina caá. ¹⁶ Pánih páina, túinijeh wāpí chājna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdíh ã niiját pínah, cáacwābut biíc yoobó ĩ niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina biíh baácna jibniji wã déewã jíĥah náah jumnitdih dinerodih wūhat túut niijná, Diosdiĥbut wēi wūhat túut niijná, Jerusalén tútchina wã jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸ Pánihna, Diosdiĥ wã wūhat pínah játih, ‘Caán túini caá’, Dios ã niij enat

pínah niijná, ded pah Moisés ã wutatjidih wã chãjap be. Páant wã chãjat túttimah, Dioíh muú dítna jumna, caandíh wã wũhuchah, bita judíowã Asia baácdih moón weemdíh ít enep tabe. Páant ít enechah, wãjeéh míc wáacnit wihcan, míc jũihñatbut ã wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejép wã chãjatdih enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih ít jũúwú naáh.* ²⁰ Jwĩ maáta wáac juínit, weemdíh ít uúbh joí enechah, ded pah wã yéej chãjatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih ít jũúwú naáh. ²¹ Nin pahjeh ít niijmí nacaá: ‘Pablo jwĩ míc wáacapoó jumnit, nin pah ã níj ñaacáp jí: “Wunnitjidih Diosboó ã jwúub booaatdih jwĩpí páñatdih wã bohéatji jíib nemat muúboó weemdíh ít nemat túutur jí”, ã níj ñaacáp jí”, queét ít niijmí nacaá”, Pablo Félix dih át niijíp wut jí.*

²² Páant ã niijchah joinit, Félix, Jesúih doonádih jéihnit, ít naáwát dih át cádahat túutur wut jí. Pánih cádahat túutnit, Pabloodíh nin pah át niijíp wut jí:

—Maáh Lisias ã juyúchah, dedé peéh chãjat pínah ã jumuchah, meemdíh wã naóh-bipna caá, át niijíp wut jí.

²³ Páant níj péanit, Pablodih ub jũóhni soldadowã ít maáhdih nin pah át niijíp wut jí: “Maátaíh muúná jwúub ub bejna, míh soldadowã caandíh ít túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ã náahat pah ã chãja naáh. Det ã chéenwábut caandíh teo wáacadih ít juyú naáh”, át niijíp wut jí.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ãjeéh bóli Drusilajíh ít míc wáacat tólihna át juibínap wut jí. Drusila judío wili wut jí. Pánih juibínit, Jesúih doonádih joíhna, Pablodih át bid bojop wut jí. ²⁵ Páant ã bid bojochah, Pablo queétdih nin pah át níj naóh bohénap wut jí: “Bitadih túi chãjat caá náahap. Yéej chãjat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwã yeejép ít chãjatjidih Dios búdí ã peéh chãjbipna caá”, queétdih át niijíp wut jí.

Páant ã níj naáwáchah, joí wúhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bíh yeó jáap meemdíh wã jwúub bidbipna caá, páant muntih, Félix caandíh át niijíp wut jí.

²⁶ Pablo ã míc jíib chãj bacat pínah dinerodihbut Félix át bidip wut jí. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná, Félix ã pebhna át jũúwát túutur wut jí.

²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni át bacap wut jí. Pánihna, judíowádih weñaíhna, Félix Pablodih nemat muúboojéh át cádahap wut jí. Porcio Festo wut jumni át jwúub túut nuúm maáh waadáp wut jí.

25

Pablo Maáh Festodih ã naáwát

¹ Caán baácna Maáh Festo juibíniji bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wut jí. ² Caanná ã aab juibínachah, queét sacerdotewã ít maáta, bita judíowã ít maáta bíicdih ã pebhna bejnit, Pablodih yeejép ít jwúub naóh yacap wut jí. ³ Caan pébhna ít bejat pínah játih queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jí: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwádih míc bih páinit, mawat túut jíih?” ít míc niijíp wut jí. Páant níj jenah joinit, nin pah Maáh Festodih ít niijíp wut yuh jí:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ít niijíp wut jí.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át níj jepahap wut jí:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ã jumna caá. Buutéh caánboó wã jwúub dei bejbipna caá, páant muntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdíh ít pej jum dei bej jwuh naáh, Pablo ã yéej chãjachah nihna, caandíh ít naóh yacat túut niijná, át niijíp wut jí.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wut jí. Æ jwúub dei juibíni daanimant, ít naóh yacachah joyát túut niijná, peéh chãjnit ít naáwápboó át waád juibí chúudur wut jí. Caánboó chúudnit, Pablodih át bid bojop wut jí. ⁷ Pablo ã pebhna ã juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowã

* 24:19 Hch 21.17-28 * 24:21 Hch 23.6

caán táahmant ït ñuh púuda bojop wut jĩ. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ït naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, páant ï naáwáchah yuhna, ï yee naáwátidih Festo át jéihcap wut jĩ.

⁸ Páant ï naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niij naóh yoobánap wut jĩ:

—Jwiít judíowā jwĩ wutatdih, Dioíh muudíh, Roma tútchidih moón ï maáhdihbut yeejép wā chājcap be, át niijíp wut jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowāidih weñahna, nin pah Pablodih átihi niijíp wut yuh jĩ:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjihcan niít? Caanná juibínit, míih doonádih jéihíhna, weemjéh tiguaá wā jwúub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yéejat peéh wā naóhbipna caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Maáh César ā wēpat ninjĩh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wā jumuchah, dedé wā chājatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowāidih dedé wā yéej chājcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹ Pánihna, yéej chājna nihna, wā yéej chājat jíb weemdíh ï mao yohatdih wā úumcan caá. Obohjeéhtih, ï naóh yacat yoobópdihi nihcah, weemdíh queétdih páantjeh ma wūhuchah, ā túican niít. Pánihna, Roma tútchi jwĩ chah maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jĩ.

¹² Páant ā niijíchah joinít, Festo caandíh teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdíh wā wahbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Pablo ā chājatjidih Festoboó Maáh Agripadih ā naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ā jwan Berenicejĩh Festo jáap maáh ā waadácah, Cesarea tútchina caandíh muj tewedih ït dei juibínap wut jĩ. ¹⁴ Pánih dei juibínitji maatápdih ït jum jwuhup wut jĩ. Biíc yeó jáap Pabloíh doonádih Agripadih Festo nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Félix nemat muúboó ā cádahnihi, Pablo wūt jumni, ā jumna caá. ¹⁵ Jerusalén tútchiboó wā juibínachah, sacerdotewā ï maáta, bita judíowā ï maátabut caandíh wā peéh chājatdih náahna, wā pebhna yeejép dooná naáwádih ï juyúp jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wā niijíp jĩ: ‘Jwiít Roma baácdih moón ï maáta nin pah jwĩpí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwĩpí jwĩh naáwát túutna caá. Páant ï naóh yacatdih joinít, ï naóh yacniboodíh jwuh jwĩ jwúub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowā páant jwĩ chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwĩpí wūhcan caá’, queétdih wā niijíp jĩ. ¹⁷ Pánihna, nin Cesarea tútchina wājeéh ï juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó chúudnit, ï naóh yacnidih wā bid bojop jĩ. ¹⁸ ‘Queét judíowā búdí ā yéej chājatjidih ï naóh yacmi dée caá’, wā niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih queét naóh yaquíhnihi bũca dedé ā yéej chājatjidih ï jéih naóhcap jĩ. ¹⁹ ‘Jwĩh Dios ā wutatjidih biáboó caá ā bohénap’, niijnít, ï íjip jĩ. Biíc newé, Jesús wūt jumni, wunnijhi yuhna, ā jwúub boo pud jūúwátjidih Pablo ā bohéatjidihbut ï íjip jĩ. ²⁰ Weémboó nihat ï naáwátjidih wā beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjihcan niít? Míih doonádih caanná wā joíhna caá, páant muntih’, Pablodih wā niijíp jĩ. ²¹ Obohjeéhtih, ‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ā joyát pínah niijná’, weemdíh ā niijíp jĩ. Páant ā niijíchah joinít, jwĩ maáh pebhna wahat túut niijná, caandíh nemat muúboó soldadowāidih wā páñat túutap jĩ, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²² Páant ā niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Á naáwátidih weembút wā joíhna caá, át niijíp wut jĩ.

—Cheibit caandíh ma joibípna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejĩh búdí míic wáacat tólihna juibínit, ït waad béjep wut jĩ. Páant ï waad béjehcah, nihat cáacwā queétdih ennit, búdí ït weñep wut jĩ. Nihat soldadowā ï maáta, nihat caán tútchidih moón maátabut caán muuná íjeéh ït waad béjep wut jĩ. Túttimah, Festo Pablodih át ub jūúwát túutap wut jĩ. ²⁴ Pánihna, Pablo ā waad juibíat túttimah, Festo queét míic wáacnitdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwíjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jumuchah, ninboó wā jumuchahbut, nihat judíowā weemdíh nindih búdí í naóh yacap jī. Tūbit ñaacnit, ‘Caandíh ma mao yohoó’, chah pohba í niijíp jī. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ā yéej chājatjidih wā jéihcap jī. Ā yéej chājatji jíib mao yohat ā wihcap jī. Pánihna, caanjéh tibeé jwí maáh Césardih naáwát túut niijná, ā pebhboó ā bejat pínahdih ā wúbup jī. ²⁶ Obohjeéhtih, jwí maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa biíc dih ñi pebhna caandíh wā jūwát túutur be. Pánihna, caandíh joinítji jwí míic wéheat túttimah, ded pah caandíh wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ā yéej chājatjidih naóhcah, nemat múbóo jumnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queédih át niijíp wut jī.

26

Ded pah ā chājatjidih Pablo Maáh Agripadih ā naáwát

¹ Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jī:

—Buu míih doonádih jwiít dih ma naáwá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pablo maátadih wúbhna, áih téihyajíh át júut ñahanap wut jī. Pánih júut ñahanit, áih doonádih át naóh jwíhip wut jī. ² “Maá Agripa, wā déewā í maáta yeejép weemdíh í naóh yacatjidih wā naóh yoobáat pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wéina caá. ³ Nihat jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih, ded pah jwí bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahat pínah játih ded pah ā jum jwuhatjidih ā naáwát

⁴ “Nihat judíowā wíih baácboó í cātíh wébít jum jwuhna, ded pah wā jumatjidih í jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatjidihbut í túi jéihna caá. ⁵ Maatápdih fariseowājeéh wā jumur jī. Jwiít fariseowā Moisés ā wutatjidih chah jepahnit jwí jumna caá. Pánihna, queét judíowā naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ā niiját’, íta jéih niij tágáa.* ⁶ Dios jwí ñowādih ‘Nihat cáacwā í boo pud jūóh bípna caá’, ā niijátjidih wā páñat jíib, buu í naóh yacni ninboó wā ñuhna caá. ⁷ Nihat jwiít doce judíowā poómpbut ā naáwát dih joinítji jwí páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwí pí túi wéi wuhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwí maátaboó caandíh wā páñat jíib weemdíh í naóh yacap jī. ⁸ ¿Dépanihna ‘Dios wunnitdih ā jéih jwúb booacan niít’, ñi niij jenah joí?

⁹ “Jon játih ‘Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat tútat caá náahap’, wā niij jenah joyóp jī. ¹⁰ Páant niij jenah joinít, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesúsdi h jepahnitdih teonit, sacerdotewā í maáta í wutatdih joinít, nemat múbóo wā nemat tútutur jī. Pánihna, queédih í mao yohíhichah, weembát biíc yoobó wā mao yohat tútutur jī. ¹¹ Maatápdih jwiít judíowā jwí míic wáacat mūdíh Jesúsíhwā í míic wáacachah, waadnit, queédih wā jígah náah chājap jī. Jesúsdi h í jepahatdih wā cádah tútutur yuh jī. Pánihna, búdí íjna, bíih baácna jweí peétnit Jesúsíhwādih ñunnít, wā moh yéejanap jī”, Pablo át niijíp wut jī.*

Jesús caandíh ded pah ā niijátjidih Pablo ā naáwát

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Pánih Jesúsíhwādih ñunná, sacerdotewā í maáta í wēpatjíh í wutatji pah chājat túut niijná, biíc yeó jáap Damasco tútchina wā bejep jī. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwí bejehchah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh iig jéenanachah, jwí enep jī. Weemdíh, wājeéh bejnitdihbut ā túi yeh iig yóh jwejep jī. ¹⁴ Páant ā yeh iiguíchah, en wúhi bejnit, jwiít nihat baácboó jwí buug ñájap jī. Pánih buug ñájnit, wéheatdih wā joyóp jī. Jwíih wéheatjíh nin pah weemdíh áí niijíp jī: **‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íjnit, wíihwādih mawíh ñuún péé tigaá ma chāj? Wíihwādih pánih chājna, weemdíh caá páant ma chājap.**

* 26:5 Hch 23.6; Fil 3.5 * 26:11 Hch 8.3; 22.4-5

Pánih chājna, meemjéh míic yéejana caá ma chājap. Nuñúpdih ñi chéwechah, íjnit, míic tūpúna, ã míic yéejaat dée pah meembút ma míic yéejana caá, ã niijíp jī. ¹⁵ ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. **‘Weém Jesúskeh tigaá, ma ñuún mawíh péeni.** ¹⁶ **Buu** ma ñah ñuhú. Weemdíh teo wūhni ma jumat pínah niijná, meemdíh wā jíghna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wā ñíona caá. Ded pah wā jumatdih meemdíh wā jwúub jéihyaat pínahdihbut ma naóhbična caá. ¹⁷ **Buu** meemdíh jíghnit, judíowādih, judíowā nihcannitdihbut wíih doonádih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wā wahna caá. Pánih wahnit, í jéih yéej chājcat pínah niijná, meemdíh wā túi wapbipna caá. ¹⁸ **Judíowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét** dupúat panhipboó jumnitji í yéej chājatdih cádahnit túut nuumná, baabát panhipboó í bejbipna caá. Pánihna, Satanás ã maáh jumupmant queédih ub bacanit, Dios ã maáh jumupboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdíh jepahnitdih í yéejatdih wā yohochah, queét Dios ã ñíonitjeéh í jumbipna caá, Jesús weemdíh ã niijíp jī”, Pablo át niij naáwáp wut jī.

Pablo Jesúsdi h ã jepahatjidih ã naáwát

¹⁹ “Páant Jesús ã naáwáchah joinít, caandíh wā yap yohcan jíi. ²⁰ Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wā jwíih naáwáp jī. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácdih moondíh, judíowā nihcannitdihbut naóhnit, ‘Ñi yéejatdih cádahnit, Diosdih bidnit, ã náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá í chājap”, bita í niijbípna caá, wāpí niijíp jī.* ²¹ Páant wā niij bohéatji peéh nit judíowā Dioíh muú díitna weemdíh teonit, í mao yohíhip yuh jī. ²² Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdíh ã teo wáacáp be. Páant ã teo wáacachah, weém ninjíl ñuhnit, nihat maátadih, oboh jumnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátadih naóh yapanit í daacátjidihbut wāpí bohéna caá. ²³ Nin pah ít niij daacáp tají: ‘Cristo Dios ã wahnit pínah yeejép yapnit, ã wunbipna caá. Pánih wunniji, ã waóh boo pud júóhbična caá. Pánih jwúub boo pud júóhnit, yeh iigni panihni nihat judíowā, judíowā nihcannitbut í yéejat peéh iiguípna í bejat déedih túi ubni pínah ã jumbipna caá, ít niij daacáp tají.* Páant í niij daacátji pah weembút bíic yoobó wāpí bohénap jī”, Pablo át niijíp wut jī.

Pablo Agripadih Diosdih ã jepahat túutat

²⁴ Páant Pablo ã naáwáchahjeh, Festo nin pah át niij ñaacáp wut jī:

—¿Pablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jíib, náhni joicánni caá buca, át niij ñaacáp wut jī.

²⁵ —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. ²⁶ Nin Maáh Agripa nihat wā naáwátadih ã beh joiná caá. Pánihna, úumcanjeh caandíh wā naóhna caá. Nihat wā chājat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wā chājatji doonádih Agripaboó átát joijí tagaá, át niijíp wut jī.

²⁷ Páant niij péanit, Agripadih jwuh nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwátadih naóh yapanit jon játih í daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niij jenah joí níit? Páant ma jenah joyátadih wā jéihna caá, át niijíp wut jī.

²⁸ —¿Ma naáwátjéh waícanjeh weemdíh Jesúsdi h ma jepahat túutíh níit? Agripa Pablodih át niij jepahap wut jī.

²⁹ —Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádihbut joiná, wā wēibipna caá. Meém Jesúsdi h ma jepahat pínah, yeéb nihat buu weemdíh joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wā náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wāpí úubhna caá. Weém wā jumat pah yeéb nihatbut ñi jumat pínahdih wā náah yacna caá. Nin ítah tōpdih wā dūwát pah niijná wā chājcan caá, át niijíp wut jī.

³⁰ Páant ã naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúudnitbut ñah ñuhnit, bíicdih ít bac bejep wut jī.

³¹ Pánih bac bejnitji nin pah ít niij míic wéhenap wut jī:

* ^{26:20} Hch 9.20,28-29 * ^{26:23} Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

—Nin newé ã chãjatji jïib, mawat, nemat mûúboó waadátbut caandíh ã wihcan caá, queétjeh ít míic niijíp wut jï.

³² Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át niij naáwáp wut jï:

—Maáh César pebhna Pablo ã wahat túutcah nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ã úúbat túttimah, caandíh jwí jéih bacacan caá, Festodih át niijíp wut jï.

27

Pablodih Roma tútchina í wahat

¹ Roma tútchidih moón í Maáh César Italia baácdih át jumup wut jï. Pablodih, bita nemat mûúboó jumnitdihbut Festo soldadowã í maáh Julio wút jumnidih át wapat túutur wut jï. Pánihna, johlitjïh bejni jááj chóojïh queétdih Italia baácna Julio ã numah bejep jï. Caán Julio cien soldadowã í maáh ã jumuchah, áih soldadowã César Augustoíhwã wút jumnitbut í bejep jï. ² Pánihna, weém Lucasbut Pablojeéh wã bejep jï. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiítdih ã pej jum bejep jï. Pánihna, Adramitio wút jumni tútchimant jüóhni jááj chóodih jwí waadáp jï. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajï. ³ Pánih bejnit, cheibit Sidón wút jumni jélitna jwí jwibínap jï. Julioboó Pablodih en daoná, ã túi chãjap jï. Pánih túi chãjnit, caanjïh moón ã chéenwã dedé ã náahatdih í wúhat pínah niijná, í pebhboó Pablodih ã aabát túutur jï. ⁴ Caanjïh aabníti jwúub dei jwinít, caán chóodihjeh muntih jwúub waadní, jwí bejep jï, páant muntih. Jwí bejat déemant johlit ã jwááh johochah, Chipre wút jumni quewa ã túi jáhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo bawámant jwí en yap bejep jï. ⁵ Caan quéwadih yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tútchina jwí jwibínap jï.

⁶ Jwí bejni chóo caán tútchidih ã chãwát pínahdih jéihnit, Julio biíh jááj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajï. Caán ã bid jwiní chóo Alejandría wút jumni tútchimant jüóhni chóo tajï. Pánih bid jwinít, caán chóoboó jwiítdih ã numah waadáp jï. ⁷ Johlit ã jwááh joh buug lájachah, páant muntih, wépép jéih bejcan, chaíhjih jwí bejep jï. Pánih bejnit, Gnido wút jumni tútchidih jwí tóah jwibínachah, johlitboó jwiítdih tacboó ã ub joh púud baca bojop jï. Pánihna, yoobópdih bejcanjeh, Salmón wút jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wút jumni quewadih jéihyepmant bóo bawámant jwí en yap bejep jï. ⁸ Pánihna, johlit páantjeh yeejép ã johochah, caan quéwa bawádih chaíhjih bejnit, Túini Jélitna púud bacapdih jwí chão páh jwuhup jï. Caán jélit Lasea wút jumni tútchi pehbhit ã jumup jï.

⁹ Pánih chaíhjih jwí bejchah, mah noój láa, jááj chóojïh bejat tobohat láa ã tóah jüúwáp jï. Pánihna, jwiítdih numah bejnitdih Pablo nin pah ã niij naáwáp yah jï:

¹⁰ —j Weemdíh ñi joyoó! Búu jwí bejchah, ã túican níít. Mah noój láa ã jumuchah, nin jááj chóo ã buúdbípna caá. Pánihna, nihat ñi ub bejnibut, jwiítdih jwí daáb buúdbípna caá, ã niijíp jï.

¹¹ Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibut Pablodih í jepahcap jï. Juliobut Pablodih joyáh bojnit, queétboodíh ã jepahap jï. ¹² Caán í chãoní jélitboó mah noój láa jááj chóo ã chãwáchah, ápi túicap wut jï. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjeh tih biíh tútchi, Fenice wút jumni tútchi jélitna í bejíhip yah jï, mah noój ã yapatdih jwibí pái jwuhat túut niijná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jááj chóo waadát át jumup wut jï. Pánihna, “Caánboó jwibínit, mah noój láa jwí túi pái jwuhbipna caá”, ít niij jenah joyóp wut yah jï.

Búdí mujdih nolihat ã jüúwát

¹³ Chóop yapapmant johlit ã túi jüúwúchah, caán chóodih teonit í túi bejat pínah niijná, í yoh báahani chodóp dahdih í jwúub ub yacap jï, páant muntih. “Jwí túi jéih jááj jwibíbipna caá”, niij jenah joinít, jwiítdih í numah bejep yah jï. Pánih bejna, Creta quewa

pebhjeh jwī jāaj béjep jī. ¹⁴ Obohjeéhtih, túttimahbitjeh caan quéwa chúuhap yoób yeó aáb jūúwápmant johlit búdí ā joh jūúwáp jī. ¹⁵ Caán johlit jwīih jāáj chóo buwámant tūbit ā joh jāhanachah, jwī bejatji dée yoób jwī jéih bejcap jī. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh púud baca bojop jī. ¹⁶ Pánihna, Cauda wūt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwī yapap jī. Caan quéwa jwiít dih chibít johlit dih ā jāhap jī. Páant ā jāhachah, jwī wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo dítna ī ub yacap jī. Johlit nolihatjīh páantjeh búdí ā tobohochah yuhna, ī jéih ub yacap jī. ¹⁷ Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóo ā búuh bejcat pínah niijná, queét jāáj chóodih teonit buujcánni tōpnajīh caán chóodih ī nah chéwep jī. Pánih nah chéu péanit, “Libia baácboó jwī juibími dée caá. Caanjīh óon yehbenibit Sirte wūt jumapboó buug lájat jwiít dih tūbit tobohna caá”, níj jenah joinít, jāáj chóo wépép ā bejcat pínah niijná, johlit dih teoni búdí yégueh chóodih ī ub deyanap jī. Páant ī ub deyat túttimah, jāáj chóodihjeh johlit ā ub joh bojop jī. ¹⁸ Caán johlit dedé ā yaicáp jī. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jī. Páant ā johochah, nolihat búdí jūóhnit, jāáj chóodih tūbit ā buug lájap jī. Pánihna, jih buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih ī ub bejniji bií déedih ī yoh báaha jwíhip jī. ¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tōpna, máa nahnadihbut ī yoh báhanap jī. ²⁰ Maatápdih yeodíh cúiwádhbut jwī encap jī. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jī. Yeó jáap jumap pah chah pohba ā tobohohop jī. Páant ā tobohochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwī buudmí naniít?” jwiítjeh jwī níj jenah joyóp jī.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápdih ī jéih bid jeémcpap jī. Páant ī bid jeémcpatdih enna, Pablo ī cātīh juí űuhnit, queétdih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Wā naáwáchah, yeéb űi joicán beé. ‘Cretamant jāaj béjcat caá náahap’, wā niijíp yuh be. Jwī jūóhcah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwī jūúwátji jíibjeh nin pah ā yapna caá. ²² Obohjeéhtih, buu yeedíh wā jwúub naóhna caá, páant muntih. űi úumca bojoó. Jwiít jwī buudcán níit. Obohjeéhtih, nin jāáj chóo pohba ā búuh peét bejbipna caá. ²³ Dios wā maáh wā wēini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdíh buu chei jíghonit, jwī buudcát pínahdih ā naáwáp be. ²⁴ Wā pebh juínit, nin pah ā niijíp be: ‘Pablo, ma úumca bojoó. Meém Romanowā ī maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chājatjidih ma naóhbipna caá. Dios túini jumna, ma bejni jāáj chóodih moondíhbut biíc yoobó ā wapbipna caá’, weemdíh ángel ā niijíp be. ²⁵ Pánihna, űi úumca bojoó. Diosdih túi jenah joinít, ‘Ángel ā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá’, wā níj jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwíih jāáj chóodih johlit biíh quewāboó ā ub joh dodhbipna caá, queétdih Pablo ā niijíp jī.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wépép ā johat túttimah, chei, Adriático wūt jumni búdí mujdih jwī jwaoh chúuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétjeh it níj jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, ī jenah enep jī. Páant ī jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh át numahap wut jī. Maátcanbitjeh ī jwúub jenah enechah, veintisiete metros caanjīh át numahap wut jī. ²⁹ Páant ā yehbe bejchah ennit, búdí it úumap wut jī. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádih jwī buug lájmi naniít?” it níj jenah joyóp tajī. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chénena míic chodóp dahna méimant ī yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ī niijjéhep jī. ³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweíhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih chājnit, nin pah ī yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadnít, biíh chodóp dahnadih wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, ī niijíp jī. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáhdih, soldadowádhbut Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit ī bejchah, yeebbút űi daab wánbipna caá, ā niijíp jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, teonit ī jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadih ī dúuc bóodop jī. Páant ī dúuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³ Baabát pínah játih, Pablo queétdih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcáh, chéne semana ã yapna caá. ³⁴ Pánihna, bũũ yeebdíh búdí wã jeémát túttna caá, ñi túi wẽp yaáát pínah niijná. Ñi náhninaá, bíic jwĩ bũũdcán niít, ã niijíp jĩ.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih ùbñit, “Paá, jwiít dih nin jeémát dih ma túi wũhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwĩ enechah, pandih ã jeémép jĩ. ³⁶ Páant ã jeéméchah ennit, jwiítbũt wẽinit jwĩ jeémép jĩ. ³⁷ Jwiít caán chóodih jumñit doscientos setenta y seis cáacwã jwĩ jumũp jĩ. ³⁸ Pánih jeémp péanit, nihat jwĩ wud jumát túttimah, caán chóo ã chodcat pínah niijná, páantjeh jumñi trigo wuh wũũhñadh búdí mũjboó ï yoh báaha beedánap jĩ.

Pablowã ï jumñi jááj chóo ã daabát

³⁹ Túttimah, baáb jéenechah, pebhbit jumñi baácdih beh encan yũhna, túi óon ñaj dei pũud bac jũúwát, jee dáhna wihcapdih ï wẽi enep jĩ. Pánih ennit, “¿Con óonna jwĩ bũũg ñáj jũibí jĩh?” ï niijíp jĩ. ⁴⁰ Pánihna, jááj chóo ã túi bejat pínah niijná, chodat dahñadh chéwat tũpnadh ï dúuc bóod yohop jĩ. Páant ï dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádih chéwat tũpnadh ï wat deyanap jĩ. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ï wái aabánap jĩ. Pánih bejna, caán óon coahna ï jũibíhip yuh jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwĩ bejep yoób yehbenibit bíih óon poómp át jumũp tajĩ. Pánihna, jwĩh jááj chóo waáwápmant bóo caán óondih ã báagh yoh bejep jĩ. Páant ã báagh yoh bejehah, búdí nolihat ã bũũg lájachah, jwĩh jááj chóo méimant ã búuhah bejep jĩ.

⁴² Páant ã búuhuchah ennit, queét soldadowã nemat mũudíh moonjí ï yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ï mao yohíhip yuh jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowã ï maáh Pablodih túi chãjĩhna, soldadowãdih queét nemat mũudíh moonjídih ã mawat túutcap jĩ. Pánihna, jwéejna ï yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ã jwĩh ñáap báahaat túutũp jĩ. ⁴⁴ Jéih yaáhcanitdih jááj chóodih bóo máa naanádih teonit, ã yaáh ñáan bejat túutũp jĩ. Pánih bejñit, nihat jwĩ túi yaáh ñáan jũibínap jĩ.

28

Pablo Malta wũt jumñi quewaboó ã jumát

¹ Páant jwĩ ñáan jũibínachah, caan quéwadh moón jwiít dih jwááh mũj teo péanit, “Nin Malta wũt jumñi quewa caá”, jwiít dih ï niij naáwáp jĩ. ² Caan quéwadh moón jwiít dih túi teo wáacñit, páantjeh mah ã bũũgúchah, jwĩ cúbũhanachah ennit, ï tũũ cáo wũhũp jĩ. ³ Queét ï tũũ wawachah ennit, Pablobũt tũũ wawadh bejñit, ã jwĩ cáwap jĩ. Páant ã cáwachah, tũũ chãha bac jũóhni mai Pabloíh téihyadh ã chãacáp jĩ. ⁴ Páant ã chãác ñũhũchah ennit, caan quéwadh moón nin pah ï míic niijíp jĩ: “¿Nin newé cáacwãdih mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdih ã jweí jũúwúchah yũhna, ã mao jweyátji jũib caandíh peéh chãjna caá ã chãjap. Pánihna, bũũ ã wũnbipna caá”, ï míic niijíp jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, Pabloboó caán maidih tũũ cúutna ã wimp yoh cáwap jĩ. Pánihni ã tũbacap jĩ.

⁶ Páant ã chãjachah ennit, caanjĩh moón nin pah ï míic niijíp yuh jĩ: “Caandíh ã chalanachah, ã wũn bũũgbípna caá”, ï niijíp jĩ. Obohjeéhtih, maatápdih ï en ñũhũchah yũhna, dedé ã tũbacap jĩ. Páant ã tũbacat enna, ï jenah joyátdih jwũũb túut mũũmñit, nin pah queétjeh ï míic niijíp jĩ: “¿Caán jwĩpĩ pãp mũbhni poómpdih bóona niít?” ï niijíp jĩ.

⁷ Publio wũt jumñi, áih jumát jwĩ aabápmant bahñitjeh át jumũp jĩ. Publio caanjĩh moón ï maáh tajĩ. Pánihna, caán jwiít dih dooná ã wahachah, áih mũũná jwĩ aab béjep jĩ. Caanná jwĩ jũibínachah, jwiít dih ã túi wẽi jwááap jĩ. Pánih wẽi jwááhnit, bíic peihcanni yeó jáap ájeéh jwĩ jumũchah, jwiít dih ã túi chãjap jĩ. ⁸ Publio íp pahat yoyóp wũna, ã lajachah, Pablo caandíh enedih ã bejep jĩ. ã pebh jũibínit, teo jáha mũbhñit, caandíh ã boanap jĩ. ⁹ Páant ã booaat doonádih joinít, bita caanjĩh moón wũnnit, ã booaat

pínah niijná, Pablo pebhna ï juyúp jĩ. Pániñ jwíntdihbut teo jáha wúbhñit, ã booanap jĩ. ¹⁰ Pániñna, búdí wéñit, jwíntdih ï túi teo wáacap jĩ. Túttimah, caan quéwamant jwĩ bejat túut chájachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wáñna, ï túi yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tútchina ã jwíbiát

¹¹ Biñ búdí jááj chóo Alejandría tútchimant jũóññi caan quéwadiñ mah noój láa át chão jwúñap tajĩ. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niñ jenah joinít, caán chóo wúúcdih chéne ï pãññi Cástor, Pólux wút jwñnidih ï búúdhñit ï ñññap jĩ. Pániñna, caan quéwadiñ jwínt biñ peihcanni widh jwñnitji, bejna, caán chóodih waadñit, jwĩ chúñh bejep jĩ. ¹² Pániñ chúñh bejnit, Siracusa wút jwñni tútchidih jwíbiñit, biñ peihcanni yeó jáap jwĩ chão jwúñap jĩ. ¹³ Caán chóodih jwúñh waadñit, púú Regio wút jwñni tútchina yoobópdihjeh jwĩ chúñh jwíbiñap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jũóññi johlit jwíntdih ã túi wú bejep jĩ. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wút jwñni tútchina chúñh jwíbiñit, jwĩ aab béjep jĩ. ¹⁴ Caanjĩñ moón Jesúñhwã jwíntdih wéi jwááññit, ñjeéh jwíntdih biñ semana ï chão jwúñhat túutap jĩ. Biñ semana túttimah queétdih cádahñit, Roma tútchina jwĩ yoób aab béjep jĩ. ¹⁵ Roma tútchidih jwĩ toáh bejehchah, Roma tútchidih moón Jesúñhwã jwĩ bejat doonáññit joinít, biñ poómp Foro de Apio wút jwñni jíñ chájatboó jwíntdih jwááát túut niijná, ït jwí páñap tajĩ. Túttimah, biñ poómp Romadiñ moonbút Tres Tabernas wút jwñni ñwat pebhboó ït jwí páñap tajĩ. Pániñ queétdih jwááññit, búdí wéina, “Paá, weemdíñ ma túi chájna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. ¹⁶ Roma tútchidih jwíbiñit, Julio ã maáññit Pablodih ã wúñap jĩ. Caánboó Pablodih nemat múúboó nemcanjeh, biñ múúboó ã jumat túutap jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijná, biñ soldadodih ã wapit túutap jĩ.

Pablo Roma tútchidih moondíñ Jesúñ doonáññit ã naáwát

¹⁷ Biñ peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjĩñ moón judíowã ï maátadiñ ã pebhna át bid bojop wut jĩ. Páant ï míc wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niñ naáwáp wut jĩ:

—Wã déewãá, weémboó jwĩ déewãdih wã yéej chájcap jĩ. Jwĩ ñowã ï wutatjidihbut yeejép wã niijcáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wã jwñuchah, biquína jwĩ déewã weemdíñ teonit, Romanowã ï maátadiñ nemat múúboó ï nemat túutap jĩ. ¹⁸ Pániñna, weemdíñ wúbh joinít, queét Romanowã ï maáta weemdíñ ï bacaññit jĩ. “Nin newé ã yéej chájatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, ï niijíp jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ déewã ï maáta weemdíñ bacaat túutcan, ñññit, Romanowã ï maátadiñ ï jepahcap jĩ. Páant ï jepahcaññit, nin pah Romanowã ï maátadiñ wã niijíp jĩ: “Maáñ César pebhboó weemdíñ ñi wahaá”, wã niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wã déewãdih wã naóñ yaccan niñ.* ²⁰ Pániñna, yeebdíñ eníññit, ñjeéh míc wéheññna, wã bid bojop be. Jwínt judíowã jwípi páñni Cristo ã boo pud jũúwátññit wã naáwát peéh nin chéoni ñtah tópdih wã ñoná caá, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, queét caandíñ nin pah ït niñ jepahap wut jĩ:

—Conmant moón jwĩ déewã míñ doonáññit jwíntdih daac wahcan, dedé yeejép doonáññit ï naóñcan be. ²² Obohjeéhtih, niñat tútchinadiñ moón Jesúññit jepahñitdih ï ñññit enatdih jwíntboó jwĩ jéñna caá. Áññit jáap bohéatdihbut yeejép ñpi naóñna caá. Pániñna, dedé ma naáwát pínahdih jwĩ joíñna caá, Pablodih ït niijíp wut jĩ.

²³ Biñ ï jenahni yeó jáapdih dawá Roma tútchidih moón judíowã Pablo ã jwñni múná ït jwíbiñap wut jĩ. Páant ï jwíbiñachah, túi cheibitjeh jwíñ naóñ jwíññiñ púú cheyehna Pablo queétdih át naóñ cádahap wut jĩ. Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátññit naóñ yapanit ï daacátjidihbut át naáwáp wut jĩ. Pániñ caandíñ naóñna, Dios ã wahnit, judíowã ï páñni Jesús ã jumatdih jéñna, caandíñ ï jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wut jĩ. ²⁴ Biquína ã naáwátññit ït jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó ït jepahcap wut jĩ.

* 28:19 Hch 25.11

²⁵ Pánihna, ï bacat pínah játih, queétjeh ï míic íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át niíj naáwáp wut jĩ:

—Jon játih jwĩ n̄owã ï jepahcatji biíc yoobó yeebbút ñi jepahcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji, Túini Espiritu ã jéihyanachah, nin pah jwĩ n̄owãdih át niíj naóh daacáp tajĩ:

²⁶ ‘Nit pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán niít. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan niít”, ma niijí.

²⁷ “Maatápdih wã naáwáchah yuhna, joíihcan, yoobópdih ï beh joicán caá. Queétdih wã boanachah, enna yuhna, ï beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih ïta beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, ï jenah joyátdih ïta túut n̄um tagaá. Páant ï túut n̄umúchah nihna, queétdih ï yéejatdih wãta yoh tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías át niíj daacáp tajĩ. (Is 6.9-10)

Yeebbút biíc yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wã déewãá, nindih ñi jéihyeé. B̄u Dios cáacwã ï yéejat yohat pínah doonádih judíowã nihcannitdih ã wahna caá. Pánihna, queétboó caandíh joinít, ï jepahbipna caá, queétdih át niijíp wut jĩ. ²⁹ Páant ã niijíchah joinít, íjna, míic wéhenit, queét judíowã ït bac bejep wut jĩ.

³⁰ Páant ã yapat túttimah, chéne jópchi caanjíh Pablo ã jumap jĩ. Dedé ã náahatnadih caanjéh ã jíib chāj beedánap jĩ. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wéinit, ³¹ Dios maáh ã jummat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úumcanjeh, ãpí naáwáp jĩ. Ded caandíh naáwát túutcanni ã wihcap jĩ.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Lucas

ROMANOS

Queétdih ã túyat túutat

¹ Weém, Pablo bíhdih daacát túutnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúhwādh wā wahna caá. Jesucristo weemdih ñionit, áih túini doonádih nihat baácdih moondih ã naáwát túutur jĩ.

² Caán túini dooná pínahdih jon játih Dios naáwátdih naóh yapanitdih “Cáacwādh wā túi chāj bipna caá”, át niij daacát túutur wut jĩ. ³ Caán dooná ã wūúh ded pah ã jummat naáwát caá. Pánihna, caán cáac jumna, David jumena í juma át jumur wut jĩ. ⁴ Pánih cáac jumna yuhna, jwí Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumur wut jĩ. Pánih jumna, ã wunat túttimah, Dios caandih ã wēpatjih át jwáub boonanur wut jĩ. Pánih boana, Jesucristo yoobópdih ã wūúh ã jummatdih cáacwādh át júutur wut jĩ.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdih oinit, ã wēpatjih áih túini doonádih nihat cáacwādh ã naáwát túutur jĩ, caandih túi jenah joinít, í jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdihbut áihwā pínah ã ñiwichah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwā, búdí ã oinitdih nin núodih wā wahna caá. Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristojih, yeebdih oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ã bejihat

⁸ Nindih yeebdih wā jwíh naóhbipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihat baácdih moón í joiná caá. Queét í naáwáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ã wēpatjih, jwí íip Diosdih nin pah wāpí niij úúbhna caá: “Paá, meemdih í túi péeat túina caá”, wāpí niijná caá. ⁹ Dios weemdih ã wutuchah wēi jepahnit, ã wūúh túini doonádih wā túi bohéna caá. Dios ã enechah, yeebdih ã teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jummat pah caandih wāpí úúbhna caá. ¹⁰ Pánih úúbhna, nin pahbut wāpí niij úúbhna caá: “Paá, ¿buu jwahna í pebhna enat túutna, weemdih ma wahmi níit?” wā niijná caá. ¹¹ Túini Espiritu weemdih ã teo wáacat pah muntih, yeebdihbut ã teo wáacat pínahdih wā náah yacna caá, yeéb Jesúsdh chah ñi túi péeat pínah niijná. ã wēpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jáha úúbhna, yeebdih búdí wā eníhna caá. ¹² Jesúhwā míc jumna, ã naáwátdih bícdih míc wéhenit, míc teo wáacna, chah jwí túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadih moón judíowā nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdh í jepahap jĩ. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wā bejhip yuh caá, dawá ñíh tútchidih moondihbut Jesúh doonádih wā naáwáchah joinít, í jepahat pínah, yeebút Jesúsdh chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wā úúdwā panihnit, caandih ñi jéihyatdih wā náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cáacwādh túini doonádih naáwát caá weemdih náahap. Dahwani tútchinadih moondih, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondihbut túini doonádih búdí wā bohéfhna caá.

Jesúh túini dooná ded pah ã jummat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdh túi jepahnitdih Dios ã wēpatjih ã túi ubna caá. Caán doonádih jwíh joinít, jwíit judíowā jwí jepahap jĩ. Jwí jepahat túttimah, judíowā nihcannitbut joinít, ít jepahap jĩ. Pánih joinít, jwí jepahachah, jwíit nihatdih bíc yoobó ã wēpatjih ã túi ubna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih í jepahachah, Dios queétdih ã túi ubbipna caá”, niij jenah joinít, caán doonádih bohéna, wāpí tíccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wāpí niij naóhna caá: “Ded Jesúsdh túi jenah joinídhjeh ‘Nin túini caá’, Dios ã niij enna caá. Páant ã niij enat pah, jon játih nin pah

* 1:4 Mt 1.1; 12.23 * 1:13 Hch 19.21 * 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18

ĩt niĩj daacáp tajĩ: ‘Caandĩh túi jengah joinĩtdih “Queét túinit caá”, Dios ã niĩj enna caá. Pánih túi jengah joinĩtjeh páantjeh Diosjeéh ĩ túi jumbipna caá’, ĩt niĩj daacáp tajĩ”, wãpĩ niijná caá.*

Cáacwã ĩ yéej chãjat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chãjnitdih ã en íjna caá. Pánih yéej chãjna, ded pah Dios ã jummatdih bita ĩ jéihyat déedih ĩ jãhna caá. Páant ĩ chãjachah en íjnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih nihat cáacwãdih ã jéihyana caá. ¹⁹ Diosdih jwiĩt cáacwã jwĩ jéih beedácah yũhna, ded pah ã jummatdih caanjéh jwiĩtdih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandĩh jwĩ jéihyat pínah dedé bũwat wihcan caá. ²⁰ Diosdih jéih encan yũhna, nihat ã chãjatjiboodĩh jwĩ jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ã wẽpatjĩh ã chãjni caá. Pánih chãjni jumna, nihat ĩ maáh páantjeh ã jumbipna caá”, jwĩ niĩj jéihna caá.* Caandĩh jéihna yũhna, det joyáh bojnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jummatdih jéihcan, meemdĩh wã jengah joicáp jĩ”, det Diosdih ĩ jéih niijcán niĩt. ²¹ Dios ded pah ã jummatdih jéihna yũhna, “Meém nihat ma chãjnidih enna, meemdĩh búdí wã wẽina caá”, dawá caandĩh ĩt niĩj naóhcap jĩ. Queétdih ã túi chãjachah yũhna, queéto caandĩh “Weemdĩh ma túi chãjat túina caá”, ĩt niijcáp jĩ. Páant caandĩh ĩ joyáh bojatji jíib ĩ jengah joyát át buo peét bejep jĩ.* ²² “Weém túi jengah joiní caá”, ĩ míic yee niijátji jíib, jengah joicánnit yoobát ĩt jumup jĩ. ²³ Pánih jengah joicánnit jumna, Dios nihat jéihni, páantjeh jumnidih ĩt wẽicap jĩ. Pánih caandĩh wẽican, “Meémboó nihat jéihni jumna, weemdĩh ma jéih teo wáacna caá”, ĩ pãpniboodĩh ĩt niĩj weñep jĩ. Jwiĩt cáacwã wũnnit pínah míic jwĩ jumna yũhna, cáac pah jíghnidih pãpnit, caandĩh ĩt weñep jĩ. Pánih chãjnit, jiijnĩ, nũũp, mai panih jíghnidihbũt pãpnit, “Meémboó chah wẽpni caá”, caandĩh ĩt niĩj wẽi naáwáp jĩ.*

²⁴⁻²⁵ Dios nihat chãjni ã jumuchah yũhna, caandĩhjih ĩ wẽi naáwát déeji, “Nit caá chah wẽpnit”, niĩj yee jengah joinít, ã chãjnitboodĩh ĩt wẽi naáwáp jĩ. Páant queétdih ĩ wẽi naáwáchah ennit, “Ĩ náahatdihjih ĩ chãja naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wũt jĩ. Páant ã cádahat túttimah, queétdjeh chah yeejép ĩ chãjat pínahdihjih jengah joinít, tíic náah jumnidih ĩt chãjap jĩ. Pánih yeejép chãjna, íih bácahdihbũt ĩt míic yéejanap jĩ.

²⁶ Páant ĩ yee jengah joyócah enna, “Yeejép ĩ náahatdihjih ĩ bid dáhwa naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wũt jĩ. Páant íi náah chãjatdih jengah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh ĩt yéej chãjap jĩ. ²⁷ Páant ĩ chãjat pah mũntih, neonábũt yaádhdih ĩ en ñinahat pah neoná míicjeh ĩt en ñinahap jĩ. Pánih en ñinahnit, queét neoná míicjeh ĩt yéej chãjap jĩ. Pánih yéej chãjnit, ĩ yéej chãjatji jíib íih bácah, íih jengah joyátbũt páantjeh át yéej bejep jĩ.

²⁸ Diosdih ĩ jwíih jéihna yũhna, “Caandĩh jéihyat weemdĩh dedé pínah nihcana caá”, ĩ niĩj jengah joyócah ennit, Dios queétdih át cádahap wũt jĩ, ĩ jengah joyát déheni pah ã jummat pínah niijná. Páant ã cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ĩt yoób jengah joyóp jĩ. Pánih chah yeejép jengah joinít jumna, jwĩ chãjca naáh déedih ĩt chãjap jĩ. ²⁹ Pánih yeejép chãjna, bũbũt nin pah ĩ jumna caá: Dedé ĩ en ñinahatdihjih ĩ yéej chãjna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ĩ chãjat pínahdih búdí jengah joinít jumna, cáacwãdih mao yohnit jumna, chah dawá bíi déedih búdí en ñinahnit jumna, tũb yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbũt ĩ jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jíghah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wã náahatdih wã chãjbipna caá”, ĩ niĩj jengah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niĩj jengah joinít jumna, bitadihbũt páant niĩj naóhnit ĩ jumna caá. Chah yeejép ĩ chãjat pínahdihjih jengah joinít ĩ jumna caá. ĩ mánadih jepahcannit jumna, ³¹ jengah joicánnit jumna, ĩ niiját pah chãjcannit jumna, ĩ déewãdih oicannit jumna, bitadih jíghah encan, ĩ teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ĩ

* 1:17 Hab 2.4 * 1:20 Hch 17.24-27 * 1:21 Ef 4.17-18 * 1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

chājatdih ī cādahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ā yohbipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih jéihna yuhna, ī yéej chājatdih ī cādahcan caá. Pánihna, bita ī yéej chājachah ennit, “Páant ñi chājachah, ā túina caá”, queétdih ī niij wēi naóhna caá.

2

Dios ā peéh chājat pínah yoobópdih ā jumat

¹ Yeeb cáacwā míicjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá “Yeejépwā yoobát ī jumuchah, ī yéej chājat jíib, queétdih peéh chājat caá náahap”, ñi niij jenah jóí? Yeebbút queét ī chājat pahjeh mun tigaá biíc yoobó ñi chājav. “Jwiít yéej chājcah, jwiítidih dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadidh naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míic wutna caá ñi chājav.* ² Nihat yéej chājnitdih Dios ā peéh chājbiipna caá. Yoobópdih chājni ā jumuchah, ā peéh chājavbut yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá. ³ Cáacwā míicjeh jumna yuhna, “Peéh chājav caá náahap”, niij naóh yacnit ñi jumuchah, yeebbút biíc yoobó ñi chājav jíib, yeebdíhbut peéh chājav ā jumbiipna caá. “Jwī yéej chājachah yuhna, āpí peéh chājcan beé. Pánihna, bue pohba, ā peéh chājcan niít”, ñipí niij jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi niij jenah jóí? Yeebdíhbut Dios ā peéh chājbiipna caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jígah ennit, ā peéh chāj jwuhcan caá. Páant ā peéh chājcatdih enna, “Dios wā yéejatdih ā íjcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā túi chājavdih ennit, caandíh ñi jepahat pínahdih páina caá ā chājav. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ā jígah enechah yuhna, yeebboó caandíh ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chājavdih cādahíhcah, yeebdíh ā peéh chājbiipna caá. Ā peéh chājav pínah yeó jáap játih, chah ñi yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ā peéh chājbiipna caá. Yeecanjeh, ā niijátji biíc yoobó ā peéh chājavdih nihat cáacwā ī jéihbiipna caá. ⁶ Cáacwā yoobó ded pah ī chājavtji jíib Dios queétdih ā jíib chājbiipna caá.* ⁷ Det bitadidh túinijeh chājnit, Dios queétdih ā wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jumat pah ā pebhboó jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ā jumat túutbiipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ī náahatdihjeh chājnit, bitadidh túi chājcanit, queétdidh Dios búdí íjnit, ā peéh chājbiipna caá. ⁹ Páant ā peéh chājachah, nihat yéejnit yoobó túbít yeejépwā yapbiipna caá. Judíowā nihcannitdih ā peéh chājbiipna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wutatjididh bíbohna yuhna, ī túi jepahcatji jíib queétdidh chah ā peéh chājbiipna caá. ¹⁰ Det túi chājnitdih, “Ñi túi chājna beé”, ā niijbiipna caá. Páant ā niijnítidhjih Dios ā túi jumat túutbiipna caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā túi chājbiipna caá.

¹¹ Dios nihat cáacwā ded pah jwī chājavdih enna, yeejépwādih, túinitdihbut yoobópdih ā chājbiipna caá. Pánih chājna, judíowādih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā chājbiipna caá.* ¹² Páant biíc yoobó chājni ā jumuchah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wutatjididh jéihcannitboó ī yéej chājachah, ī yéejat jíib iiguípna ī bejbiipna caá. Pánihna, biíc yoobó caán wutatjididh jéihnitbut ī yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājav náahna caá, caán wutatjididh ī yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ā niij enna caá. ¹³ Caán ā wutatjididh ī en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit túinit caá”, Dios ā niij encan niít. Obohjeéhtih, ā wutatjididh túi jepahnitboodíh “Nit túinit caá”, ā niij enbiipna caá. ¹⁴ Judíowā nihcannit ī jéihyatjéhjih túi chājna, Moisés ā wutatjididh jéihcan yuhna, caandíh ī jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ā wutatjididh jéihcan yuhna, queét ī jenah joyátmant caán wutat panihni ā jumna caá. Páant ā jumuchah, yéej chājav jenah joyát ā jūwúchah, “Páant wā chājachah, ā túican niít”, ī niij jéihna caá. Ded túi chājavdih, yéej chājavdihbut ī jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ī yéej chājavdih ī jweéatji jíib ā peéh chājav túutbiipna caá. Páant tigaá áih túini doonádih wápí naóh bohéna caá.

* 2:1 Mt 7.1; Lc 6.37 * 2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * 2:11 Dt 10.17

Moisés ã wutatjidih judíowã ï jepahcat

¹⁷ Túini doonádih judíowãdih bohéna, nin pah queédih wãpí níj naóhna caá: Yeéb judíowã, Moisés ã wutatjidih jéihnit jumna, “Jwiít judíowã chah túinit jwí jumna caá. Jwiítjeh caá Dioíhwã”, ñi níj jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidih jéihnit jumna, ded pah Dios ã náahatdihbut ñipí jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwí túi chãjat pínahdih jéih ñíonit jwí jumna caá”, ñipí níj jenah joiná caá. ¹⁹ “Túí jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwí jéih teo wáacna caá. Jiiát panihnit jumna, ðapúnapboó jumnit panihnitdih jwí jéih bohéna caá, ded pah túi chãjatdih ï jéihyat pínah niijná”, ñipí níj jenah joiná caá. ²⁰ “Jwiít judíowã caán wutatjidih jéihna, túi yoobópdih jéihnit jwí jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnitdih, wébít panihnitdihbut jwí jéih bohéna caá”, ñipí níj jenah joiná yuh caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queédih ñi bohéhatdih yeebjéh ñi jwíh míic bohécán? Bitadih nuumát túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuúm? ²² Bitá ï áa nihcannitjéh yéej chãjat túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut bíic yoobó ñi áa nihcannitjéh ñi yéej chãj? Judíowã nihcannit ï pãpnidih tãbit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ï pãpni ã ñuhat muunádih waadnít, orodih platadihbut ñi nuúm? ²³ “Jwiít judíowã Moisés ã wutatjidih jéihnit jwí jumna caá”, wëi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi túi chãjcatdih ennit, “Dios páant wutni ã jumuchah, caandíh jwí náahcan caá”, bitá ï níj jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ñi chãjatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Yeéb judíowã wüt jumnit, ‘Diosdih wëinit poómp’, ï niijnít yuhna, Dios ã wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowã nihcannitboó Diosdih yeejép ï naóh peétna caá”, át níj daacáp tají.*

²⁵ Jwiít judíowãdihjeh quehli nah yapat chóodih Dios át bóod yohat túutap wut jí, áihwã jwí jummatdih júutat túut niijná. Pánih bóodna, “Míihwã jumnit, Moisés ã wutatjidih jwí jepahbipna caá”, Diosdih jwí níj júutna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwí jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ã wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowã nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ï jepahachah enna, “Nít wíihwã caá”, Dios queédih ã níj enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ã níj enat pah muntih, queédihbut bíic yoobó ã níj enna caá. ²⁷ Dawá judíowã Moisés ã wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ï jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ã wutatjidih ï túi jepahna caá. Páant ï jepahachah ennit, Dios jwiít judíowãdih nin pah ã niijbipna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ã wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ï jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébbodíh chah yeejép peéh chãjat caá náahap”, ã niijbipna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ã jummatdih buu wã naóhbipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. ã wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wëi jepahni judío yoobát ã jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih ã bóod yohat túutat pah ã yéej chãjatdih cádahna, ã jenah joyátidih ã túut nuumná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ã níj enna caá. Cáacwã caandíh ï wëi naóhcah yuhna, Diosjeh caandíh ã wëi naóhna caá.*

3

¹ Weém páant níj naóhna, “Jwiít judíowã jwí jumuchah, Dios jwiítidih ã wutatji pah bóodnit jwí jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wã niijcán caá. ² Judíowã jwí jummat jíib, jwiítidih bádí túyat ã jumna caá. Dios naáwátidih jwiítidih át jwíh wühap tají, bitadih jwí naóh yapaat pínah niijná.* ³ Obohjeéhtih, biquína jwí déewã caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwí túi jepahbipna caá”, ï niijátji pah ït chãjcap jí. “Páant queét ï niijátji pah ï chãjcah, Diosbut bíic yoobó ã niijátji pah ã chãjbican nacaá”, ¿ñi níj

* 2:24 Is 52.5 * 2:28-29 Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 * 3:2 Sal 147.19-20

jenah joí niít? ⁴ ;Nihcan caá! Nihat cáacwā yoobó yeenit ī j̄m̄uchah ȳhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chāj̄bipna caá. Páant yeecanni ā j̄m̄uchah j̄éhna, jon j̄átih David, Dios naáwát̄dih naóh yapani, ā yéej chājat̄dih naóhna, nin pah āt̄ niij̄ daacáp tajī:

“Wā yéej chāj̄achah ennit, ‘Peéh chājat̄ caá náahap meemdíh’, ma niij̄chah, yoobóp̄dih naóhni ma j̄mat̄dih nihat ī j̄éhna caá. Pánih j̄éhnit, ded meemdíh ā j̄éh yap yohcan niít”, āt̄ niij̄ daacáp tajī. (Sal 51.4)

⁵ Biquína ī jenah joyát̄j̄ihjeh nin pah īta niij̄ jenah joi tá ȳh caá: “Jwiít̄ jwī yéej chāj̄achah, Dios yoobóp̄dih ā j̄mat̄dih cáacwā chah īta j̄éh taga. Pánihna, jwī yéej chāj̄achah, ā túina caá. Páant túini ā j̄m̄uchah, jwī yéejat̄ peéh chāj̄na, Dios yoobóp̄dih āta chāj̄can taga”, īta niij̄ jenah joi tá ȳh caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwī yéej chājat̄dih peéh chāj̄can, yoobóp̄dih chāj̄ni āta nihcan tagaá. Pánih j̄m̄na, nihat ī yéej chājat̄ j̄īb āta j̄éh peéh chāj̄can tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah īta niij̄ jenah joi tá ȳh caá: “Jwiít̄ cáacwā yeenit j̄m̄na, jwī niiját̄ji pah jwīp̄í chāj̄can caá. Obohjeéhtih, Diosboó yeecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwī j̄mat̄dih jenah joinít, Dios ded pah yeeat̄ wihcanni ā j̄m̄uchah, chah jwīta túi j̄éh taga. Páant ā j̄m̄uchah, jwī yeeat̄ji j̄īb peéh chājat̄ āta wihcan taga. ⁸ Páant niij̄ jenah joiná, “Yeejép̄ chāj̄na, Dios túini ā j̄mat̄dih j̄út̄na caá jwī chāj̄ap. Pánihna, ¿jwī yéej chāj̄ j̄íh?” īta niij̄ jenah joi tá ȳh caá. “Pánihat̄dih Pablowā ī bohéna caá”, biquína jwiít̄dih ī niij̄ yee naóhna caá. Páant ī niij̄ yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat̄ caá náahap”, Dios ā niiját̄ yoobóp̄dih caá.

Jwiít̄ nihat cáacwā ā peéh chāj̄nit pínah jwī j̄mat̄

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb̄ ñi niij̄ jenah joí? ¿Jwiít̄ judíowā bita chah túinit niít̄ jwī j̄m̄up? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Jwiít̄ judíowā, judíowā nihcannit̄but̄ nihat biíc yoobó Dios ā peéh chāj̄nit pínah míic jwī j̄m̄na caá. ¹⁰ Jon j̄átih Dios naáwát̄dih naóh yapanit̄ ī daacát̄ji pahjeh tigaá ā j̄m̄up: “Ded yoobóp̄dih chāj̄ni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ā j̄mat̄dih ī túi jenah joicán caá. Nihat cáacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit̄ míicjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdih náahcan, tac púud bejat̄ pah īt̄ chāj̄ap taga. Ded túi chāj̄ni ā wihcan caá. (Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³ Íih jacnaboó cáac ī yohni jaáh jéwe lajna ā wíj̄ bacaat̄ pah caá ā j̄m̄up. Wéhena, yeeat̄ míicjeh ī naóhna caá. Mai ā chāacáchah, áih man cáacdih ā yéejat̄ pah, queét̄ yeenit bitadih íp̄í yéejana caá. (Sal 5.9; 140.3)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadih jío waadáat̄ pah chāj̄nit, t̄bit̄ j̄ühnit̄but̄ ī j̄m̄na caá. (Sal 10.7)

¹⁵ Pánihnit̄ j̄m̄na, cáacwādih mao yohíhnit̄jeh caá ī j̄m̄up.

¹⁶ Ded ī bejepboó j̄m̄nit̄dih yeejép̄ chāj̄na, íp̄í moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadih túi chāj̄can, íjeéh ī túi j̄m̄can caá. (Is 59.7-8)

¹⁸ Diosdih jenah joicánjeh, ī jepahcan caá”, īt̄ niij̄ daacáp tajī. (Sal 36.1)

¹⁹⁻²⁰ Páant ī niij̄ daacát̄jidih náhninit̄, jwiít̄ judíowā nin pah jwī niij̄ j̄éhna caá: “Nihat Dios naáwát̄ji jwíh pínah caá. Páant ā j̄m̄uchah, jwiít̄dih caá caandíh jepahat̄ náahap”, jwī niij̄ j̄éhna caá. Á w̄tat̄dih j̄éhna ȳhna, caandíh jepahcan, “Jwiít̄dih yéejat̄ peéh wihcan caá”, jwī j̄éh niij̄cán caá. Jwiít̄ judíowā Dios ā peéh chāj̄nit pínah jwī j̄mat̄ pah m̄untih, nihat baácdih moón judíowā nihcannit̄dihbut̄ biíc yoobó ā peéh chāj̄bipna caá. Á w̄tat̄dih nihat cáacwā jwī túi jepahcan caá. Páant jwī jepahcah, Moisés ā w̄tat̄jidih joinít, Diosdih jwī yap yohat̄dih jwī j̄éhna caá. Pánih j̄éhnit̄, Diosdih nin pah jwī j̄éh niij̄cán caá: “Ma w̄tat̄dih wā túi jepahachah, ‘Túini ma j̄m̄na caá’, weemdíh ma niij̄ enmi nacaá”, jwī j̄éh niij̄cán caá.*

* 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16

Diosdih jepahna, áihwã jwĩ jummat

²¹⁻²² Páant niij péanit, jwiít cáacwã ded pah Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah ã jenah joyátjidih bũu yeebdíh wã naóhbipna caá. Moisés ã wutatjidih jepah beedácan, jwiít niihat Dios biícđih jwĩta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwĩ jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnitdih, “Queét túinit caá”, ã niij enna caá. Jon játih Moisés, Dios naáwátđih bita naóh yapanitbut caán ã jenah joyátjidih ít daacáp tajĩ. Pánihna, bũu ded pah Dios jwiítđih “Nit túinit caá”, ã niiját pínahđih jwiít niihat cáacwãđih át jéihyanap taga. Jwiít judíowãđih, judíowã nihcannitdihbut Dios biíc yoobó ã túi chãjna caá.* ²³ Yéejnit míic jumna, jwiít niihat jwĩ yéej chãjna caá. Jwĩ túi chãjat pínahđih Dios ã jwĩh jenah joyátji pah biíc yoobó jwĩ chãjcan caá. Dios ã túyatđih wũp jwĩ jumna caá. ²⁴ Páant jwĩ túi chãjcah yuhna, Dios jwiítđih búdí ã oyochah, Jesucristoboo jwĩ yéejat jíib bũudáát panihnidih jíib chãjna, jwiítđih át wũn wũhũp wut jĩ. Páant jwĩ jíib bũudáátđih ã jíib chãjachah, “Nit túinit caá”, jwiít Jesúsđih jepahnitdih Dios ã niij enna caá. Jwiítđih jíib náahcanjeh, jwĩ túi chãjcatđih át yohop taga. ²⁵ Jon játih moón ĩ yéej chãjatđih íj enna yuhna, Dios queétđih át peéh chãjcap wut jĩ. Pánih peéh chãjcan yuhna, yoobóđih chãjni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojjiip taga, jwĩ yéejat jíib wũn wũhũnit, áih meéđđih ã yoh wũhat pínah niijná. Pánih wũn wũhũna, áih meéđđih yoh wũhatđih jwĩ túi jenah joyóchah ennit, Diosboó jwĩ yéej chãjatđih ã íj cádahna caá. Pánih chãjnit, jon játih moonđih ĩ yéejat jíib peéh chãjcanjeh, Jesús niihat cáacwãboodíh jwĩ yéejat jíib bũudáátđih át jíib chãjap wut jĩ. Páant ã chãjachah, Dios ded pah ã niijátji pahjeh yoobóđih chãjni ã jummatđih jwiítđih át jéihyanap wut jĩ. ²⁶ Pánih jéihyanit, Jesúsđih jepahnitdih “Nit túinit caá”, ã niij enatdihbut ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, “Dios yoobóđih chãjni caá”, jwĩ niij jéihna caá.

²⁷⁻²⁸ Páant ã chãjachah jéihnit, nin pahbut jwĩ niij jéihna caá: “Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahachah ennit, ‘Nit wã peéh chãjnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítđih ã niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwĩ jepahachah enna, ‘Nit túinit caá’, ã niij enna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wã túi chãjat jíib Dios weemđih ã wēi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. “Dios ã wutatđih túi jepahat jíib, ‘Nit túinit caá’, Dios ã niijbípna caá”, ¿jwĩta niij jenah joi tániít? ¿Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesús jwiítđih ã wũn wũhatjidih túi jenah joinít, caánboodíh jwĩ jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niij enbipna caá.

²⁹⁻³⁰ Dawá jwĩ déewã nin pah ĩpĩ niij jenah joiná caá: “Jwiít judíowãđihjeh Dios jwĩ maáh ã jumna caá. Queét judíowã nihcannitdih ĩ maáh nihcan caá”, ĩpĩ niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícđeh jumna, niihat cáacwãđih ĩ maáh ã jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowãđih, judíowã nihcannitdihbut jwiít niihatđih biíc yoobó jwĩ maáh ã jumna caá. Jwiít judíowã Jesús ã wũn wũhatjidih túi jenah joinít, jwĩ jepahachah, jwiítđih “Nit túinit caá”, ã niij enna caá. Judíowã nihcannitbut biíc yoobó Jesúsđih ĩ jepahachah, queétđihbut “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá.* ³¹ Pánihna, Jesús ã wũn wũhatjidih jenah joinít, ¿“Moisés ã wutatjidih jwĩ cádahachah, ã túimi nacaá”, jwĩta niij tániít? ¿Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesúsđih jepahna, Moisés ã wutatjidihbut jwĩ jepahna caá.

4

Abraham Diosdih ã túi jenah joyátji

¹ Bũu, jwĩ nũo Abrahamđih ded pah Dios ã chãjatjidih yeebdíh wã jwũub náhniabipna caá. ² Abraham ded pah ã túi chãjatji jíib “Nin túini caá”, Dios ã niij enechah, “Weém bácah túini caá wã jumũp”, áta jéih niij tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ã wihcan caá. ³ Páant ã jumũchah, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij

* 3:21-22 Gá 2.16 * 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20

daacáp tajī: “Abraham ded pah Dios ã niiját dih joinít, caandíh ãt túi jengah joyóp wut jī. Páant ã túi jengah joyóchah ennit, ‘Caán yoobóp dih tigaá’, Dios caandíh ãt niij enep wut jī”, ãt niij daacáp tajī.* ⁴ Ded maátadih ã teo wūhuchah, caandíh ípí jíib chājna caá. Oboh ípí jíib wūhcan caá. ã tewat jíibjeh ípí wūhna caá. ⁵ Obohjeéhtih, ded teo wūhcan, Diosdih ã túi jengah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã túi chājat jíib pohba nihcan caá. ⁶ Pánihna, ded Diosdih ã túi jengah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjidih jengah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã túi chājatdih Davidji nin pah ãt niij daacáp tajī:

⁷ “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wēinit, ã túi jumna caá. “ã túi chājcatdih wā jwūub encan niít”, caandíh Dios ã niijíchah, wēinit, ã túi jumna caá. ⁸ “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ã niij enni wēinit, ã túi jumna caá”, David ãt niij daacáp tajī. *(Sal 32.1-2)*

⁹ ¿Judíowājeh bóodnit í jumuchah, Dios í yéej chājatdih ãt yohji taniít? Nihcan caá, wā déewā. Judíowā nihcannit, bóodcannitdihbut í yéej chājatdih ã yohna caá. Pánih jumnit, queét nihat biíc yoobó wēinit, í túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chājatjidih jwūub náhnat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jengah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios ãt niij enep wut jī. ¹⁰ Nindihbut náhnat caá náahap: ¿Débólihji ta tigaá Abrahamdih páant ãt niij enji? ¿Bóodni ã jummat túttimahji taniít? Nihcan wut jī. Bóodni ã jummat pínah játih “Nin túini caá”, Dios caandíh ãtát niij enep wut jī. ¹¹ ã bóodat pínah játih Abraham Diosdih ãt túi jengah joyóp wut jī. Páant ã túi jengah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ãt niij enep wut jī. Páant ã jummatdih júutat túut niijná, Dios caandíh ãt bóodat túutur wut jī. Pánihna, caán ã bóodat pínah játih, ã túi jengah joyát pahjeh, Diosdih túi jengah joinít judíowā nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios ãt niij enep wut jī. Páant biíc yoobó ã niij ennit í jumuchah, Abrahamji jwī nwo ã jummat pah queétdihbut í nwo mun tigaá ã jumur.* ¹² Pánihna, det bóodnit judíowābut Diosdih í túi jengah joyóchah, Abraham í nwoji yoobát ã jumna caá. Caán ã bóodat pínah játih Diosdih ãtát túi jengah joyóp wut jī. Pánihna, caán Diosdih ã túi jengah joyát pahjeh muntih, judíowā í túi jengah joyóchah, Abraham í nwoji ã jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwī nwoji caá”, niij jengah joiná yuhna, Diosdih í túi jengah joicáh, Abraham í nwoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih “Yoobóp dih tigaá”, Abraham ã niiját

¹³ Jon játih Dios nin pah Abrahamdih ãt niij naáwáp wut jī: “Meém, ma jumená pínah biíc dih, nihat baác dih moón í nwo wā pínah ñi jumna caá”, ãt niijíp wut jī. Páant ã niijíchah, Moisés ã wutatdih Abraham ã jepahatji jíib ãt nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã túi jengah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niij ennit, páant ãt niij naáwáp wut jī.* ¹⁴ “Moisés ã wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihat baác dih moón í nwo wā jwī jumur”, jwī déewā ípí niij jengah joiná yuh caá. Páant í niij jengah joyát yoobóp dih jumna nihna, Diosdih jwī túi jengah joyát dedé pínah nihcah, ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.* ¹⁵ Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji ã jumuchah, cáacwā caandíh í yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, í yap yohatji jíib, queétdih ã peéh chāj bipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ã jummat pínah játih, Abraham Diosdih ãt túi jengah joyóp wut jī. Caán Diosdih ã túi jengah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã jumená panihnit í jumna caá. Moisés ã wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih í túi jengah joyóchah, biíc yoobó ã naáwátji pah Abraham ã jumená í jumna caá. Pánihna, ded pah jwī chājat jíib ã jumená jwī jumcan niít. Obohjeéhtih, Diosdih jwī túi jengah joyát jíibjeh caá, páant jwī jumur.* ¹⁷ Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh nin pah ít niij daacáp tajī: “ ‘Dawá baác nadih moón í nwo pínah meém ma jumna caá’, Dios Abrahamdih ãt niij naáwáp wut

* 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6 * 4:11 Gn 17.10 * 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 * 4:14 Gá 3.18 * 4:16 Gá 3.7

jī”, ït niīj daacáp tajī. Dios wunnitdih booani, dedé wih jwuhcannidih jummat túutnidih Abraham át túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih ã túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinit jwī jumuchah, “Nit Abraham ã jumená mun tigaá”, Dios jwiítidih ã niīj enna caá.*

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ã jumuchah, Dios caandíh nin pah át niīj naáwáp wut jī: “Cúiwā dawá ï jummat pah, óonna pahbut ma jumená ï jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácdih moón ï nuo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh át niijíp wut jī. Pánih weh wihcan yuhna, “Ã niiját yoobópdih tigaá”, át niīj jenah joyóp wut jī. Páant caandíh ã túi jenah joyóchah, Dios ã niijátji pah át túi chājap wut jī.* ¹⁹ Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih át jéih weh chājcap wut jī. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wudá jumcap wut jī. Páant wunnit dée ï jumuchah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan niít”, Abraham át niīj jenah joicáp wut jī. Páant niīj jenah joicán, Diosdih át túi jenah joí cádahcap wut jī.* ²⁰ “Ã niijátji pah ã jéih chājcan niít”, át niīj jenah joicáp wut jī. “Dios wēpni, ã niijátji pah túi chājni caá”, niīj wēi naóhnit, caandíh át túi jenah joí cádahcap wut jī. ²¹ “Dios ded pah weemdíh ã niijátji pah bíc yoobó ã jéih chājna caá”, Abraham át niīj jéihyep wut jī. ²² “Páant ã niīj jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh át niīj enep wut jī”, Dios naáwátidih naóh yapani át niīj naóh daacáp tajī.*

²³ Páant niīj daácna, Abrahamdihjeh pohba niīj daácna át chājcap wut jī. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, jwiítbut jwī jéihyat pínah niijná, át niīj daacáp wut jī. “Diosdih jwī yap yohatji jíib, jwī Maáh Jesúsdi h át wun wūhat túutup wut jī. Pánih wunnijidih át jwūub boonap wut jī”, jwī niīj jenah joyóchah, Diosboó “Nit túinit caá”, jwiítidihbut ã niīj enna caá.*

5

“Nit túinit caá”, Dios ã niīj ennit ded pah jwī jummat

¹ Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ã niīj enna caá. Páant ã niīj enechah, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih Diosjeéh ã túi jummat túutna caá. ² Caandíh túi jenah joinit, ã oinit jwī jumuchah, “Úumcanjeh weemdíh jūóhnit, ñi wūbú”, Dios jwiítidih ã niijná caá. Áihwā jumna, túttimah bóo láa ã pebhna bejnit, caán túini yoobát ã jummat pahjeh jwiítbut bíc yoobó jwī jummat pínahdih jenah joinit, búdí jwī wēina caá. ³ Dawá láa jwiítidih yeejép ã yapachah yuhna, bíc yoobó jwī wēina caá. Páant yeejép ã yapachah, Diosdih chah jwī túi jenah joyátidih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép ã yapachah yuhna, búdí jwī wēina caá. ⁴ Páant yeejép ã yapachah yuhna, wēinit, caandíh jwī túi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna, chah túinit jwī jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiítidih ã túi chājat pínahdih jenah joinit, jwī wēi páina caá. ⁵ Pánihna, jwiít wēi páinitdih Dios Túini Espíritudih átát wūhup taga, jwījeéh ã jummat pínah niijná. Túini Espiritu jwījeéh jumna, Dios jwiítidih ded pah búdí ã oyatdih ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, nindihbut jwī niīj jéihna caá: “Jwiítidih Túini Espiritu ã teo wáacbipna caá, Dios pebhna jumibinit, caan páh jwī túi jummat pínah niijná”, jwī niīj jéihna caá.

⁶ Nin wā naáwátidih jenah joinit, Dios jwiítidih ã túi chājat pínahdih chah ñi jéihbipna caá: Jwiít jwī yéj chājatdih jéih cádahcan, ã jíib buudáatdih jwī jéih jíib chājcah, Dios ã jenahat láa, Jesucristoboó jwī yéjcat jíib át wun wūhup wut jī. ⁷ Ded túi chājnidi h bíhboó áta wun wūhcan taga. Bíh túi chājni yoobátidih búdí oinit, úumcanjeh wun wūhni pínah ã jum dée caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít yeejép wā yoobát jwī jum jwuhuchah, jwī yéjcat jíib Cristoboó át wun wūhup wut jī. Páant ã wun wūhuchah, Dios jwiítidih ded pah búdí ã oyatdih ã jéihyana caá. ⁹ Pánih jwiítidih wun wūhnit, áih meép ã yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ã niīj enna caá. Páant niīj enna, jwiítidih iiguípna bejnit déejidih át túi

* 4:17 Gn 17.5 * 4:18 Gn 15.5 * 4:19 Gn 17.17 * 4:22 Gn 15.6 * 4:24-25 Is 53.4-5

ɛbɔp wɔt jĩ. Pánihna, yeejépwā jwĩ jum jwuhuchah, ā wun wūhatjĩh “Nit túinit caá”, jwiítdih ā niij enatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, “Buu nit túinitdih en íjcan, wā peéh chājcan niít”, jwiítdih ā niijátidih chah jwĩ jéihna caá. ¹⁰ Diosdih eníhcannit jwĩ jum jwuhuchah, ā wūúh ā wunatjĩh jwĩ yéejatdih yohnit, chénaboó jwĩ míic eníhcatdih Dios át ámohop wɔt jĩ. Pánih ámohnit, jwiítdih áihwā át chājap wɔt jĩ. Páant áihwā jwĩ jumuchah, nindih chah jwĩ túi jéihna caá: “Buu Dioíh wā jumuchah, weemdíh peéh chājat wihcah, Jesús boo pud jūóhnit, púuh laab béjni jumna, weemdíhbut ā pebhna ā túi juibíat túutbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹¹ Páant jwĩ túi juibíat pínahdih wéinit, nindihbut chah jwĩ wéina caá: Buu nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, jwĩ Maáh Jesucristo ā wunatjĩh Dios jwiítdih áihwā át jumat túutɔp wɔt jĩ. Páant ā jumat túutatdih jéihnit, caandíh búdí jwĩ wéi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah ĩ chājatji

¹² Jwíih jumni Adán wūt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baácidih yéejat át jwíih waadáp wɔt jĩ. Páant ā yéej chājat jíib, wunatbut át waadáp wɔt jĩ. Adán ā yéej chāj waawáchah, nihat jwiítbut yéej chājnit jwīt jum jwíhip wɔt jĩ. Pánih yéej chājnit jumna, jwiít nihat wunnit pínah míic jwīt jumɔp wɔt jĩ.* ¹³ Dios Moisésdih ā wutat túutat pínah játih, nin baácidih moón jwīt yéej chājap wɔt jĩ. Obohjeéhtih, páant jwĩ yéej chājachah yuhna, ā wutat wih jwuhcah, caandíh yap yohatbut át wih jwuhcap wɔt jĩ. Páant wihcah, caandíh yap yohat peéh chājatbut át wih jwuhcap wɔt jĩ. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhcah yuhna, Adán túttimah jumnit nihat ĩt wunɔp wɔt jĩ. Moisés ā jumat pínah játih, caán wutat ā wih jwuhcah yuhna, caán láa jumnit ĩt wunɔp wɔt jĩ. Adán Dios ā wutatjidih ā yap yohatji pahjeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó ĩt wunɔp wɔt jĩ. Páant wunnit ĩ jumuchah jéihnit, “Adán ā yap yohochahjeh, nihat jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwīt jumɔp wɔt jĩ”, jwĩ niij jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni át jumɔp wɔt jĩ.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah át nihcap wɔt jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwíih yéej chājatji jíib dawá jwīt buudúp wɔt jĩ. Obohjeéhtih, Dios jwiítdih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát át chāj wūhɔp wɔt jĩ. Jesucristo bíicjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át túi ɛbɔp wɔt jĩ, jeáboó jwĩ túi juibíat pínah niijná. ¹⁶ Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatji pah át nihcap wɔt jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, ā yéej chājatji jíib, nihat cáacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwīt jumɔp wɔt jĩ. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwĩ yéej chājachah yuhna, jwiítdih búdí oina, teo wáacnit, Dios jwĩ yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiítdih ā niij enna caá. ¹⁷ Adán bíicjeh jumna yuhna, ā jwíih yéej chājachah, nihat cáacwādh ā chūúúchah, jwĩ wunna caá. Caán yoobópdih tigaá. Páant ā jumuchah yuhna, ninboodíh jwiít jwĩ wéibipna caá: Buu jwuh Dios jwiít cáacwādh oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh ā wunatjĩh jwĩ yéejatdih yohna, “Nit túinit caá”, jwiítdih ā niij enna caá. Páant jwiítdih ā niij enechah, ájeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh bíic ā yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihat Dios ā peéh chājnit pínahbut jwĩ jumna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo ā túi chājatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwĩ jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwĩ jumuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítdih ā niij enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ájeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁹ Bíic newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawádih Dios át niij enep wɔt jĩ. Pánihna, bíih newé Jesucristo Diosdih ā túi jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawádih Dios ā niij enna caá.

* 5:12 Gn 3.6-19 * 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ã jüúwát pínah játih, Dios ã wutatdih cáacwádih Moisés át naóh yapanap wut jī, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwī jummatdih jwī jéihyat pínah niijná. Pánih yap yohnit yoobát jwī jumachah yuhna, jwiít dih búdí oinit, jwī yap yohat chah Diosboó jwiít dih búdí át teo wáacap wut jī. ²¹ Jwī yéej chājat jíib, jwiít nihat wunnit pínah míicjeh jumna, Dios biíc dih jwīta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwádih búdí oinit, jwī Maáh Jesucristodih át wah deyanap wut jī, jwiít dih ã teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nit táinit caá”, jwiít dih Dios ã níj enechah, caán biíc dih páantjeh jwī túi jumbipna caá.

6

Jesúsjeéh ded pah jwī jummat

¹ Wã déewã biquína nin pah ñita níj jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit, chah ã túi teo wáacat pínah niijná”, ñita níj jenah joi tágaá. ² Páant nihcan caá, wã déewã! Jwī yéej chājca boj jíih! Jwī yéejatdih yohna, Cristo jwiít dih ã wun wūhachah, jwiítbut ájeéh wunnit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumachah, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ã jüúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wunníh bácahjidih bita í yéej chājat túutachah, ã jepahcat pahjeh muntih caandíh jwī jepahcan níit. ³ Nindihbut ñi túi náhninaá: jwiít dih í daabánachah, Jesúhwã jumna, ájeéh wunnit panihnit jwī jummatdih bitadih júutna jwī chājap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih í yohochah, jwiítbut ájeéh yohnit panihnit jwī jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwī íip nihat jéihni, túi chājni, ã wēpatjīh Cristodih ã boonachah, jwiítbut ã boonit panihnit jwī jumna caá. Pánih boonit panihnit jumna, ã wēpatjīh túut nūmnít, jáap cáac jumnit panihnit jwī jumna caá. Jáap cáac jumnit panihnit jumna, ã wēpatjīh yéej chājat jenah joyát dih jwī jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíhwã ájeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit í yéej chāj cádahat pah, jwiít dihbut yéej chāj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiítbut boo pud jüóhni panihnit jumna, Dios ã weñat pínahboodíhchah chājat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chājat jenah joyát ã wihcan caá. Páant ã wihcatdih jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Cristodih jwīh jepahna, ájeéh wunnit panihnit jumna, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ã jwúub jüúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá.* ⁸ Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chājat túut niijná, ájeéh jwúub boo pud jüóhni panihnitbut jwī jumna caá. Pánih boo pud jüóhni panihnit jumna, ã wēpatjīh ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. ⁹ Caandíh jéihnit, nindihbut jwī jéihna caá: Cristo ã jwúub boo pud jüúwát túttimah, chéneji ã jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih boo pud jüóhni, wunatdih át yap yohop wut jī. ¹⁰ Jwiít cáacwã jwī yéej chājat jíib, Cristo biíc láajeh wunna, ã jwúub boo pud jüúwát túttimah, ded pah chājna, Dios ã wēpatjīh apí chājna caá, cáacwã caandíh búdí í weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ájeéh wunnit panihnit jwī jummatdih jenah joinit, “Bun yéej chājat jenah joyát wã maáh panihni nihcah, Jesúh jumna, caánboó wã maáh ã jumna caá. Páant ã jumachah, weembút ájeéh jumnit, Dios ã wēpatjīh yéej chājat jenah joyát dih wã jéih yap yohna caá”, ñi níj jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ã jüúwúchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ã wutatjidih jwī jepahat jíib nihcan, Dios biíc dih jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiít dih teo wáacna, Dios ájeéh át jummat túutur wut jī. Pánih ájeéh jumna, ã teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyát dih jwī jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ã náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwúub boo pud jüóhni panihnit jumna, Dios ã náahatboodíhchah ã wēpatjīh túi chājnit ñi jumúú.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ã jummat

* 6:4 Col 2.12 * 6:6-7 Gá 2.20

15 ¿Páant wā naáwáchah, ded pah tigaá yeéb ñita niíj jenah joí? Dios ded pah jwí chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh túi jenah joinítidih át túi w̄b̄p taga. Pánih túi w̄b̄nit, Moisés ā w̄tatjidih jepahat jíib át nihcan taga. Pánih túi w̄b̄nit jumna, ¿chah jwíta yéej chāj taniít? ¿Nihcan caá, wā déewā! 16 ¿Nindih ñi jéihcan niít? Deddih jepahna, caán jwí maáh ā jumuchah, caandíh teo w̄h̄nit jwí jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwí jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwí maáh panihni ā jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyátidih jepahna, iiguípna bejnit pínah jwí jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo w̄h̄nit jumna, túi chājnit jwí jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? 17 Játih yéej chājnit ñi jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni át jum jw̄h̄p taga. Obohjeéhtih, b̄w̄ jw̄h̄ túini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi w̄i jepahna caá. Pánihna, ñi túut n̄umátidih “Búdí túina caá”, Diosdih jwí niijná caá. 18 Pánih túi w̄i jepahnit jumna, b̄w̄ yéej chājat jenah joyát ā j̄w̄w̄chah ȳh̄na, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, túiniboodíh jepahna, caandíh teo w̄h̄nit panihnit ñi jumna caá. 19 Ded pah maáta ī jummatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatj̄ih yeebdíh wā naóhna caá, wā bohéatdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jum jw̄h̄na, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátidih ñi jepahat pah m̄ntih, b̄w̄ jw̄w̄b̄ túut n̄um̄nít, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit ñi jummat pínah niijná.

20 Játih yéej chājat jenah joyátidih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap j̄i. 21 Caán láa yéej chājna, dedé túi jummatdih ñit bid j̄uicáp j̄i. Páant ñi yéej chājatji jíib iiguípna ñita bej tagaá. Pánihna, b̄w̄ ñi yéej chājatjidih náhninit, tícnit, búdí ñi j̄ígahna caá. 22 B̄w̄ jw̄h̄ yéej chājat jenah joyátidih jepah cádahnit, Dioíhwā jumna, caánboodíh jepahnit ñi jumna caá. Dioíhw̄jeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ājeéh páantjeh ñi jumbipna caá.* 23 Nindih jwiítidih túi náhniat caá náahap: Jwí yéej chājat jíib, iiguípna bejnit pínah jwíta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo jwiítidih ā w̄n̄ w̄hatjidih túi jenah joinít, caandíh jwí jepahachah, jwiítidih ājeéh páantjeh Dios ā jummat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiítidih ā jíib náahcan niít.

7

Ded pah Moisés ā w̄tatji

1 Wā déewāá, cáacwā ī w̄tat ded pah ā jummatdih ñi túi jéihna caá. Cáac ā báadh jw̄h̄na, caán w̄tatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā w̄nat túttimah bácah, caán w̄tatdih jepahat ā wihcan caá. 2 Páant ā jumuchah, Moisés ā w̄tatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóoj̄ihjeh mi jum̄ naáh”, ā niijná caá. Páant ā w̄tuchah ȳh̄na, mijeéh bóo ā w̄nat túttimah, caánt bíhdih mi jéih áa jumna caá. 3 Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah ȳh̄na, caánt bíhjeéh jum̄nit, yeejép chājnih caá mi jum̄p. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā w̄nat túttimah, caán w̄tat miíh pínah nihcah, bíhdih jw̄w̄b̄ áa jumna, mi yéej chājcan caá.

4 Páant ā nihat pah m̄ntih, yeebbút wā déewāá, Jesúíhwā jumna, ājeéh w̄nnit panihnit ñi jumuchah, Moisés ā w̄tatji ñíh pínah nihcan caá. Pánihna, b̄w̄ Cristodih jw̄w̄b̄ áa jum̄nit panihnit jumna, caán jw̄w̄b̄ boo p̄d̄ j̄óh̄niíh ñi jumna caá, Diosdih túi chāj w̄hat túut niijná. 5 Játih yéej chājat jenah joyátidih jepahna, jwí ñinahatdihjeh chājnit, Moisés ā w̄tatjidih jwí joyóchah, caandíh chah yap yohíhat āpí jígohop j̄i. Páant jwí yap yohatji jíib, iiguípna bejnit déeji jwí jum̄p j̄i. 6 Caán láa Moisés ā w̄tatji jwiítidih chéoni pah át jum̄p j̄i. Obohjeéhtih, b̄w̄ Cristoíhwā ājeéh w̄nnit panihnit jumna, jw̄w̄b̄ watnit panihnit jwí jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatj̄ih túiniboodíh jwí jéih chājna caá. Páant ā jumuchah, Moisés ā w̄tatji b̄w̄ jw̄h̄ jw̄iíh pínah nihcan caá.

* 6:22 Pr 12.28

Ded pah jwī yéej chājat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés ã wutatjidih ded pah tigaá jwīta niij? ¿Caán wutat yeejép niit ã jumup, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ã jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ã jumup: “Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, ãt niij wutup jī. Páant ã niij wutcah, en ñinahat yéejat ã jumatdih wāta jéihcan tagaá.* ⁸ Caán wutatdih wã jéihyat túttimah, caandih yap yohihna, bitáih bií déedih wāpí búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandih yap yohihat wihcah, bitáih bií déedih wāta en ñinahcan tagaá. ⁹ Pánihna, dedé wutatdih wã jéihyat pínah játih, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíib ã peéh chājatdihbut wã jéihcap jī. Obohjeéhtih, “Páant ñi chājca bojoó”, ã niij wutatdih wã jéihyat túttimah, yap yohihna, caandih búdí wāpí chājhip jī. Páant wã yap yohatji jíib, iiguipna bejni pínah wāt jumup jī. ¹⁰ Pánihna, yéejni nihcan, Dios ã wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wã yéejat jíib iiguipna bejni pínah wāt jumup jī. Caán wutatboó túi chājat túttni ã jumuchah, caandih wã yap yohatji jíib iiguipna bejni déeji wāt jumup jī. ¹¹ Pánih yéej chājni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wã túi yapbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijní pah ãt jumup jī. Pánihna, ã wutatdih jéihna yuhna, wã yap yohat jíib iiguipna bejni déeji wāt jumup jī.*

¹² Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wã chājap: Moisés ã wutatji túini ã jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidihjeh ã chājat túutna caá. ¹³ Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdih iiguipna ã bejat túut niit? ¿Nihcan caá, wã déewã! Caan póhba ã bejat túutcan caá. Wã yéej chājat caá weemdih iiguipna ã bejat túutup. ã wutatdih wã jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wã yéej chājatdih wã jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wã yap yohochah ennit, “Wã yéejat yeejép yoobát ã jumna caá”, wã niij jéihna caá. Pánihna, tubit yéej chājni wã jumatdih jéihnit, iiguipna bejni pínah wã jumatdihbut wã jéihna caá.

¹⁴ Dios wut jíi Moisésdih páant ãt wutat túutup wut jī. Pánihna, caán wutat Dioh ã jumuchah, túini ã jumatdih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, weemboó yéejnijeh wã jumna caá. Pánih jumna, yéej chājat jenah joyátidihjeh jepahni wã jumna caá. ¹⁵ Ded pah túinidih chājihna yuhna, wã chājcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdih chājcat caá náahap”, niij jenah joiná yuhna, caandihjeh wāpí chājna caá. Ded pah wã chājatdih wã jéihcan caá.* ¹⁶ Yéej chājihcan yuhna, caandihjeh wāpí chājna caá. Páant wã chājihcatdih chājna, “Dios ã wutat túini caá”, niijná caá wã chājap. ¹⁷ Weemjéh pohba wã yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wã jumat jíib, yéej chājat jenah joyátboó wã maáh panihni jumna, weemdih ã yéej chājat túutna caá. ¹⁸ Wã jenah joyát yeejép míic ã jumatdih wã túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdih ã wihcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wã chājat déedih, weemjéh wã jéih chājcan caá. ¹⁹ Túiniboodih wã chājat déedih wã chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wāpí chājna caá. ²⁰ Pánihna, wã chājihcatdih chājna, weemjéh pohba caandih wã chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdih ã wutna caá.

²¹ Nin pah weemdih ã jumna caá: Túiniboodih chājihna yuhna, yéej chājihatbut ápi jūóhna caá. ²²⁻²³ Dios ã wutatdih búdí wēina yuhna, caolih diitboó míic mawat panihni ápi jumna caá. Pánih jumna, túinidih búdí wã chājihna yuhna, yéej chājihatboodih chah jenah joinit, wāpí chājna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wã jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguipna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wã jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wã jumuchah, ¿déhe tigaá weemdih túi ubni áta jum? ²⁵ Jwī Maáh Jesucristo caá weemdih túi ubni pínah ã jumup. Caandih wã túi jepahachah, wã yéejatdih yohnit, weemdih ã túi ubbipna caá. Páant ã teo wáacatdih jéihnit, “Jesús dih wah deyanit, ma teo wáacat túutatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. Pánihna,

* 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21 * 7:11 Gn 3.13 * 7:15 Gá 5.17

nindih wã túi jéihna caá: wã jenah joyátjĩh Dios ã wutatdih wãpí jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chãjat jenah joyát ã jũúwúchah, caánboodíh wãpí jepahna caá.

8

Túini Espiritu ded pah jwiítidih ã teo wáacat

¹⁻² Pánihna, iiguípna jwí bejat déejidih Jesucristo ã túi ubuchah, áihwã jumna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh jwí yéej chãjat jenah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espirituboodíh jwí jepahachah, Dios bíicdih jwiítidih ã túi jummat túutna caá. Páant bíicdih jwí jumuchah, jwiít Jesucristoíhwãdih buu dedé peéh chãjat pínah wihcan caá. ³ Moisés ã wutatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít mícjeh caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Páant ã wutatdih yap yohnit jwí jummat jíib, Dios bíicdih jwí túi jumcap jí. Caán wutat jwiítidih ã jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiítidih ã túi teo wáacap jí. Caán ã wũúhdih nin baácboó át cáac jummat túutur wut jí, jwí yéejat jíib ã wun wũhat pínah niijná. Pánih wun wũhna, Jesús jwí yéejat jíib buudáat panihnidih át jíib chãjap wut jí. ⁴ Páant ã jíib chãjachah, jwiítboó Túini Espiritu ã wëpatjĩh Dios yoobópdih jumnbloodíh jwí jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ã wutatdih jéih buujácan yuhna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh jwí jéih buujána caá.

⁵ Det ĩ ñinahatdihjeh chãjĩhnit, ded pah ĩ náahatdih ĩpí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã náahatdih jenah joinítboó ã wutat pahjeh ĩpí chãjna caá. ⁶⁻⁸ “Ded pah wã náahatdih wã chãjachah, ã túina caá”, ded niúj jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ã wutatboodíh ã jepahíhcan caá. Páant ã jepahíhcat jíib, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ã jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ĩ jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh ã náahat pahjeh wã chãjbipna caá”, det niúj jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh ĩ jummbipna caá.

⁹ “Wã náahatdihjeh wã chãjbipna caá”, niúj jenah joí cádahnit, Túini Espiritu ñijeéh ã jumuchah, yeéb ã náahatboodíh ñi chãjna caá. Det Túini Espiritu wihcannitboó Cristoíhwã nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeéboó áihwã ñi jumuchah, Túini Espiritu ñijeéh ã jumna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ã wunuchah yuhna, caán ñijeéh ã jumuchah, ñíih caolih túi booni ã jumna caá. Pánihnit ñi jumuchah, Dios yeebdíh “Nit túinit caá”, ã niijíchah, páantjeh ájeéh ñi jummbipna caá. ¹¹ Dios jwiítidih wahní Túini Espiritu jwíjeéh jumna, Jesúsdiñ ã booaatji pahjeh muntih jwiítidihbut ã boobipna caá. Pánih boonanit, jáap bácah jwiítidih ã chãj wũhbipna caá.*

¹² Wã déewáá, jwiít jwí náahatdihjeh chãj cádahnit, caandíh jwúub chãjcat caá náahap. ¹³ Jwí weñat pínahdihjeh chãjnit jumna, iiguípna bejnit pínah tigaá jwí jumur. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh yéej chãjatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwí jummbipna caá.

¹⁴ Det Túini Espiritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵ Caán Túini Espiritu jwíjeéh ã jummat pínah játih, Dios ã peéh chãjatdih jwí úum jwuhur jí. Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh “Oini Paá”, úumcanjeh caandíh jwí jéih niijná caá.*

¹⁶ Túini Espiritu jwiítidih nin pah ã niúj jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh ñi jumna caá”, ã niijná caá. ¹⁷ ã weh jwí jumuchah, “Wã wehdih túinidih wã chãj wũhbipna caá”, Dios ã niijátji pah, jwiítidih, Jesucristo bíicdih, ã túi chãjbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwí jummat jíib yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó túi wëinit, ájeéh maáta jwí jummbipna caá.*

Dios ded pah jwiítidih ã túi chãjat pínah

¹⁸ Buu nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwí yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadní, chah túinit jwí jummat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwí yeejép yapatdih “Oboh jumni ã jumna caá”, wã niúj jenah joiná caá. ¹⁹ Dios weh jeáboó ájeéh

* 8:11 1Co 3.16 * 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 * 8:17 Gá 4.5-7

jumnit, jwiít maáta jwí jummat pínahdih búdí eníhna, nihat Dios ã chãjnitjibut ï páina caá. ²⁰ Caán ã chãjnitji ï jwíih túi jumuchah yuhna, cáacboó ã jwíih yéej chãjatji jíib, queébtut biíc yoobó wunnit pínah ït jum jwíhip wut jï. Caanjéh pohba páant ãt bejcap wut jï. Diosboó ã chãjnitjidih wunnit pínah ãt jum jwuhat túutur wut jï.* ²¹ Dios ã chãjnitji wun beedníit déejidih túinit ã jwúub chãjbipna caá, páant muntih. Dios wehdih ã túi túut nuúm beedáat pahjeh muntih, biíc yoobó ã chãjnitjidihbut ã túi túut nuumbípna caá. ²² Obohjeéhtih, buu nihat ã chãjnitji wunnit pínah múic ï jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ã chãjnitjibut yeó jáap jummat pah búdí tuba ñaacni panihnit ï jum jwuhna caá. Páant ï jummatdih jwiít jwí jéihna caá. ²³ Jwiítidih Túini Espíritu ã jumuchah yuhna, biíc yoobó tuba ñaacnit panihnit jwí jum jwuhna caá. Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, caán jwíjeéh jumnit, jwiítidih túini ã chãj wuhna caá. Æ pebhna jwí juibínachah, chah búdí jwiítidih ã túi chãj wuhbipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobópdih ã túut nuúm beedáat pínah, ãjeéh jwí túi jummat pínah, jáap bácah jwiítidih ã wuhat pínahdihbut búdí jwí wéi páina caá.* ²⁴ “Páant ã chãjbipna caá”, níj wéi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih ã túi ubnit jumna yuhna, páantjeh ã túi túut nuúm beedánit jwí jum jwuhcan caá. Æ túut nuúm beedníit jumna, páant ã chãjat pínahdih jwíta páican tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chãjat pínahdih encan yuhna, Dios jwiítidih ã túi túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwí wéi páina caá.

Túini Espíritu jwí úubátidih ã teo wáacat

²⁶ Buu túi jéihcannit jwí jumuchah enna, Túini Espírituboó jwiítidih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úubát pínahdih jwí jéihcah, caán Túini Espíritu jwiítidih búdí ã teo wáacna caá, yoobópdih jwí úubát pínah níijná. Jwiítboó búdí úubíhna yuhna, jwí wéheatjñh jwí jéih buujácah, jwí íipdih yoobópdih naóhni jwiítidih ã úubh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwí jenah joyátidih túi jéih beedána, ded pah Túini Espíritu jwiítidih ã úubh wuhatdihbut ã túi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwādh Dios ã náah yacat pah, jwiítidih Túini Espíritu ápi úubhna caá.

Cristo ã wēpatjñh yéejatdih túi yap yohnit jwí jummat

²⁸ Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahatdih chãjnit pínah ã ñíonit jwí jumuchah, Dios jwiítidih ápi túi en daoná caá. Ded pah jwí yapachah, jwiítidih ã teo wáacna caá, caandíh chah jwí túi jenah joyát pínah níijná. Páant ã chãjatdih jwí túi jéihna caá. ²⁹ Jwiít áihwā jwí jummat pínahdih Dios bíihmah átát jéihyep wut jï. Pánih jéihnit, ã wūúh Jesucristo ã jummat biíc yoobó jwiítidih ãt jummat túutur wut jï, dawá ã úudwā jwí jummat pínah níijná. Páant jwí jumuchah, caánboó jwí úud jeñé caá ã jumur.* ³⁰ Bíihmah áihwā jummat túutnitdih ãt níwip wut jï, “Nit túinit caá”, jwiítidih ã níj enat túut níijná. Páant níj ennit, ã pehbboó ãjeéh maáta pínah jwiítidih ãt waadánap wut jï.

³¹ Caandíh jéihnit, nin pahbut jwí jéihna caá: Dios ã oinit jwí jumuchah, det jwiítidih ï en jūih buujácan níit. ³² Dios ã wūúhdih ãt wahap wut jï, jwí yéejat peéh ã wun wuhat pínah níijná. “Wā wūúhdih tubit oina, caandíh wā wunat túutcan níit”, ãt níjcap wut jï. Pánih wahnit, ded pah jwí náahatdihbut ã túi wéi teo wáacbipna caá. ³³ Dios jwiítidih ñíona, “Nit túinit caá”, ã níj ennit jwí jumuchah, “Queét yeejépwā caá”, det jwiítidih ï jéih níj naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwí yéejat jíib wun wuhna, jwúub boo pud jūóhnit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, caán bíicdih nihatdih wutni ã jumna caá. Pánih jumna, jwíih pínahdih ápi úubh wuhna caá, det jwiítidih peéh chãjat túutna, ï jéih naóh yaccat pínah níijná. ³⁵ Cristo jwiítidih búdí ã oyochah, “Queédih ma oi cádaahá”, bita ï níjíchah yuhna, ã jepahcan níit. Jwiítidih yeejé ã yapachah, bita jwiítidih yeejé ï chãjachah, jwí nuugúp wunuchah, yégueh wihcannit jwí jumuchah, jwiítidih tobohat ã jumuchah, jwiítidih ï mao yohochah yuhna, Cristo jwiítidih ã oi cádahcan níit. ³⁶ Dios naáwátidih naóh yapani páant jwí yapat pínahdih nin pah ãt níj daacáp tajï:

* 8:20 Gn 3.17-19 * 8:23 2Co 5.2-4 * 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

“Yeó jáap jummat pah míihwā jwī jummat jíib jwiít dih íjnit, í mao yohíhna caá. Í mao jeémát pínah ovejawā pah jwiítbut jwī jumna caá”, át níj daacáp tají. (Sal 44.22)

³⁷ Páant yeejép jwī yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjìh wēinit, jwī túi yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristoíhwā jwī jumachah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan níít. Jwī wunuchah, jwī báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ã yapachah yuhna, ã oi cádahcan níít. Ángelwā, nemépwā, nin baác dih moón í maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míihwādih ma oi cádahaá”, Diosdih í níijíchah yuhna, ã jepahcan níít. Pánihna, nihát Dios ã chājnitboó caandíh í jéih oi cádahat túutcan níít. Pánih búdí oina, jwiít jwī Maáh Jesucristoíhwādih Dios ã oi cádahcan níít.

9

Judíowā Dios ã ñíonit

¹⁻² Weém Cristoíh jumna, “Wā déewā, judíowā caandíh í náahcatdih búdí wā jíghna caá’, níijná, yoobópdih níijná caá ma chājap”, Túini Espíritu weemdíh ã níj jéihyana caá. ³ Wíih baác dih moón, wā déewā, Israel ã juméná, Cristodih í náahcat jíib iiguípna í bejbipna caá. Pánihna, “Wā déewādih búdí oinit, iiguípna í bejcat pínah níijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wāta bej tagaá, queét í túi yapat pínah níijná”, wāpí níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, wā jéih chājcan caá. ⁴ Queét wā déewā Israel juméná jumna, Dios ã weh pínah queétdih át níwip wut jí. Ded pah áihwā í jummat pínahdih queétdih át naáwáp wut jí. Moisés jum láa áih yeh iigátjìh queétdih át waáwáp wut jí. Á wutatdih Moisésjidih queétdih át jwíh naáwát túutur wut jí. Diosdih í weñat pínah muudíh queétdih át chājat túutur wut jí. Á túi chājat pínahdih queétdih wut jíí Dios át naáwáp wut jí.* ⁵ Jwí nuowā Abraham, Isaac, Jacob queét bíic peihcannit, jwiít judíowādih cáac waowá í jumachah, jwiít í juméná caá. Jesucristobut, í jumma yoobát át jumur wut jí. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, nihát chah maáh ã jumna caá. Yeó jáap jummat pah caandíh jwí túi wēi naóh jííh. Páant tíí ã jumma naáh.

⁶ Páant wā naáwáchah, nin pah ñita níj jenah joi tagaá: “Dios ã naáwátji pah bíic yoobó jwiít Israel ã juménádih áihwā pínah át chājcap taga”, ñita níj jenah joi tagaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã juméná jumna yuhna, Dioíhwā yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel juméná Abraham juméná í jumachah yuhna, “Abraham juméná yoobát nihcan caá”, queétdih Dios ã níj enna caá. Nin pah Dios át níjíp wut jí: “Obohjeéhtih, ma wūúh Isaac juméná bácah ma juméná yoobát í jumibipna caá”, Dios Abrahamdih át níjíp wut jí.* ⁸ Páant ã níj naáwáchah joinít, nindih jwí jéihna caá: Abraham juméná cáac jumna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã níjítjidih túi jenah joinítjeh tigaá Abraham ã juméná pohba. ⁹ Nin pah Dios Abrahamdih át níj naáwáp wut jí: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wā jwúub júúwúchah, majeéh bóli Sara ma wūúhdih mi túuhbipna caá”, át níjíp wut jí.*

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumur wut jí. Queét chénat pah í íp Isaac jwí nuó át jumur wut jí. ¹¹⁻¹² Í cáac jummat pínah játih, túini, túicatdih í chāj jwuhcah, ded pah í chājatdih jenah joicánjeh, caandíh náahna, úudyiboodíh Dios át níwip wut jí. Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah át níjíp wut jí: “Weép jeñé ã úuddih ã teo wūuhbipna caá”, caántdih át níjíp wut jí.* ¹³ Páant ã níwatjidih jenah joinít, Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodíh wā iiná caá’, Dios ã níijná caá”, át níj daacáp tají.*

¹⁴ Caandíh jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta níj? “Ded pah í chājatdih jenah joicánjeh, ã náahnidihjenah pánih ñíona, Dios yoobópdih ã chājcan caá”, ¿jwíta níj tániít? ¿Pánihcan caá! ¹⁵ Dios Moisésdih nin pah ã níjítjidih jwiít dih náhníat caá náahap: “Det wā

* 9:4 Ex 4.22 * 9:7 Gn 21.12 * 9:9 Gn 18.10 * 9:11-12 Gn 25.12 * 9:13 Mal 1.2-3

náahnitdihjeh wã jígah en teo wáacbpna caá”, Dios ã niijná caá, át niíj daacáp tají.* Ded pah cáac ã chãjatdih jenah joicánjeh caandíh ñíonit, yoobópdi h ã chãjna caá. ¹⁶ Jwiít cáacwã jwí náahat pah nihcan, ded pah jwí chãjat jíibbut nihcan, det ã náahnitdihjeh Dios ã jígah en teo wáacna caá. ¹⁷ Faraón Egipto baácdih moón í maáhdih ded pah Dios ã niijátjidih náhninit, “Dios ã chãjat yoobópdi h ã jumna caá”, jwí niíj jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijíp wut jí: “Egipto baácdih moón í maáh pínahdih meemdíh maáh wã waadánap jí, niहतdih wã wēpatdih wã júutat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdíh wã chãjachah ennit, niहत baácdih moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, í niíj naóhbipna caá”, Dios caandíh ã niijíp be, Moisés át niíj daacáp tají.* ¹⁸ Dios det ã náahnitdihjeh ã jígah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ã jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ã náahatdihjeh ã jéih chãjna caá.

¹⁹ Pánih chãjni ã jumuchah ennit, weemdíh nin pah ñita niij tágaá: “Dios ã náahnitdihjeh ã jígah enechah, jwiítboó caandíh yap yohna, jwí bujácán níit. Pánih yap yohna, jwí jéih bujácáh, ¿dépanih tigaá caán jwiítdí h ã peéh chãjihna?” niíj íjnit, weemdíh ñita úubh joi tágaá. ²⁰ Nin pah yeebdíh wãta niíj jepah taga: ¿Yeéb cáacwã oboh jumnit jumna yuhna, Diosdih ñita jūih níit? Ded wáam dahdih ã nawachah, ã naoni dahboó caandíh nin pah ã jéih niíj jūihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdíh nin pah jígo hni dah ma nao?” ã jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jūihna, caán wáam dah ã jūihñat pah niijná caá ñi chãjap.* ²¹ Wáam dah naoni ã náahat pah caán wáam déepjñhéh muntih dawá mácah jígo hni dahnadi h ã jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadi h naona, biíh oboh jumnidihbut ã jéih naona caá. Pánihna, caán ã nawat dée, Diosbut ã náahat pahjeh jwiítdí h ã jéih chãjna caá.*

²² Iguípna bejnit pínah í yéej chãjatdih búdí ã íjijatdih júutat túut niijná, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, ã wēpatboodíh júutat túut niijná, queétdih ã peéh chãjat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdi h í yéej chãjatdih át enah boj jwuhup wut jí. ²³⁻²⁴ Ded pah ã túi jumat, ã wēpatdihbut ã jígah ennitdih át jéihyanap wut jí. Jwiítdí h játih átát ñiojip taga, caán biícdih jumnit, ã wēpat, ã túyatdihbut jwí bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ã ñíonitboó biquína judíowã, bita judíowã nihcannitbut jwí jumna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátdí h naóh yapani Oseas nin pah át niíj daacáp tají: “Játih wíihwã nihcannitjidi h “Yeéb wíihwã caá”, wã niijbípna caá. Játih wã oicannitjidi hbut “Yeéb wã oinit caá”,* wã niijbípna caá, Dios ã niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wíihwã yeéb nihcan caá’, ã niijnítjiboó Dios báadhni weh í jum bípna caá”, át niíj daacáp tají. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon játih Isaíasbut Israel ã juménadí h nin pah át niíj daacáp tají: “Dios cáacwã í yéej chãjatdih búdí íjnit, waícanjeh queétdih ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwí bujácát pah, Israel ã juméná dawá í jumuchah yuhna, det caandíh jepahnitdihjeh Dios ã túi ubbipna caá”, át niíj daacáp tají. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbut át niíj daacáp tají: “Jwí Maáh Chah Wēpni, biquína jwí déewádi h ã túi ubcah, jwiít judíowã jwíta buúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidi h moondíh peéh chãjna, ã yoh beedáát pahjeh muntih jwiítidihbut áta yoh beedá tagaá”, át niíj daacáp tají. (Is 1.9)

Judíowã túini doonadí h í náahcat

³⁰ Nindih túi náhniat caá náahap: judíowã nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, í jepahachah ennit, “Nit túinit caá”, queétdih Dios át niíj enep taga. Dios biícdih í túi jumat pínahdih í bidcah yuhna, Dios queétdih át túi ubup taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ã juméná judíowãboó “Jwiít Dios ã wutadí h jwí chãjachah, caán biícdih jwí túi jum bípna

* 9:15 Ex 33.19 * 9:17 Ex 9.16 * 9:20 Is 29.16; 45.9 * 9:21 Jer 18.4-6 * 9:25 1P 2.10

caá”, níj jengah joí bidna yuhna, Moisés ã wutatjidih jepahíhna yuhna, ít jéih buujácap taga. Pánihna, túinit í jumíhna yuhna, ã wutatdih í jepahcatdih ennit, “Nit túinit caá”, Dios át níj encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá túinit jumíhna yuhna, í buujácan? “Dioíh wã jumíhna, jwí jengah joyátjìh jeh Moisés ã wutatjidih jwí jéih jepahna caá”, níj jengah joinít, Diosdih túi jengah joicánjeh, ít jéih buujácap taga. Jesúíh túini doonádih naóhna, nin pah jwíprí níj nácaá: “Jwí tóocni jee dáh panihni Cristo ã jumna caá”, jwíprí níj naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lánitboó í tóocni dahdih íprí íjna caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, tóocni jee dáhdih í íjat pah caandíhbut íjnit, Dios bícdih í jéih jumcan níit. ³³ Páant Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

“Dios nin pah ã níj nácaá: ‘Jerusalén tátchiboó í tóocat pínah jee dáh panihnidih wã jwejna caá. Caandíh tóoc buugnít, í buug lánit dahdih cáacwã búdí í íjbipna caá. Caandíh í íjat pah caán tátchidih moón caán jee dáh panihnidih í náahcatjì jíib, wã pebhna í juibícan níit. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jengah joinítboó wãjeéh jumna, í túi wēibipna caá’, Dios ã níj nácaá”, át níj daacáp tají. (Is 28.16)

10

¹ Israel ã juimená wã déewã iiguípna bejnit pínah í jumuchah, búdí wã jíghna caá. Pánih jíghnit, Dios queétdih ã túi ubat pínahdih náah yacna, búdí wã úbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét Dios ã náahat pah búdí í chājìhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chājìhna yuhna, Dios ded pah ã chājat túutatdih yoobópdih íprí jéihcan caá. ³ Í jengah joyátjìh jeh túini í chājìhna yuhna, Dios ã náah yacatdih í jéih buujácan caá. Pánih buujácan yuhna, Dios ã teo wáacat pínahdih í jengah joicáh, queétdih “Nit túinit caá”, ã níj encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jengah joinítboodíh “Nit túinit caá”, Dios ã níj enna caá. Pánihna, Moisés ã wutatjidih jwí jepahat jíib túi ubnit jwí jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jengah joí jepahnitdihjeh ã túi ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon játih nin pah át níj daacáp tají: “Det Dios ã wutatdih túi jepahnitdihjeh ã túi ubbipna caá”, át níj íprí tají.* ⁶⁻⁷ Páant ã níj daacáchah yuhna, buu jwuh det Cristodih túi jengah joinítidihjeh “Nit túinit caá”, Dios ã níj enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwíprí níj naóhna caá: Dios ã wahni Cristojeh nin baácboó átát dei juyúp tají. Pánih dei jwiníji ã jumuchah, nin pah ñi níj jengah joicá bojoó: “Jeáboó púuh laab béjnit, Cristodih ub dei jūóhni pínahdih jwí náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat túutnit, caandíh jwúub ub púuh laáb jūóhni pínahdih jwí náahna caá, jwiítidih ã túi ubat pínah níj nácaá”, ñi níj jengah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át níj daacáp tají: “¿Dépanih tigaá Dios naáwátidih ñi bid? Caandíh jéihnit, ñitát bohé tagaá”, át níj daacáp tají.* Pánihna, caán jwí bohéni naáwát Cristodih ã túi jengah joyát túutna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwíprí níj naóhna caá: Det Dios bícdih túi jumíhna, “Jesús wã maáh caá”, níj naóhnit, “Dios caán wunnijidih át jwúub boonanap jí”, í níj jengah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ã túi ubbipna caá. ¹⁰ Jesúsdih jwí túi jengah joí jepahachah, Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ã níj enna caá. Pánihna, “Jesús wunniji jwúub boo pud jūóhni jumna, nihát cáacwã í maáh ã jumna caá”, bitadih jwí níj naáwáchah, ã túi ubnit jwí jumna caá.

¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Det Diosdih túi jengah joinít, ‘Páant ã níj át pah bíic yoobó ã yapbipna caá’, níj jengah joinít, tíccanjeh í túi wēibipna caá”, át níj daacáp tají.* ¹² Dios nihát cáacwã yoobó í maáh jumna, det caandíh úbhnitdih túini ã chājìbipna caá. Judíowādih, judíowã nihcannitdihbut bíic yoobó ã túi teo wáacbipna caá. ¹³ Dios naáwátidih bíh naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “ ‘Wã yéejatdih yohnit, weemdíh ma túi ubuú’, det jwí maáhdih níj úbhnitdih ã túi ubbipna

* 10:5 Lv 18.5 * 10:8 Dt 30.12-14 * 10:11 Is 28.16

caá”, ãt niíj daacáp tají.* ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandíh í jéih úúbhcan caá. Pánihna, ã naáwátdih naóhnt wihcah, caán doonádih joicánnit, caandíh íta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ ã naáwátdih naóhnt pínahdih Dios ã wahcah, det áih túini doonádih naóhnt íta wihcan tagaá. Dios naáwátdih bíh naóh yapani nin pah ãt niíj daacáp tají: “Túini doonádih naóhnt í jūwúchah, jwí túi wēina caá”, ãt niíj daacáp tají.*

¹⁶ Páant í daacátji ã jumuchah yuhna, Israel juimená dawá caán túini doonádih ít joíhcap jī. Páant í joíhcat pah Isaías Diosdih úúbhna, nin pah ãt niíj daacáp tají: “Maá, ma naáwátdih queétdih jwí naóh yapanachah yuhna, dawá í joíhcap be”, ãt niíj daacáp tají.* ¹⁷ Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinít, cáacwā í jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebdíh wā niíj úúbh joiná caá: “¿Israel juimená caán doonádih ít joijícan taniít?” ñi jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih ít joijí ta yuh caá. Páant í joyátjidih tigaá Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niíj daacáp tají:

“Dioíh doonádih nihat pehbboó ít naóh peetép wut jī. Pánihna, nihat baácdih moón caandíh ít joyóp wut jī”, ãt niíj daacáp tají. (Sal 19.4)

¹⁹ Pánih jéihnt, nin pah wā jwúub niíj úúbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel juimená joiná, ít túi beh joijícan ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít túi beh joijí ta yuh caá. Nin pah Moisés ã niíj daacátjidih yeebdíh wā jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel juimenádih ã niíj naóhna caá: ‘ “Jenah joicánnit, yeejépwā caá”, ñi niíj ennitdih wíihwā pínah wā chājbipna caá. Páant wā chājachah, yeebboó jepchá tūbnit, queétdih búdí ñi íjbipna caá’, ã niijná caá”, Moisés ãt niíj daacáp tají. (Dt 32.21)

²⁰ Isaíasbūt úumcanjeh, nin pah ãt niíj daacáp tají:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó í jwāáap be. Weemdíh úúbhcanntidih ded pah wā jummatdih wā jéihyanap be’, Israel juimená nihcannitdih Dios ã niijná caá”, Isaías ãt niíj daacáp tají. (Is 65.1)

²¹ Israel juimenáboodíh, nin pah Isaías ãt jwúub niíj daacáp tají:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnt í jumna caá. Obohjeéhtih, í túut nūmát pínahdih náah yacnit, maatápdih “Wíihwā ñi jumúú”, queétdih wā niijíp yuh be’, Dios ã niijná caá”, Isaías ãt niíj daacáp tají. (Is 65.2)

11

Israel ã juimená daocánnitdih Dios ã túi ubat

¹ ¿Israel ã juimená Dios ã níonitjidih bū lāa āta yoh taniít? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queétdih ã yohcan beé. Weembút Israel ã juima, Abraham juimená í juima náahji mun tigaá. Benjamín ã juimená jumni poómpdih bóo caá.* ² Bíhmah Israel ã juimenádih Dios ã níonitji í jumuchah, queétdih ãt yohcap jī. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel ã juimená í yéej chājatjidih Diosdih ãt naóh yacap jī. ¿Caán ã naóh yac daacátjidih yeébboó ñi jéihcan niít? Nin pah ãt niíj daacáp tají: ³ “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ít mao yohop be. Meemdíh wēina, nuñúpdih jwí mao cáo wūhat jeé poómpnadibūt ít boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit bícdih jumni weemjéh caá wā judhdap. Páant wā jummat doonádih joiná, weemdíhbūt í mawíhna caá”, ãt niíj daacáp tají.* ⁴ Páant ã niijíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah ãt niíj jepahap wut jī: “Meém bícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíh cáacwā siete mil pohba í jumna caá. Queétdih weémboó wā túi wapap be. Páant wā wapachah, bita í pāpni Baal wūt jumnidih queét í wēi úúbhcan caá. Páant dawá í jummatdih jéihnt, ma úumca bojó”, Dios Elíasdih ãt niijíp wut jī.* ⁵ Elías jum lāa, daocánnit Diosdih túi wēinit í jummat pah muntih, būbūt daocánnit Israel ã juimenádih Dios búdí oina, jígh ennit,

* 10:13 Jl 2.32 * 10:15 Is 52.7 * 10:16 Is 53.1 * 11:1 Fil 3.5 * 11:3 1R 19.10,14 * 11:4 1R 19.18

áihwā pínah át ñíwip taga. ⁶ Pánih ñíonit, “Ñi túi chājat jíib yeebdíh wā ñíona caá”, át niijcáp jī. Í túi chājat jíib ā teo wáacna, oinit, jígah enat yoobát āta nihcan tagaá.

⁷ Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ā niiját pínahdih Israel ā jumená búdí í náahachah yuhna, páant át niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, áihwā í jumát pínah niijná, daocánnitdihjeh Dios át ñíwip wut jī. Bitá ā ñíocannitboó caandíh chah yap yohnit ít jumap wut jī. ⁸ Páant ā yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tajī:

“Caandíh náahcannitdih Dios ñonit panihnit át chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatdih ā júutuchah yuhna, ípí beh encan caá. Á naáwátdih joiná yuhna, ípí beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét í jumap”, ít niij daacáp tajī. (*Dt 29.4; Is 29.10*)

⁹ Maáh David nin pah caandíhjah muntih át niij daacáp tajī: “Queét Israel ā jumená búdí jeémátdih, dawá bíí déedihbut bíbohnit, wēina, ‘Jwiítdih Dios ā túi wēi enna caá’, niij jenah joinít, ded pah yéj chājnit í jumátdih í jéihcan caá. Páant í jumachah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

¹⁰ Pánih peéh chājna, queétdih jéih encannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjah jumna, búdí jígah naáh jumnit í jumá naáh”, át niij daacáp tajī. (*Sal 69.22-23*)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

¹¹ Páant niijnít, nin pah wā jwúub ubbh joiná caá: Israel ā jumená, Cristodih í náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ā chājcan níít. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih í náahcah, buu judíowā nihcannitboodíh Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó í jepchá tubat pínah niijná, judíowā nihcannitdih Dios áihwā pínah ā chājna caá. ¹² Judíowā Cristodih náahcan, í yap yohat jíib, buu láa nihat baácdih moondíh dawá túi ubnit, Dios queétboodíh ā túi chāj wuhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit í jumachah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih í jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wuhbipna caá.

¹³ Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ā bohéat túutap. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá.

¹⁴ Páant wā déewátdih wāpí niij naóhna caá, Dios ā túi ubnit ñi jumátdih í jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, íjna, túut nuumnít, queétbut Cristodih í náahachah ennit, Dios queétdihbut ā túi ubbipna caá. ¹⁵ Judíowátdih Dios ā cádah jwuhuchah, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonátdih joinít, Cristodih í jepahna caá. Páant í jepahachah ennit, queétboodíh ájeéh ā túi jumát túutna caá. Queét judíowāboodíh áihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ā jumát túutbipna caá. Áihwā í jumachah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguipna bejnit déejidih Dios ā túi ubbipna caá. ¹⁶ Nin pah caá ā jumap: Cáacwā í jwíih chājni pan dahdih Diosdih í wuhuchah, “Nin túini caá”, ā niij enbipna caá. Pánih caanbíttdih ennit, nihat jedhndihbut bíic yoobó “Nin túini caá” ā niij enbipna caá. Pánihat pah muntih, máa náat túini ā jumachah, áih cácanabut túini ā jumna caá. Páant niijná, nin pah wā niij naóhna caá: Jwí nwo Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ā niij enat pahjah, ā juménabut caandíh í túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbut ā niij enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowā olivo nah Dios ā bóod yohni cácana panihnit í jumachah, yeéb judíowā nihcannitboodíh ā bóod yohopjtdih ā jwúub daujnit panihnit ñi jumna caá. Yeéb jtdih bóo olivo cácana panihnit ñi jumachah yuhna, momni olivo nah panihndih át jwúub daujap wut jī. Páant niijná, nin pah wā niij naóhna caá: Judíowā í jumapjtdih yeéb judíowā nihcannitdih Dios át jwúub túut nuum jwejep wut jī. Pánih daujnit panihnit ñi jumachah, judíowátdih Dios ā túi teo wáacat pah, buu yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ā níwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowátdih chah túinit caá”, ñi niij

jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cácana áih náatdih ápi teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cácanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihah pah, jwiít judíowādihjeh Dios jwíh ñíona, máa náat panihnit jwí jumna caá. Pánih ñíona, jwí dée pínah Cristodih át ñíwip wut jī, yeebdíhbut ã túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowā nihcannit nin pah ñita niij tágaá: “Biquína máa cácanadih ī bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowādih át yohop wut jī, jwiítboó áihwā jwí jummat pínah niijná”, ñita niij tágaá. ²⁰ Páant ñi niiját yoobópdihtigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ī túi jenah joicátji jīb Dios queétdih át cádah jwuhup taga. Cristodih ñi túi jenah joyát jībjuh áihwā pínah yeebdíh át ñíwip taga. “Jwiít judíowādih chah túinit caá”, ñi niij jenah joyóchah, ã túican caá. Yeebbút ñi túi chāja chaáh, queét judíowā ī cádahat pah “caandíh ñi cádahná” niijná. ²¹ Jwíh jumni cácana panihnit judíowā Cristodih ī jepahcat jīb, Dios yohna, yeéb ã jwúb túut nuumní cácana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut biíc yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chājatdih ñi túi náhninaá. Ūm náah jumni caandíh jepahcannitdih ã peéh chājat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeébboó caandíh ñi túi jenah joí cádahcah, yeebdíh ã túi chājibipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowā túut nuumnít, caandíh ī jepahachah, caán ã bóod yohni cácana panihni ī jumuchah yuhna, queétdih ã jwúb duujbipna caá, ã ñíonit biíc dihtih ī jwúb jummat pínah niijná. Diosdih dedé bwat wihcah, ã yohnijidih ã jéih jwúb duujná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nahdih duuját pah, Dios yeebdíh áihwā pínah át chājap wut jī. Yeebdíh pánih chājni jumna, judíowāboó ã jwíh ñíonit ī jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ã yohnitjiboodíh ã jwúb duuját pínahdih Dios ã bwacan caá.

Dios judíowādih ã túi ubat

²⁵ Yeéb wā déewā panihnit, “Dios jwiít judíowā nihcannitdih chah ã wēi enna caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, buu yeebdíh cáacwā ī jéihca naáhdih wā naóhbipna caá. Nin pah ã jumna caá: Buu jwuh dawá judíowā Diosdih ī jepah jwuhcan caá. Dios ã ñíonit judíowā nihcannitdih áihwā ã chājat túttimah, judíowā jwuh jwúb túut nuumnít, caandíh ī jepahbipna caá, buca. ²⁶ Páant ī jepahachah, queét nihah iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubbipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah it niij daacáp tajī:

“Jerusalén tútchimant jūóhni judíowādih ã túi ubbipna caá. Pánih jūóhni boó queét Jacob ã juméná Diosdih ī náahcatjidih ã túut nuumbipna caá. (Is 59:20)

²⁷ Páant ã túut nuumúchah, ‘Í yéejatdih wā yohbipna caá. Pánih yohnit, wā niijátji pahjeh queétdih wíh wā chājibipna caá’, Dios ã niijná caá”, it niij daacáp tajī. (Jer 31:33-34)

²⁸ Judíowā ī nuowādih ã ñíonitji ī jumuchah, Dios queétdih búdí ã oyatji pahjeh muntih, buu jumnitdihbut biíc yoobó ã oina caá. Obohjeéhtih, páant ã oinit ī jumuchah yuhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ī jumna caá. Páant ī eníhcat jīb, buu jwuh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ī eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ã oina caá.

²⁹ Pánih oina, ī nuowādih Dios ã niijátji pah ī juménádihbut ñíonit, ã oi cádahcan níit.

³⁰ Yeébboó játih Diosdih yap yohnit ñi jumuchah yuhna, judíowā ī yap yohochah ennit, buu jwuh yeebdíh jígah ennit, Dios át túi ubup taga. ³¹ Yeebdíh ã jígah en teo wáacatdih enna yuhna, queétboó páantjeh yap yohnit ī jumna caá. Pánih yap yohnit ī jumuchah, Dios yeebdíh ã jígah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ã teo wáacbipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwā tubit yap yohnit ī jumuchah, queét nihahdih jígah ennit wā teo wáacbipna caá”, Dios ã niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēpni níft! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ã yoób jumup. Páant ã jumuchah, ã jenah joyátdih, ã chājatdihbut jwiít cáacwāboó jwī túi jéih beedácan caá.*
³⁴ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapanit ít níj daacáp tajī: “Dios jwī maáh ã jenah joyátdih det ī jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ī jéih niijcán caá.*
³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ī wēhat túttimah, ‘Caán weemdíh ã jīb buudána caá’, ī jéih niijcán caá”, ít níj daacáp tajī.*
³⁶ Dios nihatdih chājni ã jumna caá. Pánih jumna, nihat ã chājni áih míic ã jumuchah, nihatdih ã wēpatjīh páantjeh ã jumat túutna caá. Páant ã jumuchah, yeó jáap jumat pah caandíh jwī wēi naóh jīfh. Páant tíi ã jumna nah.*

12

Dioíhwādh túini chājat caá náahap

¹ Dios jwiítdih búdí ã oyatdih náhninit, ded pah ã chājatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūúhdih ī mao cáo wūhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wūhuú, ã náahatdihjeh ñi chājat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiítdih, Diosdih jwī túi weñaat túut niijná. ² Pánih chājnit, Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ī chājat pah biíc yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jenah joyátdih túut nūum béjna, túinidih chājnit ñi jumbipna caá. Pánih túut nūumná, Dios yeebdíh ded pah ã náah yacatdih ñi jéihbipna caá. Á náah yacat túini jumna, yoobópdihbut ã jumna caá. Caán ã náah yacat pah chājna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ã níwip jī, cáacwādh wā bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wā naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Oboghjeéhtih, Jesúsdihtú túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh ã teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chājap”, níj jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵ Jwiít nihat Cristoíhwā míic jumna, áih bácah panihni jwī jumna caá. Pánih jumna, mácah tewatna Dios jwiítdih át wūhup taga. Nin pah ã jumna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ã jumna caá. Pánihna, biíc bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna ã jumna caá. Páant jwíih bácah ã jumat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwī jumuchah, mácah tewatna jwiítdih ã wūhna caá, jwī túi míic teo wáacat pínah niijná.*

⁶ Dios jwiít nihatdih ã teo wáacachah, mácah tewatnadh át wūhup taga, ã wēpatjīh jwī chājat pínah niijná. Biquína jwiítdih Dios naáwátdih naóh yapanit pínahdih át níwip taga. Páant ã ñionit jumna, Cristodih ī túi jenah joyát pah bóo bitadidihbut ī túi naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodíh cáacwādh teo wáacni pínahdih Dios át níwip taga. Páant ã ñioni jumna, Dios ã wēpatjīh bitadidih ã túi teo wáaca naáh. Bitadidih Dios naáwátdih bohéni pínah jumna, caandíh ã túi bohéna naáh. ⁸ Biíhboó bitadidih weñani pínah jumna, queétdih ã túi weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bíi déedih túi wūhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ã wēi wūhu naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah joinítjeh ī wutna naáh. Biíhboó jígh en teo wáacni pínah jumna, ã túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ñi jumat yoobó yeéb Cristoíhwā túi míic teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwādh ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeéb Cristoíhwādh jumat náahap: Bitadidih túi oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, túiniboodíh chājat pínahdih búdí ñi bidíi. ¹⁰ Ñi úudwā yoobátdih ñi oyat pah Cristoíhwā ñijeéh jumnitdih biíc yoobó ñi oyoó. Ñijeéh jumnitdih ñi túi míic wáyaá.

¹¹ Dios ã wutat pah chājna, yabhcanjeh, ñi túi wēi jepahaá.

* 11:33 Is 55.8-9 * 11:34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 * 11:35 Job 41.11 * 11:36 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16 * 12:4-5 1Co 12.12 * 12:8 1Co 12.4-11

¹² Dios yeebdíh ã pebhna ã ùb bejat pínahdih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejép yapna yuhna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ñi túi ùbh cádahca bojoó.

¹³ Jesúihwã moh yéejnitdih ñi túi teo wáacá. Bitã ñi pebh ï juibínachah, queétdih ñi wēi jwãáá.*

¹⁴ Det yeebdíh yeejép ï chājachah, “Yeejép ï yap dáhwa naáh”, niijcánjeh, “Ï túi yapa naáh”, ñi niijí.*

¹⁵ Det wēinitjeéh jumna, yeebbút ñi weñeé. Jígahnit ï jumuchah, ïjeéh ñi jígah wáacá.

¹⁶ Biíc dih ñi túi jumúú. “Weém chah túini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jumnit biíc dih ñi túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.*

¹⁷ Bitã yeebdíh yeejép ï chājachah yuhna, queétdih yeejép chāj jwúubaca bojoó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin ã túi chājna caá”, niihat ï niij jéihyat pínah niijná. ¹⁸ Yeéb ñi déewãdih túi chājat pínahdih búdí ñi bidíi, biíc dih túi jummat túut niijná. ¹⁹ Yeéb, wã oinitá, bitã yeebdíh yeejép ï chājatji jíb, ñi jwúub peéh chājca bojoó. Ï yéj chājatji jíb, Diosboó íjnit, queétdih ã peéh chāj bipna caá. Páant ã chājat pínahdih jenah joinít, Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají: “ Weémboó cáacwã ï yéj chājat jíb yoobópdih wã peéh chāj bipna caá’, jwí Maáh ã niijná caá”, ãt niij daacáp tají.* ²⁰ Páant ã jumuchah, yeébboó nin pah ñi chājaá: Yeebdíh en jūihni ã nuugúp wunuchah ennit, ã jeémát pínahdih ñi wūhuú. ã taca jootóchah ennit, ã babhbat pínahdihbut ñi wūhuú. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búdí ã tíicbipna caá.* ²¹ Bitã yeebdíh yeejép ï chājachah, queétdih biíc yoobó yéj chāj jwúubacan, túinijeh ñi chājaá.

13

Ñi maátadih jepahat caá náahap

¹ Niihat maátadih Diosjeh tigaá ï maáh jummat pínahdih ãt ñíwip taga. Páant ã maáh waadánit ï jumuchah, queét yeebdíh ï wutuchah, ñi túi jepahaá. ² Det jwí maátadih jepahcannit, Dios ã ñíonitdih yap yohna caá ï chājav. Páant ï yap yohatji jíb queétdih peéh chājat ã jumbipna caá. ³ Det túi chājnit ï maátadih ïpí úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó ï maáta ï peéh chājat pínahdih ïpí úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut niijná, túinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh ï niijbipna caá. ⁴ Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih ã wutna caá, ñi túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājcah, yeebdíh ï peéh chājat pínah niijná, Dios queétdih ãt ñíwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queétdih úumat caá náahap. ⁵ Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wã chājachah, ã túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatdih Dios ãt wūhap taga. Páant ï túi tewechah ennit, yeébboó ï tewat jíb ñipí jíb chājna caá.

⁷ Ded pah yeebdíh ï jíb chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíb chājaá. Maáta ï tewat jíbbut, túi jíb chājnit, queétdih túi wēi naáwát caá náahap.*

Míic oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jíb buudáátdih waícanjeh ñi jíb chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míic oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ã wutatdih ã túi jepahna caá. ⁹ ã wutat nin pah caá ã niijp: “Biíh áajih ñi yéj chājca bojoó. Cáacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ñi nuumcá bojoó. Bitáñh bíí déedih ñi en ñinahca bojoó”, ã niij wutna caá. “Meemjéh ma míic oyat pahjeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, ã niij wutatdih jepahna, Dios niihat biíh ã wutatdihbut jwí túi jepah beedána caá.* ¹⁰ Bitadih oina, queétdih jwí yéj chājcan niít. Páñihna, queétdih oina, Dios ã wutatdih túi jepah beedána caá jwí chājav.

* 12:13 He 13.2; 1P 4.9 * 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 * 12:16 Pr 3.7 * 12:19 Dt 32.35 * 12:20 Pr 25.21-22
* 13:7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 * 13:9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18

¹¹ Ëonit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baácboó ded pah ã yapatdih túi jenah joinít ñi jumúú. Jesús ã jwúub dei jüúwát pínahdih náhninit, ñi túi páñaá. Caandih jwíih jepahna, “Jwiít dih ubudih ã jwúub dei jüóhbpina caá”, jwí níj jenah joyóp jí. Obohjeéhtih, buú ã jwúub dei jüúwát pínah bahnijeh caá ã judhdur. Páant bahnijeh ã judhduchah, jwiít dih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ã jwúub dei jüúwúchah, chei panhipboó yeejép í chājat waícanjeh ã buúdbípna caá. Jesús ã jwúub dei jüúwát pínah bahnijeh ã judhdadit dih jéihnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús ã yeh iiguíp panhipboó jumna, túinijeh chājat caá náahap. ¹³ Jwiít míicjeh túi chājat caá náahap. Wēi babh máihñat, í náah chājatdihbut jwí bidcat dée caá. Míic jüihnit, míic jepchá tabnitbut jwí jumca boj jíih. ¹⁴ Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwí Maáh Jesucristo ã teo wáacatjíh túinidihjeh ñi chājaá.*

14

Bitadih yeejép jenah joicát

¹ Jesús dih jáap jepahnit pah, ã naáwát dih túi jéih jwuhcannit dih ñi túi míic pej jumúú. Í túi jéih jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míic níj íjaca bojoó. ² “Weém nihat nuñúpwādih wā jeéméchah ã túina caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesús dih doonádih túi jéih jwuhcannit, nuñúpwādih jeémpcanjeh, pácahinadidihjeh í jeémpna caá. ³ Det nihatdih jeémpnit, pácahinadidihjeh jeémpnitboodih “Meém oboh jumni caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Pácahinadidihjeh jeémpnitbut nihatdih jeémpnitboodih “Yeejép chājna caá ma chājap”, í níj jenah joicá bojo naáh. Det Jesús dih jepahnit nihatdih jeémpnit í jumuchah yuhna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ã níj ná caá. Áihwā í jumuchah ennit, nuñúpwādih jeémpcannitboó queétdih yeejép í níj jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesús dih jepahni Dios dih teo wūhni panihni caá ã jumup. Páant áih ã jumuchah, yeéboó caandih ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ã chājatdih ennit, ã maáhjeh “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ã jéih níj ná caá. Pánihna, Jesús dih ã jumuchah, áihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandih Jesús ã níj naóh yaccan níit.

⁵ “Dios dih jwí weñat pínah nin yeó jáapjeh caá. Bíih yeó jáap jwí tawat pínah ã jumna caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó jáap jummat pah bíic yoobó Dios dih í wēina caá. Queét bíic yoobó chājcanit jumna yuhna, nihat nin pah í níj jenah joyó naáh: “Jesús ã náah yacat pahjeh wā chājna caá”, í níj jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jáapdih Dios dih jwípí wēina caá”, níj jenah joinít, jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Bitá “Yeó jáap jummat pah Dios dih jwípí wēina caá”, níj jenah joinít, queétdih jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Det déepdih jeémpnit, Dios dih “Túina caá, Paá”, níj jeémpna, Dios dih í wēina caá. Bitaboó Dios dih weñat túit níj ná, déepdih jeémpcannit, Dios dih “Túina caá, Paá”, bíic yoobó í níj wēi naóhna caá.*

⁷⁻⁸ Jwiít nihat Cristo íhwā jumna, jwí náahatdihjeh jwí jéih chājcan caá. Báadh jwuhna, jwí maáhdih jwí jepahna caá. Wunnabut jwí maáihwā jwí jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandih weñat caá náahap. Jwí wunnat pínah játihbit, áihwā jumna, caandih páantjeh bíic yoobó weñat caá náahap. Pánihna, jwí báadhdachah, jwí wunnuchahbut, páantjeh Cristo íhwā jwí jumna caá. ⁹ Báadh nitdih, wunnitjidihbut, jwí Maáh jummat túit níj ná, Cristo wunniji át jwúub boo pud jüúwúp wat jí.

¹⁰ Nihat áihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewā panihnit Jesús dih jáap jepahnit í jumuchah, “Dios meemdíh ã peéh chāja naáh”, ñi níj naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwí chājatdih jéih beedáni ã jummatdih túi náhnit caá náahap. Á jumupboó jwí juibí ñuhuchah, biquína jummat pah ded pah jwí chājatjidih ã úbh joyóchah, jwiít nihatdih jepahat ã náahbpina caá. Páant ã úbh joyát pínahdih

* 13:14 Ef 6.11-17 * 14:6 Col 2.16

náhninit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijcá bojoó.* ¹¹ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Nin pah jwī Maáh ā niijná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, ‘Meém túini, wēpni caá’, weemdíh ī niij, wēi naóhbipna caá’, ā niijná caá’, át niij daacáp tajī. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pebhboó jwī juibí ñuhuchah, nihat jwī chājatjidih “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiítdih ā niij wúbh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

¹³ Jwī dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúhwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéej chāj waóhca boj jíih”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁴ Weém jwī Maáh Jesúh jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátdih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát jíib, weemdíh peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jenah joí jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá.

¹⁵ Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdiwā wā yap yohna beé”, niij jenah joinít, búdí āta jenah joi tágaá. Pánih chāj júutna, caandíh ma túi oican caá. Ñi déedihbut Cristo ā wun wúhatdih jéihnit, caán jeémátdih jeémp júutcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdíh ita niij tágaá. Páant ī niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan niit, Jesúhwādih yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁷ Pánih jenah joinít, nindihbut túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumuchah, jwī jeémát, jwī babhbatbut oboh jumni caá. Pánihna, áihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ā teo wáacatjíh weñat caá náahap. ¹⁸ Páant jwī jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiítdih ā niijbípna caá. Páant ā niiját pahjeh muntih cáacwābut biíc yoobó ī niijbípna caá.

¹⁹ Ded pah biícndih jwī túi jumat pínah, ded pah jwī túi míic teo wáacat pínahdihbut bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesúsdiwā chah jwī túi jenah joibípna caá. ²⁰ Dios ā jeémát túutcannijidih ñi jeéméchah ennit, biíh Jesúhboó ā en wēican, Jesúsdiwā āta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ā jumcat pínah niijná, caandíh ñi jeémpca bojoó. Yoobópdih tigaá nihat jeémát túini míic caá. Páant ā jumuchah yuhna, biíh pah bóo jwī jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biíhboó niijná yuhna, en yacnit, āta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ā wutatdih jenah joicánjeh jeémpna, ā yéej chājna caá. Páant jwiítdih en yacnit ā jeéméchah, ā yéej chājat jwíih jíib caá. ²¹ Nuñúp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biíh Jesúhboó “Caandíh jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niij jenah joiná yuhna, caanbút en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niij jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ā chājcat pínah, Jesúsdiwā ā túi jenah joí cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, ā túina caá. ²² “Nihatdih wā jeéméchah ā túina caá”, ñi niij jenah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejépdih chājcani, “Weemdíh peéh chājat ā wihcan niit”, niij jenah joiní ā wēina caá. ²³ Obohjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biíhboó niij jenah joiná yuhna, caán jeémátdih ā jeémát jíib, caandíh peéh chājat ā jumbipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niij jenah joicát jíib, jwiítdih peéh chājat ā jumbipna caá.

15

Jwíjeéh jumnitdih túi teo wáacat

¹ Jwiít Jesúsdiwā túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, wébít panihnitdih íjcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwī weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap.

* 14:10 2Co 5.10

² Jwĩjeéh jumnit Jesúhwāboodíh jenah joinít, Jesúsdih chah ĩ túi jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ā náahna caá. ³ Cristoboó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandíh yeejép ĩ wéhenachah yuhna, ā ĩp ā wutatdihjeh āpí chājap wut jī. Páant ā chājat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: “Meemdíh yeejép ĩ naáwát pah muntih, ma wutatdih wā jepahat jíib, weemdíhbut yeejép ĩ wéhena beé”, āt niij daacáp tajī.* ⁴ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, jwiítbut Diosdih jwĩ túi jéihyat pínah niijná, ĩt daacáp wut jī. ĩ daacátjidih bohéna, ded pah Dios jwiítidih ā náah yacatdih jwĩ túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ā pehbboó jwiítidih ā ub bejat pínahdih náhninit, jwĩ túi wēi jumbipna caá. ⁵ Yeebdíh úúbhna, nin pah wāpí niijná caá: “Paá, queét Jesúsdih péenitdih búdí ma teo wáacá, túi wéinit, meemdíh cádahcanjeh, túi bícdih ĩ jummat pínah niijná. ⁶ Páant queétdih ma túi teo wáacachah, queét nihāt bíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwĩ Maáh Jesucristo ā ĩp, túini, chah wēpni caá’, ĩ niij wēi naóhbipna caá”, wāpí niij úúbhna caá.

Judíowā nihcannitdihbut túini dooná ā juibíát

⁷ Cristo yeebdíh ā wēi enat pahjeh muntih, yeebbút bíc yoobó bita Jesúhwādih ñi túi wēi eneé. Páant ñi túi wēi enechah ennit, bitabut Diosdih ĩ wēi naóhbipna caá. ⁸ Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wūhni panihni ā jūúwúchah, jwiít judíowāíh pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbut páant āt jūúwúp tajī. “Yeebdíh wā túi chājbipna caá”, jwĩ ñowādih ā niijátji pah chājni ā jummatdih jwiít judíowā jwĩ jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wahap tajī. ⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbut ā jígah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná, Cristodih āt wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdíh ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijp be: **Judíowā nihcannit pehbboó bejnit, meemdíh ñumah** wēi naóhñit, queét cātíh wā ñumah wēi eobipna caá’, Diosdih ā niijp be”, āt niij daacáp tajī. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah bíih naóh yapanibut āt niij daacáp tajī: “Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā ñíonit judíowā bícdih ñi túi weñeé”, āt niij daacáp tajī. (Dt 32.43)

¹¹ Páant ā niij daacátji pah muntih, nin pah bíihbut āt niij daacáp tajī: “Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ñi weñeé. Nihat baácdih moón caandíh ñi wēi eweé”, āt niij daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹² Isaíasjibut bíc yoobó muntih nin pah āt niij daacáp tajī: “Isaí juma nihat cáacwādih ĩ maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut ĩ maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ubat pínahdih ĩ jéihbipna caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowā nihcannitdihbut ā túi teo wáacatdih ñi jéihyechah, Dios yeebdíh túi jummat túutnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsdih túi jenah joinít, ā pehbboó yeebdíhbut ā ub bejat pínahdih Túini Espiritu ā teo wáacatjīh náhninit, ñi túi wēi páñaá.

¹⁴ Wā déewā panihnitá, yeebdíh wā bohécah yuhna, yeebjéh Dios ded pah ā jummat túutatdih túi jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéih bohénit, túi chājnit yoobát ñi jummat doonádih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tigaá”, wā niij jenah joiná caá.

¹⁵ Páant ñi jumachah yuhna, weemdíh oina, nihāt judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túutni jumna, úumcanjeh yeebdíh bainí wā naóhna caá, ñi túi náhniat pínah niijná.

¹⁶ Páant weemdíh ā bohéat túutuchah, caandíh teo wūhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowā nihcannitdih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdih ĩ túi jepahachah ennit, Túini Espirituboó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá.

* 15:3 Sal 69.9

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wã teo wũhatdih cáacwãdih búdí wãpí wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjĩh wã bohénachah joiná, ã wēpatjĩh wã chãjachah enna, dawá judíowã nihcannit Diosdih ĩ jepahap be. Caandĩh bácah yoobópdih wã wēi naáwĩhna caá. Bitã ĩ chãjatboodĩh wãpí naóhcan caá. Jerusalén tũtchidih moondĩh wã bohé jwĩhip jĩ. Túttimah, nihãt tũtchina jumãt yoobó jib bejnit, pũú Iliria baácdih jũibĩnit, caanjĩh moondĩhbut Cristoíh túini doonádih wã túi bohénãp jĩ. ²⁰ Bitã ĩ bohénitjidih wã jwũub bohéihcan, Cristoíh túini doonádih joi jwũhcannitdihjeh búdí wãpí bohéihna caá. ²¹ Páant wã bohéihat pínãhdih Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah ãt niĩj daacáp tajĩ:

“Ã naáwãtdih joi jwũhcannitji caandĩh ĩ joibĩpna caá. Queét áih túini doonádih joinít, ĩ túi beh joibĩpna caá”, ãt niĩj daacáp tajĩ. (Is 52.15)

Pablo Roma tũtchina ã bejĩhat

²² Nihãt tũtchinãdih moondĩh caán doonádih bohé jibni jumna, maatãpdih ñi pebhobũt yeebdĩh enedih wã bejĩhip yũh be. Obohjeéhtih, pãnih bejĩhna yũhna, búdí tewãt ã jumũchah, wã jéih bejcap be.* ²³ Nin baácdih moondĩh naóh péana, dawá jópchi yeebdĩh enedih bejĩhni joi bũũ jwũhna ñi pebhna wã bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondĩh bohénãdih bejna, yeebdĩh wã en yap bejbipna caá. Pãnihna, ñijeéh jumna, biícdih búdí jwĩ wēibipna caá. Bahniãh jumnit, ñi teo wáacatjĩh España baácna wã bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tũtchidih moón Jesúihwãdih dinerodih wahãt tũt niijnã, caannã bej jwũhat tũt caá wã chãjãp. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbũt Jerusalén tũtchidih moón Jesúihwã moh yéejnitdih teo wáacãt tũt niijnã, túi wēinĩt, dinerodih ĩ wũhũp be. Páant ĩ wũhni dinerodih queétdih wahãdih wã bejna caá.* ²⁷ Caán dinerodih wũhna, queétjeh túi wēi jenãh joinít, ĩ wũhũp be. “Páant judíowãdih ĩ teo wáacãt ã túina caá”, wã niĩj jenãh joinã caá. Jwiĩt judíowãdihjeh Dios Cristoíh doonádih ãt jwĩh jéihyanãp wũt jĩ. Páant ã jéihyanachãh, jwiĩt judíowã queét judíowã nihcannitdih teo wáacnit, áih túini doonádih jwĩ bohénãp jĩ. Páant jwĩ teo wáacãchãh, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbũt Jerusalén tũtchidih moón judíowãdih ĩ teo wáac jwũubaat ã túina caá.*

²⁸ Queét ĩ wahni dinerodih Jerusalén tũtchidih moondĩh wũh péãnit, España baácna wã bejbipna caá. Pãnih caannã bejna, yeebdĩh wã en yap bejbipna caá. ²⁹ Ñi pebhna jũibĩnit, Cristo ded pah búdí ã teo wáacãtdih jwĩ míic wéhenachãh, jwiĩt biícdih ã túi weñãbipna caá.

³⁰ Wã déewã panihnitã, jwĩ Maáh Jesucristodih túi jenãh joinít jumna, Túini Espĩritu jwiĩtdih ã míic oyãt tũtũchãh, weemdĩh búdí ñi uũbũ, wã tewãt bũoni ã jumũchãh yũhna, wã túi bũũjããt pínãh niijnã. ³¹ Judea baácdih moón Jesúihwã nihcannit weemdĩh yeejép ĩ chãjĩhchãh yũhna, Dios weemdĩh ã wãpat pínãhdihbut ñi uũbũ. Jerusalén tũtchidih moondĩh dinerodih wã wũhũchãh, caandĩh ĩ wēi ubãt pínãhdihbut ñi uũbũ. ³² Páant ñi uũbũchãh, Dios ã náahachãh, ñi pebhboó wã túi jũibĩbipna caá. Pãnih caannã jũibĩnit, ñijeéh jumna, weemdĩh ñi weñãnachãh, ñi pebh wã túi choo jwũhbipna caá. Pãnih choonĩji España baácna wã bejbipna caá. ³³ Dios jwiĩtdih túi jumãt tũtũt niijeéh ã jumũ naáh. Páant tíĩ ã jumũ nah.

16

Pablo ã péẽ túyat tũtũtãt

¹⁻² Jwĩ dée wili panihnih Febe wũt jumnih ñi pebhboó mi bejna caá. Caãnt Cencrea wũt jumni tũtchidih moón Jesúihwãdih túi teo wáacnih caá. Dawã cáacwãdih teo wáacnit, weemdĩhbut mi túi teo wáacãp jĩ. Jwĩ Maáh Jesúih wili mi jumũchãh, caãntdih ñi wēi jwããã. Caãntdih biĩh pah bóo ã wihchãh enna, ñi wũhũũ. Páant tigãã jwiĩt Jesúihwãdih míic teo wáacãt náahãp.

* 15:22 Ro 1.13 * 15:26 1Co 16.1-4 * 15:27 1Co 9.11

³ Aquila, yad Priscilabut ï túyu naáh. Jesucristoíh doonádih wā bohénachah, queét wājeéh ï tewep jī.* ⁴ Bitá weemdíh ï mao yohíhichah, weemdíh ï teo wáacat jíib queétdihbut bainíbit mawat dée ā judhdup jī. Pánihna, queétdih búdí wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúíhwābut queétdih ï wēina caá. ⁵ Aquilawáih mūdíh míic wáac jūinít Jesúíhwābut ï túyu naáh. Wā oini Epenetobut ā túyu naáh. Caán Asia baácdih moondíh Cristodih jwíih jepah waóhni ā jumap jī. ⁶ María wūt jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdíh búdí mi teo wáacap jī. ⁷ Andrónico, Juniasjīh ï túyu naáh. Queétdihbut judíowā jumnit, weem páh muntih Jesúíhwā ï jumap jíib, nemat mūboó wājeéh ï jumap jī. Cristodih wā jepahat pínah játih queét ítát jepahap tajī. Jwiít Jesúíhwā jwí maátajeéh ï jumuchah, “Yoobópdih chājnit, ípí túi waóhna caá”, nihat queétdih ï níj wēi naóhna caá.

⁸ Jesús ā oyatjīh wā oini Ampliatobut ā túyu naáh. ⁹ Urbanobut ā túyu naáh. Caanbút Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyu naáh. ¹⁰ Apelesbut ā túyu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdi hā cádahcatdih ennit, nihat Jesúíhwā caandíh ít túi wēi enep wut be. Aristóbuloíh mūdíh moón nihat ï túyu naáh. ¹¹ Wā dée Herodiónbut ā túyu naáh. Narcisoíh mūdíh moón Jesúíhwābut nihat ï túyu naáh. ¹² Trifena, Trifosajīh ï túyu naáh. Queét yaádh jwí Maáh Jesúsdi hā teo wūhna, áihwādi hā búdí ít teo wáacap wut be. Jwí oinih Pérsidabut mi túyu naáh. Caántbut jwí maáhdih túi teo wūhni hā mit jumap wut be. ¹³ Rufobut nihat Jesúíhwā ï wēi naóhni ā túyu naáh. Ā ínbut mi túyu naáh. Caánt wā ín panihni hā caá.* ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita íjeéh jumnit Jesúíhwābut ï túyu naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita íjeéh jumnit Jesúíhwābut ï túyu naáh.

¹⁶ Dios ā oyatjīh yeéb Jesúíhwā ñi túi míic mūbá. Nihat Jesúíhwābut yeebdíh ï túyat túutna caá.

Pablo ā péé wutat

¹⁷ Wā déewā panihnitá, ñijeéh jumnit biquína yeebdíh míic en jūihñat túutnit, bíicdih ñi túi jumapdih ít yeejanap wut be. Páant ï chājachah, yeébboó Jesúíh naáwátdih ñi jepahatjidih ñi cádah bejna caá. Páant ï cádahachah enna, ñi túi chāja chaáh! Queétdih ñi pej jumca bojoó, yeebdíh chah ï yeejacat pínah niijná. ¹⁸ Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wūhni hā nihcan caá. Yeejép ï en ñinahatdihjeh chājnit ï jumna caá. Queét túini jacjeh ï bohéna yuhna, ï yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queétdih ï túi joiná caá. Pánihna, queét yee naóhndih ñi pej jumca bojoó. ¹⁹ Obohjeéhtih, yeébboó Jesúsdi hā túi jepahnit caá ñi jumap. Pánih túi jepahnit ñi jumap doonádih nihat ít joyóp wut be. Weembút caán doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēina yuhna, yeebdíh bainí wā úum yacna caá, “queét yee naóhndih ñi jepahná”, niijná. Ded pah túi chājatdih ñi jéihyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājat pínahndih ñi jéihyatdih wā náah yacna caá. ²⁰ Pánih jéihnit ñi jumuchah, Dios, jwiítidih túi jumap túutni, yeebdíh ā teo wáacnipna caá, nemépwā ï maáh Satanásdih ñi yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Pablojeéh jumnit ï túyat túutna

²¹ Timoteo, wā pej jumni, yeebdíh ā túyat túutna caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosípater yuh buca yeebdíh ï túyat túutna caá.*

²² Weém, Tercio, Pablo ā daacát túutuchah, daác wūhni wā jumna caá. Weembút Jesúíh jumna, yeebdíh wā túyat túutna caá.

²³ Weém Pablo, Gayoíh mūdíh wā jumna caá. Nin mūdíh Jesúíhwā ípí míic wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíh ā túyat túutna caá. Erasto, nin tátchidih moón ï maátaíh dinerodih en daoníbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíh ā túyat túutna caá.*

* 16:3 Hch 18.2 * 16:13 Mr 15.21 * 16:21 Hch 16.1 * 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

²⁴ Jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, ã teo wáaca naáh. Páant tíí ã jumna nah.

Diosdih ã wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶ ¡Dios, chah wēpnidih jwĩ wēi jĩh! Caán nihat jéihni jumna, yeebdíh ã jéih teo wáacna caá, wã naóhniiji Jesúh túini doonádih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon játih moón it jéih jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã naáwát dih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát túutap wut jĩ. Bũũ ã daacátjidih jwĩ enechah, jwiít dihbut ã jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowã, judíowã nihcannitdihbut túi ubni pínah Jesús ã jummatdih weemdíh ã bohéat túutap jĩ, nihat baácdih moón caandíh ã jepahat pínah niijná. ²⁷ Pánihna, ¡Jesucristo ã teo wáacatjĩh, Dios biícjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jummat pah jwĩ wēi naóh jĩh! Páant tíí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

1 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat túutat

¹⁻² Weém, Pablo, bííhdih daacát túutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwādhíh wā wahna caá. Dios weemdíh ñíonit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát túutni wā jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh búdí wā túyat túutna caá. Wā úud panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, búdí ã túyat túutna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbát bíic yoobó jwí maáhdih úúbhnit, bíicdih jumnit pah Dioíhwā jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.*

³ Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bíicdih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacat

⁴ Diosdih úúbhna, “Paá, queét Jesúíhwādhíh búdí oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wāpí niijná caá. ⁵ Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶ Páant ã túi teo wáacachah, wā naóhniiji Jesúíh doonádih ñi túi joyóp jī. ⁷ Búdí ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, ã wēpatjīh ñi míic túi teo wáacna caá. ⁸ Yeebdíh páantjeh ã túi teo wáacbiipna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúub dei jūúwáchah, yeebdíh yéejat peéh chājat ã wihcan níit. ⁹ Dios jwiítidih ã níiwip jī, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná. Páant ã niijátji bíic yoobó ã chājbipna caá.

Í míic jūihñatdih ã cádahat túutat

¹⁰⁻¹¹ Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna junít, ñi míic jūihñat doonádih weemdíh í naáwáp jī. Páant ñi chājachah, wā úudwā panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdíh wā wutna caá: ¡Ñi míic jūihñatdih caanjīhjuh ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh! Yeebdíh túi bíicdih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatdih, ded pah ã bohéatdihbut bíicdih ñi túi jenah joyoó. ¹² Páant niijnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb bíicdih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwā jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdih jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwā caá”, ñi niijná yah caá.* ¹³ Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahdih át bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdíh wān wāhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jí yeebdíh í daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh í daabánap jī, áihwā ñi jummat júutat pínah niijná. ¹⁴⁻¹⁵ Crispo wūt jumni,* Gayo wūt jumni,* queét chénewādhíhjuh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácap jī. Yeebdíh wā daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjīh weemdíh ã daabánap jī”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queédih wā daabácatjidih túina caá”, Diosdih wā niijná caá. ¹⁶ ¡Cáaj! Estéfanawādhíh wā quíib buúdup be. Queédihbut wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácap jī”, wā níj jenah joiná caá.* ¹⁷ Cáacwādhíh daabáni pínah Jesús weemdíh wahcan, áih túini doonádih naáwát túutna, ã wahap jī. Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjīhjuh ã naáwát túutcap jī. Páant wā naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhjuh íta wēi jenah joi tága. Jesúsdi h íta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjīh yoobópdih áih doonádih weemdíh ã naáwát túutap jī, Jesús cruzboó ã wān wāhatjidih í túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wēpatdih júutni caá

* 1:1-2 Hch 18.1 * 1:12 Hch 18.24 * 1:14-15 Hch 18.8 * 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 * 1:16 1Co 16.15

¹⁸ Jwiít Jesús cruzboó ã wun wūhatji doonádih joinít, caandíh jwí jepahachah, Dios ã wēpatjīh jwiít dih ã túi ũbna caá. Obohjeéhtih, Jesús dih jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ã wun wūhatji doonádih joinít, nin pah ī niíj jenah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jíí. Páantjeh át wunjehep wut jī”, ī niíj jenah joiná caá.* ¹⁹ Páant ī niiját bíc yoobó Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Cáacwã ī bohéatdihjeh túi jéihna yuhna, weemdíh ī jenah joicát jíib ī bũudbípna caá’, ã niijná caá”, át niíj daacáp tajī. (Is 29.14)

²⁰ Dios dih jéihcannit ī jenah joyátjīh jeh búdí ī jéihyechah yuhna, Dios ī jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ã niíj jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cáacwã jwí jenah joyát dih jeh bohénit, ī túi jéihna yuhna, jeáboó ī bejcan niít. Moisés ã wutajidih bohénit, túi naóh nitbut jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan niít.* ²¹ Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah át niíj jenah joyóp wut jī: “Cáacwã ī jenah joyát dih jeh jéihnit dih wã túi ũbcan niít. Obohjeéhtih, wã wūh ã wun wūhatdih jenah joinít dih jeh wã túi ũbbipna caá”, át niijíp wut jī. Jesúh doonádih jwí bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, niíj jenah joinít, bũudnít ī jumnipna caá.

²² Jwiít judíowã nin pah jwí pí niíj jenah joiná yuh caá: “Dios ã wēpatdih ã jũutcah, caandíh jwí jepahcan niít”, jwí niijná caá. Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñipí niíj jenah joiná yuh caá: “Dios ded pah ã jummatdih jwí jenah joyátjīh jeh beh joicán, caandíh jwí jepahcan niít”, ñi niijná caá. ²³ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwí pí niíj naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiít dih át wun wūhup tajī”, jwí niijná caá. Páant jwí niíj bohéatdih joinít, jepahcannit judíowã nin pah ī niíj jenah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ã wahni jwiít dih túi ũbni pínah wuncanjeh, jwí maáh ã jumnipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwí páini nihcan caá”, ī niíj jenah joiná caá. Páant niíj jenah joinít, Jesúh doonádih ī yap yohna caá. Judíowã nihcannitboó nin pah ī niíj jenah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, niíj jenah joinít, queébut Jesúh doonádih ī yap yohna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowádih, yeéb judíowã nihcannitdihbut Dios ã ñíwichah, Jesúh doonádih túi joí jepahnit, nin pah jwí niíj jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihat jéihni jumna, cáacwã dih túi ũbat túut niijná, Jesús dih át wun wūhat túutap tajī”, jwí niijná caá. ²⁵ Páant ã ñíwichah, áihwã jumna, nin pah jwí niíj jéihna caá: “Jwiít cáacwã jwí jenah joyát chah Dios át jenah joi tága. Jwiít cáacwã jwí wēpat chah Dios ã wēpna caá”, jwí niijná caá.

²⁶ Páant wã naáwát dih jenah joinít, Dios yeebdíh ã ñíwichah, ded pah ñi jummatdihbut ñi túi jenah joyoó. Wã úudwã panihnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, it niíj jenah joyóp tajī. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cáacwã ī niijnít dih Dios át ñíwip taga. Pánih ñíona, jéihnitboodíh “Búdí bohéna yuhna, wã jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queéd dih át niíj jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ã ñíwichah ennit, “Wã wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadh át niíj jéihyanap taga. ²⁸ Oboh jumnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojnitdihbut Dios át ñíwip taga. Pánih ñíonit, “Jwiít cáacwã jwí jéihyat weemdíh ã jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiít dih át niíj jéihyanap taga. ²⁹ Pánihna, Dios pehbboó juibínit, “Wã jéihyatjīh jeh wã jũáwúp be”, jwí niíj jéihcan niít. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiít dih át teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwã jwí jummat pínah niijná. Pánih áihwã jumna, Jesús ã jenah joyát pahjeh muntih Dios jwiít dihbut ã jenah joyát túutna caá. ã wun wūhatdih jwí túi jenah joyóchah, jwiít áihwã dih “Caánboó túini caá. Wã peéh chājcan niít”, Dios ã niíj enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwát dih naóh yapani át niíj daacáp tajī: “ ‘Weemdíh dedé judhdad wihcan caá’, niijnít ī jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwí Maáh Dios nihat jéihni, weemdíh ã túi teo wáacap be’, niijnít ī jumna naáh”, át niíj daacáp tajī.*

* 1:18 Ro 1.16 * 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25 * 1:31 Jer 9.23-24

2

Cristo ã wun wãhatji

¹⁻² Wã úudwã panihnitá, ñi pebhna jwíih jwíbina, ded pah wã jumatjidih ñi túi náhninaá. Ñi pebhboó wã bejat pínah jãtíh nin pah wã niíj jenah joyóp jĩ: “Jesucristo ded pah ã jumatjidih bohéna, jwiítidih ã wun wãhatjidih queétdih wã jéihyabipna caá”, wã niíj jenah joyóp jĩ. Páant niíj jenah joinít, Dios weemdíh ã jéihyani doonádih túinijeh yeebdíh wã naóh bohénap jĩ, “Pablo nihat jéihni caá”, ñi niíj jenah joicát pínah niijná. ³ Ñijeéh jəmna, nin pah wã niíj jenah joyóp jĩ: “¿Yoobópdih níit wã bohénap? ¿Jesúsdi h i túi jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íijnit, weemdíh i yoh bacami naniít?” niíj jenah joinít, búdí wã úumup jĩ.* ⁴ Jwiít cáacwã jwí jenah joyátjĩhjuh wã naóh bohécap jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã wēpatjĩh yeebdíh túinijeh wã bohénachah joinít, Dios ded pah ã wēpatdih ã júutuchah ennit, Jesúsdi h ñi jepahap jĩ. ⁵ Páni hna, “Pablo ã túi jéihyatjĩhjuh jwiítidih ã jepahat túutcap jĩ. Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjĩh ã chãj júutuchah ennit, Jesúsdi h jwí jenah joyóp jĩ”, ñi niiját pínah niijná, páant wã bohénap jĩ.

Túini Espiritu ded pah Dios ã jumatdih ã jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdi h jéihcannit i jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh túi jenah joyát caá náahap. Diosdi h túi jenah joinítidih nin pah wãpí niíj naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jəmna, jwiítidih túi ubat túut niijná, Jesúsdi h át wahjip taga. Páni h chãjna, jeáboó jwí jwíbínachah, chah túinidihbut jwiítidih ã chãjbipna caá”, wãpí niíj naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta i jenah joyát chah Dios ã jenah joyát caá. Queétboó i wunuchah, i jenah joyátjidih bita i náhnican níit. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ã chãjat pínah jãtíh, Jesúsdi h ã wah deyaat pínahdi h átát jenah joi jíp taga. Jon jãtíh páant niíj jenah joiná yuhna, jwiít cáacwãdi h át jéihya jwuhcap taga. ⁸ Páant ã jenah joyátjidih nin baácdih moón i maátaboó it beh joicáp jĩ. I beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwí Maáh Jesucristodih ita mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ã niíj jenah joyátjidih cáacwã i beh joicáh yuhna, ã naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajĩ:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ã chãjat pínahdi h jwiít cáacwãboó encan, joicán, jwí jenah joi jwuhcan caá. Ded pah jwí jenah joyát chah ã túi jumbipna caá”, át niíj daacáp tajĩ. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ã jéihya jwuhcah yuhna, ã jenah joyátjidih buu jwuhna Túini Espirituboó jwiítidih ã jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ã jenah joyátidih ã túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cáacwã bíih ã jenah joyátidih jwí jéihcan caá. Caanjéh caá ã jéihyep. Páni hat pah, jwiít cáacwã Dios ã jenah joyátidih jwí jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíh ã jéihyep. ¹² Diosdi h jéihcannit i jenah joyát pah jenah joiná, Dios ã jenah joyátidih jwí beh joicán caá. Páant jwí beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiítidih Dios ã wuhup jĩ, ded pah oinit, ã túi chãjatjidih jwí jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wēpatjĩh jwiítbut yeebdíh jwí jwuhub bohéna caá. Diosdi h jéihcannit i jenah joyát pah jenah joinít, jwí bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã jéihyanachah, bitadi h jwípí bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdi h jepahcannit, Túini Espiritu wi hcannit, caán ã bohéatdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, i niíj jenah joiná yuh caá. Páni hna, Túini Espiritu ã teo wáacchah, ã bohéatdih queét i jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã bohéatdih jwiít Jesúsdi h wã jwí jéih beh joiná caá. Páni h beh joiná, ã weñat pínahdi h jwí jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jéihcannitboó páant jwí chãjachah ennit, Dios ã weñat pínahdi h beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant i chãj?” i niijná caá. ¹⁶ Páant ã jumat pah jon jãtíh Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah át niíj daacáp tajĩ:

* 2:3 Hch 18.9

“Dios nihat jéihni ã jumuchah, jwiít cáacwáboó ded pah ã jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodíh jwí jéih bohécan caá”, ãt niíj daacáp tají.*

Obohjeéhtih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyátdih jéihna, ã weñat pínahdih jwí jéih chájna caá.

3

Pablo, Apolosjéh Diosdih oboh teo wáhnitjeh í jumat

¹ Yeéb wá úudwá panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ² Yeebdíh maatápdih wá bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jwuhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, ñi túi beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeebdíh wá naóhna caá. Pánihna, nom jwuhnitdih jeémátdih jwí wáhcát pah, buoni bohéátdih yeebdíh wá jéih naóh jwuhcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum? ³ ¿Dépanihna Túini Espíritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi chájcan? Túini Espíritu wihcannit pah jumna, tubit míc júihnit, míc íjanitbut ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit bíc yoobó ñi chájna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tubit ñi míc íjana caá. Pánih míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.*

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niíj jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi niíj jenah joiná caá. Páant ñi niíj jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihat bíc yoobó Diosdih teo wáhnitjeh jwí jumna caá. Ded pah ã wutuchah, caandíh jepahnitjeh, yeebdíh jwí bohénap jí. Páant ã wutuchah, jwí bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jí. ⁶ Nin pah ã jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jí yeebdíh Jesúíh doonádih wá jwíh naáwáp jí.* Páant ã momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ã jwúub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíihanit, ã behana caá. Pánihat pah Diosjeh túut nuumát túutnit, yeebdíh ã jéihyana caá. ⁷ Momni, en daoníbut oboh jumnitjeh caá. Diosjeh ã chíihana caá. Pánihna, weém wá túi naáwáchah yuhna, Apolosbut ã túi bohénachah yuhna, Dios yeebdíh ã jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá. ⁸ Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ã enechah, bíc yoobó í jumna caá. Dios ã wépatjéh bíc ã túi bohéátdih ennit, ã pebhboó ã juibínachah, Dios chah ã jíib chájbpina caá. Obohjeéhtih bíhboó ã túi bohécatdih ennit, nump ã jíib chájbpina caá. ⁹ Jwiít nihat Dios ã wutatdih jepahnit, yeebdíh jwí bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi dée, áih muú dée ñi jumna caá. ¹⁰ Dios weemdíh ã túi teo wáacachah, weémboó yeebdíh wá jwíh bohénap jí. Muú chájna, túini jíhlo jwio náhdih ñíonit, í dodhdát dée, weémboó yeebdíh wá jwíh túi bohénap jí. Túttimah, muú chájnit dée bita yeebdíh í jwúub bohénap taga. Túini muú chájnit dée, jwiít bohénitboodíh Dios ã wépatjéhjeh túi bohéat caá náahap. ¹¹ Túini jagáp nahdih í dodhdát dée, Jesucristo ã wun wáhatjidih wá jwíh bohénachah, ñi jepahap jí. ¹² Maatápdih jumni pínah muudíh chájíhna, túini máa nahnadih ñíonit, túi chájat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh muú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wá túttimah júóhntdih Túini Espíritu ã wépatjéh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴ Pánih chájna, Jesús jwúub dei júóhna, muudíh í túi chájat dée, í túi bohéatjí jíib, Dios ã túi chájbpina caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, muudíh í túi chájcat dée, í túi bohécatjí jíib, ã túi chájcan niít. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna í juibínachah yuhna, Túini Espíritu ã teo wáacatjéh í bohécah, Dios queétdih ã túi chájcan niít. ¹⁶ Pánihna, “Jwiít bícdih Dioíh muú dée jwí jumuchah, Túini Espíritu jwíjeéh ã jumna caá”, ñi niíj túi jenah joyoó.* ¹⁷ Pánih jumna, áihwájuh jwí jumuchah, ded yeéb bícdih ñi jumatdih ã yééjanachah, Dios caandíh búdí ã peéh chájbpina caá.

* 2:16 Is 40.13; Ro 11.34 * 3:2 He 5.12-13 * 3:4 1Co 1.12 * 3:6 Hch 18.4-11 * 3:6 Hch 18.24-28 * 3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16

¹⁸ Biquína nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdíh jadhcan caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niíj jenah joinít, yeebjéh ñi míc yeena caá. Páant ñi niíj jenah joyátdih yeebdíh cádahat caá náahap. Pánih cádahnit, túut nuumná, nin pah ñi jwúub niíj jenah joyoó: “Weém bainí jéihnijeh jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios ã teo wáacatdih búdí wã náahna caá”, ñi niíj jenah joyoó. ¹⁹ Diosboó caandíh jepahcannit ded pah ñi jenah joyátdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niijná caá. Páant niijná, nin pah jon játih át niíj daacát túutup tají: “Jwiít chah jéihnit caá’, niíj jenah joinítidih wã yohbipna caá”, át niíj daacát túutup tají.* ²⁰ Davidjiboodíh biíc yoobó nin pah át niíj daacát túutup tají: “Weemdíh jéihcannit ñi jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, át niíj daacát túutup tají.* ²¹⁻²² Biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná yuh caá: “Pablo chah jéihni ã jumuchah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wã jumna caá”, ñi niíj jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut biíc yoobó ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niíj jenah joyát yoobópdih nihcah, túut nuumát caá náahap. Yeéb jwíihwã nihcah, jwiít yeebdíh bohénitboó ñíihwã jwí jumna caá. Dios jwiítidih yeéb nihatdih át wūhup taga. Páant yeebdíh ã wūhuchah, jwiít nihat yeebdíh teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdíh teo wáacnitdih wūhni, nin baáboó ñi jum jwuhuchah, páantjeh ã túi chājipna caá. Wūhni, ã pehbóo ñi juibínachah, chah túini ã wūhbiipna caá. Bū lāa Dios yeebdíh túi teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah ã teo wáacbiipna caá. Pánihna, nihat túini ã wūhni ñíih ã jumna caá. ²³ Yeéb Cristoíhwã jumna, caánboó Dioíh ã jumuchah, yeebbút Dioíhwã ñi jumna caá.

4

Cristo ã naáwát túutnit ded pah ñi jummat

¹ Jwiít yeebdíh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wūhniijeh caá. Dios cáacwādh ã jéihya jwuhca naáhdih Pablowādh át bohé jibat túutup taga”, niíj jenah joyát caá náahap. ² Det teo wūhniidih ñi maátadijeh túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesúsdi h teo wūhni jumna, jwí Maáh ded pah ã bohéat túutuchah, jwiítidih yoobópdih bohéat caá náahap. ³ “Caán Pablo túi yoobópdih ã bohécan caá”, yeéb ñi niíjichah yuhna, weémboó wã jíghcan caá. Bitabut biíc yoobó ñi niíjichah yuhna, biíc yoobó wã jíghcan niít. Weemjéhbut “Dios ã bohéat túutatjidih wã túi bohécan beé”, wã niíj jenah joicán caá. ⁴ “Diosdih jepahnit, yoobópdih wã bohécan caá”, niíj jenah joicán yuhna, “Weém túi yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéejat jíib weemdíh ã wihcan caá”, wã jéih niijcán caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdíh ennit, “Meém ma túi bohénap be”, niijná pínah caá.* ⁵ Jwí Maáh Jesús ã jwúub dei jūúwát pínah játih, yeébboó ded pah jwí bohéat, bita ñi chājatdihbut ennit, “Caánboó jwí Maáh ã wūtatdih ã túi chājcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwúub dei jūóhni, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidih jwiítidih ã naóhbipna caá. Jwiít cáacwāboó ded pah biíh ã chājatdih, ã jenah joyátdihbut jwí jéihcan caá. Jwiítjehbut jwí jenah joyátdih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá ã jéihyep. Pánihna, Jesús jwúub jūóhni, nihat jwí chājatjidih, nihat jwí jenah joyátdihbut ã naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chājap jī”, jwiítidih ã niíj naóhbipna caá.

⁶ Wã úudwã panihnitá, pánih naóhna, ñi túi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít Apolosjīh jwí jummatdihjeh wã naáwáp be. Ded pah jwí jummatdih ennit, biíc yoobó yeebbút ñi jéih jumbipna caá. Dios ã daacát túutatdih jepahna, “Yeebdíh bohéni ã jéihyat chah jwiítidih bohéni ã jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wã jéihyep”, ñi míc niijcá bojóo ⁷ “Caán bohéniboó chah jéihni ã jumuchah, caandíh caá jwí náahap”, ñi niijcá bojóo. Nihat ñi bíbohatdih Dios yeebdíh wūhniijeh caá. Jwí bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh át beh joyánap taga. Ñi jenah joyátjīh ñi beh joicáp be. Pánihna, ñi jéihyatjīh beh joinít dée, yeebdíh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdíh bohéni túi

* 3:19 Job 5.13 * 3:20 Sal 94.11 * 4:4 1Jn 3.19-21

jéihni ã jumuchah, weembút túi jéihni jumna, Jesúh doonádih weemjéh wã túi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

⁸ Yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádih túi jéih beedánit caá. Jwiít dih dedé jüdhdát wihcan caá. Túini Espíritu nihat ã wühni wēpat jwiít dih ã jumna caá. Pablowã ï wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwí jumna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Oboghjeéhtih, jwí Maáh Jesús ã jwúub dei jüúwúchah, caán biíc dih maáta yoobóp dih ñi jumuchah, áta túi taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwíta jum taga. Nihat yeejép yapat áta péa taga. Oboghjeéhtih, páant ã yap jwuhcan caá. ⁹ Weémboó nin pah wã niíj jenah joiná caá: “Jwiít Dios ã naáwát túutnit dih oboh jumnit, peéh mawat pínah dih páanit pah bitaboó ï enna caá. Nihat cáacwã, nihat Dioíh ángelwãbut ded pah jwiít dih ã yapat pínah dih jéihyat túut niijná, jwiít dih enna caá ï chãjap”, wã niíj jenah joiná caá. ¹⁰ Pánih ennit, “Jesucristoíh doonádih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiít dih ï niíj enna caá. Oboghjeéhtih, “Queét Jesúh wã jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeébbodíh ï niíj enna caá. “Queét wēp naóh nit nihcah, queétdih jwí jepahcan niít”, jwiít dih ï niíj jenah joiná caá. Oboghjeéhtih, “Queét ï túi wēp naáwáchah joinít, nihat cáacwã ï túut nuumbípna caá”, yeébbodíh ï niíj jenah joiná caá. Pánihna, dawá yeebdíh wēi naóh nit, jwiítbodíh ï iiná caá. ¹¹ Jwiít jwí bohé jibichah, nuugáp tubna, ãpí taca joót na caá. Jwiít dih túini yégueh wihcan, muubút wihcan caá. Jwí naáwáchah joinít, íjna, jwiít dih dawá láa bita ï mawap be. Jwí jib bohé jwíhipmant, buubut biíc yoobó ã yapna caá. ¹² Jwí náahat dih jib chãjat túut niijná, búdí teonit, jwí pí chuná caá.* Cáacwã jwiít dih yeejép ï naáwáchah joinít, yeejép naóh jwúubacanjeh, Dios queétdih ã teo wáacat pínah dih jwí pí ubhna caá. Yeejép ï chãjachah yuhna, jwí pí enah bojna caá. ¹³ Yeejép dooná ï naáwáchah joinít, “¿Biíc dih jwí jéih jumcan niít?” jwí pí niíj jwúubana caá. Nihat cáacwã ï yohni pah jwiít dih ípí enna caá. Jwí bohé jwíhipmant buubut biíc yoobó jwiít dih ï jenah joiná caá.

¹⁴ Caandíh daácna, ñi tíicat pínah nihcan, yeéb wã weh panihnit dih oina, ñi túut nuumát pínah dih náah yacnit, páant wã niíj daacáp be. ¹⁵ Nin wã naáwát pínah dih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeebdíh wã bohéat túttimah, dawá Jesúh doonádih bohénit ï jumuchah yuhna, weemjéh beé yeebdíh jwíh naóhni. Páant wã jwíh naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jí. ¹⁶ Ñi íp panihnijeh yeebdíh oinit, páant wã niíj naáwáp be. Í mána ded pah ï jummat dih ennit, wébitbut biíc yoobó ípí chãjna caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wã jummat dih ennit, yeebbút biíc yoobó ñi chãjaá.*

¹⁷ Páant ñi chãjat pínah dih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wã wahna caá. Jesúh doonádih wã naáwáchah joinít, caanbút ã jepahachah, wã wüh pah wã oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúh wádih ded pah bohéna, biíc yoobó wá pí chãjna caá. Ded pah wã chãjachah enni ji yeebdíhbut ã jwúub náhniabipna caá. ¹⁸ Oboghjeéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiít dih ã jéih bohécan niít. Jwiít dih úmmit, ã jüóhbican nacaá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. ¹⁹ Oboghjeéhtih, jwí Maáh ã wahachah, waícanjeh ñi pebhna wã juibí bipna caá. Juibínit, páant niíj naóh nit abeh ded pah ï chãjat dih wã enbipna caá. Jesúh doonádih ï naáwáchah, ¿Bita ï túut nuúm niít? ¿Oboh ï niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wēpatjéh yoobóp dih ï naáwáchah, queétdih joinítboó jepahnit, ï túut nuumbípna caá. Oboghjeéhtih, páantjeh ï naáwáchah, cáacwã ï jepahcat dih wã jéihbipna caá. Jesúh wã jumna, ded pah naóhna, Dios ã wēpatjéh ï chãjbipna caá. Oboh naóhna, ï chãjcan niít. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, wã jüihñat dih náahcan, ñi túut nuúm páñaá. Páant ñi túut nuumúchah, ñi íp pah yeebdíh oinit, chahjeh wã naóhbipna caá.

5

Yeejép yoobát pohba chãjnidih ï yohat pínah

* 4:12 Hch 18.3 * 4:16 1Co 11.1; Fil 3.17

¹ Bũu yeebdíh bainí wã jwúub naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chãjat doonádih wã joyóp be. Ñi cãtíh tubit yéej chãjni ã íp áadihjeh át bíbohop wut be. Jesúsdi h jéihcannit páant yeejép ípí chãjcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdi h jéihnit jumna yuhna, páant ã chãjatdih ñi enah bojna caá.* ² “Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwiít dih dedé yéejat wihcan caá”, ni jjenah joiná yuhna, tíccan, jíghacan, caán yeejép chãjnidi h ñi túut nũmát túutcap be. Páant ñi túut nũmát túutcan, bũu páantjeh ã yéej chãjat jíib, yeéb ñi míic wáac junít, caandíh ñi jwúub waadát túutca bojoó. ³ Weémboó ñijeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úubhna wã chãjap be. Páni hna, ñijeéh wã jummat pahjeh, ded pah caandíh ã yéejat peéh chãjat pínahdi h Jesús weemdíh ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin pah yeebdíh wã ni j naóhna caá: Caandíh ã yéejat peéh naáwát túut ni jná, yeéb ñi míic wáacá. Páni h míic wáacna, ñijeéh wã jummat pah, Jesús ã wēpatjīh nin pah caandíh ñi ni j: “Jwí jwúub míic wáacachah, ma waadca bojoó. Nemépwã í maáh ded pah meemdíh yeejép ã chãjīhna, ã chãja naáh, ma jwúub túut nũmát pínah ni jná. Páni h túut nũmnít, Jesús ã jwúub dei jũwúchah, ãjeéh ma bejat pínahdi h meemdíh jwí náah yacna caá”, caandíh ñi ni j.

⁶ Páni h yéej chãjni ñijeéh ã míic wáacachah, yeéboó “Jwiít Jesúh wã jwí túi jumna caá”, ñi ni j jjenah joyóchah yuhna, ã táican caá. Nin pah jwí pí ni j naáwát di h ñi túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdi h ã paáat pínah bainíbitjeh jwí widichah yuhna, ni hat ãpí paa béjna caá”, jwí ni jná caá. Páni hat pah, bícjeh ã yéejat di h cádahīhcan, ni hat Dioíh wã bícdih míic wáacna, queétdihbut ã yéejabipna caá.* ⁷ Jwiít judíowã Pascuadi h jeémát pínah chãjnit, ni hat paáat pínahdi h jwíih nũmánt yohnit, paacánni pandihjeh jwí pí chãjna caá. Diosdi h jwí pí mao wũhni oveja wũh pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah ni jná, Jesucristo jwiít di h át wun wũhup tajī. Páni hna, paáat pínahdi h jwí yohat pah yeebdíhbut ni hat ñi yéejat di h, ñi cãtíh jumni yéejat cádahīhcannidi hbut yohat caá náahap. Páni h yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* ⁸ Páni hna, túi wēnit, bícdih jummat túut ni jná, ni hat yeejép chãjat di h, yeejép jjenah joyát di hbut cádahnit, yoobópdih jjenah joinít, jwiít di h túi chãjat caá náahap.*

⁹ Wã jwíih daác wahní núodi h wã ni játji pah muntih, bũu wã jwúub ni j daácna caá, ñi túi beh joyát pínah ni jná. “Í áa ni hcannitjīh yeejép chãjnit bícdih ñi jumca bojoó”, wã ni j daacáp jī. ¹⁰ Páant ni j daácna, “Jesúsdi h jéihcannit yeejép chãjnit”, ni jná wã chãjcan be. “Jesúsdi h jéihcannit bí déedi h en ñinahnit di h, nũmnít di h, pãpnidi h úubhni t di hbut”, ni jná wã chãjcan be. Páni h chãjnit ni hat pehbóó í jumna caá. Íjeéh jumīhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹ Obohjeéhtih, nin pah ni jná wã chãjap be: “ ‘Weém Jesúh caá’, ni jná yuhna, nin pah chãjnit bícdih ñi jumca bojoó: í áa ni hcannitjīh yeejép chãjnit, en ñinahnit, pãpnidi h úubhni t, bitadi h yee naóh yacnit, máihni t, nũmnít í jumuchah, queét bícdih ñi jumca bojoó”, ni jná wã chãjap be. Páni h chãjnit di h nũmah jeémcat caá yeebdíh náahap. Queétdihbut yeebdíh í nũmah jeémīhchah, ñi jepahca bojoó. ¹²⁻¹³ Weém Jesúsdi h jéihcannit di h í yéejat peéh wã chãjcan níit. Diosboó queétdih ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac junít Jesúh wã í yéej chãjachah, jwiítboó queétdih peéh chãjat caá náahap, í túi túut nũmát pínah ni jná. Páni hna, ñijeéh jumni tubit yeejép chãjnidi h ñi yohoó. Caandíh ñijeéh bícdih ñi jummat túutca bojoó.*

6

Jesúh wãjeh míic ámohat

¹ Bũu bíih yeejép yapat doonádih joinít, bainí wã naóhbipna caá. Yeéb Jesúsdi h jéihnit jumna yuhna, chénewã míic jũihni t, ¿Dépanihna, ã yoobáat pínah ni jná, Jesúsdi h

* 5:1 Dt 22.30 * 5:6 Gá 5.9 * 5:7 Ex 12.5 * 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3 * 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdi jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh ã túi yoobáát pínah niijná, Dios caánboodíh áta teo wáac taga. ²⁻³ Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ã jwúub dei jūúwúchah, yéejnitdih caán bícdih jwiít áihwāboó jwí wutbipna caá. Ángelwādhbut jwí wutbipna caá. Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihñat ã jumuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴ Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúhwā míc jūihnit, ã yoobáát pínah niijná, queétidihjeh naáwádih ñipí bej? ⁵ Ñi tíicat pínah niijná, nindih wā naóhna caá: “Jwiít túi jéihnit caá”, níj jenah joiná yuhna, míc jūihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ã wihcat pah ñi jumna caá. ⁶ Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, Jesúsdi jéihcannit maáta pebhna naáwádih bejna, Jesúsdi jepahcannitbut ã joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chājna, ñi tíccan niít?

⁷ Yeéb Jesúhwā mícjeh míc jūihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadih ñi bid bejchah, ã túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jumna naáh”, ñi niijíchah, chah áta túi tagaá. Bitá ã jéih chāj jumúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácan, “Á jumna naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸ Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeébboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bitá ã yeejép chājatdih, ã jéih chāj jumátdih, bíc yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míc jumna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pebhboó ã bejcan niít. Yeebjéh míc yeejanjeh, yoobópdi ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pebhboó ã bejcan niít: í náah chājnit, pāpnidih úbhñit, ã áa nihcannitjéh yéj chājnit, neoná mícjeh chājnit, yaádh mícjeh chājnit, jumnít, bí déedih en ñinahnit, máihnit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhñit, jéih chāj jumnítbut Dios pebhboó ã bejcan niít. ¹¹ Páant ã chājat pah biquína yeébboó ñi jumap jī. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ã wun wūhñit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, buu, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dioíhwā ñi jumuchah, yeebdíh yéejat jíib ã wihcan caá.

Jwíih bácahjih yéj chājcat caá náahap

¹² Buu biíh yeejép yapatdih bainí wā naóhbiipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ã wihcan caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwí yéj chājachah, ã túican caá. Biíh jwí chājachah, túini jumna yuhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyátdih yéejana, jwiítidih ã teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahíhna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiítidih náahap.* ¹³ “Jwíih wūdah jeémp yacat pínah caá”, niijnít, jumgúp tubuchah, jwíipí jeémpna caá. Páant jwí chājachah, ã túina caá. Nin baácboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwí túi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jumuchah, bid jeémát ã wihcan niít. Biquína “Jwíih bácah yaádhdi metat pínah caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíih bácahdih chājna, caandíh jwí teo wūhat pínah niijná, át chājat tajī. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud jūúwát túutnit, jwiítidihbut bíc yoobó ã wēpatjéh ã boo pud jūúwát túutbipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúhwā jumna, caán bícdih bíc bácah dée jwí jumna caá. Génesisboó Dios nin pah át níj daacát túutap tajī: “Newé yadjéh bíc bácah dée ã jumbiipna caá”, át níj daacát túutap tajī.* Caandíh jéihnit, nin pahbut yeebdíh túi náhniat caá náahap: Ded newé yadjeéh ã jumuchah, queét bíc bácah dée ã jumna caá. Pánihna, deoh nah jumnih wilijeéh ñi jumuchah, mijeéh bíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebút ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúhwā, ájeéh bíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh bíc bácah dée ñi jumíh? Páant chājat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébboó Jesúhwā jumnit, ájeéh bíc bácah dée jumna, Túini Espíritu ñíih caolihboó ã jumuchah, caán ã jenah joyát pahjeh yeebút ñi jenah joiná caá.

* 6:12 1Co 10.23 * 6:15-16 Gn 2.24

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjìh yeejép chājcat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátidibut jwí yeejana caá. Páant jwí chājat túttimah, jwiítidih túut nuumát chah ã buona caá. Dedé biíh jwí yéej chājachah yuhna, túut nuumát nump ã buona caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Jwíih caolihboó ã jummat pínah niijná, Dios jwiítidih Túini Espiritudih át wahap jì. Páant ã wahachah, jwiítboó áih mæu pánihni caá jwí jumup.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítidih ã wun wūhat pínah niijná, jwiítidih ã jíib chājar jì, áihwā jwí jummat pínah niijná. Pánih áihwā jumna, caán jwí maáh ã jumuchah, jwí weñat pínahdih jenah joicánjeh, ã weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

7

Téihya chéwat

¹ Bæu weemdíh ñi wūbh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíj wūbh joyóp tají: “Jwiít Jesúsdi h jéihnit jwí áa jumuchah, ã túimi niít?” ñit niíj daacáp tají. Páant ñi niíj daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ã túina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, í náah chājat ã tobohna caá. Pánihna, yeebdíh áa jummat caá náahap. ³⁻⁴ Páant ñi áa jumuchah, yaádíh bácah miíh pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóoíh pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéíh bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliíh pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbut jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan niít. ⁵ “Diosdih túi wūbát túut niijná, biíc dih jwí jum jwuhca boj jíih”, ñi míic niíjichah, ã túina caá. Obohjeéhtih, wūbh péanit, túi biíc dih ñi jwūub jumú. Tūbit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadih ã yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chāj bipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wā wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, biíc yoobó ã túina caá. Ñi í náah chājcat pínah niijná, páant wā niíj naóhna caá. ⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét ni hat áa wihcannit ñi jumuchah, áta túi tagaá”, wā niíj jenah joiná caá. Biquínadih áa jummat wēpatdih Dios ã wūhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yuhna, túi jummat wēpatdihbut ã wūhna caá.

⁸ Bæu, áa wihcannitdih, éemp wūnnitdihbut bainí wā naóhbipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, ã túibipna caá. ⁹ Obohjeéhtih, yaddih, newédih búdí bidnit, í náah chājcat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi wūú.

¹⁰⁻¹¹ Bæu, yeéb Jesúsíhwā áa jumnitboodíh bainí wā naóhbipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ã wūtat caá. Yaádh í áadih í cádahca bojo naáh. Neonábut ñi weha mána yaáhdih í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míic cádahnitji, biíhdih í áa jumca bojo naáh. Pánih míic cádahnitji queét chénat pahjeh jwūub míic ámohna, biíc dih jwūub jumnit, chah ã túibipna caá.*

¹² Bæu, yeéb bitadih jwuh bainí wā naóhbipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdi h ñi jepahachah yuhna, ñi weha mána yaádhboó ñi jepahcap jì. Yeéb Jesúsíhwā ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ñi jumíhichah, ñi yohca bojoó. ¹³ Biquína yeéb yaádhbut Jesúsdi h ñi jepahachah yuhna, ñi weha mánaboó ñi jepahcap jì. Páant ñi jumuchah yuhna, ñijeéh ñi jumíhichah, ñi cádahca bojoó. ¹⁴ Yeéb biíc bácah dée ñi jumuchah, biíc Jesúsíh jumna, biíh Jesúsíh nihcah yuhna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wíihwā caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsdi h jepahcannit neoná ñi weha mána yaádh Jesúsdi h ñi jepahachah, queét neoná d i hbut Dios ã túi chāj bipna caá. Biíc yoobó Jesúsdi h jepahcannit yaádh ñi weha mána Jesúsdi h ñi jepahachah, Dios queét yaáhdihbut ã túi chāj bipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdih ennit, “Queébut wíihwā caá”, Dios ã niijná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih biquína Jesúsdi h jepahcannitboó ñi weha mána yaáhdih, ñi weha mánad i hbut ípí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míic maocat túut niijná, ñi beje naáh. ¹⁶ Obohjeéhtih, túi biíc dih ñi jumuchah, chah ã túina caá. Yeéb Jesúsdi h jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdi h ñi jepahat pínah, Dios

* 6:19-20 1Co 3.16; 2Co 6.16 * 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

queétdih ã túi ubat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepahbipna caá. Í jepahcan niít”, jwí niíj jéihcan caá.

¹⁷ Nin pah nihat Jesúhwādh wāpí naóhna caá: Jesucristodih jepahnit, ded pah ñi jumatiidih biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumati pínahdih jwí Maáh jéihnit, yeebdíh át jwejep taga. ¹⁸ Det Jesúsdi jepahnit bóodnitji jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, í bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdih, bóodcannitdihbut Dios biíc yoobó ã enna caá. Á wúatdih jwiítdih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh áih pínahdih ã ñío láa ded pah ñi jumati pah ñi túut nūmca bojoó. ²¹ Teo wūhñit ñi jumuchah, ã túina caá. Páant ñi jumati ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, í wata naáh. Á túimi nacaá. ²² Dios ã túi ubuchah, bitadih teo wūhñitboó jwí maáh jumna, watnit dée pah í jumna caá. Bitadih teo wūhcannitboó Jesucristodih teo wūhñit caá. ²³ Jesúhwā ñi jumati pínah niijná, yeéb ñi yéejat jíib át wun wūhup tají. Pánih áihwā jumna, ã weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesúsdi í cádahat túutuchah, queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wā úudwā panihnitá, Jesúsdi jwíh jepahnit, yeéb nihat ded pah ñi jumati biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh wēi ennit, ã teo wáacbipna caá.

²⁵ Būh, áa wihcannitdih ñi úubh joyátdih wā jepahbipna caá. Ded pah queét í chājat pínahdih Dios ã wúatcan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyátdihjeh wā naóhbipna caá. Dios weemdíh ã jígah en teo wáacachah, wā jenah joyátdih ñi túi joyóchah, ã túimi nacaá. ²⁶ Nin pah wā jenah joiná caá: Būh yeó jáapna Jesúhwā tūbit yeejép í yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã buobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumati caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijíchah yūhna, ñi áa pínahdih bid jūinít, téihya chéonit, ã túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodíh chah ã buobipna caá. Ñi áa wihcah, nūmp yeebdíh ã buobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā úudwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ã jwúub dei jūúwát pínah bahñijeh ã jūdhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh í weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jígahat, jwí weñat, dedé pínah niican caá. Bí déedih jíib chājna yūhna, bíbohcanit pah ñi jumúú. ³¹ Pánihna, Jesús ã wúatdih túi chājat túut niijná, nin baácboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ã wúatboodíh jwiítdih túi jenah joyát caá náahap.

³² Bí déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joyátdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah ã chājat pínahdih ã túi jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ájeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bí déedihjeh āpí jenah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioíh pínahdih ã jenah joicán caá. Yaádhidihbut biíc yoobó ã jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ã weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, túi wēinit ñi jumati pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, ã weñat pínahdih jenah joinít, bí déedih jenah joicánjeh, ñi túi jumati pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶ Būh, bíh naáwát yeéb japatadih jwūh wā naóhbipna caá. Ñi náahnit yaádh í behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwí túi jumbipna caá”, niíj jenah joinít, ñi ubúú. Páant ñi ubuchah, yéejat niican niít. ³⁷ Obohjeéhtih, bíhboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah ã túibipna caá”, ã niíj jenah joí dée caá. Páant caanjéh niíj jenah joiná, bita caandíh í wúcah, ã jenah joyát pah chājna, caanbút ã túi chājna caá. ³⁸ Pánihna, ded ã áa pínahdih ubnit, ã túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ã túi chājna caá.

³⁹ Dedh áa jumnih, mi áa ã wuncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ã wunuchah, chéwat déedih ã watachah, ded biíh áa wihcannidih náahna, mi jwúub áa jumuchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, Jesúhndihjeh mi níwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wã níj jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wëibipna caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant ã níj jenah joyát túutur be”, wã níj jenah joiná caá.

8

Pāpnidih ī wūhni déep

¹ Bũũ, biíh ñi wúbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit níj wúbh joyóp tajī: “¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwiít Jesúhñwã jwī jeéméchah, ã túimi níít? ‘Í pāpni cáacwã ī chājñijeh caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwī níj jéihna caá”, ñit níj daacáp tajī. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, níj jenah joinít pah ñit daacáp tajī. Páant ñi níj jenah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queétdih túinijeh naawát caá náahap. ² Ded “Weémboó nihtdíh túi jéih beedáni caá”, níj jenah joiná yuhna, yoobópdih ã jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadih ã teo wáacbipna caá. Páant ã oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wã oini caá”, ã niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwī jeéméchah, ã túimi níít?” ñi níj daacátjidih bũũ jwuh wã jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwī níj jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítidih teo wáacni caá”, ī níj jenah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwādih, yeodíhbut páant ípí níj jenah joiná caá. Bitajeé doóbhñadhí, máa nahnadhí, nuñúpwādihbut páant ípí níj jenah joiná caá. “Nin jwiítidih wēp teo wáacni caá”, ī niijní, dawá ã jumna yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī níj jéihna caá: “Dios biícjeh, caánboó jwī íp caá”, jwī níj jéihna caá. Caán nihtdíh át chājap tajī. Jwiít cáacwādihbut át chājap tajī, áihwã jumna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandíh Dios nihtdíh chājat túutnit, jwiítidihbut át jummat túutur tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī níj jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúhñwã jumna yuhna, páant ī níj jéih jwuhcan caá. Jesúsdih ī jepahat pínah játih, pāpnidih “Jwiítidih wēp teo wáacni caá”, níj jenah joinít, caandíh wëina, ī wūhni déepdih ípí jeémép tajī. Pánihna, bũũbut Jesúhñwã jumna yuhna, pāpnidih wūhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwúhcan caá. Páant níj jenah joinít, “Páant wã jeéméchah, yéejat jíib weemdíh ã jumbipna caá”, ī níj jenah joiná yuh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, jwī jeémpcahbut, Diosboó biíc yoobó jwiítidih ã enna caá. ⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ã túyuchah yuhna, bita Jesúsdih jáap jéihnitdih jwíta yéjea tagaá. ¹⁰ Pāpnidih ī weñat pebhna waadnít, caandíh ī wūhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdih túi jéihni páant ã jeéméchah, weemdíhbut ã túina nacaá”, ã níj jenah joibipna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ã wēpna caá”, páantjeh níj jenah joinít, jwúub jeémpna, ã túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, níj jenah joinít, jwī jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwī jummatdih jwī júutat jíib, bita Jesúhñwã jwī úudwã panihnit, jáap jéihnitdih jwī yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wun wūhuchah yuhna, bũũdnít ī jumbipna caá. ¹² Jwī úudwã panihnitdih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwī yéejanap.* ¹³ Pánihna, weémboó wã úudwã panihnitdih oinit, queétdih yéejacat túut niijná, pāpnidih wëinit ī wūhni déepdih wã jeémpcan níít.

9

Jesús ã naawát túutnit ded pah ī jummat

* 8:6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17 * 8:12 Mt 25.45

¹ Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembút Jesúsdiñ wã enep jĩ. Páant caandíñ wã enechah, weemdíñbut ã naáwát túutup jĩ. Pániñna, ded pah wã chãjíchah, Jesúsboó ã wutuchah, ã túina caá. Weém caandíñ teo wũñni yeebdíñ áñh doonádih wã naáwáchah joinít, ñi jepahap jĩ.* ² Áñh doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ï niij jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíñ ã wahatjidih ñi jéñna caá. Wã bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wēpatjñh jwiít dih ã bohénap jĩ”, ñi niij jéñna caá.

³ Bitaboó nin pah ïpí niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ï niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi túut nuumátjidih wãpí naóhna caá. ⁴ Cáacwãdih jwĩ bohénachah, jeémát dih babhbatdihbut queétoó jwiít dih wũhat caá náahap. ⁵ Jesús úudwã, Pedrobut, niñat bita Jesús ã naáwát túutnitbut ï weha mána yaádh biíc dih ï bohé jibichah, ded pah ï náahat dih ïpí wũñna caá. Jwiítbut áa jumna nihna, queét yaádh dihbut jwĩ numah jibichah, jwĩ náahat dih yeebdíñ wũhat áta náahcan tagaá. ⁶ Niñat bohé jibnit dih ï bohénitboó dedé ï náahat dih ïpí wũñna caá. Pániñna, weém Bernabéjñh jwĩ bohénachah, biñh tewat dih jwĩ teocat pínah niijná, jwiít chéñat pah dih jwĩ náahat dih yeebdíñ wũhat caá náahap. ⁷ Soldadowã queétjeh ï náahat dih ïpí jñib chãjcan caá. ï maátaboó queétdih ïpí wũñna caá. Iguñh momnitboó ññh iguñh quehechah, ïpí jeémpna caá. Niñat ovejawãdih en daonítboó ññh ovejawãdih ïpí mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wã niiját jwiít cáacwã jwĩ jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah át niij daacáp tajĩ: “Momo jiwí trigo tíbnadiñ ã caóh chũñuchah, áñh jac dih ñi chéoca bojoó, tíbnadiñ jeémíñna, ã jeémát pínah niijná”, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ã niij daacát túutna, momo jiwidihjeh niít Dios át jenah joijíp? ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíñ át jenah joyóp tajĩ, cáacwãdih jwĩ bohénachah, jwiít dih ï túi en dawát pínah niijná. Wãpchidih teonit, jeémát dih ïpí bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíñ Jesúsñh doonádih jwĩ túi bohénap jĩ. Páant jwĩ chãjachah, jwĩ náahat dih yeebdíñ wũhat át náahap ta yuh jĩ.* ¹² Pániñna, bita bohénit dih ñipí wũhat pah, jwiít dihbut wũhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wũhat yeebdíñ ã náahachah yuhna, ñi wũhcañ ennit, jwiítboó jwĩ uúbh tac buugácap jĩ. Pániñ uúbhcanjeh, búdí jwĩpí tewep jĩ. Jwĩ uúbúchah, nin pah ñita niij jenah joi tagaá: “Pablowã bií déedih náahnitjeh, ï bohéna caá”, niij jenah joinít, jwĩ bohénachah, ñita joiñhcan tagaá. Pániñna, yeebdíñ bohéna, ded pah jwĩ náahat dih jwĩpí uúbhcap jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi túi náhninaá: Dioñh muuná jñibíñit, jwiít judíowã sacerdotewãdih nuñupwãdih jwĩpí wũñna caá, Dios dih ï cáo wũhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewãdih, bita caánboó teonit dihbut ï cáo judhni déep dih át jeémát túutup tajĩ.* ¹⁴ Pániñna, biíc yoobó jwĩ Mañh Jesucristo jwiít áñh doonádih naóhñit dih jwĩ bohénit dih át en dawát túutup tajĩ.* ¹⁵ Páant ã wutuchah yuhna, weémboó yeebdíñ wãpí uúbhcap jĩ. Buubut páant niij daácna yuhna, “Weemdíñ ñi teo wáacá”, niijná wã chãjcan caá. Weém nuugúp wũñna yuhna, wãta uúbhcan tagaá. Wã uúbúchah joinít, ñi wũhuchah, “Weém jñib wihcanni Jesúsñh túini doonádih wãpí bohéna caá”, wãta jéñh niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúsñh túini doonádih wã bohéat jñib, Dios ã enechah, weém chah túini caá”, wãpí niij jenah joiçán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíñ ã bohéat túutat dih chãjcan, tñbit wãta jñgah tagaá.* ¹⁷ Wã náahat pahjeh áñh doonádih wã bohéna, wã bohénitboó weemdíñ ï jñib chãjat pínah dih wãta bid tagaá. Obohjeéhtih, wã bohéñichah, wã bohéñhcañ yuhna, biíc yoobó áñh doonádih weemdíñ bohéat caá náahap. ã wutuchah joinít, áñh túini doonádih wãpí bohéna caá. Pániñ jepahnit, weemdíñ ã wũñni tewatjeh ã jumuchah, wã bohéat

* 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16 * 9:8-9 Dt 25.4 * 9:8-9 1Ti 5.18 * 9:11 Ro 15.27 * 9:13 Dt 18.1
* 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7 * 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

jíib wāpí bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wēina caá. Yeebdíh bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpí wūbhcan caá.

¹⁹ Páant wā bohénachah, cáacwā jíib wūhcan, weemdíh ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat tútat pahjeh wāpí bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ī jummatdih ennit, biíc yoobó wāpí jumna caá, weemdíh wēi ennit, túini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chājna, wā úudwā panihnitá, bita judíowādih Jesúih doonádih bohénit, ded pah ī chājat biíc yoobó weembút wāpí chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwī nūowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdíh ā túi enna caá”, wā niíf jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwī nūowā ī wutatdih wāpí jepahna caá. ²¹ Bitā judíowā nihcannit Moisés ā wutatjdih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jummat pah biíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpí yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdíh ā wutachah, caandíhbut wāpí jepahna caá. ²² Jáap jéihnitboodíh bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpí niijcán caá. Queétoó túi beh joi jwūhcan, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, niíf jenah joinít, ī chājatdih weembút wāpí chājcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ī jummat biíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínah niijná. ²³ Jesúih túini doonádih nihat cáacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpí chājna caá. Pánih chājna, queét ī jepahachah, Dios pebhboó jumna, jwiít biícđih jwī túi wēibipna caá.

²⁴ Dios pebhboó juibínit, chah túini ā wūhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwūhna, ded pah ā wutatdih níi túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cáacwā ñáonit, nihat ī ñáwachah yuhna, chah wépép ñáonidihjeh wēinit, túinidih ípí wūhna caá. Pánihna, chah wépép ñáoni dée jwiítbut Dios ā wutatdih túi chājnit, ā pebhboó jwī juibínachah, jwiítđih wēinit, túinidih ā wūhbipna caá. Pánih wépép ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdih túi chājat caá náahap. ²⁵ Nin pahbut ā jumna caá: Ñáonitboó íih báhahdih ípí wēpana caá. Pánih wēpana, íih báhahdih yéejacat pínahdih ípí chājcan caá. Cáacwā queétdih wēinit, núojíh péeb waoni júđđuhdih ī wūhatdih ípí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wūhni júđđu waicanjeh apí wunah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwíih caolihdih yéejahcan, Diosdih wūbhnit, ā naáwátđihbut jwípi jenah joiná caá. Pánih chājnit, ā pebhboó jwī juibínachah, túinidih jwiítđih ā wūhbipna caá. Caán ā wūhni pínahboó ā buudcán niít. ²⁶ Weémboó yoobópđihjeh ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat túut niijná, caandíh wāpí túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópđih ī mao chūúat pah, weembút Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, Diosdih wā túi jenah joiná caá. ²⁷ Ñáonit, míic mao tíohnit íih báhahdih yéejacat túut niijná, ī náahatđihjeh ípí chājcan caá. Páant ī chājat pah, weembút wíih caolihdih yéejacat túut niijná, wā náahatđih chājcan, Dios ā weñat pínahdihjeh wāpí chājna caá. Pánih chājnit, Dios pebhboó wā juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jíib wūhat pínah meemdíh ā wihcan caá”, weemdíh ā niijcán niít.

10

Egipto baácmant jūóhnit ded pah ī yapatji

¹⁻² Dios pebhboó juibínit, jwiítđih wēinit, túinidih ā wūhat pínahdih jwiít nihat jwí bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowā jwī nūowā Egipto baácmant jūóhna, ded pah ī yapatjdih jwiítđih túi náhniat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ī bejehchah, Diosboó queétdih wapna, mah pōh panihnijih át waáwáp wut jí.* Mųj Mac Đuunidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios át chúuh bejat túutur wut jí.* Pánih jumna, Moisésdih it

* 10:1-2 Ex 13.21-22 * 10:1-2 Ex 14.22-29

túi péenap wut jī. ³ Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ã wũhni jeémátdih nihat ĩpí jeémép wut jī.* ⁴ Mũj wihcah, mah ã bac jũúwát pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih át mawat túutap wut jī. Páant ã chājachah, ã wũhni mahdih queét nihat ĩt babhbap wut jī. Jee dáhmant ĩ babhni mah ã bac jũúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih át wũhũp wut jī. ĩ jéih encah yũhna, Jesús ĩjeéh ã jib bejehcah, ã wũhni Túini Espiritu queétdih át teo wáacap wut jī.* ⁵ Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ã teo wáacachah yũhna, biquínajeh caandíh ĩt jepahap wut jī. Bitá dawá caandíh jepahcannitdih wēi encan, Dios queétdih át peéh chājap wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jũóhni, tútchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ĩt wũn beedép wut jī.*

⁶ Páant queét nihat ĩ yapatdih náhnina, biíc yoobó yeejép ĩ chājat pah jwĩ chājca boj jĩh.* ⁷ Dios ã daacát túutni tólih, Éxodo ĩ niijníndih, nin pah át niȳ daacát túutap tajĩ: “Queét cáacwã ĩ pãpnidih wēinit, biícđih wēi jeémp babh máihna ĩt chājap wut jĩ”, át niȳjĩp tajĩ.* Páant ĩ yéej chājat pah, jwiítđih chājcat caá náahap. ⁸ Biíh láa biquína yaádh metnit, í náah ĩt chājap wut jĩ. Páant ĩ í náah chājat peéh biíc yeó jáapđihjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jĩ.* Páant ĩ chājat pah, jwiítđih chājcat caá náahap. ⁹ Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ĩt niȳ jũihũũp wut jĩ: “¿Dépanih tibeé jwiítđih Egipto baácmant ma ũb jũóh? Nin tútchi wihcapboó jwĩ yabh jibna caá. Dios jwiítđih ã túi en daocán caá”, ĩt niȳjĩp wut jĩ. Páant niijnít, Diosđih tac bũũgána, caandíh ĩt íjanap wut jĩ. Páant ĩ yéejat peéh, Dios maiwãđih át wahap wut jĩ, queétdih ĩ chāác mawat pínah niijná.* Páant ĩ yapatdih jenah joinít, ĩ chājat pah jwiítđih chājcat caá náahap. ¹⁰ Biíh láa, biquína nin pah ĩt míic niȳjĩp wut jĩ: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswãđihjeh jwĩ maáta át chāj? Jwiít nihat biíc yoobó túinit jwĩ jumna caá”, míic niijnít, Diosđih ĩt jũihũũp wut jĩ. Páant ĩ jũihũũat peéh mawat pínah niijná, Dios áih ángeldih át wahap wut jĩ.* Páant ĩ chājat pah, jwiítđih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét ĩ yapatjĩ jwiít péeni yeó jáapna jumnitđih ã jéihyana caá. ĩ yapatjĩđih Moisés ã daacátjĩđih ennit, túi jenah joinít, biíc yoobó jwiítđih chājcat caá náahap. ¹² “Weémboó Jesúsđih wã chah túi jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemđih ã jũúwũchah yũhna, wã túi jéih yap yohna caá”, niȳ jenah joiná, ñi túi chāja chaáh. Páant niȳ jenah joiná yũhna, jon játih moón ĩ chājat pah, ñi jwũũb yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwĩ jenah joiná caá. Páant jwĩ yéej chājĩhichah yũhna, jwĩ yéej chājcat pínah niijná, Dios jwiítđih ãpĩ teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiítđih ãpĩ júutna caá, jwĩ yap yohat pínah niijná. Pánihna, ded pah jwĩ bũũjácđih jéihni, chah yeejépđih jáhni, jwiítđih ãpĩ teo wáacna caá.

Pãpnidih wēicat

¹⁴ Wã chéenwã, nindih ñi túi joyoó: Bitá “Jwĩh dios, jwiítđih teo wáacni caá”, ĩ niȳ pãpnidih ĩ weñepboó bejcanjeh, queét ĩ chājat biíc yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihni jumna, ded pah ñi chājat pínahđih jéihyat túut niijná, nin wã naawátđih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac jũinít, Jesúsĩh meép panihni iguĩh macđih babhni, áih bácah panihni pandihbut biícđih jwĩ jeémátdih bainí yeebđih wã naóhbipna caá. Pánih babh, jeémpna, ã wũn wũhatđih jenah joinít, “Túina caá”, jwĩpĩ niijná caá. “Jwiítđih wũn wũhna, jwiít ájeéh túi biícđih jwĩ jumachah, ã wēpat jwiítđihbut ã wũhna caá”, jwĩ niȳ jéihna caá.* ¹⁷ “Jwĩ jeémpni pan biíc dahjeh ã jumap pah, jwiít nihat biícđih biíc bácah dée jwĩ jumna caá”, niȳ jéihni, caán pan dahđih biícđih jwĩpĩ jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judíowã ded pah jwĩ chājatđih ñi jenah joyoó: Dioĩh mũũná bejni, mũũpđih mao cáo wũhni, Diosđih jwĩpĩ wēina caá. Caandíh jwĩ wũhat túttimah, caán déepđih jeémpna, Diosĩh biícwã jwĩ jumna caá. Bitabut pãpnidih ĩ wũhniđih jeémpna, queétdih

* 10:3 Ex 16.35 * 10:4 Ex 17.6; Nm 20.11 * 10:5 Nm 14.29-30 * 10:6 Nm 11.4 * 10:7 Ex 32.6 * 10:8 Nm 25.1-18 * 10:9 Nm 21.5-6 * 10:10 Nm 16.41-49 * 10:16 Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20

caanjíh biícwā ī jumna caá.* ¹⁹ Páant niijnít, “Jwíih dios caá”, niij pāpni, caandíh ī wūh-nibut “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wihchah yūhna, bita caandíh jeémát-dih wūhna, Diosdih jenah joicán-jeh, nemépwāboodíh-jeh jenah joinít, ī wūhna caá. Pánih wūh péanit, jwūub jeémpna, nemépwā biíc-dih ī jumna caá. Yeébbodíh nemépwā biíc-dih ñi jummat-dih wā náah yaccan caá.* ²¹ Nemépwā biíc-dih jumna, Dios biíc-dih ñi jéih jumcan caá. Dios biíc-dih túi jummat túut niijná, nemépwā biíc-dih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwā-dih ī wūhni jeémát-dih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbat-dih-but ñi babhca bojoó. Jesucristo ā wun wūhat-dih jenah joinít, caán biíc-dih jummat túut niijná, áih meép panihni iguíh macdih babhna, áih báchah panihni pan dahdih jeémát caá náahap.* ²² Pāpnidih wūhni-ji jeémát-dih, Jesús ā wunat-dih jenah joiní jeémát-dih-but jeémpna, jwí Maáhdih ñi íjana caá. ¿Yeébbó Diosdih chah wēpnit niít ñi jumap? ¿Ñi yéejat ā peéh chājat-dih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ā íjat-dih úmmit, nemépwā-dih ī wūhni-jidih ñi jeémp, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

²³ Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá. Weemdíh yéej chājat-jeh ā náahcan caá”, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíh jwí chājachah, túini jumna yūhna, jwiít-dih-jeh, bitadih-but ā teo wáaccan caá.* ²⁴ Pánihna, jwí weñat pínahdih-jeh chājcan, bitadih jwí teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

²⁵ Déepdih jíib chājat-boó jíib chājadih bejna, “¿Pāpnidih ī wūhni niít? ¿Wā jeéméchah, ā túimi niít?” niij úbh joicán-jeh, jíib chājnit, ñi jeémé. ²⁶ Jwí íp Dios nihat-dih ā chājni, nihát áih caá. Dedé jwí jeémát pínahdih-but chājnit, jwiít-dih ā wūhna caá. Pánihna, ā wūhni-dih jwí jeéméchah, ā túina caá.*

²⁷ Jesús-dih jéihcanni yeebdíh ā numah jeéméchah, bejnit, dedé ā wūhachah, “¿Nin pāpnidih ī wūhni niít?” niij úbh joicán-jeh, ñi jeémé. ²⁸ Obohjeéhtih, Jesús-dih jáap jéih-nibut jumna, “Nin déep pāpnidih ī wūhni caá”, yeebdíh ā niijíchah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó. ²⁹ “Wā jeéméchah, ā túina caá”, niij jéihna yūhna, jeémpnit, jwí Maáhdih jáap jéih-niboodíh yeéb ñita yéej tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijíchah joinít, nin pah weemdíh ñita niij úbh joi tagaá. “Caandíh wā jeéméchah ā túyat-dih jéihna yūhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemdíh chājat náah?”*

³⁰ Dedédih jeémpnit, ‘Ma wūhat túina caá, Paá’, wāpí niijná caá. Páant wā niijíchah yūhna, ¿Dépanihna, ‘Caandíh jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdíh ma niij?” ñita niij tagaá. ³¹ Páant niij naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúsíhwā-dih túi chājat caá náahap, bita jwiít-dih ennit, queébtut Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ī wēi naawát pínah niijná, túi chājat caá náahap. ³² Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúsíhwā-dih-but yeejép ñi chāj jútca bojoó. ³³ Weémboó dedé wā chājíhna, nihát cáacwā ī túi jummat-dih jenah joinít, wāpí chājna caá. Pánihna, Jesús-dih ī jepahachah, Dios queéd-dih ā túi ubat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jummat pínahdih jenah joicán-jeh, bita ī túi jummat pínahdih wāpí jenah joiná caá.

11

¹ Weém Jesucristo ded pah ā chājat-jidih jenah joinít, biíc yoobó wāpí chājna caá. Páant wā chājat pah, yeébbút ded pah wā chājat-dih ennit, biíc yoobó ñi chājaá.*

Míc wáacnit, ded pah ī chājat pínah

² Ded pah wā chājat-jidih náhninit, yeéb biíc yoobó ñi túi chājna caá. Jesúsíh doonádih jwí bohénachah joinít, páant-jeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.* ³ Būb biíhdih wā naóhbipna caá, yeéb Jesúsíhwā míc wáacnit, ded pah ñi

* 10:18 Lv 7.6 * 10:20 Dt 32.17 * 10:21 2Co 6.15-16 * 10:22 Ex 20.5; Dt 32.21 * 10:23 1Co 6.12 * 10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11 * 10:29 1Co 8.7-12 * 11:1 1Co 4.16; Fil 3.17 * 11:2 2Ts 2.15

chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íp Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná ã maáh caá. Neoná ã weha mána yaádh ã maáh caá. ⁴ Ñíih baácdih moón biíhdih jepahat júutna, ñíih waojíh yégueh chóojíh ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúh neonáboó úbhñit, Dios naáwátdih naóh yapanitbut jih cáagna, “Biíh caá wã maáh. Jesús nihcan caá”, niiját júutat dée chājñit, jwī Maáh Jesucristodih yeejép ã chājna caá. ⁵ Yaádhboó úbhna, Dios naáwátdih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wãjeéh bóodih wã jepahcan niít”, niiját júutat dée chājñit, ã weha mánadih yeejép ã chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājñih wili, nihát miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶ Yaádhboó íih waojíh yégueh chóojíh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ã jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, ã jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih úbhna, neonáboó Dios ã nihát panihni jumna, íih wao dájhjih cáagcat caá náahap. Páant ã cáagcan, “Diosjeh caá wã maáh. Caánboó chah túini caá”, ã niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wãjeéh bóo túini caá. Caandíh wã wēi jepahna caá”, ã niiját júutna caá.* ⁸ Dios cáacwádh jih wíih chājna, newédih át jwíih chājap wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājap wut jī. ⁹ Newédih chājñit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodíh newédih teo wáacnih pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihñit ã jumna caá.* ¹⁰ Yaádhdih wao dáh jih cáagat caá náahap, ã weha mánadih ã jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwã ã wēi enat pínah but niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ã weha mána yaádh ã maáh ã jumuchah yuhna, Jesúhwã jumna, Dios queét chénat pahdih bíic yoobó ã enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, áih páwájih yaddih át chājap wut jī. Bũu yaádh caá neoná pínahdih ã weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihát dih ã chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah ñi jumát pínahdih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Ñíih tútchinadih moón bitadih ã jepahat júutíhna, íih waojíh yégueh chóojíh ípí cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih úbhñit, ã weha mánadih ã jepahat júutna, queétdih waojíh cáagat caá náahap. ¹⁴ Ñi cātíh newé waó yoóc maátñi ã dũwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc dũoná, ã tíiccan niít?” ñipí níj jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátñi mi dũwúchah ennit, “Míih waó yoóc maátñi dũoná, mi túi jógohna caá”, ñipí níj jenah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátñi dũonít, mijeeh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wã naáwátdih ded biíhboó mácah ã naáwíhichah, nin pahjeh wã jepahna caá: Nihat jwiít yeebdíh bohénit wã naáwátdih bíic yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwãbut Diosdih wēinit, bíic yoobó ípí chājna caá.

Jesús ã wutni jeémátdih ã túi chājcat

¹⁷ Jesús ã wutni jeémátdih bũu baini wã naóhbična caá. Míic wáacnit, Jesús ã wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádih joinít, yeebdíh wã wēican caá. Jesús ã naáwátdih bíic yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã wunatdih náhninit, bíicdih jeémát túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, bíicdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bíi dée bíbohñit moh yéejñit bíicdih ã jeémíhcan caá. Bitaboó ã chéenwã bíic yoobó jenah joinítjeh bíicdih ã jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ípí túi jeémpna caá. Pánih nihát bíicdih jeémpcan, ded pah Jesús ã bohéátdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesús dih túi jepahñitdih, det Jesús dih túi jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub jũóhni jeémátdih ñipí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejñitboó baini jeémátdíhjih bíbohñit, túi jeémp chũhcan, nũugúp ã wunna caá. Bitaboó búdí iguíh macdih ub jũóhñit, bitadih wũhcanjeh, ã babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ã wutni jeémátdih jeémpna caá jwī chājap”, niijná yuhna, yoobópdiñ ñi niijcán caá. ã wutni jeémát ã jumuchah, nihát ñi ub

* 11:7 Gn 1.26-27 * 11:9 Gn 2.18-23

jũóhni jeémátdih pãáhnit, biícđih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, túi biícđih áih báciah pah ñita jum taga. ²² ĩÑi jenah joyóo bũca! ĩDépanihna tubit nuugúp tubuchah yũhna, ñiih muúboojéh jum jwũhna, ñi jeémpcan? ĩDépanihna bita Jesúíhwã páant yeejép ñi chãj? ĩDépanihna Jesúíhwã moh yéejnitdih jĩgah encanjeh ñi tíica? ĩDed pah wã niijbí? ĩPáant ñi chãjachah, yeebdíh wã wēimi naniít? Nihcan caá. Wã wēican niít.

Jesús ã wũtni jeémát ded pah ã jumát

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ã jéihyanap jĩ, ã wũn wũhatdíh náhninit, ded pah pandih jeémp, iguúh macđih babhñit, jwĩ túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit ĩ teoni pínah chei Jesús ã bohénitdih át numah jeémép wũt jĩ. Pánih jeémpnit, jwĩ Maáh Jesús pan júđudih ubñit, ²⁴ “**Nindih ma wũhat túina caá, Paá**”, niij péanit, ã bohénitdih át ói wũhũp wũt jĩ. Pánih ói wũhñit, nin pah át niijíp wũt jĩ: “**Nin pan wíih báciah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wã wũn wũhbipna caá.** Pánihna, nindih jeémpnit, wã wũn wũhatdíh ñi náhninaá”, át niijíp wũt jĩ. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapđihbut ub, uúbhñit, nin pah queétdih át niijíp wũt jĩ: “**Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wũn wũhñit, jáap namá dée wã chãjbipna caá, Diosjeéh ñi túi jumát pínah niijná.** Wã wũn wũhatdíh ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatđih ã yohbipna caá, iiguípna bejnit déedih ã pebhboó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguúh macđih babhñit, weemdíh ñi náhninaá”, Jesús ã bohénitdih át niijíp wũt jĩ.* ²⁶ Pánih pandih jeémp, iguúh macđih babhbat jumát pah “Jesús weemdíh ã wũn wũhatdíh wã túi jenah joiná caá”, niiját júũtna caá jwĩ chãjap. Pánihna, Jesús ã jwũub dei jũúwát pínah jãtíh páantjeh jwiít áihwãdih pandih jeémpnit, iguúh macđih babhbat caá náahap.

Jesús ã wũtni jeémátdih ded pah ĩ jeémát pínah

²⁷ Jesucristo ã wũn wũhatdíh túi jenah joinít, bita Jesúíhwãdih oinit, pandih jeémp, iguúh macđih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúíh bácahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandíh búdí ã yéej chãjna caá. ²⁸ Ded ã jeémát pínah jãtíh, ã yéej chãjatđih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ã yéejatđih Diosdih naóh péanit, ã jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúíh bácah panihni, nin iguúh mac áih meép panihnidih enna, wã yéejat jíib weemdíh ã wũn wũhatdíh wã náhnina caá”, niij jenah joí, jeémpnit, ã babhba naáh. Páant niij jenah joicán, dedé yéejatđih naóhcan, ã jeéméchah, Diosboó caandíh ã peéh chãjbipna caá. ³⁰ Jesús ã wũtni jeémátdih túi jenah joicánjeh ñi jeémát jíib, dawá tubúp chũúhñit, bitabut ĩt wũnah bejep wũt jĩ. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatđih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh áta peéh chãjcan tagaá. ³² Pánihna, Dios bũu yeebdíh peéh chãjnit, bohéna caá ã chãjap, túttimah iiguípna ñi bejcat pínah niijná.*

³³ Wã údwã panihnitá, Jesús ã wũtni jeémátdih jeémát túut niijná, míic wáacnit, nihatđih páinit, biícđih ñi túi jeémé. ³⁴ Nuugúp tubanitboó ĩih muúboó jum jwũhna, ĩ jeémp wud jumũ naáh. Pánihna, túinijeh ñi jeémé, Dios yeebdíh ã peéh chãjcat pínah niijná.

Ñi pebhna jubínit, bíih ñi uúbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá.

12

Túini Espíritu ã jéihyaat

¹ Bũu Túini Espíritu ã jéihyaatnadih ñi uúbh joyátđih wã jepahbipna caá, ñi túi jéihyat pínah niijná. ² Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jãtíh, nemépwã ĩ maáh ñi nuowãdih yeenit, ã jéih jepahcah yũhna, yeéb Corinto tútchidih moondíh pãpnitdih át uúbat túutũp tajĩ. ³ Ded Túini Espíritu ã wēpatjĩh naóhni, ded nemépwã ĩ wēpatjĩh naóhñidihbut ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã niij daácna caá:

* 11:25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28 * 11:32 Dt 8.5; He 12.5-11

“Túini Espíritu ã wēpatjīh naóhnit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ĩ niijcán niít. Obohjeéhtih, nemépwāboó ĩ wēpatjīh naóhnit, ‘Jesucristo Dios wūúh, jwī Maáh caá’, ĩ jéih niijcán niít”, wā niijná caá.

⁴ Túini Espírituboo jwiít Jesúhwādh teo wáacna, mácah jéihyatnadih āpí wūhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ã jumuchah yuhna, caán Túini Espíritujeh páant āpí teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadih jwī teo wáaquíhichah, mácah ã jumuchah yuhna, jwī Maáh Jesússeh jwiít nihatdih ã teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwī teo wáacachah yuhna, Dios ã wēpatjīh jwiít nihat jwī jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúhwādh Túini Espíritu ã wēpatjīh āpí teo wáacna caá, jwiítbut bita áihwādh jwī teo wáacat pínah niijná. ⁸ Biquína ã wēpatjīh, “Nin pah meemdíh chājat caá náahap”, ĩ niij jéih naóh yapana caá. Bita ã wēpatjīh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ĩ túi jéih naóh yapana caá. ⁹ Bita ã wēpatjīh, Diosdih chah jenah joinít, biíhdih ĩ jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jáhanit, ĩ jéih booana caá. ¹⁰ Bitabut cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩ chājna caá. Bita Dios ã naáwáchah, ĩ jéih naóh yapana caá. Bita ded Túini Espíritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ĩ beh enna caá. Bitabut ã wēpatjīh mácah wéheatjīh ĩ jéih naóhna caá. Bita mácah wéheatjīh ĩ naáwáchah joinít, ĩ jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ã jumuchah yuhna, Túini Espíritujeh ã weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih āpí teo wáacna caá.*

Jesúhwā biíc bácah pah jwī jummat

¹² Jwīih bácah biícjeh ã jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chóonabut ã jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ã jumuchah yuhna, nihat jwīih bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat biíc dih áih bácah dée jwī jumna caá.* ¹³ Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wūhnit, bita teo wūhcannitbut jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwī jumuchah yuhna, jwiít dih teo wáacni Túini Espíritu biícjeh jumna, jwiít dih waadnit, jwiít nihatdih biíc bácah pah át chājap taga.

¹⁴ Jwīih bácahdih jumni biícjeh nihcan, dawá ã jumna caá. ¹⁵ Jwīih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁶ Jwīih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ã niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwīih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwīta jéih jói? Molítjeh jumna, wūúc íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwīta jéih jói? ¹⁸ Pánihna, nihat bácah jumnidih jwī náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiít dih chājni ded pah ã náahatdih nihat jwīih bácahdih jumni pínahdih át chājijp taga, jwī túi jummat pínah niijná. ¹⁹ Jwīih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ã jumuchah, jwīta jéih jumcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bácahdih jumni ã jumuchah yuhna, biíc bácahjeh ã jumna caá.

²¹ Jwīih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ã teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, ã teo wáacat ã náahna caá. Jwīih wao dáhboó “Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ã niijíchah yuhna, caandíh ã náahna caá. ²² “Wíih bácahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwī niij jenah joiníboó chah ã náahna caá. ²³ “Túi jígohcanni caá”, jwī niij jenah joiná, túini yéguehdih jwīpí duoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwīpí jáhna caá, bita ĩ encat pínah niijná. ²⁴ “Bita ĩ enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwī niij jenah joinídih jwīpí jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jumni caá”, jwī niij jenah joinídih chah jwīpí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chājap taga, ²⁵ míic jūihñat dée wihcanjeh, nihat ã túi míic teo wáacat pínah niijná. ²⁶ Pánihna, jwīih

* 12:11 Ro 12.6-8 * 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

quíib dah tubna, nihat bácah ã tubana caá. Quíib tubat ã yayáchah, nihat jwíih bácah ã túina caá.

²⁷ Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúíhwã áih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwíih bácahdih jumni nihat ã chājat pínah mácah ã jummat pah, yeebbút Jesúíh bácahdih jumnit dée, ñi chājat pínahbut mácah ã jumna caá. ²⁸ Nihat Jesúíhwã bíicdih jumnit, Túini Espíritu ã wēpatjīh mácah jéihyatnadih Dios át wūhup taga. Dios ã jwíih ñíonitboó Jesús ã naáwát túutnit ĩ jumna caá. Túttimah, Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ jumna caá. Túttimah, ã naáwátidih bohénit ĩ jumna caá. Túini Espíritu ã wēpatjīh cáacwã ĩ jéih chājca naáhdih biquína ĩ chājna caá. Biquínaboó wūnnitdih teo jáha wūbhñit, ã wēpatjīh ĩ jéih booana caá. Bitaboó, bitadih jīgah ennit, ĩpí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwãdih túi waóhñit pínah ĩ jumna caá. Bitaboó, ã wēpatjīh, mácah wéheatjīh ĩ naóhna caá.*

²⁹ Yeéb nihat Jesús ã naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanit pínah, nihat ã naáwátidih bohénit pínah, nihat wēp chājnit pínahbut nihcan caá. ³⁰ Nihat boonanit pínah, nihat mácah wéheatdih naóhñit pínah, nihat mácah wéheatdih jwūub túut nūm naóh yapanit pínahbut nihcan caá. ³¹ Jwiít biquínadih nihat jéihyatna ã wihcan caá. Diosjeh caá áih cáacwãdih ã jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínahdih bidna, jwiít nihatdih caandīh búdí wūbát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espíritu ã wēpatjīh bitadih jwí túi teo wáacñipna caá. Jwí oican, Túini Espíritu jwiítidih ã teo wáacachah yuhna, bitadih jwí túi teo wáaccan niít.

13

Oyat

¹ Túini Espíritu ã wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita ĩ wéheat, ángelwã ĩ wéheatjīh wéhena yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá.

² Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios ã naáwáchah, jwí jéih naóh yapana yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ã jummatdih, ã chājat pínahdihbut túi jéihna yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít cáacwã jwí jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh jwí jéih chājat pínahdih túi jenah joiná yuhna, bitadih jwí oicah, Dios ã enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³ Nihat jwí bíbohatdih moh yéejnitdih jwí wūhuchah yuhna, Jesúíh doonádih jwí naáwát peéh bita jwiítidih ĩ cáwachah yuhna, bitadih jwí oicah, Dios jwiítidih wēi encan, túinidih ã wūhcan niít.

⁴ Bitadih oina, ded pah jwiítidih ĩ yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwūubacan, túinijeh jwí jumñipna caá. Bitadih oina, jīgah ennit, jwí teo wáacñipna caá. Queétdih oina, íih bíí déedih en ñinahcan, ded pah ĩ túi yapachah, jwí íjcan niít. Pánih oina, queét jwiítidih ĩ wēi enat pínah niijná, ded pah jwí túi jummat, jwí túi yapat, jwí túi chājatdihbut jwí naóhcan niít. “Weém nihat jéihni caá. Dedé judhdát weemdīh wihcan caá”, niijní pah jwí jumcan niít. ⁵ Bitadih oina, queétdih jwí tíicacan niít. Pánih oina, chah túinidih jwiítjeh bíbohat túut niijná, jwí bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiítidih bainí yeejép ĩ chājachah yuhna, waícanjeh jwí íjcan niít. Jwiítidih ĩ yéej chājatjidih jwí quíib buudbípna caá. ⁶ Bitadih oina, yeejép ĩ yapachah, yeejép ĩ chājachahbut, jwí wēican niít. Obohjeéhtih, túini ĩ yapachah, yoobópdiħ ĩ chājachahbut, jwí wēibipna caá. ⁷ Bitadih oina, ĩ yéej chājat doonádih bitadih naóhcan, ĩ túi chājihatdih jenah joinít, Dios queétdih ã túut nūmát pínahdih jwí túi jenah joí cádahcan niít. Pánihna, ded pah jwí yapachah yuhna, jwí oi cádahcan niít.

⁸ “Ñi míic oyoó”, niij wutnit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdíh buu oyat náahcan caá”, ã niijcán niít. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapaat, mácah wéheatjīh naáwátbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahat ã wihcan niít. ⁹ Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espíritu ã teo wáacachah yuhna, nihatdih túi jéih beedácan, nihat Dios naáwátidihbut túi yoobópdiħ

* 12:28 Ef 4.11 * 13:2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23

jwĩ jéih naóh yapacan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, túini yoobát jumni, ã jwúub dei jũúwáchah, nihatdih jwĩ jéih beedábipna caá.

¹¹ Nin pah jwĩ jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ï jenah joyát, ï wéheat pahbut, weembút jenah joinít, wã wéhenap jĩ. Obohjeéhtih, bæu behe jumna, wébít ï chājat pah wã chājcan caá. ¹² Nin pahbut ã jumna caá: Maa quenalih naajĩh jwĩ túi míic encan caá. Pánihat dée Diosdih bæu jwĩ jéih encan caá. Túttimah, jwiít chénaboó caandíh jwĩ míic jwááh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwĩ jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ã pehbhoó juibína, jwiít dhi bæu ã jéih beedáat pah, jwiítbut caandíh jwĩ jéih beedábipna caá.*

¹³ Nin baácboó jum jwuhna, jwiít dhi nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah joí cádahcan, jwiít dhi ã túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandíh, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiít dhi chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwát dhi naóh yapaat

¹ Míic oyat jwiít dhi chah ã náahachah yuhna, Túini Espíritu ã jéihyaatnadihbut jwiít dhi bidat caá náahap. Dios naáwát dhi naóh yapaat wēpat dhi chah bidat caá náahap, míic wáac junít, ñi jéih míic teo wáacat túut niijná. ² Mácah wéheatjĩh naóhniitboó cáacwādih wéhecan, Diosdihjeh ï wéhena caá. Túini Espíritu ã wēpatjĩh, Dios ã jéihyaat dhi ï naáwáchah yuhna, nihat cáacwã ïpĩ beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjĩh Dios naáwát dhi naóh yapanitboó cáacwãboodíh ï wéhena caá. Diosdih chah ï túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ã chājat tútat dhi chah túi beh joinít, ï jepahat pínah niijná; ï jígahat dhi, ï úumat dhi but ã yayát pínah niijná; páant ï niij naóh yapana caá. ⁴ Mácah wéhene áih caolihdihjeh Túini Espíritu ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dhi naóh yapaniboó Dioíhwã wáac junít dhi ã teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatjĩh ñi wéheat dhi náah yacna yuhna, Dios naáwát dhi naóh yapaat dhi chah wã náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwādih chah ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjĩh naóhni, caandíh jwúub túut nũmniijĩh bíicdih naóhniit, Dios naáwát dhi naóh yapani bíic yoobó áihwādih ï teo wáacna caá. ⁶ Wã úudwã panihnitá, weém ñi pehbhoó juibínit, mácah wéheatjĩh wã naáwáchah, yeebdíh áta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã jéihyaat dhi naóh yapanit, ded pah jwĩ chājat pínahdih naóh bohénit, yeebdíh wã túi teo wáacap jĩ.

⁷ Nin pah ã jumna caá: Pelat dhi, chíó nahdih yoobópdih jwĩ póojcah, joinítboó jwĩ póojat dhi ï beh joicán niít. Búitat dhi but yoobópdih jwĩ búitcah, bitaboó jwíjeéh ï jéih eocan niít. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwĩ póojcah, joinítboó beh joicán, míic mawat dhi teo wáacadih ï bejcan niít. ⁹ Pánihat dée, joinítĩh wéheatjĩh yoobópdih ñi naóhcah, ï beh joicán niít. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan niít. ¹⁰ Nin pahbut ã jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ã jumna caá. Cáacwã íih wéheatjĩh wéhena, ï míic beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdíh naóhniíh wéheat dhi beh joicán, jwĩ jéih míic wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítĩh wéheatjĩh naóhcan, ï beh joicáh, yeebút queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādih teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ã wũhni jéihyaatnadih búdí ñi bidí.

¹³ Dioíhwādih teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjĩh naóhniitboodíh jwúub túut nũmát pínahdihbut úubát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wíih caolihboó mácah wéheatjĩh wã túi úubhna caá. Páant wã úubúchah, wíih caolihdih ã teo wáacna caá. Wíih wéheatjĩh wã úubúchah, wíih jenah joyátboodíh ã teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjĩh úubhniit, wíih wéheatjĩhbut wã úubhbipna caá. Mácah wéheatjĩh eonit, wíih wéheatjĩhbut wã eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac junít, mácah wéheatjĩh Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātĩh jumna, ñi naáwát dhi beh joicán, “Páant tigaá”,

* 13:12 1Jn 3.2

ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap jwiníboodíh ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjìh yeéb ñi uúbát chah weémboó pánih uúbhna, wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih uúbhna yuhna, Jesúhwā jwī míic wáac jwinít, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná, daocánni jacnabitjeh ñíih wéheatjìh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Diez mil jacnadih mácah wéheatjìh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh ã teo wáaccan, wāta wēican taga.

²⁰ Wā údwā panihnitá, wébít ì jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ì jumat pah yeebbút biíc yoobó ñi jumúú. Behnit ì jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã jumat pínahdih túi jenah joinít yeebdíh jumat caá náahap. ²¹ Yeéboó nin pah ñipí níj jenah joiná caá: “Dios weemdíh túi wēinit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ã níj daacátjidih ñi túi jenah joyoó: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíh judíowādih peéh chājat túut niijná, ì pebhna bíh baácidih moondíh wā wahbipna caá. Játih wā naáwátidih naóh yapanit judíowā ìh wéheatjìh ì naáwáchah yuhna, ì jepahcap jì. Búu peéh chājat túutna, judíowā ì wéheatdih wéhecannit ì naáwáchah, páantjeh weemdíh ì jepahcan niít’, jwī Maáh ã niijná caá”, Isaías át níj daacáp tají.* ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādih ã wēi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míic wáac juyáchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ã daacátjidih náhninit, Diosdih ì jepahcatji jíb ã peéh chājat pínahdih ì jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúhwāboó Dios naáwátidih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ã teo wáaccan niít. ²³ Míic wáac jwinít, yeéb dawá mácah wéheatjìh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih jepahcannitboó waád jwinít, “Queét mácah wéheatjìh naóhnit jenah joicánnitjeh caá”, ì níj jenah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátidih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdih jepah jwuhcanni nin pah ã níj jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wā jenah joyátidih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ã níj jenah joibípna caá. Páant níj jenah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesúsdih ã jepahbipna caá.

Wáac jwinít, túinijeh jumat

²⁶ Diosdih weñat túut niijná, míic wáac jwinít, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, nihat bícdih ñi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ã wühuchah, Diosdih wēi ewat caá náahap. Bíhdih bohéatdih ã wühuchah, naáwát caá náahap. Bíhdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Bíhdih Túini Espíritu ã wēpatjìh mácah wéheatjìh ã naáwáchah, jwúub túut nuúm naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsdih chah túi jenah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjìh naáwíhna, chénewā, bíic peihcannitjeh biquínajeh ì naáwá naáh. ì naáwátidih jwúub túut nuumníbut ã naáwá naáh, yeéb nihat ñi beh joyát pínah niijná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nuumní pínah wihcah, wáac jwinítidih ã naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih diítboó Diosdih ã uúbú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios naáwátidih biquína ì naóh yapana naáh. Queét ì naóh yapanachah, joinítboodíh túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ã naáwát túutni niít?” níj jéihyat túut niijná. ³⁰ Páant ã naáwáchahjeh, bíhdih Túini Espíritu ã naáwát túutuchah, jwíh naóhniboodíh yayát caá náahap, bíh jwuh ã naáwát pínah niijná. ³¹ Nihat bícdih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míic wáac jwinítboó ì bohéat pínah, ì weñat pínah, chah ì túi jumat pínah niijná. ³² Túini Espírituboo ã naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólìh caá wā naóhbi, queétdih wā túi teo wáacat túut niijná?” níj jenah joyát caá náahap. ³³ Páant níj jenah joiná, Dios ã náah yacat pah túinijeh ñi naóh yapabipna caá.

* 14:21 Is 28.11-12

Diosboó nihat Jesúhwā míc wáacnitdih túinijeh ā chājat tútat pah, yeebdíhbut biíc yoobó ā náah yacna caá. ³⁴ Pánihna, míc wáacna, Dios ā wútatji pah ī weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsanjeh ī joí chúudu naáh. ³⁵ Úbh joíhna, íih múná jwúb juibínitjeh, ī weha mánadih ī úbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac jwinít ī túi joí ñunátidih ī yéjanachah, ā túican caá. ³⁶ Yeéb míc wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wā naáwátidih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyoó: Jesúh túini doonádih yeéboó naóh waóhnt nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnit nihcan caá. Pánih waóhnt nihcan, nihat biíh tútchinadih moón Jesúhwā yeebdíh ī waáwáchah, ded pah ípí chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.

³⁷ Ded “Weém Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapani caá. Ā wēpatjīh weemdíh āpí jéihyana caá”, níj jenah joiníboó “Dios ā wútatdih ded pah jwí míc wáacatdih Pablo yoobópdih ā naóh yapanap be”, ā níj naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wā naáwátidih ā joyáh bojochah, bita caandíhbut ī joyáh bojo naáh.

³⁹ Pánihna, wā údwā panihnitá, Dios naáwátidih naóh yapaat túut níj ná, Túini Espíritu ā teo wáacat pínahdih búdí ñi úbú. “Mácah wéheatjīh ñi naóhca bojoó”, níjcat caá náahap. ⁴⁰ Ñi jenah joyát pahjeh chājcan, Dios ā wútat pah túinijeh chājat caá náahap.

15

Jesús ā boo púd jūwát

¹ Bú wā údwā panihnitá, Jesúh dooná yeebdíh ded pah wā naáwátjidih wā jwúb náhniabipna caá. Caán doonádih jwíh jepahnit, búbut jenah joinít ñi jumna caá. ² Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Dios át túi úbup taga. Caán naáwátidih joí cádahcan, ájeéh jumat túut níj ná, Dios pehbboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíh jepahatji dedé pínah nihcan níit.

³ Weemdíh jéihyani doonádih yeebdíh wā jwúb naáwáp jī. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios ā níjájti pah biíc yoobó Jesucristo jwí yéjat jíib át wun wáhp wut jī.* ⁴ Páant ā wunat túttimah, áih bácahdih ī yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ā níjájti pah, át jwúb boo púd jūwáp wut jī.* ⁵ Pánih boo púd jūóhni, Pedrodih át jíghop wut jī.* Túttimah, ā bohénitjidihbut át jíghop wut jī.* ⁶ Túttimah, áihwā quinientos chah ī míc wáac juyúchah, queétdihbut át jwúb jíghop wut jī. Biquína queét ennitjiboó ī wunuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh ī báadh jwuhna caá. ⁷ Túttimah, ā úd Santiagodih át jíghop wut jī. Pánih jíghonit, nihat ā naáwát tútntidihbut át jíghop wut jī.

⁸ Pánih jíghoniji jeáboó ā púh laab béjat túttimah, yeejép wā chāj jwuhuchah, wā jepahat pínah játih, weemdíhbut ā jíghop jī. Páant ā jíghochahjeh, ā boo púd jūwátidih túi jenah joinít, caandíh wā jepahap jī.* ⁹ Jesúhwádih túbit yeejép wā chājachah yuhna, Jesús weemdíh jíghonit, áih doonádih ā naóh jibat tútup jī.* ¹⁰ Páant wā jumuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, át jíghah enep taga. Pánih jíghah en túut nunnít, Jesúh túini doonádih ā bohé jibat tútup jī. Pánihna, weemdíh ā teo wáacatjidih búdí wéinit, bita ā naáwát tútntit chah wā teona caá. Obohjeéhtih, wā wēpatjīhjih nihcan, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Diosdih wā túi teo wáhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ā naáwát tútntitbut, jwiít nihat páant Jesúh doonádih jwí bohénachah, yeéboó ñi jepahap jī.

Wannit ī jwúb boo púd jūwát

¹² Jesúh doonádih bohéna, ā jwúb boo púd jūwátidihbut jwípi bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwí boo púd jūóhcan níit”, biquína ñi níj jenah joí? ¹³ Obohjeéhtih, boo púd jūwát ā

* 15:3 Is 53.5-12 * 15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * 15:5 Lc 24.34 * 15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * 15:8 Hch 9.3-6 * 15:9 Hch 8.3

wihcah nihna, Jesúsboó äta boo pud jüóhcan tagaá. ¹⁴ Jesús ä boo pud jüóhcah nihna, áih doonádih jwí bohéát, caandíh ñi jepahatbut dedé pínah äta nihcan tagaá. ¹⁵ Páant ä boo pud jüóhcah nihna, Diofh doonádih yee naóhñitjeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodih ät boanap taga”, jwípi níj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát ä wihcah nihna, Jesúsdi Dios äta boocan tagaá. Caandíh ä boocah nihna, yee naóhñit jwíta jum tagaá. ¹⁶ Boo pud jüúwát ä wihcah nihna, Jesús äta boo pud jüóhcan tagaá. ¹⁷ Ä boo pud jüóhcah nihna, caandíh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah äta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh äta jum tagaá. ¹⁸ Páant ä boo pud jüóhcah nihna, Jesúsíhwä wunnit, iiguírna míicjeh ita bej tagaá. ¹⁹ Pánihna, nin baácboó jum jwuhñit, Jesúsdi jwí jepahachah, ä teo wáacachah yuhna, jwí wunat túttimah páantjeh buudná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih ät boo pud jüúwáp tají. Caán caá jwíh boo pud jüóhni. Caán boo pud jüóh waóhni ä jumuchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbipna caá. ²¹ Adán yéej chäj waóhna, ät wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chäjcani jumna, wunniji ät boo pud jüóh waáwáp tají. ²² Adán yéej chäj waóhni, ä wunuchah, jwiít nihatbut yéej chäjnit, jwípi wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ä boo pud jüóh waáwáchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbipna caá.* ²³ Nin pah ä jumna caá: Jesucristo ät jwíh boo pud jüúwáp tají. Túttimah, caán ä jwúub dei jüúwúchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbipna caá. ²⁴ Túttimah, nihat baácđih moón maáta í wēpatđih, nihat nemépwā í wēpatđihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosđih ä níj naóhbipna caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chäjat tútatđih buu wā péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ä niijbípna caá. ²⁵ Páant ä niijat pínah játih, Jesús páantjeh maáh ä jum jwuhat caá náahap, nihat Diosđih en jüihñitđih ä míic mao yap yohat pínah niijná.* ²⁶ Páant ä yap yohochah, jwí jwúub wuncan niít. ²⁷ Dios naáwátđih naóh yapani David nin pah ät níj daacáp tají: “Dios nin pah ä niijná caá: ‘Wā wūúh Jesucristo nihatđih yap yohñit, maáh ä jumuchah, nihat caandíh í jepahbipna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wā wūúhđih wā jepahcan niít’, Dios ä niijná caá”, David ät níj daacáp tají.* ²⁸ Jesucristo nihatđih yap yoh péanit, ä ípdih “Dáa, buu nihat meemdíh í jepahna caá. Weembút meemdíh jepahni caá”, Diosđih ä niijbípna caá. Pánihna, Dios chah maáh ä jumbipna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdi jepah jwuhcan, ñi oinit Jesúsíhwä í jummat peéh, í mawachah ennit, nin pah ñi níj jenah joyóp be: “Jesúsíhwä jumna, boo pud jüóhñit, Dios pehbóó í bejbipna caá”, níj jenah joinít, queéđih jwúub eníhna, túut nuumnít, ñit daabáát túutur wut be. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát ä wihcah, páant ñita chäjcan tagaá. ³⁰ Jesúsíh doonádih jwí naáwát peéh, jwiítđihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wā boo pud jüóhcan niít”, níj jenah joiná nihna, wāta naóh cádah tagaá. ³¹ Wā jéihna caá, yeó jáap jummat pah weemdíh í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wā naáwáchah joinít, yeéb ñi túut nuumátđih ennit, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, ä tobohochah yuhna, wā naóh cádahcan niít. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwá pah íjnit, Jesúsíh doonádih wā naáwát jíib, weemdíh í mawíhip yuh jí. Pánihna, boo pud jüúwát ä wihcah, dedé pínah äta nihcan tagaá. Jwí boo pud jüóhcan, “Waícanjeh jwí wunat pínah játih, jwiítđih wēi babh jeémátjeh caá náahap”,* ípi niijat pah yoobópdih äta jum taga. Obohjeéhtih jwí boo pud jüóhbipna caá.

³³ Yee naóhñitđih ñi joyáh bojoó. “Yeejépwáđih pej jumnit, biíc yoobó yeejép ñi jumbipna caá”, bita í niijatđih ñi túi náhninaá. ³⁴ Yeebdíh jwúub túi jenah joinít, yéej chäj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jumnit Diosđih túi jéihcan, jwiítđih ä boo pud jüúwát tútat pínahđihbut jenah joicán, í yéej chájna caá. Páant í chäjatđih yeebdíh tíicat caá náahap.

* 15:22 Ro 5.12-18 * 15:25 Sal 110.1 * 15:27 Sal 8.6 * 15:32 Is 22.13

Ded pah túttimah jwíih b́acah ā jumat

³⁵ Biquína yeéb “Jwí jwúub boo pud jūóhbi na caá”, jwí niját dih páantjeh beh joicán, nin pah ñi níj wúub joimí nacaá. ¿Ded pah wunnit ī jwúub boo pud jūóhbi? ¿Ded pah íih b́acah ā jumbi? ñi níj wúub joimí nacaá. ³⁶ Páníh wúub joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyoó. Jwí momochah, áih jih bóo chóo ā wunuchahjeh, dítmant bóo āpí chíih jūóhna caá. Ā wuncah, āta chíih jūóhcan taga. ³⁷ Chíih jūóhniboó jwí momnidih biíc yoobó nihcan caá. Páníhat dée jwí jwúub boo pud jūúwúchah, jwíih b́acahbut mácah ā jumbipna caá. ³⁸ Nihat jwí momni chíih jūóhniit ded pah ā jumat pínahdih Diosboó āt ch́ajap taga. B́ihñajih jwí wid momochah, biíc pah jíghni míc ā chíih jūóhcan níit.

³⁹ Páant ā jumat dée nihat b́acahbut biíc yoobó nihcan caá. Cáacwā, nuñúpwā, jwébehwā, queejwā nihat íih b́acah mácah ā jumna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jumni, baácboó jumni but biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ā túyat mácah, baácboó jumni ā túyatbut mácah ā jumna caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jumni but biíc yoobó ā yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwābut mácah ā yeh iigná caá. Cúiwā mícjehbut mácah ā yeh iigná caá.

⁴² Páníhna, momni mácah ā chíih jūúwát pah, jwí wunuchah, ī yohni b́acah jwúub boo pud jūóhna, mácah ā jumbipna caá. Jwí wunuchah, jwíih b́acah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud jūúwát túttimah, jwíih jáap b́acah ā jwúub moópcan níit. ⁴³ Jwí wunuchah, jwíih b́acah ā túi jíghcan caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud jūúwúchah, túini ā jumbipna caá. Jwí wunuchah, jwíih b́acah wépcanni caá. Obohjeéhtih, jwí boo pud jūúwúchah, túi wégni ā jumbipna caá. ⁴⁴ Nin baácboó jwí jum jwuhni b́acah ā wunbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumni pínah b́acah ā jwúub boo pud jūóhbi na caá. Nin baácboó jwí jumat pínah b́acahdih Dios āt wúhup wut j́i. Páníh wúhna, b́ih b́acah ājeéh jumat pínahdihbut ā wúhbipna caá.

⁴⁵ Dios naáwát dih daácní nin pah āt níj daacáp tají: “Ā jwíih ch́ajni newédih Dios áih b́acahdih caolíh jéyanachah, āt caolíh wáyap wut j́i. Caán newé Adán āt wut jumup wut j́i”, āt níj daacáp tají.* Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wut jumnidih boonit, áih b́acahdih Dios mácah āt ch́ajap wut j́i. Páníh caandíh boonit, jwiít dihbut ā boobipna caá, ā pebhboó ājeéh jwí jumat pínah nijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwí jumat pínah b́acahdih Dios āt jwíih ch́ajap tají. Túttimah, jeáboó ājeéh jwí jumat pínah jáap b́acahdihbut ā ch́aj wúhbipna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácj́ih āt ch́ajap wut j́i. Obohjeéhtih, Jesucristoboodíh jeámant āt wah deyanap wut j́i. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán juimená jumna, áih b́acah déedih jwí bíbohna caá. Jesucristoíhwā jumna, áih jáap b́acah déedih jwiítbut jwí bíbohbi na caá. ⁴⁹ B́uu nin baácboó jum jwuhna, baácj́ih ch́ajni Adán pah jíghniit jwí jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jíghniit jwí jumbipna caá. ⁵⁰ Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwát dih jenah joinít, nindih ñi túi náhninaá: Nin baácboó jwí jum jwuhni b́acah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan níit. Moógni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ā jéih jumcan níit.

⁵¹ Játih Dios ā jéihya jwuhca naáhdih b́uu yeedíh wā naóhna caá. Nin wā naáwát dih ñi túi jenah joyoó: Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínah játih, nihat jwiít áihwā jwí wuncan níit. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, jwí wun jwuhcah, biíc yoobó jwiít nihatdih ā túut nuumbipna caá. ⁵² Biíc láa quíib pínah bojat pah jwí túut nuumát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat áihwādih Dios ā túut nuumbipna caá. Ā yáanachahjeh, nihat áihwā wunnitji jáap b́acah jumniit ī jwúub boo pud jūóhbi na caá. Áihwā báadhniit dihbut ā túut nuumbipna caá.* ⁵³ B́uu jumni b́acah wunna, ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwiít dih ā túut nuumát túttimah, jwíih jáap b́acah jwúub wuncan, ā moópcan níit. ⁵⁴ Páant ā yapachah, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ā níj daacátji biíc yoobó ā yapbipna caá: “Dios nihatdih āt yap yohop tagaá. Páant ā yap

* 15:45 Gn 2.7 * 15:52 1Ts 4.15-17

yohochah, áihwā ī jwúub wuncan niít”, āt niīj daacáp tajī.* 55 Dios naáwátdih naóh yapani Oseas nin pah ā niīj daacátjidihbut biíc yoobó ā yapbipna caá: “jWunat ā jwúub wihcan niít! Pánihna, buu jwī yéejat peéh wunatdih jwī úumcan caá”,* ā niīj daacátji pah jwiít áihwā wēinit, jwī niijbípna caá. 56 Moisésji ā wutadīh jéihna yuhna, jwiít nihāt jwīpī túi jepahcan caá. Pánih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwī niīj jéihna caá. Páant jwī jummatdih jéihnit, jwī wunat túttimah, dedé yéejat peéh chājatdih úumna, wunatdihbut jwīpī úumna caá. 57 Obohjeéhtih, Jesucristo wun wūhnit, ā jwúub boo pud jūúwúchah, jwiít áihwā iiguípna bejnit déeji jwúub boo pud jūóhnit, Diosjeéh jummat túut niijná, ā pehbóo jwī bejbipna caá. Páant jwī jummat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wēinit, “Túina caá”, jwīpī niijná caá.

58 Wā úudwā panihnitá, yeebdíh búdí oinit, nin pah wā naóhna caá: Jesúsdi h ní jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdíh yeenit, mácah ī bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúh doonádih ní túi jenah joyoó. Pánih jenah joinít, “Diosdih jwī teo wūhat buudní pínah nihcan caá”, niīj jéihnit, ded pah ā chājat tútatdih túi wēinit, ní chājaá.

16

Ded pah dinerodih wūhat

1 Būu biíh naáwátdih yeebdíh wā naóhbipna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúh-wādi h teo wáacat pínah dinerodih ded pah ní chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Galacia baácdih moón Jesúh-wā míc wáacnitdih nin pah wā chājat tútat pah biíc yoobó ní chājaá.* 2 Chooát yeó jáap jummat pah débóo dinero ní wūhat pínahdih yeéb nihāt ní jwejepboó ní ámoohoó. Det ī tewat jíib búdí bíbohnit, búdí ī ámooho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí ī ámooho naáh. Pánih ámooha, ní pebhna wā juibínachah, queét moh yéejnitdih ní wahni pínah dinerodih ní bíbohbipna caá. 3 Wā juibíát pínah játih, dinerodih ub bejnit pínah neonádihbut ní níwíí. Páant ní níwichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúh-wā queétdih ī túi jéihyat pínah niijná, wā daác wūhbipna caá. 4 Weemdíhbut Dios ā wahachah, queét bícdih wā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā jéih jwuhcan caá.

Pablo ā jib bejat pínah

5 Nin pah wā jib bejat pínahdih wā niīj jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchinadíh jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúh-wā pebhna wā juibíbipna caá”, wā niīj jenah joiná caá.* 6 “Maatápdih íjeéh chāo jwúhnit, mah noój ā yapat túttimah, biíh tútchina wā bejbipna caá. Pánih chāoníji wā yap bejat túut chājachah, weemdíh ī jéih teo wáacbipna caá”, wā niīj jenah joiná caá. 7 Pánihna, níjeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wā jib bejat túttimah ní pehbóo wā juibíbipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wāta jéih jum tagaá. Dios ā náahachah, túi maatápdih níjeéh wā chāo jwúhbipna caá. 8 Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wā jum jwuhbipna caá.* 9 Ninboó dawá wā bohéatdih íjnit, ī bohéat túutcah yuhna, Dios ā teo wáacatjíh búdí wā bohénachah, dawá joiná caá ī chājap. Pánihna, weemdíh íjeéh jummat caá náahap. Pánih jumniiji Pentecostés túttimah, ní pebhna wā bejbipna caá.*

10 Timoteo ní pebhna ā juibínachah, ā náhni dahwacat pínah niijná, ní túi teo wáacá. Jwī Maáhdih teo wūhni wā jummat pah, caanbút Jesúsdi h teo wūhni caá. Páant ā jumuchah, caandíh ní túi en dawaá.* 11 Caandíh yap yohcanjeh, yeéb nihāt túi joyát caá náahap. Caandíh túi wēinit, wā jumupna ā jwúub jūúwát pínah niijná, ní túi teo wáacá. Caán, biíh Jesúh-wā bícdih ī jwúub juyát pínahdih wā bidna caá.

* 15:54 Is 25.8 * 15:55 Os 13.14 * 16:1 Ro 15.25-26; 2Co 8-9 * 16:5 Hch 19.21 * 16:8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 * 16:9 Hch 19.8-10 * 16:10 1Co 4.17

¹² Apolosdih “Bita Jesúíhwā bícdih Corinto tútchidih moón Jesúíhwādh meembút enedih ma bejeé”, wā wēp niijíp yah be. Obohjeéhtih, buu ã jéih bej jwahcan caá. Túttimah, débólih ã bejihna, ã bejmi dée caá.

Pablo ã péé túyat tútat

¹³ Bitá ã yéjaat déedih yap yohat túut niijná, túi jenah joinít jummat caá náahap. Nemépwābut ã yéjaat déedih úumcanjeh, yap yohat túut niijná, Jesúsdiñ ñi túi jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴ Páñihna, oinit, bitadiñ túi chājat caá náahap.

¹⁵ Wā úudwā panihnitá, niñat Acaya baácdih moón Jesúsdiñ ã jepahat pínah játih, Estéfanaswā ã jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét Jesúíhwādh búdí ípí teo wáacna caá.*

¹⁶ Páñih teo wáacnit jumna, ã naáwáchah, ñi túi jepaháa. Bitá queét panihnit maáta, bita Jesúsdiñ teo wūhñitdihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷ Yeéb Corintodih moondíñ búdí bidna wā chājap be. Páñihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojñh ninna ã juyúchah, búdí wā weñep be. ¹⁸ Yeéb bícdih jumna, yeebdíñ ãt weñanap tagaá. Bíc yoobó ninna junít, weemdíñbut ã weñanap be. Páñih teo wáacnitdih “Ñi túi chājap be”, yeebdíñ niiját caá náahap.

¹⁹ Asia baácdih moón Jesúíhwā míc wáacnit yeebdíñ ã túyat túutna caá. Aquila, Priscilajñh íñh muúboó míc wáacnit Jesúíhwābut búdí ã túyat túutna caá. “Jwí Maáh Jesúsjeéh ã túi jumna naáh”, niijnít, ã túyat túutna caá.* ²⁰ Niñat nin Éfeso tútchidih moón Jesúíhwābut yeebdíñ ã túyat túutna caá. Yeebút Jesús ã oyatjñh ñi túi míc muúbú.

²¹ Buu nin péenibitdih weemjéh wā daácna caá. Weembút yeebdíñ búdí wā túyat túutna caá.

²² Ded jwí Maáhdih túi oicannidih Dios ã peéh chāja naáh. Jwí Maáh Jesús waícanjeh ã jwúub dei jūúwú naáh.

²³ Jwí Maáh Jesús yeebdíñ búdí oinit, ã teo wáaca naáh. ²⁴ Jesucristo ã oyatjñh bícdih moon páh yeéb niñatdih búdí wā oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 16:15 1Co 1.16 * 16:19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát túttnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwādhíh wā wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádih ã naáwát túttni wā jumna caá. Nin náodih wahna, jwí úud panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Bitá Acaya baácđih moón Jesúíhwābút nin wā daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwí íip, jwí Maáh Jesucristobút yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, biícđih ñi túi jummat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jíghnit, Dios ápi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã íipđih búdí wēinit, “Jwiítđih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiítđih caanjéh ápi túi teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queéđihbút jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácboó Jesucristo jum láa, tubit yeejép át yapap wut jí. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítbút dawá láa tubit yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítđih búdí ápi teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, Diosđih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ã teo wáacachah, jwiítbút yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, ñi jíghat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebút yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacpina caá”, níj jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queéđihbút yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã teo wáacat pah, queéđihbút búdí ã teo wáacachah, caandíh í túi jenah joí cádahcan níít”, wā níj jéihna caá.

⁸ Búu wā úudwā panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baácboó jum láa, tubit yeejép wā yapap jí. “Wā jéih bújácán níít. Wā wunbipna caá.*” ⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wā níj jenah joyóp yuh jí. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútup tají, “Weemjéh wā jenah joyátjéh wā jéih chájna caá”, wā níj jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wunah bejnitđih jwúub booani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohat ã jumuchah yuhna, Dios ã teo wáacachah, wā túi yapap jí. Túttimahbút, biíc yoobó muntih ã túi teo wáacatjéh wā túi yapbipna caá”, wā níj jéih caá. ¹¹ Yeéb ñi úúbúchah, jwiítđih oinit, Diosboó ã túi teo wáacpina caá. Páant ã teo wáacat doonádih joinít, dawá úúbhnit, “Túina caá, Paá. Pablowādhíh mat túi teo wáacap wut be”, wēinit, í niijbópna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ã jwúub bejíhat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá ít chájap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wēinit, “Dios ã teo wáacatjéh ã náahat pahjeh queéđih, bitadíhbút túinijeh wā pej jum bohénap jí”, wā níj jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópđih wā naáwáp jí. Wā jenah joyátjéh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjéh, ñijeéh wā túi jumup jí.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, búocannijeh wāpí daácna caá, ded pah wā bohéatđih ñi túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, búu wā naáwátđih ñi túi beh joi jwúhcan yuhna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahđih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwí Maáh Jesús ã jwúub dei júúwúchah, “Pablo jwiítđih ã túi bohénap jí”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbópna caá. Biíc yoobó yeebdíh wēinit, “Wā naóhniji túini doonádih queéđ í túi jepahap jí”, weembút Jesúsđih wā niijbópna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Páant ñi weñat pínahđih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwuhna, “Queéđ Corinto tútchidih moón Jesúíhwādhíh juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wā bejbipna caá. Macedonia baácboó jumniji Judea baácna jwúub bejat túut, queéđ Corintodih

* 1:1 Hch 18.1 * 1:8 1Co 15.32

moondíh chéneji teo wáacat túut niijná, queétdih wã en yap bejbipna caá. Ī pebh jumni Judea baácboó wã jwúub bejat pínahdih jéihnit, queétboó weemdíh ĩ túi teo wáacipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yuhna, wã jéih bejcap jī.* ¹⁷ Ī pebhna wã bejat pínah doonádih joinít, wã jwíbícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí niít? ¹⁸ Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Dios ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã chājat pah, weembút yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰ Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wūúh Jesucristo ded pah ã chājatjidih yeebdíh jwī bohénap jī.* Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat pínah játih, Diosboó ã wūúh ded pah ã chājat pínahdih át naáwáp wut jī. Pánihna, Jesucristo ã ĩp ã naáwátji biíc yoobó át chājap wut jī. “Jújuh Paá, ma chājat túutatdih wã chājipna caá”, át niij jepahap wut jī. “Páant wã chājcan niít”, át niicáp wut jī. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwī niij jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ã naáwátjih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobópdih tigaá ã niiját”, jwīpí niijná caá. ²¹⁻²² Jesucristodih jwī túi jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítdih, yeebdíhbut ã túi teo wáacna caá. Áihwã jwī jummat pínah niijná, jwiítdih át níwip wut jī. Pánih ñionit, jwiítdih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih át wahap tajī, jwīh caolihboó ã jummat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumachah, yeebdíh chah búdí ã túi chājipna caá”, Túini Espiritu jwiítdih ã niijíchah, jwī túi jéihna caá.*

²³ Buu jwuhna, wã jenah joyátjidih wã jwúub túut nuumátjih yeebdíh yoobópdih wã naóhbiipna caá. Wã yeenachah, Dios wíih jenah joyátjih jéih beedáni, ã peéh chājipna caá. Yeebdíh enedih búdí wã bejihna yuhna, “Weemdíh ennit, queét ĩ tíicbiipna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wã jwíih juyáp jī. ²⁴ Diosdih jepahnit ñi jumachah, yeebdíh tūbit wutni dée ñijeéh wã jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh jumna, yeebdíh búdí wã teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2

¹ Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jūihna, yeebdíh búdí wāta jígaha tagaá. Pánihna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétdih jwúub jígahaíhcan, ĩ pebhna wã bej jwuhcan niít”, wã niij jenah joyóp jī. ² Yeéb ñi jígahachah ennit, weembút búdí wāta jígah tagaá. Pánih míic jígahanit, jwīta míic jéih jwúub weñacan tagaá. ³⁻⁴ Pánihna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wã daác wahap jī. Ī míic ámohat pínah játih bejna nihna, búdí wāta jígahap taga. Pánih búdí jígahna, jūinít, yeebdíh tíicahcan, yeebdíh búdí wã oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wã daác wahap jī. Jwī jwúub míic enna, túut nuumnít, túinijeh ñi jumachah enna, wã túi wēibipna caá. Yeebút ñi túi wēibipna caá. “Queétboó túi jepahnit, túinijeh ĩ jumbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

Yéej chājnijidih ĩ jwúub waadát túutat

⁵ Īijeéh jumni tūbit yéej chājni weemdíh ã jígahanap jī. Yeebdíh bácah chah át jígahanap taga. ⁶ Jáantjeh yeéb míic wáacnit, ã yéej chājat peéh, caandíh bacanit, ñit jwúub waadát túutcap wut jī. Páant ñi peéh chājatdih náhninit, ã yéejatdih jígahna, át túut nuumúp wut jī. ⁷ Buu, ã yéejatdih quíib buudnít, caandíh ñi míic wáacapoó ñi jwúub waadát túutú. Ā jígahat yayáchah, jwī Maáhdih ã cádahcat pínah niijná, caandíh ñi túi teo wáacá. ⁸ Caandíh túinijeh ñi jwúub pej jumúú, “Weemdíh ĩ túi oina caá”, wēinit, ã niij jenah joyát pínah niijná. ⁹ Játih yeebdíh daác wahna, “¿Wã wutuchah, ĩ túi jepahmi niít?” niij jéihíhnit, wã daác wahap jī. Buu ñi jepahatdih jéihna, wã wēina caá. ¹⁰ Buu caán ã yéej chājatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembút wã jenah joí cádahna caá. Caán weemdíh ã yéej chājcah yuhna, yeebdíh teo wáacat túut niijná, Cristo ã enechah, ã

* 1:15-16 Hch 19.21 * 1:19-20 Hch 18.5 * 1:21-22 Ef 1.14

yéejatjidih wā jwúub jenah joicán niít. Páant wā jenah joicátdih ennit, yeebbút ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán ã yéejatjidih jwiít dih jwúub jenah joicát caá náahap, ã tícat yayáchah, nemépwā ĩ maáh, Satanás, ã náahat pah ã chājcat pínah niijná. Æ yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwíta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih ã yéej chājíhatdih jéihcannit jwí nihcan caá.

Titodih jwāáhcan, Pablo ã náhni dahwaat

¹² Éfeso tátchimant bejni Troas tátchina juibínit, Cristoíh túini doonádih wā naáwáchah, dawá ĩ túi joyóp jī. “Dios ã teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá ĩ jumna caá”, wā niíj wēi jenah joyóp jī. ¹³ Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ñi pebhna wā wahnidih jwāáhcan, weémboó búdí wā náhni dahwanap jī. Pánih náhni dahwanit, caanjíh moondíh “Wā bejna caá”, niijnít, nin Macedonia baáboó caandíh bididih wā jūúwáp be.*

Cristo jwiít dih eníhcannidih ã yap yohat

¹⁴ Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwí jummatdih jenah joinít, Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ã jumuchah, Satanás jwiít dih ã yéej chājat tútuchah yuhna, Cristoíhwā jumna, jwiítbut caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiít dih ã naáwát tútup be, Satanásdih Cristo ã yap yohatjidih ĩ jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wēinit, nihat caandíh ĩ túi jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwí naóh peét bejechah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūúh Cristo panihnit ĩ jumna caá”, ã niíj jenah joiná nacaá. Biquína jwí naóhni túini doonádih joinít, túi jepahnit jumna, iiguípna bejat déejidih Dios ã túi ubnit ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, ĩ jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah ĩ jumna caá. ¹⁶ Nin pah jwípi níj naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejnit, túbit yeejép ñi túbaat ã yaicán niít. Obohjeéhtih, Cristodih túi jepahnit, Dioíh túini pebhboó ñi bejechah, búdí ñi weñat ã yaicán niít”, jwípi níj naóh bohéna caá. Páant, jwí níj naáwáchah joinít, íjnit, biquína ĩ joíhcah yuhna, bitaboó ĩ túi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Cristo jwiít dih ã teo wáaccach, áih túini doonádih yoobópdih jwí naóhcah, beh joicán, nihat ĩta wēi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwátdih bita bohé jibnitboó, jíib náahna, yoobópdih ĩ bohécan caá. Obohjeéhtih, páant ĩ bohéat pah jwiítboó jwí yee bohécan caá. Dios ã naáwát tútunit jumna, caán ã enechah jéihnit, yoobópdih jwípi bohéna caá.

3

Pablowā Jesúíhwā dih teo wēh nit ĩ jummat

¹ Bitá ĩ niíj át pah, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, weémboó wā niíjcan caá. Yeéb weemdíh túi jéihna, “Pablowā yoobópdih ípi bohéna caá”, níj jenah joinít, páant bita ĩ níj daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbút bitadih páant ñi níj daác wahatdih wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdíh jwí bohéniji túini doonádih joinít, ñi tút nūmúchah ennit, “Dios ã teo wáacatjíh Pablowā queétdih ĩ naáwáchah joinít, ĩ jenah joyátdih ĩt túi tút nūmúp taga”, bita ĩ níj jéihna caá. Páant níj jéihnit, Dios ã bohéat tútunit jwí jummatdihbut ĩ jéihna caá. ³ Pánihna, jwí túi bohénachah, ñi tút nūmátji doonádih joinít, Cristo jwiít dih ã bohéat tútatjidih nihat ĩ jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espíritu ã teo wáacatjíh, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi túi jepahap jī. Cristoíh doonádih jwí bohénachah joinít, ñi jwíh tút nūmátji doonádih bita ĩ joyóchah, yeébboó queétdih jwí daác wahat panihnit ñi jumna caá.* ⁴ “Cristo jwiít dih ã wun wūhatjíh Dios ã túi teo wáacna caá”, ñi níj jenah joyóchah jéihna, jwiítboó “Túini Espíritu búdí ã teo wáacatjíh Dios naáwátdih queétdih jwí túi bohénap jī”, jwí níj wēi jenah joiná caá. ⁵ Pánih wēinit, “Weém wā jenah

* 2:13 Hch 20.1 * 3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26

joyátjīh nindih wā jéih chājna caá”, niijcán, “Dios ã teo wáacatjīhjuh wā buujána caá”, wā niij jéihna caá. ⁶ Páant ã teo wáacatjīh áih jáap naáwát, túini doonádih wā túi naóhna caá. Jon játih Dios jeé naanádih ã daacátjidih jwī nuowádih át jepahat túutur wut jī. Obohjeéhtih, caán máa wutatdih ī túi jepahat pínah wēpat queétboodíh át wihcap wut jī. Nin jáap naáwátboodíh jwī jepahat pínah niijná, Túini Espíritu jwiítidih ã teo wáacna caá, Diosjeéh jwī túi jummat pínah niijná.*

⁷⁻⁹ Dios ã wutatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ã wūhuchah, Dios ã wēpatjīh Moiséih móot búdí át yeh iiguíp wut jī. Moisés jeemánt ã jwúub dei jūúwúchah, áih móot yeh iigát ã baáj jwúub bejehchah yuhna, quíib ihana, queét Israel juimenáji caandíh it jéih encap wut jī.* Jon játih Dios ã daácnit wutatdih ã wūhuchah, ájeéh ī túi jummat pínah niijná, caandíh túi jepahat át náahap wut jī. Obohjeéhtih, ī túi jepahcatji peéh iiguípna it bejep wut jī. Páant ī jepahcah yuhna, Moisés ã naóhni wutat túini ã jummatdih júutna, Dios búdí ã yeh iigát át jígohop wut jī. Buu láa jáap naáwát, túini doonádih Dios ã naáwát túutuchah, Túini Espíritu jwī jepahat pínahdih ã teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni ã jumna caá. Caán jeé naanádih ã daácnit wutatdih jwī túi jepahcatji peéh iiguípna jwíta bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ájeéh jwī jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ã wūhuchah, Dios ã túi yeh iigát át jígohop wut jī. Obohjeéhtih, buu láa Jesucristoíh túini doonádih jwī jepahachah, iiguípna jwī bejat déejidih, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh Diosjeéh jwī túi jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá ã jumur.¹⁰ Buu láa Jesucristoíh dooná jwiítidih búdí yeh iigní dée ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ã daác wūhni wutat jwiítidih yeh iigánni dée ã jumna caá.¹¹ Caán wutatdih ã wūhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh át jum jwuhur wut jī. Pánihat pah, caán wutat túini jumna yuhna, buudní pínah át jumur tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoíh túini doonáboó ã buudcán níit. Búdí yeh iigát ã jumuchah yuhna, máa wutatji buudní pínah át jumur tajī. Pánihna, buudcánni pínah jáap doonádih ã wūhuchah, chah búdí yeh iigát dée ã jumna caá.

¹²⁻¹³ Moisés áih móot yeh iigát ã baáj jwúub bejehchah, yégueh chóojīh át jāhap wut jī, queét Israel juimená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin buudcánni dooná chah iigní dée ã jumuchah jéihna, tíccanjeh, yoobópdih jwī naóhna caá.*¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, íih jenah joyátdih jāhat dée ã jumuchah, Moisés ã daacátjidih it beh joicáp wut jī. Buu páantjeh caán daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, bíic yoobó ī jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjuh, caán jāhat déedih ã yohna caá.¹⁵ Yeebdíh wā jwúub naóhna caá. Buubut queét Israel juimená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ã daacátjidih páantjeh ī beh joicán caá.¹⁶ Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ã túi beh joyána caá.¹⁷ Jwī Maáhdih jepahnitdih Túini Espíritu ã jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espíritu jumnitdih Diosboó wēi ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcannit caá”, ã niijchah joinít, “Moisés ã wutatjidih jwī túi jepahcatji peéh jwiítidih ã wihcan níit”, jwī niij jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihcah, Diosdih túi jéihnit, jwī úum úúbhcan caá.¹⁸ Jwiít Cristoíhwā móot jāhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwīpí niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ã weñat pínahdihjuh chājna, caán ã jummat pahjeh jummat túut niijná, yeó jáap jummat pah túi túut nuumná caá jwī chājap. Jwiítidih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwī túi túut nuumná caá. Pánih túinidih jwī túut nuumúchah ennit, “Queét chah túi jenah joiná caá ī chājap”, bitaboó jwiítidih ī niij jenah joibípna caá.*

4

Jesúh doonádih naóhnit ded pah ī jummat

* 3:6 Jer 31.31 * 3:7-9 Ex 34.29 * 3:12-13 Ex 34.33 * 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10

¹ Túini Espíritu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áih jáap túini doonádih ã bohé jibat túutur jĩ. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép ĩ chājachah, jíghna yuhna, wã bohé cádahcan caá. ² Ded pah wã bohéatdih nihat ĩ jéihyat pínah niijná, wãpĩ bih bohécan caá. Nihat joinít ĩ túi beh joyát pínah niijná, yeecanjeh, áih túini doonádih yoobópdiwãpĩ bohéna caá. Dios weemdíh wēi ennit, “Pablo ã túi bohéna caá”, ã niijná caá. Bitabut wã bohénachah joinít, biíc yoobó ĩpĩ niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jáhat dée ã jumuchah, wã bohéatdih ĩ beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah túini Maáh ã jumna caá”, jwĩ niij bohénachah, Diosdih jéihcannit ĩ maáh, Satanás queétdih ã beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigát dih jáhat dée pah caá queétdih ã chājap. Dios ded pah ã jummatdih Cristojeh cáacwádih ã túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdíh ñi weñeé”, niijcánjeh, “Jwĩ Maáh Jesucristoboodíh ñi weñeé”, wãpĩ niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdiwã oina, ñi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwĩ jumur. ⁶ Jon játih Dios nihatdih chājna, “Dwupúnarboó yeh iigát ã jumna naáh”, át niijíp wur jĩ. Caanjéh jwíih caolihdih yeh iigát dée ã jummat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah túini ã jummatdih jéihna, Dios biíc yoobó túini ã jummatdihbut jwĩ jéihna caá.*

Jesúh wã áih wēpatjĩh ded pah ĩ chājat

⁷ Weémboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wã jumuchah yuhna, Jesucristoíh túini doonádih wã bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ã ñiwip jĩ. Oboh jumni wáam dah díftboó chah túinidih jwĩpĩ yac ámohat dée wã bíbohna caá. Caán túini doonádih wã naáwáchah joinít, cáacwáboó ĩ túut nuumná caá. “Oboh jumni, wēpcanni wã jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ã teo wáacachah, ĩ túi túut nuumur be”, wã niij jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wã jummatdih jéihna, “Dios ã wēpatjĩh ĩ túut nuumur be”, biíc yoobó ĩ niij jéihna caá.

⁸ Biquí láana weemdíh tubit ĩ jūihñuchah yuhna, Jesúh túini doonádih wã naóh cádahcan caá. Bíh láa ded pah Dios ã weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wã chājbi?” niijnít, búdí wã jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yuhna, weemdíh ã teo wáacachah, caandíh wã túi jenah joí cádahcan caá. ⁹ Bíh láa bita weemdíh eníhcan, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh, yeejép ĩ chājna caá. Páant yeejép ĩ chājachah yuhna, weemdíh cádahcanjeh, Dios apĩ teo wáacna caá. Bíh láa ĩ wur mao jwejni yuhna, ã teo wáacachah, booni páantjeh wã jumna caá. ¹⁰⁻¹¹ Nin baácboó Jesús ã jum jwuhuchah, cáacwã caandíh ĩt mao yohop wur jĩ. Pánihna, weembút nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdiwã ĩ mao yohatji pahjeh, áih túini doonádih wã naóh jibat peéh, weemdíhbut ĩ mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdíh ã túi wapachah, wã báadh jwuhna caá. Páant weemdíh ã teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ã jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, nihat cáacwã ĩ niij jéihna caá. ¹² Weemdíh ĩ mawíhichah yuhna, yeébboó wã naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá. ¹³ Tubit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wã túi jenah joí cádahcan niít. Jon játih Davidbut yeejép ã yapachah, nin pah át niij daacáp tajĩ: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ã naáwát dih wã naóh yapanap be”, át niij daacáp tajĩ.* ã túi jenah joyát pah muntih weembút jwĩ Maáhdih túi jenah joinít, áih túini doonádih wãpĩ naóh yapana caá. ¹⁴ Pánihna, Jesúh túini doonádih wã naáwát peéh bita weemdíh ĩ mao yohochah yuhna, caandíh wã túi jenah joí cádahcan niít. “Jesucristoíh jumna, caandíh jwúub boaniboó weemdíhbut ã jwúub boabipna caá. Pánih boanit, weemdíh ñijeéh ã jumurboó ã waadát túutbipna caá”, wã niij jéihna caá. ¹⁵ Páant ã chājat pínahdih jéihnit, yeebdíh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna yuhna, wãpĩ bohéna caá. Wã bohéatdih dawá ñi joyóchah, yeebdíh oinit, Dios dawá iiguípna bejnit déejidih ã túi ubna caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá, Paá”, ĩ niij wēi naóhbipna caá.

* 4:6 Gn 1.3 * 4:13 Sal 116.10

¹⁶ Páant jwiítdih ã chãjat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúih túini doonádih wã yabh naóhcan caá. Yeó jáap jummat pah wíih b́acah ã wēpca jūúwúchah yuhna, caandih chah túi jenah joiná caá wã chãjap. ¹⁷ Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, yeejép jwí yapatdih búdí wã jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí juibínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwí jummat pínahdih wã túi jenah joiná caá. ¹⁸ Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwí enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumnidih buu jwí jéih encah yuhna, ã buudcán niít. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pebhboó ded pah jwí jummat pínahdih wã túi wēi jenah joiná caá.

5

¹ Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ã jummatdih jéihna, “Jwíih b́acahbut buudní pínah ã jumna caá”, jwí niíj jéihna caá. Jwí wunuchah, jwíih b́acah ã moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, Dios jáap b́acah jwiítdih ã jwúub wúhbirna caá. Caán b́acahjih jwí jwúub wuncan niít. “Pánih jumna, jáap b́acahjih Dios pebhboó jwí jumbipna caá”, jwí niíj wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, túbít yeejép yapna, biquí láana Dios pebhboó búdí wã jumíhna caá. ³ Yégueh chóodih jwí dūwíhat pahjeh ã wúhni pínah jáap b́acahboodih búdí wã páina caá. ⁴ Buu nin b́acahdih yohíhcan yuhna, jáap b́acahboodih wã páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíih b́acah ã moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jummat túut niijná, jáap b́acah pínahdih búdí wã bidna caá. ⁵ Dios jwiítdih jáap b́acah ã wúhat pínahdih játih át jenah joijíp taga. Pánihna, áih Túini Espíritudih jwiítdih ã wúhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap b́acahdih meemdih ã wúhbirna caá”, jwiítdih ã niíj jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ã chãjat pínahdih jéihnit, úumcan, wã jígahcan caá. Buu nin b́acahjih jum jwuhna, Dios pebhboó wã bej jwuhcan caá. ⁷ Pánih jumna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encan yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Á niijátji pahjeh wã túi yapbirna caá”, wã niíj jéihna caá. ⁸ Nin baácboó jum jwuhna, wã wunat pínahdih úumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap b́acahjih jwí Maáh Jesucristojeéh búdí wã jumíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pebhboó bejna, wã bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwí Maáh ã weñat pínahdihjeh wã chãjihna caá. ¹⁰ Japboó juibínit, jwiít nihat jwí Maáh Jesucristo pebhna jwí juibí ñuhbirna caá. Páant jwí juibí ñuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwí chãjatjidih enniji jwí maáh ã ñiobipna caá. Páant ã níwlichah, jwí jéih jweicán niít. Pánihna, biíc jwí Maáh ã weñat pínahdih ã túi chãjatji jíib, ã túi wēi naóhbirna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ã túi chãjcatji jíib, caandih ã wēican niít. Páant jwí yapat pínahdih jéihna, jwiítdih túi chãjat caá náahap.*

Dios jwiítdih ã wēi enat

¹¹ Dios ninboó ded pah jwí chãjatdih enna, caán ã weñat pínahdih jwí chãjcatji jíib ã peéh chãjbirna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwádih wã wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wã teo wáaquíhatdih Dios ã túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó ñi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wã náah yacna caá. ¹² Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdih wihcan caá”, wã niijcán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ï yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiítdih ã bohéna caá”, ñi niiját pínah niijná, páant wã niíj naáwáp be. Queét ï túi jígohatdihjeh wēi jenah joinít ï jumna caá. “Nihat jwiít judíowã ded pah jwí chãjatdih Pabloboó joyáh bojna, ã bohéat túican caá”, ï niíj naóhna yah caá. Páant niijnít, bita queétdih ï wēi enat pínahdihjeh ï jenah joyát ã túican caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih ã jummatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdih jūihnitboó “Pablo túbít yójah bohé jibna, jenah joicánni caá”, ï niíj jūihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wã bohé jibna caá. Bitaboó weemdih eníhcannit, “Pablo ã jenah joyátjijeh ã yee bohé jibna caá”, ï niijná yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut niijná, túi jenah joinít, yoobópdih

* 5:10 Ro 14.10

wã bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiít dih búdí ã oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wã túi bohéna caá. Páni h oina, caán Cristo bícjeh jwí yéejat jíib bũdáát dih ã jíib chãj beedá wũhat túut niijná, jwiít dih át wun wũhup wut jĩ. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá át wun wũhjp taga”, níj jenah joinít, jwiít ni hat jwí yéejat jíib ãjeéh wunnit panihnit caá jwí jumup. Jwí yéejat jíib bũdáát dih jíib chãj péanit panihnit jwí jumna caá. ¹⁵ Páni hna, Cristo ni hat cáacwã jwí yéejat jíib át wun wũhup wut jĩ, caandíh jepahnit, jwí náahat pah chãjnitji túut nũmnít, ã weñat pínahboodíh jwí chãjat pínah niijná. Caán ã wunuchah yuhna, Dios át jwũub booanap tajĩ.

¹⁶ Jwí Maáhdih jwí jepahachah, ded pah jwí jenah joyát dih ã túut nũmúp be. Játih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwã í jíghatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwã caá”, jwí níj en jwũhup be. Obohjeéhtih, bũ páant jwí níj jenah joicán caá, bũca. Játih Cristodihbut páni h jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wã níj jenah joyóp yuh jĩ. Bũ caandíhbut páant wã níj jenah joyátjidi h wã túut nũmúp be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, áih jumna, jenah joyát túut nũmní ã jumna caá. Ded pah ã jenah joyát túut nũmná, ded pah ã chãjatbut túut nũmní ã jumna caá. Játih ã weñat pínahdihjeh chãjni ã jumup be. Bũ, túut nũmná, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodíh chãjni ã jumna caá, bũca.* ¹⁸ Jwiítjeh páant jwí jéih chãjcah, Dios jwiít dih át túut nũmúp taga. Játih, Diosdih eníhcannit jum jwũhna, ãjeéh jwí túi jum jwũhcap jĩ. Cristo ã wun wũhatjĩh jwí eníhcatdih Dios át cádahat túutup taga, ãjeéh jwí túi jumat pínah niijná. Páni h chãjnit, jwiít dih bitadi h át naáwát túutup be, queébtut caandíh í eníhcatdih cádahnit, ãjeéh í túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ã níj naáwát túutup: “Ni hat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwí jumna caá. Jwiít dih búdí bidnit, Jesucristo jwí yéejat jíib ã wun wũhatdih jwí túi jenah joyóchah, áihwã chãjnit, jwiít dih ã túi pej jumna caá”, ã níj naáwát túutup jĩ. ²⁰ Páni hna, Jesúih jumna, cáacwãdih nin pah wãpí níj naóh yapana caá: “Yeebút Jesucristodih jepahna, túut nũmnít, Diosjeéh ñi túi jumú”, wã niijná caá. ²¹ Jwí Maáh Cristoboó bícjeh yéejat wi hcanni át jumup wut jĩ. Obohjeéhtih, ã yéej chãjcah yuhna, Diosboó caandíh jwí yéejat jíib át wun wũhat túutup wut jĩ. Jwí yéejat jíib bũdáát dih Cristoboó át jíib chãj beedá wũhup wut jĩ. Páant ã jíib chãj beedá wũhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoíhwãdih ennit, “Queédih dedé yéejat peéh ã wi hcan caá. Wã wũúhdih wéi enat pahjeh muntih, queédihbut wã wéi enna caá, bũca”, ã niijná caá. Páni hna, Cristoíhwã jwí jumuchah, Dios túini ã jumat pahjeh muntih jwiít dihbut ã túi jumat túutna caá.

6

¹ Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh át yoh wũhup taga. Jwiít, yeebút Diosdih teo wũhni t jumna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Áihwã jumna, yeebdíh wã bohéátjidi h ñi túi jepahaá. “Wã jepahna caá”, niijná yuhna, ã náahat pah chãjcan, dedé pínah áta ni hcan tagaá. Dios ã oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá. ² Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ:

“Wã náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ñi wũbát dih jepahnit, wã teo wáacap jĩ. Páni h teo wáacnit, yeebdíh wã túi ubup jĩ”, Dios ã niijná caá”, át níj daacáp tajĩ. (Is 49.8) Bũ caá ã náahni yeó jáap ã jumup. Bũ yeebdíh ã túi ubat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ã jumat

³ “Bita wã bohéát dih í jepahcan niít”, niijná, dedé yeejéj chãjcan, yeejéj wãpí wéhecan caá. ⁴ Túini jeh wãpí jumna caá, “Pablo Dios ã weñat pínahdihjeh chãjna, caandíh túi teo wũhni ã jumna caá”, cáacwã weemdíh í niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejéj í chãjachah yuhna, weémboó íjcanjeh wã jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna,

* 5:17 Jn 3.3-7; Gá 6.15

wā bohé cádahcan caá. ⁵ Nin pah caá yeejép wā yapap: Cáacwā weemdíh ī mawachah; nemat mūúboó ī nemechah; dawá íjnit, míic wáac jūinít, ī mao yohat túutuchah, yeejép wā yapap jī. Weém búdí teona; quíib chei tubuchah yuhna, űoca daa jūóhna; nuugúp wūnna, yeejép wā yapap jī.* ⁶ Í náah chājatdih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwí maáíh túini doonádih túi jenah joinít, íjcanjeh, wā túi bohénap jī, űi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdíh túi oinit, wā bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacatjīh űi túi jepahap jī. ⁷ Áih túini doonádih naóhna, yeecanjeh, Dios ā wēpatjīh wā bohénachah enna, caandíh teo wūhni wā jummatdih űi túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cáacwā weemdíh ī jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, túinijeh űi jumūú”, bitadih wā niijíchah, wā túi jummatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chājap”, ī jéih niijcán caá. ⁸ Biquína weemdíh ī túi wēi enechah, bita ī wēi encah yuhna, biquína ī wēi naáwáchah, bita yeejép ī naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ī niij naóh yacna caá. ⁹ Nihat cáacwā ī enepboó wā bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ī niijná caá. Bita weemdíh ī mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat túutuchah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰ Biquí láana jíghna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadíh túini doonádih bohéna, queétdih búdí jíib jumni wūhat dée pah caá wā bohénap. Biíh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹ Yeéb Corinto tútchidih moondíh búdí oina, úumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdíh búdí wā náah yacatdih wā túi naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³ Yeéb wā weh panihnit űi jumuchah, oinit, yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeébboó weemdíh űi oi cádahap jī. Pánihna, yeebdíh búdí wā oyat bíic yoobó weemdíh-but űi jwūub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ā pej jummat túutcat

¹⁴ Yeéb Jesucristoíhwā áihwā nihcannitboodíh űi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih űi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, túinidih āpí chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih āpí chājna caá. Pánih jumna, bíicdih ī jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājíhniiboodíh ā yéjabipna caá. Túi chājíhni yeejépdih ā jéih yap yohcan níit. Ded Jesúsíh jumna, ā naáwátidih āpí túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsíh nihcanniboó nemépwā ī maáíh ā naáwáchah joinít, ded pah Dios ā jummatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah ī jenah joyát mácah ā jumna caá. Pánih jumna, ī jéih míic pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjīh mácah míic ī jenah joyát ā jumuchah, ī jéih míic pej jumcan caá. Bíic yoobó Jesúsíhwā Satanáíhwājīhbut mácah míic ī jenah joyát ā jumuchah, bíicdih ī jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít áihwā jumna, caandíhjuh wēinit, jwí jepahna caá. Biíhdih wēinit, jepahna, āta túican tagaá. Jwiít Jesúsíhwā áihwā nihcannitdih pej jumna, ī wēi jepahnidih jwiítbut jwí wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúsíhwā, Jesúsíhwā nihcannitdih űi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúsíhwā bíicdih, áih mūu pánihnit jwí jumna caá.* Jon játih ā naáwátidih naóh yapanit nin pah ít níij daacáp tajī:

“Weémboó queétdih túi pej jumna, ī maáíh wā jumnipna caá. Queétboó wííhwā jumna, weemdíhjuh ī wēibipna caá’, Dios ā niijná caá”, ít níij daacáp tajī. (Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)

¹⁷ Bita naóh yapanitbut nin pah ít jwūub níij daacáp tajī:

“Wííhwā nihcannitdih űi cádahaá. Queétdih űi pej jumca bojoó. Í náah ī chājat déedih yeébboó űi chājca bojoó. Páant űi cádahachah, weémboó yeebdíh wā wēi enbipna caá. (Is 52.11)

* 6:5 Hch 16.23 * 6:16 1Co 3.16; 6.19

¹⁸ Pánih wēi ennit, ñi íip wā jumbipna caá. Yeéboó wā weh ñi jumbipna caá', Chah Wēpni Maáh ã niijná caá", ït niij daacáp tají. (2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9)

7

¹ Pánihna, wā oinitá, nindih ñi túi jenah joyoó: "Ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, yeebdíh wēi ennit, wā túi pej jumbipna caá", Dios ã niijchah joinít, nihat jwí yéejatdih jwí cádah jíih. Dios ã jígahat pínahdih chājíhcan, yeejép jwí jenah joyátidih cádahat caá náahap. Pánih túut nuumnít, túi jenah joiná, ã weñat pínahboodíh jwí chāj jíih.

Corinto tútchidih moón ï túut nuumát

² Weemdíh ñi jwúub oi jenah joyoó, páant muntih. Nijeéh jumna, deddih wā yéej chājcap jí. Bohéna, yeebdíh wā yéej chājat túutcan, yeebdíh wā yee dúuc wáicap jí. ³ Páant niijnít, "Pablodih jwí túi oicatji jíib jwiítidih peéh chājat ã jumna caá", yeebdíh niij jenah joyát túutcan, "Pablo túi chājni jíi", wā niij jenah joyát túutna caá. Wā jwíih niijátji pahjeh muntih, wā jwúub niijná caá: Yeebdíh búdí wā oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wunna yuhna, bíic yoobó yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan niít. ⁴ "Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wā naáwátidih ï túi jepahbipna caá", niij jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wā juyúchah, weemdíh chooát ã wihcap be. Páantjeh yeejép wā yapap be. Dawá jūihnitboó "Ma túi chājcan caá", weemdíh ï niij jūihñap be. "¿Queét Corintodih moón wā oinitboó ï túi jum niít?" niij jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be.* ⁶ Obohjeéhtih, Dios jígahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ã juyúchah, weemdíh búdí ã weñanap be. ⁷ "Queét ï jwúub túi jumatdih enna, búdí wā weñep be", weemdíh Tito ã niij naáwáp be. Páant ã niij naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. "Queét Corintodih moón Jesúihwā meemdíh búdí ï bidna beé. 'Yéej chājnit, Pablodih búdí jwít jígahanap taga', niij jenah joinít, queébtut búdí ït jígahap wut be. Pánih jígahnit, ma daác wahnidih ennit, ït túi jepahap tabe", Tito weemdíh ã niij naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸ Wā jwíih daácnijidih wah péanit, "Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí ï jígahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, áta túi taga", niij jenah joinít, búdí wā jígah jwuhap jí. Obohjeéhtih, buu ñi jígahat yayát doonádih joinít, weembút wā jígahcan caá. ⁹ Buu búdí wā wēina caá. Ñi jígahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jígahnit, túiniboodíh ñi túut nuumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh át jígahat túutap taga, ñi jenah joyátidih ñi túut nuumát pínah niijná. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át túi teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ã náah yacat pahjeh jwí yéejatdih jígahna, yéej chājatdih jwí cádahbipna caá. Pánih jígahna, jwí jenah joyátidih túut nuumnít, túiniboodíh jwí chājibipna caá. Páant jwí túut nuumúchah enna, iiguípna jwí bejat déejidih Diosboó ã túi ubbipna caá. Maátcanjeh jwí jígahna yuhna, túi túut nuumnít, búdí jwí wēibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó ï yéej chājat jíib queétdih Dios ã peéh chājat pínahdih jígahna yuhna, túut nuumíhcan, iiguípna ï bejbipna caá. ¹¹ Yeéb Dios ã náah yacat pahjeh jígahnit, ñit túi túut nuumúp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nuumát: Buu jwuhna, ded yéej chājni ã yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ñi túut nuumát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidih cádahnit, túut nuumnít, buu ñi túi jenah joyátidih wā jéihyat pínahdih weemdíh ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ñi wēi jenah joi jwúhcatjidih búdí ñit jígahap wut be. Ñi yéejat jíib Dios ã peéh chājat pínahdih búdí úumna, túi túut nuumnít, weemdíh jwúub eníhna, búdí ñit bidip wut be. Dios ã weñat pínahdihjeh ñit chājap wut be. Det yéej chājnitdih ñit peéh chājap wut be. "Buu, queét yoobópdih chājnit caá. Dedé yéej chājat peéh queétdih ã wihcan caá, buca", wā niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdíh daác wahna, yéej chājnidih ñi peéh

* 7:5 2Co 2.13

chājat pínahdih, ā yéj chājatjidihbut jenah joicánjeh wā daác wahap jī. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, ā niíf jenah joyátdíh ñi túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap jī. ¹³ Páant ñi túut nuumátdih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwúub jwinít, weemdíh nin pah ā niíf wēi naáwáp be: “Queét Corintodih moón ī túi túut nuumátdih ennit, wā jígahatji ā yayáh bejep jī. Pánihna, búdí wā wēina caá”, ā niijíp be. Páant ā niijátdíh joinít, weembút chah yeebdíh wā wēina caá. ¹⁴ Tito ñi pehbboó ā bejat túut chājachah, nin pah caandíh wā niijíp jī: “Queét Corintodih moón Jesúhwā nin wā daác wahnidih ennit, ī túi jepahbipna caá”, wā niijíp jī. Pánihna, ñi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwúub ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátji bíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵ Tito ñi pebhna ā jwibínachah, caandíh túi wēi jwāáhnit, wā daác wahatdíh ñi túi jepahatdíh náhninit, yeebdíh chah ā oi jenah joiná caá. ¹⁶ Búú túi jepahnit, Dios ā weñat pínahdihjeh ñi túi chājatdíh jéihna, túttimah bíc yoobó ñi jepahat pínahdihbut wā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wā wēina caá.

8

Jesúhwā dinero wahnit, moh yéjnitdih ī teo wáacat

¹ Búú wā úudwā panihnitá, bíh naáwát ā jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwā míc wáacnit ded pah ī túi chājatjidih yeebdíh wā naóhbipna caá. Dios queétdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ² Queét tubit yeejép yapna yuhna, jwí Maáhdih túi jenah joí cádahcan, búdí ī wēina caá. Pánih túi jenah joiná, tubit moh yéjnit jumna yuhna, íih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéjnitdih búdí ī wūh wáacap jī. ³ Weém ennijjeh tigaá yeebdíh wā naáwáp. Queét moh yéjnit yuhna, ī bíbohat pah bóo ī wūhup jī. Nihcan caá. Búdí pohba ī wūhup jī. Ī náahatdíh jíib chājat pínahdihbut ī wūhup jī. Weémboó páant wā wūhat túutcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh ī wūhup jī. ⁴ “Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéjnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwí wūhnidih queétdih ma wūhúú”, weemdíh ī niijíp be.* ⁵ Pánih wūhna, wā jenah joyát chah ī wūhup be. Íih dinerodih ī wūhat pínah játih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wā chāj wūhbipna caá”, Diosdih ĩt niijíp wut be. Páant ī niiját túttimah, “Dios ā wutuchah joinít, yeéb Jesúh doonádih bohé jibnitboodíh ded pah ñi náahatdíh jwí túi teo wáacbipna caá. Ded pah ñi wutuchah, jwí jepahbipna caá”, jwiítdíh ī niijíp be. ⁶ Nit Macedonia baácdih moón íih dinerodih ī wūhatdíh jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbut wā jenah joyóp be. “Ninjīh moón búdí ī wūhat pah queétdihbut ī wūhat pínahdih ī á moh páña naáh”, wā niíf jenah joyóp be. Páant niíf jenah joinít, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém íih dinerodih queétdih mat wūh wáac jwíihat túutap wut jī. Pánih jwíhnit, nihat ī wūh wáacni dinerodih ma jwúub á mohat túutat túut niijná, ĩ pebhna ma jwúub bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷ Yeéb túi chājnit jumna, jwí Maáh Cristodih ñi túi jenah joiná caá. Ā naáwátdíh túi jéihnit, ñi túi naóh yapana caá. Caán ā weñat pínahdihjeh búdí chājíhna, yeebdíh jwí bohéat pah túi oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Pánih túi chājnit jumna, ñíih dinerodih oicanjeh, moh yéjnit Jesúhwādh teo wáaquíhna, bíc yoobó yeebdíh túi wūhat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdíh wutna wā chājcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jígah ennit, moh yéjnitdih búdí ī teo wáacatdíh yeebdíh wā naáwáp be, “Jwiítbut búdí jígah ennit, queétdih chah jwí wahbipna caá”, ñi niíf jenah joyát pínah niijná. Páant ñi wūhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jígah en teo wáacnit ī jumna caá”, wā jéih niijbípna caá.

⁹ Jwí Maáh Jesucristo jwiítdíh búdí oina, ā teo wáacatdíh jwiítdíh túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ā dei jūúwát pínah játih, Diosjeéh jumna, nihat maáh ā jumuchah,

* 8:4 Ro 15.26

caandíh dedé jūdhdāt āt wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhñit, ā maáh wēpatdih cádahna, jwiítidih teo wáacat túat niijná, moh yéejni āt jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiítboó moh yéejnit jumna yuhna, ājeéh jwī jumuchah, jwiítidihbut dedé jūdhdāt ā wihcan niít. Pánih jíghah ennit, ā teo wáacatdih jenah joinít, jwiítidihbut biíc yoobó bitadih jíghah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wā niíj jenah joiná caá: Ñi jwíh jenah joyátji buu biíc jópchi ā yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón ĩ jenah joyát pínah játih, yeéb Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih jwíh teo wáaquíh jenah joinít ñit jumup wut jī. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ñi wūhat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip wut yuh jī. ¹¹ Pánihna, játih túi wēinit ñi teo wáac jwíhat pah, buubut biíc yoobó wēinit, ñi wūhat pínahdih wūh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ā wūhu naáh. Obohjeéhtih, ded nump bíbohni bainí ā wūhu naáh. ¹² Túi biíc yoobó wēinit, ñíh dinerodih oicanjeh, wūhat caá náahap. Pánih wēi wūhnidih Dios biíc yoobó ā wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bí dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wūhuú”, Dios ā niijcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúhwādih yeebdíh wūhat túatna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ĩ jumna naáh”, wā niíj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébut biíc yoobó ñi túi jummat pínah niijná, páant wā wūhat túatna caá. ¹⁴ Buu yeéb búdí bíbohñit jumna, queét bíbohcannitbóodíh ñi jéih teo wáacna caá. Bíh lāa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queéboó búdí bíbohñit, yeebdíhbut ĩ jéih teo wáacbipna caá. Pánih míc teo wáacnit, nihat Jesúhwā túi biíc yoobó jwī túi jumbipna caá. ¹⁵ Jon játih Moisés nin pah āt niíj daacáp tají: “Chah búdí jeémát ojdi h jái yacniboó ā ubni yeó jáap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohop be. Bainíjeh ubnibut caán yeó jáap ā jeémát pínahdihjeh ā bíbohop be”, āt niíj daacáp tají.*

Titowā Corintona ĩ bejat

¹⁶ Yeebdíh wā oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut biíc yoobó oi teo wáaquíhat āt wūhup taga. Páant ā túi oi teo wáaquíhatdih ennit, “Túina caá, Paá”, wā niijná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jwúub enedih ma bejeé”, wā niijíchah joinít, “Juu, wā bejmi caá”, ā niíj wēi jepahap be. Caandíh wā naawát pínah játih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tub bejíhni ā jumup be.

¹⁸ Caandíh pej jumni pínah bíh Jesúsdih jéihnidihbut ñi pebhna wā bejat túatna caá. Ā pej jumni pínahdih nihat nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwā búdí ĩ wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúh doonádih túi bohéni caá”, ĩ niíj wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóhñit, Judea baácboó wā bejehah, weemdíh pej jum bejni pínahdihbut caandíh ĩ níwip be. Nihat yeéb Jesúhwā ñi wūh wáacni dinerodih jwī juibí wūhuchah enna, “Queét bíh baácdih moón Jesúhwā jwiítidih oinit, dinerodih ĩ wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih ĩ niíj wēi naóhbipna caá. ²⁰ Ñi wūhni dinerodih jwī túi en daobípna caá. “Pablowā jwíh dinerodih yee dúuc wáina caá ĩt chājap taga”, ñi niíj jenah joicát pínah niijná, caán nihat túi wēi ennidih Tитоjeéh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwī Maáh ā enechah, bitabut ĩ enechah, yoobópdih túi chājíhna, bíhdihbut Tитоjeéh wā wahna caá.*

²² Titowā ñi pebhna ĩ bejehah, bíhdihbut ĩjeéh wā wahna caá. Caanbút jwī Maáhdih jepahni, túi teo wūhni caá. Dawá lāa bitadih túi oinit, ā teo wáacachah, wā enep be. Yeebdíh túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúhwā íh dinerodih ĩ túi wūh wáacbipna caá”, wā niíj wēi naawáchah joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadih búdí ā bejíhna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúhwādih wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bita chénewāboó ñi pebhna ājeéh bejnitdih ñi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwī Maáhdih túi teo wūhna, caandíh túi weñanit caá. Páant ĩ jumuchah enna, Jesúhwā queétdih ĩ níio wahap be. ²⁴ Pánihna,

* 8:15 Ex 16.18 * 8:21 Pr 3.4

ñi pebhna ï jwibínachah, queédih ñi túi oi pej jumúú. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wā naáwátji biíc yoobó ã jumatdih bita Jesúhwā ï jéihbipna caá.

9

¹ Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játih ñitát jéih tagaá. Pánih jéihnit ñi jumuchah, bainíjuh wā jwúub naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadih búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihnit, nihat Macedonia baácdih moón Jesúhwādih búdí niíf wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúhwāboó con jópchi Judea baácdih moondíh búdí teo wáaquíhat ï jenah joí jwíhip jī”, wā niijíp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queébtut Jesúhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ï jenah joiná caá. ³ Dinerodih ñi ámohochah, ï teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwí úudwā panihnitdih bue ñi pebhna wā wahna caá. Páant ï teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wā jwibínachah, ñi wūh wáac páini dinerodih ennit, yeebdíh wā naáwátji biíc yoobó ã jumatdih nihat ï jéihbipna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih moón wājeéh ñi pebhna ï jwibínachah, ñi wūhat pínah dinerodih ñi bíboh páicah, wā naáwátji biíc yoobó ñi chājcatdih enna, búdí wāta tíic tagaá. Yeebbút búdí ñita tíic tagaá. ⁵ Yeebdíh ï teo wáacat pínah niijná, Titowādih ñi pebhna wā bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwí wūh wáacbipna caá”, ñi niijníji dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ï jéih teo wáacbipna caá. Páant ñi wūh wáac páñachah, ñi pebhna wā jwibínachah, yeebdíh jwúub wūhat túutat ã wihcan niít. Pánihna, ñi wēi wūhat pínahdih ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wūhat caá náahap

⁶ Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ã momochah, daocánnijeh ã ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ã ubbipna caá. Páant ã chājat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíh dinerodih oinit, bainíjuh jwí wūhuchah, Diosboó jwiítidih bainíjuh ã wūhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búdí jwí wūhuchah, Dios jwiítidihbut chah búdí ã wūhbipna caá. ⁷ Yeéb ñíih dinerodih ñi wūh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwí Maáh ã wūhat túutur”, niíf jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh ï wūhat túutuchah, páant bóojeh caá wā wūhur”, niijcánjeh wūhat caá náahap. Bita ï niiját pínahdih jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, ñi túi wēi wūhuchah, Diosboó yeebdíh ã wēi enbipna caá.* ⁸ Ñi náahat chah Dios yeebdíh ã wūhbipna caá, ñi bíbohátjīh bitadih ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã wūhuchah, chah dawádih ñi jéih teo wáacbipna caá. ⁹ Jon játih David nin pah át niíf daacáp tajī:

“Ded túiniboó moh yéejnitdih ã túi wēi wūhna caá. Páant ã wūhuchah, Dios caandíh ã jwúub wūhbipna caá, páantjeh bitadih ã jwúub túi teo wáacat pínah niijná”, át niíf daacáp tajī. (Sal 112.9)

¹⁰⁻¹¹ Dios jwí momat pínah, jwí jeémát pínahdihbut wūhni,* bitadih ñi wūhat pínahdihbut yeebdíh búdí ã wūhbipna caá. Páant ã wūhuchah, bitadih chah ñi jéih teo wáacbipna caá. Dios yeebdíh chah ã wūhuchah, yeébboó túi wēinit, queét Judea baácdih moón moh yéejnitdih ñi wūhndih jwiítidih ñi wūh yapaat túutna caá. Páant ñi wēi wūhuchah enna, queét nihat Diosdih wēinit, “Queét jwiítidih ï teo wáacat túina caá, Paá”, ï niíf wēi naóhbipna caá. ¹² Túi wēi wūhnit, Jesúhwādih búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí ï wēi naóhbipna caá. ¹³ Páant ñi túi wēi wūhuchah enna, yeéb Jesúhwā ñi jumatdih nihat cáacwā ï jéihbipna caá. Bita Jesúhwā ñi túi chājatjidih ennit, “Paá, queétboó Jesúh túini doonádih naóhnitjeh nihcan, túi jepahnit caá. Pánih jumna, jwiítidih, bita míhwādihbut teo wáacat túut niijná, jwiítidih túi wēinit íh dinerodih ít wahap taga. Páant ï jumatdih meemdíh búdí jwí wēina caá”, ï niíf wēi

* 9:7 Lc 6.38 * 9:10-11 Is 55.10

naóhbpna caá. ¹⁴ Queét Judea baácdih moón yeebdíh jenah joinít, búdí oina, nin pah í níj wēi naóhbpna caá: “Paá, queétdih búdí oinit, ma túi teo wáacachah, queét jwuh jwiítidihbut búdí oinit, í túi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihatdih búdí oinit, ma teo wáacatdih túina caá”, í niijbípna caá. ¹⁵ Dios búdí oinit, teo wáacat túut niijná, jwiítidih wun wūhñit, ā túi ubat pínah niijná, ā wūúh Jesúsdi h át wah deyajip taga. Pánih wahna, chah túini ā chājatjidih jenah joinít, “Búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, caandíh jwí wēi níj jīh.

10

Pablo Jesús ā naáwát túutni ā jumat

¹ Būn nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebdíh jwíh bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh nin pah ñi níj yeena caá: “Pablo ninboó jwíjeéh jumna, cáacwādi h úmna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úmcanjeh jwiítidih jūih naóh daác wahni caá”, ñit níj yeenap wut be. Cristo cáacwādi h oinit, teo wáaquíhna, íjcan túinijeh naóhni át jumap wut jī. Páant túinijeh ā naáwátji pah muntih weembút íjcan túinijeh yeebdíh wā naóh daác wahna caá. ² Pánih íjcan túinijeh naáwíhna yuhna, yee naóhñitdih wā wēp naóhna caá. Ñi pebhna wā juibínachah, ñi túi chāja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatdih ñi cádahaá, “Pablo jwiítidih jūihná”, niijná. Ñi cātíh jumnit, weemdíh nin pah í níj yeena caá: “Diosdi h jepahcannit í jenah joyát biíc yoobó Pablobut ā jenah joiná caá. Pánih jenah jói bohéna, Cristodi h weñáñcan, ā weñat pínahdi hjuh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát túutni nihcan caá”, queét ít níj yeenap wut be. Páant niijnítidih búdí wā jūihbpna caá. ³ Diosdi h jepahcannit míic naóhna, queét í jenah joyátjīhjuh chah ípí niijná caá. Obohjeéhtih, weembút cáacjeh jumna yuhna, queét í chājat pah weémboó wā chājcan caá. Weemdíh yeejép naóhñitdih Dios ā wēpatjīh caá chah wāpí niijíp. ⁴ Pánihna, Diosdi h yap yohñitdih weém túi yoobópdih wā wēp naóhna caá, í yap yohatdih í cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wā jenah joyátjīhjuh wā jéih cádahat túutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh í yap yohatdih wāpí cádahat túutna caá. Caandíh yap yohñit, í jenah joyát yeejép ā jummatdih Dios ā wēpatjīh nihát cáacwādi h wā jéihyana caá, yeejép í jenah jói cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios ā jumat”, níj yee naóhñitdih ā wēpatjīh wā cádahat túutna caá. Cáacwā Diosdi h í jéihyat déedih jāhat panihñidih ā wēpatjīhjuh wā jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemdíh ma túi teo wáacá, meemdíh yap yohcanjeh, yeejép wā jwūb jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap.* ⁶ Ñi pebhna wā juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandíh ñi túi jepahatdih enna, det jwí Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinítboodíh búdí wā peéh chājbipna caá.

⁷ Yeéb wíh bácahdihjuh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátboodíh ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ā naáwátidih naóh yapaat túutni”, ded niijnídih nin pahbut níj jenah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó ā naáwátidih naóh yapaat túutni caá”, ā níj jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ā niijná caá: ‘Corintodi h moondíh Dios weemdíh bohénadi h ā bejat túutap be’, niijnít, jwiítidih maáh dée ā jumna caá”, ñit niijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ā bohéat túutni jumna, wā tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdíh ā bejat túutap be, áih túini doonádi h naóhna, yeebdíh wā teo wáacat pínah niijná. Páant ā naáwát túutni jumna, yeebdíh yéejáñcan, ñi túi jumat pínah niijná, áih wēpatjīh yeebdíh wā bohénap jī. ⁹ Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdíh úmañcan, ñi túi túut nuumát pínah niijná, yeebdíh wā daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úm náah jumni maáh dée pah tub wēpép ā wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jūóhna, oboh jumnijeh ā jumna caá. Pánihna, ā bohéni doonábut oboh naáwátjeh caá”, ít niijíp wut be. ¹¹ Páant í niijíchah yuhna, í niiját pah wā nihcan caá. Wā wēp naóh daác wahat pahjeh muntih,

* 10:5 Ef 6.11-17

ñi pebhna jwabínit, ñi túi túut nuumát pínah niijná, biíc yoobó wêp naóhni wã jum̄bipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jum̄nit, túi jéihcan yuhna, “Bitá ñ jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bitá Diosdih ñ teo wãhat chah teo wãhñit jwí jum̄na caá”, ñt niij míc weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wëina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wãhñit nihcan caá. Queét ñ jenah joyát pah weémboó wã jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴ Weém cáacwã ñ maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo ã wutadnih jepahnit, caandih teo wãhñijeh caá. Yeebdih bohénadih ã jib bejat túutuchah, wã jepahap jĩ. Wã jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdih ã wahachah, yap yohcanjeh, ã wutadnih wã jepahap jĩ. Páant ã wutadnih jepahnit, Jesúh túini doonádih yeebdih jwíih bohéni wã jum̄p jĩ. Pánih jwíih bohéni jum̄na, weemdih wêp naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jwí Maáh weemdih ã naáwáchahjeh joinít, wãpí bohéna caá. Wã jenah joyátjeh wã bohécan caá. ¹⁵ Yeebdih yee bohénitji ñ wëi niiját pah, weémboó wã wëi niijcán caá. Bitá ñ bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wã túi bohénachah, Cristodih ñt jepahap taga”, wã niij wëican caá. Wã tewatdihjeh wã wëi naóhna caá. Yeebdih jwíih bohéni jum̄na, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwáub bohénadih wã bejihna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chãjachah ennit, biíh tútchinadih moondihbút bohénadih wã bejbipna caá. Pánihna, ñiíh baác yehboó bejnit, bita bohé jwuhcannitboodih wã naóhbipna caá. Jesúh doonádih joi jwuhcannitdihjeh naóhna, bitá ñ bohénitjidih “Wã túi bohéatji jíib queét jwí Maáhdih ñ túi péena caá”, wã niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jãtjih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ: “Weemdih dedé jadhdát wihcan caá”, ñ niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios, nihat jéihni, weemdih ã túi teo wáacáp be’, ñ niijí naáh”, ãt niij daacáp tajĩ.* ¹⁸ Det queétjeh “Jwiít caá túi bohénit”, niij jenah joinítidih Dios ã wëi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwí Maáh Cristo ã niijnfboodih Dios ã túi wëi enna caá.

11

Yeenit ñ bohéat ã tobohat

¹ Ded ã túi chãjatjidih bitadih ã wëi naáwáchah, ãpí túican caá. Páant naáwát ã túicah yuhna, ded pah wã chãjatdih bita yeebdih ñ yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jíi Jesúh túini doonádih yeebdih wã jwíih bohénap jĩ. Dios yeebdih búdí ã oyat biíc yoobó weembút yeebdih wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ãjeéh biícidih ñi jum̄atdih yeebdih búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bita yeejép ñ bohéatdih yeéb ñi joyát pínahdih búdí wã úum yacna caá. Jon jãtjih mai pah jíghni Satanás Evadih búdí ãt yee naáwáp wut jĩ. Páant ã yee naáwátidih jepahnit, Eva Dios biícidih mi jum̄atdih mit cádahap wut jĩ. Páant ã yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ñi yee bohéatdih yeebút jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wã úum yacna caá.* ⁴ Det wã bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jum̄ni caá”, niij yee bohénadih ñi pehbboó ñi jwabínachah, ñit wëi jwãáhji tagaá. Yeebdih wã bohéatji biíc yoobó ñi bohécah yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espíritu ã chãjap”, ñ niij yee bohénachah, ñit joijí tagaá. Caandih wã naáwátji biíc yoobó ñi naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodih yeéb ñi jepah? Jesúh túini doonádih wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhñitboodih ñi túi joí? Páant ñi chãjachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wã úum yacna caá. ⁵ Queét yee bohénit “Jwiítboó Dios ã bohéat túutnit bita ã wahnit chah jéihnit jwí jum̄na caá”, ñ niijíchah yuhna, “Weém Dios ã bohéat túutni wã jum̄uchah, weemdih chah jéihnit nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁶ Túi wéheni nihcan yuhna, Dios naáwátidih túi beh joiní caá wã jum̄p. Á naáwátidih wã bohénachah joinít, páant wã jum̄atdih yeéb ñi túi jéihna caá.

⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdih Jesúh túini doonádih bohéna, wãpí jíib úubhcap jĩ. Páant wã bohéat jíib úubhcanjeh, moh yéejni dée wã jum̄p jĩ. Pánih jum̄na yuhna,

* 10:17 Jer 9.24 * 11:3 Gn 3.1-5; 13

yeéboó moh yéejcanjeh, ñi túi jummat pínah niijná, yeebdíh wā túi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wā túi chājcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jíib wā niíj jíih, queét bita bohénitdih ñi wēi enat pah, weemdíhbut ñi jwúub wēi enat pínah niijná? ⁸ Obohjeéhtih, yeebdíh wā bohénachah, biíh tútchinadih moón dawá Jesúihwā ñijeéh wā jummat pínah niijná, íih dinerodih weemdíh í wūhup jī. Yeebdíh teo wáacat túut niijná, í wāhni dinerodih nuumát dée wā chājap be. ⁹ Ñijeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wāpí úúbhcap jī. Jwí úúdwā panihnit Macedonia baácdih moón Jesúihwā ñi pebh wā jumuchah, nihat wā náahatdih í ub juibínap jī. Páant í ub juibínachah, yeebdíh dinerodih wā úúbh tac buugácap jī. Túttimahbut, yeebdíh wā úúbh tac buugácan niít.* ¹⁰ Cristo yoobópdih ā naáwát pah, weembút áih jumna, yoobópdih nindih wā naóhna caá: Jesúih túini doonádih jíib wiicanjeh yeebdíh wā bohéatdih búdí wā wēi naóhna caá. Biíc yoobó jíib wiicanjeh wā bohéat pínahdihbut nihat ñíih baácdih moondíh jéihnit, páant wā wēi naáwát dih joinít, “Caán dée ápí chājcan caá”, í niijcán niít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wā úúbhcatjidih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niíj jenah joí? “Pablo jwiít dih jíib úúbhcan, jwiít dih ā oican niít”, ¿ñi niíj jenah joí niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wā oina caá. Páant wā oyatdih Dios ā jéihna caá. ¹² Jíib wiicanjeh páantjeh yeebdíh wā bohé bipna caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ā bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwí pí bohéna caá”, í yee niijíchah joinít, queét dih ñi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit í bohéatjí jíib yeebdíh í pí úúbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wāpí jíib úúbhcan caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwí jummatdih ñi túi jéih bipna caá.

¹³ Pánih chājnit yoobópdih Jesús ā bohéat túutnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat túutnit”, niíj naóhna yuhna, ā wahnit nihcan caá. Páant niijná, wā jummat dée pah í jumíhip yuh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant í chājat pínahdih wáat jéihyep be. Yeejépwā í maáh Satanásbut biíc yoobó ápí chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahnit pah ā míc jíghana caá. ¹⁵ Satanás ā chājatdih jéihna, caandíh teo wāhnitbut “Jesús ā wahnit caá”, niíj yeenit, Diosdih teo wāhnit pah í jumíhatdih wáat jéihyep be. Túi chājcannit jumna yuhna, túi chājnit dée pah í jumíhna caá. Pánihna, Diosboó nihat í yeeatjí jíib queét dih búdí ā peéh chāj bipna caá.

Pablo yeejép ā yapatjí

¹⁶ Bui jwuhna, ded pah wā jummatjidih wā wēi naóh bipna caá. “Pablo ā túi chājatjidih tub wēi naóhniabeh caá”, weemdíh ñi niíj jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niíj jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjidih wā wēi naáwáchah, bainíbit ñi joi jwúhuú. ¹⁷ Yeebdíh pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjidih ma naáwá queét dih”, ā niijcáh yuhna, ded pah wā yapatdih wā naóh bipna caá. ¹⁸ Dawá bitaboó ded pah í túi chājatjidih wēi naóhna, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóh bipna caá. ¹⁹ Yeéboó “Chah túi jéihnit jwí jumna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóhnitboó í naáwáchah yuhna, ñi túi wēi joiná caá. ²⁰ Queét ñi maáta dée, yeebdíh búdí í wutuchah, ñi túi wēi joiná caá. Dawá láa ñíih dinerodih í yee dúuc wáina caá. “Jwiít nihat jéihnit jwí jumuchah, jwiít dih ñi túi weñeé”, í pí niijná yuh caá. Biíh láa yeebdíh íjnit, í mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh í chājachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queét dih ñi túi jepah? ²¹ Ñijeéh jumna, “cáacwádih úumni”, ñi niijní, queét í chājat pah weémboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā úumatjidih naóhna, wā tícana caá. Queét í chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahnit wā jummatdih ñi túi jéihyat pínah niijná, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóh bipna caá.

²² Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwí jumuchah, jwiít dih ñi weñeé”, yeebdíh í pí niijp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā jaimená, Dios ā ñionitjí jwí jumna caá”, yeebdíh í pí niijp wut be.

* 11:9 Fil 4.15-18

Obohjeéhtih, weembút Israel ã jũima mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ã jũimená, ‘Yeebdíh wã túi chãj wũhbiþna caá’, Dios ã niijnítji caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ã jũima mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wũhniit jwí jumna caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Páant í niijíchah joinít, nin pah yeebdíh wã niijná caá: “Weembút Cristodih teo wũhni mun tigaá. Weém caá bácah queét í tewat chah búdí teoni”, yeebdíh wã niij naóhna caá. Páant niij naóhna, páantjeh jenah joicánnit í wéheat pah naóhna yuhna, wã tíccan caá. Queét í teo wũhat chah Cristodih wãpí teo wũhup be. Jesúih túini doonádih wã bohéatji peéh dawá láa nemat muúboó weemdíh í nemep jĩ. Dawá láa weemdíh í puñup jĩ. Dawá láa cáacwã weemdíh í mao yohíhip jĩ. Páant í mao yohíhichah, weém yeejép wãpí yapap jĩ.* ²⁴ Cinco láa jwiít judíowã jwí maáta weemdíh ít tewat túutup tajĩ. Weemdíh í tewat jumat pah, tubit yéej chãjnitdih momo jiwí chóo coóh jumni tópnajih í puñat biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh í puñup jĩ.* ²⁵ Biíc peihcanni láa Romanowã weemdíh teonit, máa doóbhnañih í puñup jĩ.* Biíc láa weemdíh mawíhna, jeejĩh í yohop jĩ.* Biíc peihcanni láa búdí jááj chóojih jib bejna, jwí daabáp jĩ. Biíc láa daabnít, máa naadíh teonit, búdí muj tacdíh pah daa jũóh, caán yeó jáap pah táah bej, jwúub pah túo bejat dée wã jumuchah, í ubup jĩ. Pánihna, caán láa, wã wuníhip jĩ. ²⁶ Dawá láa Jesúih túini doonádih bohénit, yuúp wã jib bejep jĩ. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wã yapap jĩ. Biíh láa tobohni mujnadih wã bejep jĩ. Biíh láa namáboó jib bejchah, bií déedih chewe mao dúuc wáyat dée ã tobohup jĩ. Biíh láa wã déewãjeh weemdíh í yéejaíhip jĩ.* Biíh láa judíowã nihcannitbut weemdíh í mawíhip jĩ.* Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, búdí mujboobút wã jumuchah, wunat dée ã tobohup jĩ. Biíh láa “Jwiít Jesúihwã caá”, niij yeenit, í mawat dée ã tobohup jĩ. ²⁷ Jesúih túini doonádih bohéna, búdí wãpí tewep jĩ. Pánih teona, dawá láa ñocanjeh wã bohé daa jũúwup jĩ. Dawá láa jeémát wihcah, nuugúp tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wã yapap jĩ. Dawá láa dúwát pínah yéguehbut wihcah, búdí cúbuhuchah, yeejép wãpí yapap jĩ.

²⁸ Pánih yeejép yapna, páant bóojeh át nihcap jĩ. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúihwã “caandíh cádahná”, niijná, búdí wãpí náhni dahwana caá. ²⁹ Biíc Jesúih ã tubúp chũúuchah, weembút tubúp chũúhni pah wã jumna caá. Bitá Jesúihdih í yéej chãjat túutuchah enna, queét yeejépwãboodíh búdí wã íjna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúihwã, wã weh dée ñi jumuchah, yeebdíh úum yacna, yeejép wãpí yapna caá.

³⁰ Páant yeejép wã yapatjidih wéi naóhna, ded pah wã túi chãjatdih yeebdíh wã wéi naóhcan níit. Obohjeéhtih, wã wépcatjidih yeebdíh wã wéi naóhbiþna caá. ³¹ Páant wã naáwáchah joinít, “Yoobópdiþ caá páant ã niiját”, Dios ã niij jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wéþni caá”, túi wéi niiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wã jwíh jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wã jumuchah, caán tútchidih moón í maáh, Aretas nump jumni, weemdíh át tewat túutup wut jĩ. Pánihna, nihat Damasco tútchi wáihyat júdu jécnadilh áih soldadowádh át páñat túut wut jĩ, wã bac bejchah í tewat pínah niijná. ³³ Páant í páñachah enna, wã chéenwã búdí wuhdíh weemdíh waadát túutnit, wáihyat júdu dih jumni muú enat jécmant í cádah deyanap jĩ. Pánih cádah deyanit, í teo wáacachah, moh yéejni wã jweyép jĩ.*

12

Pablo oo júmat dée ã enat

¹ Bũũ weemdíh ded pah biíh ã yapatjidih wã jwúub naóhbiþna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo júmat dée jíghatdih enna, chah jéihnit jwí jumup”, í niij naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh weemdíhbut oo máh enat dée pah ã jíghop

* 11:23 Hch 16.23 * 11:24 Dt 25.3 * 11:25 Hch 16.22 * 11:25 Hch 14.19 * 11:26 Hch 9.23 * 11:26 Hch 14.5 * 11:33 Hch 9.23-25

jí. Páant ã jígohatjidih yeebdíh wã naóhbipna caá. Ded pah weemdíh ã jéihyaatdihbut wã naóhbipna caá. ²⁻³ Catorce jópchi játih Dios weemdíh japboó ã ùb púuh laab béjep jí. Ded pah ã ùb púuh laab béjatjidih wã jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ã ùb bej déeji oo júmat pah enatjidih, wã jéihcan caá. Diosjeh caá ã jéihyep. ⁴ Æ pehbboó, Paraíso wüt jumupna juibínit, ã naáwáchah wã joyóp jí. Jwiít cáacwājeh jwí jéih naóh buujácat déedih wã joyóp jí. Páant caandíh wã joyóchah yuhna, weemdíh ã jwúub naóh yapaat túutcap jí. ⁵⁻⁶ Páant weemdíh ded pah ã yapatdih wéi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wã jumatdih wã wéi naóhcan níit. Obohjeéhtih, yoobópdi h ã jumuchah, wã jwúub naáwáchah nihna, áta túi taga. “Pablo túini oo júmat dée pah enna, Jesús ã wahni nacaá”, ñi níj weñatdih yeebdíh wã náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chājatjidih, ded pah wã bohéatjidihbut jenah joinít, “Pablo jwí Maáh ã bohé jibat túutni caá”, ñi níj jéihyatdih wã náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, buu ded pah bíih wã yapatjidihbut yeebdíh wã naóhbipna caá. ⁷ Chah túini oo júmat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wã níj jenah joyát weemdíh ã tobohna caá. Páant ã tobohat pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdíh yeejép át yapat túutap taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wã níj jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jumna, bíic peihcanni láa jwí Maáh Jesúsdi h caán yeejép yapatdih ã yohat pínahdih wã úúbap yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdíh nin pah ã níj jepahap be: **“Caandíh wã yohcan níit. Obohjeéhtih, caandíh yohcan yuhna, meemdíh búdí oinit, wã túi teo wáacbi pna caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wã oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbi pna caá. Pánihna, meemdíh búdí wã teo wáacachah ennít, wã wēpatboodíh ni hat cáacwā í jéihbi pna caá”, Jesús weemdíh ã níj jepahap be. Páant ã niijchah joinít, wã wēpcatdih wã wéi naóhbipna caá, ã wēpatjīh weemdíh búdí ã teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúsíh wã jumat jíib yeejép yapna, búdí wã wéina caá. Bita weemdíh yeejép í wéhenachah, yeejép í chājachah, í jígahanachah, dedé bíih weemdíh yeejép ã yapachah yuhna, wāpí túi jumna caá. Pánih wēpcanni wã jumuchah, Jesús ã wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wã jumna yuhna, ã teo wáacatjīh wã túi buujábipna caá”, wã níj jéihna caá.**

Corinto tútchidih moondíh búdí ã jígahat

¹¹ Bita weemdíh yeejép í naáwáchah joinít, yeébboó queédih ñi naóh bóod chuñuchah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdíh wã míic wéi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wã jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwiít caá bácah Dios ã bohéat túutni”, niijnítboó wã chah í jumcan caá. ¹² Nijeéh wã jumuchah, Dios ã naáwát túutni wã jumatdih júutíhna, ã wēpatjīh weemdíh búdí āpí teo wáacap jí. Páant ã teo wáacachah, dawá láa wunnitdih boonit, nemépwādi hbut wã yohop jí. Pánih chājnit, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ã wēpatjīh jeh wã chāj júutap jí. Weemdíh eníhcannit í yéejahichah yuhna, wã chuuná yuhna, wã teo cádahcap jí. ¹³ “Pablo jwíjeéh jumna, bíih tútchidih moondíh ã túi chājat pah jwiít dīh ã túi chājcap jí”, ¿yeéb ñi níj jenah joí níit? Nihat tútchidih moondíh bíic yoobó wāpí túi chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh jeh wíih pínah dinerodih wã úúbh tac buugácap jí. ¿Pánih úúbh tac buugácan, yeebdíh wã yéj chājnit jí? Caán yeejép ã jumuchah, wã jígahna caá. Caán yéejatdih weemdíh ñi yohoó.

Í pebhna ã jwúub jib bejat pínah

¹⁴ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwúub bejat túut caá wã chājap, páant muntih. Ní pebhna juibínit, yeebdíh wíih dinero pínahdih con láa wã úúbhcatji pah, buu láabut wã úúbh tac buugácan níit. Níih dinerodih náahcan, Jesúsdi h túi joinít ñi jumat caá yeebdíh wã náah yacap. Wébít í mána í náahatdih wūhnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih í mána caá queét wébítboodíh í náahatdih ípí wūhup. Páant í chājat pah yeéb wã weh panihnit ñi jumuchah, wã náahatdih yeebdíh wã úúbhcan níit. ¹⁵ Ní íp panihni jumna, yeebdíh búdí oinit, ni hat wã bíbohatdih wéi wūhnit, yeebdíh

wã teo wáaquihna caá. Pánih teo wáaquihna, búdí chunná yuhna, wã teo cádahcan niít. Páant yeebdíh chah wã oyochah yuhna, ¿yeeb weemdíh nump ñi oi niít?

¹⁶ “Pablo jwíjeéh jumnit, áih pínah dinerodih apí úubh tac buugácap jĩ”, ñi niíj jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína ñijeéh jumnit weemdíh nin pah ít niíj jenah joi tágaá: “Jwíih dinerodih moh yéejnitdih ã wũh wáacat túutnit, jwiít dih jéihcha dúuc wáiniabeh tagaá”, ñi niíj jenah joiná caá. ¹⁷ Páant ñi niiját pahjeh chájni jumna, ¿ded pah tigaá caandíh wãta nih cháj? ¿Ñi pebhna wã wahnitdih nit beé yeebdíh wã jéihcha nuumát túutur? Páant wã chájcap jĩ. ¹⁸ Játih Titodih ñi pebhna bejat túutnit, biíh Jesúhdihbut ájeéh wã pej jum bejat túutur jĩ. Páant ñi pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdíh ã jéihcha nuumnít jĩ? “Nuumcánni caá”, ñi niíj jéihna caá. Jwiít chénat pah biíc yoobó jwí maáh ã weñat pínahdih chájnit caá. Pánih jumnit, yeebdíh oinit, túinijeh ã chájat pah, weembút biíc yoobó yeebdíh túinijeh wápí chájna caá.

¹⁹ Páant wã jãh niijíchah joinít, ¿ded pah ñita niíj jenah joi? “Caandíh jwí wéi niiját pínahdihjeh caá ã bidip”, ¿ñi niíj jenah joi niít? Obohjeéhtih, weém Cristoíh jumna, Dios weemdíh ennit, “Ma túi chájna beé”, ã wéi niiját pínahdihjeh caá wã náahap. Yeebdíh teo wáaquihna, ded pah wã chájatjidih wã naóh beedánap be, jwí Maáhdih chah ñi túi jepahat pínah niijná. ²⁰ Ñi pebhboó wã juibínachah, wã náah yacat pah ñi chájcah, búdí yeebdíh wã úum yacna caá. Páant ñi túi chájcah, caanná juibínit, weembút yeéb ñi náah yacat pah wãta chájcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wã jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi míic jũih niít? ¿Páantjeh bitaíh bií déedih ñi en ñinah íj niít? ¿Búdí ñi míic íja niít? ¿Biquína páantjeh íh pínahdihjeh bid niít? ¿Buumbut páantjeh bitadih ñi yee naóh niít? ¿Yeejép dooná ñi jumadit ñi cádah jwuhcan niít? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi míic wéi niíj niít? ¿Tubit ñi míic en naóh cádah jwuhcan niít? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyát dihjeh niít ñi chájap? Yeéb páant ñi chájatdih wã úum yacna caá. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi túut nuumcát dih wã enechah, Dios weemdíh áta tíicat túut tagaá. Jon játih yéej chájnitji dawá páantjeh ñi yéej chájatdih cádahcah enna, búdí wãta jígah taga. Í náah chájat, yeejép chájihat jenah joyát, ñi náahat pahjeh chájatdihbut ñi cádahcah enna, búdí wãta jígah taga. Páant ñi chájatdih páant bóojeh ñi cádahá, caanná juibínit, wã jũihcat pínah niijná.

13

Pablo ã péé naáwát

¹ Jon yeebdíh chéneji juibí enniji buu bejna, biíc peihcanni láa bejat túut caá wã chájap. Pánihna, ñi yéej cháj cádahna, túiniboodíh túut nuumnít, weemdíh ñi túi páñaá. Ñijeéh jumnitdih ñi yéej chájatdih cádahat túutnit, Moisés nin pah ã niíj naóh daacátjidih ñi túi náhninaá: “Dedih ñi peéh chájat pínah játih, caán ã yéej chájachah ennit, chénewá, biíc peihcannit ñi enatji pahjeh ñi naáwá naáh. Páant moonjéh ñi naáwát túttimah, ñi peéh chájachah, ã túibipna caá”, Moisés át niíj daacáp tají.* ² Ñi pebhna wã jwúub juibí láa yéej chájnitdih nin pah wã niíj naáwáp jĩ: “Ñi yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú. Ñi cádahcah, jwúub juibína, wã peéh chájipna caá”, wã niijíp jĩ. Páant wã niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéej chájnitdih, yeéb nihatdihbut, wã jwúub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wã peéh chájipna caá. Yúup wã jumachah, “Wã peéh chájipna caá, niijná yuhna, ã peéh chájcan niít”, ñi niíj jenah joicá bojoó. ³ Cristo ã naáwát dih naóh yapani wã jumadit ã júutat pínahdih bidna, páant wépép weemdíh ã peéh chájat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ã wépatjĩh yeebdíh ã teo wáacátjidih ñi náhnican niít? Yeéb yéej chájnitdih ã peéh chájat pínahbut biíc yoobó wépép ã jumipna caá. ⁴ Jwiít cáacwã jwí wépcat pah Cristo wépcanni jumna, cruzboó át wun wũhup wũt jĩ. Pánih wunna yuhna, Dios ã wépatjĩh boo pud júóhni, jũhni.

* 13:1 Dt 17.6; 19.15

buu páantjeh báadhni ã jumna caá. Cruzboó ñuhna, wēpcanni ã jummat pah weembút wēpcanni wã jumna caá. Wã jenah joyátjijeh yeebdíh wãta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wãjeéh jumna, Dios ã wēpatjijeh yeebdíh teo wáacadih wã juibíipna caá.

⁵ Yeéb mícjeh nin pah ñi míc niij úubh joyoó: “¿Ded pah wã chãjatji? ¿Yoobópdih Jesúsdi h wã jenah jói niit? ¿Caán ã náah yacatdi h wã túi jepah niit?” ñi míc niij úubh joyoó. Caandíh yoobópdih jenah joiná, ã náah yacatdi h ñi túi jepahachah, Jesús ñíih caolihboó ã jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandíh jenah joicán, ã náah yacatdi h jepahcan, áihwã ñi nihcan caá. ⁶ Weémboó caandíh túi jenah joiní, ã náah yacatdi h jepahni wã jummatdi h wã jéihna caá. “Weém Jesúsíh caá”, niij yeeni wã nihcan caá. Páant wã jummatdi h yeebdíhbut wã jéihyaíhna caá. ⁷ Ñi yéej chãjcat pínahdi h náah yacna, Dios yeebdíh ã túi teo wáacat pínah niijná, búdí wã úubhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chãjcatdi h wã enechah, weemdíh Dios yeebdíh ã peéh chãjat túutcan niit. Páant ã peéh chãjat túutcah, wã wēibipna caá. Obohjeéhtih wã peéh chãjcatdi h ennit, “Pablo Dios ã wēpatjijeh queétdih peéh chãjcan, Dios ã wahni nihcan nacaá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, wã túi wēibipna caá. Dios weemdíh ã bohé jibat túutatjidi h ñi jéihyat pínahdi h wã náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chãjat pínahdi h chah wã náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chãjatdi h cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumátdi h enna yuhna, yeebdíh wã peéh chãjachah, yoobópdih áta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chãjijhna, yeebdíh wã bohébipna caá, Dios naáwátdi h túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹ Yeéb Cristodi h ñi túi jenah joyóchah, Dios ã wēpatjijeh yeebdíh peéh chãjat ã náahcah, búdí wã wēibipna caá. Pánihna, Diosdi h búdí wã úubhna caá, ã weñat pínahdi h ñi túi chãjat pínah niijná. ¹⁰ Dios ã wēpatjijeh yeebdíh peéh chãjijhcan, ñi pebhna wã bejat pínah játih wã daác wahna caá, yéej chãjatdi h cádahnit, ñi túut nuum páñat pínah niijná. Dios ã wēpatjijeh yeebdíh jíghaíhcan, wãpí túi bohéna caá, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo ã péé túyat túutat

¹¹ Buu wã úudwã panihnitá, yeebdíh wã túyat túutna caá. Cristodi h chah jenah joinít, túinijeh ñi jumúú. Nin wã naóh daacátdi h ñi túi jepahaá. Cristodi h chah jenah joyát pínahdi h ñi míc teo wáacá, bíicdi h túi jummat túut niijná. Páant ñi túi jumuchah ennit, Dios ñijeéh ã jumbipna caá. Caán jwiít di h búdí oinit, míc oyat túutna, jwiít bíicdi h ã túi jummat túutna caá. ¹² Jesúsíhwã jumna, ñi túi wēi úubú. ¹³ Nihat ninjijh moón Jesúsíhwábut yeebdíh búdí í túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdíh búdí wã úubhna caá, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáacat pínah niijná. Dios búdí ã oyatdi h ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ã jummat pínah, yeéb bíicdi h ñi túi jummat pínahdi hbut wã úubhna caá. Pánih úubhnit, yeebdíh búdí wã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Pablo queétdih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, bíhdih daacát túttnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwādhíh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúhwābūt yeebdíh ã túyat túttna caá. Weém, Pablodih jíí Jesucristo ã níwip jí, áih túini doonádhíh wā naóh jib bohéat pínah níijná. Cáacwā weemdíh ã naáwát túttnap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwí íp caán wunnijidih boonibūt weemdíh ã níwip jí. Páant ã naáwát túttni jumna, nin núodih yeebdíh wā daác wahna caá. ³ Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobūt yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah níijná. ⁴ Dios jwí íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristobó jwí yéejat jíib, át wun wūhup wut jí,* ã teo wáacatjíh yeejépwā ã jummat pah nihcan, yéej chājatdhíh jwí yap yohat pínah níijná. ⁵ Páant ã chājatdhíh jéihna, “Paá, meém nihatdhíh jéih beedáni jumna, cáacwādhíh jígah ennit, mapí túi teo wáacna caá”, jwí ípdih yeó jáap jummat pah búdí jwí níj wēi naáwát dée caá. Páant tíí jwí níj wēi naáwáp.

Dios cáacwādhíh ded pah ã túi ubat

⁶ Yeébbó ded pah ñi chājat doonádhíh joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdi h jepahnit, áihwā ñi jummat pínah níijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyochah yuhna, waícanjeh bíh bohéatdhíh joinít, Jesucristobódhíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi cádahat doonádhíh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ã tút nuúm?” níj jenah joinít, wā wáhi bejep be. ⁷ Biquína ñi pebh jumnit, yeebdíh tac buugána, mácah bohénit, Jesúh túini doonádhíh ã yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah ã níj yee bohéna caá: “Túí ubnit jummat tút níijná, Jesucristodihjeh ñi túi jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdíh ã nih yána caá. Diosjeéh túi jummat tút níijná, jwí nuowā ã naáwátjidihbūt túi jepahat caá náahap”, ã níj yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin túini dooná caá”, ã níj naóhniboó túini dooná yoobát nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant jūóhni, yeebdíh jwí jwíh bohéatjidih mácah jwí bohénachah, jwiít dhíh Dios búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wā naáwátji pah wā jwíub naóhbipna caá, páant muntih: Yeebdíh jwí jwíh bohéatdhíh ñi túi jepahachah yuhna, det yeebdíh mácah ã bohénachah, Dios queétdih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant níijná, “Caánboo tigaá túi bohéni ã jumup”, weemdíh cáacwā ã níjád dhíh wā bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jíí”, ã níjád dhíh jeh caá wā náahap.* Cáacwādhíh weñáhnit bohéna, Cristobódhíh wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandíh teo wūhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã tút nuumátji

¹¹ Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wāpí bohéni túini dooná cáacwā ã jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cáacdhíh wā joiníji doonábūt nihcan beé. Bitá weemdíh ã bohécán beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ã wūh ã jummatdhíh ã bohénap jí.

¹³ Jesucristodih wā jepahat pínah játih, jwiít judíowā jwí nuowā ã naáwátjidih wā túi jói waadánap jí. Pánih túi jói waadáni wā jumachah, ded pah wā chājatji doonádhíh yeéb ñit joijí tagaá. Pánih jumnit, Jesúhwā Diosdhíh yap yohnit ã jummatdhíh jenah joinít, eníhcan, búdí yeejépwā chājna, queétdih wā túi mao beedá bojhip yuh jí.* ¹⁴ Jwí nuowā ã naáwátjidih túi jepahíhna, weém bíic yoobó behnit chah wā túi bohénap jí.*

* 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14 * 1:10 1Ts 2.4 * 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11 * 1:14 Hch 22.3

15-16 Obohjeéhtih, wā cáac jummat pínah játih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñiojip taga, áih túini doonádih wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wā jumuchah yuhna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jummatdih weemdíh ā jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pehbboó ā wahap jī, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niij bohéat náah?” cáacwádih wā niij wúbh joí encap jī.* 17 Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wā játih ā ñíonit ī jumuchah yuhna, Jerusalén tútchina queétdihbut míc wéhenadih wā bejcap jī. Caanná bej jwuhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh wúbúdih wā bejep jī. Caánboó jumniiji Damasco tútchina wā jwúb juibínap jī, páant muntih.

18 Biíc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wā bejep jī buca.* Caanná chéne semanabitjeh wā jumup jī. 19 Jesús áih doonádih ā naáwát túutnit bita maátadih wā jwááhcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úuddih pohba wā jwááap jī. 20 Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jummatdih Dios ā jéihna caá.

21 Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnaabut naóh jibidih wā bejep jī. 22 Caanná wā jib bejehchah, Judea baácboó jummit Jesúhwā weemdíh ī jwááh jwuhcap jī. 23 Ded pah wā chājat doonádihjeh ítát joyóp tajī. “Játih jwiít Jesúhwádih yeejép chājna, túini doonádih jwiít dih cádahat túutniiji buca caán doonádihjeh jwúb naóhna caá ā chājap, cáacwā Jesús dih ī jepahat pínah niijná”, ít niij míc wéhenap wut jī. 24 Páant wā túut numát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat túi teo wáacap taga”, Dios dih búdí ít niij wēi naáwáp wut jī.

2

Cristo ā naáwát túutnit maáta Pablodih ī wēi jwááat

1-2 Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ā bejat túutuchah, Bernabéjīh caanná wā jwúb bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwí numah bejep jī.* Caánboó judío nihcanni, jwí nuowā ī wutat pah bóodcanni ā jumup jī. Caanná juibína, caánboó jummit Jesúhwā ī maátajeh ī míc wáacachah, judíowā nihcannitdih túini doonádih ded pah wā bohéatdih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhniit, ded pah wāpí bohéatdih queét ī túi jéihyatdih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatdih ī wēicah, wā tewat buadni áta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatdih jéihnit, ī túi weñep jī. 3 Páant wā naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ā jumuchah yuhna, “Meembút ma bóodat túutú”, caandíh ī niijcáp jī. 4 Queét maáta bícdih jwí míc wéhe láa, jwiít Jesúhwā nihat bícdih jwí míc wáacachah, biquína “Jesús dih jepahnit jwí jumna caá”, niij yeenitbut ít waadáp jī. Pánih waadní, judíowā nihcannitdihbut ī bóodat túutup yuh jī. Obohjeéhtih, buca Jesúhwā jumna, jwí nuowā ī naáwátjidi jepahcan, Jesús dihjeh jwí túi jenah joiná caá. “Páant jwí chājachah, jwí ípboó jwiít dih ā túi enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwí jumuchah enna, jwiít dih jūihñat túut niijná, ded pah jwí chājatdih jéihíhna, queét jwíjeéh ít waadáp tajī. Pánih waadní, jwí nuowā ī naáwátji biíc yoobó jwiít dih ī jepah beedáat túutup yuh jī, páant muntih. 5 Páant ī wutuchah yuhna, túini doonádih ñi jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwí jepahcap jī.

6 Pánihna, Jesúhwā ī maáta túini doonádih ded pah wā bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowā nihcannitdih ma bohénaá”, niij naóhniit, weemdíh bíh wutatdih ī bohéat túutcap jī. Queét Jesúhwā ī maátadih “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína ī niij jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdíh nihcan caá. Diosboó nihatdih biíc yoobó ā jenah joiná caá.* 7 Queét ded pah wā bohéatdih túi wēinit, “Pedrodih jwiít judíowádih ā bohéat pínah niijná, Dios át ñiojip taga. Pánihat pah, Pablodihbut judíowā nihcannitboodíh át bohé jibat túutup taga”, ī míc niijp jī. 8 Judíowádih Pedro ā

* 1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 * 1:18 Hch 9.26-30 * 2:1-2 Hch 11.30; 15.2 * 2:6 Dt 10.17

bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wut jī. Weembút judíowā nihcannitdih wā bohénachah, Dios biíc yoobó ā teo wáacachah, queébtut ī túi jepahap jī.

⁹ Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjīh, Jesúhwa ī maáta yoobát, Dios weemdīh búdí ā teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdih át nīo wahap taga, jwī déewā nihcannitdih ā naáwát pínah niijná”, ī míic niijíp jī. Páant niijnít, weemdīh Bernabédihbut búdí wēinit, “Jwī túi míic teo wáac jīih”, niijná, jwī míic muj tewep jī. Pánih muj teonit, “Yeéb jwī déewā nihcannitdih nī bohéátji pah nī túi naáwá. Jwiítboó jwī déewādhjeh jwī naóhbipna caá”, Santiagowā jwiítidih ī niijíp jī. “Páant tií ā jumna nah”, jwī míic niijíp jī. ¹⁰ Páant niijná, Jesúhwa moh yéejnitdih jwiítidih ī teo wáacat tútutap jī. Weembút moh yéejnitdih búdí jígah ennit, wāpí teo wáacna caá. Páant niij míic wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwī jwúub bejep jī.

Pablo Pedrodih ā jūihñat

¹¹ Túttimah, Pedrobút Antioquía tútchiboó ā juibínap jī. Obohjeéhtih, jwī pebhna juibíniji, yoobópdih ā chājcat peéh caandīh wā jūihñap jī. ¹² Nin pah ā chājap jī: Jwī nūowā “Jwiít judíowā bóodcannit biícidih jwī jeéméchah ā túican caá”, ī niijátji ā jumachah yuhna, Pedroboó jwī pebh jwīh juibína, jwī déewā nihcannit biícidih ā túi míic wēp jwuhap jī.* Obohjeéhtih, biquína jwī déewā, Santiago ā chéenwāboó ī juibínachah ennit, jwī déewā nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Buu jwinít bóodat tútutnit weemdīh jūihná”, niijná, ijeéh ā jwúub míic wēpcap jī. ¹³ Páant ā yee buugúchah ennit, bita jwī déewābut caandīh míic jéih ennit, queébtut biíc yoobó ī cádahap jī. Bernabé yuh buca túi jéihni jumna yuhna, queét ī chājat biíc yoobó caanbút ā cádahap jī. ¹⁴ Pánih cádahnit, “Nihat Jesúsdihjeh jepahnitdih Dios biíc yoobó ā wēi enna caá”, ipí niij bohéat pah queét ī cádahap jī. Páant ī cádahachah ennit, nihat Jesúhwa ī joyóchah, nin pah Pedrodih wā niij jūihñap jī: “Meém judío jumna yuhna, Jesucristodih jepahna, jwī nūowā ī naáwátjidih ma túi jenah joí cádahap jī. Pánih cádahnit, judíowā nihcannit ī chājat pah queét biícidih ma túi jeemp jwuhap be. Obohjeéhtih, buu queétdih cádahnit, jwī nūowā ī naáwátjidih ma jwúub jepahachah ennit, queét jwī déewā nihcannit nin pah ī niij jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ā jwúub jenah joyóchah, queét judíowā ī nūowā ī naáwátjidih jwiítidihbut jepahat caá náahap’, ī niij jenah joiná nacaá. Páant ma chājat ā túican caá”, Pedrodih wā niijíp jī.

Jesúsdih túi jenah joinítidih Dios ā wēi enat

¹⁵ Jwī nūowā judíowājeh itát jumap tajī. Pánihna, jwiítbut ī jūimená judíowājeh muntih jwī jumna caá. Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jéihnit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannit Diosdih ī jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowā jumna yuhna, caán wutatdih jwī jéih jepah beedácatdih jwī jéihna caá. Caandīh jepahcat jíib “Queét túinit caá”, jwiítidih Dios ā niij encatdihbut jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh túi jenah joinít jwī jepahat jíib, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ā niij enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowā yuhna, Jesucristodihjeh túi jenah joinít, jwī jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ā niij enat pínah niijná. Jwiít cáacwā Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit míic jwī jumna caá. Pánihna, caandīh jwī jepahcat jíib, “Queét túinit caá”, Dios ā niij encan niít. Caandīh jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiítidih ā túi wēi enna caá”, jwī niij jenah joicán caá.*

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ā niij enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwī chājap. Obohjeéhtih, páant jwī cádahachah ennit, bita jwī déewā caán wutatdih túi jepahat tútutnitboó “Queét jwī déewā nihcannit pah yéej chājnit ī jumna caá”, jwiítidih ī niij jenah joiná caá. Páant ī niij jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, “Moisés ā wutatjidih cádahat tútutnit, Cristo jwiítidih ā yéej chājat tútutna caá”, jwīta niij jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ā wutatjidih jwī cádahat jíib, yéejnit jwī jumna caá”, jwī niij jenah joicán

* 2:12 Hch 11.2-17 * 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22

caá. ¹⁸ Cáacwádih nin pah wāpí niij naóh bohéna caá: “Diosjeéh túi jumíhna, jwí n̄owā ĩ naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, jepahat caá náahap”, wā niijná caá. Obohjeéhtih, páant niij bohéniji jwúub túut n̄um̄nít, “Diosjeéh túi jumat túut niijná, jwí n̄owā ĩ naáwátjidih túi jepahat caá náahap”, niij naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹ Moisés ā wutatjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wā jumna caá. Pánih yap yohni wā jumatdih jéihna, “Caandíh wā jepahcat jíib, Dios weemdíh ā wēi encan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Dios bíicdih túi jumat túut niijná, caán wutatdih jenah joí cádahnit, Jesucristoboodíhjih túi jenah joinít, wā jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ā w̄n w̄huchah, weembút ājeéh bíicdih w̄nni pah wā jumna caá. Pánih w̄nni pah jumna, weém wā jenah joyátidihjih chāj cádahnit, Cristoboodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.* ²¹ Pánihna, “Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Cristo ā w̄n w̄hat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutatdih jepahat jíibjih ājeéh jwí túi jumuchah, Cristo ā w̄n w̄hat dedé pínah āta nihcan tagaá.

3

Jesucristodihjih jepahat caá náahap

¹ ¡Yeéb Galacia baácdih moón Jesúihwā jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ā w̄n w̄hat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwátidih ñi túi jepahachah yuhna, b̄u ꞑDépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ĩ naáwáchah joinít, ñi jepah? ² Nindih wāát jenah joí en tigaá: ꞑMoisés ā wutatjidih ñi jepahat jíib niít Túini Espíritu ñijeéh át jwíih jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh át jwíih jumup be. ³ Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíih jepahna yuhna, ꞑDépanih tibeé b̄u jwúub túut n̄um̄nít, ñi jenah joyátjīhjih Moisés ā wutatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. ⁴ Túini doonádih ñi jepahatji jíib dawá láa túini yeebdíh át yapjip tagaá. ꞑPáant yeebdíh ā túi yapatjidih ñi quíib b̄udá niít? Oboh pohba páant yapna át chājjican tagaá. ⁵ ꞑDed pah ñi chājatji jíib tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih át w̄hji? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jíib nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jíib, yeebdíh Túini Espíritudih át w̄hup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jíib cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj júutat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶ B̄u, jwí n̄o Abraham ded pah ā chājatjidih jwí jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwátidih át túi jenah joyóp wut jī. “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jíib, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh át niij enep wut jī.* ⁷ Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā j̄imená paníhnit jwí jumna caá.* ⁸ Judíowā nihcannitbut Diosdih ĩ túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ā niij enna caá. Páant ā niij enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih játih átát naáwáp wut jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib nihant nin baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, át niijíp wut jī.* ⁹ Pánihna, Abraham caandíh ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ā túi chājatji pahjih, b̄u láabut det Diosdih túi jenah joinítidih bíic yoobó ā túi chājbipna caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioíh wā jumbipna caá”, niij jenah joinítidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá. Nin pah Moisés át niij daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih túi jepah beedáccannidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.* ¹¹ Bíih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ā niij enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh

* 2:20 Fil 1.21 * 3:6 Gn 15.6; Ro 4.3 * 3:7 Ro 4.16 * 3:8 Gn 12.3 * 3:10 Dt 27.26

Diosjeéh ì túi jumbipna caá”, ãt niíj daacáp tají.* Páant ã niijátji yoobópdih ã jumuchah jéihnit, nindihbut jwí túi jéihna caá: Ded Moisés ã wutatjidih ã jepahat jíib “Caán túini caá”, Dios ã niíj encan niít. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joiní, ã jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ã niíj enbipna caá. Ded weemdíh Dios ã wutat tútatjidih túi jepah beedánijeh Dios biíc dih ã túi jumbipna caá”, Moisés ãt niíj daacáp tají.*

¹³ Jwiít nihat caán wutatdih jwí túi jéih jepah beedácah, jwiít dih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat jwiít dih ã jumuchah ennit, Cristoboó caán ã peéh chãjat déedih jíib chãjnit, jwiít dih ãt wun wũhup wut jí. Caandíh cruzboó ì péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon jãtíh nin pah ìt niíj daacáp tají: “Ded máa nahdih ì mao yaíhniboó búdí peéh chãjni ã jumbipna caá”, ìt niíj daacáp tají.* ¹⁴ Páant ì niíj daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ã jumuchah, caandíh ãt yapap tají. Caandíh páant ã yapatji jíib, “Nin baác dih moondíh wã túi chãjbipna caá”, Abrahamdih ã niijátji pahjeh tih jwí déewã nihcannitdih Dios ãt túi chãjap taga. Páant Cristo ã wun wũhuchah, caandíh túi jenah joinít, jwí jepahachah ennit, “Túini Espíritudih wíih cáacwãdih wã wũhbipna caá”, ã niijátji pah jwiít dih ãt wũhup jí.

Dedé pínah tigaá Moisés ã wutatji

¹⁵ Wã déewã panihnitá, Dios jwí nwo Abrahamdih ded pah ã chãjatjidih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít cáacwã jwípí chãjatdih yeedíh wã náhniabipna caá. Jwiít biíhdih nin pah jwípí niíj naóhna caá: “Nin pah meemdíh wã chãjbipna caá”, jwí niijná caá. Páant jwí niijátjidih biíhboó ã jéih jwúub túut nũumcán niít. “Páant ã niijátji pah ã chãjcan niít”, bitaboó ì jéih niijcán niít. ¹⁶ Caán jwí niiját pahjeh muntih, Dios jwí nwo Abrahamdihbut nin pah ãt niíj naawáp wut jí: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib, nihat baác dih moondíh wã túi chãjbipna caá”, caandíh, ã jumadihbut ãt niijáp wut jí. Páant niijná, nihat ã jumenaá yoobát dihjeh niijná ãt chãjcap wut jí. Biíc ã jumima, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná ãt chãjap wut jí.* ¹⁷ Bũu yeedíh wã túi jéihya naóhbipna caá: Jwí nwo Abrahamjidih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih ãt wutat túutup wut jí, áih cáacwã ì jepahat pínah niijná. Pánih wutna yuhna, “Abrahamdih wã jwíh niijátji pah, túut nũumcánjeh, biíc yoobó wã péabipna caá”, Dios ãt niijáp wut jí.* ¹⁸ Pánihna, Dios biíc dih jwí túi jumat pínah Moisés ã wutatjidih jwí jepahat jíib nihcan caá. Páant ã jumuchah nihna, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pah, caandíh jwí túi jenah joyát jíib ãta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut caandíh jwí túi jenah joyóchah, “Yeéb túinit caá”, Dios jwiít dih ã niíj enna caá.*

¹⁹ Páant ã jumuchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatdih ãt naóhji? Abrahamdih páant ã niijátji túttimah, caán wutatdih ãt naóhji taga, jwiít cáacwã yéej chãjnit jwí jumatdih jwí jéihyat pínah niijná. Abrahamdih Dios ã naawátji túttimah, caán wutat jwiít dih ãt jumup jí, púú Abrahamji ã jumima Cristo cáac jumnit, ã wun wũh láana. Dios ã wutatdih áih ángelwãboodíh Moisésjidih ãt naóh yapaat túutup wut jí. Queét Moisésdih cáacwãdih ìt jwúub naóh yapaat túutup wut jí.* ²⁰ Caán wutatdih Moisésdih ã naóh yapaat túutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwãdih ãt naóhcap wut jí. Obohjeéhtih, “Meemdíh túi chãjnit, ma jumajíh nihat cáacwãdihbut wã túi chãjbipna caá”, Abrahamboodíh niíj naóhna, caanjéh páant ãt niíj naawáp wut jí.

Cristo nihat Moisés ã wutatjidih ã péaat

²¹ ¿Dios Moisésdih ã wutatjidih naóhna, Abrahamdih ã niijátjidih “Wã niijátji pah wã péacan niít”, niíj niít ãt chãjap? Páant ãt niijícan tagaá. Abrahamdih ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã péabipna caá. Dios biíc dih túi jumat túut niijná, ã wutatdih jepahna, caán láa bácah, ã wutatjidih jwí túi jepah beedánachah, dedé peéh chãjat jwiít dih ãta wihcan

* 3:11 Hab 2.4 * 3:12 Lv 18.5 * 3:13 Dt 21.23 * 3:16 Gn 12.7 * 3:17 Ex 12.40 * 3:18 Ro 4.14 * 3:19 Ro 4.13

tagaá. ²² Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwā yoobó yéej chājnit míic jumna, jwī yéejatdih jwī jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ā naóhna caá. Páant jwī jumuchah, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, jwiít dih Dios ā túi ubbipna caá.

²³⁻²⁴ Būū lāa, Dios bícdih túi jumat túut niijná, ā wahní Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ā jūúwát pínah játih, Moisés ā wutatjdih túi jepahíhna yuhna, yéej chājnit jumna, jwī jéih jepahcap jī. Páant jwī jepahcat jíib, Dios búdí ā peéh chājnit pínah jwī jumup jī. Páant jwī jumadidih jéihnit, jwiít dih túi ubni pínahdih jwī bidip jī. Pánih bidnit, Cristoíh túini doonádih joinít, caandíh jwī jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiít dih ā niíj enat pínah niijná. ²⁵ Pánihna, Dios bícdih túi jumat túut niijná, būū Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī jumuchah, caán wutatboó jwiít dih bohéni panihni ā nihcan caá, būca. ²⁶ Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihat Dios ā weh ní jumna caá. ²⁷ Cristo ā wēpatjīh daabánit jumna, caán bícdih jwī jumuchah, “Wā wūúh ā jumat pahjeh tih yeebbút ní jumna caá”, Dios jwiít dih ā niíj enna caá. ²⁸ Pánihna, Cristo bícdih jumna, chéne poómp jwī nihcan caá. Pánih bíc poómpjeh jumna, “Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādih mácah caá’, Dios ā niíj enna caá”, ní niíj jenah joicá bojoó. Teo wūh nit, teo wūh nit nihcannitdihbut; neoná, yaáhdihbut “Nit mácah caá”, Dios ā niíj encan caá. Pánihna, yeéb nihat Cristoíhwā jumna, bíc poómpjeh tigaá ní jumup. ²⁹ Cristoíhwā jumna, Abraham jūimená panihnit ní jumna caá. Páant ní jumuchah, Diosdih Abrahamji ā túi jenah joyát jíib caandíh ā niijátji pahjeh muntih, Jesús dih ní túi jenah joyóchah, yeebdihbut ā túi chāj bipna caá.

4

Teo wūh nit nihcan, Dios ā weh jwī jumat

¹⁻² Ded pah jwiít cáacwā bíih jwīpí chājatdihbut yeebdíh wā jwūub náhniabipna caá. Ded ā íip ā éemp wunat túttimah, áih bíi déedih áih pínah ā jumuchah yuhna, páantjeh wébít ā jum jwuhuchah, caandíh en daonít í jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít í niiját pah chājat caá náahap. Pánih jumna, teo wūhni pahjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ā íip ā jenahatji lāa ā juyúchah, áih pínahdih caanjéh ā bíboh bipna caá. ³ Pánihna, jwiít cáacwā Jesucristodih jwī jepahat pínah játih, caán wébít panihnit jwī jum jwuhup jī. Pánih jum jwuhnit, jwī nuowā ded pah í naáwátjdih yap yohatdih úumna, jwīpí jepahap jī.*

⁴⁻⁵ Páant jwī jumuchah yuhna, ā jenahatji lāa ā juyúchah, Dios ā wūúhdih nin baácna āt wah bojip taga. Páant ā wah bojni jwī wūúh panihnijeh āt cáac jumup wut jī. Judío wili caandíh mi weh jumuchah, Moisés ā wutatjdih caandíhbut túi jepahat āt náahap wut jī. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwī jumuchah, ā weh yoobát jwī jumat pínahdih náah yacna, Dios ā wūúhdih āt wun wūhat túutup wut jī, jwī yéejat peéh chājat déedih ā jíib chājat pínah niijná. ⁶ Yeebbút ā weh ní jumuchah, Dios wūúh Jesucristojeéh jumni Túini Espíritudih yeebdíhbut āt wah bojop wut jī. Páant níjeéh jumna, ā teo wáacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ní jéih niijná caá. ⁷ Pánihna, ā weh jumna, būū teo wūh nit panihnit nihcan caá, būca. Páant ā weh yoobát ní jumuchah, yeebdíh búdí ā túi chāj bipna caá.*

Pablo Galacia baácdih moón Jesúíhwādih ā úum yacat

⁸ Jon játih yeéb Diosdih jéih jwuhcannit jumna, ní pāpninadih túi jenah joinít, “Nin pah wā chājachah, caán weemdíh ā túi chāj bipna caá”, nípí níj jenah joyóp yuh jī. Pánih chājnit, Dios yoobát ā teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwā í teo wáacat pínahdih bidna ní chājap jī. Pánih chājna, queédih teo wūh nit panihnit ní jumup jī. ⁹ Pánih jumna yuhna, būū jwuh Dios yoobát dih ní jéihyechah, caanbút yeebdíh ā jéihna caá. Páant caandíh jéihna yuhna, ¿Dépanihna būū cáacwā oboh í jenah joyátjīhjih í naáwát dih ní jwūub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñáihna yuhna, ní bujácán níit. Páant ní būujácát

* 4:3 Col 2.8,20 * 4:7 Ro 8.15-17

pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi ñuowā ī naáwátdih yap yohatdih úumnit, teo wūhñit panihñit ñi jwúub jum?*

¹⁰ Buu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbut ñi chājna yuh caá: Jwiít judíowā jwī ñuowā ī naáwátjidih jepahñit, jwī wēi láa ded pah jwípi chājat pah yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwī túi jumbipna caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niíj jenah joyóchah, yeebdíh búdí úum yacñit, “Weém queétdih túini doonádih búdí wā bohénachah yuhna, ¿būdní pínah niít āt jumup?” wāpí niíj jenah joiná caá.

¹² Wā déewā panihñitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chājcap jī. Pánihna, buu biíc yoobó weemdíh yeejép chājcan, nin wā naáwát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdíh bohénadih bejna, Moisés ā wutatjidih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdíh wā jepahat túutap jī. Pánihna, buu Cristodihjeh wā túi jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi túi jenah joyó. ¹³ Nindih ñi náhninaá: Tūbit wunna, ñi pebhboó chāo jwáñnit, yeebdíh túini doonádih wā jwíih naáwáp jī.* ¹⁴ Páant wunni wā jumuchah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niicánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat túutcap jī. Pánih bacat túutcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wēi jwááap jī. ¹⁵ Pánih wēi jwááñnit, nin pah ñi jumátjidih wā náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wā náahatdih wūhna, ñíih quíbnadih ñita wáat wūh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tigaá buu wā wihcah, ñi weñatji ā bej? ¹⁶ Wā bohénitji jumna yuhna, ¿būu yoobópdih yeebdíh wā naáwátji jīb, weemdíh ñi en jūih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwī teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, ī jenah joyátboó mácah ā jumna caá. Páant ī niijíchah yuhna, wā bohéátjidih, jwiítdihbut yeebdíh ī cádahat túutna caá. Pánih cádahñit, ijeéh jumnit, ī bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih ī náah yacna caá. ¹⁸ Jwiít cáacwā bita ī túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, āpí túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwī jenah joyóchah, āpí túican caá. Ñijeéh jumna, wāpí túi teo wáacap jī, ñi túi jumát pínah niijná. Būu ñijeéh wihcan yuhna, biíc yoobó ñi túi jumát pínahdih wā náah yacna caá. ¹⁹ Yeebdíh búdí wā oyochah, wā weh panihñit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wā náhni dahwana caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tubani wā jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo ā jumátji pah yeebbút ñi jumát pínahdih búdí wā náah yacna caá.* ²⁰ Butéh ñijeéh wā jumuchah, āta túi tagaá. Pánih biíc dih jumna, jūihcanjeh naóhñit, yeebdíh wā jéih míic wéhenachah, chah āta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wā chājap.

Agar Sarajih ded pah ī jumátji

²¹ Yeéb weemdíh ñi joi jwúuhú. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowā jwī ñuowā ī naáwátjidih ñi jepahna yuh caá. Caandíh jepahíhna yuhna, ded pah ī naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicáñnit ñi jumuchah, nin pah Moisés ā daacátjidih wā naóhhipna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: ²² Abraham chénewā āt weh jumup wut jī. Caandíh teo wūhñih Agar biíc mit wūúh jumup wut jī.* ²³ Pánihna, caandíh teo wūhñihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumup wut jī. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó tub beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumup wut jī.

²⁴⁻²⁵ Queét chénewā yaáhdih ded pah ā yapatji jwiítdih ā túi naóhna caá. Teo wūhñih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jumni Sinaí jeéboodíh jwī jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutatjidih āt wūhup wut jī, jwī ñuowā ī túi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wūhñit pah it jumup jī. Pánihna, Agar teo wūhñih mi jumát pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wutatjidih jepahíhñit, jwiítbut teo wūhñit panihñit jwī jumna caá. Páant ā jumuchah, caán Sinaí jee pánihni teo wūhñih Agar mit

* 4:9 Col 2.8,20 * 4:13 Hch 16.6 * 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10 * 4:22 Gn 16.15 * 4:22 Gn 21.2

jumap jī. Pánihna, caánt teo wūhnih caán jee pánihnih mi jumap pah, buu Jerusalén tútchidih moón caán wutatdih jepahíhniit, mi jumena panihniit ī jumna caá. Pánih jumniit, queébtut biíc yoobó teo wūhniit panihniit jumna, Dios weh ī nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wūhcannih Saraboodíh jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwī náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih túi jenah joinít jumna, Sara mi jumena panihniit jwī jumna caá. Pánih jumniit, Dios pehbboó jumni jáap Jerusalén tútchidih moon pánihniit jwī jumna caá. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani Isaías jwī éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ā yapat pínahdih Dios át jenah joyát túutur jī. Caandíh jenah joinít, nin pah át niij daacáp tajī:

“Weh wihcannih, bádí ma wēi ñaacá. Weép jumna tūbatdih jéihcannih jumna yūhna, ma weh jumbipna caá. Ma jumena dawá jumniit, meemdíh teo wūhnih mi jumena chah ī jumbipna caá. Pánihna, ma túi weñeé”, át niij daacáp tajī. (Is 54.1)

Páant niij daácnit, chah dawá mi jumena ī jumap pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tútchiboó dawá Jesucristodih jepahniitji ī jumap pínahdih niij naóhna át chājap tajī. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niij naóhna át chājap tajī.

²⁸ Pánihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wūúh Isaac át cáac jumap wut jī. Pánihat pah, “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib, nihat baácidih moondíh wā túi chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahniit ñi jumuchah, yeebdíhbut át túi chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiítidih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátji pahjeh Túini Espíritu ā teo wáacachah, Isaacji át cáac jumap wut jī. Páant ā cáac jumuchah ennit, ā úud jeñé Ismaeljiboó caandíh eníhcan, yeejép át chājap wut jī.* Buubut ā chājatji pahjeh jwī nuowā ī naáwátjidih jepahíhniitboó jwiít Cristodih jepahniitdih yeejép ípí chājna caá. ³⁰ Páant yeejép ī chājachah yūhna, Moisés nin pah ā niij daacátjidih jwiítidih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios át jepahat túutur wut jī: ‘Jwiítidih teo wūhnih wūúh, Ismael, míh bií déedih ā jéih bíbohcan níit. Jwī wūúh yoobát Isaacboó caandíh ā bíbohbiipna caá. Pánihna, jwiítidih teo wūhniidih mi wūúhjīh biáboó ma bejat túutú’, mit niijép wut jī”, Moisés át niij daacáp tajī.* Páant ā niij daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihniit jwī jumuchah, Dios caandíh ā túi chājat pah, jwiítidihbut ā túi chājbipna caá. ³¹ Pánihna, wā déewā panihniitá, teo wūhnih Agar mi jumena panihcan, teo wūhcannih Sarabooó mi jumena panihniit jwī jumna caá.

5

Teo wūhniit panihniit jwī jumapdih Cristo ā cádahat túutat

¹ Teo wūhniit panihniit jwī jumap pínah niijná, Cristo jwiítidih át wun wūhup wut jī.* Páant ā wun wūhuchah, “Caandíh túi jenah joiná, Dios bícidih wā túi jumbipna caá”, niijnít, caandíh ñi jepahap jī. Pánih jepahniit, “Moisés ā wutatjidih wā túi jepahachah, Dios weemdíh ā túi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Jesúsdi h cádahcanjeh, túi wēp ñūhniit panihniit ñi jumuu. Pánih jumniit, bita ī wutatdih jepahcanjeh, teo wūhniit panihniit ñi jwúub waadca bojoó.

² Weém, Pablo, nindih wā naáwáchah, ñi túi jenah joyoó: “Bóodnit jumna, Diosjeéh jwī túi jumbipna caá”, niij jenah joinít, ñi míic bóodat túutuchah, Cristo yeebdíh ā wun wūhatji dedé pínah āta nihcan tagaá. ³ Buutéh wā niiját pah, wā jwúub naóhbiipna caá. Ded bóodat túutniboodíh nihat Moisés ā wutatjidihbut jepah beedáat caá náahap. ⁴ Diosjeéh túi jumap túut niijná, caán wutatdih túi jepahíhniit jumna, yeebjéh

* 4:29 Gn 21.9 * 4:30 Gn 21.10 * 5:1 Jn 8.32-36

Cristoboodíh ñi cádahna caá. Pániñ jepahíhna, Dios yeebdíh oinit, ã teo wáacatdihbut míic jáhna caá ñi chājap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espíritu ã teo wáacatjñh Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, jwiít dih Dios ã niñ enna caá. Páant niñ ennit, ã pebhboó jwí jwibínachah, jwiít dih ã túut nuúm péabipna caá. Páant ã túut nuúm péanachah, túinit yoobát jwí jummat pínahdih jwí páina caá. ⁶ Pániñna, jwiít Jesucristoíh wã bóodnit jumna, bóodcannitbut jwí jumachah, Dios jwiít dih bíic yoobó ã enna caá. Cristodih túi jenah joiná, bitadih túi oinit, teo wáacnit jwí jumachah ennit, Dios jwiít dih ã túi wēibipna caá.

⁷ Wã déewã panihnitá, yeeb Cristodih ñi túi jenah joyóp yuh jñ. Obohjeéhtih, túini dooná yoobát dih ñi túi jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdíh cádahat túutni? ⁸ Dios yeebdíh ñíoniboó queétdih páant ãt naáwát túutcan tagaá. ⁹ Nindih ñi náhninaa: Búdí pan pínahdih ã paa béjat pínah niijná, bainíbit paát túutnijeh ã náahna caá. Pánihat pah, wã túttimah jūóhñit, yeebdíh mácah í bohénachah, daocánnit yuhna, dawá yeebdíh í túut nuumát túutna caá.* ¹⁰ Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdih wã túi jenah joyóchah, weemdíh weñanit, nin pah ã niñ jenah joyát túutna caá: “Jwí Maáh queétdih ã túi teo wáacipna caá, queétdih mácah í bohéatdih cádahnit, wã bohéatjidih yoobóp dih í jwuhb jenah joyát pínah niijná”, ã niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh yéjaniboodíh Dios búdí ã peéh chājbipna caá.

¹¹ Wã déewã panihnitá, queét mácah naóhñit weemdíh nin pah í niñ yeena caá: “Bóodat túutnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá”, Pablo ãpí niñ naóh bohéna caá”, í niijná yuh caá. Páant wã bohénachah nihna, queét weemdíh yeejép ñta chājcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ã wun wūhatjidih wã bohéat peéh weemdíh í jūihna caá. ¹² Pániñna, bóodat túutnitboó, yeebdíh yeejép í chājat peéh, biáboó í beje naáh.

Oina, wutatdihbut jwí jepahat

¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã wutatdih jepahna, wãjeéh í túi jumbipna caá”, Dios yeebdíh ñíonit, ãt niñ jenah joicáp jñ. Obohjeéhtih, watnit panihnit jumna, “Buu caán wutatdih jepahcan, ded pah yeejép wã jenah joyát dih jeh wã chājbipna caá”, ñi niñ jenah joicá bojoó. Páant niñ jenah joicánjeh, búdí oinit, ñi túi míic teo wáacá.* ¹⁴ Moisés jiboó nin pah ãt niñ wutap jñ: “Meém míicjeh ma míic oyat pah, bitadihbut oinit, ma túi teo wáacá”, ãt niñ jip jñ.* Pániñna, bitadih túi oina, nihat bíih ã wutatdihbut túi jepahna caá jwí chājap.* ¹⁵ Nuñúpwã í míic chāacát pah, mácah bohénitdih joiná, yeebjéhbüt tubit míic jūihna caá ñi chājap. Páant ñi chājatdih cádahcan, yeebjéh ñi míic yéja beedábipna caá.

Túini Espíritu ded pah jwiít dih ã náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdíh wã niñ wēp naóhna caá: Túini Espíritu ã teo wáacatjñh ded pah yeebdíh ã náah yacat pahjeh ñi túi jumúú. Pániñ jumna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan niít. ¹⁷ Ded pah jwiítjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jūihñit dée pah jwí jumna caá. Caán ã náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan niít. Páant ã jumachah, ded pah yeejép jwí jenah joyát dih jeh chājcan, Túini Espíritu ã náah yacatdih chājat caá náahap.* ¹⁸ Túini Espíritu ded pah ã náah yacatdih chājnit jumna, “Diosjeéh wã túi jummat túut niijná, Moisés ã wutatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi niñ jenah joicán caá.

¹⁹ Diosdih jepahcannitboó yeejép í jenah joyát dih jeh chājnit, nin pah í chājatdih jwiít nihat jwí jéihna caá: Yéej chājnit, yéej chājatdih jenah joinít, tíic jenah joicánjeh í náah chājnit í jumna caá. ²⁰ “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih niñ wēinit, jíóhñit, míic eníhcannit, míic jūihñit, bita í bíbohatdih en ñinahñit, waícanjeh íjñit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít í jumna

* 5:9 1Co 5.6 * 5:13 Mt 20.26 * 5:14 Lv 19.18 * 5:14 Ro 13.8-10 * 5:17 Ro 7.15-23

caá. Míic en jūihnit, tútchi wahnit, “Yeéb mácah moón caá”, níj en jūihnit ī jūmna caá. ²¹ Bitā ī túi jūmūchah en újnīit, máihnit, máihñatdih yaádh metatdihbut bidnit, búdí babhbat dooná jūmat joiná wēinit ī bejna caá. Pánihat caá yéej jenah joinít, ípí chājna caá. Játi h yeebdíh wā níjāt pahjeh, būubut wā jwúub níj naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ā maáh jūmūpboó ī jéih jūmcan caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh nin pah jwī jūmna caá: Dios jwiítidih ā oyatdih jéihnit, túi wēinit, jwiítbut bitadih jwī oina caá. Ūmcan, túinijeh jwī jūmna caá. Yójahcan, ded pah bitā ī chājachah yūhna, queétdih waícanjeh újcan, túinijeh jwī jūmna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwī jūmna caá. Diosdih, cáacwādhbut ded pah jwī níjātji bíic yoobó péanit jwī jūmna caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jūmna caá”, jwī níjcan caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ā jūúwúchah yūhna, caandíh joyáh bojnit, jwī chājcan caá. Páant jwī chājachah ennit, “Moisés ā wətatjidih jepahcan, queét yeejép ī chājna caá”, det ī jéih níjcan caá. ²⁴ Jesucristoíhwā jūmna, yeejép chājat jwī jenah joyátjidih jwī jepah cádahap jī.* ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espíritu ā náah yacatboodíh wēi jepahnit, jwī chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādh chah wā jéihna caá”, níj jenah joicánjeh, jwiítjeh jwī míic újcan, jwī déewā ī túi jūmūchah ennit, jwī en újca bojat dée caá.

6

Jesúhwā ī míic teo wáacat

¹ Wā déewā panihnitá, ñi túi míic teo wáacá. Pánih míic teo wáacnit, bíic ñijeéh jūmni ā túi chājatdih ennit, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh caandíh ñi túi míic wéhenaá, túut nūmñit, túinijeh ā jwúub chājat pínah níjñá. Pánih teo wáacnit, yeéb míicjehbut ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājñá”, níjñá. ² Ñijeéh jūmni yeejép ī yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míic teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bitā chah túi chājni jūmna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded níj jenah joiná, caanjéh míic yeena caá ā chājap. ⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, níj jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chājat túini ā jūmūchah, bitadih ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wēibipna caá. ⁵ Jesús jwiítidih ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwī jepahcahbut jwiítjeh jwī níwat pínah ā jūmna caá. Bitaboó jwiítidih ī jéih níó wūhcan caá.

⁶ Det túini doonádh bohénitboó queétdih naóhndih ī túi teo wáaca naáh, dedé ā náahatdih ā bíbohat pínah níjñá.

⁷ Ded pah jwī chājatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiít cáacwāboó dedédh jwī momochah, caanjéh ā jwúub chíih jūúwúchah, caandíh jwī bíbohbiipna caá. Túinidih níonit, jwī momochah, túini ā chíih jūóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejép-nadih jwī momochah, túicanni āta chíih jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cáacwādhbut bíic yoobó ā jūmna caá. Ded pah jwī chājachah, bíic yoobó jeh muntih jwiítidihbut ā yapbiipna caá. Ñi túi náhniat, Dios nihat jéihndih jwī jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā túi chājatdih Dios ā encan caá”, ñi níj míic yeeca bojó.* ⁸ Ded ā weñat pínahdh jeh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ā náah yacatboodíh jepahna, ā túi chājat jíib, páantjeh Diosjeéh ā jūmbipna caá. ⁹ Dios ā jenahat láa, túi chāj cádahcan, túinidih jwī bíbohbiipna caá. Páant jwī bíbohat pínahdh jéihnit, túi chāj chūucán, jwī cádahca boj jíih.* ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ī náahachah, jwī būujáat pah bóo, nihat cáacwādh jwī túi chāj jíih. Jwī déewā panihnit Jesúhwādh bácah, chah jwī míic túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat tútat

* 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14 * 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6:9 2Ts 3.13

¹¹ Nin núodih wā chéen ã daác wūhup be. Pánihna, nin péeni naáwátdih dahwani wā daacátdih ennit, “Pablojeh jwiítdih át daác wahap taga”, ñi niíj jéihbipna caá.

¹² Bũũ queét yeebdíh yee bohénitdih wā jwúũb naóhbipna caá. Queét yeebdíh bóodat túutnitboó jwí déewā queétdih í wēi enat pínah niijná, páant í bohéna caá. Jesús cruzboó ã wũn wūhatjidihjeh bohéna, queétdih jūihnit, jwí déewā yeejép ãta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh í bóodat túutna caá. ¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ã wũtatjidih túi jepah beedácan yũhna, yeebdíh caandíh jepahat túutnit, í bóodat túutna caá. Bitá jwí déewā “Queétboó Gálatasdihi moón Jesúihwādihi ãt túi bóodat túutup tagaá”, queétdih í niíj wēi naáwát pínah niijná, páant í bohéna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh í túi wēi naáwát pínahdih weémboó wā bidcan caá. Pánih bidcan, jwí Maáh Jesucristo cruzboó ã wũn wūhatjidihjeh cáacwā í wēi naáwát pínahdih wā náah yacna caá. Weemdíh ã wũn wūhũchah, nemép Diosíh nihcannitdih yeejép ã chājat túutũchah yũhna, weémboodíh ã bũũjácán niít. Páant yeejép í chājachah yũhna, wā en yaccan niít. ¹⁵ Jwiít Jesucristoíhwā jumna, Dios jwiítdih ã enechah, bóodnit, bóodcannitbut jwí jumũchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túiniboodíh jwí túut nũũmũchah ennit bácah, búdí yoobát ã wēi enna caá.*

¹⁶ Nin wā bohéátdih túi jepahnit, Diosjeéh úũmcanjeh ñi túi jumũú. Dios yeebdíh jíghah ennit, ã teo wáaca naáh. Biíc yoobó ã teo wáacat pínahdih nihát áihwādihi wā náah yacna caá.*

¹⁷ Nin wā pée naáwátbit caá: Jwí Maáh Jesúsdihi teo wūhni wā jumát jíib, weemdíh í pũñat yahwítji páantjeh wíih bácahdih wā dũoná caá. Páant yaoh dũoní wā jumũchah ennit, “Pablo Jesúih túini doonádihi Dios ã naáwát túutni nihcan caá”, weemdíh í jwúũb niíj tac bũũgáca bojo naáh.

¹⁸ Wā déewā panihnitá, jwí Maáh Jesucristo yeéb nihát dihi búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wā táyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā daacát.

Pablo

* 6:15 Jn 3.3-7; 2Co 5.17 * 6:16 Sal 125.5; 128.6

EFESIOS

Pablo queétdih ã túyat túutat

¹ Weém, Pablo, bíhdih daacát túutna, yeéb Éfeso tútchidih moón Jesúíhwādhíh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdíh áih túini doonádih ã naáwát túutni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí cádahcannitdih wā daác wahna caá.* ² Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, caán bícdih ñi túi jummat pínah niijná. Weembút yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Jwiít Cristoíhwādhíh Dios ã túi chājat

³ Jwiít Cristoíhwā caán bícdih jwí jumuchah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íip, jwíh caolihdih búdí ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandíh búdí jwí wēi naóhna caá. ⁴ Jwiít áihwādhíh nin pah Dios át chājap wut jī. Nin baácdih ã chājat pínah játih, Jesucristo bícdih jwí jummat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwí jummat pínahbut niijná, jwiít dih átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdi h jephahnitdih, “Ma yéejat jíib jumna caá”, jwiít dih ã niijcán níit. ⁵ ã náahat pahjeh jwiít dih oinit, jon játih nin pah Dios át niijíp wut jī: “Wā wūúh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumtipna caá”, át niijíp wut jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūúh ã oiniíhwā jwí jumuchah, Dios jwiít dih búdí pohba át túi chāj wūhup taga. Páant ã chājatdih jenah joinít, caandíh páantjeh búdí jwí wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwí yéejat jíib buudáat panihnidih jíib chājna, áih meépdih yohnit, át wun wūhup wut jī.* Pánih wun wūhna, jwiít iiguípna jwí bejat déedih túi ubnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwí yéejat jíib ã wūhatdih jéihnit, Diosboó jwí yéejatdih át yoh wūhup wut jī.* Jwiít dih búdí oi jígha ennit, ã jéih beedáatjīh ã wūúhdih páant át túi chājat túutup wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon játih ã jenah joyátjidi h cáacwādhíh ã jéihya jwuhcan yuhna, buu jwuhna Dios jwiít áihwāboodíh át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátji: Cristo ni hat ã chājatjīh, ni hat japboó jumnit, nin baácboó jumnit, nump bóo tólihboó jumnitdihbut Dios ã ñioni yeó jáapdi h Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumuchah, ni hat áih míic ã jumtipna caá. Dios páant ã chājat pínahdih át wutup wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh ni hatdih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíh jephah waóhni tboó jwí túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdih í wēi naáwát pínah niijná, jon játih jwiít dih át ñiwip wut jī. ¹³ Yéejat jíib iiguípna ñi bejat déedih Jesús ã wun wūhatji doonádih joinít, yeebbút ñitát jephah taga. Pánih jephahnit, Jesúíhwā ñi jumuchah, Diosboó ã naóhni ji Túini Espíritudih yeebdíh át wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jummatdih ã júutna caá.* ¹⁴ Nin baácboó jwí jum jwuhachah, Túini Espíritu jwiít dih Dios ã jwíh wūhni caá. Pánihna, ã pebhboó jwí juibínachah, jwiít ni hatdih túut nuúm péanit, ã bíboh pánidih ã wūh beedábipna caá, ã wūt chah yáaat pínah niijná.*

Pablo Jesúíhwādhíh ã wūbát

¹⁵ Páant ã chājatdih jéihnit, Jesúsdi h ñi túi jenah joyát doonádih joinít, ni hat bita Jesúíhwādhíh ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdih wūbh cádahcan, “Queétdih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷ Nin pahbut jwí Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí níj wūbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jummatdih ma jéihyanaá, meemdíh chah í túi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí níj wūbhna caá: “Queétdih túut nuúm jwíhna, ma pebhboó í juibínachah, ma túut nuúm péaat pínahdih ma túi beh joyánaá. Jwiít míihwā caanná jwí juibínachah,

* 1:1 Hch 18.19-21; 19.1 * 1:7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * 1:7-8 Col 1.14 * 1:13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 * 1:14 2Co 1.22

chah b́dí ma túi ch́jat ṕnahdihbut, ma j́ihyanaá”, ẃpí niijná caá. ¹⁹⁻²¹ Nin pahbut ẃpí niij úbhna caá: “Ded pah b́dí ma ẃpat ā j́matdih queétdih ma j́ihyanaá. Caán ẃpatj́ih Jesucristodih boonit, ma j́ihyepmant bóo b́wámant chúdat tútnit, maáh mat waadánap taga.* Pánihna, caanj́ih chúdna, nihat maátadih maáh ā j́mna caá. B́u ĺa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā j́mbipna caá. Jwiít caand́ih túi jenah joinít dih caán ẃpatj́ih ma teo ẃacatdih queétdih ma túi beh joyánaá”, ẃpí niijná caá. ²²⁻²³ Páant chah ẃpni ā j́múchah, Diosboó nihatdih Jesús dih át ẃtat tútup taga.* Pánih ch́jnit, Jesús dih wao d́ah panihni, áihwádih áih b́cach panihni but át ch́jap taga.* Pánihna, jwiít áihwájééh j́mni nihat pehbóo ā j́múchah, áih b́cach panihni j́mna, ā ẃpatdih jwiítbut jẃ bíbohna caá.

2

J́ib náahcanjeh, Dios jwiít dih ā túi ubat

¹ Yeebboó Jesús dih ní jepahat ṕnah j́tíh, yeejép ní ch́j jwúhúchah, Diosboó yeebd́ih ẃnnit panihnit pah át enep taga. ² J́tíh nin pah níit j́m jwúhúp taga: Dios dih yap yohnit í túi ch́jcat pahjeh, bíc yoobó muntih yeebbút yeejép níit ch́j jwúhúp taga. Pánih ch́jna, nemépwā í maáhboó ā ẃtatdih níit jepah jwúhúp taga. Caán nemépwā í maáh Dios ā ẃtatdih yap yohni b́u ĺa nin baácboó j́mna, cáacwádihbut Dios ā ẃtatdih ā yap yohat tútna caá.* ³ J́tíh jwiít nihatbut caan ṕah jẃ ch́j jwúhúp jí. Dedé jẃ weñat ṕnahdih, jẃ yéj jenah joyát dihjehbut jẃ ch́j jwúhúp jí. Páant jẃ ch́jachah ennit, Diosboó jwiít dih íjnit, nihat bita yap yohnit bícdih, áti peéh ch́jap ta yúh caá.* ⁴ Obohjeéhtih, páant jẃ j́múchah yúhna, Diosboó jwiít dih b́dí át oyop taga. ⁵ Pánih oi j́gah ennit, boonit panihnit pah jwiít dih át ch́jap taga. Yéj ch́jnit, ẃnnit panihnit j́m jwúhna, Jesús dih jẃ jepahachah, caán bícdih Diosboó jwiít dih át boonap taga. Yeejépwā jẃ j́múchah yúhna, Dios b́dí oi j́gah enni j́mna, jẃ yéjap j́ib iiguípna jẃ bejat déedih jwiít dih át túi ubup taga.* ⁶ Cristodih boana, caán bícdih jwiít dihbut át boonap ẃt jí. Cristodih ā booaat túttimah, caand́ih ā pehbóo chúdat tútnit, jwiít áihwā caán bícdih j́mna, ájeéh maáta jẃ j́mat ṕnah niijná, jwiít dihbut ā pehbóo Dios át chúdat tútup ẃt jí. ⁷ Pánih ch́jna, jwiít Cristoíhwádih ā oi teo ẃacat, débóo b́dí ā j́matdih nihatdih ā j́utbipna caá. ⁸ Cristodih jẃ túi jenah joyóchah, Dios b́dí oi teo ẃacni j́mna, jwiít dih ā túi ubna caá. Nindih ní túi náhninaá: Ded pah jẃ túi ch́jachah yúhna, jwiít mícjeh jẃ j́ih túi ubcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó j́ib náahcanjeh jwiít dih át túi ubup taga. ⁹ Dedé jẃ túi ch́jat j́ib nihcan, jwiít dih át túi ubup taga. Pánihna, “Wā túi ch́jat j́ib weemd́ih át túi ubup taga”, ded ā j́ih niijcán caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, jẃ túi ch́jatjí j́ib túi ubcan yúhna, jẃ túi ch́jat ṕnah niijná, jwiít dih át túi ubup taga. Ded pah jẃ túi ch́jat ṕnahdih j́tíh átát jenah joijp taga. Pánihna, Jesúíhwā jẃ j́múchah, ded pah ā jenah joyátjí pahjeh, túi ch́jat caá náahap.

Jwiít Cristoíhwā j́mna, bícdih jẃ túi j́mat

¹¹ Nindihbut ní náhninaá: J́tíh yeéb judíowā nihcannit, Dioíhwā níit j́m jwúhúcap taga. Páant ní j́múchah, jwiít judíowā quehli nah yapat chóodih bóodnit, Dioíhwā j́mna, yeéb bóodcannitdih jẃ í en jwúhúp jí. Obohjeéhtih, cáacwájeh jwiít dih í bóodochah, Dioíhwā jẃ j́matdih j́utat ṕnah ā j́múchah yúhna, dawá wā déewā Dios dih í joyáh bojna caá. ¹² Nindihbut ní náhninaá: J́tíh Dios ā wahni Cristodih níit j́ih jwúhúcap tají. Jwiít judíowā Dios ā níonitdih mácah j́mna, Dios jwiít dih ā naáwátjidihbut níit j́ihúcap tají. “Weemjéh tigaá ní Maáh. Yeébboó ẃih cáacwā ní j́mna caá. Pánihna, weém yeebd́ih wā túi ch́j ẃhbipna caá”, Dios jwiít judíowádihjeh át níj naáwáp tají. Yeéb judíowā nihcannitbood́ih át níj naóhúcap tají. Pánih j́mna, ded pah ní yéj ch́jat peéh,

* 1:19-21 Sal 110.1 * 1:22-23 Sal 8.6 * 1:22-23 Col 1.18 * 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2:3 Col 3.6 * 2:5 Col 2.13

yeebdíh túi ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhap tajī. ¹³ Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ã yoh wũhni meépjh yeeb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios ãt chãjap tajī.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómp pah ãt chãjap taga. Jwiít judíowã, yeeb judíowã nihcannitbut játih tubit míic eníhcannit jwī jumuchah yuhna, Jesús wun wũhna, jwī míic íijatji jáhat panihnidih, ãt yoh wũhup tajī. Páant ã yohochah, jwiít áih bácah panihni jumna, bíicdih jwī túi jumna caá, buca.* ¹⁵⁻¹⁶ Játih jwiít judíowã Diosjeéh túi jummat túut niijná, Moisés ã wutajjidih jwī túi jepah beedáhip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh jwī jepah beedacátji jíib búdí peéh chãjat jwiítidih ã jumup jī. Pánihna, buu Cristo jwiítidih ã wun wũhatdih túi jenah joiná, Diosjeéh jwī túi jumna caá.* Pánih wun wũhnit, caán peéh chãjatdih ãt ubup wut jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómpjeh, áih bácah panihni chãjna, bíicdih Diosjeéh jwī túi jummat pínah niijná, ãt wun wũhup tajī.*

¹⁷ Cristo nin baácboó dei jũóhñit, ded pah Diosjeéh jwī túi jummat pínah doonádih ãt ub jũúwup tajī. Pánih dei jũóhñiji jwúub púuh laab bójna, yeeb judíowã nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnitdih, jwiít judíowã caandíh pehbbit jumnit panihnitdihbut, caán doonádih ãt naáwát túutur wut jī.* ¹⁸ ã wun wũhatjīh jwiít chéne poómp jumnitjidih jwī íip Dios ded pah ã jummatdih ãt jéihyanap tajī. Páant ã jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít nihatdih biíc yoobó ã teo wáacatjīh úumcanjeh Diosdih jwī túi jéih wũbhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeeb judíowã nihcannit, játih Diosdih jéih jwuhcan, jwī déewã nihcan yuhna, buu yeebút Jesúsdih jepahnit, Dios ã weh ñi jumuchah, jwiít nihat biíc weh pah jwī jumna caá. ²⁰ Jwiít nihat bíicdih Dios ã chãjni muu pánihni jwī jumna caá. Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit, Dios naáwátidih naóh yapanit bíicdih, Dios ã chãjni muu wēp teo lajat panihnidih ãt jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wēp teo lajni jenah enat jee dáh panihni ã jumna caá.* ²¹ Jwiít nihat Jesúsdih jepahnitdih Dios túi jenah ennit, ã duuj páp aabánit, caandíh weñat pínah muu pánihnidih ã chãjna caá. ²² Yeebdíhbut túi jenah ennit, biíc yoobó jwíjeéh ã duuj páp aabáat pah ã chãjna caá. Pánih chãjna, jwiít nihat bíicdih Túini Espíritu ã jummat muu pánihni jwī jumna caá.*

3

Judíowã nihcannitdih Pablo túini doonádih naóhni ã jummat

¹ Páant Dios yeebdíh ã túi teo wáacachah jéihñit, weém, Pablo, yeeb judíowã nihcannitdih Diosdih búdí wã wũbhna caá. Yeebdíh Jesúsdih túini doonádih wã bohéat jíib nemat muuúboó í nemni wã jumna caá. ² Dios weemdíh oi teo wáacnit, weemdíh áih túini doonádih ã naáwát túutur be. Caandíh ñitát joi tágaá.* ³⁻⁶ Jon játih ã jenah joyátji pah Dios yeeb judíowã nihcannitdih ã oi teo wáacat pínahdih cáacwã í jéih jwuhcchah yuhna, buu jwuhna weémboodíh Dios ã túi jéihyanap jī.* Caandíh yeebdíh wáat naóh daacáp jī. Páant wã daacátjidih ennit, “Pablodih Dios ãt túi jéihyanap taga”, ñi níj jéihbipna caá. Yeeb judíowã nihcannit, jwiít judíowãbut biíc yoobó Jesucristodih jwī jepahachah, jwiít nihat bíicdih Dios áihwã pínah ã chãjna caá. Páant ã chãjat pínahdih nihat jwī nuowã í jéihcchah yuhna, buu jwuhna Túini Espírituboó Jesús áih túini doonádih naáwát túutnitdih, Dios naáwátidih naóh yapanitdihbut ãt jéihyanap taga. Yeeb judíowã nihcannit, jwiít judíowã bíicdih, jwī yéejat jíib iiguípna jwī bejat déedih, Jesucristodih jwī jepahat jíib, Dios jwiítidih ãt túi ubup taga. Pánihna, jwiít nihat bíicdih áih bácah panihni jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, áih cáacwãdih ã naáwátji pahjeh jwiít nihat bíicdih ã túi chãjbipna caá.* ⁷ Dios weemdíh oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeeb

* 2:14 Jn 14.27 * 2:15-16 Col 2.14 * 2:15-16 Col 1.20 * 2:17 Is 57.19 * 2:20 Is 28.16; Mt 21.42 * 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 * 3:2 Col 1.25 * 3:3-6 Gá 1.12 * 3:3-6 Col 1.26-27

nihat judíowā nihcannitdih ā naáwát túutup jī. Pánih naáwát túutnit, Dios ā wēpatjīh weemdíh ā jéihyanap jī, wā túi naáwát pínah niijná.

⁸ Nihat Jesúihwādih jenah joinít, oboh jumni wā jumuchah yuhna, Diosboó weemdíh búdí ā oi teo wáacap jī, judíowā nihcannitdih Jesucristoíh túi doonádih wā naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdíh búdí ā túi chājbična caá”, wāpí niij naóh bohéna caá.* ⁹ Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chājni, ded pah ā jenah joyátji ā jéihya jwuhca naáhdih buu nihat cáacwādih wā túi jéihyana caá. ¹⁰ ¿Pánih chājna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwā, bita poómpna jumna yuhna, Jesucristodih ñi jepahachah, biícdih áihwā pínah ā chājachah ennit, nihat áih ángelwā, nihat nemépwābut Dios chah ā túi jéih beedáatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ¹¹ Dios biíhmah páant ā jenah joyátji biíc yoobó, jwī Maáh Jesucristo ā wun wūhatjijīh át chāj beedánap wut jī. ¹² Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwā jumna, úumcanjeh, “Weemdíh ā túi joiná nacaá”, niij jéihnit, Diosdih jwī túi jéih úubhna caá. ¹³ Pánih jumnit, yeéb judíowā nihcannitdih túini doonádih wā naáwát jíib weemdíh yeejép yapat doonádih joinít, ñi jíghaca bojoó. Yeebdíh jíghaahat pínah nihcan, Diosjeéh ñi túi jummat pínah caá. Pánihna, caandíh jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ā oyat

¹⁴ Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowā biícdih Jesucristoíhwā jumna, jwī ípdih bódicta caj yoh ñajnit, yeebdíh búdí wā úubhna caá. ¹⁵ Dios ā pebh jumnitdih, nihat nin baácdih moondíhbut mácah poómp jwī jumuchah yuhna, áihwādih biíc weh pah át chājap wut jī. Pánih chājna, jwiít dīh áih wūt át búudhdap wut jī. ¹⁶ Pánihna, nin pah yeebdíh jwī íp Diosdih wāpí niij úubhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espíritujīh queédih búdí ma teo wáacá, ¹⁷ queét Cristodih ñi túi jenah joyóchah, áih muu pánihni, íih caolihboó ā túi jummat pínah niijná. Pánih jumna, túi oinit, ded pah chājna, ñi chāja naáh. Maa náatna baác numah bejna, buujcán ā túi tewat dée pah, queébut túi oinit ñi jumna naáh, túinijeh ñi chājat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpí niij úubhna caá. “Paá, Cristo ā oyat ded pah búdí ā jummatdih queédih, nihat bita míihwādihbut, ma túi beh joyánaá. ¹⁹ Jwī jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí ā oyatdih ñi jéihyat pínah niijná. Páant ñi jéihyechah, ded pah ma túi jéih beedáatdih, ma oyatdihbut queédih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah ñi túi chājat pínah niijná”, jwī ípdih wāpí niijná caá.

²⁰⁻²¹ Ded pah Diosdih jwī úubát dīh, jwī jenah joyát dīhbut caán chah búdí ā jéih chājna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwíih caolih díitboó Túini Espiritu ā wēpatjīh jwiít dīh búdí ā jéih teo wáacna caá. Páant ā chājachah, nihat cáacwā, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandíh búdí ñi weñe naáh. Ded pah nihat áihwādih búdí ā teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ā túi chāj wūhatjidihbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí ā jumna nah.

4

Jwiít Cristoíhwā biícdih ded pah jwī jummat

¹ Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jíib nemat muúboó jumna, nin pah yeebdíh wā wutna caá. Yeéb Dios ā ñionit jumna, túinijeh jummat caá náahap. ² “Weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, bitadih jūihcannit ñi jummu. Bita yeebdíh yeejép ñi chājachah yuhna, queédih íjcanjeh oinit, ded pah ñi chājatjidih ñi jwúub náhnica bojoó.* ³ Pánih jumnit, yeéb túi biícdih Túini Espiritu ā chājatjidih ñi yéejacan níit. Túi biícdih jwī jummat pínahdih jwiít Dioíhwādih búdí bidat caá náahap. ⁴ Jwiít nihat biícdih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwī jumna caá. Jwiít nihatdih Dios ā wahní Túini Espiritu biícjeh tigaá. Jwiít

* 3:8 1Co 15.9 * 4:2 Col 3.12-13

nihat Dios ã ñíonit ã pebhboó jwĩ bejat pínahdih biíc yoobó jwĩ páina caá. ⁵ Caán biíc Jesúskeh tigaá jwĩ Maáh. Caán Jesúskeh tigaá jwiít nihat jwĩ jepahap be. Jesúskeh jwĩ jepahat júutna, biíc yoobó daabánit jwĩ jumup be. ⁶ Caán biíc Dioskeh tigaá jwiít nihatdih jáap caolíh dée át chājap taga. Pánih chāj wūhna, jwiít nihat jwĩ íp jumna, jwĩ Maáh caá. Ā maáh jummat nihat chah ā wēpna caá. Pánih jumna, jwiít nihatdih ā teo wáacna caá, ā weñat pínahdih jwĩ túi chājat pínah niijná. Jwiít nihat cātíh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, biíc weh dée pah túi jummat caá jwiít dih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, biíc weh dée jwĩ jumuchah yuhna, ā náahat pah mácah jéihyatnadh jwiít nihatdih Cristo át wūhup taga. ⁸ Pánihat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át niíj daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó ā jwúub púuh laáb juibíát túttimah, áihwādh túinidih át wūhup taga”, át niíj daacáp tají. *(Sal 68.18)*

⁹ Pánihna, “jwúub púuh laáb juibíát”, ā niijíchah, “Nin baácboó jumnit, caandíh eníhcannitdih ā yap yohat túttimah, wunnitji í jumupboobút át dei bej jwuhup wut jí”, jwĩ niíj jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná dei bej jwuhni, nihatdih maáh jummat túut niijná, Dios pebhboó át jwúub púuh laab béjep wut jí. ¹¹ Pánih púuh laab béjnit, áihwādh Túini Espíritudih wah deyana, mácah jéihyatnadh át wūhup taga. Biquínadh Jesúsíh túini doonádh naóh peetát pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Túini Espiritu ā naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Jesúsíh túini doonádh jáap joinít í túi jepahat pínah niijná, wēp naáwát pínah jéihyatdih át wūhup taga. Bitaboodíh Dioíhwādh duó wáinit, ā naáwát dih í túi bohéat pínah jéihyatdih át wūhup taga. ¹² Pánihatdih Cristo jwiít áihwādh át túi wūhup taga, Dios ā weñat pínahdih chājnit, jwĩ túi míc teo wáacat pínah niijná. Pánih míc teo wáacna, ded pah Dios ā chājat túutuchah, jwĩ túi jéih chājna caá. Pánih jumna, jwiít nihat bícdih Diosdih jwĩ chah túi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh bácah panihni jumna, wébít ā behat dée pah, bícdih jwĩ túi behbípna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioíhwā túi behna, Jesús Dios wūhndih chah jenah joinít, jwíjeéh ā jummatdihbut chah jéihnit, bícdih jwĩ túi jumbípna caá. Pánihat túttimah, túi behnit dée pah jumna, Jesucristo ā jummat pah muntih jwiítbut jwĩ jumbípna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ā wūhni jéihyatnajíh túi míc teo wáacna, wébít dée jwĩ jumcan niít. Wébítboó dedé naáwát dih joinít, ípí túi joiná caá. Pánih joiná, bita queédih yeenit yeejép í chājat túutuchah, í jepahna caá. Bita Dios naáwát dih ded pah mácah í yee naáwáchah, ípí túi joiná caá. Cáac wíhcanni jāáj chóo dée pah í jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ā wénoh johochah, yoobópdih ā bejcan caá. ¹⁵ Jwiít dih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ā jéih yeean caá. Páant ā jumuchah, ā naáwát dih joí cádahcan, ded yee naóhndih joyáh bojnit, bitadh oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiít dih ā chājat túutatdih túi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jummat pah jwĩ Maáh Jesucristodih chah jwĩ túi jenah joibípna caá. Caán jwĩ Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶ Jwiítboó áih bácah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jítcha, áih táah panihni jwĩ jumna caá. Cáaquíh bácah túi dūuj nūhna, ñeh tōpna túi wēpna, ā túi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó túi bícdih míc oinit jumna, jwĩ túi jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwĩ jéihyatnajíh míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ā weñat pínahdih bícdih jwĩ túi jéih chājna caá.*

Jwiít Cristoíhwā jumna, túiniboodíh jwĩ túut nuumát

¹⁷ Jwĩ Maáh ā naáwát túutatji pah yeebdíh wā wēp wutna caá. Ñi déewā Diosdih jéihcannit í chājat dée pah, yeebboó ñi chāj cádaahaá. Queétboó túi jenah joicánnit, tubit yeejép í chājna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ā jummatdih beh joicán, dupúat panhipboó jumnit, Diosdih yuúp pah í jumna caá. ¹⁹ Dios ded pah queédih ā wutuchah yuhna, queét jéih joicánnit panihnit í jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánkeh, í yéej chājatdih

* 4:16 Col 2.19

cádahíhcan, chah í bidna caá.* ²⁰⁻²² Obohjeéhtih, Cristoíh túini doonádih bita yeebdíh í túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jumcan, Jesús ā jummat pah yeebdíh ít jummat túutap tajī. Máa yéguehdih yohat dée pah, játih ñi yeejép chājatjidih cádahat pínah niijná, ít bohénap tajī. “Jwiít yeejép chājnit, búdí jwī wēibipna caá”, játih ñit niíj jenah joyóp ta yuh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājap tajī.* ²³ Pánih yeejép ñi jenah joyátidih cádahnit, túiniboodíh túut nuumná, Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant niíj jenah joinít, túiniboodíh ñi chājipna caá. Dios ā jummat pah jwī jummat pínah niijná, jwiítidih jáap dée āt chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiítidih túi chājat caá náahap.*

²⁵ Ñi yeeatdih ñi cádahaá. Jwiít biíc bácah panihnit jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwī míic yéejana caá. Pánihna, yeecanjeh, yoobópdi h míic túi naáwát caá náahap.*

²⁶ Bitadih íjna yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.* ²⁷ Ñi íjati d h quíib buudcán, nemép ā náahatboodíh ñita chāj tagaá.

²⁸ Ded nuumní ā nuumátidih ā cádaha naáh. Nuumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut niijná, túinidih ā tewe naáh.

²⁹ Í náah jumni naáwátidih ñi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut niijná, túiniboodíh jeh ñi míic naáwá. ³⁰ Jwiít Dios pebhboó jwī bejat pínahdih jwī jéihyat pínah niijná, Dios Túini Espíritu jwiítidih āt wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh ñi jíghaca bojoó.

³¹ Bita yeebdíh í túi chājcatdih jwūb náhnican, ñi quíib buudá. Páant ñi quíib buudcáh, maiwā man pah ñi íjati yeebdíh ā yéejabipna caá. Pánih íj yapnit, ñi míic jūih ñaacátidih ñi cádahaá. Bitadih yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míic chājatidih ñi cádahaá. ³² Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jígha ennit, ñi túi míic teo wáacá. Yeebjéh ñi míic yéej chājatjidih ñi míic ámo hoó. Diosboó jwī yéejatidih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiítidih āt wun wūhup wut jī. Páant ā yohat pah, yeebbút bitadih ñi eníhcatidih yohat caá náahap.*

5

Dios weh jumna, ded pah jwī jummat

¹ Jwī weh jwiítidih ennit, biíc yoobó í chājat dée pah, Dios weh ā oinit jumna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó ñi jumwá. ² Pánih jumna, Jesucristo jwiítidih ā oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih búdí oinit, jwī yéejat jíib, caán jwiítidih āt wun wūhup wut jī. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wūhdih ípí mao cáo wūhup jī. Páant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiítidih āt wun wūhup wut jī.*

³ Jesúh wā jumna, dedé í náah jumnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājatidihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājca h, yeebdíh dooná ā wihcan niít. ⁴ Dedé í náah jumnidih míic niijcán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jumuchah, áihwādih túinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiítidih ma túi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih ñi túi náhninaá: Ded í náah chājni, ded í náah chājat jenah joiníbut Dios pebhboó ā waadcán niít. Ded dawá bií déedih en ñinahnitbut ā waadcán niít. Pánih en ñinahni bií déedihjeh wēinit, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihca h, Dios maáh ā jumupboó ā juibícan niít. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

⁶ “Páant ñi chājachah, ā túina caá”, ded ā niíj yee naáwáchah yuhna, yeéboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ā wutatidih í yap yohatji jíib, búdí íjnit, queétdih ā peéh chājipna caá. ⁷ Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸ Diosdih ñi jepahat pínah játih, túi chājcan, dupúát panhipboó ñit jum jwūhup taga. Obohjeéhtih buu,

* 4:19 Ro 1.21-25 * 4:20-22 Col 3.9 * 4:24 Gn 1.26; Col 3.10 * 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5 * 4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20 * 4:32 Col 3.13 * 5:2 Ex 29.18; Sal 40.6

Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, bũca. Pánihi jumnit, túinijeh ñi chãjaá. ⁹ Baabát panhipboó jumna, túinijeh ñi jumbipna caá. Yeecanjeh, yoobópdih ñi naóhbipna caá. ¹⁰ Dios ded pah ã weñat pínahdih ñi bidií. ¹¹ Diosdih náahcannit dũpúát panhipboó jumna, yeejép ĩ chãjat pah yeéboó ñi chãjca bojoó. Páant ĩ túi chãjcatdih ennit, Dios naáwátdih naóhna, “Páant ñi chãjachah, ã túican caá”, queétdih ñi niijí. ¹² Cáacwã ĩ encah, queét yeejép wã tũbit yeejép ĩ chãjatdih bitadih míic wéhena, jwĩta tíic tagaá. ¹³ Queét yeejép chãjnitdih Dios naáwátdih naóhna, jiiátjĩh jii bídat pah chãjna, ĩ chãjat yeejép ã jummatdih queétdih jwĩ jéihyana caá. Páant ĩ yéej chãjatdih jwĩ jéihyanachah, ĩ túut nũumbípna caá. Pánihi túut nũumnít, baabát panhipboó ĩ jumbipna caá. ¹⁴ Pánihat pínah caá nin pah jwĩpí niij ewep:

“Ëoni panihni, ma jaa bojoó. Wũnni panihni bũt, ma boo pũd jũúwã. Meém yeejép chãjni baabát panhipboó ma jummat pínah niijná, ma túi chãjat pínahdih Jesucristo meemdĩh ã jéihyabipna caá”, jwĩ niijná caá.

¹⁵ Pánihna, jĩn túi chãja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jumwã. ¹⁶ Bũũ lãa cáacwã tũbit yeejép ĩ chãjachah, yeéboó yeó jáap jummat pah Dios ã weñat pínahdih jenah joinít, túinijeh ñi chãjaá.* ¹⁷ Pánihi jenah joicánnit jumcan, Dios ã weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. ¹⁸ Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátdih, ñih bácahdihbũt ñi yéejana caá. Yeejépdihbũt ñi chãjna caá. Máihñat yeebdĩh yeejép wũtni dée caá. Oboghjeéhtih, Túini Espiritu ã túi teo wáacat pínahdih búdí ñi bidií. Caán ã wũhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ã wũhbipna caá. Caán túiniboodĩhjuh wũtni caá. ¹⁹ Míic wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánihi wéina, David ã daacátjidih, bita ĩ daacátjidihbũt eonit, Túini Espiritu ded pah ã jéihyanachah, caandĩh bũt ñi eweé. Caolih diĩtboobũt caandĩh wéinit, ñi eweé. ²⁰ Pánihi jumnit, yeé Cristoĩhwã ded pah ã yapachah, bíic yoobó “Ma túi chãjna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumwã.*

Jesúihwã áa jumnit ded pah ĩ jummat

²¹ Cristojeéh túi jummat túut niijná, bita Jesúihwã ĩ jenah joyátdih ĩ naáwáchah, wéi joinít ñi míic túi jepahaá.

²² Jwĩ Maáh Jesúsdih ñi jepahat dée pah, yeé yaádhboó ñi weha mánadih ñi túi jepahaá.* ²³ Nin pah ã jumna caá: Newé wao dáh panihni ã jumachah, ãjeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ã jumachah, jwiĩt áihwãboó áih bácah panihni jwĩ jumna caá. Caanjéh jwiĩtdih túi wũbni ã jumna caá. ²⁴ Pánihna, Cristoĩhwã jumna, caandĩh jwĩ túi jepahat pah yadboó mijeeh bóodih jepahat caá náahap.

²⁵ Bũũ yeé neoná áa jumnitdih jwũh wã jwũwũb naóhna caá. Cristo jwiĩt áihwãdih búdí oina, jwiĩtdih át wũn wũhũp wũt jĩ. Pánihna, jwiĩtdih ã oyat pah, yeebũt ñi weha mána yaádhdih ñi túi oyoó.* ²⁶ Jwiĩt áihwã jwĩ jummat pínah niijná, Cristo jwiĩtdih wũn wũhũdih át dei jũúwũp tajĩ. Pánihna, áih túini doonádh joinít, jwĩ jepahachah, yéguehdih jwĩ choc yohat pah, jwĩ yéejatdih át yoh wũhũp taga. Áihwã jwĩ jummat jútat pínah niijná, jwĩ daabánap jĩ. ²⁷ Pánihi yéejatdih yoh wũhna, jwiĩt nihat áihwãdih Dios pehbboó Jesús ã wũ bejchah, túini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, túi jíghnit jwĩ jumbipna caá.* ²⁸ Cristo áihwã áih bácah déedih ápĩ túi en daoná caá. Pánihat pah, yeé neoná ñih bácahdih ñipí míic túi en dawát pah, ñi weha mána yaádhdih túi en dawát caá náahap. Queétoó ñih bácah dée jumna, queétdih túi en daonít, ñih bácahdihbũt túi en daoná caá ñi chãjap. ²⁹⁻³⁰ Jwiĩt nihat jwĩh bácahdih yéejaĩhcan, caandĩh jwĩpí túi chãjna caá. Pánihat pah, jwiĩt Cristoĩhwã áih bácah dée jwĩ jumachah, caanbũt jwiĩtdih ápĩ túi chãjna caá. Páant ã túi chãjat pah, jwĩ weha mána yaádhdih túi

* 5:16 Col 4.5 * 5:20 Col 3.16-17 * 5:22 Col 3.18; 1P 3.1 * 5:25 Col 3.19; 1P 3.7 * 5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9

chājat caá jwiít dihbut náahap. ³¹ Nin pah Moisés át niij daacáp tajī: “Páant tigaá ded newé yad pínahdih ubna, ā mánadih pahnit, ājeéh bólijeéhjeh ā jumbipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bācah dée pah ī jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.*

³² Páant ā niiját dih beh joyát ā buona caá. Obohjeéhtih, buona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niij naóhna caá át chājap: Jwiít niihat Cristoíhwā áih bācah panihni jumnit, ājeéh biíc pah jwī jumna caá. ³³ Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh biíc pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaádh dih túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadih túi joyát caá náahap.

6

Ī mána ī wehjīh ded pah ī jummat

¹ Būu yeéb wébit dih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwī Maáh Jesúsdih jepahnit jumna, ñi mána ī wutuchah, jípónih niicánjeh, ñi jepahaá. Páant chājat dih yeebdíh Dios ā náah yacna caá.* ²⁻³ Jon jātīh Moisés nin pah át niij daacáp tajī: “Ñi mánadih ñi túi chājaá. Pánih chājna, búdí wēnit, nin baáboó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.* Páant niij wutna, jwíh lāa nin pahbut át niijíp wut jī: “Páant ñi chājachah, wā niijátji pah yeebdíh wā túi chājipna caá”, át niijíp wut jī.

⁴ Būu yeéb ī mánadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Ñi wehdih tubit jūihnit, ñi íjaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ñi túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwát dih ī joyáh bojochah, ñi túi joyát túutú.*

Teo wūhnit, ī maátabut ded pah ī jummat

⁵ Būu yeéb teo wūhnit dih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh wutnit ī peéh chājat pínahdih úmna, queétdih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wēnit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queétdih ñi túi teo wūhú. ⁶ Yeebdíh wutnit ī enechahjeh túi teona yuhna, ī encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wūhnit jumna, Dios yeebdíh ā náah yacat pah túi wēi chājnit ñi jumú. ⁷ Pánihna, ded pah teo wūhna, cáac dihjeh teo wūhcan, wēnit, jwī Maáhboodíh jeh ñi teo wūhú. ⁸ Pánih chājnit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut túinidih yeebdíh ā chāj jwúubabipna caá. Ñi teo wūhuchah, cáacwā yeebdíh jíib wūhna, ī wūhchabut, biíc yoobó Dios túinidih ā chāj jwúubabipna caá.*

⁹ Būu yeéb queét ī maátadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh teo wūhnit dih túinijeh ñi chājaá. “Wā wutat dih ma jepahcah, búdí wā peéh chājipna caá”, ñi niij jūihca bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Jwī Maáh Jesucristo, Dios pehbóó jumni queétdihbut ī Maáh caá.* Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājat dih jéihnit, yeebdíh teo wūhnit ī chājat dihbut jéihnit, biíc yoobó ñi chājat jíib ā túi wūhbpna caá.*

Jwiít Cristoíhwā ded pah nemépwā dih jwī jéih yap yohat

¹⁰ Būu yeebdíh péeni wutat dih wā naáwíhna caá. Jwī Maáh Jesús niihat dih jéih beedáni ā jumuchah, jwiít caán biíc dih jumna, caandíh túi jenah joinít, nemépwā dih yap yohnit jummat caá náahap. ¹¹ Romadih moón soldadowā ī maáh niihat ā wūhni míic maona ī jāhat chóodih ípí dūoná caá. Pánihat dée pah yeebút jwī Maáh Dios niihat ā wūhni jāhat pínahdih ñi ubú, nemép ā yeeat dih túi yap yohat túut niijná. ¹² Cáacwā dihjeh pohba nihcan caá jwiít dih míic mawat panihni ā jumup. Obohjeéhtih, wépép nemépwā dih jwī míic maona caá. Queét niihat jwiít cáacwā dih yeejép ī wutna caá. Jwiít Jesúfhwā dih chah eníhcan, Dios ā wutat dih ī yap yohat túutna caá. ¹³ Pánihna, ítah chóo panihni, niihat Dios ā wūhni jāhat pínahdih ñi ubú, nemép yeebdíh yeejép ā chājat túutuchah yuhna, ñi túi yap yohat túut niijná. Pánih chājna, míic mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wép ñuhnit panihnit ñi jumbipna caá.

* 5:31 Gn 2.24 * 6:1 Col 3.20 * 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 * 6:4 Col 3.21 * 6:8 Col 3.22-25 * 6:9 Col 4.1

* 6:9 Dt 10.17; Col 3.25

¹⁴ Túi yap yohnit pínah jumíhna, nin panihnit ñi jumúú: Soldado áih juyáát tōpjīh āpí jui wái chéona caá, áih yégueh chóodih ā túi tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút yoobópdih naóhnt ñi jumúú. Soldado áih tacadihbut ítah chóo āpí ðuoná caá, caandíh eníhcannit áih caolihdih ī ñúur chūúacat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ā wēpatjīh túi yoobópdih chājat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ā jéih yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Soldado áih jítchadih túi wēpép zapatosdih āpí ðuoná caá, ā túi bejat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Dioíh túini doonádih ñi túi joí cádahca bojoó, jwí maáhjeéh túi jumnit, bitadih naáwádih ñi túi bejat túut niijná.* ¹⁶ Soldado áih báhahdih jāhat naadíh āpí ubna caá, caandíh eníhcannit íih ñúurpat doóbhndih cáo dodhnt, ī ñúurpachah ennit, caán naajíh ā túi míic jāhat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ā yee wutuchah yuhna, ñi joyáh bojat túut niijná.* ¹⁷ Soldado ítah wachá páhadih āpí páahna caá, áih wao dáhdih ā túi wapat pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ā túi ubatjidih ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ā yéejacat pínah niijná.* Soldado íbat naadíh āpí ubna caá, caandíh eníhcannitdih ā túi míic mawat túut niijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh ded yeebdíh yéjaíhndih Dios naáwátdih ñi naáwá,* caandíh ñi túi yap yohat túut niijná.* ¹⁸ Pánih jumnit, ded pah ā yapachah, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Diosdih ñi túi úúbh cádahca bojoó. Pánih úúbhna, ñíih pínahdih úúbhnt, bitaíh pínahdihbut ñi úúbú. Ūonit panihnit jumcanjeh, jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumúú. Nihat Jesúíhwādhbut ñi úúbh cádahca bojoó. ¹⁹ Pánih úúbhnt, weemdíhbut búdí ñi úúbú, úumcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wā túi naáwát pínah niijná. ²⁰ Caán doonádih wā naáwát jíib nemat muúboó ítah tōpjīh chéoni wā jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóhnt, úumcanjeh wā túi wēp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi úúbú. Weemdíh páant naáwát caá náahap.*

Pablo ā pée túyat túutat

²¹ Ded pah wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wā wahna caá.* Caánboó Jesúsdiht túi jéihni, jwí oini caá. Jesúíh túini doonádih wā naóh jibichah, weemdíh búdí āpí teo wáacna beé. Pánihna, ñi pebhna juibínit, nihatdih yeebdíh ā naóhbpna caá. ²² Páant ā naáwáchah, wā túi jumatdih jéihnt, ñi jígahat ā yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.

²³ Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo bícdih yeéb Jesúíhwā ñi túi jumúú. Pánih jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míic oinit ñi jumúú. Páant ñi jummat pínahdih Dios ā teo wáaca naáh. ²⁴ Yeéb nihat jwí Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ā oyatjīh ā túi chāja naáh. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:14 Is 11.5; 59.17 * 6:15 Is 52.7 * 6:16 Sal 7.13 * 6:17 Is 59.17 * 6:17 He 4.12 * 6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8 * 6:20 Col 4.2-4 * 6:21 Hch 20.4; 2Ti 4.12

FILIPENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

¹Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wūhñit jumna, nihat yeéb Filipos tútchidih moón Jesúhwā, ñi maáta, yeéb nihatdih teo wáacnitdihbut túyat túatna, bíhdih daacát tútñit, nin núodih yeebdíh wā wahna caá.* ²Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ï teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo queédih ã úúbát

³⁻⁴Yeebdíh náhnina, wā úúbát jummat pah búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, jwī íipdih wāpí niijná caá. ⁵Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwíh jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat túat niijná, úúbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdí wāpí wēi úúbhna caá. ⁶Jesucristodih jepahñit ñi jumuchah, jwī íip Dios yeebdíh túiniboodíh túat nuumná caá ã chājap. Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh ã túat nuúm jwíhat pahjeh muntih, yéejat wihcannit yoobát ñi jummat pínah niijná, ã túat nuúm péabipna caá. Páant ã chājat pínahdih wā túi jéihna caá.* ⁷Yeebdíh búdí oinit, páant wā wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúh túini dooná ded pah ã jummatdih bitadih wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumuchah, ãpí túi teo wáacna caá. Weemdíh ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, bíc yoobó ãpí teo wáacna caá. ⁸Jesucristo ã oyatjih yeebdíh búdí wā bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹Yeebdíh nin pah wāpí níj úúbhna caá: “Paá, queédih búdí ma teo wáacá, túi oinit jumna, ma naáwátidih chah jéihñit, túi jenah joinít ï jummat pínah niijná. ¹⁰Páñih jumna, ded pah ï túi chājat pínahdih ï jéihbipna caá. Páñih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwúchah, túi chājñit ï jumuchah, ï yéejatji jíib queédih ã peéh chājcan níft. ¹¹Páant ï túi chājachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih nihat cáacwā ï jéihbipna caá. Páñih jéihñit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdíh ï níj wēi naóhbipna caá”, Diosdih wāpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chājat

¹²Wā déewā panihñitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá: Buu nemat muúboó wā jumuchah yuhna, túini doonádih dawá cáacwā joiná caá ï chājap. ¹³Cristoñ doonádih wā bohéátji jíib nemat muúboó wā jummatdih nihat maátañ muúboó jumñit soldadowā ï jéihna caá. Nihat bita ninjih jumñitbut caandíh ï jéihna caá.* ¹⁴“Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúh doonádih ã naóh cádahcan caá. Páñihna, jwiítidihbut yeejép ï chājachah yuhna, bíc yoobó ã teo wáacatjih jwī naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úumcanjeh, chah dawá ninjih moón Jesúhwā áih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá ï chājap.

¹⁵Biquína weemdíh jepchá tubnit, “Jwiít Cristoñ doonádih jwī bohénachah, cáacwā búdí wēinit, jwiítboodíh ï túi péebipna caá”, níj jenah joinít, áih doonádih ï bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cáacwā Cristodih ï túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandíh ï bohéna caá. ¹⁶Queét weemdíh, Cristodihbut oinit, áih doonádih ï bohéna caá. Cristoñ doonádih bitadihbut wā túi bohéat pínah niijná, Dios weemdíh nemat muúboó ã wahatdih jéihñit, queétbut caán doonádih ï túi bohéna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdiñ oican, cáacwā queétboodíh ï en weñatdihjeh náahna, áih doonádih ï bohéna yuh caá. Páñih bohéna, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh ï jígahat túutíhna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, páant ï chājachah yuhna, Cristoñ doonádih bohé tigaá ï chājap. Queét Cristodih

* 1:1 Hch 16.12 * 1:6 Sal 138.8 * 1:13 Hch 28.30

yoobópdih oican yuhna, áih túini doonádih ï naáwáchah, cáacwāboó caandíh ï jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ï bohéna caá. Pánihna, queét nihat ï bohénachah, dawá cáacwā joiná caá ï chājap. Páant ï joyát doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wā wēina caá: ¹⁹ Diosdih ñi úúbúchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh weemdíh nemat mūmánt ï bacabipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ï bacanachah, ï mawachah yuhna, weemdíh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdíh ã teo wáacatjidih náhninit, cáacwā caandíh ï weñat pínahdihjeh caá wā náah yacap. Pánihna, úumcanjeh, áih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wā tíiccan niít. ²¹ Wā jum jwuhna, Cristo ã náah yacat pah wā chājbipna caá. Obohjeéhtih, wūnna, ājeéh wā jumuchah, chah āta túi tagaá.* ²² Páant niijná yuhna, wā jum jwuhíhna caá, Cristoíh doonádih wā naáwáchah, chah dawá caandíh ï jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ã pehbboó bejat túut niijná, wūnatdihbut wāta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wā náahatboodíh wā jéihcan caá. ²³ Cristo bícdih búdí jumíhna, ã pebhna wā bejihna caá. Nin baácboó jummat chah túini con baác ã jumna nacaá. ²⁴ Obohjeéhtih, chah túini ã jumuchah yuhna, yeebdíh teo wáacat pínah niijná, jum jwuhat caá weemdíh náahap. ²⁵ Pánihna, caandíh jéihna, ñijeéh wā jum jwuhat pínahdih wā jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdíh páantjeh wā teo wáacabipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ñi weñat pínah niijná. ²⁶ Ñi pebhna wā juibínachah, Jesús weemdíh ã bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandíh ñi niíj wēibipna caá.

Cristoíhwā ded pah ï jummat

²⁷ Nindih yeebdíh wā naóhbipna caá: Cristoíh túini doonádih jepahnit jumna, ã jummat tútat pahjeh túi wēpnit panihnit ñi jumú. Ñi pebhna juibína, wā juibícahbut, áih doonádih bitadih ñi bohéatdih wā náah yacna caá. Pánihna, túi bícdih jenah joinít, túini doonádih chah wēp naóhñit ñi jumú. Páant ñi jummat doonádih wā joíhna caá. ²⁸ Yeebdíh eníhcannitdih ñi úumca bojoó. Ñi úumcatdih ennit, Dioíhwā ñi jummatdih bita ï jéihbipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdíh ã túi ubat pínahdihbut ï jéihbipna caá. Queét iiguípna ï bejat pínahdihbut ï jéihbipna caá. Páant tigaá Dios ã chājbip. ²⁹ Cristodih ñi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwā ñi jummat jíib míic yáihnit jumna yuhna, caandíh cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰ Con láa ñijeéh wā jumuchah, weemdíh yeejép ï chājatdih ñi enep jí. Būubut weemdíh páant ï chājat doonádih ñi joiná nacaá. Cristoíhwā jwí jummat jíib, bita yeebdíh yeejép chājñit, weemdíhbut yeejép ï chājachah, jwiít nihatdih bíic yoobó būwat ã jumna caá.*

2

Cristoíhwā túi bícdih ï jummat

¹ Yeéb Cristoíhwā ñi jumuchah, ã oyatjīh yeebdíh ã túi weñana caá. Túini Espíritu ñijeéh ã jumuchah, bitadih oinit, jígah en teo wáacnit ñi jumna caá. ² Páant ñi jumuchah jéihnit, wā túi wēina caá. Pánihna, bíic yoobó jenah joinít, míic oinit, túinijeh ñi jummat doonádih joinít, chah wā wēibipna caá. ³ “Weém nihatdih jéihni caá”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Bita yeebdíh ï wēi enat pínahdihbut ñi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah túini ã jumna caá”, ñi niíj jenah joyoó. ⁴ Yeéb ñi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandíh ã jwūub waadáat

⁵ Jesucristo ded pah ã jenah joyát pahjeh mūntih, yeebút bíic yoobó ñi jenah joyoó. ⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wā íip bíic yoobó wā jummatdih wā cádahcan niít”, át niíj jenah joicáp wut jí.* ⁷ Pánih Dios bíic yoobó ã jummatdih cádahnit, nin baácboó teo wēhni pah át cáac jumup wut jí.

* 1:21 Gá 2.20; Col 3.4 * 1:30 Hch 16.19-40 * 2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15

- ⁸ Pánih chājna, jwiít cáacwā jwī jummat pah oboh jumni át jumup wut jī. Pánih jumnit, ā ípdih túi jepahna, ā náahat pah át wun wūhup wut jī. Yeejépwādhíh ípí mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wut jī.*
- ⁹ Páant ā jumachah, jwī íp caandíh chah maáh át waadánap wut jī, nihat cáacwā caandíh í weñat pínah niijná.*
- ¹⁰ Pánihna, Jesús ā maáh jummatdih jéihna, jeámant moón, nin baácdih moón, iiguípboó jumnitbut bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í wēi naóhbipna caá.
- ¹¹ “Jesucristo Maáh yoobát ā jumna caá”, nihat í níj naóhbipna caá. Páant tigaá Dios queétdih ā naáwát túutbipna caá, caandíhbut í weñat pínah niijná.*

Cristoíhwā yeh iignít panihnit jwī jummat

¹² Pánihna, wā oinitá, ñijeéh wā jumachah, wā naáwátdih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, buu yúup wā jumachah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ā túi ubnit jumna, Dios maáh ā jummatdih jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³ Diosjeh āpí túi teo wáacna caá, ā náah yacatdih jenah joinít, jwī túi chājat pínah niijná.

¹⁴ Ded pah ñi chājat pínahdih wēinit, yeejépwéhecanjeh, bitadih míic jūihcan, túinijeh ñi chājaá. ¹⁵ Pánih chājnit, Dios ā weh yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebdíh jummat náahap, yeejépwājeéh jumna yuhna, í chājat pah ñi chājcat túut niijná. Pánih chājcan, yeh iigní cúiwā panihnit jumna, queétdih teo wáacnit, táini doonádih bohéat caá náahap.* ¹⁶ Pánih chājna, Dios naáwátdih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohénaá, queétdih ájeéh í túi jummat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácbóó ā jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh búdí wēinit, “Oboh caá queétdih wāt bohéjip taga”, wā niijcán níit. ¹⁷ Cristoíh doonádih yeebdíh wā naáwátji jíib, bita weemdíh í mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah nihna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jíib, bita yeebdíhbut yeejépwā í chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wūhna caá. Pánih teo wūhna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wā wēina caá. ¹⁸ Páant weemdíh í mao yohochah, Cristo pehbóó wā jummat pínahdih jenah joinít, wājeéh yeebbút ñi weñé.

Timoteo ded pah ā jummat

¹⁹ Jwī Maáh Jesús ā náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wā wahbipna caá, jwúub joinít, ñiíh doonádih ā naáwáchah joinít, wā weñat pínah niijná.* ²⁰ Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jummat pínahdih búdí ā jenah joiná caá. Bíih caan pánihni ā wihcan caá. ²¹ Bitá í weñat pínahdihjeh jenah joiná, Jesucristo ā náahatboodíh í jenah joicán caá. ²² Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chājnit, wā wūúh panihni wājeéh táini doonádih āpí bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³ Pánihna, ninjíl moón maáta weemdíh ded pah í chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pehbóó wā wahbipna caá, yeebdíhbut wíih doonádih ā naáwát pínah niijná. ²⁴ Jwī Maáh Jesús ā teo wáacachah, waícanjeh weembút ñi pebhna wā bejbipna caá.

Epafrdito ded pah ā jummat

²⁵⁻²⁶ Ñi wahniji Epafrditodihbut Timoteo bíicdih ñi pebhna wā jwúub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat túutachah joinít, caán wā úud panihni wājeéh teona, bita caandíh yeejépwā í chājachah yuhna, Dios naáwátdih ā túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdíh búdí ā náhnina caá. Á tubúp chūúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ā jígah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ā jenah joyátjih jéihnit, “Caandíh í pehbóó jwúubaat caá náahap”, wā níj jenah joiná caá. ²⁷ Yoobópdih tigaá caán búdí ā tubúp chūúup be. Wunatbit ā yapap be. Páant búdí tubúp chūúúchah yuhna, Dios caandíh jígah ennit, weemdíhbut jígah ennit, caandíh ā boonanap be. Caán wā chéen ā buudúchah nihna, weémboó búdí wāta jígah tagaá. ²⁸ Pánihna, buu bácah waícanjeh caandíh ñi pehbóó

* 2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 * 2:9 He 2.9; 12.2 * 2:11 Is 45.23 * 2:15 Dt 32.5 * 2:19 Hch 16.1-3

wā wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembút wā wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰ Jwī maáíh ã jumuchah, caandíh ñi túi wēi jwáá. Yeéboó weemdíh ñi jéih teo wáacadih jūóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ã túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ã náahat pah chājna, ã wuníhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihnitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

3

Cristodihjeh túi jenah joyát

¹ Bũu b́acah, wā déewā panihnitá, nindih wā naóhbipna caá: Jwī maáíh jumna, búdí ñi weñeé. Páant wā naáwát pah naóh chũucánjeh, biíc yoobó wā jwũub naóhna caá, bita yeebdíh ã yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² Ñi túi chájja chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chājnit, Diosdih eníhcannit ã jumna caá. Yeéb Dioíhwā ñi jummat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Oboghjeéhtih, páant ã wutat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yuhna, ã náahat pah ã chájcah, “Wííhwā caá”, Dios ã niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ã túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumũú”, ã niij yee bohéátdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ã teo wáacachah, Jesucristodihjeh wēinit, jwī jepahachah, “Wííhwā caá”, Dios jwiitboodíh ã niijná nacaá. Pánihna, “Jwī ñuowā ã naáwátji pahjeh wā chájachah, Dios weemdíh ã wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ Bũu caandíh wā jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwī ñuowā ã wutatjidih ã túi jepahíhna yuh caá. Játih weembút biíc yoobó wā chájap yuh jī. Pánihna, “Pablo ã túi chájat chah weémboó wā túi chájna caá”, dedé ã jéih niijcán caá. ⁵ Nin pah chájni wā jumap yuh jī: Dios ã wutatji pah, ocho yeó jáap wā cáac jummat túttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih ã bóodop wut jī. Israel wũúh Benjamín ã jumenaá poómpdih bóo wā jumna caá.* Wā mána judíowā ã jumuchah, weembút judío yoobát wāt cáac jumap tajī. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã wutatji pah wā túi chájap jī.* ⁶ Páant wā chájatdih ennit, “Moisés ã wutatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ã jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chájíhni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúsíhwáboodíh yeejép wā cháj jwũhup jī.* ⁷ “Páant wā chájachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ã niij enbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Oboghjeéhtih, bũu Jesucristodih jepahni jumna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wā chájatji dedé pínah át nihjican tagaá”, wā niij jéihna caá. ⁸ “Caán túini caá”, cáacwā ã niijnídhbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant ã jumuchah, wā Maáh Jesucristo bícdih wā jumuchah b́acah, túini ã jumna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wā túi chájatjidih “Caán yeejéppi tagaá”, wā niij jenah joiná caá, b́uca. ⁹ Pánihna, Cristodih jéihna, ájeéh túi bícdih wā jummat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ã wutatji pah wā chájachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ã niij enna caá. Cristodih jwī jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ã jumna caá”, Dios jwiitdih ã niijná caá. ¹⁰ Cristodih túi jéihyat túut niijná, játih dedé pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. ã náahat pah túi chájat túut niijná, Dios Jesucristodih ã boo pud jũúwát túutni wēpatdih weembút wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ã wunat pah muntih, caandíh wā jepahat jíib, weemdíhbut yeejép chājnit ã mao yohbipna nacaá.* ¹¹ Pánihna, Jesús wunniji ã boo pud jũúwát pahjeh muntih, weembút wunniji wā jwũub boo pud jũúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp náoni pah Jesúsdih búdí jwī bidat

¹² “Jesúsdih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jummat pah caandíh búdí wā bidna

* 3:3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 * 3:5 Ro 11.1 * 3:5 Hch 23.6; 26.5 * 3:6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11 * 3:10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ã náah yacatjidih chāj péanit, ã pehbboó juibína, yéejat wihcanni yoobát wā jum̄bipna caá. ¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā túi jéih beedána caá”, wā niíj jenah joicán caá. Páant niíj jenah joicán, játih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodíh wā jenah joiná caá. ¹⁴ Wēp ñáoni ã ñáwat jíib pínahdih ã bidat pah muntih, weembút wā túi chājat jíib Jesucristo weemdíh ã wūhat pínahdih wā bidna caá. Pánihna, wā túi chājatdih ennit, Dios weemdíh “Wā pebhna ma jūúwá”, ã niijbípna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihnit jum̄na, ded pah wā jenah joyát pah yeebbút biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyócah, Dios yeebdíh ã teo wáac̄bipna caá, yoobópdiñ ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiítidih ã jéihyaatji pah túi chājat caá náahap.

¹⁷ Wā déewā panihnitá, ded pah wā chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá. Páant jwí chājat pah muntih, bita ī chājatdihbut ñi túi en yacaá.* ¹⁸ Bitá “Weém Jesúih caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdíh wā naáwáp jī. Būubut búdí náhni dahwana, queétdih wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ã wən wūhatji doonádih joíhcan, páantjeh ī yéej chājna caá. ¹⁹ Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih ñinahnit, ī weñat pínahdihjeh ī bidna caá. Pánih bidna, tíiccanjeh, “Caán túini caá”, queét ī niijná yuh caá. Nin baácdih bóodihjeh ī jenah joiná caá. ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jum̄nit pínah caá. Páant jwí jum̄chah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiítidih ub̄dih ã jūúwát pínahdih páina caá jwí chājap. ²¹ Pánih jūóhna, jwí moh yéejni bácahjidih ã wēpatjīh túut nuum̄nít, jáap bácah ã chājbiipna caá. Caán ã wēpatjīh nihadidih ã náahat pah ã jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ã boo p̄d jūúwát túttimah, ded pah áih bácah ã jum̄at pah muntih jwiítidihbut túini bácah yoobát ã jéih wūhbipna caá.

4

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

¹ Wā déewā panihnitá, yeebdíh búdí wā oina caá. Jesúih doonádih yeebdíh wā bohénachah, ñi túi jepahatjidih náhninit, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. Pánihna, wā oinitá, jwí Maáhdih ñi jwíh jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

² Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wā wēp w̄tna caá: Jesúihwā yaádh jum̄na, míc íj cádahnit, túinijeh ī jum̄ naáh. ³ Pánihna, wā túi pej jum̄niá, queét yaáhdih ma teo wáacá, míc ámohnit, túi bíicdih ī jwúub jum̄at pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém bíicdih yeejép yapna yuhna, Jesúih doonádih jwí bohénap jī. Queét yaádhbut Jesúihwā ī jum̄chah, Dios áih papélah tólih panihnidih ī wūtnadidihbut át daacáp wut jī. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jum̄nit cáacwā ī wūtna daádni ã jum̄na caá.

⁴ Jwí maáihwā jum̄na, yeó jáap jum̄at pah ñi weñéé. Wā jwúub naóhna caá: Búdí ñi weñéé.* ⁵ “Caán túini caá”, nihadidih ñi niiját pínah niijná, bitadidih túi chājnit ñi jum̄ú. Jwí Maáh ã jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ã judhna caá.*

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihadidih naóhna, ã teo wáacat pínahdih ñi ub̄bú. Ñi ub̄bátjidih ã jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.* ⁷ Páant ñi chājachah, yeebdíh Dios búdí ã teo wáac̄bipna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jígahcanjeh, ñi túi jum̄at pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jígahcatdih ī beh encan niít.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wā déewā panihnitá, nin wā péé naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdiñ jum̄nidih, Dios ã wēi ennidih, cáacwā “Caán túini caá”, ī niíj jenah joinidihbut

* 3:17 1Co 4.16; 11.1 * 4:4 1Ts 5.16 * 4:5 Sal 119.151 * 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwã ï wēi ennidih, yeebbút ñi wēi jenah joyoó.

⁹ Yeebdíh wã bohéatjidih, ded pah wã chājatjidihbut náhninit, biíc yoobó ñi chājaá. Páant ñi chājachah, Dios jwiítidih túi jumat túutni ñijeéh ã jumbipna caá.

Caandíh ï wahatjidih Pablo ã wēi naáwát

¹⁰ Bũũ jwũhna, weemdíh jwũub náhninit, ñi teo wáacatdih wã wēina caá. Pánih wēinit, jwĩ Maáhdih “Túina caá”, wã niijná caá. “Weemdíh ït quíib bũud tágaá”, wã niíj jenah joicán beé. Játih weemdíh teo wáaquíhna yũhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹ Weemdíh ñi teo wáacatjidih wēi naóhna, “Bíih weemdíh ã judhna caá”, wã niijcán caá. “Wã bíbohatjĩh wã túi jumna caá”, wãpí niijná caá. ¹² Dawá bíí déedih bíbohna, wã túi jumna caá. Bíí dée bíbohcan yũhna, biíc yoobó wã túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yũhna, wã túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, biíc yoobó wēinit, wã túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdíh ã yapachah yũhna, Cristo ã teo wáacatjĩh, wã jéih bũujána caá. ¹⁴ Pánihni wã jumũchah yũhna, bawat weemdíh ã jũwũchah jéihnit, ñi teo wáacat ã túina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwíhnit, ñíih baác Macedoniamant wã bejechah, yeéb Filipos tútchidih moón Jesúihwājeh weemdíh dinero wahnit, ñi teo wáacap jĩ. Bíih tútchidih moón weemdíh ï teo wáaccan jĩ. Caandíh ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tútchidih wã jum jwũhũchah,* weemdíh teo wáacna, dawá láa ñi wahap jĩ.* ¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdíh uũbhna wã chājcan caá. Yeéb bitadíh ñi teo wáacat jíib Dios yeebdíh ã túi chājat pínahboodíh caá wã náah yacap. Pánih jenah joinít, búdí wã wēina caá. ¹⁸ Epafroditojĩh weemdíh ñi wahachah, dedé weemdíh ã judhcan caá. Wã náahat chah ñit wahap tabe. Dioíh mũúboó chej jumnidih ï cáo wũhatjidih Dios ã weñat pah, weemdíh ñi wũhatjidihbut ã túi wēina caá.* ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwã ñi jumũchah, dedé ñi náahatdih jwĩ íp yeebdíh ã wũhbipna caá. Caán nihatdih bíbohni jumna, yeebdíh ã jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jumat pah jwĩ íp Diosdih jwĩ weñat dée caá. Páant tií ã jumũ nah.

Pablo ã péé túyat túutat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwã ï túyũ naáh. Wājeéh jumnit jwĩ déewã panihnitbut yeebdíh ï túyat túutna caá. ²² Nihat ninjĩh moón Jesúihwābut, Roma tútchidih moón ï maáh ã pebh moon yũh bũca, búdí ï túyat túutna caá.

²³ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 4:16 Hch 17.1 * 4:16 2Co 11.9 * 4:18 Ex 29.18

COLOSENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, jwí úud panihni Timoteojih yeebdíh túyat túttna, bíhdih daacát túttnit, nin núodih wã wahna caá. Jesúh túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdíh ã níwip jĩ. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdi cádahcannitdih wã daác wahna caá. Jwí íp Dios yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo Jesúhwādh ã úbát

³⁻⁴ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwādhbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wēinit, Dios, jwí Maáh Jesucristo ípdih yeebdíh úbhna, “Queédih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwípi niijná caá. ⁵ Yoobópdih jumni naawát Jesúh túini doonádih jwíh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdíh ã jummat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chājat pínahdih túi páina, Jesúsdi túi jenah joinít, bita áihwādhbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwíh joí láa, “Dios jwiít dih búdí oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit níj jéihyep taga. Pánih jéihnit, túi tút nūmna caá ñi chājap. Biíc yoobó chah dawá tútchinadih moonbút caán túini doonádih joinít, tút nūm béjna caá ï chājap. ⁷ Épafra yeebdíh caán túini doonádih át jwíh bohénap wut jĩ.* Caán búdí jwí oini, weem páh Cristoíh doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Pánih bohénit, yeebdíh át túi teo wáacap taga, ñi tút nūmát pínah niijná. ⁸ Pánihna, jwí pebhna junít, ñi túi tút nūmát dih Épafra jwiít dih ã níj naawáp be. “Túini Espíritu ã teo wáacatjih Diosdi, nihat Jesúhwādhbut queét ï túi oina caá”, ã níjip be.

⁹ Páant ñi túi chājat doonádih joinít, yeó jáap jummat pah yeebdíh jwípi úbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espíritu ã teo wáacatjih queédih ma túi jéihyanaá, ded pah queédih ma náah yacatdih ï jéihyat pínah niijná”, jwípi níj úbhna caá. ¹⁰ Dios yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwípi úbhna caá, áihwā jumna, jwí Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chājat pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdíh jwípi níj úbhna caá: “Paá, búdí ma wēpatjih queédih ma teo wáacá, bita queédih yeejép ï chājachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wēinit, ï túi jummat pínah niijná. ¹² Meém queédih míhwā pínah mat chājap taga. Pánih chājna, ma pebh yeh iiguípna ï juibínachah, nihat míhwā ï bíbohat pínahdih queédihbut ma wūhbipna caá. Pánihna, nihat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdíh ‘Búdí túina caá, Paá’, ï níj naáh”, jwípi níj úbhna caá.

Ded pah jwiít dih Jesús ã teo wáacat

¹³⁻¹⁴ Diosjeh jwiít iiguípna bejnit déejidih át túi ubap wut jĩ. Játih nemépwā ï maáh jwiít dih ã wutuchah, dupúat panhipboó jumnit, yéejatdih jwí jéih cádahcap jĩ. Obohjeéhtih, yéejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ã wūh, ã oinidih át wun wūhat tútup wut jĩ, jwí yéejatdih ã yohat pínah niijná. Pánih chājna, jwiít dih dupúat panhipmant ub bacanit, ã wūh, ã oini ã maáh jumupna át waadát tútup wut jĩ.*

¹⁵ Cristo ã íp Diosdih biíc yoobó ã jumna caá. Pánihna, nin baácdih ï chājat pínah játih jumna, nihat ï chājatjidih maáh ã jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā Diosdih jwí jéih encah yuhna, ã wūhboó ã íp ded pah ã jummatdih jwiít dih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wutuchah, Cristo nihat bu jumni pínahdih át jígohanap wut jĩ. Jeáboó jumnitdih, nin baáboó jumnitdih, jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut át chājap wut jĩ. Nihat ángelwādh, nin baácdih moón, nihat ï maátadihbut át chājap wut jĩ. Pánihna, Cristo ã wut chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chājat tútup wut jĩ.* ¹⁷ Cristojeh, nihatdih ï chājat pínah

* 1:7 Col 4.12; Flm 23 * 1:13-14 Ef 1.7; 6.12 * 1:16 Ef 6.12

játih jumna, waóhni ã jumna caá. Æ wēpatjīh nihatdih páantjeh ã túi jumat túutna caá.*

¹⁸ Nihat jwiít áihwã áih b́acah panihni jwī jumuchah, caánboó jwīih wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wūnni, jwīih waóh boo púd jūóhni, nihatdih maáh yoobát ã jumna caá.*

¹⁹ Cristo jwī íp biícđih biíc b́acah panihni jumna, nihat Dios ã wēpat Cristodihbut ã jumna caá. Páant ã jumatdih jwī íp át náah yacap wut jī. ²⁰ Nihat cáacwã jwī ípdih eníhcan, jwīt yéej chájap wut jī. Páant eníhcannit jwī jumuchah, jwī íp Cristodih cruzboó át wun wūhat túutur wut jī, áih meépjīh nihat cáacwã jwī yéejat jíib buudáatđih ã jíib chájat pínah, ájeéh jwī túi jumat pínahbut niijná. Pánih chájnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitđihbut caán biícđih át túi jumat túutur wut jī.*

Cristo jwiítđih ã túi ubuchah, ded pah jwī jumat

²¹ Yeebbút biíc yoobó Diosdih eníhcannit, yéejnit jumna, caán biícđih ñit jéih jumcap jī. ²² Obohjeéhtih, caandíh ñi eníhcatđih cádahat túutnit, buu ájeéh biícđih Dios át jwūub jumat túutur wut jī. Cristo ã wun wūhatjīh páant át chájap wut jī. Pánih chájna, ã pebhboó yeebdíh jumat túutnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chájat queétđih ã wihcannit”, ã niijb́pna caá. ²³ Jesúih doonáđih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, “Æ niijátji pah, ã pebhboó wã juibínachah, Dios weemdíh túinidih ã wūhbpna caá”, ñi niij jenah jói cádahcah, páant yeebdíh ã wūhbpna caá. Caán túini doonáđih nihat tútchinadih moón ít joyóp wut yuh jī. Weém Pablobut caán doonáđihjeh tigaá wápi naáwáp.

Jesúihwáđih Pablo ã teo wáacat

²⁴ Jwī yéejatđih yohat túut niijná, Cristo búdí át yéej chūúup wut jī. Biíc yoobó weembút yeebdíh teo wáacat túut niijná, wã yéej chūúhna yuhna, búdí wã wēina caá. Jwiít nihat Cristodih teo wūhnit jumna, biíc yoobó jwī yéej chūúhbpna caá. Cristoíh túini doonáđih bohéat túut niijná, yeejép ã yapat pínah weemdíh páantjeh ã judh jwuhna caá. Pánihna, yeéb áihwã, áih b́acah panihni ñi jumuchah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, weemdíh yeejép ã yapachah yuhna, búdí wã wēina caá. ²⁵ Jesúihwáđih teo wūhni wã jumat pínah niijná, Dios weemdíh ã níwip jī. Páant ã níwatđih jéihna, nihat yeéb wã déewã nihcannitđih wã túi naóh bohé jibna caá. Yeebbút buudcánnit ñi jumat pínah doonáđih ñi túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdíh páant ã naóh jibat túutur jī.*

²⁶ Caán doonáđih jon játih Dios cáacwáđih át naáwát túut jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu áihwáđih át túi naóh beedáat túutur be, buca. ²⁷ Caán doonáđih í jéih jwuhcah yuhna, “Judíowã nihcannitđihbut búdí wã túi chájbpna caá”, niij jenah joinít, buu áih cáacwáđih caandíh át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ã jéihya naáwát: Cristo yeéb áihwájeéh ã jumuchah, jeáboó chah túyupna ñi juibíbpna caá. Caán doonáđih jéihnit, yeéb wã déewã nihcannitbut ñi túi wēi páina caá.

²⁸ Caán Cristoíh doonáđihjeh tigaá nihatdih jwī bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumat pah Cristodih túi péenit, caandíh ñi cádahca bojó”, queétđih jwípi níj naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nit ma wūúhđih jepahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosdih jwī níj naáwát túut niijná, ã jéihyaatjīh queétđih jwī túi bohéna caá. ²⁹ Pánihna, chūuná yuhna, Dios weemdíh búdí ã teo wáacatjīh wápi teo cádahcan caá.

2

¹ Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moóníh pínahđihbut búdí wã teona caá. Nihat bita weemdíh jéih jwuhcannitíh pínahđihbut búdí wã teona caá. Páant wã tewatđih ñi jéihyatđih yeebdíh wã náah yacna caá.* ² Nin panihat pínahđih wã teona caá: Wēinit, míic oinit, túi biícđih ñi jumat pínah, “Dios jwiítđih búdí ã túi chájbpna caá”, ñi níj jéihyat pínahđih wã náah yacna caá. Dios jon játih ã jéihya jwuhca naáhjidih ñi túi

* 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3

* 1:18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5

* 1:20 Ef 2.16

* 1:25 Ef 3.2

* 2:1

Ap 3.14-22

jéihyat pínahdihbut wā náah yacna caá. Caán ã jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowā nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jum̄bipna caá. ³ Caán Cristo nihardih ã jéih beedána caá. Pánih jéihni ã jum̄uchah, ã teo wáacatj̄ihjeh túi jenah joinít yeéb ñi jum̄bipna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít jum̄na, bita yeebdíh túi naóhnit pah ã níj yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh boj̄bipna caá. ⁵ Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jum̄ni pah wā jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi biícđih ñi jum̄at doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Jwiít Cristoihwādh ã túut nuumát tútat

⁶⁻⁷ Épafras Cristoih túini doonádih yeebdíh ã jwíh bohénachah, túi jepahnit, “Wā Maáh ma jum̄ú”, Cristodih ñit níj naáwáp wut j̄i. Ñi jwíh jepahatji biíc yoobó páantjeh yeó jáap jum̄at pah caandíh ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jum̄at pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wēinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jum̄ú.

⁸ Ñi túi chāja chaáh! Cáacwā ã yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon játih moón ã jenah joyátđihjeh ã bohéna caá. Páant ã bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ã wutatđihjeh ã bohéna caá. Cristoihboodíh ã bohécan caá.*

⁹ Nin pah Cristoih dooná ã jum̄na caá: Caán jwí íp biíc yoobó jum̄ni, Diosjeh tiguaá ã jum̄up. Páant ã jum̄uchah yuhna, nin baácboó jwí nihard pah át cáac jum̄up wut j̄i. Cáac yoobát ã jum̄uchah yuhna, ã íp ã wēpat, ã oyat, ã túyatbut caandíh ã jum̄na caá. ¹⁰ Yeéb Cristoihwā jum̄na, Dios ã wēpat, ã oyat, ã túyatbut yeebdíhbut ã jum̄na caá. Pánihna, ñíh caolihdih dedé ã jad̄hcan caá. Caán Cristo nihard maátadih chah maáh ã jum̄na caá. ¹¹ Wā déewā Dios ã wutatj̄idih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeebboó páant ñi chājchah yuhna, Cristoihwā jum̄na, bóod yohnit panihnit tiguaá ñi jum̄up. Í bóod yohard pah ñi yéej chājihat jenah joyátđih Cristoboó yeebdíh át yohop taga. ¹² Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jum̄up taga. Pánih daabánit, jwúub pah jūóhna, Jesúsđih ã yohard, ã jwúub boo pud jūúwát pah ã jum̄na caá. Páant ã chājat dée pah chājnit, ájeéh biícđih ñi jum̄na caá. Pánihna, “Dios ã wēpatj̄ih Cristodih ã boonachah, weemdíhbut ã wēpatj̄ih túiniboodíh ã túut nuumbípná caá”, ñit níj jenah joyóp taga.*

¹³ Yeéb játih wunnit panihnit jum̄na, ñi yéejat j̄ib iiguípna bejnit pínah ñit jum̄ jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu Cristo ã wun wūhatj̄ih jwí íp yeebdíh ájeéh jum̄nit pínah át chājap taga. Jwiít nihard jwí yéejatđih át yohop taga.* ¹⁴ Moisés ã wutatj̄idih jwí jepahchah, jwiítđih peéh chājat át jum̄up wut j̄i. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ñuhnit, jwiítđih ã wun wūhatj̄ih caán wutatj̄idih jwí jepahcat j̄ib buudáatđih Dios át yohop wut j̄i.* ¹⁵ Cristo pánih wunna, nemépwā ã naóh yacat wēpatđih dúuc wáinit, át yohop wut j̄i. Pánih yohnit, nemépwā ã maáh biícđih Dios ã yap yohochah, oboh jum̄nit ã jum̄na caá. Cristo cruzboó ã wunatj̄ih queétdih ã yap yohardđih nihardđih jéihyana, Dios queétdih át tícanap wut j̄i.

Cristoihwā jum̄na, jwí nuowā ã wutatj̄idih jwí jepahcat

¹⁶ Ñi jeémátđih, ñi babhbatdihbut enna, jópchi jum̄at pah, widh jum̄at pah, semana jum̄at pah, “Buu Diosdih chah jwí weñard pínah yeó jáapna caá”, níj jenah joicán, ñi míic wáacchah enna, “Queétdih peéh chājat caá náahap”, bita yeebdíh íta níj en tagaá. Páant ã niijíchah joiná yuhna, páantjeh queétdih ñi joyáh bojoó.* ¹⁷ Dios jon játih moondíh páant ã chājat pínahđih át wutj̄ip taga, túttimah ded pah Cristo ã wun wūhat pínahđih jwiítđih jéihyaat túut niijná. Obohjeéhtih, buu láa Cristo jwiítđih wun wūhñit, ã jwúub boo pud jūúwátđih jwí túi jéihna caá. ¹⁸ Bitaboó nin pah ípí chājna caá: “Weém oboh jum̄ni Diosdih wā jéih uúbhcan caá”, níj jenah joinít, ángelwādh ípí uúbhna caá, ã uúbatđih queét Diosdih ã jwúub naóh yapaat pínah niijná. Bitabut “Oo jum̄at pah jigohardđih wā

* 2:8 Gá 4.3,9 * 2:12 Ro 6.4 * 2:13 Ef 2.1-5 * 2:14 Ef 2.15 * 2:16 Ro 14.1-6

enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípí níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwí chājat biíc yoobó, yeéb ñi chājcat jíib, yeebdíh Dios ā peéh chāja naáh”, yeebdíh í níjíchah yuhna, queétdih ñi joyáh bojoó. ¹⁹ Páant níjníitboó Cristo ā wutat pah chājcan, ājeéh í jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítboó áihwā ājeéh jumnit, áih bācach panihni jwí jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiít dih ā wutna caá. Caandíh jwí jepahachah, Diosboó jwiít dih ápí teo wáacna caá, caandíh chah jwí jéihyat pínah níj ná.*

²⁰ Cristo yeebdíh át wun wūhup taga, yéj chāj cádahnit, túiniboodíh ñi túut nūumát pínah níj ná. Pánih túut nūumná, Diosdih jepahcannitboó í wutachah, ñi joyáh bojoó.* ²¹ Queét í jenah joyátjīh nin pah yeebdíh ípí níj wutna caá: “Caán jeémátdih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, ñi teoca bojoó”, ípí níj wutna caá. ²² Obohjeéhtih dedédih jwí jeéméchah, waícanjeh ápí būudná caá. Pánihna, būudní pínahdih cáacwā í jenah joyátjīh jeh í wutachah, Dios ā wutat pah nihcan, í wutat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahbut yeebdíh í níj wutna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, ñi níj jenah joyoó”, í níj ná caá. Íih bācahdih yeejép chājnit, yeebdíhbut biíc yoobó í chājat túutna yuh caá. Páant í wutachah, jéih beedánit í jenah joyát pah í chājat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, í wutat ā túican caá. Páant cáacwājeh í wutat dée nihna, jwí yéj chājatdih jwí cádahíhichah yuhna, jwiít dih ā teo wáaccan caá.

3

¹ Cristo waóh boo pud jūóhni ā jumuchah, yeéb áihwābut ājeéh boo pud jūóhni panihnit jumna, ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwí íp jéihyemant bóo būwámant chúudnit, nihatdih wutni caá.* ²⁻³ Cristoíhwā jumna, ñi yéj chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ājeéh ñi túi jummat pínah níj ná. Jeáboó jwí juibínachah, Dios ā wūhni pínahdih túi jenah joinít, nin baác dih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* ⁴ Pánihna, Cristo páantjeh jummat túutni, jeámant ā jwūub dei jūúwúchah, nihat caandíh í wēi naáwáchah, yeéb ājeéh jumnitdihbut í wēi naóhbi pna caá.*

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jummat

⁵ Cristoíhwā jumna, játih ñi yéj chājatjidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjīh ñi yéj chāj cádahaá. Nihat ñi yéj chājīhat jenah joyát dihbut ñi cádahaá. Bíí déedih ñi en ñinahca bojoó. Bíí déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. ⁶ Bita pánih yéj chājna, caandíh í yap yohochah ennit, queétdih íjna, Dios búdí ā peéh chājbi pna caá.* ⁷ Pánih yéj chājnit ñit jum jwuhji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, buu caán yéj chājatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chājatdihbut ñi cádahaá: Ñi íij jenah joyát dih, tubit íjnit, ñi táoh jūihñatdih, bitadih yeejép ñi jenah joyát dih, bitadih yeejép dooná ñi naáwát dih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cádahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeébboó Jesúíhwā jumna, yéj chājatdih cádahnit, túiniboodíh túut nūumnít ñit jumup be.* Dios yeebdíh páant át túut nūumát túutup taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ā jummat pah ñi jummat pínahbut níj ná.* Pánihnit jumna, ñi míic yeeca bojoó.* ¹¹ Cristo nihat áihwājeéh ā jumuchah, Dios jwiít nihatdih biíc yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíih wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wūhni, maáta déebut jwí jumuchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwí jumuchah yuhna, Jesucristo nihat áihwājeéh biíc yoobó ā jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíh jeh chah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

* 2:19 Ef 1.22; 4.15-16 * 2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9 * 3:1 Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 * 3:2-3 Ro 6.4-11; Col 2.12 * 3:4 Gá 2.20; Fil 1.21 * 3:6 Ef 2.3 * 3:9-10 Ef 4.22 * 3:9-10 Gn 1.26; Ef 2.10 * 3:9-10 Ef 4.24

¹² Pánihna, Dioíhwā, ā ñíonit, ā oinit jumna, nin pah ñi chājaá: Bitadih ñi jígah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Bitadih jüihcan, ded pah í chājachah yuhna, íjcan, túinijeh ñi chājaá. ¹³ Ñijeéh jumnit ñi náahat pah í chājcah yuhna, íjcanjeh, páantjeh ñi jumah bojoó. Ñijeéh jumnit yeebdíh í túi chājcah enna, míic íjnit, waícanjeh ñi míic yoobánaá. Jwí Maáh ñi yéj chājatdih át yohop taga. Páant ā yohat pah yeebbút ñi íjatdih ñi míic ámooho.* ¹⁴ Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih ñi míic oyoó. Pánih míic oina, nihat bíih wā wutatdihbut ñi jepahbipna caá. Pánih míic oina, bíic weh pah ñi jumbipna caá. ¹⁵ Bíic bácah panihni jumna, míic jüihcanjeh, bita Jesúhwā bíicdih jwí túi jumat pínahdih Dios jwiítidih ā náah yacna caá. Páant ā náah yacat pah, yeéb bíicdih ñi túi jummuú. Pánihna, ded pah ñi chājat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chājna, ¿bita Jesúhwā bíicdih páantjeh wā túi jummi níit?” niíj jenah joyát caá náahap. Pánih túi bíicdih jumnit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih ñi niijí.

¹⁶ Cristoíh túini doonádih ñi túi náhninaá. Búdí ā teo wáacatjñh ā naáwátidih ñi túi míic bohénaá. Pánihna, míic teo wáacat túut niijná, “¡Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míic yéejabipna caá”, ñi niíj naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjñh, wēi ewatnajñh, Túini Espíritu ā wñhni ewatnajñhbut bíicdih ñi eweé. Caandíh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niíj wēi eweé. ¹⁷ Jwí Maáh Jesúsdiñh ñi weñaat túut niijná, ded pah chājna, ded pah naóhna, túinijeh chājnit ñi jummuú. Cristo ā teo wáacatjñh jwí íip Diosdih wñbhñit, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.*

Ded pah Jesúhwā bíicwā í jumat

¹⁸ Yeéb áa jumnit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chājat náahap jwí Maáh Cristoíhwā yaáhdih.* ¹⁹ Yeéb áa jumnit neonáboó ñi weha mána yaáhdih ñi túi oyoó. Pánih oinit, jüihcanjeh, túi waóhñit, queétdih túinijeh ñi jummuú.*

²⁰ Yeéb í wehbut ñi mánadih yap yohcannit míicjeh ñi jummuú. Páant ñi jumuchah ennit, jwí maáh yeebdíh ā wēibipna caá.* ²¹ Yeéb í mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jüihca bojoó. Pánih jñihñit, íjanit, queétdih búdí ñita jígaha tagaá. “Í enechah, weémboó wā túi chājcan nacaá”, íta niíj jenah joi tágaá.*

²² Yeéb teo wñhñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ā enechahjeh, wā túi teobipna caá, weemdíh ā wēi enat pínah niijná”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsdiñh weñaíhna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwā jumna, caandíh túi jepahñit ñi jummuú. Nin baácdih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahñit ñi jummuú. Ded pah ñi maáta í wutat pah yabhcanjeh, ñi túi teweé. ²⁴ Páant ñi jepahat jíb Cristoboó yeebdíh ā túi chājipna caá. “Wā pehbboó ñi juyúchah, yeebdíh túinidih wā wñhbipna caá”, jwí Maáh ā niijátji pah ā wñhbipna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwí Maáh Cristodih yeéb teo wñhñit ñi jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chājcanñitdih bíic jadhdat wihcan, jwí Maáh ā peéh chājipna caá.*

4

¹ Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeebdíhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chājachah, āpí enna caá. Páant ā enatdih túi náhninit, ā náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chājaá.*

Nihat queét Jesúhwā ded pah í jumat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi túi wñbú. Pánih wñbhñit, ā jepahat pínahdih jéihñit, “Weemdíh mapí túi chājna caá, Paá”, caandíh ñi niijí. ³⁻⁴ Jwiítidihbut ñi wñbú. Cristoíh túini dooná, cáacwā í jéih jwñhca naáhdih bohéna, queétdih jwí túi

* 3:13 Ef 4.2,32 * 3:17 Ef 5.19-20 * 3:18 Ef 5.22; 1P 3.1 * 3:19 Ef 5.25; 1P 3.7 * 3:20 Ef 6.1 * 3:21 Ef 6.4 * 3:25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 * 4:1 Ef 6.9

jéihyaat pínah niijná, jwí ípdih búdí ñi úúbú. Páant wā bohéat jíib buu nemat muúboó wā jumna caá. Pánihna, det weemdih enedih junítidih Dios naáwátdih wā túi naáwát pínah niijná, ñi úúbat pínahdih wā náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdih ā wutap.*

⁵ Jesúsdi jepahcannitjeéh jumna, áih túini doonádih queétdih ñi naáwáchah, í joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ā náahat pah ñi chājaá.* ⁶ Bitadih míic wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi joinít, jéihhna, yeebdih í úúbh joibípna caá. Páant í úúbh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbipna caá.

Pablo ā péé túyat túutat

⁷ Jwí úud panihni, jwí oini Tíquico, Cristoíh túini doonádih bohéna, jwiít bíicdih teo cádahcanni ā jumna caá. Nin wā daácnidih ub bejna, ñi pebhna juibínit, nihát wíih doonádih yeebdih ā naóhbipna caá.* ⁸ Ded pah wā jummatdih yeebdih naóhnt, ñi jíghatdih ā yayaát pínah niijná, ñi pebhna caandih wā wahna caá.* ⁹ Tíquicodih pej jum bejni pínah wā oini, wā úud panihni Onésimodihbut wā wahna caá. Caán ñíih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni ā jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiít ninjīh ded pah jwí yapatdih yeebdih í naóhbipna caá.*

¹⁰ Aristarco, nemat muúboó wājeéh jumni, yeebdih ā túyat túutna caá. Bernabé baih Marcosbut ā túyat túutna caá. Áih doonádih játih wáát wahap jí. Pánihna, ñi pebhna ā juibínachah, caandih ñi túi wēi jwāá.* ¹¹ Jesús “Justo”, í niijníbut yeebdih ā túyat túutna caá. Nit bíic peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém bíicdih Dios naáwátdih í bohéna caá, Cristodih cáacwā í jepahat pínah niijná. Queét weemdih túi teo wáacnit í jumna caá. ¹² Épafra, ñijeéh jumni, yeebdih ā túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wāhni mun tigaá. Pánih jumnit, Diosdih úúbhna, yeebdih búdí āpí úúbhna caá, “Ded pah ā niijátji pah Dios weemdih ā túi chājbipna caá”, níj jéihna, Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chājat pínah niijná.* ¹³ Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán yeebdih āpí úúbh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondih, Hierápolis tútchidih moondihbut búdí āpí úúbhna caá. ¹⁴ Jwí oini Lucas, cohni cáacbut yeebdih ā túyat túutna caá. Demas yuh buca ā túyat túutna caá.*

¹⁵ Jwí déewā Laodicea tútchidih moón búdí í túyu naáh. Ninfabut mi túyu naáh. Jesúh wā míih muúboó míic wáacnitbut í túyu naáh.

¹⁶ Nin wā wahni núodih ñi míic bohé péanit, Laodicea tútchidih moondihbut ñi wahaá, queétdih í míic bohéat pínah niijná. Queétdih wā wahni núodihbut, yeebbát ñi míic bohénaá.* ¹⁷ Arquipodih nin pah ñi níj naáwá: “Jwí Maáh Jesús meemdih ā wutátji pah ma péanaá”, ñi niiji.*

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyajīhneh nin túyat túutatdih wā daácna caá. Yeebdih búdí wā túyat túutna caá. Nemat muúboó wā jummatdih náhninit, weemdih búdí ñi úúbú. Dios yeebdih oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 4:3-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6 * 4:5 Ef 5.16 * 4:7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 * 4:8 Ef 6.21-22 * 4:9 Flm 10-12 * 4:10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * 4:12 Col 1.7; Flm 23 * 4:14 2Ti 4.10,11; Flm 24 * 4:16 Ap 3.14-22 * 4:17 Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowã queédih ï túyat tútat

¹ Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwí íp Dioíhwã, jwí Maáh Jesucristoíh-wãbut ñi jumachah, nin núodih bíhdih daacát túttnit, yeebdíh wã wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojíh, jwiít bíc peihcannit yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Jwí íp Dios yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.*

Tesalónicadih moón ï túut nuumát

² Diosdih uúbhna, “Míih Tesalónicadih moón ï túut nuumátji ã túina caá, Paá”, jwípi niijná caá. ³ Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwí níj uúbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih ípi chájna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queédih ípi túi teo wáacna caá. Jesucristo ã jwíub dei júuwát pínahdih túi wēi páinit, meemdíh ï cádahcan caá”, jwí niijná caá. Páant ñi jummatdih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwípi niijná caá. ⁴⁻⁵ Jwí déewã panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naawát nihcan jíi. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjíh yeebdíh jwí naawáp jí. Páant jwí naawáchah, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacap jí, jwí naawátidih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwã pínah ã níwatdih jwí jéihna caá. Níjeéh jumnit, yeebdíh jwí túi teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶ Níjeéh jumna, ded pah jwí chájatjidih ennit, jwí Maáh Jesucristo ded pah ã jummatji doonádihbut jéihnit, yeebbút bíc yoobó ñi chájna caá. Jesúih túini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ï chájachah yuhna, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacachah, yeebboó wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jí.* ⁷ Páant ñi jummat doonádih joinít, nihat níih baác Macedonia baácidih moón, nin baác Acaya baácidih moón Jesúihwã ñi jummat pah muntih túut nuumná caá ï chájap. ⁸ Pánihna, jwí Maáh Jesúih doonádih jepahnit, ñi túi túut nuumátji doonádih joinít, bitabut jwí Maáhdih ít jepahap wut jí. Níih baácidih moón, Acaya baácidih moonjéhbut nihcan, nihat baácidih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih ít joyóp wut jí. Ñi wūt yána caá. Jwiítboó níih doonádih queédih jwí naóh jwuhcah, queét játih ítat joyóp tabe. ⁹ Pánihna, ñi túut nuumát doonádih jwí naawát déedih, yeéb jwiítidih wēi jwááhnit, ñi túi joyátjidih ípi jwááh naawáp jí. Ñi pāpninadih uúbh cádahnit, Dios yoobátidihjeh wēi uúbhnit, ã wutatdih ñi túi jepahatjidihbut ípi naawáp jí. ¹⁰ Dios wúuh jeámant ã jwíub dei júuwát pínahdih ñi túi pánatdihbut ípi naawáp jí. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boonap tají. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ã peéh chájat déedih jwiítidih ã túi ubna caá.

2

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ã jummatji

¹ Níjeéh jumna, yeebdíh jwí bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jí. Páant ñi jepahachah, jwí tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ² “Pablowã jwiítidih enedih ï júuwát pínah játih, Filipos tútchiboó ï bohénachah, íjnit, caán tútchidih moón queédih yeejép ï chájap jí”, yeebboó ñi níj náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiítidih yeejép ï chájachah yuhna, úumcanjeh, Jesúih doonádih yeebdíhbut naawádih jwí jubínap jí. Biquína níih tútchidih moón maáta jwiítidih ï naóh cádahat túutuchah yuhna, Dios ã teo wáacatjíh Jesúih doonádih yeebdíh jwí túi naawáp jí.* ³ “Pablowã yoobópdi ï naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queédih ñi weñat pínahdihjeh ï bidna caá”, biquína ï níj yeena caá. ⁴ Obohjeéhtih, Dios jwí jenah joyátidih jéihni nin pah ã níj

* 1:1 Hch 17.1 * 1:6 Hch 17.5-9 * 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9

naáwáp jĩ: “Jesúh tũini doonádih ĩ naáwát pínah niijná, Pablowādih wā wahbipna caá”, ã niijp jĩ. Pánihna, caandih naóhna, “Pablowā tui chājnit caá”, bita ĩ niij jenah joyát pínahdih jwĩ bidcan caá. Diosboó “Ī tui chājna caá”, ã niiját pínahdihjeh bidnit, Jesúh doonádih jwĩ naáwáp jĩ.* 5 Pánihna, yeebdih naóhna, tũini niiját pah niijcán, ñih bí déedih náahcan, ded pah jwĩ bohéatjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwĩ chājatjidih ã jéihna caá. 6 “Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabut ñi niij jenah joicát pínah niijná, yeebdih jwĩ bohénap jĩ. 7 Jesucristoĩh tũini doonádih yeebdih naáwát tũtũna, Dios ã wahnit jumna, yeebdih búdí jwĩta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, chaĩhjih bohéna, yeebdih jwĩ yójahcap jĩ. Nomanih mi wũhhdih tũinijeh mi en dawát pah yeebdih jwĩ bohénap jĩ. 8 Yeebdih búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap jummat pah tũini doonádih jwĩ naáwáp jĩ. Bita jwiĩtdih ĩ mao yohíhatdih jéihna yuhna, yeebdih jwĩ teo wáac cádahcap jĩ. 9 “Jwĩjeéh ĩ jum láa, ĩih bácah ã chũnáchah yuhna, búdí ĩ tewep jĩ”, ñi niij náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah játih teo jwĩhnit, púú nihat yeó jáap teo tãah bejnit, chei tac yoob póhba ĩpĩ teo cádahap jĩ. Pánihna, Dioĩh tũini doonádih naóhnit, jwiĩtdih tac bũgáihcan, ĩ jeémát pínahdih jíib chājat tũt niijná, búdí ĩ tewep jĩ”, ñi niij jéihna caá.*

10 “Jwĩjeéh jumna, Dios ã weñat pínahdihjeh chājnit, ĩ tui jumap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Diosbut caandih ã jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ĩ jumap jĩ”, ĩ jéih niijcán caá. 11-12 “Jwiĩt nihatdih tũinijeh ĩ bohénachah, jwĩ tui joyóp jĩ. Biquínadihbut jwiĩtdih ĩ naáwáp jĩ. Ded ã wehdih ã tui bohéat pah jwiĩtdih ĩ tui naáwáp jĩ. Dios ã weñat pínahdih ded pah jwĩ chājat pínah niijná, búdí ĩ bohénap jĩ”, ñi niij jéihna caá. Dios yeebdih át ñi wip wut jĩ, áihwā jumnit, ájeéh ã maáh jumapboó ñi jummat pínah niijná. Páant yeebdih jwĩ bohéatjidihbut ñi quíib bũdcán nacaá.

13 Pánihna, yeebdih jwĩ naáwátidih ñi tui jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Tũina caá, Paá”, Diosdih jwĩpĩ niijná caá. ã naáwátidih yeebdih jwĩ bohénachah, nin pah ñi niij jenah joyóp jĩ: “Ī jenah joyátjihjeh naóhna ĩ chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiĩtdih bohéna caá ĩ chājap”, ñi niij jenah joyóp jĩ. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joinít, Jesúsdih jepahna, tũiniboodih tũt nũmná caá ñi chājap. 14 Judea baácdih moón Dioĩhwā ĩ jummat pah yeebút bíc yoobó ñi jumna caá. Dios ã wahní Jesucristodih queét ĩ jepahat jíib, ĩih baácdih moón judíowā, queétdih yeejép ĩ chājap jĩ. Pánihat pah muntih, yeebút Jesúsdih ñi jepahat jíib, ñih baácdih moonjéh yeebdih yeejép ĩt chājap taga.* 15 Queét judíowā jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niijnít, ĩt mao yohop tajĩ. Tũttimah, jwĩ Maáh Jesucristodihbut ĩt mao yohop tajĩ. Tũttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niijná, jwiĩtboodih ñih tũtchimant ĩ bacanap jĩ. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihat cáacwādhbut ĩ eníhcan caá.* 16 Judíowā nihcannit iiguípna ĩ bejat déedih náahcan, Jesúh doonádih naáwátidih jwĩ bejchah, judíowā jwĩ naáwátidih ĩ jáhhip yuh jĩ. Pánihna, Diosdih yehna ĩ niiját jíib, íjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chājipna caá.

Pablo Tesalónicadih moondih ã jwũub eníhat

17 Yeebdih wā cádah jũwúchah, wíih caolih ñijeéh ã páñap be. Maátcanjeh ñijeéh wihcan yuhna, yeebdih búdí jwĩ bidip be. 18 Pánihna, búdí oina, yeebdih enedih jwĩ jwũub bejhip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdih búdí enedih wā bejíchah yuhna, Satanás jwĩ jib bejatdih ã jáhap jĩ. 19 Yeebdih Jesúh doonádih jwĩ naáwáchah, ñi tui joyátjidih náhninit, búdí jwĩ wēina caá. Jwĩ Maáh Jesús ã jwũub dei jũwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, búdí wēina, “Jwĩ naóhni tũini doonádih ĩ tui jepahap jĩ”, Jesúsdih jwĩ niij naóhhipna caá. 20 Pánihna, yeebdih jwĩ naáwáchah, ñi jepahatji jíib, jwĩ Maáh jwiĩtdih ã wēi naáwátidih jéihnit, jwiĩtbut búdí jwĩ wēina caá.

* 2:4 Gá 1.10 * 2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8 * 2:14 Hch 17.5 * 2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

3

Timoteodih ã wahat

¹⁻² Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh ã enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwí wah bojop be. Caán jwí úud panihni, weemdíh pej jumni, Cristoíh túini doonádih ápí naáwáp jĩ. Diosjeh caandíh ã wahachah, weemdíh búdí ã teo wáacáp jĩ. Pánihna, yeebdíh ã bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahniji, Atenas tútchiboó biícjeh wã páñap jĩ.* ³ Jesúsdiñ ñi jepahatji jíib bita yeebdíh yeejép ĩ chãjachah yuhna, Diosdiñ ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wã bohéat túutur jĩ. “Jesucristodih jwí jepahachah, jwí túut numátdih íjnit, áihwã nihcannitboó jwiútdih yeejép ĩ chãjbipna caá”, jwí níj jéihna caá. ⁴ Ñijeéh jumna, páant jwí yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwí naáwáp jĩ. Bũũ jwí naáwátji pah ã yapatdih ñi jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ñi jummatdih búdí jéihíhna, Timoteodih wã wahap jĩ. “Nemépwã ĩ maáh queétdih ã yee naáwáchah, ¿queétdih caandíh yehna ĩ niijná níit? Yehna ĩ niijcáh, nihat conboó jwí bohéat búdí jwí tewatji bũudní ã jummbipna caá”, wã níj jenah joyóp jĩ.

⁶ Bũũ Timoteo, ñi pebhboó juibíniji, ã jwúub juyúp jĩ. Jwúub junít, “Nihat Tesalónica tútchidih moón meemdíh búdí ĩ túyat túutur be. Queét Dios naáwáttdih túi joiná beé ĩ chãjap be. Túi joinít, Diosdiñ búdí oinit, ĩ míc túi oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wéinit, yeebdíh ĩ bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, búdí enedih ñi bejłhat pah muntih, queétdih yeebdíh ĩ bidna caá”, weemdíh ã níj naáwáp jĩ.* ⁷ Páant ã níj naáwáchah, yeebdíh jwí náhni dahwaat ã yayáh bejep jĩ. Yeéb Dios naáwáttdih jepahnit, ñi túi jummat doonádih joinít, bita jwiútdih yeejép ĩ chãjachah yuhna, búdí jwí wéina caá. ⁸ Yeéb jwí Maáh Jesúsdiñ ñi túi péenachah, jwíih caolih búdí ã wéina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjñ queét Jesúsdiñ ĩ túi péeatdih jéihna, búdí wã wéina caá. Páant weemdíh ma weñaat ã túina caá”, Diosdiñ wã niijná caá. ¹⁰ Pániñ wéinit, yeó jáap, cheibut Diosdiñ búdí jwí úúbhna caá, yeebdíh enat túutna, jwiútdih ã wahat pínah niijná. Yeéb Jesúsíhwã ded pah ñi túi chãjat pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh ã jedhduchah, ñi pebhna jwúub bohénadih jwí bejłhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwúub enedih jwí bejat pínah niijná, Satanás ã jáhat panihatdih ĩ yohat pínahdih jwí íp Diosdiñ, jwí Maáh Jesucristodihbut búdí jwí úúbhna caá. ¹² Pániñ úúbhna, jwí Maáh yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwí úúbhna caá, chah míc oinit, nihatdihbut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwí oyat pah muntih, yeebút biíc yoobó ñi oyat pínahdih wã náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdih ma túi teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh ĩ chãjat pínah niijná”, jwí níj úúbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo nihat áihwãjeéh jwúub dei jũóhnit, Jesús jwí íp Diosdiñ nin pah ã níj naóhbipna caá: “Queét túinit ĩ jumuchah, queétdih dedé peéh chãjat pínah ã wihcan caá”, ã niijbípna caá.

4

Dios ã weñat pínahdih ded pah ĩ chãjat

¹ Bũũ biíh bohéatdih yeebdíh jwí naáwát túut caá. Ñijeéh jwí jum láa, Dios ã weñat pínahdih ded pah ñi chãjat pínahdih jwí bohénap jĩ. Páant jwí bohéatjidih ñit quíib bũudcáp taga. Páant ñi chãjat chah ñi túi jepahatdih yeebdíh búdí jwí náah yacna caá.

² Jwí Maáh Jesucristo ded pah ã wutatjidihjeh yeebdíh jwí naóh yapaatdih ñi túi jéihna caá. ³ Nin pah ñi jummat pínahdih Dios ã náah yacna caá: Diosdiñ jepahcannit ĩ jummat pah yeebút ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjñ yeejép ñi chãjca bojoó. ⁴ Dios ã enechah, cáacwábut ĩ enechah, ñi túi áa jumúú. Pániñ áa jumnit, mijeeh ñi túi jumúú. ⁵ Diosdiñ jéihcannit ĩ áa nihcannitjñ ípí metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdiñ jéihnitboó páant ñi chãjca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶ Mijeeh bóojeéh jumnihdih ñi dúuc wái metca bojoó. Dios nihat ñi chãjatdih jéihnit, páant ñi chãjat jíib búdí ã peéh

* 3:1-2 Hch 17.15 * 3:6 Hch 18.5

chājbpina caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh búdí jwí bohénap jī. ⁷ Dios jwiít dih í náah chājatdih wutcan, túinijeh jwí jummat pínahdih át wutap wut jī. ⁸ Butéh wā naáwát dih weemjéh wā wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant ā wutatdih wā naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh ā yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeebdíh wūhni.

⁹⁻¹⁰ Būu míc oyatdih yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. “Ñi míc oyoó”, Dios ā niíf wutatdih joinítji caandíh túi jepahna caá ñi chājap. Pánih jepahna, niहत ñíih baác Macedoniadih moón Jesúíhwā dih yeéb ñi túi oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumúú. ¹¹⁻¹² Pánih míc oina, bícdih túinijeh ñi jumúú. Míc jūihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ī tewatdih tūbit ñi en naóhca bojoó. Yabhcanejeh, ñi túi teweé. Pánih teonit, bitaíh bí dēedih, íih jeémát dihbut tūbit ñi wūbh tac būugáca bojoó. Pánih wutatdih jáantjeh yeebdíh jwí naáwáp jī. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét túi chājnit caá”, ī niijbípna caá.

Jesucristo ā jwūub dei jūúwúchah, ded pah ā yapat pínah

¹³⁻¹⁴ Būu, jwí déewā panihnitá, Jesúíhwā ī wūnuchah, ded pah ī yapat pínahdih yeebdíh jwí naáwát túut caá, tūbit ñi jígahcat pínah niijná. Jesucristo ā wūnat túttimah, Dios caandíh át jwūub boanap tajī. Caan páh mūntih jwiít áihwā jwí wūnat túttimah, jwiít dihbut ā jwūub boanachah, Jesús ā jumapboó ájeéh jwí túi jumbipna caá. Páant jwí yapat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúíhwā, ñi oinit ī wūnat túttimah, ñi bidna yūhna, tūbit ñi jígahca bojoó. Bita Jesús dih jepahcannit, Jesúsjeéh ī wihcan niít. Pánihna, ī oinit ī wūnat túttimah, ī jwūub míc encat pínahdih jéihna, búdí jígahnit, ī moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesús dih jepahcannit ī jígahat pah yeéb ñi jígahca bojoó.

¹⁵ Nin pah Jesús jeh ā naáwátjidih yeebdíh jwí naóh yapana caá: “**Queét wíihwā wūnnitji** ī boo pud jūúwát pínah játih, wūncannit ī wáoh pūuh laab béj páican niít”, Jesús át niijíp wut jī. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ā yapbipna caá: “**Ñi pūuh** laab jūúwá”, Jesús ā niíf ejatdih, ángelwā ī maáh búdí ā ejatdihbut jwí joibípna caá. Dios ā wūhni póojat nahjīh ángelwā ī maáh ā póojochah, jwí joibípna caá. Páant ā yáanachahjeh, jwí Maáh Jesucristo ā jwūub dei jūóhbpina caá. Páant ā dei jūúwúchah, áihwā wūnnitji, Jesús ā boo pud jūúwátji pah mūntih, ī boo pud jūóhbpina caá. Queét ī boo pud jūúwúchah, jwiít áihwā wūncannit, íjeéh wáac juibínit, wēpép pūuh laab béjnit, mah tólihna niहत bícdih jwí Maáh Jesús dih jwí jwāáhbpina caá. Pánihna, jwiít niहत bícdih Jesúsjeéh páantjeh jwí jumbipna caá.* ¹⁸ Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadihbut jwūub naóh yapanaá, Jesúíhwā wūnnitdih tūbit ī jígahcat pínah niijná.

5

¹⁻² Būu, wā déewā panihnitá, Jesúíhwā wūnnit ded pah ī yapat pínahdih ñi jéihna caá, būca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ā jwūub dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiít cáacwā jwí jéihcan caá. “Náhnica, nūmní ā juyát pah jwí Maáh Jesucristo ā jwūub dei jūóhbpina caá”, yeebjéh ñi niíf jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwūub naóhcan niít.* ³ Diosdih jepahcannit nin pah ī niijbípna caá: “Būu túini láa caá. Cáacwā ī míc maocah, úumcanjeh, jwí túi jumna caá. Yeejép yapat jwiít dih ā wihcan niít”, ī táoh niijbípna caá. Páant ī niijchahjeh, caandíh ī jepahcatji jíib, Jesús peéh chājadih ā jwūub dei jūóhbpina caá. Yaádh ī weép jáaat dée pah ā jumbipna caá. Wūdu jumnih mi weép jáanachah, caán tūbatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ā jwūub dei jūúwúchah, caandíh jepahcannitji ī yéejat jíib ī jéih jweicán niít.* ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeébboó dupúnap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ñi jumna caá. Jesús dih jepahcannit, bita ī encat pínah niijná, dupúnapboó yeejép ípí chājna caá. Obohjeéhtih, yeébboó páant ñi chājcan caá. Pánihna, náhnica nūmní ā waád juyát

* 4:16-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52 * 5:1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10 * 5:3 Is 13.8

pah, Jesús ã jwúub dei jũúwúchah, ñi wúhi bejcan niít. Yeebdíh peéh chãjadih jũóhna ã chãjcan niít. ⁶ Jwiít Jesúhwã jumna, caandíh jéihcannit ï chãjat pah jwiít dih chãjcat caá náahap. Éonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ã yapatdih queét ï jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ã weñat pínahdih chãjat túut niijná, ded pah wã chãjbi?” niíj jenah joyát caá jwiít dih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ã jwúub dei jũóhbipna caá”, niíj náhninit, túi chãjat caá náahap. ⁷ Jesús dih jepahcannit, dupúát panhipboó jumna, éonit panihnit caandíh ï joicán caá. “Jesús ã jwúub dei jũóhcan niít”, niíj jenah joinít, ï weñat pínahdihjeh chãjnit, ípí babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít baabáp panhipboó jumnit dih Dios naáwát dih túi jenah joyát caá náahap. Æ weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chãjcat caá náahap. Soldado míic mawadih bejna, ïtah wao chá páha páahnit, áih bácahdih jáhat pínah niijná, ïtah chóodihbut áih tacamant ápí ðnoná caá. Pánihna, soldado ã míic jáhat pah, jwiít Jesúhwá dihbut míic jáhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwíih bácahdihjeh pohba jáhat dih niijná wã chãjcan caá. Jwíih caolihdih jáhat dih niijná caá wã chãjap. Nin caá jwíih caolihdih jwí jáhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Dios dih cáacwá dihbut túi oyat caá caolihdih jáhat ã jumup. “Jesús wã yéejat dih yohnit, weemdíh ájeéh ã ub bejbipna caá”, niíj jenah joyátbut caolih jáhat ã jumna caá. Pánih jáhnit panihnit jumna, Satanás jwiít dih ã yéejat túutuchah, caandíh jwí jéih yap yohna caá.* ⁹⁻¹⁰ Jesucristodih jepahcannit bíic dih Dios jwiítboodíh át peéh chãjícaph wut jí. Obohjeéhtih, áihwã jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat júb, jwí Maáh Jesucristo jwiít dih át wun wúhup wut jí. Pánihna, jwiít áihwã jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, wunna yuhna, nihat bíic dih ájeéh jwí túi jumbipna caá. ¹¹ Caandíh náhninit, Jesús dih ñi túi jenah joyát pínah, ñi jepahat pínahdihbut páantjeh ñi míic teo wáacá.

Pablo queétdih biih ã wutat

¹²⁻¹³ Búu yeebdíh bainí wã jwúub naáwát túut caá, páant muntih. Ñijeéh jumnit Dios naáwát dih yeebdíh ï bohénachah, ñi túi joyoó. Yeebdíh bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih ã wutuchah, yeebdíh bohénit, búdí ï teona caá. Pánihna, queétdih oinit, ñi túi jepahaá. Yeebút míic oinit, bíic dih ñi túi jumúú.

¹⁴ Yabhnit dih ñi tewat túutú. Éumnit dih, jígahnit dihbut ñi weñanaá. Wépcannit dih ñi túi teo wáacá. Bitadih yójahcan, íjeéh ñi túi jumúú.

¹⁵ Yeebdíh yeejép chãjnit dih ñi yéej chãj jwúubaca bojoó. Nihat dih túi chãjnit, bíic dih ñi túi jumúú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yuhna, Dios dih túi jenah joinít, páantjeh ñi weñeé.* ¹⁷ Caandíh ñi úubh cádahca bojoó. ¹⁸ Yeó jáap jumat pah “Túina caá, Paá”, Dios dih niijnít ñi jumúú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, bíic yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ñi jumúú. Pánihat dih Dios yeéb Jesúhwá dih ã náah yacna caá.*

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ã teo wáacat dih ñi jáhca bojoó. ²⁰ Det dih Túini Espiritu ã naáwáchah, queét ï naóh yapá hichah, yeébbó jóíh cannit pah ñi jumca bojoó. ²¹ Pánihna, nihat naáwát dih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni ã jumat dih ñi jéihyeé. Pánih jéihna, túinidih jepahnit, ñi náhninaá. ²² Obohjeéhtih, túicanniboodíh, ñi joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdíh Dios ã túyat dih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdíh úubhna, “Paá, queét míihwá dih búdí ma teo wáacá, yéej chãjat dih ï yap yohat pínah niijná. Meemdíh ï túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí niíj úubhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jũóhni yeó jáap dih yeéb áihwã túinit ñi jumbipna caá. ²⁴ Diosjeh yeebdíh ñionit, ã niijátji pah yeebdíh ã túut nuúm péabipna caá.

Pablo ã péé túyat túutat

* 5:8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17 * 5:16 Fil 4.4 * 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

²⁵ Wã déewã panihnitá, jwiít dihbut búdí ñi ɯúú.

²⁶ Dios ã oyatjĩh nihat Jesúíhwã ñi túi míc ɯúú.

²⁷ Jwĩ Maáh Jesús ã enechah, nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Nin núodih ñi pebhna ñi ɯúú jwibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúíhwãdih ñi túi en naáwá.

²⁸ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

2 TESALONICENSES

Queétdih ã túyat túutat

¹ Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat túutnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwí íp Dioíhwā, jwí Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumachah, nin núodih bíhdih daacát túutnit, yeebdíh wā jwúub wahna caá.* ² Jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³ Wā déewā panihnitá, yeebdíh úubhñit, “Jesúsdiñ chah í túi jenah joyátdih, chah í míic oyatdihbut ã túina caá, Paá”, yeó jáap jummat pah jwí niiját dée caá. ⁴ Jesúsdiñ ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwādiñbut jwí túi wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei jūúwúchah, Dios yeejépwādiñ ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ñi cádahcañ enna, Dios ã maáh jumupna yeebdíh ã bejat túutbipna caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jummatdih niñat cáacwā í jéihbipna caá. ⁶ Pániñna, Dios yoobópdih jenah joiní jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh chājibipna caá. ⁷ Jwí Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tūu iigát cātíh, áih wēpnit ángelwā bíicdiñ, yeéb yeejép yapnitjidih ã túi jummat túutbipna caá. Jwiítidihbut bíic yoobó ã chājibipna caá. ⁸ Pániñ jūóhna, Diosdiñ, jwí Maáh Jesúsíh túini doonádiñbut jepahcannitdih ã peéh chājibipna caá. ⁹ Dios queétdih ã peéh chājachah, páantjeh iiguípboó yeejép í yapbipna caá. Jwí Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ã wēpatdihbut í jéihcan níit. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei jūóhni yeó jáapdiñ áihwā caandíh wēinit, “Jesús túini, chah wēpni caá”, í niijbipna caá. Yeéb áih doonádiñ jwí naáwáchah joinítbut queét bíicdiñ caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ã úubát

¹¹ Yeebdíh Diosdiñ jwípi úubhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Niñat áihwādiñ páant chājat caá náahap. Pániñna, yeó jáap jummat pah yeebdíh búdí jwí úubhna caá, Diosdiñ túi jenah joinít, ã teo wáacatjñ ded pah ñi chājihatdih ñi buujáat pínah niijná. ¹² Páant ñi túi chājachah, jwí Maáh Jesucristoíhwā ñi jummatdih jéihñit, bita caandíh, yeebdíhbut í túi wēi naóhbipna caá. Páant ñi jummat pínah niijná, jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, í teo wáacbipna caá.

2

Jesucristo ded pah ã jwúub dei jūúwát

¹ Būu jwuh jwí Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwúchah, míic wáac juibínit, caandíh jwí jwááat pínahdiñ wā naóhbipna caá.* ² Bitá yeebdíh yeena, “Jwí Maáh átát jwúub dei jūóh tagaá”, í niijíchah yuhna, ñi úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jī”, níj, bita “Pablo páant át daác wahap jī”, ít níj yee tagaá. ³ Pániñna, bita páant yeebdíh í yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei jūúwát pínah játih, Diosdiñ dawá í yap yohbipna caá. Páant í yap yohochah, chah yeejép wutni ã jígohbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán niñat maáh caá”, cáacwādiñ níj jenah joyát túutnit, Diosboodíh ã weñat túutcan níit. “Weém caá Dios”, níj yeenit, Dioíh muúboó ã waadbipna caá, niñat caandíh ennit, í wēi naáwát pínah niijná.*

⁵ ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdiñ wā naáwátjidih ñi náhñican níit? ⁶ Būu caán yeejép wutni pínahdiñ jāhni páantjeh jwí cātíh ã jum jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ã ñioni yeó jáapdiñ yeejép wutni ã jígohbipna caá. ⁷ Būu caandíh ñi jéih encañ yuhna,

* 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1 * 2:1 1Ts 4.15-17 * 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

nemépwā ī maáhboó Dios ā wutatdih cáacwādhī ā yap yohat túutna caá. Obohjeéhtih, páant ā chājachah yuhna, yeejép wutnidih jāhni ā bejat pínah jātih caán tūbit yeejép ā jéih wut jwahcan caá. ⁸ Ā bejat túttimah bácah, tūbit yeejép wutni ā jíghobipna caá. Páant ā jíghohat túttimah, jwī Maáh Jesucristo ā yeh iigátjīh nin baácboó jwūub dei jūóhna, ā naáwátjīh póoj yohat pah, caandīh ā buudábipna caá.* ⁹ Caán yeejép wutniboó nemép ā wēpatjīh, cáacwā ī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj júutbipna caá, queét caandīh ī wēi enat pínah niijná.* ¹⁰ Búdī yeejép ā chājachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán túi chājni caá”, niijnít, caandīh ī jepahbipna caá. Queét Jesúh doonádih, yoobópdih ā jumachah yuhna, īt joíhcap tagaá. Páant ī joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ā ubcan níit. ¹¹ Túini doonádih ī náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ā chājipna caá, yee naáwátidih ī túi joyát pínah niijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép ī wēi chājatji jíib, Dios queétdih ā peéh chājipna caá.

Dios áihwādhī ā níwat

¹³ Yeéb jwī déewā panihnitá, jwī Maáh Jesús ā oinit nī jumna caá. Nin baácidih ā chājat pínah jātih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios āt níwip wut jī, áihwā nī jummat pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdih tigaá”, yeéb nī niijjenah joyóchah, Túini Espírítu yeebdīh āt teo wáacap tagaá, túinit nī jummat pínah niijná. Pánihna, ā níonit nī jumachah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwī niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jwī naáwáchah, Dios yeebdīh āt níwip taga, jwī Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumachah, yeebbút caán bícdih maáta nī jummat pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih túi péenit nī jumú. Pánih péena, jwī naóh bohéátjidih jwī daác wahnidihbut túi náhninit, nī yap yohca bojoó.* ¹⁶⁻¹⁷ Jwī Maáh Jesucristodih, jwī íp Diosdihbut yeebdīh búdí jwī úubhna caá, ī náah yacat pah nī chājat pínah niijná. Jwiítdih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubatdih náhninit, yeó jáap jummat pah búdí jwī wēina caá. Jesucristo, jwī íp bícdih yeebdīh ī teo wáaca naáh, wēp nūhnit panihnit jumna, túi chājnit, túi míic wéhenit páantjeh nī jummat pínah niijná.

3

“Jwiítdihbut nī úúbú”, ā niiját

¹ Buu jwī déewā panihnitá, jwiítdihbut nī úúbú, jwī Maáh Jesús doonádih dawá cáacwādhī jwī túi bohéát pínah niijná. Yeéb caán doonádih nī wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwī bohénachah, ī túi wēi jepahat pínahdihbut nī úúbú. Pánih jepahnit, bitadihbut ī naáwáchah, caán dooná waícanjeh ā bej peét bejbipna caá. ² Jesús doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiítdih ī yeejép chājíhichah, Dios jwiítdih ā wapat pínahdihbut nī úúbú. ³ Jwī Maáh Jesús ā niijátji pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ī maáh yeebdīh ā yéej chājat túutuchah yuhna, yeebdīh ā teo wáacabipna caá, Jesús dih túi jenah joinít, nemépwāboodīh nī jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdīh ā teo wáacatjīh, ded pah jwī wutuchah, nī jepahatdih jwī túi jéihna caá. Páant nī chāj cádahcatdihbut jwī jéihna caá. ⁵ Dios búdí ā oyatdih yeebdīh ā túi jéihyana naáh, caandīh oinit, bitadihbut nī oyat pínah niijná. Jwī Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih āt cádahcap wut jī. Páant ā jummat pah muntih, yeebbút yeejép yapna yuhna, nī cádahcat pínahdih wā úubhna caá.

Ā tewat túutat

⁶ Jwī Maáh Jesucristo ā wēpatjīh, nin pah yeebdīh wā wutna caá: Det Jesúh wā jwī bohéátjidih jepahcan, tewíhcannitdih nī pej jumca bojoó. ⁷ Níjeéh jumnit, búdí jwī tewechah, nī enep jī. Pánihna, jwī tewatji pahjeh muntih yeebdīhbut tewat ā náahatdih nī jéihna caá. ⁸ Níih jeémátidih jíib wihcanni jwípi jeémpcap jī. Obohjeéhtih, yeebdīh úubh tac buugácat túut niijná, yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut búdí jwī tewep jī.*

* 2:8 Is 11.4 * 2:9 Mt 24.24 * 2:15 1Co 11.2 * 3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9

⁹ Jwĩ bohéátji jíib yeebdíh jwĩta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwĩ tewep jí, yeebboó jwiítidih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰ Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwĩ níj bohénap jí: “Teocannit ñ jeémca bojo naáh”, jwĩ niijíp jí. ¹¹ Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Páñih tewíhcan, bitadih ñit tac buugánap wut be. ¹² Páñih tewíhcannitdih jwĩ Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh nin pah jwĩ níj wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwĩ niijná caá.

¹³ Obohjeéhtih, yeéb jwĩ déewã panihnitá, túi chãjna, ñi chucá bojoó.* ¹⁴ Biquína caanjĩh moón jwĩ tewat túutatdih ñ yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ñ túut nuumát pínah niijná. ¹⁵ Obohjeéhtih, Jesúsdiñ cádahnitdih ñi en jũihñat pah, queétdih ñi en jũihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúhwã ñ jumuchah, ñ yap yohatdih queétdih táinijeh ñi naáwá, ñ túi tewat pínah niijná.

Ñ péé táyat túutat

¹⁶ Jwĩ Maáh Jesús jwiítidih túi jummat túutni, yeó jáap jummat pah yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Jwĩ Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

¹⁷ Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wíih téihyajĩhjih wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyajĩhjih wãpí daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih múic wã daacátidih enna, wã naáwát yoobát ã jummatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸ Jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 3:13 Gá 6.9

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ íip Dios jwiítidih túi ùbni, Jesúsjiñ áih túini doonádih ã naáwát túutni wã jumna caá. Jwiítidih Jesús ã pebhboó ã ùb bejat pínahdih jéihna, jwĩ wēi páina caá. ² Timoteo, meemdíh Jesúh doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesúsdiñ ma jwíh jepahachah, wã wūh panihni ma jumna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jígh ennit, ã teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã ã yee bohéatdih Timoteodih ã yoobáat tútat

³ Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tútchiboó juibínit, biquína Jesúh doonádih yee bohénitdih jwĩ joyóp jĩ. Páant ã bohéatdih joinít, meemdíh caán tútchidih wã cádahap jĩ, ã yee naáwátidih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴ ã ñowã jon játih moón ã jenah joyátjidih páantjeh ã bohénap jĩ. Ded pah ã naáwátji, ã wūtnadihbut ã bohénap jĩ. Queét pániñ bohéna, míc íjanit, Dios jwiítidih ã wutat pah ã chājcap jĩ. ã jéihyatjijeh bohéna, Diosboodíh ã túi jenah joicáp jĩ.

⁵ Páant ã jumuchah enniñi, meemdíh chah wã wēp bohéat tútat jĩ, Jesúhwã bitadidih ã oyat pínah, Diosdiñ ã túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chājatdih ã úmcat pínahbut niijná. ⁶ Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jumñiboodíh ã míc wéhena caá. ⁷ Moisés ã wutatjidih bohénit jumíhna yuhna, ded pah ã bohéatdih queétjeh ã beh joicán caá.

⁸ Páant Moisés ã wutatjidih yoobópdih jwĩ bohénachah, túini wutat ã jummatdih jwĩ jéihna caá. ⁹⁻¹⁰ “Caán wutatdih jepahnitdih jwūb bohéat caá náahap”, jwĩ niíj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chājnitboodíh bohéat caá náahap: Dios ã wutatdih yap yohnit, yeejép chājnit, ã mánadiñ mao yohnit, bitadihbut mao yohnit ã jumna caá. Yéej chājnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chājnit ã jumna caá. Cáacwādiñ ùbniñ, bitadiñ teo wūhat pínah niijná, queétdih jíib chāj wūhniñ ã jumna caá. Yee naóhniñ, túini bohéatdih yap yohnitbut ã jumna caá. Pániñ chājnitdih caá Dios naáwátidih bohéat náahap, ã túut ñumát pínah niijná. ¹¹ Caán bohéat caá Jesúh doonádih Dios weemdíh ã bohéat tútat jĩ.

Dios Pablodih ã oi jígh enat

¹² Weém yeejép wã chājachah yuhna, “Pablo wã naáwátidih ã túi bohébiñna caá”, niíj jenah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdíh ã ñíwip jĩ. Páant ã ñíwichah jéihna, “Túina caá”, caandíh wã niijná caá. Páant ã ñíoni jumna, áih doonádih wã bohénachah, ã wēpatjijeh weemdíh ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã ñíwat pínah játih, Jesúsdiñ jéih jwūhcan, caandíh yeejép wã wéhénachah, áih cáacwādiñbut yeejép wã chājachah yuhna,* caánboó weemdíh ã ñíwip jĩ. Yeejép chāj jwūhna, “Yeejép chājna caá wã chājap”, wã niíj jenah joicáp jĩ. Páant wã jéih jwūhcañ enna, peéh chājcanjeh, weemdíh át oi jígh enep jĩ. ¹⁴ Pániñna, jwĩ Maáh Jesucristo weemdíh búdí oiniñ, ã túi chājatdih jéihna, caandíh wã jepahap jĩ. Pániñ jepahni jumna, ã oyatjijeh bitadihbut búdí wã oina caá.

¹⁵ Yeejép wã jwĩ jumuchah jéihniñ, iiguípnã jwĩ bejat déedih túi ùbat túut niijná, Jesucristo nin baácboó át dei jūwūp tajĩ. Páant jwĩ naáwát yoobópdih ã jummatdih niñat ã túi jéihye naáh. Weémboó bitã chah yeejép wã jumap jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chājniñ wã jumuchah yuhna, Jesucristo weemdíh peéh chājcan, át jígh enep jĩ. Pániñ jígh enna, weemdíh ã túi chājatdih jéihniñ, bitabut caandíh ã jepahbiñna caá. Pániñ jepahniñ, Diosjeéh ã pebhboó páantjeh ã jumbiñna caá.

* 1:1 Hch 16.1-3 * 1:13 Hch 8.3; 9.4-5

¹⁷ Dios páantjeh jumni nihat cáacwādh chah maáh caá. Caán jwījeéh ã jumuchah yuhna, caandíh jwī en juicán caá. Caanjéh caá Dios. Bih wihcan caá. Páant ã jumuchah jéihnit, jwiít dih yeó jáap jumat pah caandíh wēi naáwát caá náahap. Páant tií ã jumnah.

¹⁸ Timoteo, wā wūáh panihni ma jumuchah, nindih meemdíh wā wutna caá: Jwiít Jesúhwā waóhnitboó meemdíh jwī teo jáha úbh láa, Túini Espiritu ã jéihyanachah, meemdíh jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih túi náhninit, Jesúh doonádih wēp naóh bohéni ma jumú. Bitá meemdíh joicánjeh yeejép ĩ chājachah yuhna, caandíh ma bohé cádahca bojoó. ¹⁹ Jesús dih túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumat pah caandíh ma túi úbú. “Dedé yéej chājat jīb weemdíh ã wihcan niít”, niíj jenah joyát túut niijná, mapí jumat pah, túinijeh ma jumú. Biquína pánih jumcan, Jesúsdih ítát cádahap tajī. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojīh ĩ jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwā ĩ maáhdih wáát wūhup jī, ded pah ã náahat pah queédih ã chājat pínah niijná. Queét yeejép ĩ bohéatjidih cádahnit, ĩ jwúub túut nūmát pínah niijná, caandíh wā wūhup jī.

2

Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ĩ úbát

¹ Bū nin pah meemdíh jeh wā jwíh naóhna caá, bitadihbut ma bohéat pínah niijná: Yeéb Jesúhwā míc wáacnit, nihat cáacwādh ñi úbú, queébut Jesús dih ĩ jepahat pínah niijná. Pánih úbhna, “Túina caá, Paá”, caandíh niijátbut ã náahna caá. ² Nihat maátadihbut úbát náahap, míc mawat wihcan, Dios ã náahat pah chājnit, íh cáacwā ĩ túi jumat pínah niijná. ³⁻⁴ Nihat cáacwā iiguípna bejnit déedih túi ubat túut niijná, ã wūíh túini doonádih joinít ĩ jepahatdih Dios ã náah yacna caá. Páant bitadih jwī úbúchah, búdí ã wēina caá. ⁵⁻⁶ Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yeejnit jumna, caán biíc dih jwī jéih jumcan caá. Páant jwī jumuchah, nihat cáacwā úud jeñé Jesucristojeh jwī yéej chājat jīb át wun wūhup jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná. Jesús ã wun wūhatji doonádih Dios ã ñío láa cáacwādh át jéihya jwíhip jī.* ⁷ Jesús páant ã jumatdih wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdih túini doonádih wā bohéat pínahbut niijná, weemdíh ã ñíwip jī. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Wā yeecan caá.*

Neoná, yaádh ded pah ĩ chājat

⁸ Queét Jesúhwā mūná jumat yoobó míc wáacnit, bícdih úbhna, neoná yeejat cádahnit jumna, téihya aabánit, ĩ úbú naáh. Íjcan, míc jūihñat wihcanjeh úbh waáwát caá náahap. ⁹ Yaádhboó túinijeh yégueh ĩ dāwú naáh, bita ĩ en ñinahcat pínah niijná. Tūbit mácah jígohni íh waó yoócnadh ĩ chājca bojo naáh. Bitá ĩ wēi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jīb jumni iigní tōpna, yégueh chóonadihbut ĩ duocá bojo naáh.* ¹⁰ Queét yaádh ĩ túi chāja naáh. Pánih chājna, bitaboó queédih jenah joiná, ĩ túi jígohatdih jenah joicán, ded pah ĩ túi chājatboodíh ĩ jenah joibípna caá. Páant tigaá Dioíhwā yaáhdih náahap. ¹¹ Míc wáacna, laihcanjeh, wēinit, bohéatdih ĩ túi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴ Míc wáacnit, yaádh neonádih bohécan, ĩ wutca bojo naáh. Laihcan, túinijeh joí chūdnit yaádh ĩ jumna naáh.* Adándih Dios jwíh chājnit, caán túttimah, Evadh át chājap wut jī, caandíh teo wáacnih mi jumat pínah niijná.* Caánt Adándih wutnih pínah mit nihcap wut jī. Nemép ã yeenachah joiní Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut jī. Páant ã yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíhip wut jī.* ¹⁵ Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíhichah yuhna, yaádh ĩ wehdih túi en daonít, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ájeéh ĩ túi jumbipna caá. Diosdih cáacwādhbut oinit, ĩ túi chājachah, queédih ã wēi enbipna caá.

* 2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 * 2:7 2Ti 1.11 * 2:9 1P 3.3 * 2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35
* 2:12-14 Gn 2.7,21-22 * 2:12-14 Gn 3.1-6

3

Jesúíhwā ī maáta ded pah ī chājat

¹ BꞰꞰ, Jesúíhwā ī maátadih ded pah ī níwat pínahdih wā naóhbiḡna caá. Ded queétdih waóhni jumíhni túini tewatdih ā bidna caá. Caán yoobópdih tigaá. ² Jesúíhwādih waóhni pínahdih níona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, túi jenah joinít, túinijeh mꞰꞰdíh waád jꞰꞰwát túutnit, túi naóh bohénitdih níwat caá náahap. ³ Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jꞰꞰhannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādhíh túinijeh chājnitdih níwat caá náahap. ⁴ Pániḡ níonit, ī weha mána yaádhíh, ī wehdihbut yeejép niijcánjeh túi wutnit ī jumꞰ naáh. ⁵ Queétdih túi wutcan, Jesúíhwādhíhbut ita túi wutcan tagaá. ⁶ Jesúsdiḡ jáap jepahni Jesúíhwādih waóhni ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ī waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta niij jenah joi tagaá. Páant ā niij jenah joyóchah, Satanásdiḡ ā peéh chājat pah muntih Dios caandíhbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā niij jenah joyátji júb, Dios āt peéh chājap wut jí. ⁷ “Caán túi chājni caá”, Jesúsdiḡ jepahcannitboó ī niijnídh maáh ī waadána naáh. Pániḡ túi chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājcaḡ, caandíh dedé yeejép dooná ā wihcan niít.*

Jesúíhwādhíh teo wáacnit ded pah ī chājat

⁸ Jesúíhwādhíh teo wáacnitjeéh waadát túutnitdih níona, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Túi jenah joinít, ī niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih wꞰꞰhannitdihbut níwat caá náahap. ⁹ Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwátíh túi jepahnitdihbut níwat caá náahap. ¹⁰ Queét waádíhniḡ ded pah ī chājatdih ī jwíih túi ene naáh. Pániḡ enat túttimah, yeejép chājcannit jumna, Jesúíhwādhíh teo wáacnitjeéh ī jumꞰ naáh. ¹¹ Í weha mána yaádhíhbut nin pah ī jumꞰ naáh: Túinijeh jumnit, obohjeḡ dooná naóhcannit, túi jenah joinít, máihcannit, ded pah ī niiját pah chājnit yaádhíh ī jumꞰ naáh. ¹² Jesúíhwādhíh teo wáacnit pínahdih níona, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, ī weha mána yaádhíh, ī weh, queétdih teo wáacnitdihbut túi wutnitdih ī níwi naáh. ¹³ Páant ī níonitboó Jesúíhwādhíh ī túi teo wáacachah, bita queétdih ī túi wéi naóhbiḡna caá. Pániḡna, túini doonádhíh, Jesucristodih ī jepahatdihbut wꞰꞰmcanjeh bitadiḡ ī naóhbiḡna caá.

Dios naáwát ded pah ā jummat

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjeh ma pebhboó bejíhna caá wā chājap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh weém wāta bej jwꞰhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdíh wā daác wahna caá, queét Jesúíhwā míic wáacnit, ded pah ī jummat pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiít Jesúíhwā Dios páantjeh jumniíhwā jwí jumna caá. Áihwā jumna, ā naáwát yoobópdih jumnidih jéihna, caandíh jwípi bohéna caá. ¹⁶ Jon játih Jesucristoíh túini doonádhíh jwí jéih jwꞰhcap jí. Páant jwí jéihcannidih bꞰꞰ Dios jwiítíh ā jéihyanap be. Nin pah caá ā jéihyaat:

Jwiít pahjeh Jesucristo āt cáac jumꞰ wut jí. Túini Espíritu caandíh búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ā jummatdih āt júutꞰ wut jí. Ángelwābut caandíh it enep wut jí. Á bohéat túutnitboó niḡat baácđih moondíh áih túini doonádhíh jwí bohénap jí. Páant jwí bohénachah, caán doonádhíh joinít, dawá caandíh ī jepahap jí. “Niḡat baácđih moondíh ní bohénaá”, ā niiját túttimah, jeáboó Dios caandíh āt wꞰ pꞰh laab béjep wut jí.

Caán naáwátíh jwiít niḡat Jesúíhwā jwí túi jéihna caá.

4

Ded pah yee bohéat ā jummat

* 3:7 Tit 1.6-9

¹ Túini Espíritu nin pah jwiítdih ã jéihyana caá: Jesús ã jwúub dei jūúwát pínah játih, biquína áih túini doonádih joinítji caandíh cádahnit, nemépwã ã yeeatdih ã joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadih ã yee naáwáchah, queébtut ã jepahbipna caá. Pánih yee naóhnit, yeejép chājna yuhna, “Weemdíh yéejat wihcan caá”, ã niíj jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah ã niíj bohébipna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwí jeémát túutcani jeémátdih ñi jeémpca bojoó”, ã niíj wutbipna caá. Queét páant ã jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwí jeémát pínahdih wūhna, nihatdih ã jeémát túutna caá. Jeémátdih bíbohna, caandíh “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ã chājni túini caá.* Pánihna, ã wūhni jeémátdih ubna, caandíh “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wēi jeémát caá náahap. Bitá ã jeémát túutcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wã wūhni jeémát ã túina caá”, Dios ã niijátdih náhninit, “Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, niijnít, ã wūhni jeémátdih wēi jeémát caá náahap.

Jesúíhwādh teo wáacnit ded pah ã jumat

⁶ Páant wã naáwátdih Jesúíhwādh bohéna, meém, Timoteo, caandíh túi teo wūhni ma jumbipna caá. Jesucristoíh doonádih túi joiníji jumna, Dios naáwátdihbut túi jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosdih jéihcannit ã jenah joyátjihjeh ã bohénachah joyáh bojnit, Dios ã weñat pínahboodíhchah chājat caá náahap. ⁸ Ded áih bácahdih ã wēpanachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, áih bácahdihchah nihcan, áih caolihdih ã wēpanachah, chah ã túina caá. Pánih caolihdih wēpana, nin baáboó túi jum, ã wunat túttimah, jwúub boo pud jūóhnit, Dios pehbboobut ã túi jumbipna caá. ⁹ Caán yoobópdih tigaá. Pánihna, nihat cáacwādh caán naáwátdih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwí teona caá, nihat Diosdih ã jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguípna bejnit déedih túi ubni jumna, caandíh jepahnitdihchah ã túi ubbipna caá. Páant ã túi ubat pínahdih jéihnit, jwí wēi páina caá.

¹¹ Páant wã niijátdih bohéna, Jesúíhwādh ma túi wutuú. ¹² Obohjeéhtih, jáap ma jumuchah ennit, biquína meemdíh ita joyáh boj tagaá. Páant ã joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj jútú: Bitadih oina, túinijeh naóhnit, túi chājnit, Jesúsdi h ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdíh ã joyáh bojcan níft. Páant ma túi jumuchah, queét meemdíh ã en yacbipna caá. ¹³ Pánihna, ma pebhna wã juibíát pínah játih, Dios naáwátdih en naóhnit, Jesúíhwādh ma túi beh joyánaá. ¹⁴ Jesúíhwā ã maáta meemdíh teo jáha úbhnit, Túini Espíritu ã niijátdih ã naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant ã teo jáha úbúchah, Dios meemdíh áih wēpat ã wūhatjidih náhninit, úmcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wã niijátdih ma túi náhninaá, yeó jáap jumat pah Dios naáwátdih chah ma túi bohéatdih nihat ã enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma túi eneeé, ded pah ma chājatdih, ded pah ma bohéatdihbut. Yeó jáap jumat pah páant míic ma chājaá. Pánih chājna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípna bejnit déejidih ma túi ubbipna caá.

5

Bitá Jesúíhwādh ded pah teo wáacat

¹ Būu bainí meemdíh wã jwúub naáwíhna caá, ded pah Jesúíhwādh ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ã yéej chājachah, jūihcan túinijeh naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut túinijeh ma naáwá, ã túut nuumát pínah niijná. Ma údwādh ma naáwát pah japatadihbut túinijeh ma naáwá, queébtut ã túut nuumát pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaádhdi hbut túinijeh ma naáwá. Ma déewā yaádhdi h ma naáwát pah, jūihcan, japata yaádhdi hbut túinijeh ma naáwá, ã túut nuumát pínah niijná.

* 4:4 Gn 1.31

³ Bũũ éemp wũnnit yaáhdhah ded pah ma teo wáacat pínahdih wã naóhbipna caá. Dedh déewã wihcannih éemp wũnnihdih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wũnnih mi weh jũmna, mi jũimená jũmna, queétoó caántdih í teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ã wũtat pah í chãjna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétoó í jwũũb en dawá naáh. Páant í chãjachah enna, Dios ã túi wẽina caá. ⁵ Bíih wili éemp wũnnih, déewã wihcannih jũmna, Dios ã teo wáacatdih mi páina caá. Pánih jũmna, yeó jáap jũmat pah Diosdih mi wũbhna caá. Páant mi jũmatdih ennit, caántdih ñi teo wáaca. ⁶ Obohjeéhtih, bíih wili éemp wũnnihboó mi weñat pínahdihjeh jenah joinít, Jesúsdi h jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jũmũchah ennit, caántdih ñi teo wáacca bojoó. ⁷ Nin butéh wã wũtatdih Jesúhwãdihbut ma jwũũb naóh yapanaá, í túi chãjat pínah niijná. Páant í chãjachah ennit, “Í túi chãjcan caá”, bita queétdih í jéih niijcán niít. ⁸ Ded ã déewãdih túi en daocánni, ã wehdih í índihbut en daocánni “Weém Jesúh caá”, niijná yũhna, ã naáwátidih ã yap yohna caá. Pánih jũmna, Jesúsdi h jepahcannitdih chah yeejép ã chãjna caá.

⁹ Dedh éemp wũnnih Jesúhwãdih teo wáacnitjeéh mi waádíhichah, sesenta jópchi chah bíbohnih, bícdihjeh áa jũmni hjidih ñi waadánaá. ¹⁰ “Caánt túinijeh chãjni h caá”, í niijníhdih, mi wehdih túi behanih, miíh mũũboó bitadih túi waád jũũwát túutni h, Jesúhwãdih teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, túinijeh chãjni hndih ñi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaáhdhah ñio péanit, íih wũtnadi h ñi daacá.

¹¹⁻¹² Obohjeéhtih, éemp wũnnit yaádh jáapwã yaádh buúg í jũmũchah, íih wũtnadi h ma daacca bojoó. “Míihwãdih teo wáacnih pínahjeh wã jũmbipna caá”, Cristodi h niijníh yaádh jũmna yũhna, túttimah newédih jwũũb bidna, íta jwũũb áa jũm tagaá. Pánih chãjni t, í naáwátji bíic yoobó í péacah, queét yaáhdhah peéh chãjat áta jũm tagaá. ¹³ Pánih chãjna, nin pahbut íta chãj tagaá. Teocannit yaádh, mũũná yoobó táoh yee naóhni t, bita í tewatdih en naóhni t, yeejép wéhenitbut íta jũm tagaá. ¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwũũb áa jũmni t, í weh jũmũ naáh. Í weha mána, í wehdihbut í túi en dawá naáh. Páant í chãjachah, jwiít Jesúhwãdih eníhcannit “Queét yaádh yeejép chãjna caá”, í jéih niijcán niít. ¹⁵ Bũũ biquína éemp wũnnit yaádh Jesucristodi h cádahni t, Satanás ã náahatboodíh í chãjna caá. Pánihna, bita yaádh páant í chãjcat pínah niijná, meemdíh wã naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwã í dée wili éemp wũnnih mi jũmũchah, queétoó caántdih í teo wáaca naáh. Páant í teo wáacachah, bita éemp wũnnit, déewã wihcannit yaádhboodíh Jesúhwã í jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Bũũ Jesúhwã í maátadi h ded pah í chãjat pínahdih meemdíh wã naóhbipna caá. Í maáta queétdih í túi en dawát jíib, wẽinit í jíib chãja naáh. Biquína í maáta, Dios naáwátidih bohénitbut í jũmũchah, bita maátadi h í jíib chãjat chah, queét bohénitboodíh í jíib chãja naáh. ¹⁸ Dios naáwátidih daacni nin pah ã níj daacátjidih náhniat caá náahap: “Momo jíiwã trigodi h í caóh chuñũchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, í túi jeémát pínah niijná”, át níj daacáp tají.* Páant ã daacátji pah mũntih, bíihboó “Teonidih ã tewatji jíib, jíib chãjat caá náahap”, át níj daacáp tají.* Páant í niijátjidih náhni t, Jesúhwã í maátadi h wẽinit, queétdih í túi jíib chãja naáh.

¹⁹ Jesúhwã maátadi h bíicjeh yeejép dooná naóhni d ih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewã, bíic peihcannit bíic yoobó í niijíchah, caandíh í naóh yacat yoobópdih ã jũmna caá.* ²⁰ Pánihna, ã yéj chãjatdih ã cádahíhcah ennit, ñi míic wáacapoó caandíh ñi jũihũũ. Páant ñi jũihũũchah joinít, bitabut bíic yoobó yeejép í chãjcan niít.

²¹ Dios, Jesucristo, ã ñionit ángelwãbut í enechah, nin pah meemdíh wã wũtna caá: Butéh wã naáwát pah ma túi chãjaá. Pánih chãjni jũmna, bícdih chah teo wáacni t, bíihdih nũmp ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúhwãdih bíic yoobó ma chãjaá.

²² Det Jesúhwã í maáh waádíhni t di h ma teo jáha wũbát pínah játi h, yójahcanjeh, ded pah í chãjatdih ma túi en ñũũn jwũhũũ. Páant túi en jwũhcanjeh ma ñíwíhchah, queét

* 5:18 Dt 25.4 * 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7 * 5:19 Dt 17.6; 19.5

yeejép chājnit ita jum tagaá. Páant yeejép ĩ chājachah ennit, maátajeéh queédih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumúú.

²³ Bũũ meemdíh jwũh bainí wā naóhbipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wudah tubat, biíh wunatbut meemdíh dawá láa ā jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdíh náahap, míh bácah ā túi jumat pínah niijná.

²⁴ Maátadih ñi bidatdih jwũub jenah joinít, nin pah wā niíj naóhna caá: Biquí láana det ĩ yéej chājachah, nihat jwĩ jéihna caá. Dios queédih ā peéh chājat pínahdihbut jwĩ jéihna caá. Pánihnit maáta ĩ jumíhichah yũhna, queédih ñi waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ĩ yéej chājatdih jwĩ jéih jwũhcan caá. Pánih jéih jwũhcan yũhna, túi en ñũũnnít, yeejép ĩ chājachah, jwĩ jéihbipna caá. ²⁵ Caan páh mũntih biquína ĩ túi chājachah, nihat jwĩ jéihna caá. Bitaboó ĩ túi chājatdih jéih jwũhcan yũhna, túttimah jwĩ jéihbipna caá. Túiniboodíh ded pah jwĩ jéih bihcan caá.

6

¹ Bũũ teo wũhnit jwũh ded pah ĩ chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Queét Jesúh wā jumna, ĩ maátadih ĩ túi teo wũhna naáh. Páant ĩ chājachah ennit, Jesúsdih jepahnit ĩ jumũchah jéihna, bitaboó Diosdih, jwĩ bohéatdihbut ded pah ĩ jéih yeejép naóhcan niít.

² ĩ maáta Jesúh wā ĩ jumũchah, queét teo wũhnitbut Jesúh wā jumna, ĩ maátadih ita túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ĩ chājachah, ā túican caá. Queédih ĩ túi teo wũhna naáh. Pánih teo wũhna, ĩ déewā panihnitdih teo wáacna caá ĩ chājar. ĩ maátadih oina, Jesúsdih jéihcannitdih ĩ teo wũhat chah, ĩ túi wēi jepaha naáh. Páant wā wũtatdih queédih ma jwũub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jummat

³ Bũũ jwĩ bohéatdih mácah naóhnitdih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Det mácah bohéna, jwĩ Maáh Jesucristoíh túini doonádih náahcan, Dios naáwátidihbut ĩ túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yũhna, ĩ túi jéihcan caá. Íjnit pah míic wéhena, míic jũihñat túutnit, ĩ míic eníhcan caá. Bitadih yeejép dooná ĩ niijátji júb, queédih ĩ wēi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míic jũihnitjeh ĩ jumna caá. “Dios naáwátidih bohéna, búdí dinerodih jwĩ bíbohípná caá”, ĩ niíj jenah joiná yũh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjĩh wēina, Diosdih jepahna, túi jummat caá náahap. ⁷ Jwĩ jwĩh cáac jumna, dedé bíí déedih jwĩt ub jũóhcap jĩ. Bũũdná, bíí déedih jwĩ jéih ub bejcan niít. Pánihna, jwĩ bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap.* ⁸ Jwĩ jeémátidih, jwĩh yéguehdihbut jwũub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bíí déedih bidna, nemépoó ā yéej chājat túutuchah, nihat yeejépdih chājnit caá ita jumũp. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdih cádahcan, queétjeh tigaá yeejép ĩ yapbipna caá. Pánih cádahcan, iiguípna ĩ bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodih búdí bidna, dedé yeejép ĩ chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdih cádahnit, búdí jíghna, tubit ĩ moh yéejna caá.*

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép ĩ chājatdih ennit, “Bíic yoobó weembút wā chājcan niít”, niijnít, bíaboó ma jwei béjeé. Túiniboodíhjah ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wũtuchah, caandíhjah ma jepahaá. Jesúsdih ma túi jenah joyoó. Bitadih ma oyoó. Yeejép yapna yũhna, Jesúsdih ma cádahca bojoó. Bitadih túinijeh ma numah jumúú. ¹² Jeáboó ájeéh jumni pínahdih Dios meemdíh át níwip jĩ. Meemdíh ĩ daabánachah, Jesúsdih ma jepahatdih dawá cáacwādih ma túi naáwáp jĩ. Pánihna, yeejép yapna yũhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó juibínit, páantjeh ma jummat túut niijná. ¹³ Diosboó nihatdih át chājar wũt jĩ. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ā jummatdih túi yoobópdih át naáwáp wũt jĩ.* Dios, Jesucristojĩh ĩ enechah, nin pah meemdíh wā wēp naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wā wũtatdih ma túi jepahaá. Jwĩ Maáh

* 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 * 6:10 He 13.5 * 6:13 Jn 18.37

Jesucristo ã jwúub dei júúwát pínah játih, ã wútat pahjeh ma chãjaá, cáacwã meemdíh ã naóh yacat pínah niijná. ¹⁵ ã náahni yeó jáapdihjeh Dios ã wúúhdih ã jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihat cáacwã ã maáh. Nihat cáacwã ã maáta chah maáh caá ã jumup. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjih ã jumna caá. Páant ã jumuchah, jwiít cáacwã ã yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwít en juicáp jí. * Búú láabut caandíh jwí en juicán caá. Caánboodíh jwí weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandíh jwí nií jíih. Páant tíí ã jumna nah.

¹⁷ Dawá bíí dée bíbohndih nin pah ma wútuú: “Weemdíh dedé judhdat wihcan caá”, ã nií jjenah joicá bojo naáh. Íih bíí déedih búndní pínahjeh ã jumuchah, caandíh ã túi jjenah joicá bojo naáh. Dios nihat jwí náahatdih ã wúhuchah jéihnit, caánboodíh ã túi jjenah joyó naáh. ¹⁸ Pánihna, túinidih chãjnit, bitadih íih bíí déedih wúhna, túi teo wáacnit ã jumna naáh. ¹⁹ Páant ã chãjachah enna, Dios pebhna ã juibínachah, queétdihbut ã túi chãj jwúubanachah, caánboó páantjeh ã túi jumnipna caá.

Pablo Timoteodih ã péé naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ã naáwát túutnidih ma túi bohénaá. Ma quiíb búdcá bojoó. Biquínaboó Diosdih jéihcannit, jjenah joicánnit pah ã wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wã bohéat túi jéihnit ã bohéat caá”, ã niijná yuh caá. Páant ã nií naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ã nií naáwáchah joinít, Jesúsdiht it cádahap wut jí.

Dios meemdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:16 Sal 104.2

2 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ã naawát tútutni jumna, nin núodih meém Timoteodih wã jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh ï túi jumnipna caá”, ã niijátjidih bitadih Dios weemdíh ã naóh bohéat tútutur jĩ. ² Timoteo, wã wũuh panihni ma jumuchah, meemdíh búdí wã oina caá.* Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristo bícdih meemdíh oinit, ï jíghah en teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³ Diosdih úúbhna, yeó jáap, chei jummat pahbut meemdíh wã úúbhna caá. Pánih úúbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wãpĩ niijná caá. Caán Diosdih tigaá jwĩ nuowã wëinit, ípĩ jepahat pahjeh muntih, weembút caandíh wëinit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chãjat peéh weemdíh ã wihcatdih wã jéihna caá. ⁴ Con láa meemdíh wã cádah bejehah, ma jumãtjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat tútut niijná, meemdíh wã jwúub eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdi h ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma ín Eunicebut Jesúsdi h ït jwíih jepahap tajĩ. Pánihna, queétdih en yacnit, meembút caandíh ma túi jenah joiná caá.*

⁶ Meemdíh wã teo jáha úúbhchah, Dios meemdíh ã wëpatdih búdí át wũhup jĩ, ã wutat pah bitadih ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chãjatjidih náhninit, úumcanjeh, ã wëpatjĩh bitadih chah ma teo wáaca. ⁷ Dios jwiítdih Túini Espíritudih át wũhup be, jwĩjeéh ã jummat pínah niijná. Pánih jwĩjeéh jumni Túini Espiritu jwiítdih búdí ã teo wáacna caá, cáacwã ded pah ï jenah joyátdih jwĩ úumcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cáacwãdih oinit, ã wëpatjĩh queétdih jwĩ jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítdih ã túi jenah joyát tútutna caá. ⁸ Pánihna, jwĩ maáih doonádih bitadih naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat muúboó wã jumuchah, wã chéen ma jummatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdíhbut yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijĩ. Páant ã yapachah, Dios meemdíh ã teo wáacnipna caá, caandíh ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiít iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiítdih át túi ubup wut jĩ. Pánih túi ubnit, jwiítdih át níwip wut jĩ, áihwã jumnit, jwĩ túi chãjat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwĩ túi chãjat jíib át níocap wut jĩ. Nin baácdih ã chãjat pínah jãtĩh ã jenah joyátji pah jwiítdih oina, át níwip wut jĩ. Pánih oina, jwiítdih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih át jenah joyóp wut jĩ. ¹⁰ Pánih jenah joiníji caandíh wah deyana, ã oyatdih jwiítdih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiít áihwãdih iiguípna jwĩ bejat déejidih át túi ubup wut jĩ. Caán Jesúsdi h jepahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah doonádih jwiítdih naawádih át dei jũúwup wut jĩ.

¹¹ Weemdíh níonit, Dios ã wahap jĩ, caán túini doonádih wã naawát pínah niijná.*

¹² Páant ã wutatdih wã jepahatji jíib buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yuhna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wëpni jumna, áih doonádih naawát tútutnit, weemdíh ã túi teo wáacnipna caá. Páant ã teo wáacachah, púú ã jwúub dei jũúwúchahna, caandíh túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádih wã naóhbipna caá”, wã níj jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandíh oinit, meemdíh yoobópdih wã bohéatji pah ma chãj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwĩjeéh jumni Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdíh ã naawát tútutnidih yoobópdih ma bohénaá. Caandíh túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

* 1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 * 1:5 Hch 16.1 * 1:11 1Ti 2.7

¹⁵ Nihat Asia baácdih moón Jesúíhwā weemdíh cádah tigaá ít chājap. Pánih tigaá ít jwúub jígochcap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wūt jumnitbut ít cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Páant queét nihat weemdíh ít cádahachah yuhna, Onesíforoboó dawá láa weemdíh enedih junít, á túi weñanap be. Nemat muúboó wā jumuchah yuhna, Roma tútchiboó junít, wā chéen á jumatdih tíic jenah joicánjeh, weemdíh maatápdih bidniji weemdíh á bid juyúp jí. Páant weemdíh á túi teo wáacat jíib, á déewādih jwí Maáh á jígah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tútchiboó jwí jumuchah, weemdíh búdí á teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwí Maáh Jesúsdi h búdí wā úbhna caá, nin baácboó jwúub dei júóhñit, caandíh búdí á jígah en teo wáacat pínah niijná.

2

Jesúíh túini soldado panihni

¹ Meémboó, wā wúh panihni, Jesucristo meemdíh oinit, á teo wáacachah, caandíh ma túi péenaá. ² Dawá wā bohéatdih joiníji meem jwúh bitadih ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios á náahat pah túi chājnit, bitadih bohé jéihnitbut ít jumna naáh.

³ Soldadodih búwat á jumuchah yuhna, á cádahcat pah muntih, meemdíhbut bíic yoobó á yapachah, Jesúsdi h ma cádahca bojoó. Jwiít nihat Jesúíhwādi h bíic yoobó á yapna caá. ⁴ Ded soldado á maáhdih weñáihna, á wutat pahjeh caá á chājap. Soldado nihcanni á chājat pínahdi h páantjeh chājna, á maáh á wutat pah áta jéih chājcan tagaá. Pánihna, soldado á chājat pah muntih, meembút Dios á weñat pínahdi hjenah joinít, á wutat pah ma túi chājaá. ⁵ Pánihat dée, ded ñáoni maáta ít wutat pah túi chājnjeh, á wēp ñáwat jíibdi h á jéih bíbohna caá. Pánihna, ñáoni á túi chājat pahjeh muntih, Jesucristo á wutat pah ma túi chāj cádahcat jíib, á pebhna ma juibínachah, meemdíh túinidih á wúhbi pna caá. ⁶ Pánihat dée muntih, wápchi túi teoniboó á tewat jíib jeémát di h jwíh bíbohat caá náahap. Pánihna, Dios meemdíh á wutat pah ma túi chājat jíib, á pebhboó ma juibínachah, meemdíh wéinit, á túi chājbi pna caá. ⁷ Wā niijátjidi h ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwí Maáh meemdíh á túi jéihyabi pna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo á jumatjidi h ma quíib búwdca bojoó. Caán maáh David jumap wut jí. Wunna yuhna, á jwúub boo pud júúwátji túini dooná di h wápí bohénap jí. ⁹ Pánih caandíh wā bohéat jíib, yeejép chājnitdi h ít nemat pah, weemdíh ítah tōpjíh chéonit, nemat muúboó ít nemechah, wā moh yéejna caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwát di h wā bohé cádahcan níit. ¹⁰ Dios á ñíonitdi h bohéna, yeejép wápí yapna caá, queétdih Jesucristoíhwā ít jumat pínah niijná. Áihwā iiguípna bejnit déejidi h á túi úbni t pínah ít jumuchah, queét Diosjeéh ít túi jumbi pna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdih caá:

Cristo jwí yeejat jíib á wun wúhat pah muntih, jwiítbut ájeéh wunnit panihnit, yeejat di h cádahnit jwí jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwúub boo pud júóhñit panihnit, ájeéh páantjeh jwí jumbi pna caá.

¹² Áihwā jwí jumat jíib yeejép yapna yuhna, á náahat pah jwí chāj cádahcan, á maáh jumapboó caán bícdih jwiítbut maáta jwí jumbi pna caá.* Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwí niijíchah, caanbút jwiít di h bíic yoobó á niijbípna caá.*

¹³ Jwiít jwí niijátji pah jwí chājcah yuhna, caánboó á niijátji pahjeh á chājbi pna caá. Yecanni jumna, á niiját pahjeh chājni á jumna caá.

Diosdi h túi teo wúhni ded pah á jumat

¹⁴ Majeéh jumnit Jesúíhwādi h búutéh wā naáwát di h ma túi náhnianaá. Dios á enechah, queétdih ma míic júihcat túutú. Í jenah joyátjijeh ít míic júihñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih júihna, teo wáaccan, míic yéejana caá ít chājap. Í míic júihñat di h joinít, ít búwa jenah joiná caá. ¹⁵ Dios naáwát di h túi jéihnit, caán meemdíh á wutat pah,

* 2:12 1P 5.1 * 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

bitadih áih túini doonádih yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma túi chājna caá”, Dios ā niijíchah joinít, ma tíccan niít.

¹⁶ Diosdih jéihcannitboó ī jenah joyátjīhjih ī míic wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant ī míic wéheat dedé pínah nihcah, chah ī yéej chājbična caá. ¹⁷ Páant ī yee bohéat, yahwít ā moóp aabát pah, bitadih ī yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut īt chājap. ¹⁸ Páant ī yee bohéatdih joinít, Dios naáwát yoobátidih īt cádahap wūt jī. Pánih cádahnit, “Jesúihwā jāantjeh ītát púuh laab béjep be”, queét īt niij yee bohénap wūt jī. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúihwādih ī yéejanachah, caandih īt cádahap wūt jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, páant ī yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobópdih ā jumna caá. Caán ā túut numcán niít. Páantjeh biíc yoobó ā jumbična caá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani āt niij daacáp tajī: “Jwī Maáh áihwādih ā jéihna caá”, āt niij daacáp tajī.* “ ‘Jesús wā Maáh caá’, niijnítboó, yeejép ī chājatdih ī cádaha naáh”, biíhboó āt niij daacáp tajī.

²⁰ Jwiít Jesúihwā nin pah caá jwī jumap: Búdí muúboó dawá pamapna ā jumna caá. Biquína oro, platajīh ī chājnjiji jum, biquína máa naá, wáam déepjīh ī chājnjibut ā jumna caá. Pánihna, caán muú mínah cáacwādih numah jeémpnit, áih oro, platajīh ī chājnjiji pamapnadih wēi ennit, ī jeémát pínahdih ā cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjīh ī chājnjiboó yeó jáap jummat pah jeémát cáagat pínah, ī yohnidih ī yacat pínahbut ā jumna caá. ²¹ Pánihat pah, ded yeejép ā chājatdih cádahnit, oro, platajīh ī chājnjiji pamap panihni jumna, jwī Maáh ā weñat pínahdih ā jéih chājbična caá. Páant ā chājachah, jwī Maáh caandih ā wēi enbična caá.

²² Meémboó jáap jumna, japata ī yéej chāj nīnahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, túiniboodíhjih chājna, jwī Maáh Jesúsdih chah jenah joinít, bitadih ma túi oyoó. Pánih oinit, míic jūihcanjeh, ījeéh ma túi jumú. Nihat Jesúsdih túi úubhnitbut biíc yoobó ī chāja naáh. ²³ Jenah joicánnit ī míic jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míic úubh joinít, queétjeh chah ī míic jūihna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, Dios naáwátidih bohéniboodíh míic jūihcat caá náahap. Pánih jūihcan, nihatdih túi chājnit, túi bohénit, biíc mantjeh íjcan túinijeh jummat caá náahap. ²⁵ Ā naáwátidih joíhcan, mácah niijnítidih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh nī bohénachah joinít, Dios ā teo wáacatjīh ī yap yohatdih cádahna, túini bohéatboodíh “Caán yoobópdih caá”, ī niij jenah joibíčna caá. ²⁶ Pánihna, yoobópdih bohéatdih joinít, queét nemépwā ī maáh ā náahat pah chājnitji caandih ī cádahbična caá. Pánih cádahnit, ā jwúub yéej chājat túutuchah yuhna, yoobópdih bohéatdih jepahnit, ā wutatboodíh ī jepahcan niít, buca.

3

Péeni yeó jáapdih ded pah cáacwā ī jummat pínah

¹ Būu, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah játih, cáacwādih búdí bwat ā jumbična caá. ² Caán láa, cáacwā bitadih teo wáacat pínahdih jenah joicán, ī weñat pínahdihjih ī jenah joibíčna caá. Pánih jenah joinít, dawá bí déedih ī bidbična caá. “Nihatdih jéihna, bitadih chah wā jumna caá”, niij jenah joinít ī jumbična caá. Cáacwādih, Diosdihbut yeejép wéhenit, ī mánadibut yap yohnit ī jumbična caá. Bita queétidih ī túi chājachah yuhna, “Túina caá”, niicánnit ī jumbična caá. Diosdih wéicanjeh, búdí yeejép chājnit ī jumbična caá. ³ Cáacwādih oican, ī jígah en teo wáaccan niít. Yeejép doonádih naóhnit ī jumbična caá. Ī jenah joyátjīhjih yeejépdih ī jéih chāj cádahcan niít. Cáacwādih tūbit yeejép chājnit, túiniboodíh ī en iibíčna caá. ⁴ Ī chéenwādih yuh buca yeejép ī chājbična caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinít ī jumbična caá. Queét ī weñat pínahdihjih chājnit jumna, Diosboodíh náahcannit ī jumbična caá. ⁵ Cáacwā ī enechah, Diosdih túi wéinit pah jígohnit jumna

* 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

yuhna, i jenah joyátdih ã túut nuumát pínahdih i náahcan niít. Pánihnitdih ma pej jumca bojó.

⁶ Biquína pánih chājnit bitaíh munnádhíh waadnít, “Dios naáwátdih yeebdíh bohénadhíh wã jũwúp be”, caanjíh jumnit yaádhdíh ípí níj yeena caá. Páant í níj yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, í yee bohéátdih í wēi joiná caá. Queét yaádh búdí í yéej chājíhna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéátdih joíhna, Dioíh yoobópdih bohéátboodíh í náahcan caá. ⁸ Jon játih Egiptodih moón jióhnitji, Janes, Jambres wūt jumnit, Moisésdih ít yap yohíhip wūt yuh jĩ.* Páant í yap yohíhat pah muntih queét yaádhdíh yee bohénitboó túini bohéátdih í en iiná caá. Queét yeejépdihjeh jenah joinít í jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdi h túi jenah joicán, áihwã yoobát í nihcan caá. ⁹ Queét í yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétdih í jepahbipna caá. Í yee bohéátdih “Caán yeejép bohéat caá”, cáacwã í níj jéihbipna caá. Janes, Jambresjĩh í yeeatjidih jon játih moón í jéihyat pah muntih, Jesús ã jwúub dei jũwát pínah játih jumnitbut í yeeatdih í jéihbipna caá.

Timoteodih ã jwúub wutat

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wã bohéat, wã jummat, wã jenah joyátdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdi h wã túi jenah joyátdih, íjat wihcanjeh cáacwádhíh oina wã teo wáacat, yeejép yapna yuhna wã cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíh yeejép í chājachah, búdí wã yéej chũúátjidihbut ma jéihna caá. Antioquía, Iconio, Listra tútchinaboó Jesúsíh doonádhíh wã jib bohéat jíib, weemdíh yeejép í chājatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, í mawíhichah yuhna, jwĩ Maáh Jesúsboó weemdíh ã wapachah, í jéih maocap jĩ.* ¹² Páant weemdíh í chājat pah, ni hat Jesucristoíhwã caandíh í túi péeat jíib, bita queétdihbut yeejép í chājat pínahdihbut jwĩ jéihna caá. ¹³ Yeejépwã, yeenitbut chah yeejép chājnit í jumbipna caá. Bitadi h yeena, queétjehbut í yeeatdih joiná, chah yeejép í jumbipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma íin, weembút meemdíh jwĩ bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wūt jĩ. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, níj jéihnit, yoobópdih jwĩ bohéátjidih túi náhnit, ma pée cádahca bojó. ¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwátdih mat jéih jwíhip wūt jĩ. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iiguípna bejni déejidih Dios ã túi ubni ma jumna caá. ¹⁶ Dios naáwátdih ni hat daácnitdih “Nin pah ma níj daacá”, Diosjeh át níj daacát túutur wūt jĩ. Pánihna, í daacátjidih jwítdih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwátdih jwĩ túi jéihyat túut niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wã chājatdih cádahat caá náahap”, jwĩ níj jéihna caá. Caandíh bohéna, táiniboodíh jwĩ jéih túut nuumná caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah túi chājat túut niijná, ã naáwátdih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ded Dios naáwátdih túi míic bohéna, ni hat táinidih ã jéih chājipna caá.

4

¹ Jesucristo, ni hat cáacwã í Maáh jwúub dei jũóhna, báadhnit, wunnitbut ded pah í chājatji jíib ã naóhbi pna caá. Pánihna, caán, ã íp Diosbut í enechah, meemdíh nin pah wã wēp naóhna caá: ² Yeó jáap jummat pah cáacwã í joíhichah, í joíhcah yuhna, Dios naáwátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwã í yéej chājatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh, táiniboodíh ñi túut nuumú”, ma níj naáwá. Pánih naóhnit, chũcánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojó. ³⁻⁴ Túttimah bóo láa, cáacwã túini bohéátdih í joíhcan niít. Pánih joíhcan, í náahatdihjeh chājíhna, í weñat pínah bohéátdihjeh joíhnit, mácah bohénitboodíh búdí í bidbipna caá. Páant í bidichah, dawá queétdih í yee bohébi pna caá. Túini bohéátdih cádahnit, mácah bohénit í jenah joyátjijeh í bohéátboodíh í joibí pna caá. Pánihna, waícanjeh páant ã yapat pínahdih jéihnit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chājcat túut niijná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna

* 3:8 Ex 7.11 * 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

yuhna, biíc yoobó chājnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ã wutat pah ma túi chāj péanaá.

⁶ Weém Dios ã wutat pah, ã naáwát dih wã jib bohéatji jíib weemdíh ã mao yohat pínah bahnijeh caá ã judhdup. ⁷ Wã wunat pínah játih nin pah meemdíh wã naóhna caá: Jesúih túini doonádih Dios weemdíh ã bohéat túutuchah, wã túi bohénap be. Nihat ã wutat pah wã chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép yapna yuhna, caandíh wã túi jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wã túi chājatji jíib jwí Maáh jeáboó ã bíboh páina nacaá. Nihat cáacwã ded pah ã chājatdih jéih beedána, yoobópdih jíib wãhni jumna, ã wutatdih wã túi jepahatji jíib, ã jwúub dei jūóhni yeó jáapdih weemdíh ã túi chāj bipna caá. Bitá caandíh oinitbut ã jwúub dei jūúwát pínahdih túi páinit ã jumuchah, jwí Maáh Jesús biíc yoobó queédih ã túi chāj bipna caá.

Timoteo ded pah ã chājat pínah

⁹ Waícanjeh wã pebhna ma jūúwú. ¹⁰ Demas wūt jumni chah dawá bíí déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ã jwúub bejep be.* Crescente wūt jumni Galacia baácna ã bejehchah, Tito wūt jumni but Dalmacia baácna ã bejep be.* ¹¹ Páant ã yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wãjeéh ã chāwáp.* Pánihna, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wã jūúwát túutna caá. Pánih jūóhni, Marcosdihbut ma numah jūúwú.* Cristoíh doonádih wã bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ã jum bipna caá. ¹² Tíquicodih Éfeso tútchina wã wahap be.* ¹³ Ninna jūóhna, Troas tútchiboó* Carpo wūt jumniíh mūdih wã jwej jūóhni cúbah jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadihbut ma ub jūúwú. Wíih papélah núonadih bácah búdí wã náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jūúwú.

¹⁴ Alejandro wūt jumni itahdih teoni weemdíh búdí yeejép ã chājap be.* Páant ã chājatji jíib Dios caandíh ã peéh chāj bipna caá.* ¹⁵ Caán Alejandro jwí bohéatdih búdí ã yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma túi chāja chaáh, meemdíh yeejép ã chājcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tútchidih moón ã maáta weemdíh ã jwíih úubh joyóchah, wã chājatjidih wã bohéatdihbut queédih wã naáwáchah, det weemdíh teo wáacnit pínah ã wilhcap be. Úumnit, nihat weemdíh ã cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdíh ã cádahachah yuhna, Dios queédih ã peéh chājca bojo naáh. ¹⁷ Weemdíh páant ã cádahachah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó ã teo wáacap be, áih doonádih wã naóh beedáat pínah niijná, nihat judíowã nihcannit ã joyát pínah niijná. Jiowá panihnit weemdíh ã mao yohat déedih ã túi wapap be. ¹⁸ Nihat weemdíh yeejép chājnitdih yap yohnit, jwí Maáh weemdíh ã wap bipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ã jumapna weemdíh ã túi bejat túut bipna caá. Pánihna, yeó jáap jumap pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwí niij jíih. Páant tíí ã jum nah.

Á péé túyat túutat

¹⁹ Prisca, Aquila,* Onesíforo* ã pebh moonbút ã túy naáh. ²⁰ Erasto* Corinto tútchiboó ã chāwáp jí. Trófimo* Mileto tútchiboó tubáp chūúhni, ã chāwáp jí. ²¹ Meémboó mah noój láa játih waícanjeh ma jūúwú. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúihwábut meemdíh ã túyat túutna caá.

²² Jwí Maáh Jesucristo majeéh ã jum naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 4:10 Col 4.14; Flm 24 * 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4 * 4:11 Col 4.14; Flm 24 * 4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24 * 4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 * 4:13 Hch 20.6 * 4:14 1Ti 1.20 * 4:14 Sal 62.12; Ro 2.6 * 4:19 Hch 18.2,18 * 4:19 2Ti 1.16-17 * 4:20 Hch 19.22; Ro 16.23 * 4:20 Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Diosdih teo wūhni wã jumuchah, Jesucristoíh doonádih weemdíh ã naáwát tútup jī, ã ñíonitboó Jesúsdi h jephahnit, jwī bohéat pahjeh ī túi chājat pínah niijná. ² Dios yeecanni nin baácdih ã chājat pínah jātih “Wíihwã jeáboó wãjeéh páantjeh ī jumáipna caá”, ãt niijíp wut jī. Pánihna, caán túini doonádih jephahnit páantjeh jeáboó ī jumáat pínahdih ī jéihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapdih páant ã niijátjidi h cáacwádi h weemdíh ã naáwát tútup jī. Weemdíh páant wutni iiguípna jwī bejat déejidi h túi ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúsíh doonádih wã bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi jephahp jī.* Meemdíh bohéni wã jumuchah, wã wūúh yoobát panihni caá ma jumup. Páant ma jumuchah, nin núodi h meemdíh wã daác wahna caá. Dios jwī íip, Jesucristo jwiítidi h túi ubni bícdih meemdíh oinit, ī teo wáaca naáh, ma túi jumáat pínah niijná.

Tito Creta quewadi h moondi h ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó bícdih jwī jum láa, caanjíh moón Jesúsíhwã ī túi chājat pínahdih bohé beedáat ã judh jwuhup jī. Páant ã judh jwuhuchah jéihnit, meemdíh ī pebh wã chāwát tútup jī, queétdih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tútchina jumáat yoobó Jesúsíhwã ī maáta pínahdih meemdíh wã ñíwat tútup jī. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahdih nin pah jumáat caá náahap: “Caán yoobópdih chājni caá”, cáacwã ī niijnítidi h, bíc wilidi h jeh bíbohni tidi h ma ñíwií. Páant ma ñíonit ī wehbat Jesúsdi h jephahnit, túi chājnit, yap yohcannit ī jumá naáh. ⁷ Jesúsíh cáacwádi h en daonít, ã naáwátdih bohénit pínahdih ñíona, túi chājnit, “Weém ni hat jéihni caá”, niij jenah joicánnit, bícmantjeh íjcannit, máihcannit, míc maocannit, bí déedihbut tubit bidcannitidi h ma ñíwií. ⁸ Pánih ñíona, íih mūdíh bitadi h wēi waadát túutnit, túi jenah joí bitadi h teo wáacnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumáat bojnit, túi yoobópdih chājnit, Dios naáwátdih túi jephahnitidi h ma ñíwií. ⁹ Jwī túi bohéatdi h jephah cádahcannit ī jumá naáh, bita ī bohéatdi h joinít, ī weñat pínah niijná. Caán bohéatdi h yap yohnitboó ī yeeatdi h jéihnit, ī túut nuumbípna caá. Pánihna, Jesúsíhwã ī maáta pínahdih ded pah ī chājatdi h túi ennit, ma ñíwií.*

¹⁰ Dawá ī maátadi h yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá ī jumup. Pánih yeejép chājnitjeéh jumnit, dawá Jesúsdi h jephahna yuhna, judíowádi h Dios ã wutatji pah quehli nah yapat chóodi h judíowã nihcannitdi hbut bóodat túutnit ī jumna caá. Pánihna, ded pah ī chājat yoobópdih nihcah, queétdih jéihyaat caá náahap, ī túut nuumát pínah niijná. ¹¹ Dinerodi h jeh bidnit, queét mácah ī bohéna caá. Páant ī chājachah, tíc náah ã jumna caá. Páant ī yee bohénachah joinít, dawá neoná, ī weha mána, ī weh bícdih, queétdih jephahnit, túini doonádih ī cádahna caá. Páant queétdih ma bohéat túutca bojó.

¹² Queét Cretadi h moón ded pah ī jumátdih ni hat cáacwã ī túi jéihna caá. Jon jātih naóhni boobút, íjeéh jumni ji yuhna, nin pah ãt niij naáwáp wut jī: “Creta quewadi h moón tubit yeenit, yeejép tac behna míc maonit, búdí jeémíhni t, ī weñat pínahdih jeh chājna, ípí tewíhcan caá”, ãt niijíp wut jī. ¹³ Páant ã niijátji yoobópdih tigaá. Páant ī jumátdih jéihnit, queét Jesúsíhwádi h ma wēp naáwá, mácah bohéatdi h cádahnit, Jesúsboodíh ī jwúub jephahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih túut nuumnít, jwiít judíowã jwī nuowã ī jenah joyátjijeh ī naáwátjidi h, túini bohéatdi h yap yohnit ī wutatdi hbut ī joyáh bojbi pna caá.

¹⁵ Dedé jeémátdih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ī niijíchah yuhna, Jesúsdi h túi jenah joinítboó “Caandíh wã jeéméchah, ã túina caá”, ī niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jephahcannitboó yeejép chājna, yeej chājatdi h jeh ī jenah joiná caá. Pánih jumna,

* 1:4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10 * 1:9 1Ti 3.2-7

yeejép chājna yuhna, “Ā túina caá”, ĩ niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wā túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ĩ chājna caá. Páant ĩ chājachah ennit, Diosdih ĩ jéihcatdih jwiítboó jwí jéihna caá. Tūbit yeejép chājna, Dios naáwátidih yap yohnit, queét túiniboodíh ĩ jéih chājcan caá.

2

Titodih túi yoobópdih ā bohéat túutat

¹ Páant yeejép ĩ jumuchah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Túinijeh jenah joinít, ñi túi chājaá, ‘Caán túini caá’, cáacwā yeebdíh ĩ niiját pínah niijná. Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesúsdi h túi jenah joinít, áihwādi h oinit, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó”, ma niijí. ³ Behnit yaádhdi hbut bíic yoobó ma bohénaá, Jesúsdi h jepahna, túi chājnit yaádh ĩ jumát pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ĩ jumá naáh. Pánih jumnit, queétdih bita yaádhdi h túini doonádih ĩ bohéna naáh. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh buugdíh nin pah ma bohéat túutú: “Ñi weha mánadi h, ñi wehdihbut ñi oyoó. ⁵ Túi jenah joinít, yéej chājcanit, ñíih muudíh jumnitdi h ñi túi en dawaá. Bitadi h túi teo wáacnit, ñi weha mánadi h túi jepahnit yaádhbut ñi jumá, bita yeebdíh ennit, Dios naáwátidih yeejép ĩ naóhcat pínah niijná”, ĩ niij naáwá naáh.

⁶ Japatadi hbut nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, túi jenah joinít ñi jumá”, ma niijí. ⁷ Meémboó túinijeh ma chājaá, meemdíh ĩ en yacat pínah niijná. Yeecan, túinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma túi jenah joyoó, bita meemdíh ĩ naóh yacat pínah niijná. Páant yoobópdi h ma bohénachah ennit, jwiítidih eníhcannit ĩ naóh yaquíhna yuhna, ĩ tíicbipna caá.

⁹ Teo wāhni tdi h jwuh nin pah ma niij bohénaá: “Ñi maátadi h wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi túi teo wāhuá, queét ĩ weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátañ bíí déedih ñi nuumcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdi h jumni caá’, queét yeebdíh ĩ niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi túi chājachah ennit, Dios jwiítidih túi ubniíh bohéatdi h bita ĩ wēi joibírna caá”, ma niijí.

¹¹ Dios ni hat cáacwādi h oi teo wáacna, iiguípna bejnit déejidih ā túi ub beedáihatdi h ni hat jwiít cáacwādi h át jéihyanap taga. ¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chājatdi h ĩ ñinahatdi h Dios jwiítidih ā cádahat túutna caá. Pánih cádahnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, túiniboodíh ā chājat túutna caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiítidih túi ubni, Dios wēpni búdí ā yeh iigátjíh ā jwúub dei jūwúchah, jwí enat pínah yeó jáapdi h wēi páina caá jwí chājap.* ¹⁴ Caán Jesucristo jwí yéejat jíib buudáatdi h jíib chājna, át wun wāhup tají,* ni hat jwí yéej chājatdi h cádahnit,* áihwā jwí jumát pínah niijná.* Pánih yéej chājatdi h cádahnit, túiniboodíh wēi chājnit jwí jumá bípna caá.

¹⁵ Páant wā niijátidih queétdih ma bohé beedáat pínahdi h caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpatjíh queétdih ma túi naáwá. ĩ yéej chājachah ennit, queétdih ma túut nuumát túutú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah ni hcan caá”, ĩ niijcá bojoó naáh.

3

Jesúhwā ded pah ĩ túi chājat

¹ Nin pahbut queét Jesúhwādi h ma niij bohénaá: “Ñíih baácdih moón maátadi h jepahnit, túinidihjeh ñi chājaá. ² Bitadi h yeejép doonádih naóhcan, míic jūihcan, bitadi h túi teo wáacnit ñi jumá. ‘Weém ni hat jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojoó”, ma niijí.

* 2:13 2P 1.1 * 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 * 2:14 Sal 130.8; Mt 20.28 * 2:14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9

³ Jon játih jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih ñinahnit, jéih cádahcannit jwī jumap jī. Bitadiah en jūihnit, en ñinah íjnit, bita jwiítidih í en jūihñuchah jwiítbut queétdih en jūih jwúubanit jwī jam jwahap jī. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwī jumuchah yuhna, Diosboó jwiítidih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jī, iiguípna jwī bejat déejidih ā túi ubat pínah niijná. Jwiít jwī túi chājat jíib át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiítidih jígah ennit,* Túini Espíritudih jwíjeéh ā jummat túutap jī. Pánih jwíjeéh jumnit, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, jwī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh jwī chājat pínah niijná.* Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítidih át jummat túutap tajī. ⁶ Jesucristo jwiítidih wun wūhnit, boo pud jūóhna, ā púuh laab béjehchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wēpatjīh jwiítidih ā túi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítidih oina, “Caán túini caá”, Dios ā níj enat jíib, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. Pánihna, ájeéh jwī jummat pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih jwī wēi páina caá.

⁸ Páant wā niját yoobópdihi caá. Pánihna, caandíh cáacwādh ma wēp bohénaá, Diosdih jepahnit, túini í chājat pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihát caandíh í túi joyó naáh. ⁹ Pánih joinít, oboh í jenah joyátjīh jeh í míic jūihca bojo naáh. Í nuowā í wūtnadh, Moisés ā wutatjidihbut míic wéhenit, í míic jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant í míic jūihñatdih ma joyáh bojó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúhwādh ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma níj naáwá. Túttimah, ā jwúub yap yohochah enna, caandíh Jesúhwā í pej jumca bojo naáh. ¹¹ Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jumna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jummatdih bitadiah ā jéihyanap.

Pablo ā péé naáwát

¹² Artemas ā bejíchah, ñi pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.* Pánihna, caanná ā juibínachah, meémboó ñahwat jwúub jūóhnit, Nicópolis tútchiboó weemdíh ma jwááap. Caán tútchiboó mah noój láa wā jumíhna caá. ¹³ Zenas, áih cáacwā í wutatdih jéihnidih, Apolosdihbut ma túi teo wáacá.* Pánih teo wáacnit, Jesúh doonádh naóh jibidih í bejat pínah játih, dedé í náahatdih queétdih ma wūhú. ¹⁴ Jwíjeéh jumnit Jesúhwā ded pah í túi chājat pínahdih í jéihye naáh, yabhcanjeh, bitadiah í teo wáacat túut niijná.

Pablo ā péé túyat túutat

¹⁵ Nihat wájeéh jumnit meemdíh í túyat túutna caá. Caanjíh jumnit jwiítidih oinit Jesúhwā í túy naáh. Dios yeebdíh búdí oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 3:4-5 Dn 9.18 * 3:4-5 Ef 5.26 * 3:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 * 3:13 Hch 18.24; 1Co 16.12

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wã naáwát jíib nemat muúboó jumni, jwí úud Timoteojíh meém Filemóndih jwí túyat tútina caá. Meém jwí oini, jwí naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumuchah, nin náodih meemdíh wã daác wahna caá. ² Míih muúdíh míic wáacnit Jesúhwādhíh, jwí dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wã túyat tútina caá.* Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã chājat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jumna caá. ³ Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jummat

⁴⁻⁵ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihat áihwādhíh ma oyat doonádih wāpí joiná caá. Pánih joinít, meemdíh úubhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdi h túi jenah joinít, biíc yoobó áihwā jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjíh jwí túi jumtipna caá. “Paá, ma teo wáacatjíh jwí túi jummat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wāpí níj úubhna caá. ⁷ Bitá Jesúhwādhíh oinit, mat túi teo wáacap wut jí, ã túi weñat pínah niijná. Páant ma chājat doonádih joinít, weembút búdí wã wēina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wēi jwāáat tútat

⁸⁻¹⁰ Nihat Jesúhwādhíh oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, buu Onésimo, meemdíh teo wūhni, ma pebhna ã jwúub juibínachah, biíc yoobó ma túi chājat pínahdih meemdíh wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jumuchah, Cristoíh doonádih wã bohéat jíib nin nemat muúboó ã nemep jí. Ninna weemdíh Onésimo* ã en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wã naáwáp jí. Páant wã naáwáchah joinít, caandíh ã jepahap jí. Pánihna, buu caanbút Jesúhíh jumna, wã wūh panihni ã jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát tútina, ã ñfoni jumna, ded pah Onésimodih ma chājat pínahdih wāta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumuchah, ded pah caandíh ma chājat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah játih, meemdíh teo wūhni jumna yuhna, ãt túi teo wáacap wut jí. Obohjeéhtih, buu Cristoíh jumna, túut nuumnít, oboh jumni ã nihcan caá, buca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ã jumtipna caá. ¹² Pánihna, buu caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wã jwúub wahna caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat muúboó wã jummat pónih, wājeéh wāta chāwát túut tagaá, weemdíh ã teo wáacat pínah niijná. Páant wājeéh ã jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jūóhcah, caánboó meem páh āta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴ “Pablodih teo wáacat túut niijná, ājeéh ma chāo jwúhúú”, caandíh ma niijíchah, wājeéh caandíh wāta chāo jwúhat túutap taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutíhcan, weemdíh túi teo wáacni ã jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wã jwúub bejat tútina caá. ¹⁵ Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni ãt cádah jwuhap tagaá, majeéh túinijeh ã jwúub jummat pínah niijná. Ma pebh jwúub juibí jumna, ã jwúub jweicán níit, páant muntih. ¹⁶ Pánihna, buu teo wūhni h nihcan, ma úud panihni Jesúhíh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, caandíh búdí wã oyochah yuhna, wã oyat chah meémboó caandíh ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwátdih Pablojíh túi biícđih bohénit jwí jumna caá”, níj jenah joinít, ma pebhna wã bejehah, weemdíh búdí mata wēi jwāáh taga. Páant weemdíh ma wēi jwāáat pah muntih, Onésimodihbut biíc yoobó ma túi wēi jwāáá. ¹⁸ Meemdíh ã yéej chājachah, ã jíib buudánachah nihna, weémboó caandíh wã jíib chājtipna caá. ¹⁹ Páant

* 1:2 Col 4.17 * 1:8-10 Col 4.9

wā chājat pínahdih wíih téihyajíhjih daácna caá wā chājap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúih túini doonádih meemdíh wā naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdíh búdí jíib buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jíib buudáni ma jumachah yuhna, Onésimo ā jíib buudáatdih meemdíh wā jíib chājbipna caá. ²⁰ Pánihna, wā dée, wā oini, jwí Maáh Cristoíh jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wā wēibipna caá. ²¹ Páant wā naáwát dih ma túi jepahat pínahdih wā jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wā jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh wā daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdíh wā naóhhipna caá: Ñi pebhna wā bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi uúbát dih wā jéihna caá. Páant ñi uúbát dih ā jepahachah, ñi pebhna juibína wā ũwat tólih pínahdih ma á moh páñaá.

Ā pé túyat túutat

²³ Épafras* meemdíh ā túyat túutna caá. Caánboó Cristoíh ā jummat jíib wājeéh nemat muúboó ā jumna caá. ²⁴ Marcos,* Aristarco,* Demas,* Lucas* yuh buca meemdíh ī túyat túutna caá. Cristoíh doonádih wā bohénachah, queétboó weemdíh túi teo wáacnit ī jumna caá.

²⁵ Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

* 1:23 Col 1.7; 4.12 * 1:24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 * 1:24 Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 * 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.10 * 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cáacwãdih ã naáwát tútat

¹ Jon játih ã naáwát dih naóh yapanitjidih dawá láa Dios ãt naáwáp wut jĩ. Biquí láana ĩ oo júmatjĩh, biíh láa oo júmat pah jígohtjĩh queétdih ãt naáwáp wut jĩ. Biíh láa ángelwãdih ãt naáwát tútat wut jĩ. Biíh láa ã wéheatdihjeh ĩt joyóp wut jĩ. Páant queétdih ã naáwáchah, jwĩ n̄owãjidih ĩt jwũub naóh yapanap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadih ã wũúhboodíh áih doonádih ãt naáwát tútat wut jĩ. ã íp ã wutuchah, nin baácdih jeádihbut ã wũúh ãt chãjap wut jĩ. Pánihna, péeni yeó jáapdih nihat áih pínah ã jumuchah, ã ípboó nihat caandíh ã wũhbipna caá. ³ Caán ã íp biíc yoobó jumna, túini yoobát ã jumadidih jwiútdih ã júutna caá. ã wũúh ã wēpatjĩh ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiútdih wun wũhni jwĩ yéejatdih ã yoh péaat túttimah, jeáboó pũuh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo bawámant ãt chúudap wut jĩ.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pánih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandíh ã wũhni wēpatbut ĩ wēpat chah ã jumna caá. ⁵ Páant ã jumuchah, ángelwãdih nihsan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, b̄u nihat cáacwã ĩ enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 2.7)*

Pánihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahbut ãt niijíp wut jĩ:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(2S 7.14; 1Cr 17.13)*

⁶ ã wũúh ã cáac jumuchah, nin pahbut caandíh ãt niijíp wut jĩ:

“Nihsat wíih ángelwã bóidicha caj yoh ñajnit, wã wũúhdih ĩ wēi naáwá naáh”, ãt niijíp wut jĩ. *(Dt 32.43; Sal 97.7)*

⁷ Áih ángelwãboodíh nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Wíih ángelwãdih johlit wēpép ã bejat pah wēpép bejnit wã chãjna caá. Queét weemdíh teo wũhndidih búdí iigát pah wēpnit wã jummat túutna caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 104.4)*

⁸ Queétdih páant niijná yuhna, ã wũúhboodíh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém Dios jumnit, nihsat cáacwãdih yoobópdih wutni ma maáh jummat ã b̄udcán níit.

⁹ Túi chãjatdih búdí wēinit, yéej chãjatboodíh ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh wēi ennit, majeéh jumnit ĩ weñat chah, weém, ma íp Dios, meemdíh wã weñana caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 45.6-7)*

¹⁰ ã wũúhdih nin pahbut Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Maá, biíhmahjeh nin baácdih, jeádihbut ma chãjap jĩ.

¹¹⁻¹² Páant ma chãjni ĩ ã b̄udáh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumbipna caá. Cáacwã moópni yéguehdih yohnit, jáap chóo ĩ túut n̄umát pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wunhsan, ma jummat pahjeh ma jumbipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 102.25-27)*

¹³ Ángeldih niijcán, ã wũúhboodíh Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú. Páant ma chúuduchah, meemdíh eníhcannitdih wã yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihsatdih ma wutbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 110.1)*

¹⁴ Nihsat ángelwã Diosdih teo wũhndidih caá ĩ jumap. Pánihna, ã wũúh ã túi ubnitdih ĩ teo wáacat pínah niijná, jwĩ íp áih ángelwãdih ãpĩ wahna caá.*

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17 * 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

2

Cristo ã naáwátdih jwĩ joyáh bojcat

¹ Pánihna, Dios wũúh chah wẽpni, jwiútdih naóhni ã jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat túut niijná, jwĩ joiníjidih túi náhninit, jepahat caá náahap. ² Dios ã wútatdih ángelwã ã naóh yapanachah, cáacwãboó ã yap yohat jíib Dios queétdih át peéh chãjap wut jĩ. ã naóh yapani wútatdih cáacwãdih jepahat átiñ náahap wut yuh jĩ. ³ Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wẽpni ã jumatdih jéihnit, jwiútdih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíih naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiútdih ã jwũub naóh yapanachah, yoobópdih ã jumatdih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih táini doonádih joyáh bojna, Dios jwiútdih búdí ã peéh chãjat pínahdih jwĩ jéih jweicán niít. ⁴ Jesúsíhwã caán doonádih bohénit, cáacwã ã jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh dawá láa ã chãj júutur wut jĩ. Páant ã chãjat pínahdih Túini Espirituboó ã náahat pahjeh queétdih wẽpat át wũhup wut jĩ. Pánihna, ã wẽpatjĩh ã chãj júutuchah, ã bohéat yoobópdih ã jumatdih Dios queét joinítidih át jéihyanap wut jĩ.

Jesucristo jwiútdih pah ã cáac jummat

⁵ Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chãjni baácdih moondíh ángelwã maáta ã jumcan niít. ⁶ Obohjeéhtih, jwiútdih maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátdih bíic naóh yapaniji nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Cáacwã oboh jumnit ã jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwã ã wẽpat nump cáacwãdih mat jum jwuhat túutur taga. Pánih jummat túutna yuhna, buu queétdih wẽpat wũhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, niñat nin baácdih jumnit chah caá ã jumup”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, niñatdih wutnit pínah jumna yuhna, buu jwĩ wut jwuhcan caá.

⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácbóó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhnit, niñat cáacwãdih búdí oina, át wun wũhup wut jĩ. Búdí yeejép yapna, jwiútdih ã wun wũhuchah ennit, ã wẽpatdih wũhna, Dios Jesúsdiñ maáh át waadánap wut jĩ. Pánihna, buu chah maáh, táini yoobát ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá.*

¹⁰ Dios ã náahat pah niñatdih chãjni ã jumna caá. ã náahat pah muntih jwiútdih ã wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ã wũúhdih át wun wũhat túutur wut jĩ. Jesús yeejép yapna, ã wun wũhatjĩh jwiútdih cáacwãdih yoobópdih túi ubni caandíh Dios át chãjap wut jĩ. ¹¹ Det ã yeejatdih yohnit, queétdih túi ubniñat Dios weh ã jumna caá. Pánihna, Dios jwĩ íp ã jumuchah, Jesús jwiútdih áihwãdih “Queét wã úudwã caá”, tíccanjeh, ã niijná caá. ¹² Jesús ã ípdih nin pah ã niñatdih Dios naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tajĩ:

“**Dios, ded pah ma** jummatdih wã úudwãdih wã naóhbiñna caá. Niñat wíihwã ã míic wáac juyúchah, meemdíh wẽi eonit, “Chah wẽpni ma jumna caá”, wã niijbípna caá’, ã niijíp jĩ”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut bíih át niij daacáp tajĩ:

“**Meém chah** wẽpni jumna, weemdíh ma túi teo wáacbiñna caá’, ã ípdih ã niijíp jĩ”, át niij daacáp tajĩ. (Is 8.17)

Nin ã niñatdihbut át niij daacáp tajĩ:

“**Dios ã wehdih weemdíh ã wũhuchah**, queét bíicdih niñih wã jumna caá’, ã wũúh ã niijíp jĩ”, át niij daacáp tajĩ. (Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, “**Á weh**”, ã niijnít jwĩ jumuchah, Cristo jwiútdih pah át cáac jumup wut jĩ. Pánih cáac jumnit, cruzboó wun wũhna, nemépwã ã maáh cáacwãdih wunat túutnidih át yap yohop wut jĩ. ¹⁵ Játih jwiútdih jwĩ wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwĩ jumup jĩ. Pánihna, nemépwã ã maáhdih yap yohna, jwiútdih chéonit panihnitdih Cristo át watap

* 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

taga. ¹⁶ Ángelwādh teo wáaccan, jwiít Abraham jūimená, Dioíhwā pínahboodíh át teo wáacap wut jī. Caandíh jwī jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít ā úudwā panihnitjeh cáac jumat caandíhbut át náahap wut jī. Páant ā cáac jumuchah, jwī yéejatdih yohat túut niijná, ā íp caandíh át wun wūhat túutur wut jī. Páant ā wutatdih túi jepahna, jwiít dih jígh en teo wáacnit, sacerdotewā í chājat pah át chājar wut jī. Pánih chājna, sacerdotewā í chah maáh ā jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ā jumuchah, caandíh búdí yeejép át yapap wut jī. Obohjeéhtih, nemépwā í maáh ā yéej chājat túutuchah yuhna, caandíh át yap yohop wut jī. Pánih yap yohni jumna, jwiít dihbut nemépwā í maáh ā yéejahichah, ā jéih teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ā túyat

¹ Wā déewā, Jesúíhwā, Dios pehbhoó bejnit pínah ā níonit ñi jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ā naáwát túutni ā jumatdih, sacerdotewā í chah maáh ā jumatdihbut ñi túi náhninaá. Páant ā naáwát túutni jumna, Dios jwiít cáacwādh ā túi ubat pínahdih át bohénap wut jī. Sacerdotewā í chah maáh jumna, jwiít dih át wun wūhur wut jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná. Páant ā jumat doonádih jwípí naóhna caá. ² Dios ā chājat túutat pahjeh Jesús át chājar wut jī. Moisésjibut Dios caandíh ā wutat pahjeh, áih cáacwādh át túi teo wáacap wut jī.* ³ Cáacwā mūdíh í wēi enat chah, caán chājniboodíh ípí wēi enna caá. Pánihat pah, Dioíh cáacwādh teo wáacni Moisésjdih í weñat chah, queétdih chājni Jesúsboodíh weñat caá náahap. ⁴ Múú chājni ā wihchah, múú āta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiít dih chājni wihchah, jwiítbut jwīta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihadíh chājni ā jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih teo wūhni jumna, ā wutat pah áih cáacwādh át túi bohénap wut jī. Pánih bohéna, Dios túttimah ā naáwát pínahdihbut át jéihyanap wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wūh jumna, ā íp ā wutat pahjeh jwiít dih en daoní ā jumna caá. Pánihna, úumcanjeh caandíh cádahcan, ā pebhna jwī bejat pínahdih wēi páina, áihwā yoobát jwī jumna caá.

Dioíhwā ájeéh í chooát

⁷ Túini Espíritu Dios naáwát dih naóh yapanidih nin pah át níj daacát túutur tají: “Buu, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nūowā caandíh í yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó. ⁸⁻⁹ Ñi nūowā tútchi wihcapboó jumna, weemdíh í yap yohop jī. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ā en daomí níit?” í níjip jī. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wā túi chājatdih í enep yuh jī. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, í jepahcap jī. Páant í yap yohatji pah yeebbút bíic yoobó ñi yap yohca bojoó. ¹⁰ Weemdíh í yap yohatji jíib queétdih búdí wā íjip jī. Pánih íjnit, “Queétdih yoobópdih wā túi waáwáchah yuhna, weemdíh ípí jepahíhcan caá. ¹¹ Pánihna, queétdih wā chooát túutat pínah pehbhoó wā waadát túutcan níit”, wā níjip jī, Dios ā níj naóhna caá”, át níj daacáp tají. (Sal 95.7-11) ¹² Wā déewā panihnitá, jñi túi chāja chaáh! Yéej chājatdih jwúub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyát dih ñita cádah tagaá. ¹³ Nin baácboó jum jwuhna, yéej chājcat túut niijná, yeó jáap jumat pah ñi túi míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ā túina caá”, ñita níj jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. ¹⁴ Pánihna, Cristodih jwī jwíh jepahat pah, caandíh jwī túi jenah jói cádahcan, ájeéh jwī túi jumbipna caá. ¹⁵ Á naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Buu, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nūowā caandíh í yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, át níj daacáp tají. (Sal 95.7-8)

¹⁶ ¿Det tigaá Dios ā naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit íit jumji? Egipto baác dih jumnitji Moisés ā numah bac jūóhnit íit jumur wut jī. ¹⁷ Pánihna, queét yap yohnitdih

* 3:2 Nm 12.7

cuarenta jópchi Dios ã ijichah, tútchi wihcapboó ït wun beedép wut jĩ. ¹⁸ “Wã chooát tútat pínah pebhboó yeebdíh wã waadát tútcan níit”, queétdih át niijíp wut jĩ.*
¹⁹ Diosdih ï túi jenah joicát jíib ï chooát déejiboó ï waadcátjidih jwĩ jéihna caá.

4

¹ Jon játih moondíh “Wã pebh yeebdíh wã túi chooát tútbipna caá”, Dios át niijíp wut yuh jĩ. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná át chãjap wut jĩ. Pánihna, ãjeéh túi chooát tút niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. ² Jon játih moón Dios naáwátdih ï joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih túini doonádih jwĩ joyóp jĩ. Obohjeéhtih, queét joí waóhntiboó joiná yuhna, “Dios ã niiját pahjeh ã chãjbipna caá”, ït niij jenah joicáp wut jĩ. Pánihna, ï joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wut jĩ. ³⁻⁴ Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwĩ jumuchah, jwiít dih ã túi chooát tútbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapaniji ã daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah ï yapbip:

“Queétdih búdí ijnit, nin pah wã niijíp jĩ: “Í chooát pínah pebhboó waadcán, wãjeéh ï jumcan níit”, wã niijíp jĩ’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chãj péanit, nihat áih tewatdih át teo péanap wut jĩ. Æ naáwátdih biíh naóh yapani nin pahbut át niij daacáp tajĩ:

“Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chãj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios át choonáp wut jĩ”, át niij daacáp tajĩ. (Gn 2.2)

⁵ Caandíh túi jenah joicánnitjidih nin pahbut ã naáwátdih naóh yapani át jwúub niij daacáp tajĩ:

“Queét ï chooát déejiboó waadcán, wãjeéh ï jumcan níit’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 95.11)

⁶ Jwĩ n̄owã Dioíh doonádih jwíh joinítjiboó caandíh ï yap yohat peéh, áihwã nihcan, ï chooát déejiboó ït waadcáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahnit, áihwã jumna, ãjeéh ï túi choobípna caá. ⁷ Cáacwádih ã túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios át jwúub níwip wut jĩ. Páant ã níoni yeó jáapna b̄uu lãã ã jumna caá. Dawá jópchina jwĩ n̄owã ï joyát túttimah, caán ã níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ã naáwát tútuchah, nin pah át niij daacáp tajĩ:

“B̄uu yeebdíh wã naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh ñi túi jepahaá’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ã w̄uhni baácdih jwĩ n̄owádih át numah juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Wãjeéh ñi túi choobípna caá”, niijná, caán baácdih ï chooát pínahdih Dios niijná át chãjcap wut jĩ. Caán baácdihjeh chooát túttna nihna, biíh ï chooát pínah yeó jáapdih ãta naóhcan taga.* ⁹ Seis yeó jáap ã tewat túttimah, Dios ã chooátji pah muntih, jwiít áihwãbut ãjeéh jwĩ túi choobípna caá. ¹⁰ Dios ã tewatdih ã cádahat pahjeh muntih, ãjeéh chooná, jwĩ wái náah jumni tewatdih jwĩ cádahbipna caá.* ¹¹ Pánihna, ãjeéh túi chooát tút niijná, jwiít áihwãboó caandíh túi jenah joinít, ã naáwátdihbut jwĩ túi jepah jíih. Jon játih moón jwĩ déewã Diosdih ï yap yohatji jíib ãjeéh túi jumcan, ït jéih choocáp wut jĩ. Pánihna, queét ï chãjatji pah jwiítboó jwĩ chãjca boj jíih.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ã jumna caá. Pánih jumna, chénaoó jaco wáini eéep naajíh iidíp duuj lájapdih jwĩ bóodat pah, ã naáwátdih jwĩ jenah joyóchah, jwiít dih ã túi ch̄úhna caá. Pánih ch̄úhna, ded pah jwĩ tút numát pínahdih jwiít dih ã jéihyana caá.* ¹³ Ded pah jwĩ jenah joyátdih Diosdih jwĩ jéih bihcan caá. Nihat ã chãjnidih caánboó ã enna caá. Pánihna, ã pebhna juibínit, ded pah jwĩ chãjatjidih caandíh naáwát ã náahbipna caá.

Jesús sacerdotewã ï chah maáh ã jummat

* 3:18 Nm 14.1-35 * 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4 * 4:10 Gn 2.2 * 4:12 Is 49.2; Ef 6.17

¹⁴ Dios wūh, Jesús, ã íp pebhna waadnít, chah maáh ã jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewã ã chah maáh caá. Sacerdotewã ã maáh Dioñ cáacwãdih ã úbát pah, Jesúsbut jwiít dih úbhni ã jumna caá. Páant ã jumuchah jéihnit, jwiítboó caandíh jwí túi jenah joí cádahca boj jíh. ¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwí yapat pínahdih ã túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwí yapachah enna, jwiít dih jígh ennit, ã jéih teo wáacna caá. Nemépwã ã maáh caandíh ã yéj chājat túutuchah yuhna, Jesús yéj chājcani ãt jumap wut jí. Pánih jumna, jwiít dihbut ã yéj chājat túutuchah, Jesús ã jéih teo wáacna caá, jwí yéj chājcat pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiít dih ã oyat dih jéihna, úmcanjeh, caandíh jwí úbát dée caá. Páant caandíh jwí úbúchah, jwiít dih oinit, jígh enna, ã túi teo wáac bipna caá.

5

¹ Nihat sacerdotewã maáta ã chah maáta pínahdih Dios cáacwã cātíh ã ñíona caá, queétdih ã teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wūh nit jumna, cáacwã ã yéj chājatji peéh nuñúpwãdih mao cáo wūh nit, bíhdihbut caandíh ípí wūhna caá, Dios ã enechah, cáacwã ã túi jummat pínah niijná. ² Bitayéjnit ã jummat pah muntih, sacerdotewã ã chah maátabut yéjnit ã jumna caá. Pánih yéj chājnit jumna, yéj chājnit dih jígh ennit, ã túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéjnit ã jumuchah, queét sacerdotewã ã maátadibbut yéj chājat peéh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, queétjeh ã yéj chājat peéh, cáacwã ã yéj chājat peéhbut nuñúpdih mao cáo wūhat caá náahap, Dios ã enechah, ã túi jummat pínah niijná.* ⁴ Sacerdotewã ã chah maáta jumíhna, queétjeh ã jéih waadcán caá. Diosboó queétdih ñíonit, ã waadána caá. Jon jātíh Aarónjidih Dios ã ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewã ã chah maáta pínahdihbut ã ñíona caá.* ⁵ Páant queétjeh ã waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewã ã chah maáh pínah caanjéh maáh ãt waadcáp wut jí. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah ãt niijíp wut jí:

“Meém wã wūh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwã ã enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, Dios ãt niijíp wut jí. (Sal 2.7)

⁶ Bíh lãa nin pah ãt niijíp wut jí:

“Melquisedec sacerdote ã jummatji pahjeh, bíc yoobó meembát páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ã wūhdih ãt niijíp wut jí. (Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jūinít, ã ípdih búdí ãt úbúp wut jí. “Ma náahna, ma teo wáacá, wã wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wã wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaá”, ãt niijíp wut jí.* Páant ã níj úbúchah, ã íp ãt joyóp wut jí. Pánihna, ã íp ã náahat pahjeh ã chājíchah enna, ã úbát dih joiná, caán wunnijidih ãt boonanap wut jí. ⁸ Cristo Dios wūh jumna yuhna, búdí yeejép ãt yapap wut jí. Pánih yapna yuhna, ã ípdih ãt jepah cádahcap wut jí. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih ãt jéihyep wut jí.* ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wunna, nihat caandíh jepahnit dih túi ubni ã jumna caá. ¹⁰ Páant ã wun wūhuchah, Melquisedec panihni sacerdotewã ã chah maáh Diosboó caandíh maáh ãt waadánap wut jí.

Cristoñ doonádih jwí jepah cádahachah, búdí ã tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewã ã chah maáh ã jummatdih yeebdíh chah wã bohéihna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wã jwúub naáwíhichah yuhna, yeéboó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdíh wã túi jéih bohécán caá. ¹² Maatápdih Cristoñhwã ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh ñi bohénachah, ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumuchah, bitaboo yeebdíh ã jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jōóh macdihjeh ã nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíh nit ã jummat pah ñi jumna caá. ¹³ Det jōóh macdih nomnit, wébít ã jum jwuhna caá. Queét ã nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumap.

* 5:3 Lv 9.7 * 5:4 Ex 28.1 * 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46 * 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8

Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ï níj bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁴ Jeémátdih jeémpnitboó behnit ï jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwátdih túi míc bohénit ï jumap. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queéetboó ï níj jéihna caá.

6

¹⁻² Pánihna, Dios naáwátdih chah jéihna, túi behnit panihnit jwí jum jíh. Cristoíh doonádih jwíh bohéna, nin pah jwí jéihyep jí: Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjijeh jwí chājachah, dedé pínah nihcap jí. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jí. Páant jwí chājatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, túiniboodíh túut nuumnit, caandíh jwí túi jenah joí jwíhip jí. Páant jwí jwíh jepahachah, nin pah jwiítidih ï jwíh bohénap jí: Ded pah Jesúhwādh daabáátdih, jwiít áihwādh ï teo jáhaatdihbut ï bohénap jí. Wunnitji ï jwúub boo pud jūúwát pínahdih, péeni yeó jáapdh caandíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, búdí yeejép ï yapat pínah ā péacatdihbut ï jwíh bohénap jí. Páant ï jwíh bohéatjidih túi jéihna, chah jwí bohé jíh. ³ Diosdih, ā naáwátdihbut chah jwí jéih jíh. Dios ā náahachah, jwiít nihat bícdih páant jwí chājipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih ï cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yeej chājna, ï jéih jwúub túut nuumcán níit. Queét Cristodih jwíh jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá ā jumap”, ït níj jenah joyóp yah jí. Pánih jenah joinít, Dios queétdih ā túi ubatdih, Túini Espíritu íjeéh ā jumatdihbut ït jéihyep wut yah jí. ⁵ Dios naáwátdih joiná, túini naáwát ā jumatdih ït jéihyep wut yah jí. Nin péeni yeó jáapna Dios ā maáh jumapboó ā wēpatjīh ā teo wáacatdihbut ït jéihyep wut yah jí. ⁶ Pánih jéihna yuhna, caandíh cádahna, Dios wūúhdih cruzboó ï jwúub mao yohat pah caá ï chājap. Páant ï chājachah enna, bita Cristodih ï deohbipna caá. Páant ï cádahachah, det queétdih ï jéih jwúub túut nuumát túutcan níit. ⁷ Nin pah caá ā jumap: Túini baácdih mah ā jūúwúchah, wápchi mínah caanjíh ā momni túi chíh jūóhnit, ā quehechah, ā jeémát pínahdih ā bíbohna caá. Caán baácdih Dios ā túi chājna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ā naáwátdih chah bohénitdih ā túi teo wáacbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép yílipbut ā chíhichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih túi chājcan, Dios ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut ā cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios ā túi ubat

⁹ Wā oinitáá, yeebdíh páant níj naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wā níj jenah joicán caá. Cristo ā túi ubnit ñi jumachah, túini ñi chājatdih wā jéihna caá. ¹⁰ Jwiít nihat jwí túi chājatji jíib jwí íp jwiítidih ápí túi chājna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwādh níipí túi teo wáacna caá. Páant ñi chājachah enna, ā quíib buudcán níit. ¹¹ Pánihna, ñi jumap yoobó ñi jumap pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ñi chāj cádahcat jíib jwí íp ā pehbboó yeebdíh ā túi chājat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeeb yabh teonit ñi jumapdih jwí náah yaccan caá. Bita Cristoíhwā yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ā túi teo wáacbipna caá”, níj jenah joinít, caandíh ï cádahcan caá. Páant ï jumachah ennit, “Wā pehbboó yeebdíh wā túi chājipna caá”, jwí íp ā níjítji pah ā chājipna caá. Pánihna, queét ï chājat pah, yeebút ñi chājaá.

¹³⁻¹⁴ Jon játih Abrahamdih Dios ā wēpatjīh nin pah át níjíp wut jí: “Meemdíh búdí wā túi chājipna caá. Pánih túi chājna, ma jumenádih dawá wā cáac poat túutbipna caá”, át níjíp wut jí. Bíh caan páh wēpni wihcah, caán ā wēpatjīh ït naáwáp wut jí.* ¹⁵ Páant ā níjítjidih náhnit, Abrahamboó ā túi pánachah enna, ā níjítji pahjeh Dios caandíh át túi chājap wut jí. ¹⁶ “Dios ā enechah, yoobópdih níjná caá wā chājap”, jwiít cáacwāboó jwííp níjná caá. Pánihna, chah jumni ā wēpatjīh níjnit, yoobópdih jwí

* 5:13 1Co 3.2 * 6:8 Gn 3.17-18 * 6:13-14 Gn 22.16-17

niját ã jummatdih jwĩ júutna caá. Páant jwĩ nijíchah joinít, jwĩjeéh míc jũihniboó “Ã niját yoobópdih tigaá”, nijéihnit, ã jũih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, ã niját yoobópdih ã jummatdih júutat túut niijná, ã wēpatjĩhjah át naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwátidih jéihnit, “Ã naáwát yoobópdih ã jumuchah, caandíh ã túut nuumcán niít”, Abraham, ã juimenábut ít níj jéihjip taga. Jwiít nihat áihwābut caandíh jwĩ jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjĩh ã niját yoobópdih ã jummatdih jwiítidih ã jéihyana caá. ã nijátidih joiná, ã wēpatjĩhjah ã nijátidihbut joiná, caandíh ã túut nuumcát pínahdih jwĩ jéihna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ã pebhna jwiítidih ã ub bejat pínahdih úumcanjah jwĩ wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcan niít. Sacerdotewã ã chah maáta cáacwāidih úubh wūhat túut niijná, Dios ã jumni tólihna waadnít, wūpni yégueh jãh yaíhni chóodih ípĩ yap waadáp wut jĩ.* Páant ã chãjat pah, jwĩh pínahdih Diosdih úubát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna át waad béjep wut jĩ. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewã ã chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ã jumupboó jwiít áihwāidih ã waóh waadáchah, jwiítbut jwĩ jéih waadbípna caá.*

7

Melquisedec panihni sacerdotewã ã chah maáh Jesús ã jummat

¹ Melquisedecboó* Salem wūt jumni tútchidih moón ã maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úubhni át jumup wut jĩ. Maátadih Abrahamwã míc mao yap yohnit, ã jwūub jūwúchah, Melquisedec caandíh jwāááidih át juibínap wut jĩ. Pánih jwāáh juibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chãjáá”, Diosdih át níj úubúp wut jĩ. ² Páant ã jwāáát pínah játih, Abrahamboó caandíh eníhcannitdih míc mao yap yohnitji, maátah bíí déedih át ub jūwúp wut jĩ. Páant ã ub jūóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdih át wūhup wut jĩ. “Melquisedec”, niijná, “Túí chãjni maáh”, niijná ít chãjap wut jĩ. “Salem”, niijná, “Túí jumni”, niijná ít chãjap wut jĩ. Pánihna, caán Salem tútchidih moón ã maáh jumna, “Chah maáh túi jummat túutni”, caandíh ít nijíp wut jĩ.* ³ Melquisedec ã mánadih, ã nuowāidihbut ã daacát ã wihcan caá. ã cáac jummatdih, ã wunatdihbut ã daacát ã wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ã jumna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ded pah Dios wūh Cristobut páantjeh sacerdote ã jummatdih jwĩ jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ã jummat pah Melquisedecbut sacerdote ã jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ã nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ã túyat pínahdih át úubúp wut jĩ. Abrahamboó jwĩ nuowāji ã maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ã jummatdih jéihna, ã ub jūóhni bíic poómpdih caánboodíh át wūhup wut jĩ. ⁵ Moisésji nihat judíowāidih páant át wūhat túutup wut jĩ. Pánih wutna, Leví ã juimená sacerdotewã ã jumuchah, ã déewã ã wūhat pínahdih át ubat túutup wut jĩ. ã déewã Abraham ã juimená ít jumup wut jĩ. Leví Abraham juima ã jumuchah, ã juimenábut Abraham juimená ít jumup wut jĩ. Nihat Abraham juimená jumna yuhna, Leví juimená sacerdotewã jumnit, ã déewã ã wūhatdih ípĩ ubup wut jĩ.*

⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juima nihcan yuhna, Abraham ã wūhatdih át ubup wut jĩ. “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã nijní Abraham ã jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios ã túi chãjat pínahdih át úubúp wut jĩ. ⁷ Nindih jwiít nihat jwĩ jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih túi chãjat pínahdih ápĩ úubhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih úubhni ã jumuchah, Abraham chah ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. ⁸ Jwiít cáacwã jwĩ wūhatdih ubnit sacerdotewã, cáacwājah jumna, wunnit pínah ã jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ã wūhndih ubniji báadhni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ã wunatjidih naóhcan, “Páantjeh

* 6:19-20 Lv 16.2 * 6:19-20 Sal 110.4 * 7:1 He 5.6 * 7:2 Gn 14.17-20 * 7:5 Nm 18.21

báadhni caá”, niijná it chājap wut jī. ⁹ Būu moón Leví jūimená jūmnit sacerdotewā, Dios ā wūhat tútatdih ī ūbna caá. Páant ī ūbuchah yūhna, Abraham Melquisedecdh wūhna, nihat Leví jūimená ī wūhat pínah panihnidihbut Melquisedecdh wūhna āt chājap wut jī. ¹⁰ Melquisedecdh Abraham wūh láa, ā jūima Levíboó āt cáac jūm jwuhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdh jwāáhna, Leví pínahdhbut āt jwāáap wut jī. Leví, ā jūimenábut Melquisedecdh wūhnhit panihnit jūmna, caán nūmp it jūmup wut jī.

¹¹ Moisésji wutnit, Leví ā déewādhbut sacerdotewā āt jumat tútup wut jī. Ā wutat pahjeh queét sacerdotewā nūñúpwādh mao cáo wūhnhit, cáacwādh it ūúbh wūhup wut jī, Dios ā enechah, túinit ī jumat pínah niijná. Páant ī chājachah, túi yoobópdih jūmna nihna, biíh sacerdotedih jwīta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jūmcan, biíh sacerdote Melquisedec panihnidih būu jwī náahcan caá. Pánihna, Leví jūima Aarónji ā jūimená poómpdih moón sacerdotewādh būu jwī náahcan caá. ¹² Sacerdotewādh Dios túut nūmñít, jwiít dih ā wutatdhbut túut nūmát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wutat túutnit, Leví jūima Aarón ā jūimená poómpdihjeh sacerdotewā āt waadáat tútup wut yūh jī. Páant ā wūtuchah yūhna, jwī Maáh Jesús Leví jūima nihcan caá. ¹⁴ Judá jūimená poómpdih bóo ā jumatdih jwī túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judáíh poómpdih moondíh āt waadacap wut jī. ¹⁵ Caandíh jéihna, nindihbut jwī túi jéihna caá: Būu Dios jáap ā waadáni sacerdote Cristo Melquisedec panihni ā jūmna caá.

¹⁶ Jon játih jūmnit sacerdotewā pínah Dios ā wutat pahjeh Levííh poómpdih moonjéh it waadap wut jī. Obohjeéhtih, Leví jūima nihcah yūhna, páantjeh jūmna, Cristo sacerdote āt waadap wut jī. ¹⁷ Nin pah Dios āt niijíp wut jī:

“Meém páantjeh sacerdote ma jūmbipna caá. Melquisedec sacerdote ā jumat pahjeh muntíh meembút sacerdote ma jūmbipna caá”, Dios ā wūúhdih āt niijíp wut jī.
(*Sal 110.4*)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ā wutatdih jepahíhna yūhna, jwiít cáacwā yoobópdih jwī jéih jūmcan caá. Pánihna, caán ā jwííh wutatji yoobópdih jwī jumat pínahdh ā teo wáacchah, Dios caandíh āt cádahap wut jī. Pánih cádahnit, jwī Maáh ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyát jíib Dios jwiít dih ā túi ūbna caá, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Páant ā chājachah, caandíh túi jéih ūúbhnhit, ā pebhboó yoobópdih jwī jumat pínahdh jwī wēi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ā wēpatjíh naóhnhit, Dios caandíh āt waadánap wut jī. Obohjeéhtih, ā wēpatjíh naóhcanjeh, bita sacerdotewādh āt waadánap wut jī.

²¹ Cristoboodíh sacerdote waadánit, Dios caandíh nin pah āt niijíp wut jī:

“Weém, ma Maáh, wā wēpatjíh meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdíh wā jenah joyátdih wā túut nūmcan níit. Páantjeh sacerdote ma jūmbipna caá”, Dios Cristodih āt niijíp wut jī.
(*Sal 110.4*)

²² Pánih wēp naóhna, Jesús jwiít dih ā túi ūbat pínahdh niijná, āt chājap wut jī. “Cáacwādh wā túi ūbbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdh āt wah deyanap wut jī. Pánihna, Jesús ā wun wūhatdih túi jenah joinít, Dios ā niijátji yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá.

²³ Jwííh jūmnit sacerdotewā ī wunuchah, bita ípí túut nūm waadap wut jī. Pánihna, dawá sacerdotewā it jūmup wut jī. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ā jūmchah, caandíh túut nūmñít sacerdote pínahdh jwī náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jūmna, áih cáacwādh ā ūúbh cádahcan caá. Pánih ūúbhna, nihat caandíh jepahnitdih ā túi ūbna caá, Dios pebhboó ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, Jesúsjeh yoobópdih jwiít dih túi ūbni ā jūmna caá.

²⁶ Cáacwā jwī chājat pah yeejép chājni nihcan, Jesúsdh yéj chājat peéh ā wihcan caá. Yeejép wā cātíh jūmniidih jeáboó ūb bejnit, nihat cáacwā chah maáh Dios āt waadánap wut jī. Pánih jūmna, Jesús sacerdotewā ī chah maáhbut jūmna, jwiít dih túi teo wáacni ā jūmna caá. ²⁷ Bita sacerdotewā ī jumat pah nihcan caá. Queétboó yeó jáap jumat pah nūñúpwādh mao cáo wūhna, queétjeh ī yéj chājat jíib jwííh wūhnhit, túttimah, cáacwā ī yéj chājat jíibbut ípí wūhup wut jī. Dawá láa páant it chājap wut jī, cáacwādh Dios ā túi

enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó biíc láajeh wun wūhna, caanjéh áih báhahdih míic wūhnit, cáacwādhíh í yéej chājat peéh át jíib chājav wut jī.* ²⁸ Moisésji ā wutat pah sacerdotewā í maáta pínahdih cáacwādhíh í waadát tútuchah, yéejat wihcannit ít nihcap wut jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ā wūh páantjeh yéejat wihcanniboodíh sacerdotewā í chah maáh át waadánap wut jī.

8

Jesús sacerdotewā í chah maáh jwiítdih ā túi teo wáacat

¹ Caán nihtadhíh naóhna, nindhíh báhah yeebdíh naóhna caá wā chājav: Sacerdotewā í chah maáh panihni Jesús jwiítdih teo wáacni, jeáboó Dios ā jéihyepmant bóo bawámant ā chúudna caá.* ² Pánih chúudnit, jwiít áihwādhíh āpí wūbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwā í chājnjí Dioíh muúboó sacerdotewā Dioíh cáacwādhíh ípí wūbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni muú yobát díitboó jumna, jwiít áihwādhíh āpí wūbhna caá.

³ Nihat nin baácdih moón sacerdotewā í maáta nuñupwādhíh ípí mao cáo wūhna caá. Páant queétdih Dios át wutup wut jī, cáacwā í yéej chājav peéh í jíib chājav pínah niijná. Jwiítdih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wūhat panihndih Dios át wūhat tútup wut jī, jwí yéejat peéh ā jíib chājav pínah niijná. Páant í wūhat pahjeh muntih, Cristo jwí yéejat jíib caanjéh át míic wūhup wut jī, Dios jwiítdih ā wēi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewā wāát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote āta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baácdih jumni Dioíh muúdhíh í teo wūhna caá. Cáacwā caán muúdhíh chājna, jeáboó jumni muú panihni ít chājav wut jī. Páant ā jumuchah, jeejíboó Moisésdih Dios áih muú pínahdih chājav tútutit, “Meemdhíh wā naáwát pahjeh muntih wíih muúdhíh, nihat caán díitboó jumnidihbut túi yobópdi ma chājav tútup”, át niijíp wut jī.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioíh muú nin baácboó jumni muú chah túini ā jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ā tewatboó nin baácdih jumni sacerdotewā í tewat chah caá ā jumup. Dios Moiséswādhíh “Yeebdíh wā wutatdih jepahnit, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, át niij naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, jwiítdih “Jesús yeebdíh ā wun wūhatboodíh túi jenah joinít, wājeéh ñi túi jumbipna caá”, át niij naáwáp wut jī. Queétdih ā naáwátji chah jwiítdih ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiítdih túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wēpni ā jumna caá.

⁷ Á jwíh wutatjidih yobópdi jéih jepahcan, cáacwā ájeéh ít jéih jumcap wut jī. Á wutatjidih jwí jéih jepahachah nihna, biíh naáwátdih Dios āta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ā wutatjidih í túi jepahcatdih enna, áih cáacwādhíh jūihna, nin pah át niijíp wut jī:

“Nin wā niijátdih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwā, Israel juménadhíh, Judá juménadhíhbut jáap naáwátdih wā naóhbipna caá.

⁹ Í nuowā Egipto baácboó jumnitjidih bacanit, ded pah wājeéh í túi jummat pínahdih queétdih wā naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant wā naáwátdih í joí cádahap jī. Páant í cádahatdih ennit, weembút queétdih wā cádahap jī. Páant queétdih wā naáwátji pah jwúub naóhcan, mácah wā naóhbipna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel juménadhíh nin pah wā naóhbipna caá: Wā wutatdih yeebdíh wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhnianachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdíh wā en daóbipna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdhíh ñi wūbhíhna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wūhnit dée, maáta déebut nihat weemdhíh túi jéihnit míicjeh í jumbipna caá. Pánih jéihnit jumna, det í déewādhíh nin pah í míic niij bohécan níit: ‘Ded pah jwí Maáh Dios ā jummatdih ma jéihyeé’, í niijcán níit.

* 7:27 Lv 9.7 * 8:1 Sal 110.1 * 8:5 Ex 25.40

¹² Pánihna, i yéej chājatjidih yohnit, queédih peéh chājcan, caandíh chéneji wā jwúub náhnican niít”, Dios át niijíp wut jī. (Jer 31.31-34)

¹³ Pánihna, jáap naáwátidih naóhna, ã jwíih naáwátji át cádahat túutur wut jī. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúub túut nuumní ã jumna caá.

9

Dioíh muú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

¹ Dios Moisésjidih jwíih wutna, ded pah cáacwā caandíh i weñat pínahdih át naáwáp wut jī. Nin baácđih moón caandíh i weñat pínah muúđih ded pah i chājat pínahdihbut át naáwáp wut jī. ² Caán muúđih nuñúpwā chóojíh ít wāpáp wut jī.* Caán muú diítboó chéne tólih ít chājap wut jī. Í jwíih waád juibíni tólih “Dioíh tólih”, ít niijíp wut jī. Caán tólihboó i jíi cáagat nahna át jumur wut jī.* Cáagat naabút át jumur wut jī. Caán cáagat naajíh sacerdotewā Diosdih i wūhni pan naaná át jumur wut jī.* ³ Wúurpni yégueh chóojíh i jāh yaíhni táahmant biíh tólih át jumur wut jī. Caán “Dios ã jummat tólih”, ít niijíp wut jī.* ⁴ Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit i cáwat naá át jumur wut jī. Caán naá orojíh i chājni wut jī.* Orojíh i chājni paihbut caanjíh át jumur wut jī.* Caan páih diítna orojíh i chājni pamap át jumur wut jī. Caan pámap diítna “maná”, i niijní át jumur wut jī.* Caan páih diítna Aaróníh íoh caját nahbut chíih yabacni jum,* Dios ã wutatdih ã daác búudhni chéne jeé naanábut át jumur wut jī.* ⁵ Caan páih wāp lajni naajíh chéne ángelwā orojíh i pāp dodhni ít jwāáh ñuhur wut jī. Queét ángelwā Dios caanjíh ã jummatdih júutna ít chājap wut jī. Pánihna, caanjíh jumna, Dios cáacwā i yéejatdih ápi yohop wut jī.* Caán muúđih bóodih páant bóojeh tigaá wā naóh jwuhur.

⁶ Caán muúđih i túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jummat pah jwíih waád juibíni tólihdih waadní, Dios ã wutat pah ípi chājap wut jī.* ⁷ Sacerdotewā i chah maáhjeh biíh tólihboó jópchi jummat pah biíc láa ã waadát yeó jáapdihjeh ápi waadáp wut jī. Pánih waadní, i maoni nuñúp i wūhni pínah meépdih caanjíh jumni paih wāpátdih ápi chíanap wut jī, caán meépdih ennit, Dios cáacwā i yéejatdih ã yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, ápi jéih waadcáp wut jī. Diosdih úbát túut niijná, caanjéh ã yéej chājatji, nihat bita judíowā i jéihca naáh yéej chājatji jíibbut meépdih át ub waad béjep wut jī.* ⁸ Páant Dios ã chājatjijíh Túini Espíritu nin pah jwiítidih ã jéihyana caá: Moisésdih ã chājat túutni muú Dios ã jummat tólihboó cáacwā ít jéih waadcáp wut jī. Sacerdotewā i chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jī. Pánihna, Moisésdih ã chājat túutniji muú páantjeh ã jumuchah níhna, jwiít cáacwājeh Diosdih jwíta jéih úbhcan tagaá. ⁹ Diosdih i weñat muú ded pah ã jummatji, caán diítboó ded pah i chājatjidihbut naóhna, jwiít buu moondíh nindih Dios bohéna caá ã chājap: Cáacwā Diosdih weñat túut niijná, nuñúpwādih mao cáo wūhna yuhna, Dios ã náah yacat pah túinit ít nihcap wut jī. Pánih chājna yuhna, íih caolih páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh ít jéih jumcap wut jī. ¹⁰ Nin pah ípi chājap wut jī: Nuñúpdih mao cáo wūh, jeémp, babh, íih báhahnadih chocna, Moisés ã wutatji pah Diosdih ípi weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wutat pah chājna yuhna, i túut nuumát déedih queédih át teo wáaccap wut jī. Pánihna, Dios jáap bohéatdih ã naáwát túttimah, jon játih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹ Obohjeéhtih, jwiítidih túi chājat túut niijná, Cristoboó sacerdotewā i chah maáh yoobát jumnit, átát jūúwáp wut jī. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobátidih át waadáp wut jī. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cáacwā i chājni muú chah túini ã jumna caá. ¹² Cristo Dios ã jumurpboó cabra meépdih, jwií meépdih Diosdih

* 9:2 Ex 26.1-30 * 9:2 Ex 25.31-40 * 9:2 Ex 25.23-30 * 9:3 Ex 26.31-33 * 9:4 Ex 30.1-6 * 9:4 Ex 25.10-16 * 9:4 Ex 16.33 * 9:4 Nm 17.8-10 * 9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5 * 9:5 Ex 25.18-22 * 9:6 Nm 18.2-6
* 9:7 Lv 16.2-34

wūhat túut niijná, át ub waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, biíc láajeh jwiítidih wun wūhna, áih meép panihnidihjih át ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnít, jwī yéejatdih ā yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwī jumbipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wunnitdih ñi chūúchah, ñih báhahdih quei pánihni ā naácna caá”, át niijíp wut jī. Pánihna, íih báhah quei panihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jiwí meép,* jiwiwādh i cáwatji jōóhjihbut* sacerdotewā queétdih ípí choj jáhanap wut jī. ¹⁴ Páant í chājachah yūhna, queétdih át túi teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wūna, áih meépboodih ā yoh wūhachah, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wūna, Túini Espíritu páantjeh jumni ā teo wáacatjīh, caanjéh áih báhahdih Diosdih át wūhup wut jī. Pánih chājna, jwī yéejatdih yohnit, iiguípna jwī bejat déejidih át túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwī niij jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chājnit jwī jumna caá.

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wutatjidih jepahna yūhna, í yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cáacwā Diosjeéh ít jéih jumcap wut jī. Páant í jumuchah, nin jáap naáwátdih naóhnit, “Cristoboó ā wun wūhatjihjih cáacwādh wājeéh wā túi jumat túutbipna caá”, Dios át niijíp wut jī. Páant ā niijátji pah, í yéejatdih yohnit, ā ñionitdih túi ubat túut niijná, Cristo át wun wūhup jī. Páant ā túi ubuchah, páantjeh ájeéh jwiít áihwā jwī túi jumbipna caá. Pánih jumna, áihwādh Dios ā wūhat pínahdih jwī bíbohbiipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cáac ā wunat pínah játih, ā déewādh ā wūhat pínahdih ápi daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā buud jwúhcah, áih bií déedih ā déewā í jéih ub jwuhcan caá. Á wunat pínah játih ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh áih bií déejidih í ubbipna caá. ¹⁸ Páant ā wuncach, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih í maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ā wutatdih Moisésji nihát áih cáacwādh át naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jiwí meép, cabra meépdih mahjih át widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih í duuani, hisopo wūt jumni yílip bícdih nah chéonit, át taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daácni tólihdih, nihát cáacwādhbut át choj jáhanap wut jī. ²⁰ Pánih choj jáhanit, nin pah Moisés queétdih át niijíp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiítidih ā jepahat túutup jī, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ā naáwát yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá”, át niijíp wut jī.* ²¹ Túttimah, caán tólihdih cáacwādhbut ā choj jáhaat pahjeh muntih, Diosdih í weñat pínah mūdih, nihát caán díftboó jumnidihbut át choj jáhanap wut jī.* ²² Páant tigaá, Dios ā wutat pah, meépdih yoh wūhat caá náahap, cáacwā í yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacdih quei pánihni ā jumuchah, meépdih yoh wūhcan, mahjihjih chocat pínahdih Dios át wutup wut jī. Meép panihnijih chocannidih, Dios cáaquíh yéejatdih ā quíib buudcán níit.* ²³ Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih í weñat mūú, nihát caán díftboó jumribut quei wihcanni panihni ā jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wūhat ápi náahap wut jī. Moiséswā caán mūdih jeáboó jumni mūú pánihni ít chājap wut jī. Jeáboó jumni mūú Dioíh mūú yoobát ā jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ā wun wūhat

²⁴ Nin baácdih bóo Diosdih í weñat mūú cáacwā í chājnidih Cristo át waadcáp wut jī. Caán mūdih waadcánjeh, yoobópdih jeáboó át bejep wut jī, Dios ā jumupboó jwiítidih úbát túut niijná. ²⁵ Nin baácdih moón sacerdotewā í maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat túut niijná, ā jumni tólihbóo nuñúp meépdih ípí ub waadáp wut jī. Obohjeéhtih,

* 9:13 Lv 16.15-16 * 9:13 Nm 19.9,17-19 * 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28 * 9:21 Lv 8.15 * 9:22 Lv 17.11

Cristo biíc láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios ã jummat tólih yoobátboó ãt ãb waadáp wut jĩ. ²⁶ Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácđih Dios ã chãjat túttimah, nihat cáacwã jwĩ yéej chãjatji jíib, dawá láa caandíh wun wũhat ãta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwĩ yéejatđih yohat túut niijná, nin baácboó biíc láajeh cáac jummit, ãt wun wũhup wut jĩ. ²⁷ Nihat cáacwã biíc láajeh jwĩ wunna caá. Páant jwĩ wunat túttimah, túinitđih, yeejépwãđihbut Dios ã ñíobipna caá, yeejépwãđih peéh chãjat túut niijná. ²⁸ Biíc láajeh jwĩ wunat pah, dawá cáacwã jwĩ yéejatđih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh ãt wun wũhup wut jĩ. Túttimah, ã jwũub dei jũóhbipna caá, páant muntih. Pánih jwũub dei jũóhñit, jwĩ yéejatđih yohat túut niijná, ã jwũub wun wũhcan niít. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wẽi páinitđih ãbũđih ã jũóhbipna caá, páantjeh ã pebhboó Diosjeéh jwĩ jummat pínah niijná.*

10

Máa naáwát ã teo wáaccat

¹ Cristoíh dooná túini yoobát ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji túini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatđih jepahnit, yeó jáap jummat pah, nihat jópchina nuñúpwãđih mao cáo wũhna, Diosđih ípí weñep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih chãjna yuhna, cáacwã ã yéejatđih ã jéih yoh beedácan caá. ² ã jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosđih pánih wũhñit, “Bũũ yéejat peéh jwiítđih ã wihcan caá”, ãta niúj jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwãđih mao cáo wũhatđih ãta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jummat pah nuñúpwãđih mao cáo wũhna, cáacwã ã yéejatđih ã jéih quíib bũudcán caá. ⁴ Pánihna, jwi meépđih, cabra meépđihjeh Diosđih jwĩ wũhuchah yuhna, jwĩ yéej chãjatđih ãta yoh beedácan tagaá.

Cristo ã wun wũhat

⁵ Páant yoobóđih ã jumuchah, Cristo nin baácboó ã cáac jummat pínah játihbit nin pah Diosđih ãt niijp wut jĩ:

“**Cáacwã** nuñúpwãđih mao cáo wũhna, trigo ojđihbut ã wũhatđih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jummat túutuchah, ma chãjni bácah meemđih weñani pínah ã jumbipna caá.

⁶ **Cáacwã ã yéejatđih ma yohat pínah niijná**, nuñúpwãđih ã mao cáo wũhuchah, ma wẽi encan caá.

⁷ **Páant ma wẽi** encatđih jéihñit, ninboó jumna, ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá. Páant ma naáwátđih naóh yapani ã niúj daacáp jĩ”, Cristo ã ípđih ãt niijp wut jĩ. (*Sal 40.6-8*)

⁸ “**Cáacwã** nuñúpwãđih ã mao cáo wũhat pínah, trigo ojđihbut ã wũhat pínahđih queéđih ma náahcap jĩ. Páant ã wũhuchah yuhna, ma wẽi encap jĩ”, Cristo ãt jwíh niúj naáwáp wut jĩ. Moisés páant queéđih ã chãjat túutuchah yuhna, caandíh Dios ãt wẽi encap wut jĩ. ⁹ Páant niúj péanit, nin pah ãt jwũub niijp wut jĩ: “**Meém ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá**”, ãt niijp wut jĩ. Páant ã niijchah, nin pah jwĩ jéihna caá: Jon játih nuñúpwãđih ã mao cáo wũhatjđih cádahat túutnit, biíh bohéatboodíh Dios naóhna ãt chãjap wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ã íp ã náahat pah wun wũhñit, jwiít cáacwã jwĩ yéejatđih ãt yoh wũhup wut jĩ. Biíc láajeh wunna, áih bácađih ãt wũhup wut jĩ, jwiít áihwã Diosjeéh páantjeh jwĩ jummat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewã yeó jáap jummat pah Diosđih weñat muúboó teonit, nuñúpwãđih ípí mao cáo wũhna caá. Obohjeéhtih, páant ã mao cáo wũhna yuhna, cáacwã ã yéejatđih ã jéih yoh beedácan caá.* ¹² Obohjeéhtih, jwĩ yéejatji jíib Cristoboó biíc láajeh wun wũhna, jwĩ yéejatđih ãt túi yoh beedánap wut jĩ. Pánih yoh beedá péanit, ã íp pebhna pũuh laab béjnit, ã jéihyepmant bóo bũwámant, ãt chúudup wut jĩ. ¹³ Caanná chúudnit, caandíh

* 9:28 Is 53.12 * 10:11 Ex 29.38

eníhcannitdih ã íip ã yap yohat pínahdih ã páina caá.* 14 Pánihna, biíc láajeh wun wūhñit, Dioíhwã ã yéejatdih át yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh ã jumat pínah niijná.

15 Caán yoobópdi h ã jumatdih naóhna, Dios naáwát di h naóh yapanidih Túini Espírituboo nin pah át niij daacát túutap tajī:

16 “Nin pah Dios ã niijp be: ‘Túttimah bóo láa ni hat cáacwãdih nin pah wã niij naóhbi pna caá: “Wã wutatdih yeebdí h wã náhnianachah, wēnit ñi jepahbi pna caá.

17 Ñi yéej chājatdih wã jwúub náhnican niit”, wã niijbípna caá,’ Dios ã niijná caá”, át niij daacát túutap tajī. (Jer 31.33-34)

18 Pánihna, jwī yéej chājatdih ã yohochah, jwī yéejat jīb sacerdotewã nuñúpdih ã jwúub mao cáo wūhatdih jwī náahcan caá.

Úmcanjeh, Diosdih jwī jéih úbát

19 Wã déewã panihnitá, Jesúsboó wun wūhna, áih meépdih ã yohochah, jwiitboó úmcanjeh, Dios pebhna waadnit pah, caandí h jwī jéih úbhna caá. 20 Pánihna, nin baác di h moón sacerdotewã ã maáta ípí chājatji buu láa jwiitdih dedé pínah nihcan caá. Cristoboo jwī yéej chājatji jīb ã wun wūhuchah, caán tólihdih jāh yaíhni chóodih ã yeo dei bejehah,* jáap namá panihnidih át chājap wut jī, Dios ã jumapna jwī túi waadát pínah niijná.* 21 Pánihna, jwiitboó Dioí h muu panihnit jwī jumachah, jeáboó jumna, jwiitdih úbh wūhni Cristo chah wēpni sacerdote ã jumna caá. 22 Páant ã jumatdih jéihna, úmcanjeh, caandí h túi jenah joiná, Dios pebhna waadnit, caandí h jwī úbát dée caá. “Cristo weemdí h wun wūhna, wã yéejatdih ã yohochah, buu yéejat jīb weemdí h wihcan caá”, jwī niij jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjī h jwī chocat pah, quei wihcannit panihnit jwī jumat dée caá.* 23 “Yeebdí h wã túi úbbi pna caá”, ã niijátji pah ã chājbi pna caá. Páant ã chājat pínahdih túi jéihnit, bitadihbut caandí h jwīpí naóhna caá. Caandí h jwī túi náhniat dée caá. 24 Pánih náhninit, jwījeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, ni hat biíc di h jwī túi jumat dée caá. 25 Diosdih weñat túut niijná, jwī míic wáacat dée caá. Bitã ã míic wáacatdih cádahna caá ã chājap. Páant ã cádahachah yuhna, jwiitboó jwī cádahca boj jīh. Nin baácboó jwī Maáh ã jwúub dei jūwát pínah bahni jeh ã jūd hna caá. Caandí h jéihna, jwiit áihwã búdí jwī míic weña jīh.

26 Yoobópdi h jumni naáwát di h jwī jéihna yuhna, “Wã náahat pah wã chājbi pna caá”, jwúub niij jenah joinit, jwī yéej chājachah, Dios jwī yéejatdih ã yohcan niit. 27 Páant jwī chājachah, ã tobohna caá. Ni hat Diosdih eníhcannitdih peéh chājnit, iiguípna ã bejat túutbi pna caá. Pánihna, caandí h cádahnit, jwúub yéej chājnitdi hbut biíc yoobó ã peéh chājbi pna caá. Páant ã peéh chājat pínah búdí úm náah jumni caá.* 28 Moisés ã wutatjidi h ded ã yap yohochah, judíowã ã maáta caán yap yohnidih ípí peéh chājap wut jī. ã yéej chājachah ennitji, biíc peihcannit caandí h ã naóh yacachah, ã naáwát yoobópdi h ã jumatdih it jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, jīgah encanjeh, caandí h ípí mao yohop wut jī. Biíc peihcannit wihcah, chénewã caandí h ã naóh yacachah, ípí peéh chājap wut jī.* 29 Páant ã peéh chājat chah, Dios ã wūhdih eníhcannitboodí h ã peéh chājbi pna caá. Cristo wun wūhna, áih meépdih ã yoh wūhuchah, Dios jwī yéejatdih ã yohna caá. Páant ã yohat pínahdih jwiitdih át naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, det yéejatdih yohnit jumna yuhna, túttimah caandí h yap yohna, jwúub yéej chājnit, “Jesúh meép oboh jumni ã jumna caá”, ã niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinit, queéd di h oini Túini Espiritudih yeejép naóhna caá ã chājap. Páant ã chājachah ennit, Dios queéd di h búdí ã peéh chājbi pna caá.* 30 “Det ã yéej chājatji jīb weém caá wã peéh chājbi p. Wíihwã jumna yuhna, yeejép ã chājachah, queéd di h wã peéh chājbi pna caá”, át niijp wut jī.* “Yoobópdi h tigaá Dios

* 10:13 Sal 110.1 * 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 * 10:20 Jn 14.6 * 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25 * 10:27 Is 26.11 * 10:28 Dt 17.6; 19.15 * 10:29 Ex 24.8; He 13.20 * 10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

páant niíj naóhni ã jumup”, jwí niíj jéihna caá. ³¹ Pánihna, Dios chah wēpni ã jumuchah, yéej chājnitdih ã peéh chājat pínah úum náah jumni caá.

³² Játih ded pah ñi jumajjidih ñi túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíh jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ñit cádahcap tají. ³³ Biquí láana cáacwã ñi enechah, bita yeebdíh yeejép naóhni, yeejép ñit chājav tají. Bíh láa bita Jesúsdiñ yeejép ñi chājachah enna, yeejép yapnitdih ñit jígah en teo wáacav tají. ³⁴ Bitadiñ nemat muúboó ñi nemechah ennit, yeebbút ñit jígahap tají. Níh bí déediñ ñi dúuc wáyachah yuhna, jígahcanjeh, “Ñ túina caá”, ñit niijíp tají. “Ñin baácdih bóo chah túini jeáboó wã bíbohat pínah páantjeh ã jumna caá”, niíj jéihna, ñi dúuc wáyachah yuhna, ñit weñep tají. ³⁵ Pánihna, úumcanjeh, Diosdiñ ñi túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ñi cádahcat jíib, yeebdíh ã túi chājibipna caá. ³⁶ Yeejép yapna yuhna, Dios ã náahat pah ñi chāj cádahca bojoó. Páant ñi chāj cádahca, “Wíhdiñ wã pehbóo wã túi jumat túitbipna caá”, Dios ã niijátji pah, yeebdíh ã túi chājibipna caá. ³⁷ Ñin pah Dios naáwátidih naóh yapni ãt niíj daacáv tají:

“Wã wahni ã juibíat pínah bahniñitjeh ã jadhna caá.

³⁸ Pánihna, wíhwã, wã náahat pah chājnit, wã wahnidih túi jenah joinít, ñi túi jumibipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, queétdih wã wēi encan niít’, Dios ã niijná caá”, ãt niíj daacáv tají. *(Hab 2.3-4)*

³⁹ Obohjeéhtih, jwiítboó Diosdiñ cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jumna, páantjeh ãjeéh jwí jumibipna caá.

11

Diosdiñ túi jenah joyát

¹ Ñin pah Diosdiñ túi jenah joyát ã jumna caá: Diosdiñ túi jenah joiná, jwiítidih ã túi chājav pínahdiñ jwí túi jéihna caá. ã niijátji pahjeh ã chāj jwuhcah yuhna, “Ñ niijátji pah yoobópdih ã chājibipna caá”, jwí niíj jéihna caá. Páant ã chājav pínahdiñ encan yuhna, “Yoobópdih páant ã chājibipna caá”, jwí niíj jenah joiná caá. ² Páant ñi túi jenah joyóchah ennit, Dios jon játih moondíh ãt túi wēi enep wut jí.

³ Diosdiñ túi jenah joinít, ñin pah jwí jéihna caá: Dios ã naáwát wēpatjñh niñatidih ãt chājav tají. Pánihna, jwí enca naáhjidih niñat bñu jwí enni pínahdiñ ãt jígoñap wut jí.*

⁴ Abeljiboó Diosdiñ túi jenah joiní jumna, ovejadiñ mao cáo wñhniñ, caandíh ãt weñep wut jí. Obohjeéhtih, ã úud jeñé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdiñ ãt wñhup wut jí. Pánihna, Dios Abel ã wñhniñoodíh chah ãt wēi enep wut jí. Páñih wēi enna, “Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ã jumna caá”, ãt niijíp wut jí. Caán ã wñat túttimah yuhna, ã túi jenah joyátjidih bohéñit, ded pah jwiítboó jwí túi jenah joyát pínahdiñ jwí jéihna caá.*

⁵ Enochoó Diosdiñ túi jenah joiní ã jumuchah, Dios caandíh ãt wēi enep wut jí. Páñih wēi ennit, ã wñcat pínah niijná, niñat bácañjeh Dios jeáboó caandíh ãt ãb bejep wut jí. Páant ã ãb bejav túttimah, cáacwã caandíh ñit jéih bid juicáv wut jí.* ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdiñ túi jenah joicán, caandíh jwí jéih weñacan caá”, jwí niíj jéihna caá. Ded caandíh bidniñoó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandíh wã túi bidichah, weemdíh ã túi chājibipna caá”, niíj jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdiñ túi jenah joiní jumna, ded pah ã chājav pínahdiñ ã naáwácah, ãt túi jepahap wut jí. Páñih jepahnit, ãjeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh bícdih pobytidih túi yapat túut niijná, búdí jááj chóodih ãt chājav wut jí. Páñih túi jenah joiná, niñat bita yeejép ñi chājachah enna, queétdih ãt pej jumcap wut jí. Páñihna, Diosdiñ ã túi jenah joyócah, “Caán túini ã jumna caá”, Dios ãt niíj enep wut jí.*

* 11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3 * 11:4 Gn 4.3-10 * 11:5 Gn 5.21-24 * 11:7 Gn 6.13-22

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã wũhni pínah baácboó ã bejat túutuchah joinít, ãt jepahap wut jĩ. Caandĩh jepahnit, ã jumni baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna ãt juibínap wut jĩ.* ⁹ Páant ã juibínachah, “Nin baácdih yeebdĩh wã wũhbipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, caán baácdih ãt chãwáp wut jĩ. Caandĩh, ã wũúh Isaacdih, ã jumma Jacobdihbut “Nin baácdih yeebdĩh wã wũhbipna caá”, Dios ãt niij naáwáp wut jĩ. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñúp chóonadih yúuh taj cáagni muunáadih chãjnit, caánboó ãt jumup wut jĩ.* ¹⁰ Pánih jumna yuhna, caanjĩh ã jum jwuhat pínahdihjeh Abraham ãt jéihyep wut jĩ. Jeáboó jumni tútchina ã bejat pínahboodĩh wẽi páina ãt chãjap wut jĩ. Caán tútchi Diosboó ã jenah joyát pah chãjni ã jumuchah, buudcán, páantjeh ã jumvipna caá.*

¹¹ Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ãt jumup wut jĩ. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wáacatjĩh ãt weh jumup wut jĩ. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã niij jenah joyát jíib, Sara mit weh jumup wut jĩ. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ã wũúhdih ãt enep wut jĩ.* ¹² Abrahamji wunni dée ã jumuchah yuhna, ã juimená dawá ãt cáac poonap wut jĩ. Cúiwáadih, óondihbut jwĩ jéih jenah encat pah ã juimenáadihbut jwĩ jéih jenah en buujácan caá.*

¹³ Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, ãt buudáp wut jĩ. “Yeebdĩh caán baácdih wã wũhbipna caá”, Dios queétdih ã niijní baácdih juibícanjeh, ãt wunup wut jĩ. Caán baácdih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ã niijátji pah, túttimah ã juimená ã bíbohat pínahdih ãt jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, ãt weñep wut jĩ. Pánihna, “Nin baácdih jibnitjeh jwĩ jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ.* ¹⁴ Páant niijná, bíh baácdih ã bidatjidih jwĩ jéihna caá. ¹⁵ Pánih bidnit, ã jwíih jumni baácna jwúub bejĩhna nihna, ãta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Bíh baácdih jwĩ bidna caá”, niijná, jon jãtih ã cádahni baácdih niijná ãt chãjap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah túini baácboodĩh bidna ãt chãjap wut jĩ. Caán ã bidni baác jeáboó caá ã jumup. Caánboó ãt tútchi pínahdih Dios ãtát ámoh péanap wut jĩ. Pánihna, “Dios jwĩ Maáh caá”, ã niijíchah joinít, ãt tíccap wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wũúh Isaacdih ãt mao cáo wũhat túutup wut jĩ. “¿Yoobópdih niít weemdĩh ã túi jenah joí?” niijná, páant ãt wutup wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã niiját pah ãt chãjap wut jĩ. “Ma wũúh Isaacjĩh ma juimenáadih wã cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yuhna, Abraham caandĩhjuh mawat túut ãt chãjap wut jĩ.* ¹⁹ “Wã wũúh Isaacdih wã mao wũhuchah, Dios caandĩh ã jéih boobipna caá”, Abraham ãt niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ã mawat túut chãjachahjeh, Dios caandĩh ãt cádahat túutup wut jĩ. Páant ã mawĩhni jwúub báadhni pah caandĩh ã enechah, ã wũúh ãjeéh ãt jwúub jumup wut jĩ.*

²⁰ Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ã weh Jacob, Esaúdihtubt “Túttimah, Dios meemdĩh búdí ã túi chãja naáh”, ãt niijíp wut jĩ.*

²¹ Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtihbit áih wúuat nahjĩh too caj ñuhnit, Diosdih ãt weñep wut jĩ. Pánih wẽinit, ã wũúh José ã weh chénat pahdih “Meemdĩh Dios búdí ã túi chãjbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtih judíowã Egipto baácboó jumnitji ã bejat pínahdih ãt naáwáp wut jĩ. Pánih naóhnit, ã juimená pínah áih bácahjidih ã ub bejat pínahdih ãt wutup wut jĩ.*

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ã cáac jumuchah, caandĩh bíic peihcanni widh ãt bih bíbohup wut jĩ. Túinibit ã jumuchah ennit, caandĩh ãt bihip

* 11:8 Gn 12.1-5 * 11:9 Gn 35.27 * 11:10 He 13.14 * 11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 * 11:12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 * 11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12 * 11:17-18 Gn 21.12 * 11:17-18 Gn 22.1-14 * 11:19 Gn 22.13 * 11:20 Gn 27.27-29,39-40 * 11:21 Gn 47.31-48.20 * 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19

wut jī.* Caán baácdih moón ĩ maáhdih úumcanjeh, judíowā ĩ wehdih ā mawat túutuchah, ĩt jepahcap wut jī.*

²⁴ Túttimah, Egipto baácdih moón ĩ maáh nuúm Moisésdih mit behanap wut jī. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih túi jenah joiní jumna, “Caánt mi wūúh caá”, ĩ niijátdih át náahcap wut jī.* ²⁵ Caandíh behanah mi déewāboó wēnit, yeejép ĩ chājachah enna yuhna, át chājhcap wut jī. Pánih chājcan, Dioíhwā bícdih yeejép át yapat wut jī. ²⁶ Dios ā wahni pínah Cristodih cáacwā yeejép ĩ chājat pínah pah Moiséswādhbut Egiptodih moón yeejép ĩt chājap wut jī. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jíib jumndih ĩ bíbohatdih náahcanjeh, Dioíhwā bícdih ā jummat jíib bita yeejép ĩ dehwat pínahdih át níwip wut jī. Túttimah, ā túi chājat jíib, Dios caandíh ā túi chājat pínahdih jenah joí waáwana, yeejép ā yapat pínahdih át níwip wut jī.

²⁷ Diosdih túi jenah joiní jumna, Egipto baácdih moón ĩ maáh ā íjichah yuhna, caandíh úumcanjeh, caán baácmant át bejep wut jī. Dios jígohcanni ā jumuchah yuhna, jígohndih ā enat pah ā wutatdih Moisés át jepah cádahcap wut jī.* ²⁸ Moisés caandíh túi jenah joiní jumna, judíowādh Dios ā túi ubat pínahdih át jéihyep wut jī. Pánih jéihna, Dios ā wutat pahjeh queét judíowādh íh jēcnadh oveja wūúh meépjh át náanat túutur wut jī. Páant ĩ náanatdih ennit, Dios nihat ĩ jwíh túuhndih ā mawat túutni ángelboó judíowā ĩ jwíh túuhnitboodíh át maocap wut jī. Caán oveja wūúhdih mao péanit, Moisés ā wutat pahjeh, ĩ jummat yoobó ĩt jeémép wut jī. Caán jeémát, Pascua ĩ niijní, bícdih ĩ jwíh jeémp láa át jumap wut jī.*

²⁹ Túttimah, Diosdih túi jenah joinít jumna, “Muj Mac Duuni”, ĩ niijní mujdih, mah whcanni namádih judíowā ĩt chúuh bejep wut jī. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queétdih ñuun béjnit, muj ā jwúub duuj yóh lajachah, ĩt chíic wun beedép wut jī.*

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih túi jenah joinít jumna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ĩt púud bejep wut jī. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih ĩt púudur wut jī. Páant bói yeó jáap ĩ púudat túttimah, caán wáihyat júdu át boto jéen bejep wut jī.*

³¹ Diosdih túi jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wūt jumnih, judíowā en waóhndih wēi jwāáhnit, mit teo wáacap wut jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohndih maonit, judíowā caántboodíh ĩt maocap wut jī.*

³² Bitá Diosdih túi jenah joinít dih naáwíhna yuhna, queét dawá ĩ jumuchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefté,* David,* Samuel,* Dios naáwátdih naóh yapanitbut, nihat íh doonádih wā naáwíhna yah caá. Obohjeéhtih, queétdih wā naóh daáccan níft. ³³ Diosdih túi jenah joinít jumna, biquína bílh baácdih moondíh míic maona, ĩt yap yohop wut jī. Bitá íh cáacwādh túinijeh ĩt wutur wut jī. Páant Diosdih ĩ túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wā teo wáacáipna caá”, ā niijátji pah queétdih át teo wáacap wut jī. Bitá túi jenah joinít jumna, jiowá queétdih ĩ jeémíhichah yuhna, Dios íh jacnadh át nemep wut jī.* ³⁴ Bitá túi jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, ĩt iigáp wut jī.* Bitá túi jenah joinít jumna, queétdih ĩ mao yohíhichah yuhna, ĩt jwei béjep wut jī. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih túi jenah joiná, wēpépwā ĩt jumap wut jī. Pánih jumnit, bílh baácmant jūóhnt queétdih eníhcannit soldadowādh míic maonit, ĩt yap yohop wut jī. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih ĩ túi jenah joyát jíib, ĩ déewā wunah bejnitjidih Dios át booa wāhup wut jī.*

* 11:23 Ex 2.2 * 11:23 Ex 1.22 * 11:24 Ex 2.10-12 * 11:27 Ex 2.15 * 11:28 Ex 12.21-30 * 11:29 Ex 14.21-31 * 11:30 Jos 6.12-21 * 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25 * 11:32 Jue 6.11-8.32 * 11:32 Jue 4.6-5.31
* 11:32 Jue 13.2-16.31 * 11:32 Jue 11.1-12.7 * 11:32 1S 16.1-1R 2.11 * 11:32 1S 1.1-25.1 * 11:33 Dn 6
* 11:34 Dn 3 * 11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37

Obohjeéhtih, bita Dioíhwā ī jumat jíib, queédih teonit, búdí yeejép īt chājap wut jī. “Diosdih ma cádahachah, jwī watbipna caá”, queédih īt niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ī niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pehbhoó ī bejat pínahdih náahna, īt jepahcap wut jī. Páant ī jepahcat jíib, queédih yeejép ī chājachah, īt wunup wut jī. ³⁶ Bita Diosdih túi jenah joinít dih yeejép deohnit, búdí īt puñup wut jī. * Bitadih chéonit, nemat muúboó īt nemep wut jī. ³⁷ Bitadih jeejéh yohnit, īt mawap wut jī. * Bitadih íih bácahdih tac yoób īt bóodop wut jī. Bitadih íibat naajéh īt mawap wut jī. * Bita moh yéejnit jumna, oveja choo, cabra chóodihjeh īt duwáp wut jī. Queédih ñuunnít, bita búdí yeejép īt chājap wut jī. ³⁸ Queét chah túinit jumna, nin baác dih moón yeejépwā biíc dih jumnit pínah īt nihcap wut jī. Queét Diosdih túi jenah joinít boodíh cáacwā ī náahcah, muú wihcapboó, jeéboobát ípí jib bejep wut jī. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácboó jumni íitboobát ípí ũwup wut jī.

³⁹ Queét nihat caandíh túi jenah joinít dih Dios búdí āt wēi enep wut jī. Pánih túi jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh chah túini baác dih wā wūhbipna caá”, Dios ā niijní baác dih īt juibí jwahcap wut jī. ⁴⁰ Páant níj naóhna, nin pah Dios níj jenah joiná āt chājap wut jī: “Queét wíhwā, túttimah jumnit wíhwābut wā pebhna ī juyúchah, queét nihat biíc dih túinit yoobát wā jumat túutbipna caá”, āt níj jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joiná, játih ā chājatji chah túini jwiít dih ā chājibipna caá.

12

Jesús dih túi jenah joí cádahca boj jíih

¹ Queét wā naóh nit dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit ī jumatjidih jéihnit, yéej chāj cádahnit, jwiítbut Jesús dih jwī túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumat náahap: Náoni ā túi nāwíhichah yuhna, chodóp dih duo béjna, ā jéih wēp ñáocan caá. Yégueh wúupnidih duoná, ā túi jéih ñáocan caá. Páant ā jumat pah Diosdih jwī túi jepahíhna yuhna, jwī weñat pínahdihjeh chājna, caandíh jwī túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwī yéej chājat dih cádahat caá náahap. Chah wēp ñáoniboó ā túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ā náah yacat pah jwī chāj cádahca bojat dée caá. ² Jesús dihjeh jwī túi náhni jíih. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiít dih túi jenah joyát túutnibut ā jumna caá. Pánihna, caandíh jwī túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiít dih ā teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ā íip dih āt túi jenah joí cádahcap wut jī. Cruzboó wunat tíic náah jumni ā jumuchah yuhna, ā íip ā jumupboó ā weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó āt wunup wut jī. Pánihna, buu chah maáh jumna, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.*

³ Jesús dih eníhcannit caandíh búdí yeejép ī chājachah yuhna, Dios ā náah yacat pah āt cádahcap wut jī. Páant ā cádahcatjidih ñi túi náhninaá, yeebdíhbut yeejép ī chājachah yuhna, biíc yoobó cádahcat túut niijná. ⁴ Bita yeebdíh tubit yeejép chājna yuhna, īt mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesús boodíh īt mao yohop wut jī. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ⁵ Dios yeéb ā wehdih ā naáwátjidih ¿ñi quíib buúd níit? Yeejép ñi yapat pínahdih ā naáwát dih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tají:

“Wūuhá, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wā chājap. Pánih bohénit, wā túut nuumát túutachah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wā wutachah, jígahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wā oinit, “Meém wā wūuh caá”, níj ennit dih wápí bohéna caá, ī yap yohcat pínah niijná. Pánihna, ī yap yohochah ennit, queédih wā peéh chājibipna caá’, Dios ā niijná caá”, āt níj daacáp tají. (Job 5.17; Pr 3.11-12)

* 11:36 Jer 20.2; 37.15 * 11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 * 11:37 2Cr 24.21 * 11:37 Jer 26.23 * 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioíh namádih ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjîh, Dios ã weh ñi jumuchah, yeebdíh bohéna caá ã chājap, chah ñi túi chājat pínah niijná. Det mána ï wehdih ï wutuchah, ï jepahcah, ïpí peéh chājna caá, ï túut nuumát pínah niijná. Páant ï chājat pah, Diosbut jwiít ã weh jwī jepahcah, jwiít dih ã peéh chāj bipna caá. ⁸ Ñi túi chājcatdih ennit, yeebdíh ã naóhcah nihna, ã weh ñita nihcan tagaá. Páant ã naóhcah, mána wihcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wã íp caá”, ñita jéih niijcán tagaá. ⁹ Jwī mána jwiít dih ded pah ï bohéatjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiít dih ï peéh chājachah, queétdih jwīpí jepahap jī. Pánih jepahnit, jwī íp Dios ã túut nuumát túutuchah, chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ájeéh jwī túi jumbipna caá. ¹⁰ Wébít jwī jum jwuhuchah, jwī mána jwiít dih peéh chājnit, “Nin pah wã chājachah, wã wūh ã túi jumbipna caá”, ïpí niij jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiít dih teo wáacna caá ã chājap, caán túini ã jumat pah jwiítbut túinit jwī jumat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chājatdih “Caán túina caá”, jwīpí niij jenah joicán caá. Búdí jwīpí jígahna caá. Obohjeéhtih, jwīh jígahna yuhna, túttimah caandíh jwī jenah joyóchah, jwiít dih ã teo wáacna caá, yéej chājcanjeh, jwī túi jumat pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ã bohéatdih jéihna, ñi jígah cádaahaá. Caandíh chah túi jenah joinít, úumcanjeh, ñi túi weñeé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúh namádih bejnit, túinijeh ñi chājaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesús dih cádahcanjeh, wēpnit panihnit ñi jumbipna caá. Yeéb páant ñi jumuchah ennit, bita Jesúhwã wēpcannit panihnitboobát caandíh chah ï túi jenah joibípnca caá.

Dios ã wutatdih jepahcah, ã tobohat

¹⁴ Míc jūhcanjeh, nihat biíc dih ñi túi jumú. Pánih jumna, jwī Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chājca bojoó. Det yéej chājcanjitjeh jwī Maáhdih ï enbipna caá. ¹⁵ Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh oinit ã teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwūub yéej chājat pínah ã tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílip ã jáwat panihni yeebjéh ñita míc yéeja tagaá. Jesúh namádih ñi cádahachah ennit, bita áihwābut biíc yoobó ïta cádah tagaá.* ¹⁶ Ñi weha mána nihcannitjîh yeejép ñi chājca bojoó. Diosdih náahcannitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ã jumatjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ã wūhni pínahdihbut náahcanni át jumap wut jī. Weép jeñé jumna, ã íp ã wunat túttimah ã ípíh bií déedih bíbohni pínah át jumap wut yuh jī. Dios ã ípdih ã niijníjdihbut bíbohni pínah át jumap wut yuh jī. Obohjeéhtih, biíc yeó jáap búdí nuugúp wunna, biíc láa ã jeémát jíbjeñ ã bíbohat déejdih oboh jumni pah jenah joinít, ã úudboodíh át wūhcap wut jī. Pánih chājna, Dios ã wūhat pínahdih át náahcap wut jī. Pánih náahcanni ã jumat pah yeébboó ñi jumca bojoó.* ¹⁷ Æ úuddih áih pínahdih ã wūhat túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. Æ íp caandíh ã wūhat pínahdih Esaú búdí át náahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuhna, weép jeñédih ã wūhat pínahdih ã úuddih wūh péanit, Esaúboodíh ã íp át wūhcap wut jī. Caandíh ã jūí úúbúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh át wūhcap wut jī.*

¹⁸ Dios Moisésjdih ã wutat túutuchah, jwī déewã judíowã Dios ã jumni jeená ït juibínap wut jī. Obohjeéhtih, caanná ï juibíat pah yeébboó ñi juibícan caá. Nin pah queétboó ït yapap wut jī. Dios ã jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená ï juibínachah, búdí iigát át jumap wut jī. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbut át jumap wut jī. ¹⁹⁻²⁰ Caanná juibínit, póojat nah, Dios ã wéheatbut búdí ã yáanachah ït joyóp wut jī. Páant ã wéhenachah joiná, búdí úumnit, queét ït joíhcap wut jī. Dios nin pah queétdih át niij wutap wut jī: “Det nin jeedíh chānitdih jeejîh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñúp ã chuñuchah, caandíhbut jeejîh ñi yoh mawaá”, át niijíp wut jī. Páant ã niijíchah joinít, tubit úum náah jumni wutat ã jumuchah, “Jwiít dih ma jwūub naóhca bojoó”, ït niijíp wut jī.* ²¹ Páant ã yapatdih ennit,

* 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32 * 12:12 Is 35.3 * 12:15 Dt 29.18 * 12:16 Gn 25.29-34 * 12:17 Gn 27.30-40 * 12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27

nihat i ʔumuchah, “Búdí ʔumnit, méména caá wā chājap”, Moisés yuh buca át niijíp wut jī.*

²² Páant Diosjeéh it jwíh jumup wut jī. Obohjeéhtih, yeébbodíh pánihcán caá. Dios bícdih jumat túut niijná, Sión wūt jumni jee pánihipna ñi juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwā bícdih wēi naáwát túut niijná, i míic wáacpna ñi juibína caá. ²³ Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíh juibínit bícdih ñi míic wáac juibína caá. Nihat i wūtnadilh ā daácní núobut jeáboó ā jumna caá. Nihat cáacwādilh ñíoni ā jumupna ñi juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwājíh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queétdih yeejat wihcannit átát chājap wut jī. ²⁴ Pánihna, Jesús pebhna ñi juibína caá. Jon Moisés ā wutatjidih jwúub túut nʔumnit, “Jesúsboó wunna, áih meépdih ā yoh wūhuchah, yeebdíh wā túi ʔbbipna caá”, Dios jwiítdih át niijíp wut jī. Abelji áih meépdih ā yohochah enna, Dios caandíh maonidih át peéh chājap wut jī.* Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wūhuchah enna, Dios jwiítdih át túi ʔbup wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcán caá.

²⁵ ¡Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ā naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon játih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwát dih ā naóh yapanachah, caandíh i joífhcatji jíib, Dios cáacwādilh át peéh chājap wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiítdih ā naóh yapanachah jwí joífhcah, queétdih ā peéh chājat chah, jwiítbodíh Dios ā peéh chājibipna caá.* ²⁶ Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác át méménap wut jī.* Obohjeéhtih, bíih ā naáwát dih naóh yapaniboó Dios túttimah ā niiját pínahdih nin pah át niij daacáp tají: “Nin baácdih, jeádihbut bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tají.* ²⁷ “Bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, niijná, nihat ā chājnijidih ā yohat pínahdih naóhna át chājap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ā maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ā jumbipna caá. ²⁸ Pánihna, ā maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandíh ā yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwí niij jíih. Páant niijnit, ā náahat pah caandíh búdí jwí wēi jíih. ²⁹ Dios wēpni túini yoobát jumna, jwí tʔuú cáwat pah, det caandíh jepahcannitdih ā yoh beedábipna caá.

13

Dios ā weñat pínahdih ded pah chājat

¹ Bitá Jesúíhwādih ñi míic oi cádahca bojoó. ² Ñi jéihca naáhwādihbut ñi túi wēi jwāáá. Pánih wēi jwāáhna, biquína Jesúíhwā, jéihcán yuhna, ángelwādih it wēi jwāáap wut jī.*

³ Nemat mʔúboó jumnitdih ñi jígh en teo wáacá. Yeéb íjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi túi chājaá. Bitá yeejép i yapachah ennit, yeéb bíic yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

⁴ Ñi téihya chéwechah, ā túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míic cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjíh yeejép ñi chājca bojoó. Pánih yeejép chājnitdih Dios ā peéh chājibipna caá.

⁵ Bíi déedih tubit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijíp wut jī: “Yeebdíh cádahcanjeh, wā túi teo wáacipna caá”, át niijíp wut jī.* Páant ā niiját dih jéihnit, ñi bíbohni bíi déedihjeh wēinit, chah ñi jwúub bidca bojoó. ⁶ Pánihna, ʔumcanjeh, nin pah jwí niij jenah joiná caá:

“Wā Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ā jumatdih jéihna, cáacwā weemdíh yeejép i chājat pínahdih wā ʔumcan níit”, jwí niijná caá. (Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

* 12:21 Dt 9.19 * 12:24 Gn 4.10 * 12:25 Ex 20.22 * 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 * 12:26 Hag 2.6
* 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9 * 13:3 Mt 25.35-46 * 13:5 1Ti 6.6-10 * 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13

⁷ Yeebdíh waóhñit, Dios naáwátidih bohénitjidih, í túi chāj cádahcatjidihbut ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih í túi jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbút biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.

⁸ Jesucristo páantjeh biíc yoobó jumni caá. Jon játih ded pah ā jumati pah buubut ā jumna caá. Túttimahbut biíc yoobó ā jumbipna caá. ⁹ Jesús íh namádih cádahnit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah í bohéatdih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandíh ñi jeémca bojoó”, biquína í niij bohéna caá. Páant í niij bohéatdih jwí jepahachah yuhna, Diosdih chah jwí túi jenah joyát pínahdih ā teo wáaccan niít. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítidih oinit, āpí teo wáacna caá, Jesúsdi chah jwí túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ā teo wáacatjīh caandíh túi jenah joinít ñi jumúú.

¹⁰ Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh jwí túi jenah joyóchah, jwí yéejatdih Dios ā yohna caá, ājeéh jwí túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewāboó nuñúpwādih í mao cáo wūhna yuhna, cáacwā í yéejatdih ít jéih yoh beedácap wut jī. ¹¹ Queét sacerdotewā í maáta jópchi jumat pah nuñúp meépdih Dios ā jumni tólihboó ípí ub waad béjep wut jī, cáacwā í yéej chājatdih Dios ā yohat pínah niijná. Páant í chājat túttimah, í maoniji nuñúpdih cáacwā í jumup yehboó ípí cáo yoh beedánap wut jī.* ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wūhñit, áih meépdih át yohop wut jī, jwí yéejatdih ā yohochah, Dioíhwā jwí jumat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ā wunatdih enna, judíowā í maáta caandíh ít eníhcap wut jī. Pánihna, cruzboó ā wun wūhatjidih jwí túi jenah joí jīh. Páant jwí jumuchah enna, cáacwā jwiítidihbut í eníhcan niít. ¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwí jumat pínah yoobát ā wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwí yoób jumat pínah tútchidih páina caá jwí chājap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ā teo wáacatjīh Diosdih jwí wéi naáwáchah, caandíh mao cáo wūhat panihni ā jumna caá. Caandíh jwí túi weñat dée caá.*

¹⁶ Níjeéh jumnitdih túi chājnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chājat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chājna, Diosdih cáo wūhat panihnidih wūhñit, caandíh túi wēina caá ñi chājap. Páant ñi chājachah ennit, Dios ā túi wēibipna caá.

¹⁷ Yeebdíh waóhñitdih túi jepahna, í wutat pah wēinit ñi chājaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ā túi en dawát túutap tagaá, caandíh ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit í jumuchah, yeebdíh ded pah í en dawátjidih Diosdih naáwát ā náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, í túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahcah ennit, búdí ita jígah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ñi wūbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwí túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jumat pah túi chājīhna, “Yeejépdih chājna caá wā chājap”, jwí niij jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdíhbut búdí ñi wūbú, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdíh ā jwúub wahat pínah niijná.

Queétdih ā pée wūbát

²⁰ Jwí Maáh Jesús jwí yéejat jíib wun wūhñit, áih meépdih át yohop wut jī. Páant ā chājachah, “Ñi yéejatdih wā yohbipna caá, páantjeh wājeéh ñi túi jumat pínah niijná”, Dios jwiítidih át niij naáwáp wut jī.* Páant niijni jwí Maáh Jesúsdi át jwúub boanap wut jī. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wēpni, ovejawādih en daoní panihni jumna, jwiít áih ovejawā panihnitdih ā túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandíh booniji jumna, yeebdíh ā túi teo wáaca naáh, ā weñat pínahdihjeh ñi chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ā túi túut nuumú naáh, ā náahat pah jwí jumat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumat pah búdí jwí wéi jīh. Páant tíí ā jumna nah.

Ā pée túyat túutat

* 13:11 Lv 16.27 * 13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2 * 13:20 Ex 24.8; He 10.29 * 13:20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

²² Wã déewã panihnitá, yeebdíh nin wã daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjĩh yeebdíh wã naóh bohéatdih íjcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat túut niijná, páant wã daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdíh wã jéihyana caá: Jwĩ úud panihni Timoteo nemat muúboó jumnijidih ít bacanap wut be. Waícanjeh ninjĩh ã jumúchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbut wã numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjíh jumnit Jesúíhwãbut ĩ túyũ naáh. Nin Italia baác dih moón Jesúíhwã yeebdíh ĩ túyat túutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wã túyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

SANTIAGO

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Santiago,* jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristodihbut teo wũhni wã jumna caá. Yeéb wã déewã, doce jwí ñowã ï jwimená poómpdih moón, Jesúfhwã bífh baácnaboó jumndih* túyat tútnit, nin núodih wã daác wahna caá.

Dios jwiútdih ã jéihyaat

² Wã déewãá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³ Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdiñ jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴ Jesúsdiñ cádahcan, túi jenah joinít jummat túut niijná, bíc yoobó túi chājnit ñi jumnuú.

⁵ “¿Ded pah wã chājbi?” niñ jéihñi Diosdiñ ã uúbú naáh. Páant ã uúbúchah, Dios caandíh ã jéihyabipna caá. Caán niñat caandíh uúbhndih jūihcanjeh, búdí ãpí teo wáacna caá, ï jéihyat pínah niijná.* ⁶ Pániñ uúbhna, Diosdiñ túi jenah joinít, ã uúbú naáh. “Wã uúbúchah yuhna, Dios weemdíh ãta teo wáaccan tagaá”, niñ jenah joiní ã jumca bojo naáh. Páant niñ jenah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí mñj nolihat ãpí túut ñumát pah ã jumna caá. Páant niñ jenah joiní, yeó jáap jummat pah bíc yoobó ãpí chājcan caá. Diosdiñ túi jenah joiní nihcan caá.* ⁷⁻⁸ Bũũ nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácah ã jenah joibípna caá. Páant túi jenah joicán ã uúbúchah, jwí Maáh caandíh ã jepahcan niít.

⁹ Ded Jesúsdiñ oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chājat pínahdih jéihnit, ã weñe naáh.* ¹⁰ Ded Jesúsdiñ dawá bíí dée bíbohndih bita ï dúuc wáyachah yuhna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah tigaá caán bíí dée ã bũudáh bejbipna caá. Pániñ jéihnit, caanbút ã weñe naáh. ¹¹ Yeó aáb jũóhna, tũbit ã chāhachah, cháa diib téh bejnit, ã yúugna caá. Páant ã yúuguchah, ã túi jígohat ã beedná caá. Pániñat pah búdí bíí déedih wēinibut áih bíí dée bíicdih ã bũudbípna caá.*

Yeejép chājat jenah joyátdih jepahcat

¹² Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ cádahcanni túi wēini ã jumnbipna caá. Páant ã cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ãjeéh jummat túutnit, caandíh ã túi chājipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wájeéh wã túi jummat túutbipna caá”, ã niñátji pah ã chājipna caá. ¹³ Yeejép chājat jenah joyát ã jũúwúchah, “Dios caá weemdíh páant ã chājat túutur”, ñi niñ jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādhbut páant ã jenah joyát túutcan caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwājeh tũbit yeejép ï ñinahat pah ípí jenah joiná caá. ¹⁵ Pániñ jenah joinít, yeejép ípí chājna caá. Páant ï chājatji jíib Dios queétdih iiguípna ã bejat túutbipna caá.

¹⁶ Wã déewã, wã oinitá, “Dios weemdíh ã wutuchah, yeejép wã chājap jñ”, ñi niñ jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷ Jwí íp Dios jeáboó jumni jwiútdih teo wáacat túut niijná, túinidihjeh bitadih ã wũhat túutna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cúiwādhbut chājni. Pániñna, ï jígohat ã túut ñumúchah yuhna, Diosboó páantjeh bíc yoobó ã jumna caá.* ¹⁸ ã náahat pah áih túini doonádih jwí jepahachah, ã weh jwí jummat pínah niijná, jwiútdih jáap cáac jumnit panihnit át jummat túutjip taga. Pániñ jumnit, niñat ã chājnit cátdih jwiútdih ã túi ubuchah, ã jwíñ túut ñumñít jwí jumna caá.*

Diosdiñ yoobópdih jepahat

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * 1:1 1P 1.1 * 1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 * 1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * 1:9 Jer 9.24 * 1:11 Is 40.6-7 * 1:17 Nm 23.19; Mal 3.6 * 1:18 1P 1.23

¹⁹ Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátidih ñi túi wēi joyoó. Pánih caandíh túi joinít, túi jenah joicánnit í wéheat pah wéhecan, waícanjeh íjnit ñi jumca bojoó. ²⁰ Det íjnit Dios ā náahat pah í túi chājcan caá. ²¹ Nihat ñi yéj chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádaahaá. Pánih cádahnit, Dios naáwátidih í bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jummuá. Páant í bohéatdih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ā túut nuúm péabipna caá.

²² Ā naáwátidih joiná yuhna, jepahcan, ñi míc yeena caá. “Wā jepahcah, ā túimi nacaá”, níj jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chājap. Pánihna, ā naáwátidih túi joinít, ā bohéat pah ñi chājaá. ²³ Ded caán naáwátidih joiná yuhna, jepahcanniboó nin pah chājni ā jumna caá: Āih móotdih quenalihjñh ā míc enna caá. ²⁴ Pánih míc en péa bejnit, ded pah ā jíghatdih waícanjeh ā quíib buudná caá. ²⁵ Obohjeéhtih, bíhboó ā enatjidih ā quíib buudcát pah Dios naáwátidih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ā wēibipna caá. Pánihna, caán bohéatdih jepah cádahcannidih wēi ennit, Dios ā túi teo wáacipna caá.

²⁶ Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ā wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, níj jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Dios jwí íp ā náahat pah caandíh jwí weñat túut niijná, nin pah caá jwiítidih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép í yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép í chājat pah jwiítidih chājcat caá náahap.

2

Cáacwādh biíc yoobó túi chājat

¹ Wā déewāá, jwí Maáh chah túini Jesucristodih jepahnit jumna, cáacwādh biíc yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³ Orojñh í chājniñi téihya yacat júduna, búdí jíib jumni yéguehdihbut duoní yeéb Jesúíhwā ñi míc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin táyupboó ma chúudú”, ñita níj tágaá. Páant niijná yuhna, caanna yeejép yégueh duoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhúú. Baácdihjeh ma chúudú”, caandíh ñita níj tágaá. ⁴ Pánih chājna, cáacwādh yeejép jenah joinít, túi jíghnitdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan tagaá. Páant níj jenah joyát ā túican caá.

⁵ Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios át ñíwip wut jñ. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, Dios caandíh oinitdih át níjíp wut jñ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih ā ñíwichah yuhna, yeébbó queétdih ñipí tícana caá. Pánih queétdih tícanit, dawá bí dée bíbohnitdihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bí dée bíbohnitboó yeebdíh yeejép ípí chājna caá. Queétjeh yeebdíh naóh yacat túut niijná, cáacwādh peéh chājat túutnit pebhna ípí teo wái bejna caá. ⁷ Queétjeh Cristodih yeejép ípí wéhena caá. Obohjeéhtih, yeébbó “Jwiít Cristoíhwā caá”, níjnit jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā túican caá.

⁸ Dios naáwátidih daácniboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma míc oyat pah, bitadidihbut biíc yoobó ma oyoó”, át níj daacáp tajñ.* Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹ Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājap. Pánih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰ Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, bíic wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandíh peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹ “Ñi weha mána nihcannitjñh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh át níj wutup wut jñ.* Caanjéh muntih, “Cáacwādh mao yohca bojoó”, át níjíp wut jñ.* Pánihna, det í weha mána nihcannitjñh yeejép chājcan yuhna, cáacdih mao

* 2:8 Lv 19.18 * 2:11 Ex 20.14; Dt 5.18 * 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17

yohna, Dios ã wutatdih yap yohnit ï jumna caá. ¹² Cristo jwiítdih bádí oina, jwí túi jumat pínah niijná, bitadiah ã oyat túutna caá. Páant ã wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñíonit, ded pah ï chājatji júbdiñ ã naóhbiñna caá. Páant ã jumuchah, ã wutat pah jwí túi chājat dée caá. ã náahat pahbut jwí wéhe jíñ. ¹³ Bitadiah jwí jíñah encañ, Dios cáacwādiñ ã ñío láa jwiítdihbut jíñah encañeh, ã peéñ chājbipna caá. Obohjeéhtih, bitadiah jwí jíñah enechah, jwiítdihbut jíñah ennit, ã peéñ chājcan niít.

Jesúsdiñ túi jenah joinít, bitadiah teo wáacat

¹⁴ Wā déewāá, nindiñ ñi túi joyoó: “Weém Cristodiñ wā túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadiah ã túi teo wáacah, ã niijátji dedé pínah niñcan caá. Páant ã niijíchah yuhna, Dios caandíñ ã túi ubcan niít. ¹⁵⁻¹⁶ Ded Jesúñ, Jesúñ wili ï jeémát pínah wihcañ ennit, yeejéy yéguehdiñeh ï ðawúchah ennit, jwiít Jesúñwā queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueñ ðaonít, túini jeémátdiñ jeémñit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ï náahatdiñ ñi wúhcañ, ñi niiját dedé pínah niñcan caá. ¹⁷ Pániñna, “Cristodiñ wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājcañ, Cristodiñ ñi jenah joyát dedé pínah niñcan caá.

¹⁸ Ñijeéñ jumni nin wā bohéatdiñ joíñcanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wāpí túi chājcañ caá. Meémboó bitadiah teo wáaccan yuhna, ‘Cristodiñ wā túi jenah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chéñat pahdiñ Dios ã túi ubbiñna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodiñ túi jenah joiníboó bitadiah ã túi chājcañ, caandíñ túi jenah joiní ã jummatdiñ cáacwā ï jéihbiñna caá. ¹⁹ “Dios bíñcñeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyócañ, ã túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdiñ ñi jepahcañ, caandíñ ñi jéihyat dedé pínah niñcan caá. Nemépwābut ñi jenah joyát pahjeh mun tigaá ï jenah joyóp. Pániñ jenah joinít, Dios bíñcñeh ã jummatdiñ jéihna, ã wépatdiñ úumñit, queétdiñboó ï méména caá. ²⁰ “Cristodiñ túi jenah joiní wā jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih ã túi jenah joicán caá. Pániñna, Cristodiñ jepahna yuhna, bitadiah teo wáaccaniboó yoobópdih ã jepahcañ caá. ²¹ Caán yoobópdih ã jummatdiñ ñi jéihyat pínah niijná, jwí nuo Abraham ded pah ã chājatjidiñ wā naóhbiñna caá. Caán ã wūñ Isaac wūt jumniñ Diosdiñ āt mao cáo wūñíñ wut yuh jí. Pániñna, jee dáññajñ ã cáag aabáni poómpñih ã cáagni tuujñ caandíñ āt chéó cáagap wut jí. Pániñ chéó cáagna, Dios ã niijátji pahjeh caandíñ wéñit, ã wūñdiñ mawat túut ātiñ chājap wut yuh jí. Páant ã jepahcañ ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíñ āt niij enep wut jí.* ²² Páant ã niijátjidiñ náññit, nindiñ ñi jenah joyoó: Abraham Diosdiñ túi jenah joiní jumna, ã wutatdiñ āt jepahap wut jí. Pániñ jepahna, Diosdiñ ã túi jenah joyátdiñ āt júutap wut jí. ²³ Dios naáwátdiñ naóñ yapani ã niij ðaacátji pahjeh āt yapap wut jí. “Abraham Diosdiñ túi jenah joinít, āt jepahap wut jí. Páant ã jepahcañ enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíñ āt niij enep wut jí”, āt niij ðaacáp tají.* Páant ã niij enatdiñ jéihna, “Abraham Dios ã chéen caá”, cáacwā caandíñ ït niijíp wut jí.*

²⁴ Pániñna, ded pah Abraham ã yapatjidiñ jenah joinít, nindiñ ñi jéihbiñna caá: “Diosdiñ wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíñ ã jepahcañ enna, “Caán túini caá”, Dios caandíñ ã niij encañ caá. Obohjeéhtih, Diosdiñ túi jenah joinít, ã túi chājatdiñ enna, “Caán túini caá”, caánboodíñ Dios ã niij enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wūt jumniñ deoh nah jumniñjidiñbut “Caánt túiniñ caá”, Dios āt niij enep wut jí. Josué ã wah bojñitji miññ tútchina ï juibíncañ, queétdih jwāáññit, “Wíñ muúboó ñi ũo jwuhúp”, mit niijíp wut jí. Cheibit Josuéwā ï jumapna queét ï jwúub bejcañ, bíñ namáboó mit júutap wut jí, “Queétdih eníñcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdiñ enna, “Caánt túiniñ caá”, Dios āt niij enep wut jí.* ²⁶ Jwíñ bācañdiñ caoliñ ã wihcañ, jwíñta báadñcan tagaá. Pániñna, caoliñ ã wihcañ, jwíñ bācañboó dedé pínah āta niñcan tagaá. Pániñat pah “Diosdiñ wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih

* 2:21 Gn 22.1-4 * 2:23 Gn 15.6 * 2:23 2Cr 20.7; Is 41.8 * 2:25 Jos 2.1-21

caandíh jwí túi jenah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáacchah, caandíh jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ã jumna caá.

3

Ded pah caá jwí wéheat

¹ Wã déewãá, ded Dios naáwát dih cáacwãdih bohéna, caán ã bohéat dih caanjéhbüt ã túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ã túi chãjcat dih enna, caánboodíh Dios chah ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ã ñionitjeh í bohéna naáh. ² Dawá láa nihát jwiít cáacwã yeejép jwí pí chãjna caá. Ded yeejép niijíhat ã jũúwúchah yuhna, niijcán, túi yoobóp dih jumna, yeejép chãjihat dihbut ãta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ã jumna caá: Caballoíh jacdih ítah naabít dih yacnit, áih yapatnaboó tópnadih jwí pí chéona caá. Caandíh púuh laáb chúudnit, caan tópnadih wáinit, ded jwí bejhipboó cabalodih jwí jéih bejat túutna caá. Bainí naabít ã jumuchah yuhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiít dih ã túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ã jumna caá: Búdí jááj chóo ã jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ã jumna caá. Pánihna, búdí johlit ã ãb joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíhjih ded ã bejhipboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwíih nuúc bainí ã jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbut ã jumna caá: Bainí tuu cúut jumna yuhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadih ã iigná caá. Pánihat pah jwíih nuúcjíh niijná, búdí yeejép jwí jéih chãjna caá. ⁶ Pánihna, jwíih nuúc tuu cúut panihni ã jumna caá. Jwíih nuúcjíh niijná, jwí jéih míc yéejana caá. Tuu cúut búdí ã iigát pah yeejép pohba jwí chãjna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwã í wutat pah jwí chãjna caá.* ⁷ Nihat jiadih moón nuñúpwã, jiijnít, maiwã, dóbohã, queejwãdihbut cáacwã ít wutur wut jí. ⁸ Obohjeéhtih, jwíih nuúcjíh yeejép niijná, jwí jéih cádahat túutcan caá. Maiboó cáacdih chãácna, ã yéejat pah jwiítbut jwíih nuúcjíh yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹ Jwíih nuúcjíh Diosdih wéi naóhna yuhna, caán ã jummat pah jwiít cáacwãdih ã chãjnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.* ¹⁰ Pánihna, caan jácmantjeh wéi naáwát, yeejép niijátbut ã bacna caá. Wã déewãá, páant jwí niijíchah, ã túican caá. ¹¹ Biíc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah biíc dih ãpí nooj báccan caá. ¹² Wã déewãá, higuera nah olivo tíibnadih ãpí quehcan caá. Iguíh nahboó higueradih ãpí quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ã nooj bácachah, túini mah ã nooj báccan níít. Pánihat pah jwiít dih túini naáwát, yeejép niiját dihbut niijcát caá náahap.*

Túí jenah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jumnit biquína túi jenah joinít í jum níít? Pánih jumíhna, “Bita chah wã jéihna caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjeh, túinijeh jumnit, í túi chãja naáh. Páant í chãjachah enna, “Queétboó túi jenah joinít yoobát í jumna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bíí déedih búdí en ñinahna, í weñat pínahdihjih jenah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wã jumna caá”, í niijcá bojo naáh. Páant niijnít, túbit yeenit í jumna caá. ¹⁵ Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit í jenah joyát pah, jenah joiná caá í chãjap. Páant Dios queétdih ã jenah joyát túutcan caá. Nemépwã caá páant í jenah joyát túutur. ¹⁶ Bitadih jepchá túbnit, queétdih teo wáaquíhcan, búdí míc jũihñatbut ã jumna caá. Pánih míc jũihnit jumna, búdí yeejépdihbut í chãjna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, caandíh jéihnit dih Dios ã túi jenah joyát túutna caá. Páant ã jenah joyát túutuchah, ípí túi chãjna caá. Pánih túi chãjna, míc jũihcan, bitadih yap yohcan, íjeéh túi biíc dih jumnit, queét nihad dih biíc yoobó oinit, bitadih í jígah en teo wáacna caá. Pánih chãjna, yeecanjeh, ípí túi jumna caá.* ¹⁸ Pánih míc jũihcan, “Túinijeh ñi jumú”, bitadihbut ípí níj naóhna caá.

* 3:6 Pr 16.27 * 3:9 Gn 1.26 * 3:12 Pr 18.21 * 3:17 Pr 1.1–9.18; Stg 1.5

4

Nin baácdih bóodih bidcat

¹ ¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ñi míc maona caá? Túi chājhna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míc maona caá. ² “Caandíh búdí wā náahna caá”, niáj en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohndih jūihnit, míc maonit, ñi maona yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh wúbhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³ Wúbhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ñipí wúbhna caá. Páant ñi wúbúchah, Dios yeebdíh ã jepahcan caá. ⁴ Diosdih jéihcannit ñi náahat pah yeebbút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? Pánihna, queét ded pah ñi chājatdih wēi enna, biíc yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.* ⁵ Dios naáwátidih daácniji nin pah át niáj daacáp tají: “Dios jwíjeéh ã jummat túutni Túini Espiritu jwiítidih búdí oinit, jwí yéej chājíhichah, tūbit ã jíghna caá”, át niáj daacáp tají. Páant ã niáj daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdih tigaá ã jumap.* ⁶ Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ã teo wáacna caá, caandíh jwí túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátidih biíh daácní át niáj daacáp tají: “ ‘Weém bácah bitadih chah wā jéihna caá’, niijnídih Dios ã eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijníboodíh Dios búdí oinit, ã teo wáacna caá”, át niáj daacáp tají.* ⁷ Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumwá. Caandíh jepahnit, nemép ã yéej chājat túutuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ã jweibípna caá. ⁸ Diosdih búdí bidnit, ájeéh túi biícidih ñi jumwá. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ã teo wáacnipna caá. Yéej chājíhatdih jenah joí cádahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pánih cádahnit, túiniboodíhjenah jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹ Ñi yéej chājatdih búdí jíghnit, ñi jumwá. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh tíicnit ñi jumwá. ¹⁰ “Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baáboó ñi jum jwuhuchah, ã túi teo wáacnipna caá. Túttimah, ã pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ã waadábipna caá.*

Bitá Jesúhwādh yeejép niijcát

¹¹ Wā déewáá, yeejép doonádih yeéb mícjeh ñi niijcá bojoó. “Caán túicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwí míc oyat pínahdih Cristo ã wutat ã túican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túí chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih níwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míc wutna caá ñi chājap. ¹² Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādh wutni, queétdih ñioni ã jumna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ã jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ã jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cáacwādh jwí jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ã yapat pínahdih jwí jéihcat

¹³ Wuu, nindihbut ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niáj jenah joiná yuh caá: “Wuu, cheibit biíh tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, biíc jópchi jum, bií déedih jíib chājnit, búdí dinerodih wā bíbohbiipna caá”, ñi niáj jenah joiná yuh caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Tūu jeí maátcanjeh jumnit, biíc mantjeh ã buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwí buudábipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, “Dios ã náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbiipna caá”, niáj jenah joyát caá náahap. ¹⁶ Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbiipna caá”, ñi niáj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁷ Ded ã túi chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ã yéej chājna caá.

5

Dawá bií dée bíbohndih ã wēp naáwát

* 4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 * 4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2 * 4:6 Pr 3.34; 1P 5.5 * 4:10 Mt 23.12; 1P 5.6 * 4:14 Pr 27.1

¹ Yeéb dawá bí dée bíbohntboó weemdíh ñi túi joyoó. Bũũ nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jum̄bipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juñũũ. ² Níih bí dée ã moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéuehdih jōóh macwã ã jeémp beedábipna caá. ³ Búdí oro, platadihbut ñi ámohochah yuhna, moópni jum̄na, dedé pínah nihcan niít. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios ã enna caá. Páant ã enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíib, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iguípboó jum̄nit, búdí ñi moh yéejbipna caá.* ⁴ Yeebdíh teo wũhntdih yeenit, ã tawat jíibdih yoobópdih ñi jíib chãjcap be. Pánih jíib chãjcan, íih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ã enna caá. Yeebdíh teo wũhntboó ã tawat jíibdih náahna, búdí ã ñaácna caá. Páant ã ñaacáchah, jwĩ Maáh Dios queédih ã joiná caá.* ⁵ Nin baácboó jum̄ jwũhnt, dawá bí déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh ã judhcan caá. Pánih jum̄nit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chãjna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cáacwã jwĩih momo jiwiwãdih búdí jeémát jwĩpí wũhna caá, búdí ã débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehnt ã jum̄uchah ennit, queédih jeémát túut niijná, jwĩpí maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwã ã wēi jeémpna yuhna, queédih jwĩ mao jeémát pínahdih ã jéihcan caá. Yeébboó queét wēi jeémpnit jiwiwã panihnt caá ñi jum̄p. ⁶ Nin pahbut ñipí chãjna caá: Túi chãjnit yeebdíh ã yap yohcah yuhna, nemat muúboó nemat túutnit, queétdih ñipí mawat túutna caá. Páant ñi chãjat jíibbut Dios yeebdíh búdí ã peéh chãjbipna caá.

Cristo ã jwũub dei jũúwát pínahdih túi páñat

⁷ Wã déewáá, jwĩ Maáh nin baácboó ã jwũub dei jũúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi mínah “Wã momnidih mah ã jũúwú naáh, túi chíihnit, ã túi quehat pínah niijná”, niijnít, ã túi páina caá. Páant ã páñat pah muntih, yeebút ñi túi páñaá. ⁸ Jwĩ Maáh ã jwũub dei jũúwát pínah bahnjeh ã judhdadidih jéihnit, yeejép yapna yuhna, túi páinit, caandíh ñi jenah joí cádahca bojoó.

⁹ Wã déewáá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh ã peéh chãjcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Á peéh chãjat pínah yeó jáap bahnjeh ã judhna caá. ¹⁰ Wã déewáá, Dios naáwátidih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih ã naáwát túutatdih ã naóh cádahcap wut jĩ. Pánihna, queét ã cádahcat pahjeh muntih, yeebút bíic yoobó Jesús ã jwũub dei jũúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹ “Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wēinit ã jum̄na caá”, jwĩ níj jenah joyátidih ñi túi jéihna caá. Jon jãtih bóo Job wũt jum̄niíh doonádih ñit joijí tagaá.* Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ. Pánih yeejép ã yapat túttimah, Dios jwĩ Maáh túi jígah enni jum̄na,* caandíh búdí ãt teo wáacap wut jĩ.

¹² Wã déewáá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwã ã naáwátidih bita ã túi joyát pínahdih náahna, nin pah ípí niijná caá: “Jeá túini ã jum̄uchah, yoobópdih caá wã niijp”, ípí niijná caá. Páant ã niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ã peéh chãjbipna caá.*

Uúbát

¹³ Níjeéh jum̄ni yeejép yapna, Diosdih ã uúbú naáh. Bíih wēini jum̄na, Diosdih ã wēi ewe naáh. ¹⁴ Bíih wũnni jum̄na, Jesúhwa ã maátadidih ã bid bojo naáh, yíijih ñáinit, jwĩ Maáh Jesús ã wēpatjeh caandíh ã uúbát pínah niijná.* ¹⁵ Pánih teo jáha uúbhnt, “Jwĩ uúbát pah Dios ã chãjbipna caá”, ã níj jenah joyóchah, wũnnidih Dios ã boobipna caá. Á yéej chãjatji jíib wũnni ã jum̄uchah, ã uúbúchah, ã yéej chãjatjidihbut Dios ã yohbipna caá. ¹⁶ Pánihna, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi míic naáwá. Pánih míic naóhnt, yeéb míicjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat ã jum̄uchah, caandíh ã booaat pínah niijná. Túi chãjnit ñi

* 5:3 Mt 6.19 * 5:4 Dt 24.14-15 * 5:11 Job 1.21-22; 2.10 * 5:11 Sal 103.8; 111.4 * 5:12 Mt 5.34-37 * 5:14 Mr 6.13; Lc 10.34

uúbúchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jumni nihcan, wēpni ã jumna caá. ¹⁷ Dios naáwát dih naóh yapani Elíasji jwiít pah át jumup wut jĩ. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niij uúbúchah, biíc peihcanni jópchi biíh jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jĩ.* ¹⁸ Túttimah, ã jwúub uúbúchah, mah át jwúub buugúp wut jĩ. Baácdih mah ã jwúub buugúchah, momni chíihnit, át jwúub quehep wut jĩ, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwĩ uúbát oboh jumni nihcan caá.*

Yéj chājni ã túut nuumát

¹⁹⁻²⁰ Wã déewáá, ñijeéh jumni Dios naáwát dih ã cádahachah ennit, caandíh jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát túutnit, caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéj chājachah yuhna, Diosboó ã yéjatdih yohnit, caán iiguípna bejni déejidih ã túi ubbipna caá.* Caandíh túi náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Santiago

* 5:17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 * 5:18 1R 18.42-45 * 5:19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

Pedro queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát túutni jumna, yeéb Jesúhwā bíih baácna jweí peétnitdih wā daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá.* ² Jon játih áihwā ñi jummat pínah niijná, jwī íip Dios ã náahat pahjeh yeebdíh át ñíoip taga. Páant ã ñíonit ñi jumuchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh túiniboodíh túut nuumná caá ñi chājap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, áih meépjīh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jummat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át ñíoip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Túí wēi páinit jwī jummat

³ Jwī Maáh Jesucristo ípdih búdí jwī wēi naóh jīh. Caanjéh tigaá jwiítidih jígah en teo wáacnit, Jesucristo wunnijidih át jwúub boanap tajī, jáap cáac jummit panihnit jwī jummat pínah niijná. Pánih jummit, jwīih bácah ã wunuchah yuhna, jwīih caolih Diosjeéh ã pehbboó páantjeh ã jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwī wēi páina caá.* ⁴ Caán túyupboó jumna, jwī jwúub wuncan niít, buca. Dios túini yoobát ã jummatdih ennit, caandíh bainí jwī wēican niít. Caanná jwī juibínachah, túini ã wūhat pínahdih ã bíboh páina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítidih ã túut nuúm péabipna caá. Páant ã túut nuúm péaat túut niijná, caandíh jwī túi jenah joyóchah, ã wēpatjīh iiguípna jwī bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapadidih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi túi wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihíhna, cáacwā caandíh í puúb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ã buudbípna caá. Jesúsdi h jwī túi jenah joyátboó oro ã jíib jummat chah ã jíib jumna caá. Yoobópdi h Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwī cádahcan niít. Jwī túi jenah joí cádahcah, Jesucristo jwúub dei jūóhni t, búdí wēina, “Ma túi chājna beé”, jwiítidih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Buubut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wēican caá.* ⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumuchah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cáacwādi h oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitji í t daacáp wut yuh jī. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh í t beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh í t míic uúbh joyóp wut jī. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud jūóhni t, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queétdih át jéihyanap wut jī. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólíh tigaá Cristo ã jūóhbi? ¿Páant ã jūúwúchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandíh jwī beh enbi?” ípí níj míic uúbh joyóp wut jī. ¹² Pánihna, Túini Espíritu queétdih naóhna, íih pínah nihcan, buu láa moóníh pínah ã jummatdih át jéihyanap wut jī. Páant í joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wēpatjīh yeebdíh bita í t naáwáp wut jī. Caán doonádih Dioíh ángelwābut búdí í jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúhwā jwī jummat

¹³ Dios jwiítidih nihat ã túi chājatdih náhninit, túi jenah joinít ñi jumuu. Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ã jwúub dei jūóhni t, jwiítidih ájeéh ã ub bejat pínahdih ñi túi wēi pánaá. ¹⁴ Jesúsdi h doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pahjeh ní t chājap taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwīih jummatji pah ñi chājca bojóo. Dios weh jumna, caandíh túi jepahni t ñi jumuu. ¹⁵ Pánih jumna, yeebdíh ñíoni Dios túini

* 1:1 Stg 1.1 * 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22 * 1:8 Jn 20.29

yoobát ã jummat pah, yeebbút ñi túi chãjaá. ¹⁶ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wã jummat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jummuá”, Dios ã niijná caá, át niíj daacáp tajī.*

¹⁷ Diosdih úbhna, “Paá”, ñi niijní, nihat cáacwã ded pah ĩ chãjatdih ã enna caá. Páant ã enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhuchah, tíic jenah joinít, ã peéh chãjatdih úmna, yéej chãjcat caá náahap. ¹⁸ Ñi nuowã ĩ wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét ĩ wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buudáát panihnidih át jíib chãjap taga. Pánih jíib chãjna, platajīh, orojīh yeebdíh át jíib chãjcan tagaá. Plata, orobut ã buudáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wũh panihni jumna, wun wũhnit áih meépjīh ñi yéejat jíib buudáát dih át jíib chãjap taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰ Nin baác dih ã chãjat pínah játih, Diosboó Cristo ded pah ã yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jī. Páant ã jenah joiníji Cristodih ã wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, buu át cáac jumup tajī. ²¹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjīh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúb boonanit, ã pehbboó ub pũh laab béjnit, ájeéh bícdih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih túi jenah joinít, jwúb boonanit, ã pehbna yeebdíhbut ã ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi páina caá.

²² Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chãjatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bíic weh pah Jesúhwãdih ñi túi míic oina caá. Pánihna, “Meemdíh wã oina caá”, niijnít, queédih ñi túi teo wáacá. ²³ Yeéb jáap cáac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwĩ mána ĩ cáac jummat túttimah, ĩpĩ wunna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwĩ jumuchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ã túi túut nuumná caá. Caán naáwát páantjeh ã jumbipna caá.* ²⁴ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

“Yílíp ã diib téh wunat pah muntih, cáacwãbut ĩpĩ wunna caá. Ded cháa, túini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ã yúug jéenna caá. Caan pánihni cáacwã wēpnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ĩpĩ wunna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ã buudcán niít”, át niíj daacáp tajī. (Is 40.6-8)
Caanjéh tigaá yeebdíh ĩ naóhniji túini dooná.

2

¹ Pánihna, buu Dios weh jumnit, nihat ñi yéej chãjatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niíj jenah joyát dih, bíi déedih en ñinahnit ñi íijatdih, bitadih oboh ñi dooná jummatdihbut ñi cádahaá. ² Pánih cádahnit, Dios naáwát dih jéihíhna, caandíh búdí ñi bidíi. Túuh jwuhni wébít jōóh mac búdí ĩpĩ bidna caá. Pánih túi nomnit, ã túi behna caá. Caan pánihat pah jwiítbut Dios naáwát dih búdí bidnit, túi jenah joinít, ã túi behat pah jwiítbut jwĩ túi behna caá. ³ Pánihna, yeebdíh wã naóhna caá: Dios ã oyatdih jéihnit jumna, ã naáwát dih túi náhninit, ñi túi jepahaá.*

Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ã jummat

⁴ Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ã jumna caá. Muú teonit caán jee dáhdih ĩ náahcat pah, cáacwã caandíh ĩ náahcah yuhna, Diosboó caandíh wēi ennit, át ñíwip wut jī. Pánihni ã jumuchah, caandíh ñi túi jenah joyoó. ⁵ Yeebbút muudíh ĩ chãjat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjīh duuj pãp aabánit, áih muu pánihni ã chãjna caá, Túini Espíritu ã jummat pínah niijná. Yeéb Dioíh muúboó teonit áih sacerdotewã panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo ã teo wáacatjīh cáacwãdih úbhnit pínah, Diosdih wēi naóh nit pínahbut ñi jumna caá. Páant

* 1:16 Lv 11.44-45; 19.2 * 1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3 * 2:3 Sal 34.8

ñi chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios ã niijná caá. ⁶ Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Weém Jerusalén tútchiboó m̄m̄ pánihni wā chājna caá. Yoobópdih jumni jeé, m̄m̄ choójboó wēp teoni panihnidih ñionit, wā jwejna caá. Caandih búdí wā wēi enna caá. Ded caandih túi jenah joini ã jepahatdih ã jígahcan niít’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 28.16)

⁷ Yeéb Cristodih túi jenah joinit, caandih ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandih ñi náahcan caá. Páant ñi náahcannidih nin pah Davidji át niij naóh daacáp tajī:

“M̄m̄ chājnitboó ñi yohni jee dáhdihjeh wíh m̄m̄ pánihnidih chājna, choójboó wēp teoni panihnidih wā ñíwip be’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Sal 118.22)

⁸ Isaíasjibut nin pah át niij daacáp tajī:

“Caán cáacwā ñi tóoc buugát jee dáh panihni ã jumnipna caá”, át niij daacáp tajī. (Is 8.14) Páant ñi daacátji pah, Dios naáwátdih jepahcan, Cristodih cáacwā ñi náahcat jib, tóoc buugnít panihnit ñi jumna caá. Jon játih Dios “Páant ã yapbipna caá”, ã niij jenah joyátji biíc yoobó, Cristodih ñi náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Dios ã ñionit jumna, áihwājeh ñi jumna caá.* Pánih jumna, maáhdih teo wūhñit sacerdotewā panihnit bitadih wūbhñit caá. Diosdihjeh teo wūhñit yéejat cádahñit ñi jumna caá. Pánihat pínahdih yeebdih át ñíwip wut jī, ã túi chājatdih ñi wēi naáwát pínah niijná.* Pánihna, “Dios weemdih dupúát panihpant ub bacanit, baabát panhipboó ã jwejep be”,* ñi niij wēi naóhna caá. ¹⁰ Jon játih oboh jumnit ñit jumjip taga. B̄m̄ áihwā ñi jumna caá. Jon játih Dios yeebdih át jígah en teo wáaquíhichah yuhna, ñit jéihcap tajī. Obohjeéhtih, b̄m̄ ã jígah en teo wáacatdih jéihñit, caandih ñit jepahap taga.*

Túí chājat

¹¹ Wā oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwī jum jwuhna caá. Dios pehbhoó caá jwī yoób jummat pínah yoobát pohba. Páant jwī jumuchah, nin pah yeebdih wā wutna caá: Yeejép ñi chājat jenah joyátidih ñi chājca bojoó. Pánih jenah joinit, ñíh caolihdih ñita yéjea taga.* ¹² Yeéb Diosdih jéihcannit cátiñ jumna, túinijeh ñi jummu. Páant ñi jumuchah ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, b̄m̄ niijnítji yuhna, Jesús ã jwūub dei jūóhni yeó jáapdih Diosdih ñi wēi naóhñipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴ Jwī Maáh Jesús ã jepahat pah, ñíh baácñit moón ñi maátadih túi jepahñit ñi jummu. Chah jumni maáhdih, caán nump jumnit maátadihbut ñi jepahaá. Yeejép chājnitdih peéh chājat pínah niijná, túi chājnitdih wēi naáwát pínahdihbut niijná, queétdih ñi Maáh át wahap taga. Pánihna, Jesúsíhwā jumna yuhna, queétdih ñi jepahcah, bita yeebdih ennit, jwī maáh Jesúsíhwā yeejép ñi niijbipna caá. ¹⁵ Túi chājnit, ñi maátadih ñi jepahachah, túi jenah joicánnitboó “Queét yeejép chājnit caá”, niijíhna yuhna, ñi jéih niijcán niít. Páant ñi chājatdih Dios yeebdih ã náah yacna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwī cátiñ jumnit “Weemdih wutni wihcan caá”, niij jenah joinit, yeejép ñi chājíh taga. Yeéboó Diosdih teo wūhñit jumna, ã náahat pah ñi túi chājaá. ¹⁷ Pánih áihwā jumna, bitadih “Caanbút Dios ã chājni mun tigaá”, niij jenah joinit, queétdih ñi túi chājaá. Bita Jesúsíhwādihbut túi oinit, Diosdih úmñit, caandih ñi túi jepahaá. Ñíh baácñit moón ñi maáhdihbut ñi túi jepahaá.

Teo wūhñit ded pah ñi jummat

¹⁸ B̄m̄ yeéb teo wūhñitdih bainí wā naáwát túut caá. Ñi maáta túi chājnitdih, jūhñitdihbut biíc yoobó ñi túi jepahaá. ¹⁹ Yeéb yeejép ñi chājcah yuhna, ñi maáh ã

* 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 * 2:9 Is 43.21 * 2:9 Is 9.2 * 2:10 Os 2.23; Ro 9.25 * 2:11 Sal 119.19

peéh chājachah, Dios ñijeéh ã jumatdih jenah joinít, íjcah, Dios yeebdíh ã wēi enbipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, yeéb yeejép ñi chājat jíib ñi maáh ã puñuchah, ñi íjcah yuhna, Dios yeebdíh ã wēi naóhcan níit. Ma yeejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ñi túi chājachah yuhna, yeebdíh ã puñuchah, ñi íjcah, Dios yeebdíh ã wēi naóhbiipna caá. ²¹ Pánihñit pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga. Cristoboó yéej chājcan yuhna, yeejép yapnit, jwiítidih ã wun wūhup jī. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebbát yeejép yapna yuhna, ñi íjca bojoó. ²² “Caán Cristo yeejép chājcan, ã yeecap jī”, Isaías át níj daacáp tajī. ²³ Cáacwā caandíh í jūihñuchah yuhna, ã jūih jwúubacap jī. Á tubana yuhna, “Yeejép í yapa naáh”, át níjcap wut jī. Obohjeéhtih, “Wā íp yoobópdih chājni weemdíh, queétdihbut ã náahat pah ã chāja naáh”, át níj jenah joyóp tajī. ²⁴ Caanjéh jwī yeejat jíib cruzboó ã wun wūhup jī, jwī yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh jwī chājat pínah níjñá. Áih yahwítjīh jwiítidih át boonanap tajī. ²⁵ Déhenit ovejawā panihñit yeéb iiguípna bejna ñi chājap yuh be. Obohjeéhtih, bññ Cristo ovejawādih en daoní panihnidih ñit jwúub jūóh tagaá, yeebdíh ã túi wapat pínah níjñá.*

3

Áa jumnit ded pah í jumat

¹⁻² Bññ áa jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wā naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh í wutuchah, jíponih níjcanjeh, ñi túi jepahaá.* Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwuhcannit, áih doonádih ñi naáwáchah, joíhcanjeh, molít í nem teona caá. Páant í nem tewechah ennít, yeéboó jwúub naóhcanjeh, túinijeh queétdih ñi jepahaá. Túinijeh ñi jumuchah ennít, ñi jwúub naóhcah yuhna, queéboó Jesucristodih íta jepah tagaá. ³ Chah ñi túi jígohat pínah níjñá, búdí ñi míic jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā túi jígohti? ¿Ded pah waó yoócdihbut wā túi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jíib jumni túi iigní tōpnadih, búdí jíib jumni yéguendihbut ded pah wā duobí?” ñi níj jenah joicá bojoó.* ⁴ Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, ñíih caolih ã túi jummat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Jūihcan, tubit wutcan, túinijeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ã wēi enbipna caá. ⁵ Jon játih moón yaádh Diosdih túi jenah joiná, í weha mánadih jepahñit, túi jígoñit panihñit ít jumup wut jī. ⁶ Jwī éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, níjñit, caandíh mípí túi jepahap wut jī. Pánihna, yeebbát túi chājñit, úumcanjeh, mi weh yatá panihñit ñi jumna caá.*

⁷ Bññ áa jumnit neonádih jwuh bainí wā naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaáhdih búdí oina, túinijeh ñi chājaá, í túi jummat pínah níjñá. Queét yaádhboó nump wēpnit í jumuchah jéihñit, queétdih ñi túi en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít í jumuchah jéihñit, ded pah ñi chājat pínahdih ñi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át ñíoip taga, áihwā ñi jummat pínah níjñá. Pánih jumnit, Diosdih ñi wúbúchah, jāhat panihat wihcah, ã túi jepahbiipna caá.*

Jesúihwā ded pah í jumat

⁸ Bññ yeéb nihatdih bainí wā naáwát túut caá. Biíc dih túi jumnit, ded jígahnidih ennít, bíic yoobó jígahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb bíic weh panihñit jumna, míic oinit, ñi míic túi chājaá. Oboh jumni pah ñi jumúú. ⁹ Ded yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ã níjíchah yuhna, bíic yoobó níj jwúubacanjeh, “Dios meemdíh ã túi chāja naáh”, caandíh ñi níj. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga, yeebdíhbut ã túi chājat pínah níjñá. ¹⁰ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: “Ded túi wēi jumíhni, yeejép wéhecan, ã yee naóhca bojo naáh.

* 2:22 Is 53.9 * 2:23 Is 53.7 * 2:24 Is 53.5 * 2:25 Is 53.6 * 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18 * 3:3 1Ti 2.9 * 3:6 Gn 18.12 * 3:7 Ef 5.25; Col 3.19

¹¹ Yeejép chājatdih cádahnit, túiniboodíh ã chāja naáh. Bitajeéh bícdih túi jumíhna, jūihcanjeh, queétdih ã túi oyo naáh.

¹² Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ã úúbúchah, ã túi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ã eníhcan caá”, ãt níj daacáp tajī. *(Sal 34.12-16)*

¹³ Páant ñi túi chājíhichah, bita yeebdíh yeejép ã chājcan níit. ¹⁴ Obohjeéhtih, ñi túi chājat jíib, biquí láana yeebdíh yeejép ã chāj bipna caá. Páant ã chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ã túi chāj bipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, ñi úumca bojó. ¹⁵ “Cristo wā Maáh caá”, níj jenah joinít, caandíhjih ñi weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pebhboó wā bejbi?” yeebdíh ã níj úubh joyát pínah játih, queétdih túi jepahat túut níjná, Dios naáwát d ih túi míc bohé páinit ñi jumú. ¹⁶ Páant ã úubh joyóchah, queétdih oinit, túinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjeh bíc yoobó ñi túi chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristoíhwā ã túi chājachah yuhna, yeejép wā wéhenap be”, níj jenah joinít, ã tícbipna caá.

¹⁷ Ñi túi chājat jíib, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ã náahachah, ã túimi nacaá”, ñi níj jenah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chājatjí jíib yeejép ñi yapachah, “Wā yéejat jíibjeh tigaá”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁸ Jwí túi chājachah yuhna, yeejép jwí yapachah, Cristo bíc yoobó ã yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ã yéej chājcap jí. Pánih yéej chājcan yuhna, jwí yéejat jíib bíc láajeh ã wun wūhup jí, Diosjeéh jwí túi jummat pínah níjná. Cáacwā caandíh ã mao yohochah yuhna, Túini Espírituboo caandíh ãt boonap tajī. ¹⁹⁻²⁰ Cristoíh bácah ã yohopji íitboó ã laj jwuhuchah, áih caolihboó Noéji jum láa chíic wunnitji íih caolih chéonit panihnit ã jumupna ãt juibínap wut jí. Caanná juibínit, ded pah ã chājatjidih queétdih ãt naáwáp wut jí. Í báadh jwuhuchah, Noéjiboo ã yéej chājatdih queétdih átih cádahat túutur wut yuh jí. Noéwā búdí jááj chóodih ã chājat pónih, ã naóhnitji ã jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina átih chājat wut yuh jí. Obohjeéhtih, ãt jepahcap wut jí. Pánihna, pobyit ã jūúwúchah, Noéwā ã chíic wuncat pínah níjná, Dios queétdihjih jááj chóona ãt waadát túutur wut jí. Queét ocho cáacwábitdihjih ãt túi úbup wut jí. ²¹ Caandíh náhninit, Jesucristodih túi jenah joinít, jwí daabáatdihbut jwí jenah joiná caá. Noéwā ã chíic wunat déejidih Dios caán jááj chóojih queétdih ãt túi úbup wut jí. Pánihat dée pah, jwiít iiguípná jwí bejat déejidih Dios Jesucristo ã wun wūhatjíh jwiít d ih ã túi úbna caá. Jwiít d ih ã daabánachah, jwíh bácahdih queí chocat panihni, jwí yéejatdih cádahatdih jwí júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud jūóhna, jwíh caolihdih ãt boonap wut jí, jwí túi jummat pínah níjná. ²² Caán Jesucristo ã boo pud jūúwát túttimah, ã íp pebhboó púuh laáb juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo búwámant chúudnit, nihat ángelwádih, nihat nemépwádih, nihat nin baácdih moón maatadihbut ã wutna caá.

4

¹ Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ã ípdih páantjeh ãt jepahap wut jí. Pánihna, yeebút bíc yoobó jenah joinít, wēp ñuhnit panihnit ñi jumú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chājatdih ã cádahna caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ã yéej chājatdih ã ñinahat pah ñinahcan, Dios ã weñat pínahdihjih ã chāj bipna caá. ³ Cristodih ñi jepahat pínah játih, Diosdih jéihcannit ã chājat bíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājíhna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míc jūih ñaácnit, búdí í náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodíh wēinit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Búu Cristoíhwā jumna, páant maatápdih ñi chājatjidih ñi cádahaá. ⁴ Ñijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboo búu íjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ã jwúub pej jumcan?” ã níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, íjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ã wéhena caá. ⁵ Dios báadhnitdih wunnitdihbut ñíonit, ded pah ã peéh chājat pínahdih ã naóhbipna caá.

* 3:14 Mt 5.10 * 3:15 Is 8.12-13 * 3:19-20 Gn 6.1-7.24

Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ã nií jūihñuchah, queétboó í jéih jepahcan niít. ⁶ Cáacwā í wunat pínah játih Dioíh túini doonádih ít joiíjp taga. Pánih joinítji biquína í jepahcah, bitaboó ít túi jepahap tají. Pánihna, jepahnitjiboó íih b́acah ã wunuchah yuhna, íih caolih Diosjeéh ã túi jumna caá.

Bitadih ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ã tóah jūúwátdih náhnina, túi jenah joinít, yéej chājat jenah joyát ã jūúwúchah, ñi jumna bojoó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ñi jéih wúhbipna caá. ⁸ Bitadih ñi túi míc oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míc oinit, jwiítdih bita í yeejép chājatdih íjcan, quíib buudní, jwí míc teo wáacipna caá.* ⁹ Pánih míc oinit, bita Jesúíhwā ñíih muná í juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queétdih ñi wēi jwáá.* ¹⁰ Dios yeéb biquínadih ded pah ñi chājat pínahdih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, ã wūhni wēpatjīh bita Jesúíhwādih ñi túi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwátdih naóhni Dios ã naáwát túutat pahjeh ã naáwá naáh. Ded bitadih teo wáacni Dios ã wūhni wēpatjīh ã teo wáaca naáh. Páant ñi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ã wēpatjīh í míc túi teo wáacna caá”, nií naóhni, Diosdih í wēi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã buudcán niít”, Diosdih páantjeh jwí nií wēi naóh jíih. Páant tíí ã jumna nah.

Jesúíhwā yeejép í yapat

¹² Wā oinitá, yeéb Jesúíhwā tubit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjuh yeejép apí yap?” ñi nií jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdih ñi túi jenah joyátdih júutat túut niijná, “Páant ã yapa naáh”, Dios ã niijná caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí ñi weñeé. “Cristobut tubit yeejép át yapjip taga”, nií jenah joinít, yeebbút yeejép yapna, ñi jéih wēibipna caá. Pánih wēinit, Cristo ã yeh iigátjīh ã jwúub dei jūúwátdih nihat cáacwā í enechah, bainí ñi wēican niít.* ¹⁴ Yeéb Cristoíhwā ñi jumna jíib bitaboó yeejép í deoh naáwáchah yuhna, Diosboó áih Túini Espiritujīh yeebdíh ã teo wáacachah, ñi weñeé. ¹⁵ Cáacwādih mao yohnit, numnít, yeejép chājnit, bitaíh tewatdih en naóhniabut í jumna jíib yeejép ípí yapna caá. Yeébboó páant ñi chājca bojoó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoíhwā ñi jumna jíib yeejép yapna, tíccanjeh, áihwā ñi jumnatdih wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi nií weñeé.

¹⁷ Dios jwiít áihwādih peéh chājna, yeejép ã yapat túutna caá, jwí túut numát pínah niijná. Jwiítdih jwíih peéh chājna, áihwā jwí jumuchah yuhna, ¿ded pah áih doonádih jepahcannit í yapbi? Queétdih chah yeejép ã peéh chājibipna caá. ¹⁸ Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át nií naóh daacáp tají: “Túí chājnit yeejép í yapachah yuhna, Dios queétdih ã túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājnitdih búdí ã peéh chājachah, chah yeejép í yapbipna caá”, át nií daacáp tají.* ¹⁹ Pánihatdih jéihnit, Dios ã náahat pah yeejép yapna yuhna, bitadih túi chājatdih ñi cádahca bojoó. Dios nihat chājni, ã niijátji pah péani ã jumuchah, caán ã teo wáacatdih ñi jenah joí cádahca bojoó.

5

Jesúíhwādih waóhni ded pah í chājat

¹ Būu yeéb Jesúíhwādih waóhni b́ainí wā naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúíhwādih waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ã yapachah, enniji wā jumna caá. Pánihna, yeh iigátjīh ã jwúub dei jūúwúchah, ã wēpatdih ennit, búdí jwí wēibipna caá. ² Dioíhwā ovejawā panihnit í jumuchah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéihcah yuhna, í wutuchah, wā bohéibipna caá”, nií jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jíib weemdíh búdí í jíib chājibipna caá”, ñi nií jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih,

* 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7 * 4:9 Ro 12.13 * 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1 * 4:18 Pr 11.31

Dios ã náahat pah, wēinit, ñi bohénaá.* ³ Nihat jéihnit pah nihcan, jūihcan, túinijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebút biíc yoobó ñi chājaá, queét yeebdíh ï en yacat pínah niijná. ⁴ Páant ñi chājachah, Cristo, ovejawādih en daonít ï Maáh jwūub dei jūóhnit, “Meémboó wíihwādih ma túi bohénap be”, ã niijíchah joinít, búdí jwī wēibipna caá. Ājeéh jwī jumuchah, jwī weñat ã yaicán niít.*

Jesúihwā ded pah ï chājat

⁵ Yeéb japata Jesúihwā, yeebdíh waóhnitdih ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, niíj jenah joicánjeh, ñi míc túi teo wáacá. Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī:

“Weemdíh dedé jūdhdah wihcan caá’, niijnít dih Dios ã jāhna caá, ï buujácat pínah niijná.

Obohjeéhtih, páant niíj jenah joicánnitboodíh wēi ennit, ã túi teo wáacna caá”,*
át niíj daacáp tajī. (Pr 3.34)

⁶ Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihnibut ã jumuchah, weém oboh jumni caá”, niíj jenah joinít, ded pah Dios ã wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ã ñíoni yeó jáapdíh yeebdíh maáta pah ã waadábipna caá.* ⁷ Úumcanjeh “¿Dedé weemdíh ã yapbi?” ñi niíj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi úumatdih caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ã túi teo wáacpina caá.*

⁸ Túi jenah joinít ñi jumúú. Jió nuñúpdih jeémíhna, ã ñuu ñuún péeat pah, yeebdíh eníhcani nemépwā ï maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ã yee naáwát dih ápi jepahat túutna caá. ⁹ Pánihna, nihat baác dih moón Cristoíhwā yeeb páh yeejép ï yapatdih jéihna, nemépwā ï maáh ã yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹⁰ Maátcanjeh yeejép ñi yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ã teo wáacpina caá. Caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép ï chājachah yuhna, ñi túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdíh ã teo wáacpina caá. Yeéb Cristoíhwā biíc weh pah jumna, ājeéh páantjeh ñi jumat pínah niijná, Dios yeebdíh át ñíojip taga. ¹¹ “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã buúdcán niít”, páantjeh caandíh jwī niíj wēi naóh jíih. Páant tií ã jumú nah.

Pedro ã péé túyat túutat

¹² Weém, Pedro, caán yeebdíh wā naáwát dih Silvanodih wā daacát túutap be.* Caán Jesucristodih túi jenah joiní jumna, wā úud panihni caá. Páant niíj naóh daác wahnit, yeebdíh wā weñáihna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹³ Nin Babilonia tútchidih moón Jesúihwā yeebdíh ï túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ã ñíwatji pah muntih, queétdihbut át ñíoji tagaá. Wā wūúh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat túutna caá.* ¹⁴ Jesúihwādih biíc weh pah jumna, ã oyatjíh ñi úúbú. Yeéb nihat Cristoíhwā biíc dih ñi túi jumúú.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

* 5:2 Jn 21.15-17 * 5:4 He 13.20 * 5:5 Stg 4.6 * 5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10 * 5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 * 5:12 Hch 15.22,40 * 5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát túatni, caandíh teo wũhnibut jumna, yeebdíh wã jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih túi ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chãjni jumna,* jwiít nihadnih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandíh jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít nihad biíc yoobó áihwã jumna, caandíh búdí jwí wëina caá. ² Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihtut ñi túi jéihyechah, yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoíhwã ã jummat

³⁻⁴ Dios túini, nihad jéihni jumna, jwiít dih ãt ñiwip wut jĩ, áihwã jwí jummat pínah niijná. Páant ã ñíwatdih jéihna, caandíh jwí túi jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wëpatjĩh jwiít dih búdí ã teo wáacbiipna caá, caandíh jéihnit, túi chãjnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwátndih jwiít dih ãt naóhjiip tagaá, ã jummat pah jwiítbut jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwátjidih ñi túi joyóchah, ã wëpatjĩh Diosdih jéihcannit yeejépdih ã en ñinahat pah chãjcan, yeebboó ã náahat pahjeh túi chãjnit ñi jumbiipna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih túi jenah joinít jumna, túi chãjnitbut ñi jummuú. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi túi míc bohénaá, ded pah yeebdíh ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejépdih chãjihatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodíh chãjnit ñi jummuú. Pánih jumna, dedé yeejépdih yeebdíh ã yapachah yuhna, biíc yoobó túi chãjnit, Diosdih wëina, ã náahat pah chãjnit ñi jummuú. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, túi míc teo wáacnit, nihad bitadihtut túi oinit ñi jummuú.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih túi chãjnit, caandíh chah ã túi jenah joibíipna caá. Pánihna, Cristodih ã túi jenah joyát, bitadihtut ã teo wáacatbut oboh jumni nihcan niít. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chãjcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih túi jéihnit nihcan caá. Cristo ã yeejatdih ã yohatjidih quíib buudnit ã jumna caá. ¹⁰ Wã déewã panihnitá, áihwã ñi jummat pínahdih Dios yeebdíh ã ñíwichah, ñit túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh túi jenah joí cádahcan, ã náahat pah ñi túi chãjaá. Pánih chãj cádahcan, yoobópdih ã ñíonit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi túi jéihbiipna caá. Pánih jéihna, yeejépdih chãjnit nihcan, ¹¹ jwiít dih túi ubni jwí Maáh Jesucristo ã jummapna ñi túi juibíipna caá. Pánihna, áihwã yoobát ñi jumuchah, yeebdíh ã wëi jwáahbiipna caá, páantjeh ã maáh jummapboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Ã bohéatjidih ã náhniat tútat

¹² Yeebdíh wã bohéatjidih túi jéihnit, nihad Diosdih doonádih ñi joyátjeh pahjeh ñi túi chãjna caá. Páant ñi chãjachah yuhna, caandíh wã jwúub náhniabiipna caá. ¹³⁻¹⁴ Wã wunat pínah bahniijeh ã jadhdatdih jwí Maáh Jesucristo weemdíh ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wã báadh jwuhna, wã bohéatjidih yeebdíh wã jwúub náhniachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin núodih yeebdíh wã daác wahna caá, wã buudát túttimah nihad wã naáwátjidih ñi túi náhniat pínah niijná.

Cristo ã wëpat

¹⁶ Cristo ã wëpatdih, ã jwúub dei jũwát pínahdihbut yeebdíh naóhna, cáacwã ã jenah joinít naáwátndih naóhna jwí chãjcap be. Obohjeéhtih, jwiít ã bohénitjiboó wëpni ã jummatdih jwiítjeh jwí enep jĩ. ¹⁷ Jwí íp Diosboó Jesucristo chah wëpni ã jummatdih jwiít dih ã jútuchah, búdí yeh iigát cátlh ã ñuhup jĩ. Páant ã ñuhuchah, Dios nin pah áí wëp niijíp jĩ: “Nin wã wũúh, wã oini caá. Caandíh búdí wã wëina caá”, áí niijíp jĩ. ¹⁸ Dios ã jumni jeejéboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ã niij yáanachah, jwiítjeh jwí joyóp jĩ.*

* 1:1 Tit 2.13 * 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35

¹⁹ Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwátdih naóh yapanitji ï daacát yoobópdih ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Páant ï daacátjidih míic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baácdih moón Diosdih jéihcannit dapúát panhipboó ï jumna caá. Nin dapúnapboó jam jwahnit, jon játih ï daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdíh ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jũóhna, ã íip ded pah ã jummatdih ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwátdih naóh yapanitji ï jenah joyátjìhjih ït daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih ã naáwát tútat pahjeh ït naóh daácjip taga. Pánihna, ï daacátjidih jwiítboó jwĩ jenah joyátjìhjih bohéna, “Nin pah niijná caá ã chājap”, jwĩ jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacatjìhjih jwĩ jéih beh joiná caá.

2

Yee bohénit ded pah ï jummat

¹ Jon játih jwĩ déewã judíowã yuhna, biquína “Dios naáwátdih naóh yapanit caá”, niij yeenit ït jumap wut jì. Páant ï jummatji pahjeh muntih, buubut ñijeéh jummit bíic yoobó yeenit ï jumbipna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ï yee bohébipna caá. Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih ï yeejabipna caá. “Cristo ã túi ubnit jwĩ jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwĩ Maáh caá”, niij jenah joicán, ã wutatdih ï jepahcan niít. Páant ï yee bohéat jíib, waicanjeh Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ã wahbipna caá. ² Páant ï yee bohénachah joinít, yeejép ï chājat pah muntih, dawá Jesúíhwã bíic yoobó yeejép ï chājipna caá. Páant yeejép ï chājachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ï wéhebiipna caá.* ³ Dawá bíi déedih náahna, ï bohéat jíib búdí jíib waadánit, ï jenah joyátjìhjih yeebdíh ï yee bohébipna caá. Páant ï yee bohéatji jíib Dios jon játih queétdih peéh chājat pínahdih ã jenah joyát pahjeh, iiguípna ã wahbipna caá.

⁴ Jon játih Dios yeejépwādih ã peéh chājatjidih ñi túi náhninaá. Caandíh jepahcannit ángelwã ï jepahcatji jíib, iiguípna yohnit, dapúni tólihboó queétdih át nemep wut jì. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ã peéh chājipna caá.* ⁵ Pánihat pah muntih, Noéji jam láa Diosdih náahcannitdih peéh chājna, niihat queét yeejépwādih pobytjìh át mawap wut jì. Queét ï túut numát pínah niijná, Noé queétdih átih bohénap wut yuh jì. Obohjeéhtih, ï jepahcatji jíib Dios queétdih át peéh chājap wut jì. Pánihna, Noéwádihjih Dios ã túi ubuchah, queét ocho cáacwābitjeh ït túi yapap wut jì.* ⁶ Pánihat pah muntih, Sodoma tútchidih moón Gomorra tútchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjìh át cáo beedánap wut jì. Pánih peéh chājna, túttimah jummit yeejépwādihbut ã peéh chājat pínahdih jéihyana át chājap wut jì.* ⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjih át túi ubup wut jì. Lot túini jumna, Sodoma tútchidih moón Dios ã wutatdih yap yohnit, tubit yeejép ï chājachah enna, búdí át jígahap wut jì.* ⁸ Caán túini Lot queét túicannitjeéh jummit, yeó jáap jummat pah yeejép ï chājachah ennit, yeejép ï wéhenachah joinítbut, búdí át jígahap wut jì. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ã túi ubatjidih náhnina, buu láabut bíic yoobó ã túi ubat pínahdih jwĩ jéihna caá. Áihwã yeejép ï yapachah ennit, jwĩ Maáh queétdih ã túi teo wáacbiipna caá. Yeejépwāboodíh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chājna caá ã chājap. Péeni yeó jáapdih, queét ã nemnitjidih iiguípna ã yoób yohbipna caá. ¹⁰ Bitá yeejépwã ï en ñinahat pahjeh chājnit, Diosdih yap yohnitdih chah ã peéh chājipna caá. Páant yeejép chājnit, ñijeéh jummit yeebdíh yee bohénit ï jumna caá. Pánih jummit, úumcan, tíiccan, “Bitá chah wã jéihna caá”, niij jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwādih yeejép ípí naóhna caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ã pebh ñuhnit, túicannit ángelwādih ípí naóh yaccan caá.*

* 2:2 Jud 4 * 2:4 Jud 6 * 2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6 * 2:6 Gn 19.24; Jud 7 * 2:7 Gn 19.1-16,29 * 2:10 Jud 8 * 2:11 Jud 9

¹² Queét yee bohénitboó nuñúpwā dée pah jenah joicánnit ï jumna caá. Jiaboó jwíprí bid juí maonit panihnit ï jumna caá. Jenah joicán, ï náahat pahjeh ï chājna caá. ï jéihcannitdih deohnit, yeejép ï wéhena caá. Páant ï jumuchah, nuñúpwādh jwí mawat pahjeh muntih, Dios queétdih iiguípna ã yohbipna caá.* ¹³ Queét bitadidh yeejép ï chājatji jíib Dios queétdih ã peéh chājipna caá. Yeó jáapdh cáacwā queétdih ï enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép íprí wēi chājna caá. Yeebjéh ñi túi wēi jeéméchah, queét yeejépwbút waadnít, íprí chājat pah tíic náah jumnidih chājna, ñi wēi jeémátdih ï yéejana caá.*

¹⁴ Yaáhdh en ñinahnit, íprí yeejép chājíhna caá. Páant ï chājatdih ï jéih cádahcan caá. Pánih chājnit, Dios naáwátdih túi jéihcannitdihbút yeejép ï chājat túutna caá. Bíí déedih túbit bidnit ï jumna caá. Páant ï jumat jíib, Dios queétdih búdí ã peéh chājipna caá. ¹⁵ Pánih túini namádh cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá ï chājap. Balaam ã chājatji pah queétdih ï chājna caá. Balaam, Beor wūúh át jumup wut jí. Búdí jíib náahnit, yéej chājadh át bejep wut yuh jí. ¹⁶ Páant ã yéej chājíhichah ennit, áih burro caandíh át jūihñup wut jí. Caán wéhecanni ã jumuchah yuhna, Dios caandíh át wéheat túutur wut jí, ã mínahdh ã jūihñat pínah niijná. Páant ã jūihñuchah joiná, Balaam yéej chājadh ã bejatdih át cádahap wut jí.*

¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ï jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihdih johlit ã ub joh bojochah, mah ã buugcát pah, queét yee bohénitbút cáacwādh teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, túbit dupúnapboó Dios ã bejat túutbipna caá.* ¹⁸ Queét jéihnit pah cáacwādh ï bohénachah yuhna, ï bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ï níj bohéna yuh caá: “Jwí náahat pah jwí chājachah, ã túina caá”, ï níj bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdh jáap jepahnit, ï yéejatdh cádahnitboodíh ï jwúub yeejép chājat túutíhna caá. ¹⁹ Queétdih nin pah ï níj yee bohéna caá: “Dedé wutatdh jepahat jwiítdih ã náahcan caá. Jwí weñat pínahdhjeh jwí chājachah, ã túina caá”, ï níj yee bohéna yuh caá. Páant níj bohénit, yeejép chājatdh cádahíhcan, caandíh ï jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chājna, queétjeh ï míic yéejana caá. Pánihna, ï yéejat ï maáh panihni ã jumna caá.* ²⁰ Queét yee bohénitboó jwí Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép ï chājatdh ít cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant ï cádahat túttimah, jwúub yeejép chājna, Cristodih ï jepahat pínah játih ï jumati chah yeejép pohba ï chājna caá.* ²¹ Pánih chājnit, túini namádh ï waadcáh, chah queétdih áta túi tagaá. Caán namádh waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesúsdh ï cádahachah, chah ã táican caá. Pánihna, Dios túini ã wutatdh jepahna yuhna, caandíh cádahnit, jwúub yeejép ï chājachah, chah yeejép caá. ²² Pánih túut nuñná yuhna, jwúub yéej chājna, jwiít cáacwā nin jwí niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit ï chājap: “Mujjió ã éegnijidih áprí jwúub jeémpna caá. Muudih ï chocat túttimah, yeejép bepédih áprí jwúub túpuna caá, páant muntih”, jwíprí niijná caá.*

3

Cristo nin baácbóó ã jwúub dei jūúwát pínah

¹ Wā oinitá, játih yeebdíh bíic núo wáát daác wahap jí. Pánihna, nin núodih yeebdíh buu wā jwúub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wā daacátji pahjeh, buu láabut bíic yoobó yeebdíh wā náhniat túutna caá, yee bohéatdh joicán, yoobópdih ñi jéihyat pínah niijná. ² Dios naáwátdih naóh yapanit ï naóh daacátjidih, jwí Maáh Jesucristo jwiítdih túi ubni ã wutatjidihbút ñi túi náhninaá. ã wutatdh jwiít ã naáwát túutnit yeebdíh jwí bohénap jí.

* 2:12 Jud 10 * 2:13 Jud 12 * 2:16 Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 * 2:17 Jud 12-13 * 2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 * 2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 * 2:22 Pr 26.11

³ Nindih ñi túi náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih ñinahnit, Jesúsíh doonádih túbít deoh naóhñit ñ jumbipna caá.* ⁴ Nin pah ñ níj deoh naóhñipna caá: “ ‘Wá jwúub dei jüóhñipna caá’, Jesús ã niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá ã jíghocan? Æ jwúub dei jüóhñan niít. Nin baác ã jwíih jumat túttimah, jwí ñuowáji ñ wunat túttimah, nihat biíc yoobó páantjeh ã jumna caá”, ñ niijbípna caá.* ⁵ Páant níj deohna, nindih ñ náhnican caá: Dios ã wutatjñh nin baácñih, jeádihbut ãt chājap wut jñ. Nin baác mahjeh ã jumuchah, caandñh ãt wáac juyát tútup wut jñ, baác ã jíghohat pínah niijná.* ⁶ Páñihat túttimah, pobyitjñh nin baácñih moondñh ãt yoh beedáñap wut jñ.* ⁷ Páñih chājna, iigátjñh ã yoh beedáat pínah játih, ã wutatjñh muntih Dios jeádih, nin baácñihbut ã wap jwuhna caá. Péeni yeó jáapñih, caandñh náhcannitñih peéh chājñit, jeádih, nin baácñihbut iigátjñh ã yoh beedábipna caá. Páñih peéh chājna, queétdih iiguipna ã yohbipna caá.

⁸ Wá oinitá, nindihbut ñi túi náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwí níj jenah joyóchah yuhna, Diosboó ã enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bahñijeh caá”, jwí níj jenah joyóchah yuhna, Dios ã enechah, mil jópchi pah ã jumna caá.* ⁹ Jwí Maáhdih biquína nin pah ñ níj jenah joiná yuh caá: “Dios ã niijátji pah chājat tút niijná, maatápdih ã páina caá”, ñ niijná yuh caá. Obohjeéhtih, páñihcan caá. Cáacwáñih túi ubñhna, caandñh ñ jepahat pínahñih pái jwuhna caá ã chājap. Biíc cáacñih iiguipna ã yohñhcan caá. Nihat cáacwá ñ yéejatñih jíghañit, túñiboodñh ñ tút ñuunát pínahñih ã náah yacna caá.*

¹⁰ Obohjeéhtih, ñuunni cáac muá mínah ã náhñicah, ñuunúñih ã waadát pahjeh, jwiítboó jwí náhñicah, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jüóhñipna caá. Páant ã jüúwúchah, búdí yáañit, jeáboó ã buudáh bejbipna caá. Caánboó jumñit cúiwá, widh, yeobút ñ iíg beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihat ninboó jumñi, cáacwábut ñ iíg beedáh bejbipna caá.*

¹¹ Páñihna, “Nihat ã beedáh bejbipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, yéejatñih cádahñit, Dios ã náahat pahjeh chājat caá jwiítñih náahap. ¹² Jwí Maáh nin baácboó waícanjeh ã jwúub dei jüúwát pínahñih wéi páñit, túñijeh ñi chājaá. Caán yeó jáapñih jeáboó jumñi ã iíg beedáh bejbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ã niijátji pahjeh nihatñih ã tút ñuunát pínahñih jwí wéi páina caá. Nihat ã iíg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baácñihbut Dios ã chājñipna caá. Caán jáap baácboó túi chājñitjeh ñ jumbipna caá.*

¹⁴ Páñihna, wá oinitá, Diosjeéh túi jumat tút niijná, jwí Maáh ã jwúub dei jüúwát pínahñih wéi páñit, ñi túi chājaá.* ¹⁵ Maatápdih ã jíghocah enñit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandñh jepahñitñih ã túi ubat pínah ã jadh jwuhuchah, queétdih ã pái jwuhna caá. Biíc yoobó jwí dée jwí oini Pablodih Dios ã jéihyanachah, yeebdñh ãt daác wahap tají. ¹⁶ Páant míic caá Pablo Cristo ã jwúub dei jüúwát pínahñih naóhna, ãpí daác wahap. Biquí láana jwí beh joíca naáhdih ã daác wahna caá. Páñihna, Dios naáwátñih bita túi jéihcannit, jenah joicáñit, yee naóhna, Pablo ã daacátñih ñ tút ñuunjéñna caá. Æ daacát yoobópdih ã jumuchah yuhna, mácah ñ jwúub naóhna caá. Dios naáwátñih ñ daacñi ñuonajidihbut páantjeh mun tigaá ñ chājap. Páant ñ chājat jíib, Dios queétdih peéh chājñit, iiguipna ã yohbipna caá.

Æ pée naáwát

¹⁷ Páñihna, wá oinitá, nihatñih páant ã yapat pínahñih yeebdñh wá naáwáchah jéihna, ñi túi chājaá. Yeejépwá yeebdñh mácah ñ bohénachah yuhna, Cristoíh doonádih cádahcat tút niijná, queétdih ñi joicá bojoó. ¹⁸ Jwí Maáh Jesucristo jwiítñih túi ubñidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdñh búdí oinit, ã túi teo wáacñipna caá”, ñi níj náhninaá. Yeó

* 3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18 * 3:4 Ex 12.22 * 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2 * 3:6 Gn 7.11 * 3:8 Sal 90.4 * 3:9 Ez 18.23; 33.11 * 3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15 * 3:13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1 * 3:14 Jud 24-25

jáap jummat pah “Meém túini, chah wěpni caá ma jumup”, jwĩ níj wěi naóh jǐh. Páant tií
ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

1 JUAN

Jesucristo ded pah ã jumat

¹ Ded pah Jesucristo ã jumatjidih yeebdíh wã naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jumní,* ded pah Dios ã jumatdíh naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jumat túutnibut ãt jumap wut jí. Dios cáacwãdih ded pah ã naáwátdíh Jesúsboó naóh yapani ã jumap jí. Æ naáwáchah joinít, jwiítjeh caandíh jwí enep jí. Jwiítdíh ã duó wáyachah, caandíh jwí pej jumap jí. ² Jesucristo cáacwãdih páantjeh jumat túutni, nin baácboó ã jũúwát pínah játih ã íp Diosjeéh jumniji nin baácboó ãt cáac jumap tají. Caandíh ennitji buu áih doonádih yeebdíh wã naóhna caá.* ³ Jwí íp Diosjeéh, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwí túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwíjeéh, jwí ípjeéh, ã wũúhjeéhbut ñi túi jumat pínah niijná, jwí ennijidih, jwí joiníjidihbut yeebdíh wã naóhna caá. ⁴ Bícdih wéinit jwí jumat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwí jumat

⁵ Dios wũúh jwiítdíh ã naóhni bohéatdíh buu yeebdíh wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúat caandíh ã wihcan caá. ⁶ Jwiít yeejép chãjnit, dupúat panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwí chãjap. Dios ã náahat pah jwí chãjcan caá. ⁷ Obohjeéhtih, túi chãjnit, baabát panhipboó Dios ã jumat pah muntih jwiítbut jumna, ãjeéh jwí túi jumna caá. Áihwãjeéhbut jwí túi jumna caá. Caandíh jwí jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũúh Jesucristo cruzboó wun wũhnit, áih meépjíh jwiítdíh yéejat wihcannit pah ã chãjna caá. ⁸ “Weém bácah yéj chãjni nihcan caá”, níj jenah joinít, yeeatdihjeh jwí jenah joiná caá. Páant níj jenah joiná, Dios naáwátdíh jwí túi jenah joicán caá. ⁹ Obohjeéhtih, jwí yéj chãjatdíh Diosdíh jwí naáwáchah, caandíh ã quíib buudbípna caá. “Dios yoobópdih jumní ã niijat pah ã chãjbipna caá”, jwí níj jéihna caá. ¹⁰ “Weém yéj chãjni nihcan caá”, níj jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwátdíh jwí náahcan caá.*

2

Jesucristo jwiítdíh ded pah ã teo wáacat

¹ Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ñi chãjcat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwí yéj chãjachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã ípdih jwiítdíh ã naóh teo wáacbipna caá. ² Jwiít yéejnit jwí jumuchah, jwí yéejat Diosdíh ã jãhna caá. Dios bícdih jwí túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiítdíh ã wun wũhup jí.* Jwiítdíhjih nihcan, nihat baácdíh moón jwí yéejatdíh yohat túut niijná, ã wun wũhup jí.

³ Dios ã wutat pah chãjna, “Ájeéh wã túi jumna caá”, jwí níj jéihna caá.* ⁴ Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yuhna, ã wutat pah chãjcan, yeenit caá. Pánih yeenit, Dios naáwátdíh í jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, bíhboó ã wutat pah chãjni Diosdíh ã túi oina caá. Diosjeéh jwí túi jumatdíh nin pah jwí jéihbipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jumní Jesucristo ã chãjatji pah muntih caanbút ã túi chãjbipna caá.

Jáap wutat

⁷ Wã oinitá, yeebdíh buu wã daácni jáap wutat nihcan caá. Jon játih ñi jéihni wutatjeh tígáa. Yeebdíh Jesúsíh doonádih jwí naáwáchah, nin wutatdihbut ñi joyóp jí.* ⁸ Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ã jumna caá.* Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwãdihbut ã oyat túutur jí. Dupúat panhipboó ñi jumuchah, Cristo nin

* 1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 * 1:2 Jn 1.14,18 * 1:10 Pr 20.9 * 2:1 Ro 6.11-14 * 2:2 1Jn 4.10 * 2:3 Jn 14.15,21,23 * 2:7 2Jn 5-6 * 2:8 Jn 13.34; 15.12

baácna jũóhñit, caán dupúát dih ã baabánap jĩ. Pánihna, ã baabáát panihpboó jumnit, Cristo ã oyat tútat dih ñi jepahna caá.

⁹ “Weém baabápboó jumni Dios ã wútat dih jepahni caá”, niijná yuhna, ã dée panihni Jesúhdih eníhcan, Dios ã wútat dih jepahcan, dupúnapboó jumni caá. ¹⁰ Ded ã dée panihnidih oini baabápboó ã jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buugát panihni ã wihcan caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ded ã dée panihnidih eníhcan, dupúnapboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chájat dih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jummat

¹² Wébítá, Cristo ã wun wúhatjĩh ñi yéej chájat dih át yohop taga. Pánih yéejat yohñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. ¹³ Behnitá, yeeb biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, yeeb nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁴ Wébítá, jwĩ ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Behnitá, biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwát dih túi jepahñit, wêp ñuhñit panihñit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwã ã maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁵ Diosdih jéihcannit ded pah ã en ñinahat dih ñi en ñinahca bojóó. Ded queét panihni jwĩ ípdih ã oican caá.* ¹⁶ Diosdih jéihcannit nin pah ã jumna caá: Yeejép chájat dih ã en ñinahna caá. Bíí déedih wêi ennit, ã bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíí déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wã jumna caá”, ã niij jenah joiná caá. Jwĩ ípboó páant ã jenah joyát tútcan caá. ¹⁷ Nin baác ã buudúchah, ded pah cáacwã yeejép ã náah jenah joyátbút ã buudbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chájnitboó páantjeh ájeéh ã jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸ Wehá, nin yeó jáapna buudát pínah toáh jũóhna caá ã chájap. “Cristodih tubit en jũihni ã jumbipna caá”, ã niijíchah, ñiát joiná jĩ. Pánihna, buu dawá ã jũúwát dih jéihñit, “Péeni yeó jáap bahñijeh ã jũdhna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁹ Queét Cristodih en jũihñit jwĩ cátih jumna yuhna, jwiít dih ã éemp yoh bacap jĩ. Páant ã bacat dih ennit, Jesúhwã yoobát ã nihcat dih jwĩ jéihna caá. Queét áihwã nihna, jwĩjeéh ã ita chão tágaá. Jwĩjeéh páantjeh ã jumuchah nihna, Cristodih en jũihñit ã jummat dih jwíta jéihcan tagaá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ã jumuchah, yeeb nihat Cristoíh dooná yoobópdih ã jummat dih ñi túi jéihna caá.* ²¹ Yeebdíh naóhna, “Queét ã túi jéihcan caá”, wã niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcat dih ñi túi jéihna caá. ²² Nin pah caá yeeni ã niijíp: “Jesús Dios ã wahni nihcan caá”, ã niijná caá. Ded “Jesús Dios wũúh nihcan caá”, niij naóhni Jesucristodih, jwĩ íp Diosdihbút en jũihni caá. ²³ “Dios wũúh Jesús nihcan caá”, niijná jwĩ íp Diosjeéh ã túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wũúh caá”, niijnáboó jwĩ ípjeéh ã túi jumna caá.

²⁴ Yeeb Jesúsdih jwíh jepahñit, ded pah ã jummat doonádih ñi joyóp jĩ. Páant ñi joyátjidih ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúsdih, ã ípdihbút ñi túi pej jumbipna caá. ²⁵ Nin pah Jesús jwiít áihwádih ã niij naáwáp jĩ: “Yeeb wájeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, ã niijíp jĩ.

²⁶ Yeebdíh yeenit dih ñi joyáh bojat pínah niijná, wã naóh daácna caá. ²⁷ Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wúhup taga. Ñijeéh jumnit, yeebdíh ã túi bohéna caá. Yoobópdih bohéna, yeeat dih ã naóhcan caá. Páant ã bohénachah, biíh bohénidih ñi náahcan caá. Pánihna, ã bohéat dih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú.

* 2:10 Ro 13.12-14 * 2:15 Stg 1.27 * 2:20 1Co 2.10-16

²⁸ Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú. Pánih jumnit, ã jwúub dei júúwúchah, úumcan, ñi tíccan niít. ²⁹ Jesucristo túini ã jummatdih yeéb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, nihat túi chājnit Dios weh ĩ jummatdihbut ñi jéihna caá.

3

Dios weh jwĩ jummat

¹ Jwiít dih bainí oican, “Yeébbóó wã weh caá”, Dios ã niijná caá. ã oinit jumna, jwiít ã weh caá. Pánihna, yéej chājnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ã wehdihbut ĩ jéihcan caá.*

² Wã oinitá, buu Dios weh jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwĩ jummat pínahdih jwĩ túi jéih jwuhcan caá. Jesucristo ã jígohochah, caandíh ennit, ded pah ã jummatdih jwĩ túi jéihbipna caá. Pánih jéihnit, caán ã jummat pah muntih, jwiítbut jwĩ jummat pínahdih jwĩ jéihna caá. ³ Det Jesucristo ã jwúub dei júúwát pínahdih páinitboó yéej chāj cádahnit, ã túi chājat pah muntih ĩ túut nuumná caá.

⁴ Nihat yéej chājnit Dios ã wutatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chājat Dios ã wutatdih yap yohat ã jumna caá. ⁵ Cáacwã ĩ yéej chājatdih yohni pínah Cristo ã cáac jummatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá.* ⁶ Ded Cristo biíc dih jumni páantjeh ã yéej chājca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷ Wã oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chājnit Jesucristo yoobópdih ã jummat pah muntih, queébtut yoobópdih ĩ jumna caá. ⁸ Obohjeéhtih, yéej chājnitboó nemépwã ĩ maáih ã jumna caá. Nemépwã ĩ maáh bácah, biíh mahjeh yeejép chājni caá. Páant ã chājatdih yoh beedáni pínah Dios wúúh nin baácboó át cáac jummap tajĩ.*

⁹ Det Dios weh jumna, jwĩ íip Dios ã jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát túutap taga. Pánih jenah joinít, ã wēpat ĩjeéh ã jumuchah, páantjeh ĩ yéej chājcan niít. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwã ĩ maáh wehbut ĩ jummatdih ñi jéihbipna caá: Túi chājcanit, ĩ déewádih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwã ĩ maáh weh ĩ jumna caá.

Jesúihwã ĩ míic oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwíih jepahnit, “Míic oyat caá náahap”, jwĩ niúj bohéatdih ñi joyóp jĩ.* ¹² Caín ã jummatji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwã ĩ maáih jumna, ã úuddih át mao yohop wut jĩ. ¿Dépanih tigaá ã úuddih át mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wã naóhbipna caá. Caín yéej chājni jumna, ã úudboó túi chājni ã jummatdih íjnit, caandíh át mao yohop wut jĩ.*

¹³ Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh ĩ eníhcan caá. Pánihna, ĩ en júihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh ĩ en júih?” ñi niúj jenah joicá bojoó. ¹⁴ Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwĩ jummap yuh jĩ. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, túiniboodíh túut nuumná caá jwĩ chājav. Jesúihwádih oina, jwiít dih ã túut nuumát dih jwĩ jéihna caá. Ded cáacwádih oicanni iiguípna bejni pínah ã jumna caá.* ¹⁵ Ded ã déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ã jummap. Pánih jumna, Dios ã enechah, cáacdih mao yohni biíc yoobó ã jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ã jumcan niít”, ñi niúj jéihna caá. ¹⁶ Ded pah oyat ã jummatdih nin pah jwĩ jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwĩ jummat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wun wúhup jĩ. Páant ã wun wúhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwĩ niúj jéihna caá. Pánihna, jwiítbut wunna yuhna, jwĩ déewádih túi oinit, teo wáacat caá náahap.* ¹⁷ Dawá bíí dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jígah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. ¹⁸ Pánihna, wã weh panihnitá, “Bitadih wã oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Úumcanjeh, Diosjeéh jwĩ jummat

* 3:1 Jn 1.12 * 3:5 Jn 1.29 * 3:8 He 2.14-15 * 3:11 Jn 13.34; 15.12 * 3:12 Gn 4.8 * 3:14 Jn 5.24
* 3:16 Jn 15.13

¹⁹ Cáacwādhíh túi oina, Dioíhwā jwī jummatdih jwī jéihna caá. Pánihna, ā peéh chājat pínahdih úumcanejeh, ājeéh jwī túi jumna caá. ²⁰ “Yéejat jíib weemdíh ā jumna nacaá”, jwī níj jenah joyóchah yuhna, Dios nihatdih jéihni jumna, jwī jenah joyátidihbut ā túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwā jwī jummatdih jwī túi jenah joyát pínah níjina, jwiítidih ā teo wáacbipna caá. ²¹ Wā oinitá, “Dios wā yéejatdih át yoh tagaá”, níj jenah joinít, úumcanejeh, Diosjeéh jwī túi jumna caá. ²² Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jepahna, ā weñat pínahdih jwī chājachah, caandíh dedé jwī wúbátidih jwiítidih ā wūhbiipna caá. ²³ Nin pah jwiítidih ā wutna caá: “Wā wūh Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwādhíhbut ñi oyoó”, át níjíp wut jí.* ²⁴ Dios ā wutatdih túi jepahnitboó ājeéh í túi jumna caá. Dios íjeéhbut ā túi jumna caá. “¿Dios wājeéh ā jum níit?” jwī níj jéihíhichah, Dios jwiítidih ā wūhni Túini Espíritu “Jéjeh, Dios majeéh ā jumna caá”, ā níj jéihyana caá.

4

Cristodih eníhcannitdih ded pah jwī jéihyat

¹ Wā oinitá, “Túini Espíritu weemdíh nin pah ā níj naáwát túutna caá”, níj yeenit, dawá í jumna caá. Pánihna, Dios ā naáwát túutni ā jummatdih jéihyat túut níjina, ded pah ā naáwátidih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíic yoobó ā naóhcah, ñi joyáh bojoó. ² Yoobópdih Túini Espíritu ā naáwát túutni nin pah ā níj naóhbiipna caá: “Jesucristo jwiít panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh át jumup wut jí”, ā níjbiipna caá. Páant níjina Dios ā wahní ā jumna caá. ³ Obohjeéhtih, nemépwā í maáh ā wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ā níjbiipna caá. Páant níjina Dios ā wahní nihcan, Cristodih en jūihníh caá. Cristodih en jūihníhwā dawá í jummat pínah doonádih ñitát joi tagaá. Būū nin baácboó dawá í jumna caá.*

⁴ Obohjeéhtih, yeébbó, wā oinitá, Dioíhwā ñi jumuchah, Túini Espíritu ñijeéh ā jumna caá. Jesúsdiéh jepahcannit, nemépwā í maáh ā wēpat chah, Túini Espírituboó ā wēpna caá. Pánihna, yeebdíh í yee naáwáchah yuhna, caán ā wēpatjīh queétdih yap yohnit ñi jumna caá. ⁵ Queétdió Dioíhwā nihcah, í bohéátbut Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, í bohéátidih í túi wēi joiná caá.* ⁶ Obohjeéhtih, Dioíhwā jumna, ā naáwátidih jwī bohénachah, áihwāboó jwiítidih í túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwī naáwáchah, í joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwátidih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ā jummatdih ñi jéihbiipna caá.*

Dios oini caá

⁷ Wā oinitá, oyat wēpat Dios jwiítidih ā wūhuchah, bita áihwādhíh jwī oi jíh. Det bitadih túi oinit Dios weh í jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ājeéh í túi jumna caá. ⁸ Dios oini ā jumuchah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ājeéh í jumcan caá. ⁹ Dios ā wūh bíic jumnidih nin baácboó át wah deyanap tají, ā wēpatjīh Diosjeéh wēnit, páantjeh jwī jummat pínah níjina. Pánih chājna, ded pah ā oyatdih jwiítidih át jéihyanap tají.* ¹⁰ Oyat yoobát nin pah caá ā jumup: Diosdih jwī oyat pah nihcan, jwiítidih Diosboó ā oyat pah caá oyat yoobát ā jumup. Jwiítidih búdí oinit, jwī yéejat jíib iiguípna bejat déejidih túi ubat túut níjina, Dios ā wūhdíh át wan wūhat túutur wut jí.

¹¹ Wā oinitá, Dios jwiítidih caan páh búdí ā oyochah, jwiítbut túi míic oyat caá náahap. ¹² Nihat Diosdih encannit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwī míic oyochah, Diosjeh jwíjeéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, ā náah yacat pah ā oyatjīh bitadih jwī túi teo wáacna caá.* ¹³ Dios jwiítidih áih Túini Espíritudih át wūhup taga. Páant jwíjeéh ā jumuchah, “Dios bíicdih wā jumna caá. Wājeéh caanbút ā jumna caá”, jwī níj jéihna caá.* ¹⁴ Jwí íp ā wūhdíh nin baácboó át cáac jummat túutur tají, cáacwādhíh ā túi ubat pínah níjina. Páant ā cáac jummat túutnijidih jwiítjeh jwí enep jí. Pánih ennitji, bitadih jwí jéih naóhna

* 3:23 Jn 13.34; 15.12.17 * 4:3 Mt 7.15; 2Jn 7 * 4:5 Jn 15.19 * 4:6 Jn 8.47 * 4:9 Jn 3.16 * 4:12 Jn 1.18
* 4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24

caá.* ¹⁵ “Jesús Dios wūúh caá”, niijníjeh Diosjeéh ã túi jumna caá. Diosbut ãjeéh ã túi jumna caá.

¹⁶ Dios jwiítidih ã oyatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnít, caandíh jwí túi jenah joiná caá. Dios nihat cáacwādhíh búdí ã oina caá. Pánihna, ded bitadidih oini Dios biícidih ã jumna caá. Diosbut ãjeéh ã jumna caá. ¹⁷ Pánih Dios biícidih jumna, caandíh, bitadidihbut jwí túi oina caá. Pánih oina, cáacwā í yéejat jíib peéh chājat yeó jáapdih úumcanjeh, jwí túi jumbipna caá. Cristo ã íip Dios biícidih ã jumuchah, jwiítbut nin baácboó jum jwuhna, biíc yoobó caán biícidih jwí jumna caá. Pánih jumnit, ã jwúub dei jūúwúchah, jwí úumcan níít. ¹⁸ Ded Diosdih oini ã oyatdihbut jéihna, caandíh ã úumcan níít. Pánih túi oina, jwí oinidih jwí úumcan caá. Obohjeéhtih, biíhdih úumna, caán ã peéh chājat pínahdih jwí úum jenah joiná caá. Pánihna, jwí úumnidih jwí oican caá.

¹⁹ Dios jwiítidih ã oi waáwáchah, jwiítbut caandíh, bitadidihbut jwí jéih oina caá. ²⁰ Ded ã dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wā oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Biíhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. ²¹ Pánihna, nin pah jwiítidih Jesucristo ã níj wutur jí: **“Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap”**, ã niijíp jí.*

5

Dios weh yéejatdih í yap yohat

¹ Det Jesúsdi “Dios ã wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh í jumna caá. Det jwí íip Diosdih túi oinit, ã wehdihbut í oina caá. ² Diosdih oina, ã wutatdih jepahnít, ã wehdihbut jwí oyat yoobópdih ã jummatdih jwí jéihna caá. ³ ã wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwí túi oina caá.* Caandíh oina, jwiítidih ã wutat wái náah jumni nihcan caá.* ⁴ Det Dios weh jumna, yéej chājatdih í jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wēpatdih túi jenah joiná, Diosdih jéihcannít í jenah joyát pah, jwí jenah joicán níít. ⁵ “Jesús Dios wūúh caá”, níj jenah joiníjeh yéejatdih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wūúh ded pah ã jummat

⁶ Jesucristo nin baácboó át cáac jumur tají. ã tewat pínah játih, Juan Daabánidih ã daabáát túutur jí. Túttimah, cruzboó wun wūhna, áih meépdih ã yohop jí. Pánihna, mahjíh ã daabáátidih, cruzboó áih meép ã yohatdihbut náhninit, Dios wūúh ã jummatdih jwí jéihna caá. Túini Espiritubut “Nin Dios wūúh tigaá”, jwiítidih ã níj jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdih naóhni caá. ⁷⁻⁸ Pánihna, Jesús Dios wūúh ã jummatdih nit biíc peihcannít jéihyanít í jumna caá: Túini Espiritu jwiítidih ã jéihyanachah, mahjíh ã daabáátidih, áih meép ã yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wūúh ã jummatdih jwí jéihna caá. ⁹ Cáacwājeh í naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niijná caá. Páant niijnítidih jwí joiná yuhna, jwí íip ã wūúhdih naóhna, cáacwā í naáwát chah ã jumuchah, caánboodíh túi joyát caá náahap.* ¹⁰ Dios wūúhdih ded túi jenah joiní “Jesús Dios wūúh ã jummat dooná yoobópdih tigaá”, ã níj jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ã wūúhdih ã naáwátidih joyáh bojní “Dios yeeni caá”, ã niijná caá. ¹¹ Nin pah Dios jwiítidih ã níj jéihyana caá: “Wā wūúhdih túi jenah joinít, páantjeh wājeéh ñi jumbipna caá”, ã niijíp jí. ¹² Dios wūúh Jesúsdi ded túi jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdi jepahcanni, Diosjeéh ã jumcan níít.*

Juan ã péé naáwát

¹³ Yeéb Dios wūúhdih túi jenah joinítidih naóh daácna caá wā chājap, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná.*

* 4:14 Jn 3.17 * 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31 * 5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 * 5:3 Dt 30.11; Mt 11.30 * 5:9 Jn 5.32-37; 8.18 * 5:12 Jn 3.36 * 5:13 Jn 20.31

¹⁴ Dios ã náahat pah caandíh jwĩ uúbúchah, jwiít dih ã joyát dih jwĩ túi jéihna caá. Pánih jéihna, úmcanjeh caandíh jwĩ uúbhna caá. ¹⁵ Páant ã joyát dih jéihna, “Wã uúbát dih ãt wãh tagaá”, jwĩ niíj jéihna caá.*

¹⁶⁻¹⁷ Yeéb ñi dée panihni ã yéej chãjachah ennit, Diosdih ñi uúbú, ã yéejat jíib caandíh iiguípna ã wahcat pínah niijná. Páant ñi uúbúchah, Dios caandíh ã túut nuumbípna caá, ãjeéh páantjeh ã jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwãdihbut eníhcan, iiguípna ã bejbipna caá. Pánihnihoodíh ñi uúbát pínahdih wã wutcan caá. Nihat yéej chãjat Diosdih yap yohat míic caá. Obohjeéhtih, bíih yéej chãjat iiguípna ã bejat túutcan caá. Pánih chãjnit dih caá uúbát náahap, ã túut nuumát pínah niijná.

¹⁸ Dios wũúh Jesús áihwãdih ã túi en daoná caá, nemépwã ã maáh queétdih ã yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ã yéej chãjcan caá”, jwĩ niíj jéihna caá. ¹⁹ “Jwiítboó Dioíhwã jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannit dih Satanás caá ã wutap”, jwĩ niíj jéihna caá. ²⁰ “Dios wũúh nin baácboó cáac jumnit, Dios yoobát dih jwĩ jéihyat pínah niijná, jwiít dih ã jéihyanap jíi”, jwĩ niíj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwĩ túi jumna caá. Jesucristo Dios yoobát jumna, páantjeh Diosjeéh jwiít dih ã túi jumat túutna caá.* ²¹ Wã weh panihnitá, ã níi túi chãja chaáh! Pãpnidih ñi wēi uúbhca bojoó.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

* 5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

* 5:20 Jn 17.3

2 JUAN

Queétdih ã túyat túutat

¹ Weém Juan, Jesúíhwādh waóhni, meém Dios ã ñíonihdih ma weh panihnitdihbut wã daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wã oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat túini doonádih jéihnitbut yeebdíh ã oina caá. ² Jwiít nihat caán túini doonádih jepahnit jumna, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan níit. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³ Dios jwí íip, Jesucristo ã wũúhbut búdí oinit, yeebdíh ã jígah en teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Míic oyat túutat

⁴ Jwí íip jwiít nihatdih ã wútat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ã túi jepahat doonádih joinít, búdí wã wěina caá.* ⁵ Némá, bũũ meemdíh wã naáwát jáap wútat nihcan caá. Jesúsdih jwíih jepahnit jwí jumuchah, nin pah jwiítidih ã níj wútap jĩ. **“Ñi míic oyoó”**, ã niijíp jĩ. Pánihna, jwíjeéh jumnitdih jwí oyat dée caá.* ⁶ Diosdih yoobópdih oinit, ã wútat pah jwí túi chãjbipna caá. Pánihna, jwíih jepahnit ñi joyátji pah bũũbut nin pah yeebdíh wã wútna caá: Bitadih oinit, ñi túi teo wáaca.*

Dawá yeenit ã jummat

⁷ Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wã naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá ã yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jũihni pah ã jumna caá.* ⁸ ¡Queétdih ñi túi chãja chaáh! Cristodih ñi teo wúhat jíib ñi bũũdcát pínah niijná, ã yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ã chãjbipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wã jenah joyát caá chah ã túyup”, níj jenah joinít, jwí íipíhwã nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí íipjĩh, ã wũúhjĩhbut túi biícidih ã jumna caá.* ¹⁰ Pánihna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wã bohénap”, niijná yuhna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ã jũibínachah, caandíh wěi jwááhcanjeh, ñíih mũũdih ñi waadát túutca bojoó. ¹¹ Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chãjni caá. Pánihna, caandíh wěi jwááhniboó yeejép chãjnidih teo wáacna caá ã chãjap. Páant ñi chãjca bojoó.

Ã pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wã daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biícidih míic wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wã bejihna caá. Pánih míic wéhenit, jwiít nihat biícidih jwí túi wěibipna caá.*

¹³ Ninjĩh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã ñíonih, mi weh meemdíh ã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

* 1:4 3Jn 3 * 1:5 Jn 13.34; 15.12,17 * 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3 * 1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3 * 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 * 1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih át túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúíhwādhí waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin náodih wā daác wahna caá.*

² Wā dée panihni, wā oini, Dios biícđih ma túi jummatđih wā jéihna caá. Caán biícđih ma túi jummat pah, ma túi yapat pínah, míih báhahbút ā túi jummat pínahđihbút meemđih wā uúbhna caá. ³ Biquína Jesúíhwā wā pebhna jwinít, ded pah ma jummat doonáđih jwiítđih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópđih āpí chājna caá”, ī niíj naáwáp be. Páant ī niijíchah joinít, búdí wā weñep be.* ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnít, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājat doonáđih joinít, búdí wāpí wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúíh doonáđih bohé jibnitđih ma jéihca naáhwā ī jumuchah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pánih teo wáacna, jwí Maáh Jesúsđih yoobópđih jepahni ma jumna caá. ⁶ Biquína queét bohé jibnit jwí pebhna jwinít, jwiít Jesúíhwā jwí míic wáacachah, “Gayo jwiít Jesúíhwādhí ā túi oina caá”, jwiítđih ī niijíp jī. Pánihna, ma pebhna ī jwúub jwibínachah, queétđih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwúub jib bejat pínah niijná. Páant míic teo wáacatđih Dios áihwādhí ā náah yacna caá. ⁷ Queét Jesúíh túini doonáđih bohé jib bejna, Diosđih jéihcannitboó ī teo wáacat pínahđih ípí náahcan caá. ⁸ Pánihna, jwiít Jesúíhwāboó queétđih wēi jwāáhñit, jwí teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét biícđih jwiítbút Dios yoobópđih ā naáwátđih bitadih jwí jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chājat

⁹ Caanjíh moón Jesúíhwādhí wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemđih át jepahcap wut be. ¹⁰ Pánihna, ñi pebhna wā jwibínachah, ded pah ā chājatjídih yeéb Jesúíhwādhí wā naóh beedábipna caá. Weemđih yeejép āpí naóh yacna caá. Chah yeejépbút āpí chājna caá. Jesúíhwā áih túini doonáđih naóh jibnitđih wēi jwāáhcan, áih meemđih āpí waadát túutcan caá. Bitá caanjíh moón Jesúíhwāboó bohé jibnitđih ī wēi jwāááchah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitđih ñi wēi jwāáhca bojoó”, āpí niíj wutna caá. “Queétđih ñi wēi jwāáát jíib jwiít Jesúíhwā jwí míic wáacapboó ñi jwúub waadca bojoó”, āpí niijná caá.

¹¹ Wā oini, det yeejépwā ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodíh ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó Diosđih jéihcannit ī jumna caá.*

Demetrio ā túi chājat

¹² Demetrio wūt jumnihoodíh nihat cáacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chājatđih enna, túini ā jummatđih ñi jéihna caá. Weembút caandíh páant tigaá wā niijíp. Páant wā niiját yoobópđih ā jummatđih ñi jéihna caá.

Ā naóh péaat

¹³ Meemđih chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá. ¹⁴ Waícanjeh meemđih enedih wā bejíhna caá. Caanná jwibínit, meemđih wā míic wéhebiipna caá.*

¹⁵ Dios meemđih ā teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná. Ninjíh jumnit jwí chéenwābút meemđih ī túyat túutna caá. Caanjíh moón jwí chéenwā nihat ī túyū naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Juan

* 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 * 1:3 2Jn 4 * 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10 * 1:14 2Jn 12

JUDAS

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wũhni, yeeb Jesúhwãdih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ íp Dios yeebdíh oinit, ãt ñíwip tagaá, áihwã ñi jumat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah niijná. ² Dios yeebdíh búdí oi jíghah ennit, ã teo wáaca naáh, ãjeéh ñi túi jumat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah í jumat

³ Wã oinitá, Dios jwiítdih iiguípna jwĩ bejat déejidih ã túi ubatdih búdí daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bohéatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh ñi cádahca bojoó. Caandíh joiná, Jesucristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh bíic yoobó ã jumna caá. ã túat nuumcán níit. ⁴ Yeeb ñi jéihcah yuhna, biquína yeejépwã Diosdih náahcannit, ñi pebhna ít juibínap tagaá. Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh í níj yee bohéna yuh caá: “Dioíhwã ñi jumuchah, yeeb bita yaádhjĩh ñi yéej chãjachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã peéh chãjcan níit”, í níj bohéna yuh caá. Jwĩ Maáh Jesucristo bíicjeh jumnidih yap yohna, “Caandíh jepahat ã náahcan caá”, í níj bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ã peéh chãjat pínahdih jon jãtíh ã naáwãtdih naóh yapanit ít daacáp tajĩ.*

Dios queétdih ã peéh chãjat pínah

⁵ Bũũ nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wã jwãub náhniana caá. Dios judíowã Egipto baácboó jumnitdih ã bacaat túttimah, íjeéh jumnit caandíh jepahcannitdih ãt mawap wut jí.* ⁶ Biquína ángelwãdih ã chãjatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih ít jepahcap wut jí. Nump maáta Dios queétdih ã waadánachah yuhna, queétboó chah maáta ít jumíhip wut jí. Pánihna, Dios ã jumat tútatjidih í cádahat jíib dupánapboó yohnit, ítah tōp paníhniĩh Dios queétdih ãt chéó jwejep wut jí. Péeni yeó jáapdih queét ã chéó jwejnitdih ã peéh chãjbipna caá.* ⁷ Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbít jumni tútchinadih moonbút ded pah í yapatjidih ñi náhninaá. Yaáhdih yeejépwã chãjnit, neoná míicjehbut búdí yeejépwã ít chãjap wut jí. Páant í chãjatji peéh Dios queétdih ãt cáo yohop wut jí. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó jumnit, yeejépwã í yapat ã bũũdcán níit. Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ã peéh chãjatdih náhninit, caandíh nihát cáacwãdih túi jepahat caá náahap.*

⁸ Páant yeejépwã í chãjatji pahjeh muntíh, yeebdíh yee bohénitboó bíic yoobó ípí chãjna caá. Pánih chãjnit, “Oo jumat jíghah déedih wã enechah, Dios nin pah ã chãjat tútatp be”, níj yeenit, queétjeh íih bácahdih ípí yéejana caá. Jwĩ Maáh Jesucristodih jepahcan, áih cáacwã í maátadibbut ípí jepahcan caá. Ángelwãdih “Queét túicannit, dedé pínah nihcan caá”, ípí niijná caá.* ⁹ Obohjeéhtih, jon jãtíh Moisésíh bácahjídih ub bejíhna, ángelwã í maáh Miguel* nemépwã í maáh Satanásjĩh ít míic jũihũap wut jí. Pánih míic jũihnit, Satanás “Caán Moisésji cáacwãdih ã mawachah, áih bácah wíh pínah ã jumna caá”, ãt níj yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ã yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wã Maáh meemdíh ã peéh chãja naáh”, ãt níijéhjip taga.* ¹⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwã í jumat, Jesucristo ã wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnít, ípí yeejépwã naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejépwã chãjat pínahdih í túi jéihna caá. Nuũúpwã

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3 * 1:4 2P 2.1-2 * 1:5 Ex 12.51; Nm 14.29-30 * 1:6 2P 2.4 * 1:7 Gn 19.1-24; 2P 2.6
* 1:8 2P 2.10 * 1:9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7 * 1:9 Zac 3.2; 2P 2.11

jenah joicánjeh ípí chājat pah, queétboó yeejép ípí chājna caá. Páant yeejép í chājat jíib, Dios queétdih búdí ā peéh chāj bipna caá.*

¹¹ Caín ded pah yeejép ā chājatji pahjeh muntih queébtut ípí chājna caá.* Balaam* dinerodih búdí bidnit, ā yee bohéatji pahjeh muntih, queébtut dinerodih bidnit, yeebdíh í yee bohéna caá. Coré* Diosdih ā yap yohat peéh Dios caandíh ā mao yohatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénit caandíh í yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbipna caá. Pánihna, Dios queétdih ā peéh chājchah, queét búdí yeejép í yapbipna caá. ¹² Yeéb Jesúhwāboó ā oyatdih wēi jenah joinít, bícdih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, tíccanjeh, ñijeéh ípí jeémpna caá. Pánih jeémpnit, í weñat pínahdihjeh jenah joinít, bícdih ñi túi jummatdih í yéejana caá. Nin pah queét í jumna caá: Mah tólihnadih johlit ā joh yapanachah, mah ā buugcát pah, “Bohénit jwí jumna caá”, niijná yuhna, túi jenah joicánnit jumna, bitadih ípí teo wáaccan caá. Nin pahbut í jumna caá: Quehe wihcanni nahna wunni pah ā jumuchah enna, ā mínah caandíh āpí dug yohna caá. Pánihat pah, cáacwādih yee bohénitboó wunni pah í jumuchah, Dios iiguípna queétdih ā bejat túutbipna caá.* ¹³ Nin pahbut í jumna caá: Búdí majdih jumni búdí nolihatna muj jwéejdih moópni búdí wíijnidih āpí yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejépwā Dios ā wutadih jepahcannit, cáacwādih ípí yeejép chājar. Nin pahbut í jumna caá: Dios ā bejat túutni namá panihnidih cúiwā í bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat túutat pah í bohécan caá. Páant í yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tubit dupúnapboó ā jummat túutbipna caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ā juma Enochoó,* Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át niij naóh yapajip taga: “Nihat cáacwādih ñíwat túut niijná, jwí Maáh dawá áih túinit ángelwā bícdih ā dei jóohbipna caá. Pánih ñíonit, Diosdih náahcannitboó yeejép í chājatji jíib ā peéh chāj bipna caá. Queét yeejépwā Diosdih yeejép í naáwátji jíibbut ā peéh chāj bipna caá”, át niijjíp taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna át chāj jip tagaá. ¹⁶ Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadihbut yeejép ípí wéhena caá. Yeejép jenah joinít, í náahat pahjeh ípí chājna caá. “Yeéb túi joinít ñi jumuchah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ípí niijná yuh caá, bita queétdih wéinit, í túi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jummat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túutnitboó ded pah í niij bohéatjidih ñi túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh ít niij bohénap wut jí: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátdih, áih cáacwādihbut tubit deohnit, í náahat pahjeh cáacwā yeejép í chāj bipna caá”, ít niijjíp wut jí.* ¹⁹ Páant í niijnítjiboó yeéb bícdih ñi jummatdih í yéejana caá. Queét Jesúsdi h jepahcannit í jumuchah, Túini Espíritu íjeéh ā wihcah, í weñat pínahdihjeh ípí chājna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, yeó jáap jummat pah Túini Espíritu ā wēpatjílh wébhnit, Jesucristodih chah ñi túi jenah joyoó. ²¹ Pánih chājnit, yeebdíh búdí ā oyatdih náhninit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah ñi túi chājaá. Pánihna, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh búdí oi teo wáacnit, páantjeh ájeéh ā jummat túutat pínahdih ñi wēi páñaá.

²² Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinítidih ñi jígah en teo wáacá, Jesúsdi h yoobópdi h í jepahat pínah niijná. ²³ Bitaboó yee bohéatdih jepah jwíhnitdih Jesúsdi h túini doonádih ñi wēp naáwá, caandíh jepahnit, iiguípna í bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép í chājat pahjeh muntih chājnitdih ñi jígah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat pónih, ñi túi chāja chaáh! í yéej chājat pah muntih yeebút bíic yoobó ñi chājcat túut niijná. Í yéej chājatdih búdí íí enat caá náahap.

* 1:10 2P 2.12 * 1:11 Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12
16.1-35 * 1:12 2P 2.17 * 1:14-15 Gn 5.18,21-24

* 1:11 Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14 * 1:11 Nm
* 1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

Diosdih ã pée wēi naáwát

²⁴⁻²⁵ Jwĩ Maáh Jesucristodih wun wēhat túutna, jwiít iiguípna bejnitjidih Dios ãt túi ubup taga. Pánih túi ubni jumna, yebdíh ã jéih wapna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Pánih wapna, chah Maáh jumnit, ã pehbóó yebdíh ã ñuhah túutachah, yéejat wihcannit jumna, búdí ñi wēibipna caá.* Caanjéh Dios ã jumachah, caandíh wēi naóhnit, “Meém chah túini, nihatdih Maáh jumna, chah wēpni, nihatdih jéihnibut ma jumna caá”, jwĩ níj jíh. Caán biíhmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ã jumbipna caá. Páant ã jumachah, nihat cáacwā caandíh búdí í wēi naáwá naáh. Páant tíí ã jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Judas

* 1:24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daac wahna caá. Jwí ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwí jéihyat pínah niijná. Bahnijeh judhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwí íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwúub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daac wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã judhdachah, det nin núodih ennit, bita ĩ en naáwáchah joinítbut, wã naáwátdih túi jepahnit, túi wēnit ĩ jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwādh Juan ã daac wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tútchidih moón, Jesúhwādh wã daac wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Caán jon játih jumni, buubut jumni, túttimah, ã jwúub jūóhbirna caá.* Caán ã chúudap pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjih yeebdih ã teo wáaca naáh.* ⁵ Jesucristo ã oyatjihbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Dios ded pah ã jummatdih, cáacwādh ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* ã wunat túttimah, waóh boo pud jūóhni ã jwúub wuncan niít, páant muntih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ĩ chah Maáh caá.* Jwiítdih oina, áih meépdih yohnit, jwí yéejat jíib peéh chājat déejidih át yohop tajī. ⁶ Pánih yohnit, jwiítdih áihwã chājna, caandih uúbhnit, wēi naóhni pínahdihbut át chājav wut jī, ã ípdih jwí teo wēhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wēpni, nihat jwí Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwí níj wēi naóh jíih. Páant tíi ã jumna nah. ⁷ Jáaj! Cristo mah tólihjih ã jwúub dei jūóhbirna caá.* Páant ã jwúub dei jūówúchah, nihat cáacwā ĩ enbirna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut ĩ enbirna caá. ã jwúub dei jūówúchah, nihat nin baácdi moón ĩ yéej chājatjidih jéihnit, búdí ĩ jūibirna caá.* Páant ã yapbirna caá. Páant tíi ã jumna nah.

⁸ Jwí Maáh Dios, chah wēpni, nin pah ã niijná caá: “Weém bíhmah jumni caá. Nihat wã chājnidi Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon játih wāat jumna jī. Buubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwúub jūóhbirna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh túini doonádh wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbut ĩ yéej chājachah yuhna, Jesús ã teo wáacatjih caandih wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwí Maáh ã jumna caá. Dios naáwátdih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wūt jumni quewaboó ĩ yohni wã jumna caá. ¹⁰ Ninjih jumna, bíic chooát yeó jáapdh Túini Espiritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, ũoni pah wã jumna be. Páant oo jummat panihatdh wã enat pónih, wã táahmant Jesucristo wēpép áí wēhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo áí yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdih áí niijp be: “**Bu** ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daac péanit, Asia baácboó jumni siete tútchinadih moón wíhwādh ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondih yuh buca ma daac wahaá”, ã niijp be.

¹² Páant ã niijchah joinít, weemdih wēhenidih enat tútat niijná, wã tac púud ñuhap be. Pánih tac púud ñuhnit, orojih ĩ chājniji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhanadih

* 1:4 Ex 3.14 * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1:5 Is 55.4 * 1:5 Hch 26.23; Col 1.18 * 1:5 Sal 89.27 * 1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17 * 1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 * 1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtíh ñhñni cáac pah jíghni Jesucristodih wã enep be. Áih jítcha páha bíic yoobó buug ñájni yégueh chóodih ã ðwúp be. Orojĩh ĩ chãjniji tãpdih jãoh poómp yoób juí wái chéoni ã jumup be.* ¹⁴ Áih waó yoóc túi baabní ã jumup be. Áih quíbnabut tuu õopát tãpna pah ã iiguíp be.* ¹⁵ Áih jítchanabut túi itini quenalih naa pánih yeh iigní ã jumup be. ã wéheat búdí dóo yáaat pah ã yáanap be.* ¹⁶ Áih jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwãdih ã bíbohó be. Íbat naá chénaabó jaco jumni eéep naadíh ã chãác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ã yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandíh ennit, áih jítcha pebh wunni pah wã buugúp be. Páant wã buugúchah ennit, caán áih jéihyemant bóo téihyãjĩh weemdíh teo jáhanit, nin pah ã niijíp be: “**Ma úumca bojóo.** Weém bíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumnipna caá.* ¹⁸ **Weém báadhniyeh caá.** Wunni wãih jumup yuh jĩ. Jwúub boo pad jũhni wã jwúub wuncan niít, páant muntih. Jwúub booni jumna, cáacwãdihbut wã jéih jwúub boot túutna caá. Cáacwã iiguípna ĩ bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹ **Buutéh** ma enatjidih ma daacá. Buu ded pah ã jumatdih, túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰ **Nin siete cúiwã** wã jéihyemant bóo téihyamant wã bíbohndih ma túi beh joicáh, buu meemdíh wã naóhbipna caá. Orojĩh ĩ chãjniji siete jí cáagat nahnajih ĩ jí cáagni páhanadihbut wã naóhbipna caá. Caán siete cúiwã siete tútchinadih moón wíihwã ĩ maáta panihni ĩ jumna caá. Queét wã naáwãtdih naóh yapanit ĩ jumna caá. Orojĩh ĩ chãjniji siete jí cáagat nahnajih ĩ jí cáagni páhana siete tútchinadih moón wíihwã ĩ jumna caá. Queét wã naáwãtdih joinít ĩ jumna caá”, Jesucristo ã niijíp be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúhfwãdih ã daác wahat túutat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be, páant muntih: “**Éfeso** tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

“**Wã jéihyemant bóo téihyamant siete cúiwãdih** bíbohni caá wã jumup. Orojĩh ĩ chãjniji siete jí cáagat nahnajih ĩ jí cáagni páhana cãtíh jibni caá, ded pah ã iigát jummatdih jéihyat túut niijná. Pánih chãjna, yeéb wíihwãdih en bejna caá wã chãjap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wã niij naóhna caá: ² **Nihat ñi chãjatdih wã jéih beedána caá.** **Wíih** túini doonádih bitadih ñi naáwãtdih, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcatdihbut wã túi jéihna caá. Yeejép chãjnitdih ñi iátidihbut wã jéihna caá. “Jesúh túini doonádih naáwát náahna, jwiít ã wahnit caá”, bita ĩ niijíchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhnt ĩ jummatdih ñi jéihyep be. ³ **Wíih** túini doonádih ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chãjachah ennit, yeebdíh wã wéina caá.

⁴ **Obohjeéhtih** túinit ñi jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jwíih túi oyatji pah buu bíic yoobó ñi oican caá. Ñi jwíih túi míic oyatji pahbut buu bíic yoobó ñi míic oican caá. ⁵ **Pánihna, jwíih oina, ded pah ñi chãjatjidih náhninit, ñi jwúub túut nuumú.** Ñi yeej chãjatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ñi túi oyatji pah bíic yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yeej chãjatdih ñi cádahcah, ñíh jiiát panihni wã jwejnijdih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wã bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wã niij naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chãjap. Páant ñi yeejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá. ⁶ **Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi** oican yuhna, nindíh ñi túi chãjna caá: Nicolaítas wút jumnit ĩ yeej chãjatdih ñi en iiná caá. Weembút ĩ yeej chãjatdih wã en iiná caá.

* 1:13 Dn 7.13; 10.5 * 1:14 Dn 7.9 * 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * 1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

⁷ ‘**¡Det molít jumna**, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ï joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdh wā íp ã jumapboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.* **Caan náh quehedih jeémpnitboó ï jwúub wuncan níít**, **ma níj daác wahaá**”, Jesucristo weemdíh ã níjíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúihwādh ã daác wahat túutat

⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: **“Esmirna tútchidih moón wíihwā, queédih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:**

‘Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.* **Wunni wāih jumap yuh jí.** Jwúub boo pud jūóhni wā jwúub wuncan níít, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ⁹ **Wíihwā ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá.** Moh yéejnit ñi jumatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ã wēpatdih bíbohni, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwíít judíowā Diosdih jwí túi jepahna caá”, níjina yuhna, yeebdíh yeejép ï yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Diohwā nihcan, neméplhwā caá. ¹⁰ **Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó.** Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ã nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah níjina. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép ï chājachah, ï mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pehbboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹ ‘**¡Det molít jumna**, wíihwādh Túini Espíritu ã naáwáchah, ï joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit ï wunat túttimah, iiguípna bejcan, wā pehbboó páantjeh ï jumbipna caá’,* **ma níj daác wahaá**”, Jesucristo weemdíh ã níjíp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúihwādh ã daác wahat túutat

¹² Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: **“Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queédih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:**

‘Weém íbat naá chénaabó jaco jumni eéep naadh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹³ **Yeéb ñi chājatdih, ñíh tútchidih moón ï chājatdihbut wā jéihna caá.** Caanjíh moón ï maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahni, Antipas wūt jumni wíih doonádh túi naóhniidih ï mao yohop be. Caandíh páant ï mao yohochah enna yuhna, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcap be.

¹⁴ **‘Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ñi yap yohop be.** Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumni ñi bohéatdih ï joiná caá. Jon játih Balaam Balac wūt jumni maáhdidih nin pah át níj bohénap wūt jí: “Judíowādh ma yéejaat pínah níjina, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi níjnit, ñi wūhni jeémátidih queédih ma jeémát túutú. ï weha mána nihcannitjeh queédih yeejép ma chājat túutú”, át níj bohénap wūt jí. Jon játih judíowā caandíh joinít, ï yéej chājatjí pah bíic yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut ï yéej chājna caá.* ¹⁵ **Queét ï chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wūt jumnit yeejép ï chājat túutatboodihbut ï jepahna caá.** ¹⁶ **Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahaá. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā cháac teoni íbat naajíh wā peéh chājipna caá.**

¹⁷ ‘**¡Det molít jumna**, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ï joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdh jeámant jumni maná wūt jumni jeémátidih wā wūhbipna caá.* **Baahní jeé naanádihbut queédih wā wūhbipna caá.** Caán jeé naanádih íh jáap wūt wā daácní ã jumbipna caá.* **Bita caán wūtdih ï jéihcan níít.** Caán jeé naadh ubnijeh áih wūtdih ã jéihbipna caá’,

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2 * 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13 * 2:11 Ap 20.14; 21.8 * 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * 2:17 Is 62.2; 65.15

ma niŷ daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúíhwādih ã daác wahat túutat

¹⁸ Páant niŷ naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niŷ naáwáp be: “*Tiatira* tútchidih moón wííhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niŷ daác wahaá:

“*Weém Dios* wúúh caá. Quíib tua óopát tōpna panih iigní, jítcha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niŷ naóhna caá: ¹⁹ *Ñi* túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadidihbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátidihbut wā jéihna caá. Bitadidihbut ñi teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíih túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatdihbut wā jéihna caá.

²⁰ *‘Obohjeéhtih, pánih* túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wūt jumnih,* “*Dios naáwátidih naóh yapanih caá*”, niŷ *yeenih mi* jumuchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíaboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjīh wííhwādih yeejép mi chājat túutna caá. “Jwíih dios caá”, í niŷ wēi wūhni jeémátidih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹ *Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdi h wā páñachah* yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. ²² *Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubúp* chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubúp chūúábipna caá. Í yeejép chājatdih túut nuumcán, queétdih chah wā peéh chājipna caá. ²³ *Mi naáwátidih í jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jummatdih* nihat wííhwā í jéihbipna caá. Ded pah í jenah joyátidihbut wā túi jéihna caá.* *Pánihna, det yéej chājnitdih í yéej chājat jíib wā peéh chājipna caá. Det túi chājnitboodíh í túi chājat jíibbut wā túi chājipna caá.**

²⁴ *‘Obohjeéhtih, biquína yeebboó caánt yeejép wili mi bohéatidih ñi náahcap be. Satanás ã bohéatidihbut* ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeebboodíh chah wā jwúub wutcan niít. ²⁵ *Nindihjeh yeebdíh wā jwúub* chājat túutbipna caá: Ñi pehbboó wā jwúub dei juibíat pínahdih páinit, wā bohéatidih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ *Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih* jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh ã waadáat pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihat baácidih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios ã weñat pínahdih í túi chājat pínah niijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chājachah, queét í budáh bejbipna caá.* ²⁸ *Yeebdíh baáb aáb* jūúwúchah jumni cúidih wūhnit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.

²⁹ *‘¡Det molít* jumna, Túini Espíritu wííhwādih ã naáwáchah, í joyoó naáh!”
ma niŷ daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

3

Sardis tútchidih moón Jesúíhwādih ã daác wahat túutat

¹ Páant niŷ naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niŷ naáwáp be: “*Sardis* tútchidih moón wííhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niŷ daác wahaá:

“*Weém Túini Espíritu* nihat ã wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwādihbut bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niŷ naóhna caá: Ñi chājatdih wā túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah í niŷ jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúíh túini doonádih túi jepahnit caá”, í niŷ jenah joiná caá.

“*Obohjeéhtih, páant í niŷ jenah joyóchah* yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wunnit panihnit ñi jumna caá. ² *Pánih* jumna, ¡Ñi túi chāja chaáh! Ñi túi chājcat enna, Dios ã wēican caá. Jáanit panihnit, túi chājnit ñi jumnu. ³ *Wā naáwátidih ñi jwíih joyátjidih ñi túi jwúub* náhninaá. Pánih náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut nuumnít,

* 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 * 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

* 2:26-27 Sal 2.8-9

ñi yéej chājatdih cádahna, túiniboodíh ñi chājaá. Weém wā niijátji pah ñi chājcah, ñi náhnica, ñumní cáac ñumúdi h ã juibíat pah, yeebdíh peéh chājadi h wā bejbipna caá.*

⁴ ‘**Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chājnit nihcan, quei wíhcanni yégueh** ñonít panihnit ñi jumna caá. Pánih jumna, túi baabní yégueh ñonít, wājeéh ñi jibbipna caá. ⁵ **Det wā naáwát dih cádahcannit, queét pah túi** baabní yégueh ñonít ñi jumbipna caá. Weemdíh jepahnitíh wūtnadi h wā bíbohni papélah tólihdih íh wūtnadi h daácna, wā jwúub wio yohcan níit.* **Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá.** Wā íp ã enechah, ángelwābut ñi enechah, “Nin wíh caá”, wā níj naóhbi pna caá.*

⁶ ‘**¡Det molít jumna, wíhwādih Túini Espíritu ã naáwáchah, ñi joyoó naáh!** ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Filadelfia tútchidih moón Jesúhwādih ã daác wahat túutat

⁷ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: “**Filadelfia** tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘**Weém yeejat wíhcanni, túi** yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon játih maáh Davidji cáacwādih ã wutat pah weembút wā wutbi pna caá. Pánih jumna, jéc panihndih weém wā wātachah, bitaboó ñi jéih nemcan níit. Wā nemechah, bita ñi jéih wātcan níit.* ⁸ **Nihat yeéb ñi chājatdih wā jéihna caá. Ñi pebh jéc** panihndih wā wātca túttimah, bitaboó yeebdíh ñi jéih nemcan níit. Bainí túi jenah joiná yuhna, wā naáwát dih, weemdíhbut ñi cádahca be.

⁹ ‘**Obohjeéhtih, bita ñi pebh** jumnit Satanáhwā caá. “Jwiít judíowā, Dioíhwā caá”, niijná yuhna, wíhwā nihcan caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódi cha caj yoh ñajat túutnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih át oi tagaá”, wā niiját túutbi pna caá.* ¹⁰ **Wíh** túini doonádi h yeebdíh wā cádahcat túutachah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baác di h jumnit nihat cáacwā yeejép ñi yapachah, yeebdíh wā wapbi pna caá. Caán láa queétdih túbit yeejép yapat túutnit, ded pah ñi jumati h wā jéihyabi pna caá. ¹¹ **Ñi pebhna wā jwúub** dei bejat pínah bahni jeh ã judhna caá. Pánihna, wíh túini doonádi h ñi joyátjidi h ñi quíib buudcá bojoó. Pánih quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jíb pínahdi h bitaboó ñi jéih dúuc wáican níit.

¹² ‘**Wíh** túini doonádi h cádahcannitdi h wā íp pebhboó wā jumati túutbi pna caá. Jagáp nahna pah túi wép ñuhnit panihnit jumna, ã pebhboó páantjeh ñi jumbi pna caá. ã pebhboó ñi jumachah, wā ípíh wūtdih, áih jáap tútchi wūtdihbut queétdih wā daácbi pna caá, “Nin Dioíh caá”, ã niiját pínah niijná. Áih jáap tútchi Jáap Jerusalén wūt jumni tútchi ã jumbi pna caá. Caán tútchi Dios ã jumapmant ã dei jūóhbi pna caá. Caán láa weembút jáap wūt bíbohna, caán wūtdihbut queétdih wā daácbi pna caá.*

¹³ ‘**¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwādih ã naáwáchah, ñi joyoó naáh!** ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwādih ã daác wahat túutat

¹⁴ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: “**Laodicea** tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘**Weém yeecanni, wā íp ded pah ã jumati h** yoobópdih naóhni caá. Nihat ã chājatjidi h Maáh wā jumna caá.* ¹⁵ **Ded pah ñi jumati h** wā túi jéihna caá. Weemdíh jenah joinít jumna yuhna, bainí jeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chāhni but nihcan caá. Pánihni mahdi h ñi wēicat pah, túi jenah joicá buugnít ñi jumachah, weembút

* 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 * 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12 * 3:5 Mt 10.32; Lc 12.8 * 3:7 Is 22.22; Job 12.14 * 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14 * 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2 * 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

yeebdíh wā wēican caá. Weemdíh ñi túi jenah joyóchah nihna, chah āta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép āta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ **Pánihnit ñi jumuchah** enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wā yohbipna caá. ¹⁷ **Nin pah ñi niij jenah joiná yuh** caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé judhdát wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ā enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá. ¹⁸ **Pánihnit ñi jumuchah** ennit, nin pah yeebdíh wā niij naóhna caá: Orodih ñi jíb chājat pah, ñi yéej chājatdih wā yohat pínahdih ñi úúbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ā enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdíh jepahnit, túi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wūhuchah, ñi ubúú. Túini yégueh dūonít ī tíicat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ā enechah, yeebbút ñi tíiccan niít. Quíib cohátidih ñi jíb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ñi úúbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niijná. ¹⁹ **Nihat wā oinitdih wā túut** numát túutna caá. ***Pánihna, wā oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, túiniboodíh yoobópdiñi ñi túut numú.** ²⁰ **Weemdíh ñi joyoó.** **Ñijeéh jumíhna,** ñíih jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwú’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdih numah jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá. ²¹ **Wā boo pud** jūúwát túttimah, wā íp bíicdih weembút wā wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wā pehbhoó wājeéh bíicdih wā wutat túutbipna caá.*

²² **‘¡Det molít jumna,** Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, ī joyoó naáh!’ **ma niij daác wahaá’**, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, ī weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ā yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdíh jwíih wéheni āí wéhenap be, páant muntih: **“Ninna ma puh** laáb jūúwú. Túttimah bóo láa ded pah ā yapat pínahdih meemdíh wā júutbipna caá. Wā niiját pahjeh tiguaá páant ā yapbipna caá”, ā niijíp be.

² Páant ā niijíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumuchah, caanná wā puh laáb juibínap be. Caanná puh laáb juibína, Maáh chúudnidih wā enep be.

³ Túi dūu jélep yeh iigní, jaih jélepni júdu tac yoób ā chúudap be.* ⁴ **Ā chúudap** pebh veinticuatro maáta chúud púuda bojnítidihbut wā enep be. Túi baabní yégueh chóonadidih dūonít, maáta ī dūwát oro júdūnadidih ī dūwáp be. ⁵ Wā jwíih enni ā chúudapmant úum náah jumni wedóát, énoh bíicdihbut páantjeh yáana ā chājap be. Ā en boj chúudapdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ā wēpatdih júutni ā jumap be.* ⁶ **Ā en chúudap** pebh búdí muj pah jíghni túi jélepni ā jumap be.

Ā chúudap pebh chénena míic ángelwā yuhna, mácah jíghnit, nihat íih bécachna dawá quíibna jumnit ī jumap be.* ⁷ Jwíih jumni jió dūuni pah ā jíghop be. Caán túttimah, momo jiwi pah ā jíghop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumap be. Caán túttimah, jiijní jao pah ā jíghop be.* ⁸ **Queét chénena míic dawá quíibna jumnit,** seis muj wápanabut bíbohni ī jumap be. Íih muj wápana chahmant, numantbut dawá quíibna ā jumap be.* Yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ī chājap be. Nin pah ī niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumap.* Caán jon játih átát jumap jī. Būubut ā jumna caá. Túttimah, ā jwúub jūóhbiipna caá”, ī niijíp be.

* 3:19 Pr 3.12; He 12.6 * 3:21 Jn 16.33; Ap 5.5 * 4:3 Ez 1.26-28; 10.1 * 4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 * 4:6 Ez 1.22 * 4:7 Ez 1.5-10; 10.14 * 4:8 Ez 1.18; 10.12 * 4:8 Is 6.2-3

⁹ Páant niíf wěina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná ĩ chājap be. ¹⁰ Páant ĩ weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ã chũudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ĩ weñep be. Pánih wěina, ĩ maáta jumna dawat júdnadih ã chũudup pebh ĩ cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin pah ĩ niijíp be:

¹¹ “Meemdíh búdí jwí wěini caá. Jwí Maáh chah wěpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihatih chājni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ĩ niíf wěi naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wũúhbut

¹ Túttimah, jwũub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaboó daác pinni quiít dih ã bíboh chũuduchah, wã enep be.* Siete láa wíidahatjĩh ã néeh teoni quiít ã jumup be. ² Wěpni ángeldihbut wã enechah, nin pah ã wěp niíf naáwáp be: “¿Ded tígaa con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ã jéih watbipna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijíchah yũhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ĩ jéih bid juicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhnit, wannitbut caán quiít dih ĩ jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. ⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ĩ bid juicáh ennit, weém búdí wã juñúp be. ⁵ Páant wã juñúchah ennit, bíc veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdíh ã niijíp be: “Ma juicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã juimená poómpdih bóo caá. Caán chah wěpni jumna, “Jió dũni”, ĩ niijni, maáh Davidji juima ã jumna caá. Caandíh eníhcannitdih yap yohni jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ã niijíp be.*

⁶ Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chũudup pebh Oveja Wũúhdih wã enep be. Chénena míic dawá quiíbna jumnit, veinticuatro maátabut ĩ cātíh ã ñuhup be. Caán ĩ maoniji pah ã jígohop be. Siete mona jumni, siete quiíbnabut ã jumup be. Áih siete mona wěpat búdí bíbohni ã jumatih júutna ã chājap be. Áih siete quiíbna nihatih nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáatdih júutna ã chājap be.* ⁷ Caán Oveja Wũúh Maáh pebh juibíni, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã bíbohni quiít dih ã ubup be. ⁸ Páant ã ubuchah ennit, chénena míic dawá quiíbna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wũúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Queét nihatih maáta bíitat dahna árpas ĩ niijní dih bíbohni, oro pamapnadihbut ĩ bíbohup be. Caán oro pamapna díitdih túi chej jumni cáwat pínah ã jumup be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwã caandíh ĩ úbát panihni ã jumup be.* ⁹ Pánih Oveja Wũúhdih wěina, nin jáap ewatjĩh ĩ niíf ewep be:*

“Meém ĩ mao yohniji jumna, míih meépjĩh cáacwã ĩ yéejatdih ma yoh wũhup be, Diosjeéh ĩ túi jumatih pínah niijná. Nihatih cáacwã poómp jumatih pah, nihatih mácah wéhenit, nihatih baác dih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ĩ yéejatdih ma yohup be.

¹⁰ Dioíhwã ĩ jumatih pínah, caandíh wěi úbh wũhni pínahbut niijná, queétdih ñionit, nihatih baác dih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chājni jumna, con ã daácni quiít dih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ĩ niijíp be.

¹¹ Páant ĩ niíf eo péanachah, jwũub enna, dawá yoobát ángelwã ĩ ewatdih wã joyóp be, páant muntih. Maáh chũudnidih, chénena míic dawá quiíb jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwã ĩ túi júud ñuh púda bojop be. Queét ángelwã tabit ĩ wěp ewechah, wã joyóp be.* ¹² Nin pah queét ĩ niíf wěi ewep be:

* 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1 * 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 * 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10

“Meém Oveja Wūúh, ĩ mao yohniji nihat cáacwādh wūtni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā ĩ yéejat jíib ĩ mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwī wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemdíh níj weñat caá náahap”, ĩ niijp be.*

¹³ Túttimah, bitabut ĩ wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājnitji japmant moón, nin baácdih moón, búdí mujdih moonbút, báadhnit, wūnnitbut, nihat bícdih nin pah ĩ níj wēi ewep be:

“Meém jwī Maáhdih, Oveja Wūúhdihbut yeéb chénewādh jwī túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpni caá’, jwī niijná caá. Yeebdíh páantjeh níj wēi naáwát caá náahap”, ĩ niijp be.

¹⁴ Páant ĩ níj wēi ewechah joiná, queét chéneña míc dawá quíibna jumnit “Páant tíí, ĩ níj wēi ewe naáh”, ĩ niijp be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūúhdihbut búdí ĩ weñep be.

6

Daác pinni quiútdih Oveja Wūúh ā jwíih watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiútdih Dios ā jwíih néeh tewatjidih Oveja Wūúh ā watap be. Páant ā watat túttimah, bíc dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwú”, ā níj ejep be. ² Páant ā níj ejat túttimah, túi baabní caballodih wā enep be.* Caán caballojih chúudni ñúpat tuu bíbohnidih maáta ĩ dawát júdudih Dios ā wūhup be. Páant ā wūhat túttimah, caánboó caandíh en jūhndih míc mao yap yohodih ā bejep be.

Segundo ā néeh tewatjidih ā watat

³ Túttimah, Oveja Wūúh bíh néeh tewatjidih ā jwúub watap be, páant mūntih. Páant ā watat túttimah, bíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwú”, ā níj ejep be. ⁴ Páant ā níj ejat túttimah, bíh caballo túi dūni ā jūúwúchah, wā enep be.* Caán dūni caballojih chúudnidih nin baácdih moondíh míc mawat tútat pínah wēpatdih, búdí íbat naadíhbut Dios ā wūhup be.

Tercero ā néeh tewatjidih ā watat

⁵ Túttimah, chénedih wat péaniji bíhdih ā jwúub watap be, páant mūntih. Páant ā watachah, bíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwú”, ā níj ejep be. Páant ā níj ejat túttimah, bíh caballo einidih wā enep be.* Caán einijih chúudni chodat ĩ jenah enatdih ā bíbohup be. ⁶ Caandíh wā enechah, dawá quíibna jumnit cātíh chúudniboó nin pah ā niijp be: “Nūgúp láa bíc yeó jáap ĩ tewat jíibjīh bíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih ĩ jéih jíib chājnipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ĩ jéih jíib chāj būjácán níí. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yuhna, búdí ā jíib jumnipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chājat yí, jiwá iguíh mac bícdih páantjeh ā jumna naáh”, ā niijp be.

Cuarto ā néeh tewatjidih ā watat

⁷ Túttimah, bíc peihcannidih wat péaniji bíhdih ā jwúub watap be, páant mūntih. Páant ā watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jūúwú”, ā níj ejep be. ⁸ Páant ā níj ejat túttimah, bíh caballo wūnnitíh bácah pah jígohndih wā enep be. Caanjíh chúudni “Wūnat túutni”, wūt jumni ā jumup be. Caán túttimah jūóhni “Íguípna bejat túutni”, ā wūt jumup be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondíh mao yohat wēpat pínahdih Dios ā wūhup be. Míc mawat túutnit, nūgúpjīh wūnat túutnit, jiadih moón nūpūwādh tac behanit, túi daocá būgnítjeh cáacwādh Dios ā mao yohat túutup be.*

Quinto ā néeh tewatjidih ā watat

⁹ Túttimah, chéneña míc ā néeh tewatjidih wat péaniji bíh biúhdih ā watap be, páant mūntih. Páant ā watachah, Diosdih cáo wūh cáagat naa nūmp Jesúhwādh ĩ maonit caolijidih wā enep be. Dios naáwátdih naóhna, “Weém Jesúh caá”, ĩ niijátji jíib

* 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7 * 6:2 Zac 1.8; 6.3,6 * 6:4 Zac 1.8; 6.2 * 6:5 Zac 6.2,6 * 6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

queétdih ït mawap tajï. ¹⁰ Diosdih nin pah queét ï niïj ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdih chäjni caá. ¿Nin baácdih moón jwiítdih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chäjbi?” ï niijíp be. ¹¹ Páant ï niijíchah joinít, Dios queétdih túi baabní yégueh chóodih wühnit, nin pah ã niïj jepahap be: “Ñi choo jwúhuá. Bitá ñi déewã panihnit Jesúlhwã, ï mao yohnit pínah, yeéb túini doonádih ñi naáwátji pah queétdih bohé jwuhna caá ï chäjap. Yeebdíh ï mawatji pah queétdihbut ï mao beedáát pínah ã jüdih jwuhna caá. Pánihna, queétdih ï mawat pínah játih, bainí ñi choo jwúhuá”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícjïh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandíh ã watachah, búdí baác méméat ã jumap be.* Pánihichah, yeó ã dwpúáh bejep be.* Widhbut meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Maa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwábut ï yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ã buudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumáp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baácdih moón ï maáta jeé íit díitna ï jweí waadáp be. Soldadowã ï maáta, búdí bií dée bíbohnit, wēpnit, nihat queétdih teo wühnit, teo wühnit nihcannitbut caanná míic ï jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ï jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádih, jee dáhnadihbut nin pah ï niijíp be: “Jwiítdih ma jãh jūúwá.* Con Maáh chúudnidih, Oveja Wūúhdihbut búdí jwí úumna caá. Pánihna, jwiítdih ma jãhaá, Oveja Wūúhdih jwí yap yohatji jïb ã peéh chäjcat pínah niijná. ¹⁷ Caandíh yap yohnitdih ã peéh chäjat pínah yeó jáap wáát jumna caá. Caán ã peéh chäjat pínahdih ded pah jwí jéih jweicán niít”, ï niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wüt búudhnit

¹ Pánihat túttimah, chéneña míic ángelwãdih wã enep be. Queét nihat pehbboó ï bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ï bejepmant jūóhni johlitnadih ï jãhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbut johlit ã johcap be. Dedé biíc máa nahdih ã joh jãhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jūúwúpmant ã jūúwúchah, wã jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wüt áihwãdih búudhdudih jūóhna ã chäjap be. Pánih jūóhnit, bita chéneña míic bejnitboó, nin baácdih, búdí mujdihbut Dios ã yéejat túutnit pínah ángelwãdih wēpép ã ejep be. ³ “Jüdih jwuhna caá. Dioíhwãdih íih móot juúhndih ã wütdih wã búudh jwuhat túut caá. Pánih wüt búudhdat pínah játih nin baácdih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéjea jwuhca bojoó”, queét chéneña míic ángelwãdih ã niïj ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wütjïh íih móot juúhdih búudhnit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã juimená ï jumna caá”, caán ángel ã niijíchah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá juimená jumnit ã wüt búudhnit ï jumap be. Bitá doce mil Rubén juimená, bita doce mil Gad juimená ã wüt búudhnit ï jumap be. ⁶ Bitá doce mil Aser juimená, bita doce mil Neftalí juimená, bita doce mil Manasés juimená ã wüt búudhnit ï jumap be. ⁷ Bitá doce mil Simeón juimená, bita doce mil Leví juimená, bita doce mil Isacar juimená ã wüt búudhnit ï jumap be. ⁸ Bitá doce mil Zabulón juimená, bita doce mil José juimená, bita doce mil Benjamín juimená ã wüt búudhnit ï jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wüt búudhnit ï jumap be.

Dawá baabní yégueh duonít

* 6:12 Ap 11.13; 16.18 * 6:12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 * 6:12 Jl 2.31 * 6:14 Is 34.4 * 6:14 Ap 16.20 * 6:15 Is 2.19,21 * 6:16 Os 10.8; Lc 23.30 * 6:17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 * 7:1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 * 7:3 Ez 9.4,6

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwādh wā enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwā poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míc wáac ñahnitdih wā enep be. Dawá cáacwā, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ā chúudup, Oveja Wūúh pehbüt ĩ ñuhup be. Túi baabní yégueh duonít, táam núonadihbüt ĩ bíbohóop be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ĩ níj wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbüt jwiít dih túi ubnit caá”, ĩ níjíp be.

¹¹ Queét dawá ángelwā Maáh ā chúudupdih, veinticuatro maátadh, chéneha míc dawá quíibna jumnitdihbüt ĩ ñuh púuda bojop be. Pánih ñuhnit, cáacwā ĩ wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandih queétbüt nin pah ĩ wēi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjih nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh níjít caá náahap. Meemdih búdí jwī wēina caá”, ĩ níjíp be.

¹³ Túttimah, bíc maáh nin pah weemdih ā níj wūbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh duonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ĩt jūóh?” ā níjíp be. ¹⁴ “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queédih ma jéihna nacaá”, caandih wā níj jepahap be. “Nihat cáacwā tubit yeejép yap láa, Diosdih ĩ cádahcat jíib ĩ mao yohnitji caá.* Íih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh áih meépdih yohna, ĩ yéejatdih ā yohnit ĩ jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ĩ duoná caá.*

¹⁵ “Pánih duonít jumna, Dios ā chúudup pebh yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbüt caandih páantjeh ĩ wēi naóhna caá. Dios ĩjeéh jumna, queédih ā wapbipna caá.

¹⁶ Chéneji nuugúp ĩ jwúub wuncan níit. Taca jootátbüt ā jwúub wihcan níit. Yeó ā wihcah, tubit chāhat ā wihcan níit.*

¹⁷ Maáh pebh ñuhni Oveja Wūúh ovejawādh túi en daoní ā en dawát pah, queédih ā en daobipna caá.* Ovejawādh en daoní ā waáwát pah, meo waócáhna queédih ā numah bejbipna caá, báadhdad túutni mahdih ĩ babhbat pínah níjíná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jūicán níit”,* weemdih ā níjíp be.

8

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

¹ Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laihsan, nihat ĩ yayáh bejep be. ² Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete ángelwādh wā enep be. Bíh queédih siete póojat nahnadh ā wūhup be. ³ Bíh ángelbüt orojih ĩ chājni pamadh bíbohni Diosdih cáo wūhna ĩ cáagat naa pébh ā júi ñuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínadh caandih ĩ wūhup be, nihat Dioíhwā ĩ wúbát bícdih widnit, Dios ā chúudup pebh jumni oro naajih ā cáo wūhat pínah níjíná.* ⁴ Páant ā cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwā ĩ wúbát bícdih Dios pebh ā chao ñah bejep be. ⁵ Páant ā cáo wūhat túttimah, caán naadh bío tū tāóhdih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ā puoh jéena bojop be.* Páant ā puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóat énoh bícdih tubit ā yeéj yáanachah, baác ā méménap be.*

⁶ Túttimah, queét siete ángelwā ĩ bíbohni póojat nahnadh póojat túut ĩ chājap be.

Jwíh cuatro póojat nahna

⁷ Bíc ángel ā jwíh póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tū tāóhna bícdih, meép wid jumni, baácboó ā yúug jéenep be. Páant ā yúug jéenechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ā iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbüt, ā iigáh bejep be.*

⁸ Caán túttimah, bíh ángel jwúh ā bíbohni nahdh ā póojop be. Páant ā póojochah, búdí jee páh bío, iigní dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdí mujna ā buúg báahap be.

* 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7:16 Sal 121.6; Is 49.10 * 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 * 7:17 Is 25.8; Ap 21.4 * 8:3 Am 9.1 * 8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 * 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22

Páant ã buúg báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meépjeh ã túut numúp be.* 9 Caán ã buúg báahapboó búdí mujdih moón queejwá ĩ wunup be. Caánboó pahni dahwani jāajnábut ã daabáh bejep be.

10 Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã pójochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigni cúi, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadihbut ã chūúup be.* 11 Páant ã buúg báahachah, nihat ã chūúhni óoni mujna ã túut numúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwā caán mahdih babhna, ĩ wunup be. Caán cúi “Óoni”, ã wūt jumup be.*

12 Biíc peihcannit ángelwā ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã pójochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ĩ yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míic hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibut chénena míic hora pohba widh, cúiwā ĩ yeh iigáp be.*

13 Queét chénena míic ĩ póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jiijnídih wā enep be. Caán ã niíf ñaacáchah, wā joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wépép ángelwā buu jwuh póojat túut caá ĩ chājar. Páant ĩ pójochah, chah yeejép yoobát nin baác dih jumnit ĩ yapbipna caá”, ã niíf ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

1 Queét chénena míic ángelwā ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã pójochah, cúi pah iigni ángel japmant ã buúg jéen jūúwáchah, wā enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wātat pínah niijná, Dios llavedih caandíh ã wēhup be. 2 Caanná dei juibínit, ã wātachah, búdí tuu jeí ã bac jūúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodíh, jeádihbut ã jāhachah, nihat ã dupúáh bejep be.* 3 Caán jeí cātíh jumnit díguipwā pah jígohnit baácboó ĩ bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohni, cáacwā dih tuúbhna, búdí tubanit pínah ĩ jumup be.* 4 Páant cáacwā dih yeejép ĩ chājachah yuhna, yílpidih, máadih, biíh ĩ momnidihbut Dios ã yéejaat túutcap be. Caán ã wūt búudhca naáhwā dihjeh ã yéejaat túutup be.* 5 Pánih yéejaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be. 6 Páant ĩ tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwā ĩ wunat pínahdih búdí ĩ bidbipna caá. Páant ĩ bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.*

7 Queét díguipwā míic maonit pínah caballowā pah ĩ jígohop be. Maáta ĩ dūwát oro júdunadih ĩ dūwúp be. Íih móot cáaquíh móotna pah ã jígohop be.* 8 Íih yoócnabut yaádíh waó yoóc pah bóo maátni ĩ dūwúp be. Íih maobút jíóih maoná pah ã jígohop be.* 9 Íih tacadih ĩtah chóona ĩ dūwúp be, íih bácahdih jāhat pínah niijná. Íih muj jwápana ã yáaat, dawá caballowā pūtáni chóonadih wáinit, míic mawadih bejna, ĩ ñáwat pah ã yáanap be.* 10 Íih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ĩ tuúbúchah, cáacwā búdí ĩ tubanap be. 11 Nump bóo tólihdih moón ĩ maáh ángel queét díguipwā dihbut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjīh caán Abadón ã wūt jumup be. Griego wéheatjīh Apolión ã wūt jumup be. Páant niijná, “Yéeja Beedáni”, niijná ĩ chājar be.

12 Díguipwā cáacwā dih yeejép ĩ tubúp chūúát túttimah, ĩ jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ĩ jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto póojat nah

13 Biícjīh bóo téihya ángelwā ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã pójochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātíh,

* 8:8 Ex 7.17-21 * 8:10 Is 14.12 * 8:11 Jer 9.15; 23.15 * 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15

* 9:2 Gn 19.28 * 9:3 Ex 10.12-15 * 9:4 Ez 9.4 * 9:6 Job 3.21; Jer 8.3 * 9:7 Jl 2.4 * 9:8 Jl 1.6 * 9:9

wéheat ã yáa bacap be.* ¹⁴ Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ã niij naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwéejboó queét chéneha míc chéonitji ángelwādh ma wataá”, ã niijp be. ¹⁵ Páant ã niijchah joinít, caán ángel queét chéneha míc ã watat túutnitdih ã watap be, dawá cáacwādh ã mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ã chājat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh páina ã chājap be. Pánihna, ã páini hora ã juyúchah, nihat cáacwādh tac yoób déejeh mawat túut caá ã chājap. ¹⁶ Íih soldadowādh jenah ennit, “Dos cientos millones caballowādh chūdnit soldadowā ã jumna caá”, ã niijchah, wā joyóp be.

¹⁷ Caballowādh, queétjih chūdnitdihbut wā enechah, nin pah ã jígohop be. Queétjih chūdnitíh bácah jāhat ítah chóona, chod dūni, jeá jaihi, búo jumni chóona dūonít dih wā enep be. Caballowāh waó, jió waoná pah ã jígohop be. Íih jacmant tūu iigát, ítah chej jum wíjni, tūu jeí bíicdih ã bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowā jacmant bacnijíh tacdih yoób dée cáacwādh ã mawap be. ¹⁹ Queét caballowā íih jacmant, íih pījmantbut cáacwādh ã mawap be. Íih pīj mai pah jígohni jumna, caanjíh cáacwādh ã chācáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá ã mao judhntboó búdí yeejép ã yapachah enna yūhna, ã yéej chājatdih ã cádahcap be. Nemépdih ã wēi cádahcap be. Orojíh, platajíh, bronce wūt jumni ítahjíh, jeejíh, máajíh ã chājnídih “Dios caá”, ã niij jenah joyát dih ã wēi cádahcap be. Caán ã pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jumuchah yūhna, caandíh ã wēi cádahcap be.* ²¹ Bíih ã yéej chājatdihbut ã cádahcap be. Cáacwādh ã mawat, ã weha máha nihcannitjíh ã yéej chājat, ã nūmát, ã jiwát dihbut ã cádahcap be. Pánih cádahcan, ã túut nūmcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbitdih ángel ã ub jūúwát

¹ Túttimah, bíih wēpép ángel mah tólih díftna ñūhni japmant ã dei jūúwúchah, wā enep be. Áih wao cháh maí pahni júdu ã jumup be. Áih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigní pah ã jígohop be. ² Bainí papélah quiít dih watni ã tewep be. Áih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chūi ñūh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chūi ñūhup be. ³ Pánih ñūhnt, búdí úum náah jumni ã wēp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñūn puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be. ⁴ Páant ã jepahachah joinít, wā daác jwíhip yūh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát túut chājachah, jeámant weemdíh nin pah ã niijp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjídih ma daacca bojó”, ã niijp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi ñūhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjíh ã júut ñahanap be. ⁶ Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ã jumna caá. Japmant moondíh, nin baác dih, nin baác dih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājni caá. Būu páant bóojeh tigaá ã páñat. ⁷ Péeni ángel áih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wā chāj bipna caá’, Dios ã niijátjipi pah ã yap bipna caá. Jon játih cáacwādh naóhcan yūhna, ã naáwát dih naóh yapanitboodíh át túi naóh beedánap wut jí. Páant ã niij naáwátjídih būu jwūh ã chāj bipna caá”, caán ángel ã niijp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdíh daacát túutcanniji ã jwúub naáwáp be, páant mūntih. Nin pah ã niijp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi ñūhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ã bíbohni papélah quiítbitdih ma ubūú”, ã niijp be. ⁹ Páant ã niijchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quiítbitdih wā ubúup be. Páant wā ubúuchah joinít, nin pah weemdíh ã niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ã túi nūm jwūh bipna caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ã jūóh bipna caá”, ã niijp be.

* 9:13 Ex 30.1-3
Am 3.7

* 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23

* 9:21 Ex 8.15,19

* 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7;

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih ùbnit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biíc yoobó, belo mac pah ã túi núum jwuhup be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jūúwúp be.* ¹¹ Caandih wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih ái jwúub niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, ï maátabut, túttimah ded pah ï yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

Dios naáwátdih chénewã naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdih ã wūhup be. Caán doóbhdih ã wūhuchahjeh, nin pah Dios ái niijíp be: “Wíih mūúdíh ma jenah enbi jwuhúú. Caán mūúdíh jūibí jenah ennit, weemdih ï cáo wūhat naadíh, weemdih wēnitdihbut ma jenah eneeé.* ² Obohjeéhtih, caán mūú jóocmant bóo jūúhdih ma jenah enca bojóo. Caán jūúh judíowã nihcannitdih wūhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondihbut tubit yeejép ï chāj bipna caá.* ³ Wíih doonádih ï naóh yapaat pínah niijná, chénewã wíihwādih wã wahbipna caá. Páant wã wahachah, jūiná dawát chóonadih dūonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh ï naóhbipna caá”, ã niijíp be.

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo wūt jumni nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panihnitbut ï jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ï ñahna caá.* ⁵ Det queétdih en jūihnit ï yéej chājíchah, íih jacmant bóo tūú iigát panihatjéh queétdih ï maobipna caá. ⁶ Queét chénewã ï naóh yapaat pah bóo mah ã buugcát pínah wēpat ï bíboh bípna caá.* Mújdih meép māj najej túut nūmát pínah wēpatbut ï bíboh bípna caá.* Nin baácdih moondih júdhcabit wunatna ï wūhat pínah wēpatdihbut ï bíboh bípna caá. Pánihna, ï náahat pah bóo ï chāj bipna caá.*

⁷ Páant ï naóh yapa péanachah, nump bóo tólihboó jumni Namo bac jūóhnit,* naóh yapanitjéh míic maonit, queétdih ã mao yohbipna caá.* ⁸ Páant ã mawat túttimah, Jesúsdiñ ï péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íih bácahnaji ã ñajbipna caá. Caán tútchidih moón tubit yeejépwã caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút ï nihat pah ï jumna caá.* ⁹ Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíh yeó jáap tac yoób íih bácahnaji ã ñajbipna caá. Páant bóí yeó jáap ã ñajachah, nihat baácdih moón ï wēi enat pínah niijná, íih bácahnajidih ï yohat túutcan níit. ¹⁰ Queét chénewã, cáacwādih moh yéejanitji ï wunuchah ennit, nihat baácdih moón búdí ï wēibipna caá. Pánih wēina, queét míicjeh bíí déedih ï míic wūhbipna caá.

¹¹ Íih bácahnaji biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ã jwúub boobipna caá. Páant ï boo pud jūúwúchah ennit, nihat cáacwã queétdih ï en wáhi bejbipna caá.* ¹² Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, ï joibípna caá. Queét chénewādih nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi pūuh laáb jūúwú”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jūihnitji ï enechah, mah tólihjéh ï pūuh laab béjbipna caá.* ¹³ Páant ï pūuh laab béjehchah, baác búdí ã mémébipna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá mūuná ã buugúchah, siete mil cáacwã ï wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ï niijbípna caá.*

¹⁴ Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwã yeejép ï yapap be. Páant ï yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép ï jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Péni nahdih ã póojat

* 10:10 Ez 2.8-3.3 * 11:1 Ez 40.3; Zac 2.1-2 * 11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 * 11:4 Zac 4.3,11-14 * 11:6 1R 17.1 * 11:6 Ex 7.17-19 * 11:6 1S 4.8 * 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10 * 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18

¹⁵ Túttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant ĩ wēp wēhenachah, wã joyóp be. Nin pah ĩ ĩ níj wēi naáwáp be:

“Jwĩ íp Dios, ã wũáh Cristo bícdih nin baácdih moondih ĩ wutuchah, bũũ jwuh niatdih ĩ jepahat túutna caá. Dios ã maáh jummat ã bũudcán niít”, ĩ niijíp be.*

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Dios pebh chúdnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih ĩ weñep be.

¹⁷ “Maá, meém caá chah wēpni. Jon jãtih meém matát jumup tajĩ. Bũubut ma jumna caá. Bũũ jwuh niatdih ma wutuchah, ma wēpatjih ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chãjachah ennit, ‘Túina caá’, meemdih jwĩ niijná caá.

¹⁸ Nin baácdih moón meemdih jepahcannitboó, ĩ ĩjip yuh jĩ. Páant ĩ jepahcatji jĩib, bũũ meémboó queétdih búdí ĩjnit, peéh chãjat túut caá ma chãjar.* Wũnnitjidih ma peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwã ĩ túi chãjatji jĩib, queétbodydih ma túi chãjbipna caá. Ma naáwãtdih naóh yapanitji bita míhwã bícdih majeéh jumnit, ĩ túi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míhwã ĩ jumuchah, ma túi chãjbipna caá.* Nin baácdih moondih yéejanitdih bũũ yohat túut caá ma chãjar”, ĩ niijíp be.

¹⁹ Páant ĩ niiját túttimah, jeáboó jumni Dioh mũú jęc pãa lajnidih wã enep be. Pánih enna, caán mũú díftna, Dios cáacwãdih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhat paihdihbut wã enep be. Caandih wã enechah, búdí mũm náah jumni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ã joh bũugúp be.*

12

Yad wili, Maí Dũũnibut

¹ Páant mũm náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó ã jũutur be. Pánih jũutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wã jwĩh enep be. Míh yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chũi ñuhur be. Maáta ĩ dũwát júdu dée, doce cúiwã jumni júduidih mi dũwúr be. ² Caánt mi weép jáana, tũbit mi ñaacáp be.*

³ Túttimah, jeáboó jwũub ennit, búdí maí dũũnidih wã enep be. Caán siete waó jumni ã jumur be. Waó jummat pah maáta ĩ dũwát júduidih ã dũwúr be. Diez mona jumni ã jumur be.* ⁴ Áih pĩjĩh cúiwãdih tacdih yoób dée ã ub pũi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wũúhdih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵ Páant ã páñachah, newé weépdih mi túuhur be.* Caán wébít niat baácdih moón ĩ maáh pínah ã jumur be. Páant Maáh chah wēpni ã jumuchah, cáacwã caandih ĩ jéih yap yohcan niít. Páant ã cáac jumuchahjeh, Dios ã pebhna caanbĩtdih ã ub ñah bejep be.* ⁶ Páant mi wũúhdih ã ub bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ã en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ĩ míc mawachah, wã enep be. Miguel áih ángelwã bícdih jũóhñit, Maí Dũũni áihwã bícdih ĩ jumurna míc mawadih ĩ jwibínap be.* ⁸ Pánih míc maonit, Miguelwãboó Maí Dũũniwãdih yap yohñit, jeáboó ĩ jwũub jummat túutcap be. ⁹ Pánih yap yohna, caán Maí Dũũni, nemépwã ĩ maáh, Satanás wũt jumnidih, áihwã bícdih nin baácna ã yohop be. Nihat baácdih moondih yeeni caá ã jumur.* ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah bih ã wēp naáwáchah, wã joyóp be:

“Bũũ jwuh jwĩ íp cáacwãdih ã túi ubna caá, bũca. Jwĩ íp ã wutadidih yap yohñit ĩ wihcan caá. ã wahni Cristodihbut det yap yohñit ĩ wihcan caá. Nemépwã ĩ maáh jeáboó

* 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11:18 Sal 2.5; 110.5 * 11:18 Sal 115.13 * 11:19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12:2
 Mí 4.10 * 12:3 Dn 7.7 * 12:4 Dn 8.10 * 12:5 Is 66.7 * 12:5 Sal 2.9 * 12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9
 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18

jumnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwã ï maáh yeó jáap jumãt pah, chei jumãt pahbut jwĩ déewã panihnit Jesúíhwãdih ‘Nit yeejépwã caá’, jwĩ ípdih niíj naóh yacna ã chãj jwuhup jĩ.*

¹¹ Queét Jesúíhwã Oveja Wũh meépdih túi jenah joinít, nemépwã ï maáhdih ï yap yohop be. ‘Jesucristo wun wũhna, jwĩ yéejatdih ã yoh wũhup jĩ’, niijnít, nemépwã ï maáhdih yap yohnit ï jumna caá. Páant túini doonádih ï naáwát peéh, bita queétdih ï mawíhichah yuhna, Cristofh doonádih ï naóh cádahcap be.

¹² Nemépwã ï maáh baácboó yoh jéenani ã jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandíh peéh chãjat pínah tóah jũwúchah jéihna, nemépwã ï maáh búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, ñi pébhna juibína, yeebdíh ã moh yéejabipna caá”, ãi niijp be.

¹³ Miguel caandíh ã yohatdih jéihnit, Maí Dũni wébít índih ã ñũn béjep be.

¹⁴ Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwãpa pah bóo ã wũhup be, cáac wihcapboó mi jii jwei béjat pínah niijná. Caanná mi juibát túttimah, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób Dios caántdih ã en daobipna caá, Maí Dũni caántdih ã yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Caanná mi bejehchah, caántdih daabáat túut niijná, búdí muj pah bóo Maí Dũni ã éeguep be. ¹⁶ Páant ã éeguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ã dúuc bejep be, ã éegniji mah caán íitboó ã nooy yác bejat pínah niijná. ¹⁷ Páant ã nooy yác bejehchah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni búdí ã íjip be. Pánih íjnit, caántdih bũjácã, mi jũimená, Dios ã wũtatdih jepahnit, Jesúíh túini doonádih jepahnitdih míic mawadih ã bejep be. ¹⁸ Pánihna, Maí Dũni búdí muj jwéejdih bóo óondih ã juibí ñũhup be.

13

Búdí mujmant aáb jũóhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí Dũni ã juí ñũhuchah, caán búdí mujmant Namó jwuh, pah jũinít, ã aáb jũwúchah, wã enep be.* Caán Namó queét chénewã Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maonijeh mũntih ã jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumup be. Áih mona jumãt pah maáta ï dũwát júdũnadih ã dũwúp be. Áih waonádihbut wũt daácni ã jumup be. Caán wũtna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ã niíj daacátidih enna, Dios búdí ã íjna caá.* ² Caán Namó jíó daacá, wépép bejni, tac behni pah ã jumup be. Búdí jítcha jumni, búdí téih chóabut jumni, wépép ã jumup be. Áih jac búdí jíó jac pah bóo ã jumup be.* Maí Dũniboó Namó ã wũtat pínah wépatdih ã wũhup be. Pánih wũhna, queét chénat pah nihat cáacwãdih wũtat túut niijná, caandíh maáh ã waadãnap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, biíc wao dáhdih ï búuh baacátji jwũub ñũmni ã jumup be. Pánihna, caán ã jwũub ñũmãtjidih ennit, nihat cáacwã en wũhi bejnit, Namó queétdih ã wũtuchah, ï jepahap be. Nihat áihwã ï jumup be. ⁴ Namó ã wũtat wépat pínahdih Maí Dũni ã wũhuchah enna, cáacwãboó bódechã caj yoh ñajnit, caandíh ï weñep be. Namodihbut ï weñep be. Pánih wéina, nin pah Namodih ï niíj weñep be: “Biíh meém ma wépat panihni ã wihcan caá. Det meemdíh míic maona, ï jéih yap yohcan niít”, ï niijp be.

⁵ “Chah wépni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejé ï wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjeh maáh ã jumãt túutup be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wũtdih, ã jumupdih, jeáboó jumnitdihbut yeejé ã wéhenap be.* ⁷ Dioíhwãdih míic maonit, queétdih ã yap yohop be. Páant ã yap yohochah yuhna, Dios ã enah bojop be. Páant caandíh Dios ã wũtcãh, ãta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwã poómp jumãt pah, nihat mácach wéhenit, nihat baácidih moondíh Namó maáh ã jum jwuhup be.*

* 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1 * 12:14 Dn 7.25; 12.7 * 13:1 Dn 7.3 * 13:1 Ap 17.3-12 * 13:2 Dn 7.4-6 * 13:6 Dn 7.8,25; 11.36 * 13:7 Dn 7.21

⁸ Nihat Diosdih jepahcannit míicjeh Namó pebh jwíbí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ï weñep be. Dios nin baácdih ã chãjat pínah jãtíh, áihwã pínah ï wũtnadih átát daacáp wut jĩ. Caán ã daácní tólih Oveja Wũúh ï maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ï wũtdih daácca naáhwã míicjeh Namodih ï weñep be.*

⁹ ;Det molít jumna, ï joyóó naáh!

¹⁰ Det nemat mũúboó nemnit pínahdih ï nembipna caá. Det jwáag maonit pínahdihbut ï jwáag maobipna caá. Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwã yeejép yapna yuhna, caandíh táí jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác dítmant jũóhni Namó

¹¹ Túttimah, bíih Namó baácmant ã bac jũúwúchah, wã enep be. Oveja wũúh chéne jáap mona jũóhnibit pah jígoñni úum náah ã wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ã wéheat úum náah jumni ã yáanap be. ¹² Pánihna, mũjmant jũóhni Namoboó, baácmant jũóhndih maáh ã waadánap be. Páant ã maáh waadániboó, nihat baácdih moondíh mũjmant jũóhni Namó, búuh baácnijidih ã weñat túutup be. ¹³ Baácmant jũóhni Namó ã wēpatdih jáutnit, búdí iigát déedih jeámant ã buúg jéen jũúwát túutup be, cáacwã caandíh en wáhi bejnit, ï jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mũjmant jũóhni ã wutuchah, baácmant jũóhniiboó ã wēpatjĩh cáacwãdih ã yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jígoñndih ã pāpat túutup be. Caán jwíih jumni íbat naajíh ï búuh baác yohniji yuhna, ã jwúub boonap be. Páant ï chãjachah enna yuhna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhap be.* ¹⁵ Baácmant jũóhni Namoboó mũjmant jũóhni pah jígoñni ï pāpnijidih caolih ã jéyanachah, ã wéhenap be. Det caán pāpnidih ï wēicat enna, ã mao yohat túutup be. Diosboó caandíh páantjeh ã chãj jwuhat túutup be. ¹⁶ Caán baácmant jũóhni Namó nihat cáacwãdih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot juúhndih ã daacát túutup be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíbohñit, moh yéejnit, teo wũhñit, teo wũhcannitdih, nihat bíic yoobó ã daacát túutup be. ¹⁷ Caán jwíih jumni Namó biquínadih áih wũtdih, bitadih áih númerodih daácca naáhwãdih ã jíib chãjat túutcap be.

¹⁸ Caán daacátidih táí jéihyat caá náahap. Dios ã teo wáacatjĩh jéihñit jumna, Namóih daacátidih ñi táí beh enbipna caá. Caán número newéih wũt ã jumna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wũúh, ã ñíonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wũt jumni jeejĩh ñuhni Oveja Wũúhdih wã enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwã ï jumap be. Queét áih wũtdih, ã íipíh wũtdihbut íih móot juúhndih daácnit ï jumap be.* ² Queétidih wã joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas ï niijní bíitat dahna ã yáaat pahbut áí yáanap be. ³ Caanjíh maáh ã chúudup pebh, chéneña míic dawá quíibna jumnit ángelwã, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cáacwã ï ñuhap be. Caanjíh ñuhñit, jáap ewatdih eona ï chãjap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yohnit, ã táí ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ï jéihyep be. ⁴ Queét ï weha mána yaádh nihcannitjĩh yéej chãjcannit jumna, Oveja Wũúhdihjeh táí péenit ï jumap be. Yeejépwãjeéh jumnitjidih Diosboó áihwã pínah ã ubap be. Queétboó áihwã pínah, Oveja Wũúh pínahbut, táí jepahñit ï jumap be.* ⁵ Pánihna, yecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ï jumap be.*

Bíic peihcannit ángelwã ï naóh jéenaat

* 13:8 Sal 69.28; Ap 3.5 * 13:10 Jer 15.2; 43.11 * 13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10 * 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3 * 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18 * 14:5 Sof 3.13

⁶ Túttimah, jeáboó yeó nump biíh ángel ã jiiíjchah, wã enep be. Dioíh túini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh naóhni ã jumup be. ⁷ Caán ángel wêp naóhna, nin pah ã niíj jéenanap be: “Diosdih ñi úumú. Bũ jwuh cáacwãdih peéh chãjat túut caá ã chãjap. Pánihna, caandíh ñi wêi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácboó jumnidihbut chãjni caá. Pánih wêpni ã jumuchah jéihna, caandíh bódicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ã niijíp be.

⁸ Páant ã niiját túttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niíj jéenanap be: “jÑi joyoó! Babilonia wüt jumni búdí tútchidih moón wêpni ã jumuchah yuhna, queétdih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihat bitadih ã yéj chãjat túutup be. Máihnit, bitadih ã wühuchah, queétdih biíc yoobó tubit yeejép ã chãjap be. Pánih chãjna, ‘Dios caá’, ã niíj pãpnidih ã weñechah, queétdih ã en yacap be”, ã niijíp be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwã ã niiját túttimah, biíh ángel jwuh, nin pah ã niíj jéenanap be: “Det Namodih, ã pãpat túutnidihbut wënit, íih móotdih, téihyadih áih wüt daácnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá. Dios queétdih búdí íjnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán dũbcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéj náah jumnit, tubit ã ñaácbipna caá. Áih ángelwã, Oveja Wühubut ã enechah, yeejép ã yapbipna caá.* ¹¹ Caán iigát tũ jeí ã yaicán niít.* Queét tubit jígah náah jumnit páantjeh ã jumbipna caá. Nihat cáacwã Namodih bódicha caj yoh ñaj wënitdih, yeejép tubat páantjeh ã jumbipna caá. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pah biíc yoobó ã tubabipna caá. ã pãpat túutnidih wënit, áih wüt daácnitdihbut páant yeejép ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

¹² Páant yeejép ã yapachah ennit, jwiít Dioíhwãboó ã watatdih jepahnit, Jesúsdi h cádahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ã jwúb wéhenachah, wã joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúhwã caandíh cádahcannit jumna, ã wunat túttimah, búdí ã wëibipna caá’”, ã niijíp be.

Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ã niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdi h tigaá. Queét búdí ã tewatdih péanit, ã choobípna caá. Dios pebhboó ã pũh laáb juibínachah, ã túi chãjatjidih jéihnit, queétdih ã túi chãjbipna caá. Pánihna, queét caanná juibínit, búdí ã wëibipna caá”, ã niijíp be.

Dios cáacwãdih ã ñíwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihdih wã enep be. Caán mah tólihdih nihat cáacwã úud jeñé ã chúudup be.* Caán chúudni maáta ã dũwát oro júdudih ã dũwúp be. Biíc íbat túi eeép, pácahdih ã bóodat naá déedih ã bíbohó be. ¹⁵ Túttimah, biíh ángel Dios ã jumupmant ã bac jũúwúp be. Pánih bac jũóhni, mah tólihdih chúudnidih ã wêp ejep be: “Bũ jwuh Dios ã jenahat láa ã jwiná caá. Pánihna, míih pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajíh míih cáacwãdih ma ub beedá bojó”, ã niijíp be.*

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, mah tólihdih chúudni ã bíbohni íbat naajíh nin baácdih bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

¹⁷ Túttimah, biíh ángel jwuh Dios ã jumupmant ã bac jũúwúp be. Caanbút mah tólihdih chúudni ã bíbohni dée íbat naa múntih ã bíbohó be. ¹⁸ Túttimah, biíh ángel jwuh Diosdih cáo wũhat naa pébh jumni ã bac jũúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tũ iigátdih en daoní jumna, nin baácboó iíg beedáát pínah wêpat bíbohni be. Pánih bac jũóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wêp ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá iguíha panihni ã túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandíh ma bóod ub beedána”, ã niijíp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácdih bóo iguíh pihanadi h ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadi h ã búh chũnat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pahjeh tigaá, caandíh náahcannitdih

* 14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * 14:9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * 14:11 Is 34.10 * 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13

Dios b́dí íjnit, queétdih peéh chájna, ă yohbipna caá. ²⁰ Pánih yohna, caán tútchi jwéejdih í búuh chuñat júádih iguñh pihanadih í búuh chuñat dée pah yeejép cáacwādih ă mao yohat túutup be.* Caanjíh í mao yohochah, íih meép ă nooj b́c bejep be. Caán meép muj pah ă jumup be. Tres cientos kilómetros ă nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ă numahap be.

15

Cáacwā yeejép í yapat pínahdih siete ángelwā í bíbohat

¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ă yapat pínahdih weemdíh ă júutup be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohtdih wā enep be: Siete ángelwā í jumup be. Cáacwā í yeejatdih Dios b́dí íjna, queét siete ángelwāboó yeejépwādih ă pée peéh chájat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwādih í peéh chájat pínah niijná, queétdih wahat túut ă chájap be.

² Queét ángelwādih wā enat túttimah, b́dí mujdih wā enep be. Caan múj túi jélepni túu iigátjīh widni ă jumup be. Namodih, ă pāpat túutnidih, áih número dih ă daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih í ñuhuchah, wā enep be. Caanjíh ñuhnit, Dios ă wāhni árpas í niijní bítat dahnadih í bíbohó be. ³ Dios ă yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wāhni Moisés ă chájatjidih eona,* Oveja Wūúh ă chájatjidihbut wēi eona, nin pah í níj ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chájatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chájat. Meém nihat baác dih moón í maáta chah maáh caá. Yoobópdih chájni caá.

⁴ Nihat cáacwā meemdíh úumnit, ‘Chah wēpni caá’, í niijbípna caá.* Meemjéh yeejat wihcanni caá. Nihat baác dih moón yoobópdih ma chájatdih enna, ma pebh juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, meemdíh í wēibipna caá”, í niijp be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioíh muú jéc pāa lajnidi h wā enep be. Pánih enna, caán muú díitna, Dios cáacwādih teo wáacat túut niijná, ă naóh daácni naaná ă ñuhah paihdih ă ñajat tólihdihbut wā enep be.* ⁶ Caán muú dih wā enechah, queét siete ángelwāboó yeejépwādih ă pée peéh chájat túutnit pínah caán muú díitna jumnit, í yoób bac júúwúp be, búca. Túi baabní yeh iigní yégueh chóona duonít, oro tōpjīh jōóh poómp yoób júi wái chéonit míic í jumup be. ⁷ Páant í bac júúwúchah, bíic dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwādih í yoobó oro pamapnadih ă wāhup be. Caan pámap díitdih cáacwā í yeejatdih Dios páantjeh jumni, b́dí íjna, ă peéh chájat pínah túi yáoni ă jumup be. ⁸ Páant ă wūhuchahjeh, Dioíh muú díitna ă yeh iigát, ă wēpatbut jumna, túu jeí ă jum peét bejep be. Pánihna, Dios ă wēpat b́dí jumna, queét siete ángelwā í peéh chájat pónih, túu jeí muujéh ă jumuchah, ded bíic ă jéih waadcáp be.*

16

Dios cáacwādih ă peéh chájat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios áih muumánt ă wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādih nin pah áí níj naáwáp be: “Wā niijátji pahjeh, búu baác dih moondíh peéh chájat túut caá wā chájap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna díitboó jumnidih ub bejnit, baácboó ñi puoh jéenabí”, ă niijp be.

² Páant ă niijíchah joinít, bíic ángel ă bíbohni pamapdih ub bejnit, caán díitboó jumnidih baácboó ă puoh jéena bojop be. Páant ă puoh jéenanachah, Namóh cáacwā yeejép yaohna jumnit í jumup be. Queét áih wūt duonít míicjeh, caan páh jígohndih í

* 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15 * 15:3 Ex 15.1-18 * 15:4 Jer 10.7 * 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21
* 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

pāpnidih wēinit ī jum̄ap be. Páant ī chājatji jīb, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bácahnadiah dawá yahwítna ā jum̄achah, queét tubit yeejép ī t̄abanap be.*

³ Páant ā puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jw̄uh ā bíbohni pamap díitboó jum̄nidih búdí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjuh ā jum̄ah bejep be. W̄anniíh meép pah ā jíghop be. Páant yeejép meép ā jum̄achah, caan mújboó jum̄nit nihat queejwá ī t̄uí wun beedáh bejep be.

⁴ Chénewā ī puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jw̄uh ā bíbohni pamap díitboó jum̄nidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadiahbut ā puoh báahani ā ch̄úúup be. Páant ā ch̄úúuchah, meép mujna mícjeh ā túut nuúm beedáh bejep be.* ⁵ Páant ā túut nuúmúchah ennit, biíh ángel mujnadiah en daoní, nin pah ái niijp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon játih, buubut ma jum̄na caá. Pánihna, cáacwā yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chājna, meép mujna chājat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwāboó míhwādh maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatji jīb, queétdih meépdihjuh ma babhat tútat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ā niijp be.

⁷ Páant ā niiját túttimah, Diosdih cáo w̄uhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājar be”, ái niijp be.

⁸ Biíc peihcannit ī puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jw̄uh ā bíbohni pamap díitboó jum̄nidih yeodíh ā puoh jáhanap be. Páant ā puoh jáhanachah, cáacwādh ā tehaat pínah niijná, Dios yeodíh tubit ā chāhaat tútup be. ⁹ Pánihna, cáacwā tubit wun tehna, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandíh yeejép ī j̄úih̄up be. Yeejép yapna yuhna, ī yéejatdih jíghacan, ī noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ī níj wēi naóhcap be.

¹⁰ Chénena míc ī puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jw̄uh ā bíbohni pamap díitboó jum̄nidih Namoihwāboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat túttimah, ā maáh jum̄apboó ā dupúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jum̄nit, tubit tubana, íih nuúcdih ī néeh chāacáp be. ¹¹ Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ī j̄úih̄up be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítna d̄oná yuhna, ī yeejép chājatdih jíghacan, ī noón cádahcap be.

¹² Biícj̄ih bóo téihya ángelwā ī puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jw̄uh ā bíbohni pamap díitboó jum̄nidih Éufrates w̄ut jum̄ni mujna ā puoh báahanap be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj ā jōpah bejep be, yeó aáb j̄úúw̄upmant moón maáta íih cáacwā biícđih ī ch̄úuhat pínah niijná.*

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwā bubúwā pah jíghonitdih wā enep be. Biíc Maí D̄unniíh jacmant ā bac j̄úúw̄up be. Biíh mujmant j̄úóhni Namoihwā jacmant ā bac j̄úúw̄up be. Biíh, “Dios naáwátđih naóh yapni caá”, níj yeeni baácmant j̄úóhni Namoihwā jacmant ā bac j̄úúw̄up be. ¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwā cáacwā ī jéih chājca naáhdih chāj j̄úutnit pínah ī jum̄ap be. Nihat baácdih moón ī maáta íih cáacwādhbut ī míc mawat tútup be. Páant ī míc mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwādh w̄utni jum̄na, péé míc mawat yeó jáap ā jum̄achah, caandíh enihcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jw̄uh ái níj naáwáp be: “**¡Ñi joyoó! Nuumní cáac ñi náhnicah, nuúmúdh ā j̄uibát pah, weembút ñi náhnicah, wā dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh d̄onít ī tíccat pah, túinidih chājnit, wā jw̄ub dei j̄uibínachah, ñi tíccan níft. Páant wā dei j̄uibát pínahdih túi páinit, búdí ñi wēibipna caá**”, ā niijp be.

* 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35 * 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44 * 16:10 Ex 10.21 * 16:12 Is 11.15 * 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwā nihat baácdih moón ĩ maátadih míic mawat túut niijná, ĩ yoób míic wáacat túutur be. Hebreo wéheatjĭh “Armagedón”, wūt jumurboó ĩ míic wáacap be.*

¹⁷ Seis ángelwā ĩ puoh jénaat túttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamar díitboó jumnidih johlit jumurboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwuchahjeh, áih mummánt Dios wépép áí niijíp be: “ĭPáant bóojeh tigaá, bŭca!” ā niijíp be. ¹⁸ Páant ā niijíchahjeh, úum náah jumni yoobát énoh wedóat biíc dih pŭi, baác búdí ā méménap be.* Jon játih páant bóo pohba baác ápí mémécan jĭi. Bŭu caá chah baác méméat ā yoób jumur. ¹⁹ Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ā chāwáp be. Nihat biíh tútchinabut ā boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón túbit yeejép ĩ chājatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājap be.* ²⁰ Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenabut ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.* ²¹ Dahwani cámahni mah dahna cáacwādh ĩ bŭug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumur be. Pánihna, queétdih ā bŭug lájachah, cáacwādh túbit ā peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép ĩ jŭihŭur be.

17

Túbit yeejép chājat túutnih

¹ Túttimah, siete pamar nadih bíbohni ángelwājeéh jumni wā pebh juínit, nin pah weemdĭh ā niij naawáp be: “Ma en jŭúwú. Dawá mujna chah chúudnih dawá cáacwādh túbit yeejép mi chājat túutat peéh, Dios ā peéh chājat pínahdih meemdĭh wā júutbipna caá.* ² Nihat baácdih moón ĩ maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ĩ yéej chājap be. Páant ĩ chājachah, nihat cáacwābut biíc yoobó ĩ yéej chājap be”, ā niijíp be.*

³ Páant ā niiját túttimah, Túini Espiritu ā wépat weemdĭh búdí ā jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdĭh ā ŭb bejep be. Ā ŭb jŭibínachah, dŭuni Namojih yad wili mi chúuduchah, wā enep be. Caán Namo wā jwíh ennijeh mŭntih ā jumur be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumur be. Áih waonádih dawá wūt yee daácn ĩ jumuchah ennit, Dios búdí ā íjna caá.* ⁴ Caanjĭh chúudnihboó maáta ĩ dawát chóodih mi dawúr be. Caán chóona chod dŭuni, ŭnŭp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jĭib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibna bícdih ĩ wid búudhni ā jumur be. Oro pamar dihbut mi bíbohó be.* Caán pámap túi jĭgohni jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi chājat ā jumur be. ⁵ Caánt yeejép wili miíh móot juúdh ĩ wūt daácn ĩ jumur be. Caan wútdih bita ĩ túi jéihca caá. Nin caá mi wūt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WŪT JŪMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHĀJATDIH ņINAHAT TŪŪTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TŪŪTCANNI H CAÁ”, niij daác búudhni mi jumur be. ⁶ Dawá Jesúhwādh míic maonit, íih meép ĩ yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih ĩ cádahcat jĭib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wā en wúhi bejep be. ⁷ Páant wā en wúhi bejechah ennit, ángel weemdĭh nin pah ā niijíp be: “ĭDépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namo siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wā jéihyabipna caá. ⁸ Caán Namo játih jumni ā jumur be. Obohjeéhtih, bŭu ā wih jwuhcan caá. Túttimah, caán numah bóo íitmant jumni ā bac jŭóhhipna yuh caá.* Páant ā bac jŭúwát túttimah, iiguípna ā bejbipna caá. Nin baác ā jumap pínah játih Dios áihwā pínah ĩ wútdih

* 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11

* 16:18 Ap 8.5; 11.13,19

* 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap

14.10 * 16:20 Ap 6.14 * 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19

* 17:1 Jer 51.13

* 17:2 Is 23.17; Jer 51.7

* 17:3 Ap 13.1

* 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7

áih papélah tólihdih ã daacáp jĩ.* Pánihna, ã daacca naáhwāboó caán Namó ã jwúub jígohochah, ĩ en wúhi bejbipna caá.

⁹ “Buu wā naáwátidih jéihíhna, ñi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadilh mi wutnit ã jumna caá. ¹⁰ Cinco maáta ĩ maáh jumatji jáantjeh ã buudáh bejep be. Biíh queét túttimah, buu maáh ã jumna caá. Biíhboó caán túttimah maáh waadnít, bahnijeh ã jumbipna caá. ¹¹ Namoboó játih jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ã waadbipna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

¹²⁻¹³ “Namóih mona, diez maáta panihnit ĩ jumna caá.* Dawá cáacwā ĩ chah maáta pínah ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ĩ waad jwúhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namóihwā ĩ jumbipna caá. Pánihna, íih baácdih moón ĩ chah maáh Namodih ĩ waadábipna caá. ¹⁴ Queét diez maáta Namó biícidih bejnit, Oveja Wúúh ã ñionit, caandíh cádahcannit biícidih ĩ jumnapna, míic mawadilh ĩ juibíipna caá. Páant ĩ míic mawachah yuhna, Oveja Wúúh áihwā biícidih queétboodíh ĩ yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwā ĩ maáta chah Maáh caá ã jumnap. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ã yap yohbipna caá”, ángel ã niijíp be.*

¹⁵ Caanjéh muntih nin pah ã jwúub niijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumtadh wā naóhbipna caá. Caan mujna nin baácdih moón, dawá cáacwā ĩ jumtadh pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihdih ĩ eníhcan níit. Pánihna, queétboó míih bií déedih, míih túini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chāobíipna caá. Míih déepdihbut ĩ jeémpbipna caá. Páant ĩ jeémp jadhndihbut ĩ cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadh biíc yoobó ã jenah joyát túutup be, Namodih íih baácdih moón chah maáh ã jumtadh pínah niijná. Jon játih Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ã yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wūt jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácdih moondíh yeejép wutnit ĩ jumna caá”, ángel ã niijíp be.

18

Babilonia tútchi yohni ã jumtadh

¹ Túttimah, biíh ángel, Dios pebh jumni ã dei jūúwúchah, wā enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be. ² Pánih dei juinít, caán ángel tubit ã wēp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.*

Buu dawá nemépwā, yeejép jwébehwā, cáacwā ĩ en iinít míicjeh ĩ jumna caá.*

³ Nihat baácdih moón, ĩ maáta biícidih, caán tútchidih moón yeejép ĩ chājachah, ĩ en yacap be. Páant yeejép ĩ chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ĩ jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ĩ en ñinahap be. Páant yeejép ĩ chājatji jíib Diosboó caán tútchidih moondíh ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah á ĩ niijíp be:

“Wíihwāá, caán tútchidih moón biícidih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ã chūúhbipna caá.

⁵ ĩ yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

* 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17:12-13 Dn 7.24 * 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16 * 18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8
* 18:2 Is 13.21; Jer 50.39 * 18:3 Is 23.17; Jer 51.7 * 18:4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * 18:5 Gn 18.20-21; Jer 51.9

⁶ Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat túutbipna caá. Cáacwādh yeejép mi chājat túutatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wā peéh chājat túutbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinih caá. Éemp wunnih ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ā wihcan níit’, mi níj jenah joyóp yuh be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jumnidih mi bíbohóh be. Páant búdí jíib jumnidih mi bíbohatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yuhna, náhnicañeh caántdih peéh chājat pínah ā jumbipna caá. Caánt tubúp chūh, wun jānít, nuugúpñihñeh mi wunbipna caá. Páant mi wunuchah, caántdih ĩ cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā níjāt pah yoobópdih wā peéh chājat túutbipna caá”, jeámant āi níjíp be.*

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ jāibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túini bíí déedih jíib chājadh ĩpí jāibínah yuh be. ¹⁰ Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta ĩih tútchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínahdih úumnit, ĩ en wáhi bejbipna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ĩ níjípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ā jumup yuh be.

Obohjeéhtih, náhnicañ, con tútchidih Dios ā peéh chājna caá”, ĩ níjípna caá.*

¹¹ Nihat baácdih moón bíí dée jíib chāj jibnitboó, caán tútchi ā buudúchah enna, bíí déedih jwúub jíib chāj wáhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jígahbipna caá.* ¹² Oro, plata, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibnadihbut ĩ jéih jíib chāj wáhan níit. Bíih ĩ ub jāóhni túini yéguehna, maáta ĩ dūwát jaiñni yégueh chóona, seda wūt jumni túi itíni chóona, dūni yégueh chóonadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jāóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumniñih ĩ chājnidih, búdí jíib jumni máajih ĩ chājnidih, bronce wūt jumniñih ĩ chājnidih, ĩtahñih ĩ chājnidih, mármol wūt jumni jeeñih ĩ chājnidihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. ¹³ Bíih ĩ ub jāóhni ĩ jeémátidih ĩ nuñaat pínah canela wūt jumni, bíih ĩ jeémátidih ĩ nuñaat pínahbut, chej jumni ĩ cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jāóhni ĩ jeémát pínah jiwá iguñh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bita jiwíwā, ovejawā, caballowā ĩ wáini pūtúni chóona bíicdihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Queétdih teo wáhnit pínahdih ĩ ub jāwúchah yuhna, queétdih jíib chājnit pínah ĩ wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ĩ wihcañ enna, queét ub jāóhñitjiboó búdí ĩ jígahbipna caá.*

¹⁴ Caán tútchidih moonjídih jāiná, nin pah ĩ níjípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniji ā buudáh bejep be. Nihat túini ĩ bíbohñijbut ā buudáh bejep be. Chéneji ā jwúub wihcan níit”, ĩ níjípna caá.

¹⁵ Queét caán tútchidih moondíh bíí dée jíib chāj wáhna, búdí ĩ jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tútchidih yuúpmah ĩ en boj behbipna caá, “Jwítdihbut peéh chājna”, níjñá. Páant níj en ñuhna, caán tútchidih búdí ĩ jígahbipna caá.* ¹⁶ Búdí jígahñit, nin pah ĩ níjípna caá:

“Moh yéejnit caá con búdí tútchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah túinidih ĩ bíbohóh yuh be. Caántboó túi jaiñni, túi dūni yégueh chóona, maáta ĩ dūwát chóonadih mi dūwúp yuh be. Oro, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibnadihbut búudhni yégueh chóonadih mi dūwúp yuh be. Páant mi nihat pah con tútchidih moón ĩ jumup yuh be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhnicañeh con tútchi ā buudáh bejep be”, ĩ níjípna caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadih moón, ĩ maáta, queétdih teo wáhnit, bita búdí mujboó teo jibnitbut, caán tútchidih yuúp ĩ enbipna caá.* ¹⁸ Caanjíh enna, caán tútchi ā iiguíchah

* 18:6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * 18:8 Is 47.7-9 * 18:10 Ez 26.16-17 * 18:11 Ez 27.31,36 * 18:13 Ez 27.12-13.22 * 18:15 Ez 27.31,36 * 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30

ennit, nin pah ī niīj ñaacbipna caá: “Con tútchi nihat pah, biíh tútchina ã wiñcan caá”, ī niijbípna caá.* ¹⁹ Pánih búdí jígah jūinít, nin pah ī niijbípna caá:

“¡Adé! Con tútchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini tútchi yuh jíí. Nihat jwiít dahwani jááj chóna bíbohnit, búdí mājna jibnit, con tútchidih bóo bíí déejíh jwí jíib tewep yuh be. Obohjeéhtih, bíícmantjeh con tútchi ã buúd beedáh bejep be”, ī niijbípna caá.*

²⁰ Caán tútchidih Dios ã yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúíhwā, áih túini doonádih naóh jibnit, naóh yapanit bíícdih, búdí ñi weñeé.* Caán tútchidih moón yeebdíh búdí yeejép ī chājat tútup be. Páant yeejép ī chājatjí jíib Dios ã peéh chājna caá, buca”, ī niijbípna caá.

²¹ Túttimah, biíh wēpép ángel búdí jee dáhdih ub ñaha bojnit, búdí mājna ã yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã niijp be:

“Nin jee dáh ã buég báahat pah búdí Babilonia tútchi páantjeh buudní ã jumna caá.* Páant ã buudát túttimah, caán tútchidih chéneji ī encan niít.*

²² Caán tútchidih ī ewatjí ã jwúb wiñcan niít. Árpasdih ī bíitatjí, chíó nahnadih ī póojatjí, biíh póojat nahnadibut ī póojatjibut ã wiñcan niít.* Caán tútchidih teonitjí ī jwúb teocan niít. Jeémát chājna, jeé júdujíh ī unat yáaatbut ã laiñcan niít.

²³ Caán tútchi ã jwúb yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ī wēi wéheatjibut ã jwúb laiñcan niít.* Caán tútchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit biíh tútchinadih moondíh ī en ñinahat tútup be. Pánih en ñinahat tútupnit, Diosdih ī náahcat pínah niijná, queétdih ī yéejanap be”, ángel ã niijp be.

²⁴ Caán tútchidih moón Dios naáwát dih naóh yapanitdih, bita áihwādhbut yeejép it mao yohop tají. Nihat biíh tútchidih moonbút Jesúíhwādh ī mao yohatdih it en yacap tají. Páant búdí meép ī yohatjí jíib, Babilonia tútchidih moondíh Dios búdí ã peéh chājp be.*

19

¹ Babilonia tútchi ded pah ã yapat pínahdih wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah íí niīj wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wēi naóh jííh. Dios jwiítdih túi ubni caá. Nihat cáacwādh wutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh búdí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép ī chājp be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ã peéh chājp be. Áihwādh mi mao yohat jíibbut, búdí ã peéh chājp be”, íí niijp be.*

³ Túttimah, nin pah ī jwúb niīj wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwí túi wēi naóh jííh. Caán yeejép búdí tútchi íig beední jumna, chéneji ã jwúb jígoñcan niít”, íí niijp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chénena míic dawá quíibna jumnit ángelwā bíícdih bóodicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih ī niīj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ī niijp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh ñuhni nin pah áí niijp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wāhñit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwā ñi túi weñeé”, ã niijp be.*

Oveja Wúuh téihya chéona, ã numah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cáacwā ī wēi naáwáchah, wā joyóp be. Búdí dóo, énoh ã yáaat pah bóo áí yáanap be.*

* 18:18 Ez 27.32 * 18:19 Ez 27.30-34 * 18:20 Dt 32.43; Jer 51.48 * 18:21 Jer 51.63-64 * 18:21 Ez 26.21
 * 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24 Jer 51.49 * 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19:3 Is 34.10
 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez 1.24

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwī wēi naóh jǐh. Bũ jwī Maáh yoobát caá ã jum̄up. Pánihna, jwī Maáh chah wēpnidih jwī wēi naóh jǐh.*

⁷ Bũ Oveja Wũh téihya chéwat túut caá ã chājap. Ā téihya chéonih pínah wili, túi míic ámoh péanah mi páina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wũhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwā ĩ túi chājatdih ã júutna caá. Pánihna, ĩ téihya chéwat yeó jáap ã jum̄uchah, jwiít jwī wēi jǐh”, ĩ níijíp be.*

⁹ Páant ĩ níj wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ã jwũub níijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wũh téihya chéona, ã numah jeémátidih* Dios ã did bojnitboó, túi wēinit caá’, ma níj daacá”, ã níijíp be. Páant níijnájeh tih, nin pah ã jwũub nũun níijíp be: “Túi yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ã naáwát túutup be”, ã níijíp be.

¹⁰ Páant ã níijichah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdíh nin pah ã níijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wũhni mun tigaá. Ma déewā Jesúíhwā, nihat áih túini doonádih cádahcannit ĩ nihat pah weembút Diosdih teo wũhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã níijíp be. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó Túini Espírítu ã wēpatjǐh Jesúíh túini doonádih jwī naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh teo wũhni míicjeh caá.

Baabní caballoyih chúudni

¹¹ Túttimah, Dios ã jum̄upboó jéc pãa lajni pah ã jum̄uchah, wā enep be.* Caánboó baabní caballoyih wā enep be. Caanjǐh chúudni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ã wũt jum̄up be. Caandíh eníhcannitdih míic maonit, yoobópdih peéh chājni caá.* ¹² Áih quíibna tũ õopát panih jíghni be.* Áih wao dáhdih maáta ĩ dũwát júdunadih dawá ã dũwúp be. Bíih wũtbut ã dũwúp be. Caán wũtdih caanjéh ã jéihyep be. Bitá ĩ jéihcap be. ¹³ Áih yégueh, búdí meép chũhni chóodih ã dũwúp be. Caanjéh yuhna, bíih wũt jum̄na, “Dios ã jenah joyátidih naóhni”, ã wũt jum̄up be.* ¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandíh ĩ péenap be. Baabní caballowājih chúudnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih dũonít míic ĩ jum̄up be. ¹⁵ Chénaboó jaco jum̄ni íibat naadíh ã chāác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ã yap yohat pínah naá ã jum̄up be. Ā wēpatjǐh ã wũtuchah, bíic caandíh ã jéih yap yohcan níit.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tũbit ĩ yéj chājatjidih búdí ã íijna caá. Páant ã íijichah, caballoyih chúudniboó queétdih búdí ã peéh chājbiipna caá.* ¹⁶ Áih yégueh chóo múijih áih bíih wũt daácni ã jum̄up be, nihat ĩ jéih enat pínah níijná. “NIHAT CĀACWĀ ĩ MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ã níj daácni ã jum̄up be.*

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Túttimah, yeojǐh nũhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwādih nin pah ã níj ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios ã wũhni jeémátidih ñi jeémp jũúwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjǐh bácahdih jeémát túut níijná, ñi míic wáac jũúwá. ĩ maáta, soldadowā ĩ maáta, chah wēpnit, caballowā, queétjih chúudnit, nihat bitá, queétdih teo wũhni, teo wũhcannit, oboh jum̄nitbut, queét nihatíh bácahjidih jeémát túut níijná, ñi pái jũúwá”, jóopwādih ángel ã níijíp be.*

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bíicdih míic wáacnit, míic mawadih ĩ bejchah, wā enep be. Pánihna, baabní caballoyih chúudni, áih soldadowā bíicdih ĩ jum̄upna Namowā míic mawadih ĩ juibínap be. ²⁰ Páant ĩ míic mawachah, baabní caballoyih chúudniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Bíih Namo,

* 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19:9 Mt 22.2-3 * 19:11 Ez 1.1 * 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19:12 Dn 10.6 * 19:13 Jn 1.1,14 * 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20

“Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwíih jüóhni Namodih nihat cáacwã í túi jenah joyát pínah niijná, cáacwã í jéih chãjca naáhdih dawá chãj júttni ã jumup be. Caán ã jútattjĩh Namoih wüt duonítidih, áih pãpnidih wëinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewãdih yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dubcapboó ã jumup be. ²¹ Bitá íjeéh jumnitjidih baabní caballojih chúudniboó ã chãác teoni íibat naajĩh ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwãboó íih bácahjtidih jeémpnit, búdí í wud jumup be.

20

Mil jópchi Jesucristo áihwãjeéh ã maáh jumá

¹ Túttimah, bih ángel jeámant ã dei jüúwúchah, wã enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tãpdihbut ã bbohop be. ² Pánih dei junít, Maí Duunidih ã tewep be. Caán Maí Duuni jon jãtĩh bóo maí chóo duoníji, nemépwã í maáh, Satanás wüt jumni ã jumup be.* Caandih teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chãjcat pínah niijná, ã ub dei jüóhni ítah tãpĩh ã chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, ã bac jüóhni íitboojéh muntih yohnit, ã nemep be, baácdih moondih mil jópchi pohba ã yeecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandih ã jwúub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ã jum jwuhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wã enep be. Cáacwã í yéejatji júb, í peéh chãjat pínah wëpatdih queét maátadih Cristobóo átát wãhup tabe.* Bitadihbut wã enep be. Queétboó Jesús í túini doonádih, Dios naáwátdihbut í naáwátji júb waó bóod yohnitji jwúub boonit í jumup be.* Namodih, áih pãpnidihbut, bódicha caj yoh ñaj wëicannit, íih móot juúhndih íih téihyanadidihbut, áih wãtdih í daacát túutcap be.* Bitá queétdih í mao yohat túttimah, í jwúub boo pud jüúwúp be, páant muntih. Pánih jwúub boo pud jüúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bícdih maáta ã jumá túutup be. ⁵ Cristoihwã í maonitji, wunnitjibut, í jwíih boo pud jüúwúp be. Obohjeéhtih, bitá wunnitjiboó í boo pud jüóh jwuhcap be. Jesús íhwã mil jópchi maáta í jumá túttimah, queét jwuh í boo pud jüóhbipna caá. ⁶ Pánihna, ã jwíih boonitboó yéejat wihcannit búdí wëinit í jumup be. Queét iiguípna bejcan, í jwúub wuncan níit. Diosdih, Cristodihbut wëi úubh wãhnt jumna, ájeéh í wutbipna caá.*

Cristo nemépwã í maáhdih ã yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo íitboó Dios ã chéó yohat túutniji jwúub wãtni ã jumbipna caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácdih moondih ã jwúub yeebipna caá. Gog wüt jumnitdih, Magog wüt jumnitdihbut ã yeebipna caá.* Pánihna, queét ã yeeatdih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, íih soldadowãdih í míic wáacabipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah í jumbipna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit í jumupna í ñuh púud bejbipna caá. Páant í ñuh púud bejchah, Dios jeámant íigát wahnit, queétdih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwã í maáhdih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut ã yohopjiboo muntih í maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán íigát búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dubcapboó ã jumup be. Caanjĩh páantjeh yeejép í tubabipna caá.

Dios caandih jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, túi baabní búdí chúudatdih Dios ã chúuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut buudná, ã jígochap be, buca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, í maátabut wunnitji jwúub boonit, Maáh pebh í ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó buudníitji, baácboó

* 19:20 Ap 13.1-18 * 20:2 Gn 3.1 * 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 * 20:4 Ap 6.9 * 20:4 Ap 13.16-17; 14.9 * 20:6 Ap 1.6; 5.10 * 20:8 Ez 38.2,9,15

bũudnítjibut boo pũd jũóhñit queét ñahñit ĩ jumũp be. Caanjĩh ĩ ñũhũchah, caán Maáhboó ã daácniĵi papélah tólihñadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ĩ chãjatjidih átát daácĵi taga. Túttimah, bih tólihñihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdih jepahñitjĩh wũtnadih ã daácni ã jumũp be.* Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah ĩ chãjatji ĵiib ã peéh chãĵap be.* 14-15 Pánihna, Dios áihwãdih ã wũt daácni tólihboó det ĩih wũt wihcannitdih peéh chãĵnit, iiguĩpna ã yohop be. Páant iiguĩpna ã yohñitboó jwũub wũñnit panihñit ĩ jumũp be. Pánihat túttimah, chéneĵi jwũub wũnat ã wihcan niít, bũca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baácñihbut wã enep be.* Jwĩh jumni jeá, baác, búdí mũjbut átát bũudáh bejep be. Páant ã bũudũchah, nihat yéejatbut átát bũudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei jũúwũchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yégueh dũonít, mi áa pínahdih jwãáadih jũúwát dée pah túi jígoñi ã jumũp be.* ³ Caandih wã enechah, Maáh ã chúudũpmanant nin pah áĩ niĵ wẽp naáwãp be: “Ñi eneé. Bũũ jwũh caá Dios cáacwãjeéh jumna caá ã chãĵap, bũca. Ĵjeéh jumna, áihwã yoobát ĩ jumũchah, caanjéh ĩ Maáh ã jum̃bipna caá.* ⁴ Queétdih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan niít. Yéejat wihcah, tũbatbut wihcah, ĩ jwũub wũncan niít. Tũba juñát wihcah, wũn juñátbut ã wihcan niít. Nihat jon jãtĩh yeejép ã jum̃atji ã bũudáh bejep be”, ã niĵip be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwũub niĵip be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap míicjeh wã chãĵna caá”, ã niĵip be. Páant niĵnít, nin pah weemdĩh ã jwũub niĵip be: “Bũutéh wã niĵát túi yoobópdih jumna, wã niĵátji pahjeh biíc yoobó ã yap̃bipna caá. Páant wã niĵátjidih joinít, ma daacá”, ã niĵip be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwũub niĵip be, páant mũntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém bihñmah jumni caá. Nihat wã chãĵnidih Maáh jumna, caandih wã jwũub yohat túttimah páantjeh wã jum̃bipna caá. Det taca joótnit, mahdih ĩ babh̃bíhichah, túini mahdih ĵiib náahcanjeh, queétdih wã wũh̃bipna caá. Caán mahdih babhñitboó jwũub wũncan, páantjeh wãjeéh ĩ jum̃bipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap yohñitdih nin pah wã túi chãĵbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ĩ wẽibipna caá. Pánihna, weém ĩih Dios yoobát wã jumũchah, queétdi boó wã weh ĩ jum̃bipna caá.* ⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdĩh cádahñit, weemdĩh náahcannit, yeejép chãĵnit, cáacwãdih mao yohñit, ĩ weha mána nihcannitjĩh yéej chãĵnit, jíohñit, ĩ pãpnidih wẽinit, nihat yeenit yũh bũca iiguĩpna ĩ beĵbipna caá. Caán iiguĩpboó búdí mũj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iig dũbcapboó caá. Caanná bejna, jwũub wũnat pah ĩ bejna caá”, ã niĵip be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamapna bíboñit ã peéh chãĵat túutñit ángelwãjeéh jumni, wã pebh ã mũyũp be.* Pánih juñit, nin pah weemdĩh ã niĵip be: “Ma en jũúwũ. Oveja Wũúh ã jáap áa jum̃nidih meemdĩh wã júut̃bipna caá”, ã niĵip be. ¹⁰ Pánihna, Túini Espĩritu ĵap bóo jeejĩna weemdĩh ã ñũmah pũũh laab béjep be. Páant ã ñũmah pũũh laáb juibínachah, ĵapmanant Dioĩh tútchi, Jáap Jerusalén, ã dei jũúwũchah, weemdĩh ã júutũp be.* Nin pah caán tútchi ã jígoñop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjĩh túi yeh iignít tútchi ã jumũp be. Búdí ĵiib jumni jeé túi jélepni, ĩtah naadíh jwĩ túi en yabaca bojat pah, caán

* 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5 * 20:12-13 Dn 7.9-10 * 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21:2 Is 61.10; Ap 19.7-8 * 21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17 * 21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 * 21:9 Ap 16.1 * 21:10 Ez 40.2

tútchi ã jumur be. ¹² Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wáurpi jap bóo yoobát ã jumur be. Caán wáihyat júdu dih doce jécna ã jumur be. Caan jécna jummat pah biquína ángelwã ï wapap be. Caan jécna jummat pah Israel juimená doce poómp íih wútna daácní ã jumur be. ¹³ Yeó aáb júwáurp mant bíic peihcanni jécna ã jumur be. Yeó dei bejepboobút bíic peihcanni jécna ã jumur be. Nin chóop yapatboobút bíic peihcanni jécna ã jumur be. Bíih chóop yapatboobút bíic peihcanni jécna ã jumur be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jummat pah Oveja Wúúh jwiít doce ã naáwát túutnitji, jwíih wútna daácní ã jumur be.*

¹⁵ Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohóop be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jécnadihbut jenah enat túut ã chájap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih buwábut, nihat bíic yoobó míic ã jumur be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjíh caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ï niijní, dos mil doscientos kilómetros maát ní ã jumur be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wáurpatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ï niijní, sesenta y cinco metros wáurpi júdu ã jumur be. Jwiít cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chájap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu túi jélepni jeejíh ã chájni júdu ã jumur be. Caán tútchiboó, orojíh ã chájni tútchi ã jumur be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jumur be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumur be. Jwíih jumni jaspe wút jumni jeé ã jumur be. Caán túttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumur be. Caán bíic peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wút jumni jeé ã jumur be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumur be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumur be. ²¹ Caán doce jécna perla wút jumni jécna ã jumur be. Caan jécna yoobó bíic perla dahjeh ã jumur be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájeh ã jumur be.*

²² Caán tútchidih Dioíh muudíh wã en bidip yur be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pehbóo jwí Maáh Dios chah wéurpi, Oveja Wúúhbut ï jumur be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioíh muú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wúúh bíicdih ï yeh iigátjíh caán tútchi ã túi baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ã náahcap be.* ²⁴ Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópdih ï túi jéihbipna caá.* Nihat baácdih moon ï maáta caán tútchina juibínit, nin pah Diosdih ï níj wéi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdíh búdí ï weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wã numah wéibipna caá”, ï niijbípna caá. ²⁵ Caán tútchidih bóo jécna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná durúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit. ²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ï níj wéi naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah wéurpi ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ï niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodíh caán tútchina ï ub bejcan níit.* Ded yéej chájnit, yeenitbut, caán tútchina ï jéih waadcán níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólíhboó ï wútnadih daácnitjeh caán tútchina ï waadbípna caá.

22

¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdíh ã júutur be. Caan múj túi muj mac baabní,* Dios, Oveja Wúúhbut ï chúdurp mant noój jááj júóhni ã jumur be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jáájánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdát túutni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jummat pah quehna, bíic jópchidih doce láa ã quehép be. Caan náh núonabut cáacwã ï boocat pínah ã jumur be.

* 21:13 Ez 48.30-35 * 21:14 Ef 2.20 * 21:15 Ez 40.3 * 21:21 Is 54.11-12 * 21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12
* 21:24 Is 60.3 * 21:26 Is 60.11 * 21:27 Is 52.1; Ez 44.9 * 22:1 Ez 47.1,12; Zac 14.8 * 22:2 Gn 2.9

³ Caán tútchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan niít.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wũúh biíc dih í chũudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí í wēibipna caá. ⁴ Queét Diosdih í míic jwãáh enbipna caá.* Íih móot jũúhnadiah áih wūt daácnit í jumbipna caá. ⁵ Caanná dupúát ã wihcah, jiiát dih í náahcan niít. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigát dihbut í náahcan niít.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta í jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jũúwát pínah bahnijeh ã jũhdhat

⁶ Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã niíj naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. ã niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwát dih naóh yapanit dih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ã wahap be, caandíh teo wũhndih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jũhdha caá.** Det nin tólihboó ã daacát dih túi jenah joí jepahnit, wēinit í jumbipna caá”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandíh joinít, wã enat túttimah, weemdíh júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wã chãjap yuh be. ⁹ Páant wã chãjachah enna, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wũhni mun tigaá. Ma déewã Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cáacwã nin tólihdih bóo wutad dih jepahnitbut í jumat pah weembát biíc yoobó Diosdih teo wũhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niíj péanit, nin pah ã jwúub niíj naáwáp be: “Ma daácnit tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jũhdhuchah, caán tólih ã naáwát dih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh í yéej chãj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwã túi chãjnit, í túi chãj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jũhdha caá.** Nihat cáacwādih ded pah í chãjatji jíib wã wũhat pínahdih ub dei bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, wíihwã, túinidih ñi chãjatji jíib, yeebdíh wã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidiwã wã peéh chãjbipna caá.* ¹³ **Weém biíhmah jumni caá.** Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá”,* Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcani yégueh dnonít panihnit yéej chãjat dih cádahnit, ma enni tútchina í jéih waadbípa caá. Caán tútchidih bóo báadhdat túutni máa nah quehedih í jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí í wēibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jíohnit, í weha mána nihcannitjih yéej chãjnit, cáacwādih mao yohnit, pãpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina í waadcán niít.

¹⁶ **“Weém, Jesús, yeéb wíihwādih ã naáwát pínah niijná wíih ángeldih wã wahap be. Weém maáh David juma, daaat cúi panihnitbut wã jumna caá”,** Jesús ã niijíp be.*

¹⁷ Túini Espíritu “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesús dih ã niijná caá. Jesúíhwã ã téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jũúwú”, í niijná caá. Nihat nin wã daacát dih joinítbut “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesús dih í niijí naáh. Taca joótnit, mahdih í babhbat pah, Jesús dih í jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túutni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesús dih jepahnit dih jíib náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ã jumat túutbipna caá.*

* 22:3 Gn 3.17 * 22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 * 22:5 Is 60.19; Ap 21.23 * 22:5 Dn 7.18 * 22:11 Dn 12.10
* 22:12 Jer 17.10 * 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 * 22:14 Gn 2.9; 3.22 * 22:16 Is 11.1,10 * 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wã daacátdih joinít dih nin pah wã wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih biíh bohéátjīh wid naóhna, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh muntih queétdihbut ã peéh chāj bipna caá. ¹⁹ Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ĩ wio yohat pah, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ã waadát túutcan níit. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.*

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tigaá. Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jũhdup”**, ã niijná caá.

Páant tíí ã jũmũ nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jũwá.

²¹ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwã ñi túi jumat pínah niijná. Páant tíí ã jũmũ nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

* 22:19 Dt 4.2; 12.32